

MLADÁ GENERACE V PARDUBICKÉM KRAJI

2016

Lidé a společnost

Pardubice, 31. 10. 2017

Kód publikace: 330209-17

Č. j.: 46 / 2017 – 7901

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích

Ředitel odboru: Ing. Veronika Tichá

Autorský tým:

RNDr. Petr Dědič, Ing. Hedvika Fialová, Ing. Monika Mikanová, Mgr. Klára Vávrová

Kontaktní osoba: Ing. Hedvika Fialová, e-mail: hedvika.fialova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. m. Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10 | tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice | tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň | tel.: 377 612 108, 377 612 145
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Závodní 360/94, 360 06 Karlovy Vary | tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem | tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1 | tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3 | tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice | tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava | tel.: 567 109 062, 567 109 073
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno | tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc | tel.: 585 731 516, 585 731 511
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín | tel.: 577 004 932, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava | tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod	7
Shrnutí hlavních poznatků.....	8
1. Demografické charakteristiky	12
Vývoj počtu juniorů, změny věkové struktury, index stáří	12
Narození a jejich struktura, potratovost	15
Zemřelí, příčiny úmrtí, naděje dožití.....	19
Sňatky, rozvody.....	22
Stěhování, dlouhodobá migrace	26
Obyvatelstvo podle SLDB 2011 (rodinný stav, národnost, víra).....	28
Projekce obyvatelstva do roku 2050	30
Cizinci.....	31
2. Vzdělání a vzdělávání	33
Vzdělanost podle nejvyššího ukončeného vzdělání (podle SLDB 2011)	33
Mateřské školy	36
Základní školy	39
Střední školy	41
Vyšší odborné a vysoké školy.....	47
Domovy mládeže, internáty, stravovací zařízení	51
Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy	51
3. Ekonomická aktivita	53
Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku (VŠPS).....	53
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání (podle SLDB 2011)....	55
Dojíždka do zaměstnání (podle SLDB 2011)	60
Mzdová úroveň podle věku zaměstnanců	63
Uplatnění absolventů na trhu práce	65
Nezaměstnaní podle věkových skupin.....	71
4. Zdravotní péče	76
Praktičtí lékaři pro děti a dorost	76
Hospitalizovaní v nemocnicích podle věku	78
Zdravotní stav	78
Zdravotnická záchranná služba	83
5. Sociální služby.....	84
Uživatelé sociálních služeb.....	84
Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, příspěvek na péči	85
Pěstounská péče a ústavní výchova.....	87
Siroťčí důchody	88
Držitelé průkazů zdravotně postižených	89
6. Domácnosti a bydlení	90
Struktura domácností	90
Domácnosti jednotlivců	92
Rodinné domácnosti	94
Bydlení mladé generace	96

7. Volnočasové aktivity	101
Školní družiny, školní kluby, střediska volného času	101
Základní umělecké školy	102
Využívání informačních technologií	104
Četba knih	106
Sport	106
Aktivity podle Minisčítání	108
8. Kriminalita, závislosti, dopravní nehody	111
Kriminalita	111
Závislosti	116
Dopravní nehody	119
9. Volby	122
Volby do zastupitelstev krajů 2016	122
Volby do zastupitelstev obcí 2014	123
10. Dokumenty zaměřené na péči o mladou generaci	132
Péče o mladou generaci v ČR	132
Péče o mladou generaci v regionu	133

Seznam přílohových tabulek

Kartogramy

Seznam přílohových tabulek

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2016

Obyvatelstvo Pardubického kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2007 a 2016

Vybrané ukazatele podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje v roce 2016

Vývoj vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji

- obyvatelstvo
- vzdělávání a ekonomická aktivita
- zdravotnictví a sociální zabezpečení

Živě narození podle věku matky, legitimacy a věku otce v Pardubickém kraji v roce 2016

Základní výsledky projekce obyvatelstva Pardubického kraje

Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání a skupin oborů vzdělání (duben 2016)

Hospitalizovaní pacienti v lůžkových zařízeních v ČR s bydlištěm v Pardubickém kraji v roce 2015

Stíhané/vyšetřované osoby ve věku do 14 let a 15–17 let v Pardubickém kraji

Kartogramy

Demografické charakteristiky

Osoby ve věku 0–29 let podle obcí a SO ORP k 31. 12. 2016

Změna podílu osob ve věku 0–29 let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2001 a 31. 12. 2016

Osoby ve věku 0–29 let podle obcí a SO ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2016

Děti narozené mimo manželství podle SO ORP a krajů v roce 2016

Naděje dožití mužů při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Naděje dožití žen při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Ženichové ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Nevěsty ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Rozvody u mužů ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Rozvody u žen ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Přírůstek/úbytek stěhováním obyvatel ve věku do 29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Rodáci ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Věřící obyvatelé ve věku 0–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Cizinci ve věku 0–29 let podle okresů a krajů k 31. 12. 2016

Vzdělání a vzdělávání

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Věková struktura dětí v mateřských školách a žádosti o přijetí podle krajů ve školním roce 2016/17

Děti v mateřských školách podle SO ORP a krajů v roce 2015

Děti v mateřských školách podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Žáci v základních školách podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Absolventi středních škol podle krajů za školní roky 2011/12–2015/16

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů k 31. 12. 2016

Ekonomická aktivita

Zaměstnanost osob ve věku 20–24 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
Zaměstnanost osob ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
Podnikatelé ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
Nezaměstnaní absolventi škol podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016
Uchazeči o zaměstnání ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016
Nezaměstnané osoby ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Zdravotní péče a sociální služby

Samostatné ordinace praktických lékařů pro děti a dorost podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2015
Živě narození s vrozenou vadou podle okresů a krajů – tříletý průměr let 2012–2014
Rodičky ve věku do 19 let kouřící v těhotenství podle okresů a krajů – tříletý průměr let 2013–2015
Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče podle okresů v roce 2016

Domácnosti a bydlení

Domácnosti jednotlivců ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
Neúplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Volnočasové aktivity

Děti a mládež navštěvující kroužky podle krajů
Děti a mládež hrající na hudební nástroj podle krajů

Volby

Volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do krajského zastupitelstva v říjnu 2016
Kandidáti ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014
Zvolení zastupitelé ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014
Kandidáti ve věku 18–29 let bez politické příslušnosti podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014
Kandidáti ve věku 18–29 let s příslušností k politické straně podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014
Úspěšnost kandidátů ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014
Osoby ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Úvod

Zpracovaná publikace je dalším podrobným pohledem na vývoj obyvatelstva kraje. Tentokrát jsme se zaměřili na jeho nejmladší část, která se určitě bude v příštích letech podílet na rozvoji našeho kraje. V dlouhodobém demografickém vývoji (včetně projekce na několik desetiletí) dochází k postupnému stárnutí obyvatelstva kraje, přičemž neustále roste podíl starších lidí na celkové populaci kraje. Právě proto je vhodné zaměřit pozornost na problematiku mladé generace a upozornit na některé vývojové tendence a vazby. V této publikaci jsme se snažili shromáždit disponibilní statistické údaje o mladé generaci nejen za kraj jako celek, ale tam, kde to bylo možné, jsme zařadili data i ve větším územním detailu.

Předkládaný materiál se snaží komplexnějším statistickým obrazem popsat postavení mladé generace v Pardubickém kraji a jeho vývoj v posledních letech, a to zpravidla od roku 2010. Zahrnuje především oblasti, kde můžeme tento vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klade důraz na jevy v kraji významné. Z územního hlediska se neomezujeme pouze na kraj jako celek, ale snažíme se zobrazit i rozdíly uvnitř jeho území, a to z pohledu okresů nebo správních obvodů obcí s rozšířenou působností, popřípadě velikostních skupin obcí. Nedílnou součástí analýzy je také srovnání s ostatními kraji České republiky.

Pojem mladá generace není v této analýze striktně věkově vymezen. Na základě zmapovaných dat jsme se rozhodli, že za mladou generaci budeme v této publikaci považovat osoby ve věku do 29 let, tedy do doby, kdy všichni její příslušníci mají již ukončené období přípravy na povolání, vstoupili do pracovního života a založili rodiny. V případě, že se některé jevy týkají i věkových skupin do 35 let, zařadili jsme data i za tyto skupiny obyvatelstva.

Samotná analýza je zaměřena na oblast demografie (věková struktura obyvatelstva a její předpokládaný vývoj, vývoj porodnosti, sňatečnosti a rozvodovosti, migrace), vzdělanost a ekonomickou aktivitu, bydlení a strukturu domácností juniorů, jejich zdravotní stav, zdravotní a sociální péči o juniory. Zabývali jsme se však také aktivitami juniorů, především jejich účastí na volbách, a to jak v postavení voličů, tak v postavení kandidátů a členů obecních zastupitelstev. V rámci aktivit jsme hodnotili také míru využívání informačních technologií mezi juniory, nevyhnuli jsme se ani zobrazení některých sociálně-patologických jevů.

Kromě analytického vyhodnocení bylo naší snahou vytvořit soubor statistických údajů o mladé generaci a jejich životních podmínkách. Vzhledem k systému postupného zpracování ročních dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2016. Proto můžeme v některých oblastech zpracovat hodnocení zatím pouze do roku 2015. Důležitým a poměrně podrobným zdrojem dat jak z obsahového, tak z územního hlediska je Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskutečnilo v březnu 2011. Využíváme však také další statistické zdroje dat, jako jsou například demografická statistika nebo Výběrové šetření pracovních sil. Kromě vlastních zdrojů ze zjišťování ČSÚ zde také najdete poměrně podrobné údaje z rezortních statistik, především z Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, České správy sociálního zabezpečení nebo Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ministerstva zdravotnictví.

Obdobný materiál byl zpracován ve všech krajích České republiky, společně však bylo připraveno mezikrajské srovnání, které zachycuje postavení Pardubického kraje v rámci České republiky v roce 2016. Pro snazší srovnání vývoje v jednotlivých krajích má tabulková část sjednocený obsah. V příloze jsme shromáždili vybrané ukazatele v členění podle krajů, podle okresů a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit.

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 30. 9. 2017. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

Demografické charakteristiky

- Ve věkové skupině juniorů do 29 let žilo ke konci roku 2016 v Pardubickém kraji více než 166 tisíc osob, což je téměř o 16 tis. méně než před deseti lety. V současné době tvoří mladí lidé do 29 let necelou třetinu populace kraje. V mezikrajském srovnání patří Pardubický kraj ke krajům s nadprůměrným zastoupením mladé generace, aktuální podíl juniorů na obyvatelstvu ho řadí na čtvrté místo za Středočeský, Ústecký a Liberecký kraj.
- Věková struktura mladé generace do 29 let se během posledních let měnila. Největší zastoupení má mezi juniory kategorie osob 25–29letých; ačkoliv jich v kraji momentálně žije o 5,5 tis. méně než před deseti lety, tvoří celou jednu pětinu všech osob do 29 let.
- Nejméně je mezi juniory v kraji zastoupena věková skupina 15–19letých – tvoří 14 % osob do 29 let. V této věkové kategorii došlo k největšímu absolutnímu i relativnímu úbytku. Nejvíce posílila věková skupina předškolních a mladších školních dětí ve věku 5 až 9 let, v současné době představují 17,3 % juniorů v kraji.
- Zatímco v populaci kraje (potažmo celé České republiky) převládají ženy, pro skupinu juniorů do 29 let je typická naopak převaha mužů (51,5 % oproti 48,5% podílu žen).
- Matkám do 29 let se v roce 2016 živě narodilo 2 569 dětí, tj. 46 % z celkového počtu živě narozených v kraji při republikovém průměru 44 %. Podíl dětí narozených ženám do 29 let má klesající tendenci. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte vzrostl v posledních deseti letech o 1,3 roku na 28,5 roku.
- Roste podíl dětí narozených svobodným matkám, zatímco podíl dětí narozených vdaným ženám se snižuje. Podíl dětí narozených mimo manželství ženám do 29 let dosáhl v Pardubickém kraji hodnoty 55,7 %, což představuje pátý nejnižší podíl mezi kraji ČR.
- Zemřelí do 29 let tvořili ve sledovaném období v průměru 1,4 % všech zemřelých v kraji. Mezi zemřelými juniory převládají muži; nejvýraznější převaha zemřelých mužů nad ženami je typická pro věkové skupiny 20–24letých a 25–29letých, a to v důsledku vyšší úmrtnosti vyvolané vnějšími příčinami. Ve srovnání s celkovou populací mají u zemřelých do 29 let mezi vnějšími příčinami úmrtí výrazně vyšší zastoupení úmrtí v důsledku dopravních nehod.
- Chlapec narozený v Pardubickém kraji v roce 2016 se pravděpodobně dožije věku 76,4 let, což je mezi kraji šestý nejvyšší věk. Dívka narozená v roce 2016 v Pardubickém kraji má před sebou pravděpodobně 82,4 let života, což je mezi kraji čtvrtý nejvyšší věk.
- Muž, který žije v Pardubickém kraji a v roce 2016 dovršil 30 let, má pravděpodobně před sebou ještě 47,2 let života. Třicetiletá žena v Pardubickém kraji v roce 2016 má naději žít ještě 52,9 roku.
- Počty sňatků mužů i žen do 29 let měly do roku 2013 klesající tendenci, v posledních třech letech jejich počet mírně narůstá. Ve srovnání s ostatními kraji České republiky je pro Pardubický kraj typické vyšší zastoupení ženichů i nevěst do 29 let. V roce 2016 byl v kraji (spolu se Zlínským krajem) zjištěn druhý nejvyšší podíl ženichů do 29 let (35,4 %), podíl nevěst do 29 let (52,5 %) byl mezi kraji třetí nejvyšší.
- Vyšší zastoupení „mladých“ snoubenců se odráží v nižším průměrném věku při prvním sňatku, který byl v roce 2016 v Pardubickém kraji u mužů (31,5 let) i u žen (28,8 let) druhý nejnižší v mezikrajském srovnání.
- Počty rozvodů mladých mužů i žen do 29 let se v návaznosti na klesající počty sňatků a jejich odsouvání do vyššího věku během sledovaného období výrazně snížily. Klesající trend měl ve sledovaném období u mužů i žen podíl rozvodů s nezletilým dítětem, snížil se rovněž počet rozvodů do jednoho roku trvání manželství.
- Migrační saldo osob do 29 let v kraji dosahovalo v uplynulých deseti letech s výjimkou roku 2015 kladných hodnot. Junioři tvořili v mezikrajské bilanci přibližně polovinu všech přistěhovaných i vystěhovaných po celé sledované období. Nejvíce stěhujících se je dlouhodobě ve věkových skupinách 20–24letých a 25–29letých, kdy se mladí lidé stěhují za studiem, prací či bydlením, následují svého partnera a zakládají rodiny.
- Podle dat SLDB 2011 se k české národnosti přihlásilo 96 % obyvatel Pardubického kraje ve věku do 29 let (z osob, které dobrovolnou otázku národnosti zodpověděly), tj. o jeden procentní bod více než v celkové populaci kraje. Za věřící se podle výsledků SLDB označila čtvrtina obyvatel kraje do 29 let (z těch, kteří na otázku odpověděli), což je při srovnání s celkovou populací o 11 procentních bodů méně.

- Podle Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 by měl počet osob ve věku do 29 let v kraji klesnout na 133 tis., jejich zastoupení v populaci kraje by se tak snížilo ze současné jedné třetiny na 27 %.
- Ke konci roku 2016 žilo v Pardubickém kraji více než 13 tis. cizinců, z nich 3,7 tis. bylo ve věku do 29 let. Cizinci tak představují přibližně dvě procenta mladé generace kraje, což je v rámci ČR podprůměrné zastoupení (republikový průměr v roce 2016 činil 4,4 %). Čtvrtinu cizinců do 29 let tvoří Slováci, pětinu Ukrajinci a 15 % Vietnamci.

Vzdělání a vzdělávání

- Vzdělanostní struktura obyvatel kraje je v porovnání s celostátním průměrem méně příznivá. Nejvyšší podíl obyvatel s úplným středním, vyšším či vysokoškolským vzděláním je v kraji na Litomyšlsku a Pardubicku, nejnižší na Králicku, Moravskotřebovsku a Lanškrounsku. Podíl vysokoškolsky vzdělaných mladých žen je v kraji v porovnání s muži stejného věku výrazně vyšší.
- V mateřských školách v kraji bylo nejvíce zapsaných dětí v roce 2014, od té doby se jejich počet mírně snižuje. V mateřských školách roste podíl dětí mladších tří let a od roku 2015 klesá podíl žádostí o přijetí dítěte do mateřské školy, kterým nebylo vyhověno.
- Od roku 2011 roste v kraji počet žáků základních škol, postupně roste podíl žáků na 1. stupni. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami se na celkovém počtu žáků základních škol v kraji podíleli v roce 2016 téměř 9 %, z nich necelá čtvrtina navštěvovala školy speciální.
- Počet žáků středních škol na územní kraje se postupně snižoval, v roce 2016 se pokles zastavil. Mírně roste podíl žáků gymnaziálního vzdělávání, od roku 2015 klesá podíl žáků středního vzdělávání s výučním listem ve prospěch žáků oborů s úplným středním vzděláním s maturitní zkouškou. Mezi absolventy denního studia středních škol měl v roce 2015 Pardubický kraj v mezikrajském srovnání nejvyšší podíl absolventů s výučním listem.
- Od roku 2009 klesá počet studentů vyšších odborných škol v kraji a výrazný úbytek nově přijatých ukazuje, že pokles bude pokračovat i v dalších letech. Počet vysokoškolských studentů s místem výuky v kraji klesá od roku 2012, s bydlištěm v kraji již od roku 2011. Postupně se snižuje podíl studentů v bakalářských studijních programech ve prospěch magisterských programů.

Ekonomická aktivita

- V souladu s poklesem počtu mladých lidí ve věku 15–29 let klesal do roku 2011 v kraji i počet zaměstnaných osob stejného věku. Poté se pokles zastavil. Nadále v souvislosti s úbytkem studentů středních, vyšších a vysokých škol ubývalo ekonomicky neaktivních osob, a to zejména žen.
- Míra ekonomické aktivity ve věkové skupině 25–29 let byla v kraji nejvyšší v mezikrajském srovnání (tříletý průměr 2014–2016), přitom nadprůměrná byla i v nižších věkových kategoriích v souvislosti s nižším podílem mladých lidí, kteří pokračují ve studiu po získání středního vzdělání.
- Podle výsledků Sčítání lidu 2011 byl nejvyšší podíl zaměstnaných ve věku 20–24 let na počtu obyvatel stejného věku na Králicku, Lanškrounsku a Přeloučsku, ve věkové skupině 25–29 let na Pardubicku, Žambersku a Přeloučsku. Naproti tomu nejvyšší podnikatelská aktivita mladých lidí do 29 let (podíl zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet na obyvatelstvu stejného věku) byla na Hlinecku, Poličsku a Chrudimsku.
- Z hlediska ekonomických odvětví byla v kraji v roce 2011 mezi mladými muži nadprůměrná zaměstnanost v průmyslu, a to jak v porovnání s mladými muži v celé ČR, tak se všemi ekonomicky aktivními muži v kraji. Obdobně měly mladé ženy nadprůměrné zastoupení v obchodních činnostech.
- Vyjíždka mladých lidí v kraji do zaměstnání mimo obec bydliště je nadprůměrná; podíl mladých lidí ve věku 15–29 let na celkovém počtu vyjíždějících byl v roce 2011 mezi kraji druhý nejvyšší. Uvnitř kraje byl nejvyšší podíl vyjíždějících do 29 let na Králicku, Moravskotřebovsku, Svitavsku a Českořtebovsku, tedy v oblastech s vysokou nezaměstnaností.
- Průměrné výdělky mladých lidí v kraji nedosahují celostátní úrovně; průměrná mzda mužů ve věku 20–29 let v podnikatelské sféře byla v roce 2016 mezi kraji 3. nejnižší, žen 5. nejvyšší. Průměrný plat mladých mužů téhož věku v nepodnikatelské sféře byl mezi kraji 7. nejvyšší, mladých žen 4. nejnižší.
- Míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji se v posledních pěti letech snižovala; zatímco před pěti lety převyšovala republikovou úroveň, v roce 2016 byla již podprůměrná. Z hlediska kategorií vzdělání byla míra nezaměstnanosti v kraji nejvyšší u absolventů se středním odborným vzděláním s maturitou

a odborným výcvikem, popř. absolventů nástavbového studia, a to zejména v oborech polygrafie a obchod. Nejnižší byla míra nezaměstnanosti absolventů gymnázií.

- Počet nezaměstnaných absolventů škol s bydlištěm v kraji byl během posledních 10 let nejvyšší v roce 2013, od té doby výrazně poklesl. Změny nastaly i ve struktuře nezaměstnaných absolventů z hlediska úrovně vzdělání. Klesal podíl vyučených a rostl podíl vysokoškoláků (bakalářského i magisterského studia). Kraj měl v roce 2016 v mezikrajském srovnání čtvrtý nejvyšší podíl nezaměstnaných absolventů škol na počtu uchazečů o zaměstnání. Mezi správními obvody ORP byl nejvyšší podíl absolventů na Hlinceku a Litomyšlsku.
- Podíl mladých lidí do 29 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání v kraji se postupně snižuje, přesto byl v roce 2016 mezi kraji čtvrtý nejvyšší. Mezi správními obvody ORP v kraji měli nejvyšší zastoupení mladí lidé na Vysokomýtsku a Litomyšlsku. Nejnižší podíl mladých lidí na počtu uchazečů o zaměstnání byl na Králicku; byl to 4. nejnižší podíl ze všech správních obvodů ORP v České republice.

Zdravotní péče

- U praktických lékařů pro děti a dorost bylo v Pardubickém kraji v roce 2015 registrováno 95 tisíc dětských pacientů, na jednu ordinaci připadlo v kraji 854 osob do 19 let. V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností připadl v republikovém srovnání nejvyšší počet dětí na jednu ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost na Přeloučsku.
- V roce 2015 podstoupilo screening v prvním trimestru těhotenství 88 % rodiček z Pardubického kraje, což byl třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání. Nejvyšší vyšetřenost v rámci kraje (91,5 % rodiček) byla v okrese Ústí nad Orlicí.
- Výskyt vrozených vývojových vad u živě narozených dětí v kraji kopíruje republikový trend vývoje, hodnoty však patří k nejvyšším v republikovém srovnání. V rámci kraje jsou dlouhodobě nejvyšší hodnoty incidence vrozených vývojových vad v okrese Svitavy.
- Počet pacientů (po přepočtu na 1 000 osob), kteří navštěvovali alergologická pracoviště v Pardubickém kraji v roce 2013, byl podprůměrný; počet léčených případů onemocnění pollinosou – sennou rýmou ve věkové skupině 15–19 let je v kraji dokonce nejnižší v mezikrajském srovnání.
- Zdravotnická záchranná služba Pardubického kraje realizovala v roce 2016 celkem 47,5 tisíce výjezdů a z toho 7,7 % tvořily výjezdy k dětem a mladistvým do 18 let; tento podíl byl v mezikrajském srovnání podprůměrný.

Sociální služby

- V rámci služeb sociální péče a prevence jsou dětmi a mládeží do 18 let nejčastěji využívány služby osobní asistence a sociálně aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením. Podle typu zařízení sociálních služeb jsou nejčastěji využívána nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a sociální poradny.
- V roce 2016 bylo v kraji vyplaceno 500 tisíc dávek státní sociální podpory a péčovské péče, z toho nejvyšší podíl tvořily přídavky na děti. Výše vyplacených dávek státní sociální podpory a péčovské péče dosáhla v kraji v roce 2016 hodnoty 1,7 miliardy Kč a z toho dvě třetiny výdajů tvořil rodičovský příspěvek.
- Náhradní rodinná péče má dle zákona přednost před ústavní výchovou, proto počet dětí umístěných do náhradní rodinné péče vzrůstá. Zatímco v roce 2008 se týkala náhradní rodinná péče v kraji 4 dětí z 1 000 obyvatel kraje ve věku do 18 let, v roce 2016 byla poskytována 8 dětem z 1 000. Podíl dětí se zdravotním postižením umístěných v náhradní rodinné péči je v mezikrajském srovnání nejvyšší.
- Počet nezaopatřených dětí, které pobírají sirotčí důchod, v kraji klesá, avšak jeho průměrná měsíční výše roste. Mění se i struktura příjemců sirotčích důchodů podle pohlaví, do roku 2014 převažovaly dívky, od roku 2015 mají převahu chlapci.
- Držitelů průkazů osob se zdravotním postižením do 18 let bylo v roce 2016 téměř 900, jejich podíl na celkovém počtu držitelů průkazů byl v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší. Největší počet i podíl tvořily osoby se zdravotním postižením do 18 let mezi držiteli průkazů ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce).

Domácnosti a bydlení

- Ve srovnání se strukturou všech domácností jsou mezi domácnostmi juniorů nadprůměrně zastoupené domácnosti jednotlivců, podprůměrný podíl mají naopak úplné i neúplné rodiny.
- Z celkového počtu téměř 63 tis. domácností jednotlivců v kraji (podle Sčítání lidu 2011) tvořily osoby do 30 let 11 % (pátý nejnižší podíl mezi kraji), senioři starší 65 let pak 41 %.
- Ve struktuře úplných rodin juniorů je oproti všem úplným rodinám typický nadprůměrný podíl nesezdaných soužití druhá a družky.
- Domácnosti juniorů (především jednotlivců) oproti všem domácnostem častěji bydlí v bytových domech, z hlediska právního důvodu užívání v bytech nájemních. S ohledem na své finanční možnosti častěji obývají byty se sníženou kvalitou.
- Mladé rodinné domácnosti i domácnosti jednotlivců-juniorů žijí oproti všem domácnostem častěji v bytech s menší obytnou plochou; v bytech obývaných domácnostmi juniorů připadá v průměru menší obytná plocha na osobu.

Volnočasové aktivity

- Počet žáků školních družin v posledních letech roste, v roce 2016/17 navštěvovalo školní družinu v kraji 53 % všech žáků 1. stupně základních škol (šlo o 4. nejnižší podíl mezi kraji); zřetelně narůstá také počet přijatých účastníků do středisek volného času.
- Kraj se dlouhodobě řadí na přední místa počtem žáků základních uměleckých škol v přepočtu na obyvatele (v roce 2016/17 mu patřilo 3. místo za Zlínským a Karlovarským krajem).
- Internet využívá téměř 98 % osob ve věku 16–29 let v kraji, jde o 6. nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání; nadprůměrně jsou mezi juniory v kraji zastoupeni uživatelé internetového bankovníctví (2. nejvyšší podíl), naopak podíl juniorů věnujících se internetovému hraní her patří mezi kraji k nejnižším.
- Mládež do 18 let je mezi členy České unie sportu v kraji zastoupena jednou třetinou (6. nejvyšší podíl mezi kraji); členská základna mládeže ČUS v kraji se oproti celé ČR častěji zaměřuje na tenis a lední hokej.

Kriminalita, dopravní nehody

- V průměru let 2012–2016 připadal v kraji přibližně 1 kriminální čin spáchaný nezletilými na 1 000 dětí mladších 15 let (hodnota na úrovni průměru ČR) a téměř 11 činů spáchaných mladistvými na 1 000 osob 15 až 17letých (4. nejnižší hodnota mezi kraji).
- Ve srovnání s republikovými údaji je podíl dopravních nehod způsobených řidiči motorového vozidla ve věku do 24 let v kraji nadprůměrný, podíl nehod 25 až 29letých řidičů naopak patří k nejnižším mezi kraji. Podíl dětí do 15 let mezi usmrcenými či zraněnými při dopravních nehodách na pozemních komunikacích v kraji je oproti celé ČR podprůměrný.

Volby

- Volební potenciál mladé generace se s klesajícím počtem osob ve věku 18–29 let v posledních letech neustále snižuje. Zájem mladých žen o komunální politiku (jejich podíl mezi kandidáty do 30 let) roste. Junioři do 30 let byli při posledních volbách do obecních zastupitelstev obcí v říjnu 2014 nejčastěji zastoupeni mezi kandidáty v okrese Ústí nad Orlicí, mezi zvolenými zastupiteli pak v okrese Svitavy.

1. Demografické charakteristiky

Vývoj počtu juniorů, změny věkové struktury, index stáří

K 31. 12. 2016 žilo v Pardubickém kraji 517 087 obyvatel, v tom 255 691 mužů a 261 396 žen. V uplynulých deseti letech se počet obyvatel kraje zvýšil o více než 5,6 tis. osob. **Zastoupení hlavních věkových skupin** v populaci bylo v roce 2016 následující: **děti do 15 let** tvořily 15,5 %, což je čtvrtý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání po Středočeském, Libereckém a Ústeckém kraji. Osoby v tzv. produktivním věku (**15 až 64 let**) představovaly 65,4 % z celkového počtu obyvatel kraje a **senioři ve věku nad 65 let** se na populaci Pardubického kraje podíleli 19,0 %. Počet dětí ve věku 0–14 let od roku 2008 mírně roste, ve srovnání s rokem 1991 je však dětí do 15 let v kraji o 27 tis. méně. Počet i podíl obyvatel kraje ve věku 15–64 let postupně klesá již od roku 2009, kdy do produktivního věku začaly přecházet populačně slabé ročníky narozené ve druhé polovině 90. let 20. století. Jednoznačně rostoucí trend zaznamenává dlouhodobě věková skupina seniorů nad 65 let, ke konci roku 2016 žilo v Pardubickém kraji 98,5 tis. seniorů, jedná se o nejvyšší absolutní počet (i relativní zastoupení) od roku 1991.

Věková struktura obyvatelstva

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvatel¹⁾	511 400	515 185	516 329	517 164	516 411	516 440	515 985	516 372	516 149	517 087
z toho ženy (%)	50,8	50,7	50,7	50,7	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6	50,6
z toho ve věku (%):										
0–14 let	14,7	14,6	14,6	14,7	14,9	15,0	15,1	15,2	15,4	15,5
15–64 let	70,4	70,3	69,9	69,6	68,7	68,0	67,4	66,7	66,1	65,4
65 a více let	14,8	15,1	15,5	15,7	16,4	17,0	17,5	18,0	18,5	19,0
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	182 184	180 838	178 263	176 424	173 889	172 156	170 384	168 892	167 149	166 285
z toho ženy (%)	48,4	48,3	48,3	48,3	48,4	48,4	48,5	48,4	48,4	48,5
v tom ve věku (%):										
0–4 let	14,0	14,7	15,4	16,0	16,4	16,3	16,0	16,0	15,9	16,1
5–9 let	12,9	13,0	13,2	13,6	14,2	15,0	15,9	16,5	17,2	17,3
10–14 let	14,5	13,8	13,6	13,6	13,7	13,7	13,8	14,0	14,4	15,0
15–19 let	18,1	18,0	17,8	17,1	16,2	15,4	14,7	14,4	14,4	14,3
20–24 let	19,0	19,6	19,6	19,5	19,3	19,4	19,2	18,8	18,1	17,1
25–29 let	21,5	20,9	20,5	20,4	20,1	20,1	20,3	20,2	20,1	20,2
Průměrný věk	40,2	40,4	40,6	40,8	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1
muži	38,6	38,8	39,0	39,2	39,5	39,8	40,0	40,2	40,5	40,7
ženy	41,7	41,9	42,1	42,2	42,5	42,7	42,9	43,1	43,3	43,5
Index stáří ²⁾	100,6	103,7	106,2	107,1	110,0	113,1	116,1	118,3	120,6	122,5
Index ekonomického zatížení ³⁾	42,0	42,2	43,0	43,8	45,6	47,1	48,4	49,8	51,3	52,9

¹⁾ data k 31. 12. 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 a nejsou srovnatelná s předchozími roky

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

Pokračující stárnutí populace se odráží v rostoucím **průměrném věku** obyvatel Pardubického kraje; za posledních deset let se zvýšil o 1,9 roku na 42,1 roku, ve srovnání s rokem 1991 je obyvatelstvo v kraji starší o 5,9 roku. V mezikrajském srovnání bylo obyvatelstvo kraje v roce 2016 páté nejmladší, republikový průměr činil v loňském roce 42,0 let. Nejstarší obyvatelstvo má Královéhradecký kraj (42,7 roku), nejmladší pak kraj Středočeský (41,0 roku).

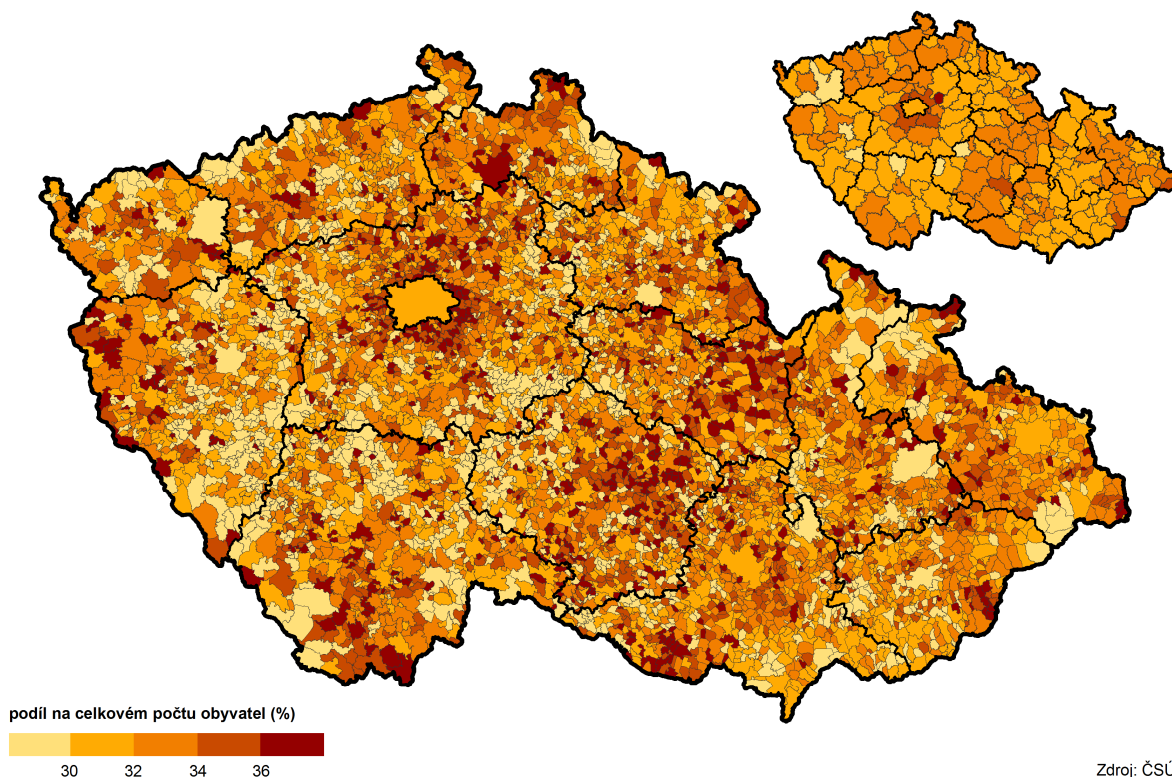
Stále vyšších hodnot nabývá **index stáří**, který vyjadřuje vzájemný poměr počtu osob seniorské a dětské složky obyvatelstva. Početní převaha seniorů nad dětmi byla v kraji poprvé evidována v roce 2007, kdy index stáří dosáhl hodnoty 100,6. V roce 2016 připadalo na 100 dětí do 15 let již 122,5 seniorů starších 65 let, jedná se o pátou nejnižší hodnotu mezi všemi kraji České republiky. Nejvyšší hodnoty dosáhl index stáří v Královéhradeckém kraji (132,0), nejnižší pak v kraji Středočeském (101,5).

Dalšími ukazateli, které vycházejí ze vztahu mezi počtem obyvatel v základních věkových skupinách, jsou indexy zatížení osob v produktivním věku generacemi ekonomicky neaktivními. Hodnota **indexu ekonomického zatížení** (počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let připadající na 100 osob v produktivním věku) roste od roku 2008 vlivem vyšší porodnosti, oslabením produktivní kategorie a trvalým posilováním kategorie pětadesátiletých a starších osob.

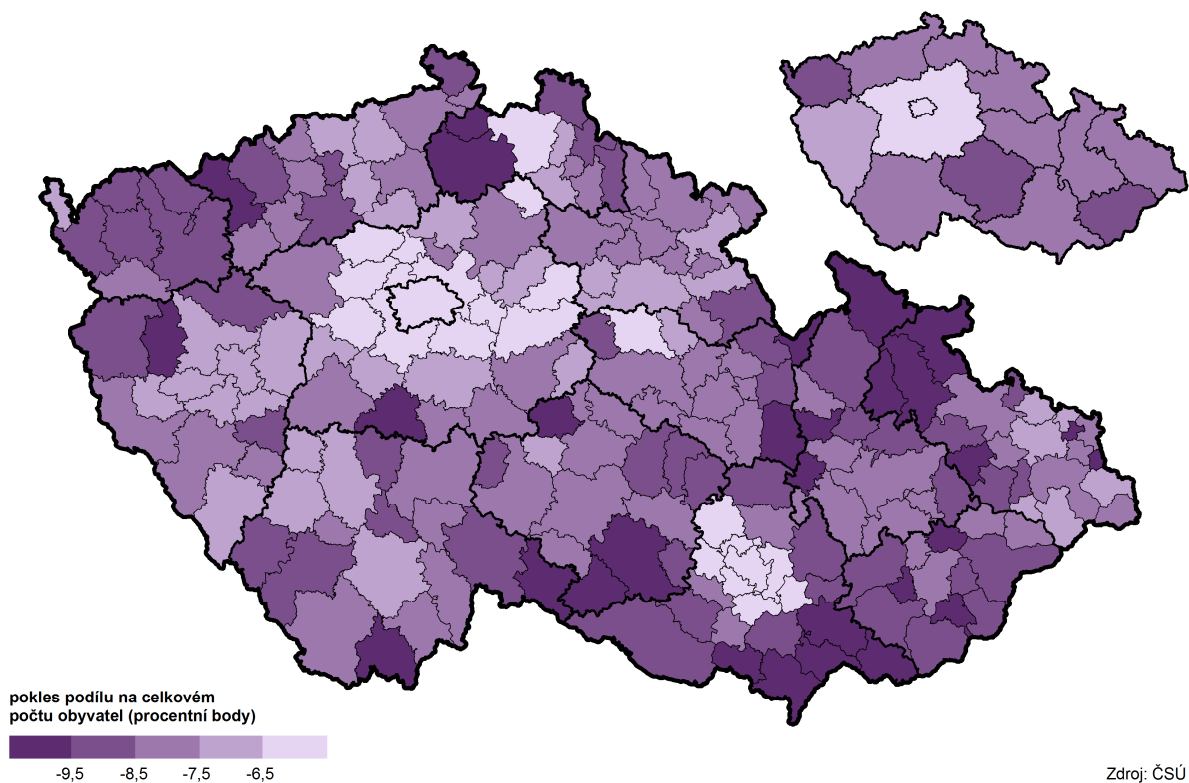

Ve věku do 29 let žilo ke konci roku 2016 v kraji **166 285 osob**. V uplynulých deseti letech se počet juniorů v kraji snížil o 15,9 tis., jejich podíl na celkové populaci kraje poklesl z 35,6 % na 32,2 %. V mezikrajském srovnání patří Pardubický kraj ke krajům s nadprůměrným zastoupením mladé generace, aktuální podíl juniorů na obyvatelstvu ho řadí na čtvrté místo za Středočeský, Ústecký a Liberecký kraj; republikový průměr v roce 2016 dosáhl hodnoty 31,6 %.

Osoby ve věku 0–29 let podle obcí a SO ORP k 31. 12. 2016

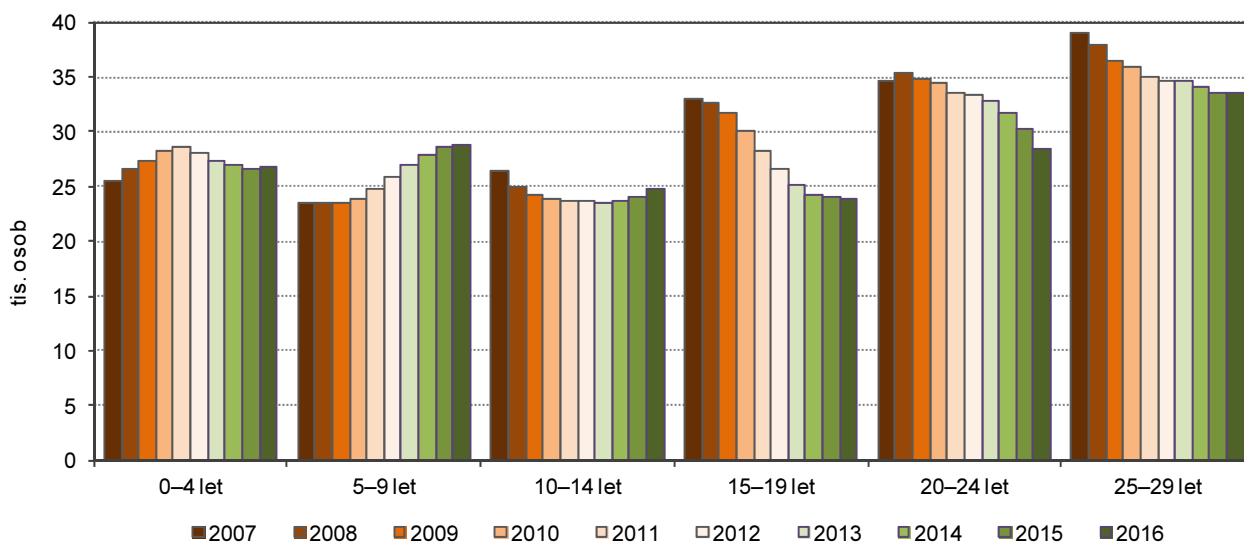
Změna podílu osob ve věku 0–29 let podle SO ORP a krajů mezi 31. 12. 2001 a 31. 12. 2016

Věková struktura juniorů do 29 let se během posledních deseti let měnila. Největší zastoupení (absolutní i relativní) má mezi juniory kategorie osob **25–29letých**, kterých sice od roku 2007 v Pardubickém kraji ubylo (v roce 2016 jich v kraji žilo o 5,5 tis. méně), nicméně stále tvoří celou jednu pětinu osob do 29 let. Jde o početné generace narozené těsně před a po listopadu 1989, tedy ještě před výraznými změnami v demografickém chování obyvatel České republiky, ke kterým začátkem 90. let minulého století došlo a jejichž důsledkem byl mimo jiné výrazný pokles porodnosti.

Nejmenší zastoupení má mezi juniory v Pardubickém kraji věková skupina **15–19 let**: 23,8 tis. osob, což je 14,3 % z populace osob do 29 let. V této věkové kategorii došlo ve srovnání s rokem 2007 k největšímu absolutnímu i relativnímu úbytku počtu osob (pokles o více než 9 tis. osob, tj. o 28 %). Jde o mladé lidi z početně vůbec nejslabších generací narozených koncem 90. let a na přelomu století.

Mladá generace podle věkových skupin v Pardubickém kraji (k 31. 12.)

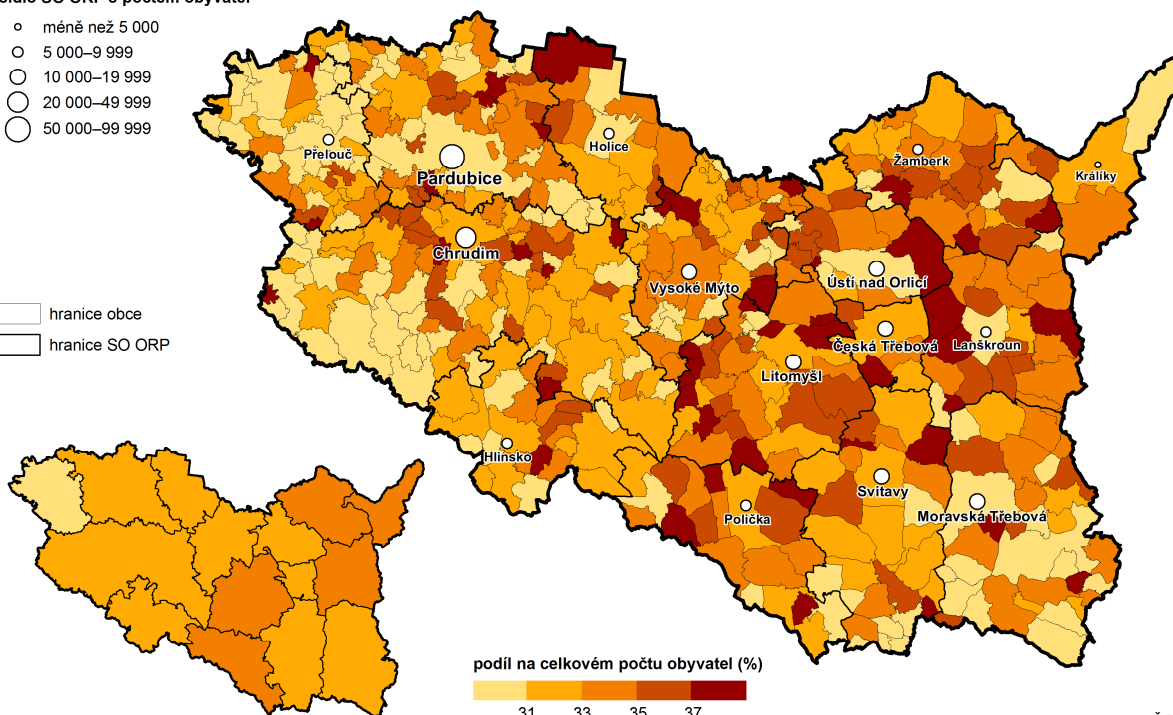
Nejvíce od roku 2007 posílila věková skupina předškolních a mladších školních dětí ve věku **5 až 9 let**; počet dětí tohoto věku vzrostl o více než 22 % na 28,7 tis. v roce 2016. Jsou to děti narozené v období vyšší porodnosti v letech 2007 až 2010, kdy roční počty narozených dětí v kraji (i celé České republice) dosahovaly nejvyšších hodnot od roku 1994.

Osoby ve věku 0–29 let podle obcí a SO ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2016

sídlo SO ORP s počtem obyvatel

- méně než 5 000
- 5 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–49 999
- 50 000–99 999

- hranice obce
- hranice SO ORP

Zdroj: ČSÚ

Zastoupení juniorů na obyvatelstvu **okresů** Pardubického kraje se pohybuje od 31,2 % v okrese Pardubice po 32,9 % v okrese Ústí nad Orlicí, který je v rámci kraje dlouhodobě „nejmladším“ okresem.

Mezi **správními obvody obcí s rozšířenou působností** má nejvyšší zastoupení obyvatel do 29 let Žamberko. V roce 2016 zde mladí lidé do 29 let tvořili 33,8 % obyvatelstva správního obvodu, jde o osmý nejvyšší podíl mezi všemi 206 SO ORP v republice. V první dvacítkě SO ORP s nejvyšším zastoupením juniorů najdeme ještě Litomyšlsko (33,6 %) a Poličsko (33,4 %). Vůbec nejvyšší podíly osob do 29 let byly v roce 2016 zjištěny ve správních obvodech Středočeského kraje (Lysá nad Labem – 36,7 %, Říčany – 35,2 %).

Nejnižší zastoupení mladé generace vykazuje v Pardubickém kraji Přeloučsko (30,7 %, 26. nejnižší podíl mezi všemi SO ORP), Pardubicko (31,0 %) a Moravskotřebovsko (31,9 %). V rámci celé České republiky byl nejnižší podíl osob do 29 let zaznamenán v SO ORP Nepomuk (28,4 %) v Plzeňském kraji.

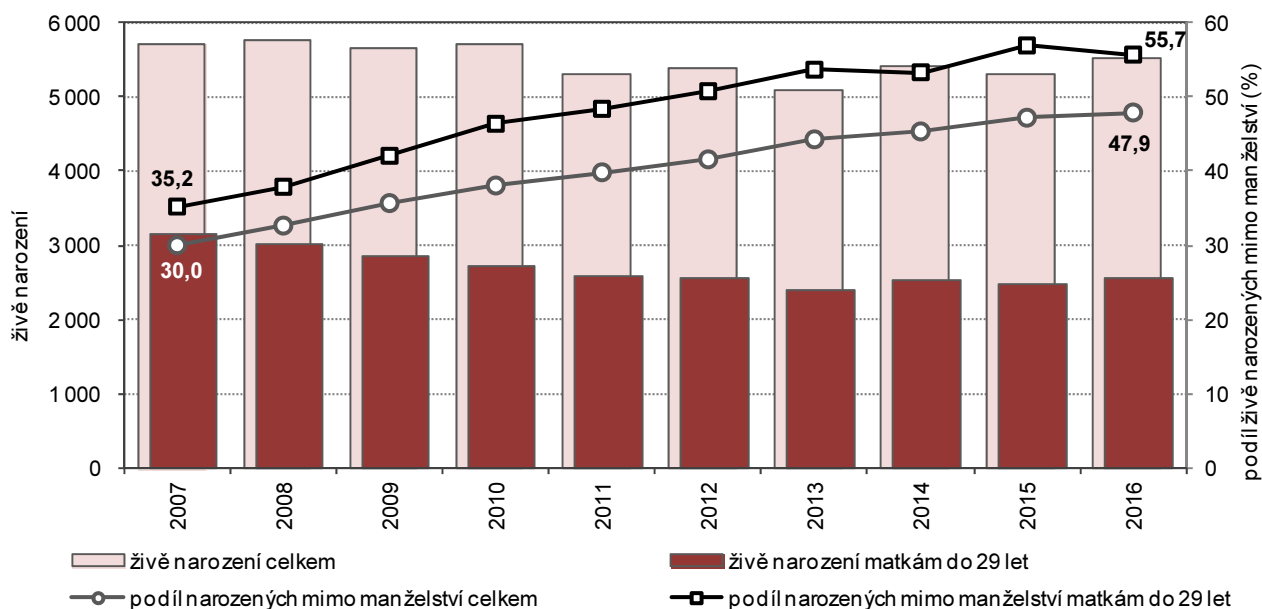
Podíváme-li se na zastoupení juniorů podle **velikostních skupin obcí** v kraji, zjistíme nejvyšší, více než 34%, podíl mladých do 29 let na obyvatelstvu v obcích s 500–999 obyvateli. Následují obce ve velikostní skupině 200–499 a 1 000–1 999, v nichž se junioři na obyvatelstvu podílejí shodně 33 %. Nejnižší podíl obyvatel ve věku do 29 let mělo v roce 2016 krajské město Pardubice (je samo ve velikostní skupině obcí nad 50 000 obyvatel), a to 30,1 %.

Zatímco v populaci kraje (potažmo celé České republiky) převládají ženy (v roce 2016 tvořily 50,6 % obyvatel kraje), pro věkovou skupinu osob do 29 let je typická naopak **převaha mužů** (51,5 % oproti 48,5% podílu žen). To je dáno tím, že se rodí v průměru 105 chlapců na 100 dívek, v důsledku vyšší úmrtnosti mužů se postupně počet mužů a žen sblíží a ve vyšším věku již převažují ženy (v roce 2016 od 57 let), jejichž převaha s přibývajícím věkem rychle roste.

Narození a jejich struktura, potratovost

V roce 2016 se v Pardubickém kraji narodilo 5 533 dětí, to je o 231 dětí více než v roce 2015 a zároveň nejvíce od roku 2010. Na 1 000 obyvatel středního stavu tak připadalo 10,7 živě narozených dětí, což je hodnota shodná s republikovým průměrem a zároveň pátá nejvyšší porodnost v mezikrajském srovnání. Příčinou rostoucího počtu narozených dětí byl zejména nárůst intenzity plodnosti, protože počet žen v reprodukčním věku se od roku 2010 snižuje. Maxima dosáhl počet narozených dětí v kraji v uplynulých deseti letech v roce 2008, kdy se živě narodilo 5 752 dětí.

Živě narození a podíl dětí narozených mimo manželství v Pardubickém kraji

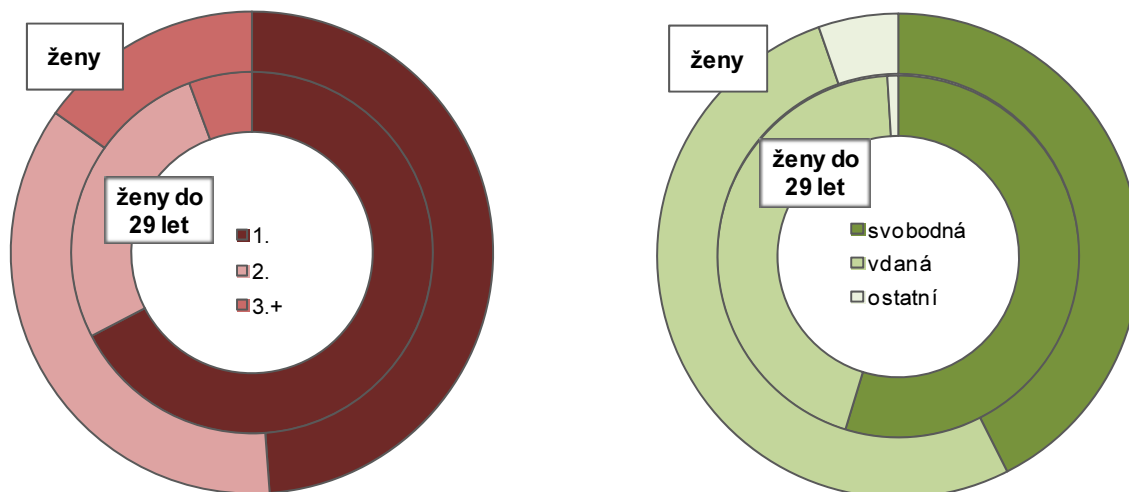
Matkám do 29 let se v roce 2016 živě narodilo 2 569 dětí, tj. 46,4 % z celkového počtu živě narozených v kraji. Podíl dětí narozených ženám do 29 let má klesající tendenci, od roku 2007 se snížil o 8,5 procentního bodu. Mezi kraji České republiky měly živě narozené děti matkám do 29 let v roce 2016 nejvyšší zastoupení v Karlovarském a Ústeckém kraji (55 %), nejnižší pak v Hl. městě Praze (pouze 29 %). Mezi správními obvody ORP v Pardubickém kraji se podíly dětí narozených ženám do 29 let pohybují od 41 % na Vysokomýtsku po 65 % na Králícku.

Živě narození podle věku matky, pořadí dítěte a rodinného stavu matky

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Živě narození	5 709	5 752	5 644	5 721	5 312	5 385	5 077	5 410	5 302	5 533
z toho matkám ve věku do 29 let	3 138	3 017	2 851	2 715	2 579	2 555	2 404	2 530	2 482	2 569
podle věku matky (%):										
do 17 let	1,0	1,3	1,3	1,4	1,2	1,4	0,8	1,3	1,3	0,9
18–19 let	4,2	3,7	3,8	4,5	4,8	3,6	4,0	3,6	3,1	3,8
20–24 let	25,0	24,5	26,8	26,6	25,3	27,9	27,2	25,4	27,4	27,3
25–29 let	69,8	70,5	68,2	67,6	68,8	67,2	68,0	69,7	68,2	68,0
podle pořadí dítěte (%):										
první	61,5	61,1	63,7	61,7	63,8	64,2	63,5	62,7	63,4	67,4
druhé	32,1	32,9	31,1	32,3	30,5	29,9	29,7	30,2	29,2	27,0
třetí a další	6,4	6,0	5,1	6,0	5,7	5,9	6,7	7,1	7,5	5,6
podle rodinného stavu matky (%):										
svobodné	32,4	35,6	39,5	44,4	46,1	49,4	51,8	51,5	55,0	54,7
vdané	64,8	62,1	57,9	53,6	51,6	49,2	46,3	46,7	43,1	44,3
Průměrný věk matky při narození dítěte	29,4	29,7	29,8	30,0	30,1	30,2	30,3	30,4	30,5	30,5
prvního dítěte	27,2	27,6	27,5	27,8	27,9	28,1	28,3	28,3	28,3	28,5

Téměř polovinu všech živě narozených dětí v roce 2016 tvořily děti narozené v prvním pořadí (48,8 %), 36,0 % tvořily děti druhorozené a 15,2 % děti třetího a vyššího pořadí. Rozložení živě narozených dětí podle pořadí se od roku 2007 výrazně nezměnilo. Mezi dětmi narozenými matkám do 29 let měly prvorozené děti v období let 2007 až 2016 průměrné zastoupení 63 %, druhorozené 31 % a děti třetího a vyššího pořadí se na celkovém počtu dětí narozených matkám do 29 let podílely v průměru 6 %.

Živě narozené děti podle pořadí a rodinného stavu matky v Pardubickém kraji v roce 2016

Struktura živě narozených dětí podle rodinného stavu matky se mění. Dlouhodobě klesá podíl dětí narozených vdáným ženám – ještě v roce 2007 se vdáným matkám narodilo 70 % z celkového počtu dětí, v roce 2016 to bylo již pouze 52 %. Stejně tak klesá i podíl narozených rozvedeným a ovdovělým matkám (5,2 %, resp. 0,1 % v roce 2016 v Pardubickém kraji). Jedinou skupinou, kde docházelo k nárůstu podílu, byly svobodné matky, kterým se v roce 2007 narodilo 24 % dětí z celku, zatímco v roce 2016 to bylo již 43 %.

Obdobná změna ve struktuře podle rodinného stavu matky proběhla také u dětí narozených ženám do 29 let. Podíl dětí narozených svobodným matkám do 29 let vzrostl od roku 2007 o 22,3 p. b. na 54,7 %, zatímco zastoupení dětí narozených vdáným ženám pokleslo z 64,8 % na 44,3 %.

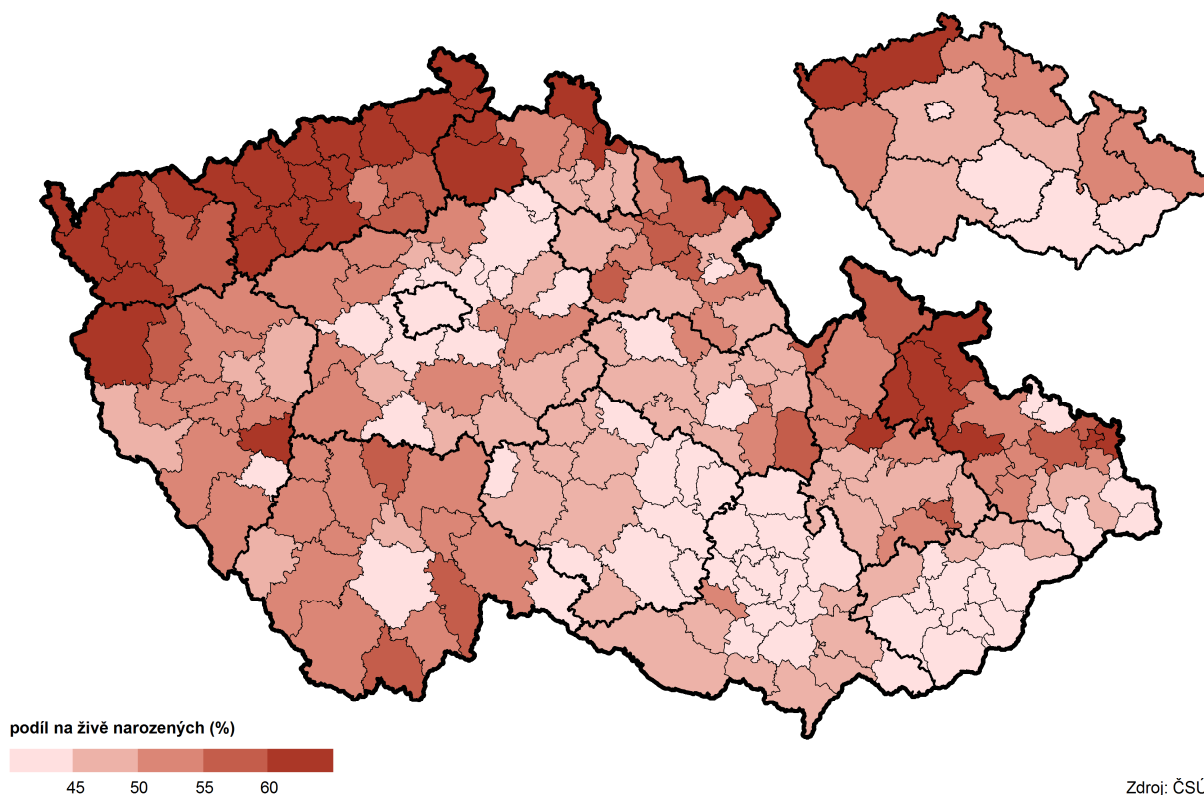
Podíl dětí narozených mimo manželství v kraji se v uplynulých deseti letech zvýšil o téměř 18 procentních bodů a v roce 2016 činil 47,9 %. V mezikrajském srovnání je to šestý nejnižší podíl, zatímco v roce 2007 byla hodnota 30,0 % mezi kraji čtvrtá nejnižší. Nejmenší zastoupení měly děti narozené mimo manželství v roce 2016 v Hl. městě Praze (41,0 %), nejvyšší v Karlovarském a Ústeckém kraji (shodně 64 %), republikový průměr činil 48,6 %.

V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností v Pardubickém kraji měly děti narozené neprovdaným matkám nejvyšší zastoupení na Moravskotřebovsku a Králicku (59,7 %, resp. 57,3 %), nejmenší pak na Litomyšlsku (36,1 %).

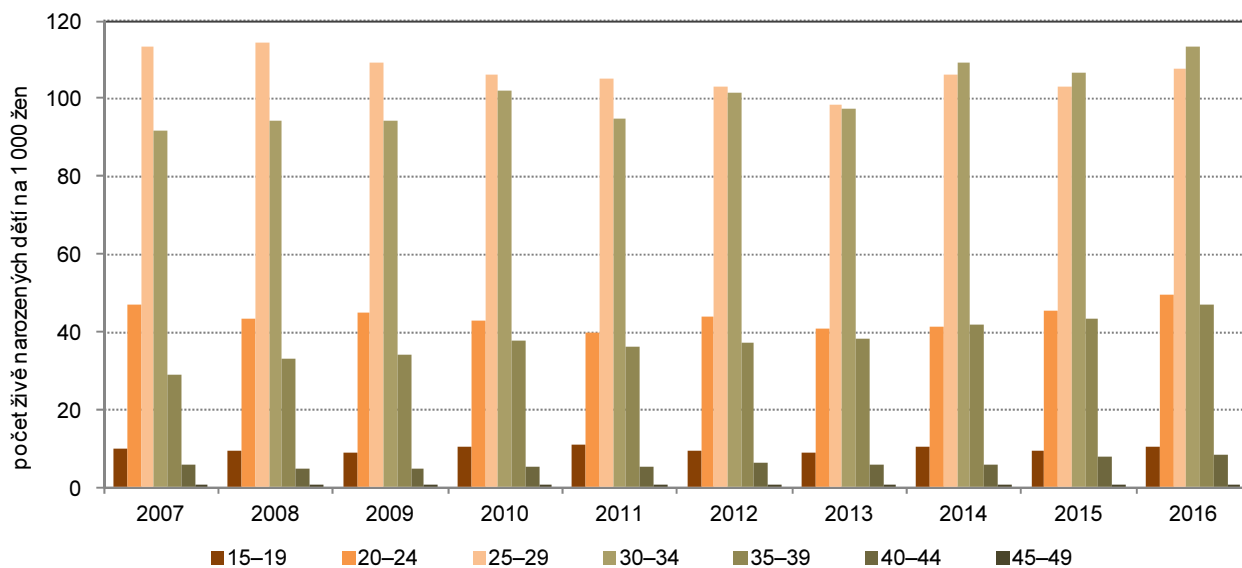
U žen do 29 let dosáhl podíl dětí narozených mimo manželství v kraji 55,7 % a od roku 2007 se zvýšil o 20 procentních bodů. Mezi kraji České republiky se podíl dětí narozených mimo manželství matkám do 29 let pohyboval od 47 % ve Zlínském kraji a Hl. m. Praze až po více než sedmdesátiprocentní zastoupení v krajích Ústeckém a Karlovarském (74 %, resp. 73 %).

Děti narozené mimo manželství podle SO ORP a krajů v roce 2016

Úhrnná plodnost¹ žen v Pardubickém kraji dosáhla v roce 2016 hodnoty 1,68 dítěte na jednu ženu ve věku 15–49 let, vyšší hodnota byla v kraji naposledy zaznamenána v roce 1993. V mezikrajském srovnání jde o třetí nejvyšší úhrnnou plodnost po kraji Libereckém (1,77) a Středočeském (1,69). Úhrnná plodnost v kraji v letech 2007 až 2013 kolísala okolo hodnoty 1,5 dítěte na jednu ženu, v posledních třech letech roste.

Míry plodnosti v pětiletých věkových skupinách v Pardubickém kraji

¹ Úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během celého jejího reprodukčního období (15-49 let) neměnné. Hodnota úhrnné plodnosti 2,1 zajišťuje prostou reprodukci obyvatelstva.

Od roku 2014 mají v Pardubickém kraji nejvyšší úroveň plodnosti ženy ve věkové kategorii 30–34 let (113 dětí na 1 000 žen v roce 2016). Za nimi následuje kategorie matek ve věku 25–29 let (108 dětí na 1 000 žen), která dosahovala dlouhodobě nejvyšších intenzit plodnosti před rokem 2014. Další dvě významné skupiny tvoří věkové kategorie 20–24 let a 35–39 let. Úroveň plodnosti nejmladších věkových kategorií matek (15–19 a 20–24 let) se v uplynulých deseti letech výrazněji neměnila.

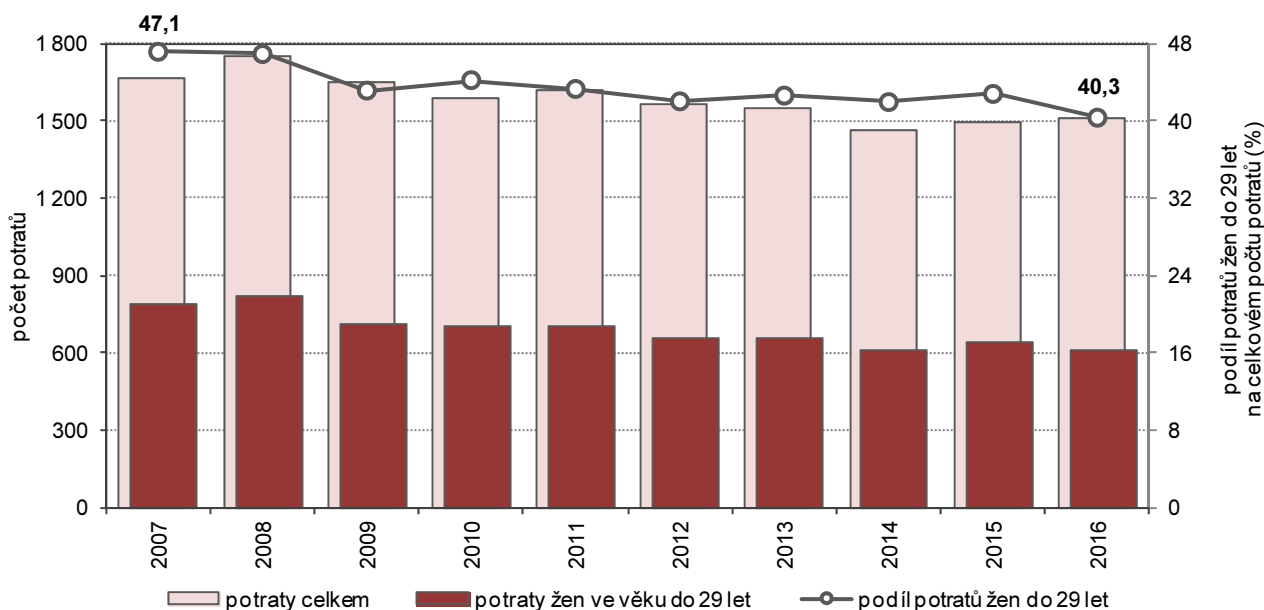
Průměrný věk matky při narození dítěte v roce 2016 zůstal v kraji na hodnotě 30,5 roku (o 0,2 roku pod průměrem ČR), od roku 2007 vzrostl o 1,1 roku a v posledních letech se jeho nárůst zpomalil. Svě první dítě rodily ženy v Pardubickém kraji v průměru ve 28,5 letech, o 1,3 roku později než v roce 2007.

Údaje o **potratech** Český statistický úřad přebírá od Ústavu zdravotnických informací a statistiky, který v rámci Národního registru reprodukčního zdraví spravuje Národní registr potratů. Úhrnný počet potratů zahrnuje jak potraty samovolné, tak potraty indukované (tzv. umělá přerušeni těhotenství), samostatnou kategorií jsou pak ukončení mimoděložních těhotenství a ostatní potraty.

V roce 2016 bylo v Pardubickém kraji evidováno 1 506 potratů, 50,3 % z nich představovala umělá přerušeni těhotenství, 44,5 % samovolné potraty a zbývajících 5,2 % ukončení mimoděložního těhotenství. V relativním vyjádření (po přepočtu na 1 000 obyvatel) byla celková potratovost v kraji 2,9 ‰, což představuje druhou nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání po Jihomoravském kraji. Počet umělých přerušeni těhotenství přepočtený na 1 000 obyvatel byl v kraji dokonce nejnižší ze všech krajů ČR. I přes kolísavý vývoj v posledních letech potratovost v kraji dlouhodobě klesá, a to především díky poklesu počtu uměle přerušeni těhotenství.

Také u **žen do 29 let** počet potratů v uplynulých deseti letech klesal, v roce 2016 jich bylo v kraji zaznamenáno celkem 607, což je o 178 méně než v roce 2007. Na celkovém počtu potratů v kraji se potraty žen do 29 let podílely 40,3 %, což je o téměř 7 procentních bodů méně než v roce 2007. Umělých přerušeni těhotenství bylo u žen ve věku do 29 let v posledním sledovaném roce evidováno 326, tj. 53,7 % ze všech potratů žen ve věku do 29 let. Zastoupení indukovaných potratů na celkovém počtu potratů bylo u žen do 29 let ve srovnání s celkovou populací kraje ve sledovaném období přibližně o 2 procentní body vyšší.

Potraty v Pardubickém kraji

Intenzita potratovosti měřená ukazatelem **úhrnné potratovosti**² se ve sledovaném období v Pardubickém kraji pohybovala v rozmezí 0,42 až 0,47 potratu na jednu ženu; v roce 2016 dosáhla hodnoty 0,45 potratu na jednu ženu, což byla po kraji Jihomoravském druhá nejnižší úhrnná potratovost mezi kraji ČR. Nejvyšší potratovost dlouhodobě vykazuje Ústecký kraj (0,70 v roce 2016). Zásahu na nízké úrovni celkové potratovosti v Pardubickém kraji má zejména nízká indukovaná potratovost.

Nejvyšší intenzitu potratovosti vykazovaly ve sledovaném období skupiny žen 30–34letých a 25–29letých. V roce 2016 připadalo v Pardubickém kraji na 1 000 žen ve věku 30–34 let 25 potratů, ve věkové skupině žen 25–29letých to bylo 21 potratů.

² Úhrnná potratovost udává průměrný počet potratů, který by žena během svého reprodukčního věku prodělala za předpokladu zachování intenzity potratovosti daného roku.

Zemřelí, příčiny úmrtí, naděje dožití

V roce 2016 zemřelo celkem 5 234 obyvatel Pardubického kraje, z toho bylo 2 702 mužů a 2 532 žen. Meziročně poklesl počet zemřelých o 206 osob a vrátil se tak na průměrnou roční úroveň let 2007 až 2014. Úmrtnost vyjádřená počtem zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu dosáhla hodnoty 10,1 ‰, což je mírně pod hodnotou republikového průměru. Mezi zemřelými logicky převažují osoby vyšších věkových kategorií. Téměř 47 % zemřelých v roce 2016 bylo ve věku 80 a více let, od roku 2007 vzrostl jejich podíl na celkovém počtu zemřelých o 5,8 p. b.

Osob ve věku do 29 let zemřelo v roce 2016 v kraji 57, což představuje 1,1 % z celkového počtu zemřelých. Podíl zemřelých v této věkové kategorii na celkovém počtu zemřelých se v uplynulých deseti letech snižoval (1,9 % v roce 2007), což souvisí s poklesem počtu osob mladších třiceti let a nárůstem podílu seniorů. Mezi zemřelými juniory převládají muži, v průměru let 2007–2016 tvořili 71 % zemřelých. V úhrnu let 2007 až 2016 zemřelo v Pardubickém kraji celkem 527 mužů do 29 let, zatímco žen stejného věku 211. Pro mužskou část populace je charakteristická vyšší intenzita úmrtnosti ve všech věkových skupinách (tzv. mužská nadúmrtost). V námi sledované kategorii juniorů do 29 let byla nejvýraznější převaha zemřelých mužů zaznamenána ve věkových skupinách 20–24 let a 25–29 let, a to v důsledku vyšší úmrtnosti na vnější příčiny (zejména autonehody a sebevraždy).

Zemřelí podle věku a pohlaví, naděje dožití

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zemřelí	5 134	5 087	5 003	5 320	5 365	5 403	5 392	5 123	5 440	5 234
v tom: muži	2 566	2 525	2 568	2 637	2 723	2 703	2 694	2 614	2 775	2 702
ženy	2 568	2 562	2 435	2 683	2 642	2 700	2 698	2 509	2 665	2 532
z toho ve věku do 29 let	99	87	74	89	78	73	74	52	55	57
v tom: muži	81	61	51	64	48	56	58	34	40	34
ženy	18	26	23	25	30	17	16	18	15	23
v tom ve věku:										
0	15	23	15	12	16	16	10	12	10	10
z toho do 28 dní	12	15	10	8	7	10	7	7	4	7
1–4 let	6	1	3	9	3	3	1	5	2	5
5–9 let	4	1	-	2	4	4	4	4	3	3
10–14 let	3	5	2	4	3	2	-	2	2	3
15–19 let	16	12	14	15	16	8	17	7	7	10
20–24 let	28	20	20	26	18	13	26	9	19	10
25–29 let	27	25	20	21	18	27	16	13	12	16
Kojenecká úmrtnost ¹⁾	2,6	4,0	2,7	2,1	3,0	3,0	2,0	2,2	1,9	1,8
Novorozenecká úmrtnost ²⁾	2,1	2,6	1,8	1,4	1,3	1,9	1,4	1,3	0,8	1,3
Naděje dožití při narození (dvouleté období)										
muži	73,8	74,2	74,7	74,8	74,8	74,9	75,3	76,1	76,3	76,4
ženy	79,5	80,0	80,5	80,5	80,3	80,7	81,1	81,6	82,1	82,4

¹⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

²⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

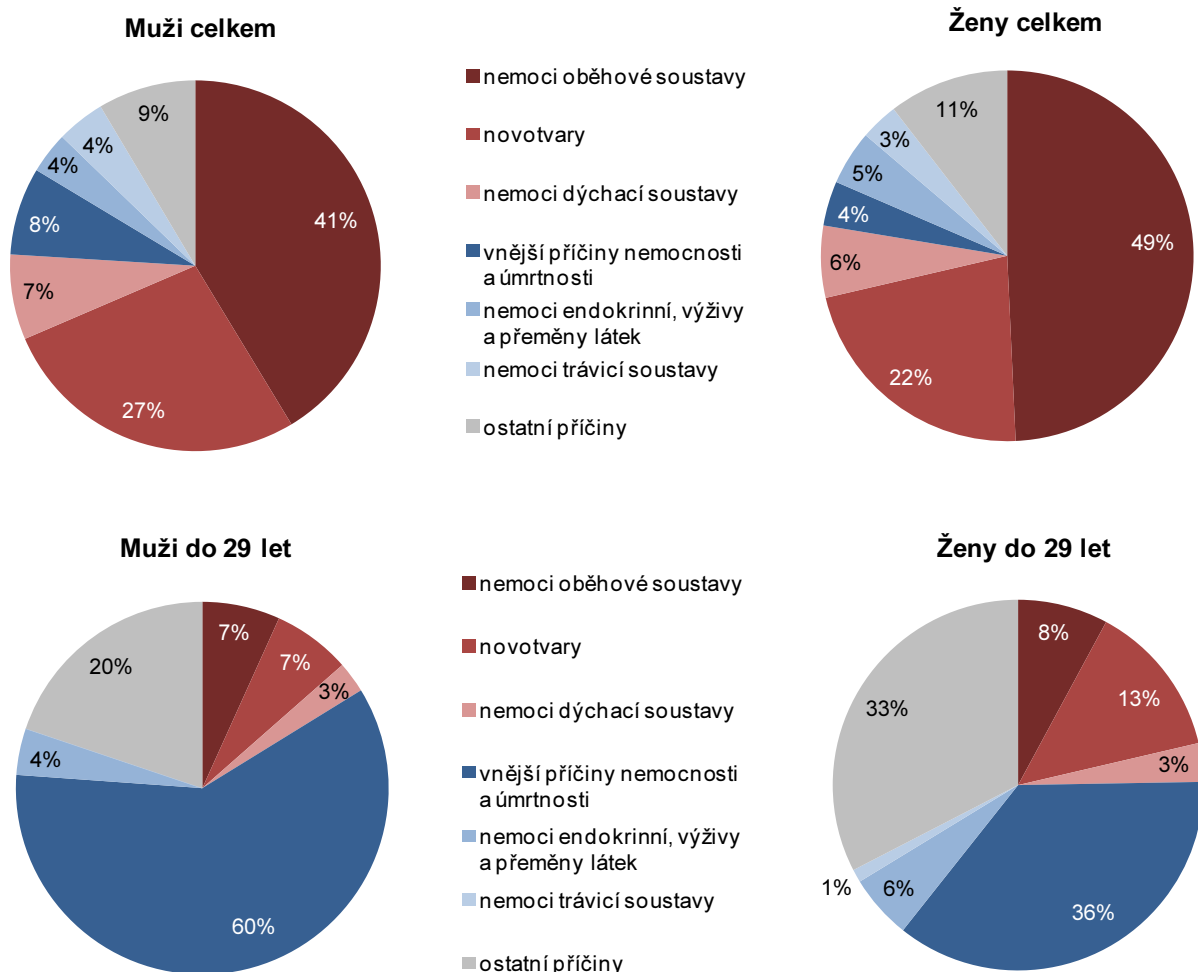
Novorozenecká a kojenecká úmrtnost mají dlouhodobě klesající trend, v krátkodobém pohledu z důvodu velmi nízkých ročních hodnot však spíše kolísají. V porovnání s průměrem ČR byla kojenecká i novorozenecká úmrtnost v kraji v roce 2016 nižší. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 1,8 ‰, což byla nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání před Hl. m. Prahou a Jihomoravský krajem (shodně 2,0 ‰). Novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) dosáhla v Pardubickém kraji hodnoty 1,3 ‰, mezi všemi kraji ČR to byla pátá nejnižší hodnota. Nejvyšší kojenecká i novorozenecká úmrtnost byla v roce 2016 zaznamenána v Ústeckém kraji (5,2 ‰, resp. 2,8 ‰).

Nejčastější **příčinou úmrtí** jsou v populaci jako celku dlouhodobě nemoci oběhové soustavy – v úhrnu let 2012 až 2016 představovaly v kraji 41,3 % všech úmrtí mužů a 49,3 % úmrtí žen. Druhou nejčastější příčinou úmrtí jsou novotvary (27,2 % všech úmrtí mužů, u žen dosáhl podíl hodnoty 22,1 %). S odstupem následují nemoci dýchací soustavy (7,4 % úmrtí mužů a 6,2 % úmrtí žen).

U dětí ve věku do 14 let se většina úmrtí týká kojenců, a proto jsou příčinou úmrtí nejčastěji vrozené vady či stavy vzniklé v perinatálním období. U mladých lidí ve věku 15–29 let pak dominují vnější příčiny. V pětiletém úhrnu 2012–2016 byly v kraji příčinou 59,9 % úmrtí mladých mužů do 29 let a 36,0 % úmrtí stejně starých žen. Ve srovnání s celkovou populací mají u zemřelých do 29 let mezi vnějšími příčinami úmrtí výrazně vyšší zastoupení úmrtí v důsledku dopravních nehod (44 % zemřelých v kraji do 29 let na vnější příčiny, v populaci

jako celku to bylo 16 %). Naproti tomu zastoupení sebevražd mezi úmrtími na vnější příčinu se u zemřelých do 29 let a zemřelých celkem výrazněji neliší (25 %, resp. 23 %).

Zemřelí podle pohlaví a příčin smrti v Pardubickém kraji (úhrn let 2012–2016)

Celková intenzita úmrtnosti je nejčastěji hodnocena ukazatelem **naděje dožití** (střední nebo očekávaná délka života). Jde o výstupní ukazatel úmrtnostních tabulek, který zohledňuje úmrtnost ve všech věcích a odstraňuje vliv rozdílné věkové struktury populací. Naděje dožití říká, kolik let (průměrně) má před sebou osoba v daném věku za předpokladu, že zůstanou po zbytek jejího života zachovány stávající úmrtnostní poměry. Naděje dožití může být počítána pro jakýkoliv věk, nejčastěji se však setkáváme s nadějí dožití při narození, tj. ve věku 0. Vzhledem k rozdílu v úmrtnosti mužů a žen se tento ukazatel udává pro každé pohlaví zvlášť. Z důvodů vyloučení náhodných výkyvů způsobených nízkým počtem událostí v některých věcích, letech a na daném území jsou tabulky do krajů zpracovány za dvouleté kalendářní období, tj. aktuálně za roky 2015–2016. Data za celou Českou republiku jsou propočtena za rok 2016.

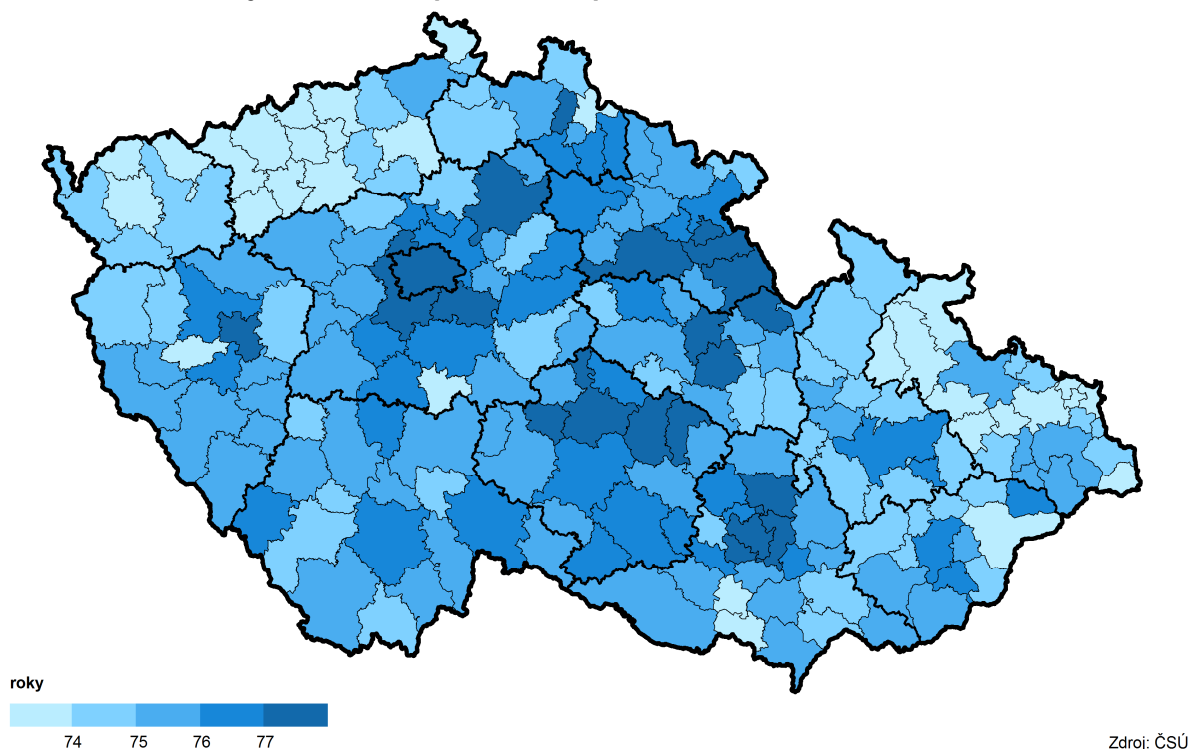
Chlapec narozený v Pardubickém kraji v roce 2016 se pravděpodobně dožije věku 76,4 let (meziroční zvýšení o 0,06 roku), což je mezi kraji šestý nejvyšší věk. Dívka narozená v roce 2016 v kraji má před sebou pravděpodobně 82,4 let života (meziroční zvýšení o 0,32 roku), což je mezi kraji čtvrtý nejvyšší věk. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen v Pardubickém kraji se nacházejí nad celorepublikovým průměrem.

Při porovnání hodnot naděje dožití v období 2015–2016 mezi kraji České republiky zjišťujeme nejpříznivější úmrtnostní poměry u mužů a žen v Hlavním městě Praze (78,0 let muži, 82,7 ženy). Oblastí s nejkratší střední délkou života mužů i žen zůstává Ústecký kraj (74,0 muži, 79,5 ženy). Jednu z nejnižších středních délek života mají tradičně také obyvatelé Moravskoslezského a Karlovarského kraje.

Naděje dožití při narození se dlouhodobě zvyšuje, od roku 2007 v Pardubickém kraji vzrostla u mužů o 2,6 roku a u žen o 2,9 roku. Střední délka života mužů se prodlužuje rychleji, čímž se snižuje rozdíl v naději dožití mezi pohlavími. Jestliže byl v období 1991–1992 rozdíl mezi střední délkou života mužů a žen při narození 7,3 roku, v období 2015–2016 to bylo již jen 6,0 roku.

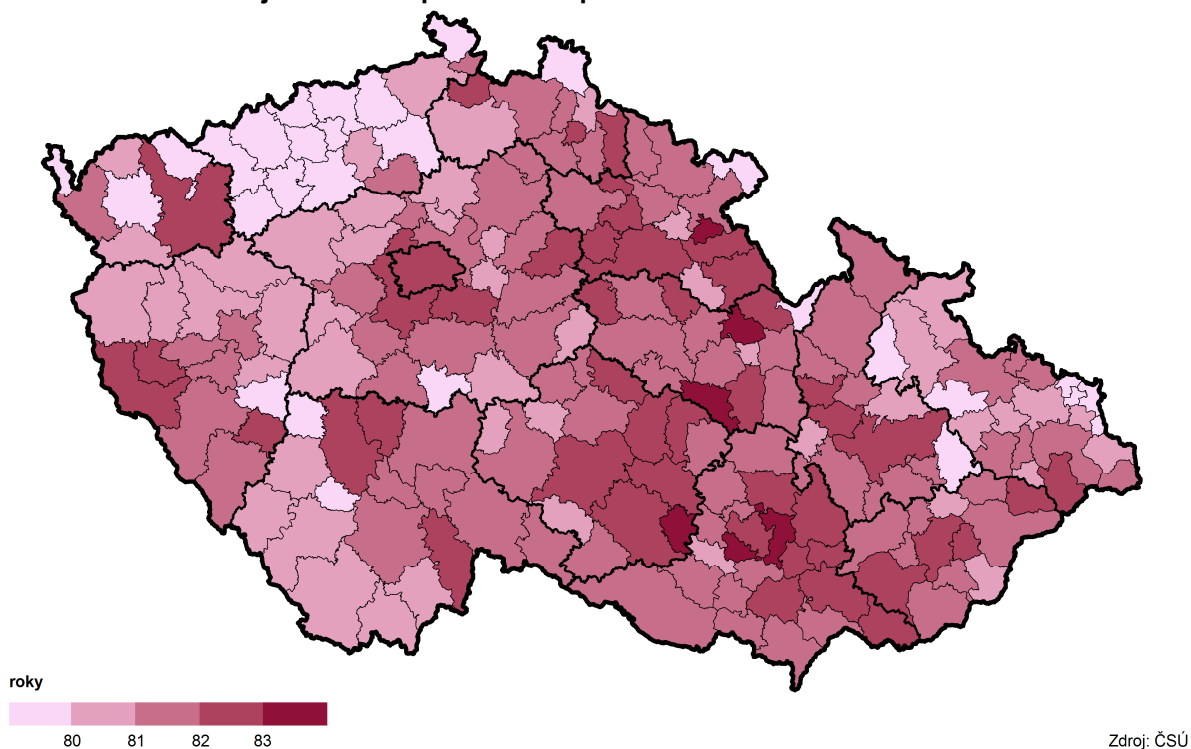
Naděje dožití mužů při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Zdroj: ČSÚ

Mezi **správními obvody ORP** Pardubického kraje mohou nejdelší střední délku života očekávat muži v SO ORP Žamberk a Litomyšl (78,3 let, resp. 78,2 let). Mezi všemi 206 SO ORP v České republice jde o druhou a třetí nejvyšší hodnotu naděje dožití při narození mužů za SO ORP Nové Město n. Metují z Královéhradeckého kraje (79,4 let). Nejkratší očekávaná délka života mužů byla v období 2012–2016 zjištěna v kraji v SO ORP Moravská Třebová (74,0 let). Ženy měly nejvyšší očekávanou naději dožití při narození v SO ORP Polička a Ústí nad Orlicí (83,3, resp. 83,1 let; třetí a čtvrtá nejvyšší hodnota v rámci celé ČR), nejnižší pak na Králicku (79,0 let).

Naděje dožití žen při narození podle SO ORP v období 2012–2016

Zdroj: ČSÚ

Sňatky, rozvody

Počet **sňatků** v Pardubickém kraji (a potažmo i v celé ČR) klesal od počátku 90. let. V období 2004 až 2007 došlo k mírnému růstu, poté však počty uzavřených manželství klesaly až na minimum v roce 2013, kdy bylo v kraji uzavřeno 2 057 sňatků. Nižší počty sňatků odrážejí jak klesající počet osob ve sňatku-schopném věku, tak i nižší intenzity vstupu do manželství. V následujících třech letech počty sňatků v kraji rostly až na 2 472 v roce 2016, což je nejvíce za posledních devět let. V relativním vyjádření připadlo v loňském roce na 1 000 obyvatel středního stavu 4,8 sňatku, což je hodnota srovnatelná s republikovým průměrem.

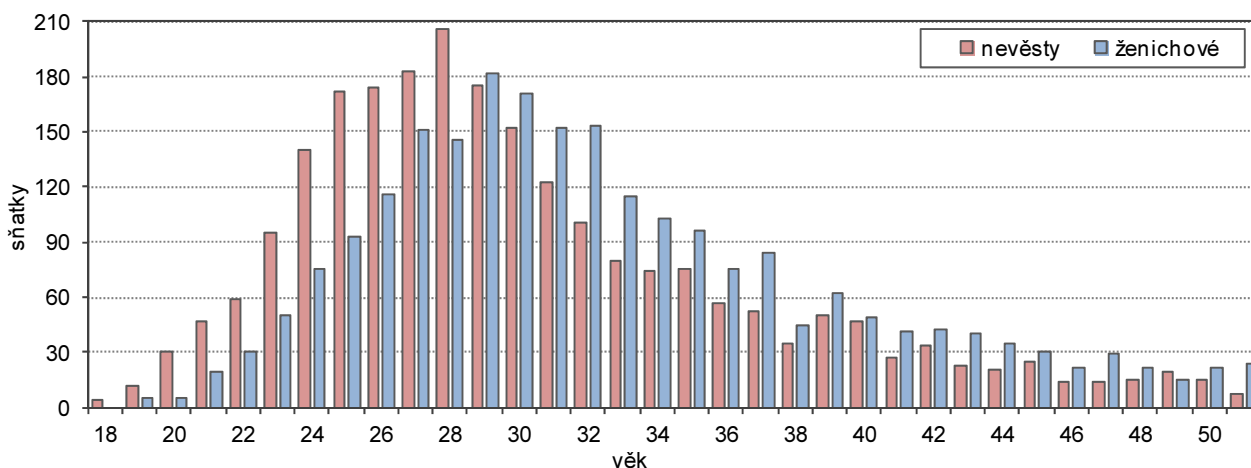
Ve srovnání s rokem 2007 vzrostl podíl svobodných snoubenců, v roce 2016 uzavřelo svůj první sňatek 79 % ženichů a 78 % nevěst (v roce 2007 to bylo 74 %, resp. 76 %). Roste také zastoupení sňatků dvou svobodných snoubenců (tzv. protogamní sňatky), v roce 2016 dosáhlo v Pardubickém kraji hodnoty 70,3 % z celkového počtu sňatků, o 4,7 p. b. více než v roce 2007. Nejnižší podíl protogamních sňatků byl v roce 2016 evidován v Karlovarském a Ústeckém kraji (58,0, resp. 59,4 %), naopak nejvyšší zastoupení měly v krajích Zlínském a Vysočina (75,4 % a 74,6 %).

Sňatky podle bydliště ženicha

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sňatky	2 765	2 470	2 223	2 166	2 228	2 205	2 057	2 232	2 382	2 472
z toho ženichové ve věku:										
do 19 let	5	6	1	8	6	8	4	7	3	5
20–24 let	252	214	186	177	130	157	124	152	168	181
25–29 let	998	885	707	688	644	686	598	635	693	688
z toho nevěsty ve věku:										
do 19 let	51	37	29	30	20	20	18	10	23	16
20–24 let	610	545	461	409	357	374	324	353	371	371
25–29 let	1 121	991	846	876	849	873	799	843	904	910
Sňatky mužů ve věku do 29 let	1 255	1 105	894	873	780	851	726	794	864	874
podle rodinného stavu ženicha:										
svobodný	1 221	1 086	879	850	768	838	714	784	852	869
rozvedený	34	19	15	23	12	13	12	10	12	5
Sňatky žen ve věku do 29 let	1 782	1 573	1 336	1 315	1 226	1 267	1 141	1 206	1 298	1 297
podle rodinného stavu nevěsty:										
svobodná	1 712	1 483	1 283	1 264	1 186	1 233	1 103	1 176	1 270	1 273
rozvedená	70	89	53	50	39	34	38	30	27	24
Průměrný věk při 1. sňatku										
muži	29,5	29,7	30,3	30,3	31,1	30,8	31,3	31,3	31,4	31,5
ženy	27,0	27,0	27,5	27,7	28,2	28,1	28,4	28,6	28,6	28,8

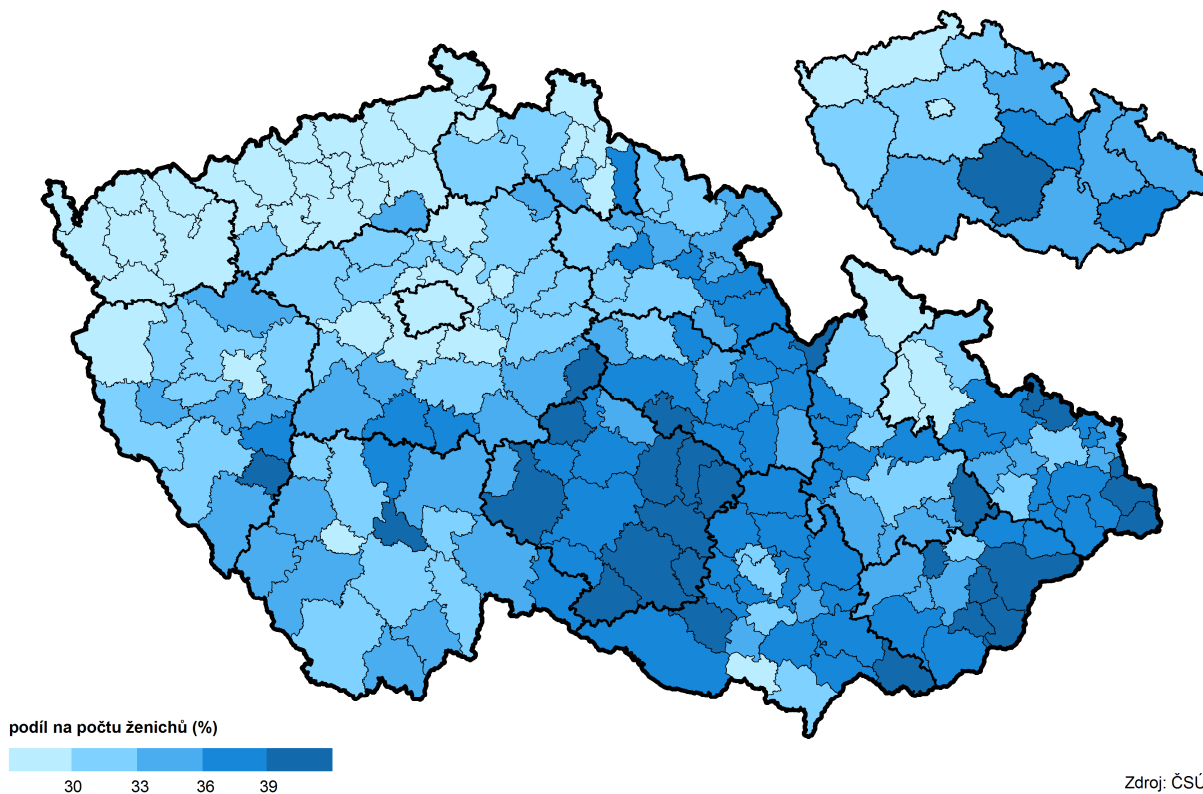
Počet sňatků mužů do 29 let se od roku 2007 snížil o 30 % z 1 255 na 874 v roce 2016. Sňatky, v nichž byl ženich mladší 30 let, se v roce 2016 v Pardubickém kraji na celkovém počtu sňatků podílely 35 %, tj. o 10 procentních bodů nižší zastoupení než v roce 2007. Přibližně jednu pětinu tvoří mezi ženichy do 29 let muži ve věku do 24 let, zbývajících 80 % připadá na ženichy ve věkové skupině 25–29 let. Z hlediska rodinného stavu dominují mezi ženichy do 29 let svobodní muži, v roce 2016 tvořili 99,4 % (o 2 p. b. více než v roce 2007).

Sňatky podle věku snoubenců v Pardubickém kraji v roce 2016

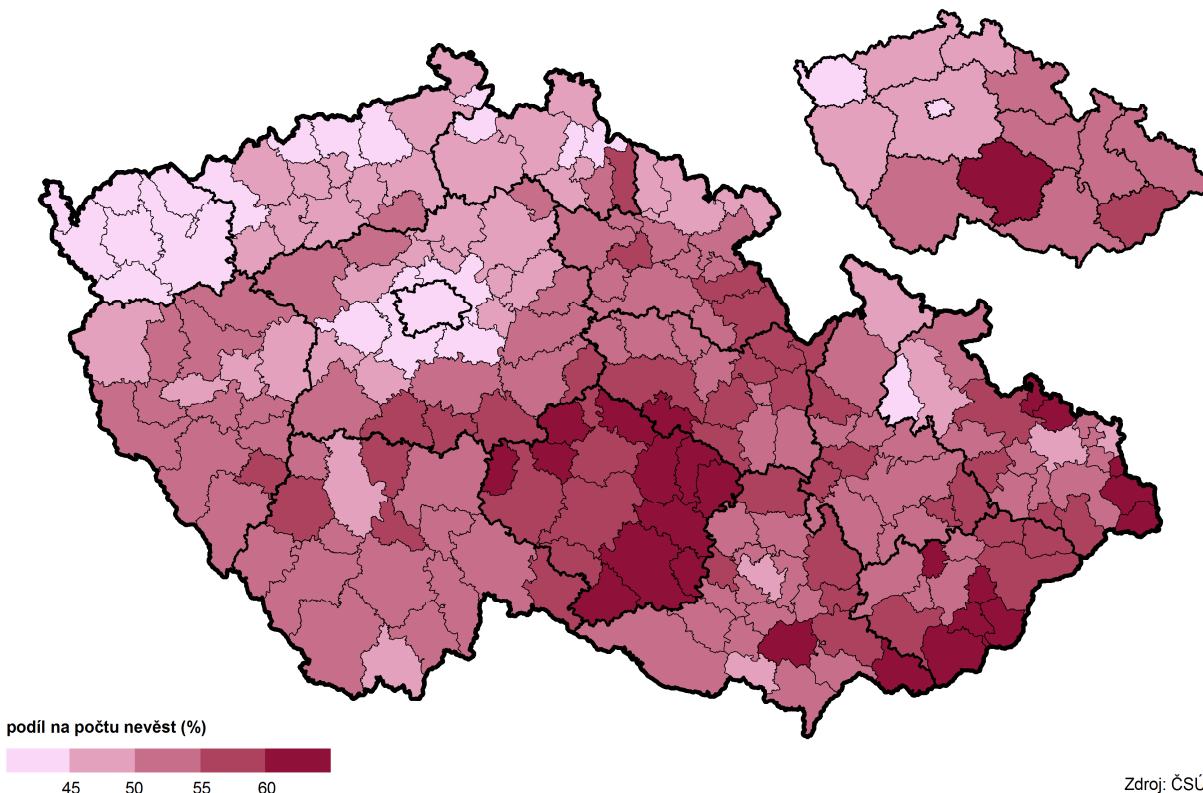

Mezi všemi sňatky uzavřenými v kraji v roce 2016 tvořily ty s nevěstami do 29 let 52,5 %, což je o 12 procentních bodů méně než v roce 2007. Protože ženy vstupují do manželství obvykle dříve než muži (v kraji v posledních letech o necelé tři roky), nacházíme u žen do 29 let ve srovnání s muži vyšší zastoupení nevěst ve věku do 24 let (30 % proti 20 % u mužů). Z hlediska rodinného stavu je mezi ženami do 29 let vstupujícími do manželství oproti mužům vyšší zastoupení rozvedených žen.

Ženichové ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Nevěsty ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Ve srovnání s ostatními kraji České republiky je pro Pardubický kraj typické **vyšší zastoupení ženichů i nevěst do 29 let**. V roce 2016 byl v kraji (spolu se Zlínským krajem) zjištěn druhý nejvyšší podíl ženichů do 29 let (35,4 %) po kraji Vysočina (38,6 %). Podíl nevěst do 29 let v kraji v roce 2016 (52,5 %) byl třetí nejvyšší po krajích Vysočina a Zlínském (57,5 %, resp. 54,7 %).

Vyšší zastoupení „mladých“ snoubenců se odráží v nižším **průměrném věku při sňatku**, který byl v roce 2016 v Pardubickém kraji u mužů i u žen druhý nejnižší v mezikrajském srovnání. Dlouhodobě však průměrný věk při sňatku v souvislosti s odkládáním manželství roste; v roce 2016 činil u mužů v Pardubickém kraji 34,9 roku, u žen pak 32,1 roku. Svůj první sňatek uzavírali muži v kraji v 31,5 letech, ženy pak ve 28,8 letech (shodně o 1,9 roku později než v roce 2007).

V Pardubickém kraji bylo v roce 2016 **rozvedeno 1 171 manželství**, což je nejméně v celé časové řadě od roku 1990. Počty rozvodů vykazovaly v kraji v uplynulých deseti letech s mírnými výkyvy klesající trend, a to zejména v důsledku nižšího počtu sňatků uzavřených v předchozích letech. Pardubický kraj se řadí ke krajům s nižší intenzitou rozvodovosti, dlouhodobě nadprůměrnou rozvodovost vykazuje Středočeský kraj, naopak nízká rozvodovost je typická pro Kraj Vysočina.

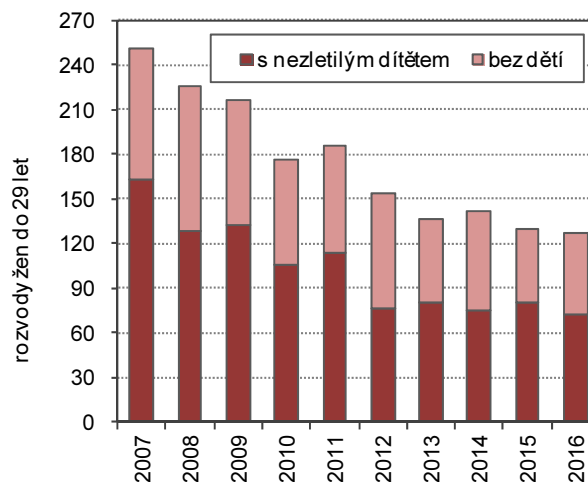
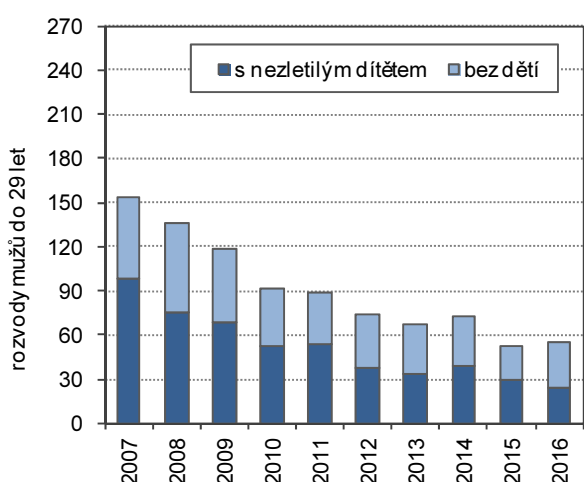
Přibližně ve čtyřech pětinach případů se muži i ženy rozvádějí poprvé; struktura rozvodů podle pořadí je stabilní a téměř shodná pro obě pohlaví. Dlouhodobě nejvíce manželství se rozvádí po 5–9 a 10–14 letech; průměrná délka trvání manželství má v posledních letech rostoucí tendenci. Rozvod se v roce 2016 v 61 % případů týkal manželství s nezletilými dětmi, což je hodnota mírně nad republikovým průměrem. Nejčastěji uváděnou příčinou rozvratu manželství je na straně mužů i žen rozdíl povah, názorů a zájmů.

Rozvody

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rozvody	1 400	1 292	1 361	1 281	1 258	1 275	1 257	1 330	1 219	1 171
z toho:										
s nezletilým dítětem (%)	67,6	62,1	61,7	61,4	59,5	61,1	62,0	58,3	60,8	61,1
do 1 roku trvání manželství	15	22	13	13	17	13	12	13	11	14
Rozvody mužů ve věku do 29 let	154	136	119	92	89	74	67	72	53	55
z toho:										
s nezletilým dítětem (%)	63,6	55,1	57,1	56,5	60,7	50,0	50,7	54,2	54,7	43,6
do 1 roku trvání manželství	8	7	5	5	6	4	5	1	4	2
Rozvody žen ve věku do 29 let	251	226	216	176	186	154	137	142	130	127
z toho:										
s nezletilým dítětem (%)	64,9	56,6	61,1	60,2	61,3	49,4	58,4	52,8	61,5	57,5
do 1 roku trvání manželství	11	11	6	7	8	2	7	4	6	5

Počty rozvodů mladých mužů i žen do 29 let se v návaznosti na klesající počty sňatků a jejich odsouvání do vyššího věku během sledovaného období výrazně snížily. V roce 2016 bylo v Pardubickém kraji rozvedeno **55 mužů do 29 let**, to je o 64 % méně než v roce 2007. Jejich podíl na celkovém počtu rozvodů v kraji se snížil o 6,3 p. b. na 4,7 % v roce 2016, což je pátá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání; nejvyšší zastoupení mezi rozvedenými muži měli junioři do 29 let v Královéhradeckém a Jihočeském kraji (shodně 5,9 %), nejnižší pak v kraji Zlínském (3,7 %) a Olomouckém (4,1 %). O 20 procentních bodů na 43,6 % se v kraji od roku 2007 snížil podíl rozvodů mužů do 29 let **s nezletilým dítětem**.

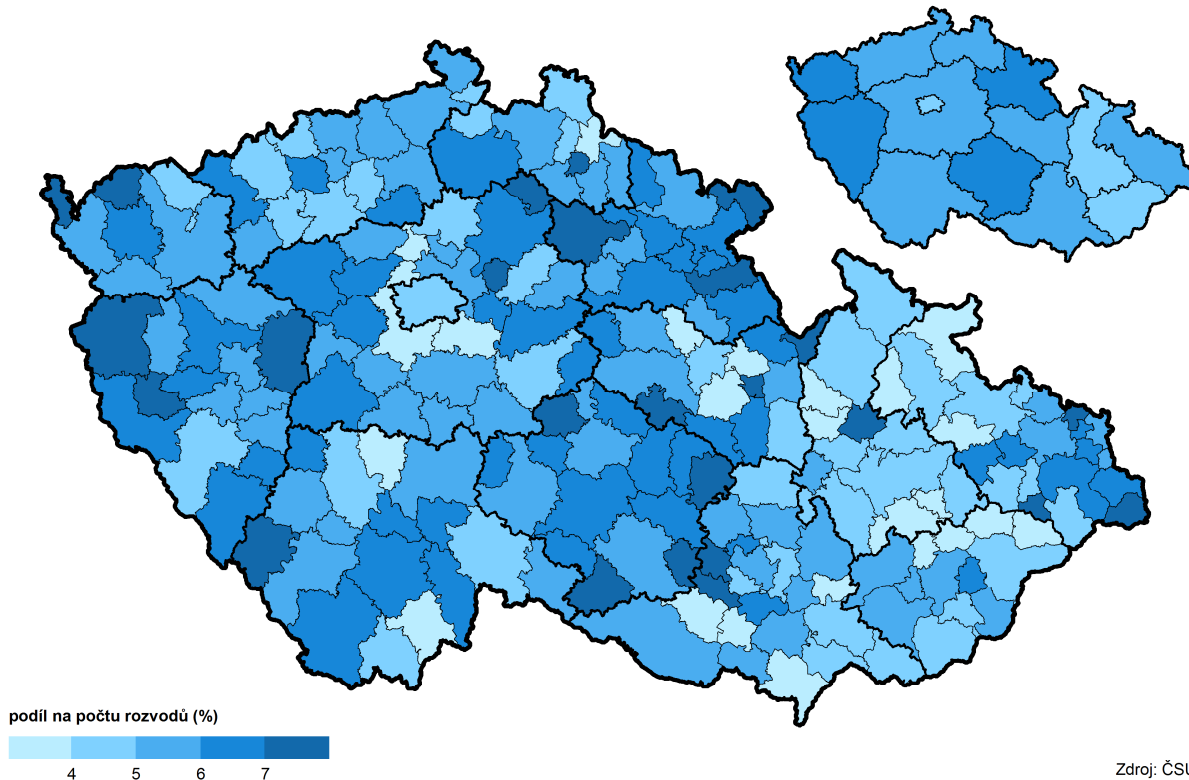
Rozvody mužů a žen do 29 let v Pardubickém kraji

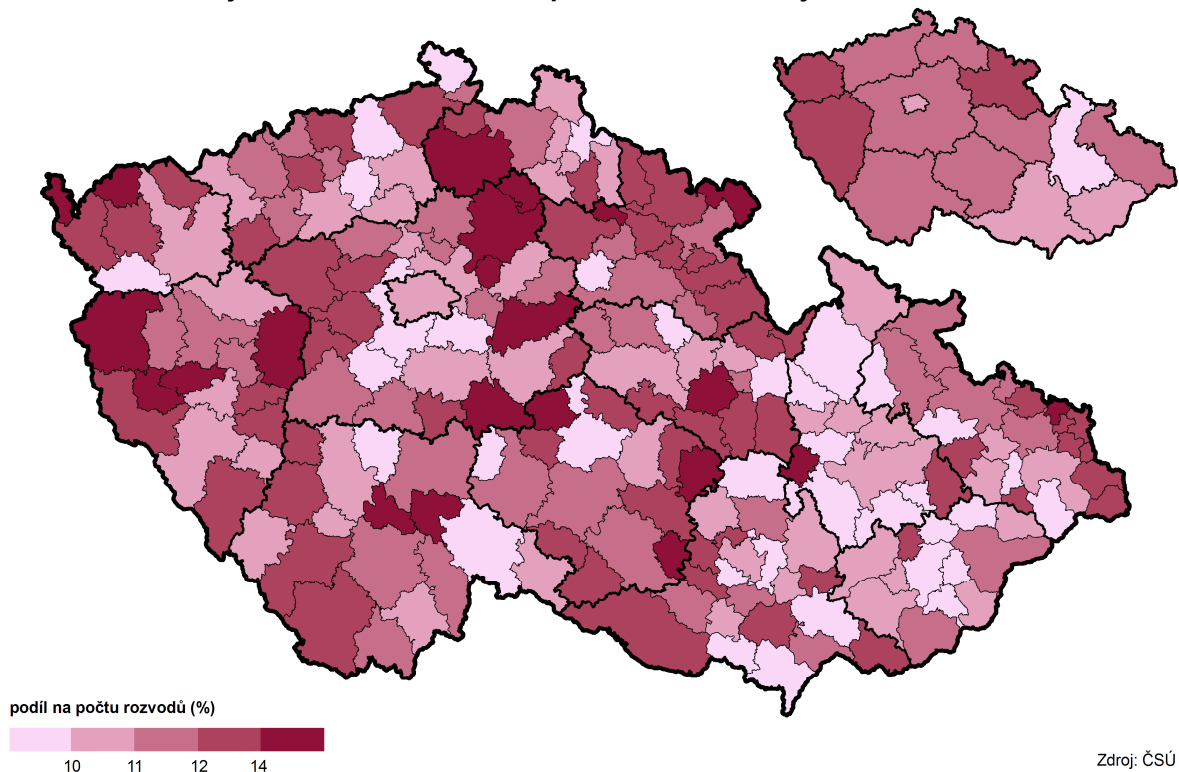

Žen mladších třiceti let se rozvod týkal ve 127 případech, což je ve srovnání s rokem 2007 o 49 % méně. Zastoupení žen do 29 let mezi rozvedenými je ve srovnání s muži vyšší, v roce 2016 dosáhlo v kraji 10,8 % s minimem v Olomouckém (8,5 %) a maximem v Karlovarském (12,2 %) kraji. Jak již bylo zmíněno, ženy vstupují ve srovnání s muži do manželství dříve, proto jich ve věku do 29 let více uzavírá sňatek a logicky je jejich zastoupení vyšší i mezi rozvedenými. Také mezi rozvedenými ženami do 29 let se snížil podíl těch s nezletilými dětmi, nicméně pokles nebyl tak výrazný jako u mužů. Klesající trend měly ve sledovaném období u mužů i žen počty rozvodů do jednoho roku trvání manželství.

Rozvody u mužů ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Rozvody u žen ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

Stěhování, dlouhodobá migrace

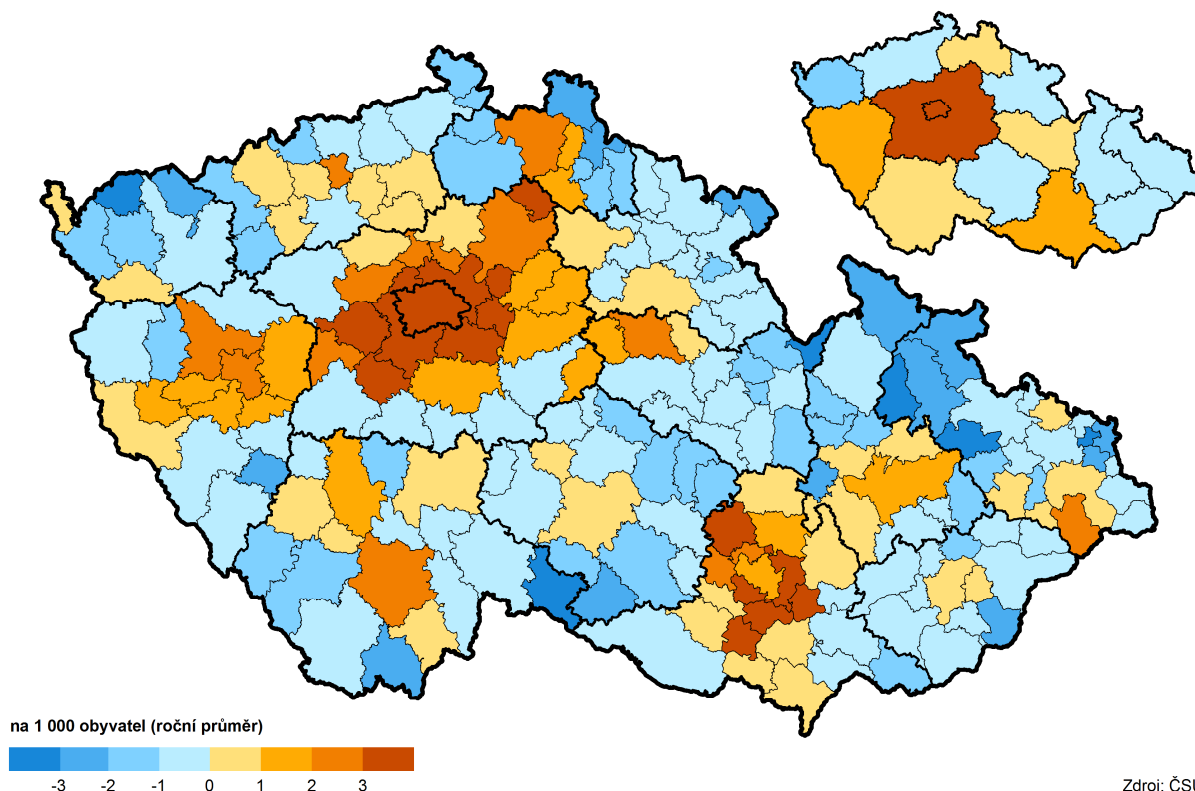
Stěhování (oficiální změna registrovaného pobytu obyvatel) významně ovlivňuje populační vývoj daného území. U nižších územních celků je celková migrace výsledkem dvou druhů migrace – migrace zahraniční a vnitřní (přes hranici daného území, ale v rámci ČR). V případě malé populace mohou roční počty stěhujících se osob kolísat; příčinou těchto výkyvů může v některých případech (zejména u zahraničního stěhování) být např. i rozdílné zpracování administrativních dat o stěhování v jednotlivých regionech. Stěhování přispívá v Pardubickém kraji z dlouhodobého pohledu k růstu počtu obyvatel. Na kladné hodnotě migračního salda má ovšem zásluhu zejména zahraniční migrace.

Přistěhovalí do kraje a vystěhovalí z kraje podle věku

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Přistěhovalí do kraje	7 688	7 120	4 726	4 473	3 927	4 304	4 156	4 276	4 190	4 969
z toho ve věku:										
0–14 let	817	837	763	753	810	871	842	982	904	1 020
15–29 let	3 182	2 954	1 720	1 433	1 173	1 277	1 286	1 226	1 264	1 526
0–29 let (%)	52,0	53,2	52,5	48,9	50,5	49,9	51,2	51,6	51,7	51,2
Vystěhovalí z kraje	4 614	4 000	4 223	4 039	3 723	4 257	4 296	4 176	4 275	4 330
z toho ve věku:										
0–14 let	692	604	579	633	673	773	786	836	843	861
15–29 let	1 747	1 524	1 604	1 382	1 201	1 343	1 274	1 332	1 343	1 291
0–29 let (%)	52,9	53,2	51,7	49,9	50,3	49,7	48,0	51,9	51,1	49,7
Přírůstek/úbytek stěhováním	3 074	3 120	503	434	204	47	-140	100	-85	639
z toho ve věku:										
0–14 let	125	233	184	120	137	98	56	146	61	159
15–29 let	1 435	1 430	116	51	-28	-66	12	-106	-79	235

Počet obyvatel Pardubického kraje v průběhu roku 2016 vzrostl díky migraci o 639 osob; kraj tak byl jedním ze sedmi krajů České republiky, které v roce 2016 zaznamenaly **celkový přírůstek obyvatelstva**. Nejvýrazněji vzrostl díky stěhování počet obyvatel Prahy, kde přírůstek stěhováním (vnitřní i zahraniční dohromady) dosáhl v přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu hodnoty 8,1 %, Pardubický kraj obsadil s hodnotou 1,2 % páté místo v mezikrajském srovnání. Na kladné hodnotě migračního salda v kraji měla zásluhu zahraniční migrace (přírůstek stěhováním se zahraničím v roce 2016 činil 861 osob), která vykompenzovala úbytek obyvatel vnitřním stěhováním (stěhováním mezi kraji ČR přišel kraj o 222 obyvatel).

Přírůstek/úbytek stěhováním obyvatel ve věku do 29 let podle SO ORP a krajů v letech 2011–2016

V roce 2016 se do Pardubického kraje **přistěhovalo** 4 969 osob, z nich 2 546 (tj. 51,2 %) bylo ve věku do 29 let. Junioři tvořili přibližně polovinu všech přistěhovalých do kraje po celé sledované období. Mezi přistěhovalými mladšími 30 let převažují 25–29letí (60 % v roce 2016). Také mezi **vystěhovalými** z kraje v roce 2016 měly osoby do 29 let 50% zastoupení. Nejvíce stěhujících se je dlouhodobě ve věkových skupinách 20–24letých a 25–29letých, kdy se mladí lidé stěhují za studiem, prací či bydlením, následují svého partnera a zakládají rodiny.

Migrační saldo osob do 29 let v kraji dosahovalo v uplynulých deseti letech s výjimkou roku 2015 kladných hodnot. V průměru let 2011–2016 dosáhl přírůstek stěhováním přepočtený na 1 000 obyvatel hodnoty 0,2 ‰, což je sedmá nejvyšší hodnota mezi kraji ČR (viz předchozí kartogram). Při detailnějším územním pohledu na přírůstky/úbytky stěhováním ve správních obvodech ORP vidíme, že v letech 2011–2016 stěhováním přibýlo mladé obyvatelstvo pouze na Pardubicku, Přeloučsku a Holicku, ostatní správní obvody obyvatele stěhováním ztrácely. Nejvyšší migrační úbytek osob do 29 let zaznamenalo Králicko, které zaujímá dlouhodobě v celokrajském srovnání nejvyšší příčku v počtu vystěhovalých na 1 000 obyvatel. Region patří k problémovým oblastem v kraji zejména z hlediska nezaměstnanosti; v posledním období však i zde dochází k příznivějšímu vývoji na trhu práce.

Jedním z údajů, kterým lze charakterizovat mobilitu obyvatelstva, je údaj o místě narození. Dotaz na místo bydliště matky v době narození sčítané osoby byl jedním z údajů zjišťovaných při Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011; jde o místo prvního bydliště sčítané osoby.

Obyvatelstvo ve věku 0–29 let podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku

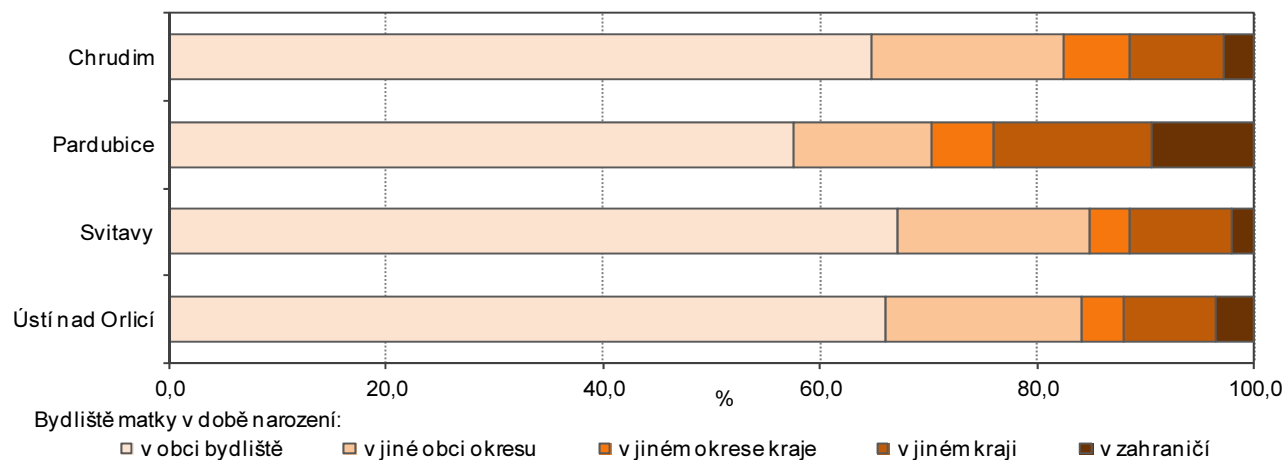
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 0–29 let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	0–14	15–19	20–24	25–29
Počet obyvatel	171 468	88 650	82 818	75 093	29 715	33 107	33 553
v tom (%):							
narození v České republice	96,8	96,5	97,1	99,2	98,3	94,7	92,2
z toho:							
v obci bydliště	69,4	70,5	68,1	80,4	70,0	62,1	51,4
v jiné obci okresu	13,1	12,5	13,7	9,8	14,3	14,9	17,5
v jiném okrese kraje	3,8	3,5	4,2	2,7	3,3	4,4	6,1
v jiném kraji	8,1	7,6	8,7	5,3	7,7	9,8	13,3
narození v zahraničí	3,0	3,2	2,7	0,6	1,5	5,0	7,4
z toho ve Slovenské republice	1,0	1,0	1,1	0,2	0,5	1,7	2,7
nezjištěno	0,2	0,3	0,2	0,1	0,2	0,3	0,4

V době sčítání 47 % obyvatel kraje uvedlo, že se narodilo v obci svého současného bydliště (**rodáci**). Ve skupině osob do 29 let byl podíl rodáků téměř 70%; mírně vyšší zastoupení měli rodáci mezi muži. S věkem se zastoupení rodáků mezi juniory snižuje: mezi dětmi do 14 let tvořili rodáci 80 %, ve skupině 25–29letých to bylo již jen 51 %.

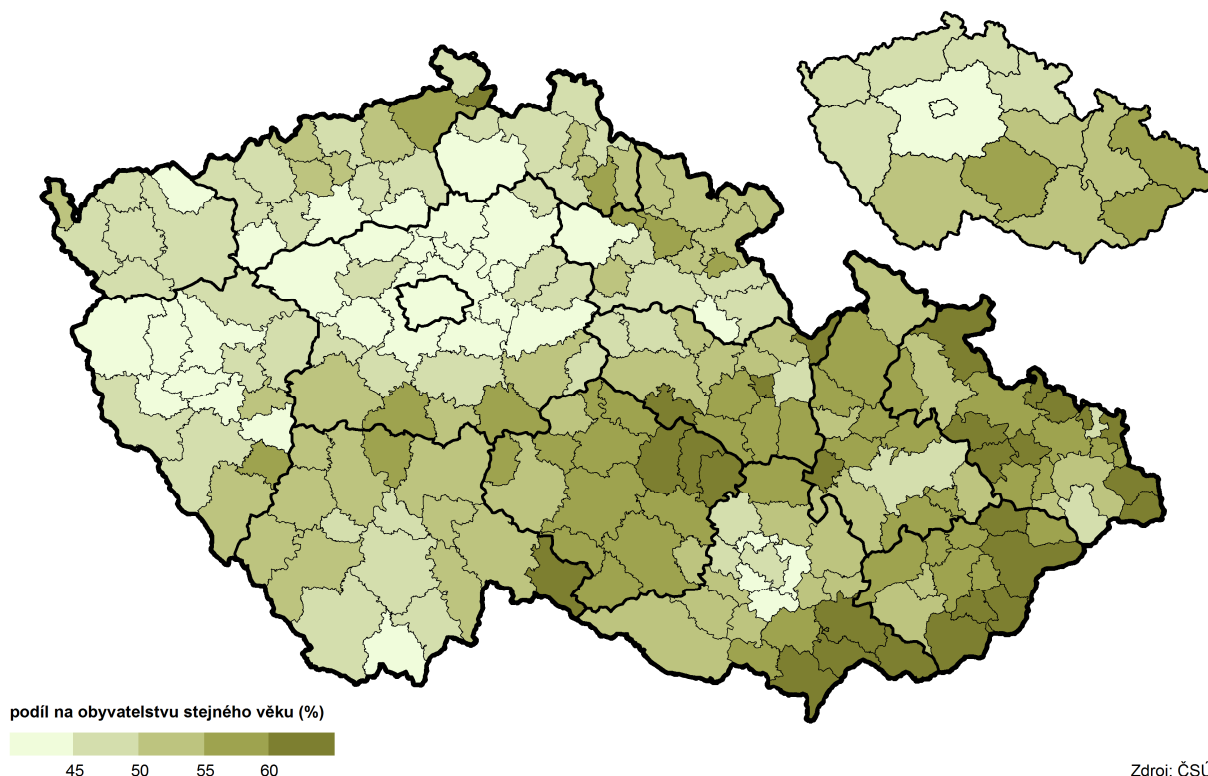
Obyvatelstvo v okresech Pardubického kraje ve věku 15–29 let podle místa narození (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Mezi **okresy** Pardubického kraje byl při sčítání lidu nejvyšší podíl rodáků ve skupině osob 15–29letých zjištěn v okrese Svitavy (67,2 %), nejnižší pak na Pardubicku (57,5 %). Mezi **SO ORP** v kraji nacházíme nejsilnější koncentraci rodáků ve věku 25–29 let na Králicku a Českořebovsku (63 %), nejnižší pak na Pardubicku (45 %).

Rodáci ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2001 (ze zjištěných hodnot)

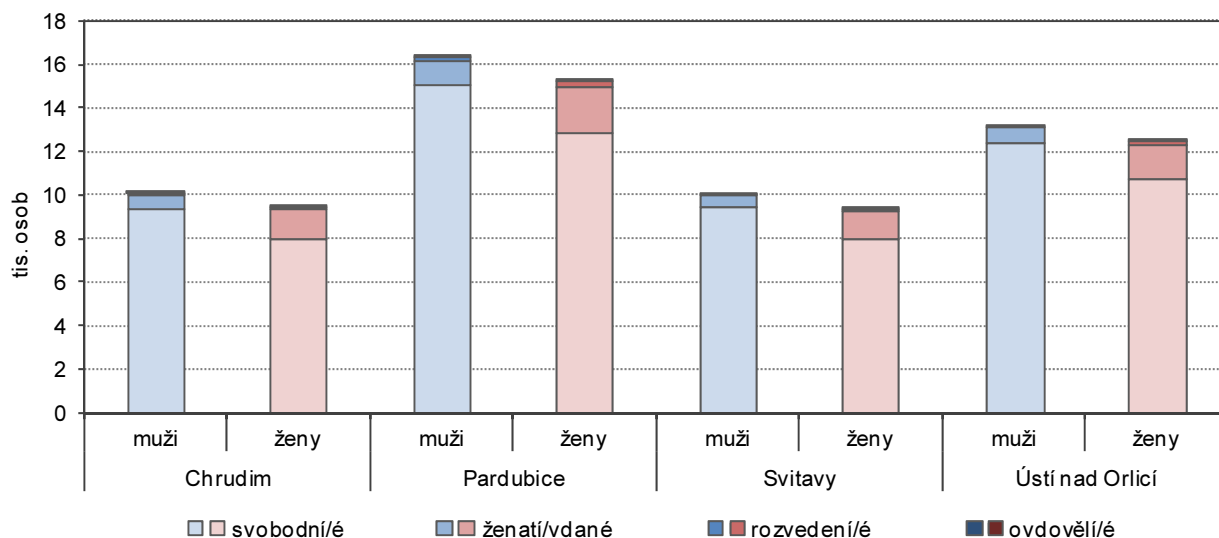

Obyvatelstvo podle SLDB 2011 (rodinný stav, národnost, víra)

V době Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 žilo na území Pardubického kraje 511 627 obyvatel³, z toho bylo 96 375 (18,8 %) ve věku 15 až 29 let. Z hlediska **rodinného stavu** převažují mezi osobami do 29 let logicky svobodní. Podíl svobodných mužů byl v době sčítání o 7,9 p. b. vyšší než podíl svobodných žen. Zatímco v populaci jako celku je podíl ženatých mužů a vdaných žen téměř totožný, mezi juniory je zastoupení vdaných žen oproti ženatým mužům dvojnásobné (6,5 % mužů a 13,8 % žen).

Obyvatelstvo v okresech Pardubického kraje ve věku 15–29 let podle rodinného stavu a pohlaví

Zdroj: SLDB 2011

³ Údaj o počtu obyvatel v definitivních výsledcích SLDB 2011 zahrnuje všechny osoby, které měly v rozhodný okamžik sčítání místo obvyklého pobytu na území České republiky. Místo obvyklého pobytu bylo definováno jako místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod. a kde je členem konkrétní domácnosti.

Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho				Ženy celkem	z toho			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Počet obyvatel	252 310	111 129	112 888	21 170	6 500	259 317	89 006	112 289	26 264	31 467
v %	100,0	44,0	44,7	8,4	2,6	100,0	34,3	43,3	10,1	12,1
z toho ve věku										
15–29 let	49 885	46 291	3 250	277	5	46 490	39 445	6 403	569	23
v %	100,0	92,8	6,5	0,6	0,0	100,0	84,8	13,8	1,2	0,0
v tom ve věku:										
15–19	30,8	33,1	0,6	2,9	-	30,9	36,3	0,6	1,6	-
20–24	34,2	36,0	10,7	7,6	40,0	34,5	37,8	16,0	12,0	17,4
25–29	35,0	30,9	88,8	89,5	60,0	34,6	25,9	83,4	86,5	82,6

Zodpovězení otázky na **národnost**, ke které se obyvatelé hlásí, bylo při sčítání lidu dobrovolné. Možnost nezodpovědět tuto otázku využilo více než 25 % obyvatel kraje. K české národnosti se přihlásilo více než 95 % osob, které otázku národnosti zodpověděly, 1,3 % obyvatel se přihlásilo k národnosti slovenské, následovala národnost moravská s 1,2% podílem, dále národnost ukrajinská a vietnamská.

Obyvatelstvo ve věku 0–29 let podle národnosti, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 0–29 let	v tom (%)		v tom věková skupina (%)			
		muži	ženy	0–14	15–19	20–24	25–29
Počet obyvatel	171 468	51,7	48,3	43,8	17,3	19,3	19,6
z toho národnost:							
česká	116 551	51,2	48,8	44,6	17,7	18,8	18,8
moravská	1 080	54,3	45,7	33,7	19,6	23,2	23,4
maďarská	21	66,7	33,3	4,8	28,6	19,0	47,6
německá	30	63,3	36,7	50,0	13,3	16,7	20,0
polská	72	56,9	43,1	12,5	5,6	33,3	48,6
romská	78	44,9	55,1	48,7	9,0	21,8	20,5
ruská	57	47,4	52,6	29,8	17,5	29,8	22,8
slovenská	1 003	45,6	54,4	14,3	6,9	28,4	50,4
ukrajinská	516	53,3	46,7	27,3	10,5	21,7	40,5
vietnamská	369	58,0	42,0	25,2	10,8	29,3	34,7
neuvedeno	50 024	52,9	47,1	43,1	16,8	20,1	20,0

U obyvatel do 29 let byl podíl hlásících se k české národnosti ještě nepatrně vyšší (96,0 % z osob, které otázku národnosti zodpověděly). Ve srovnání s celkovou populací bylo mezi juniory o něco nižší zastoupení osob deklarujících slovenskou a moravskou národnost a naopak nepatrně vyšší podíl těch, kteří uvedli vietnamskou národnost.

Také zodpovězení otázky na **vztah k víře** bylo dobrovolné a odpovědělo na ni pouze 55 % obyvatel kraje. Za osoby bez náboženské víry se označilo 64 % obyvatel kraje (z těch, kteří otázku zodpověděli), mezi osobami do 29 let byl tento podíl ještě o 11 procentních bodů vyšší.

Obyvatelstvo ve věku 0–29 let podle náboženské víry, pohlaví a věku

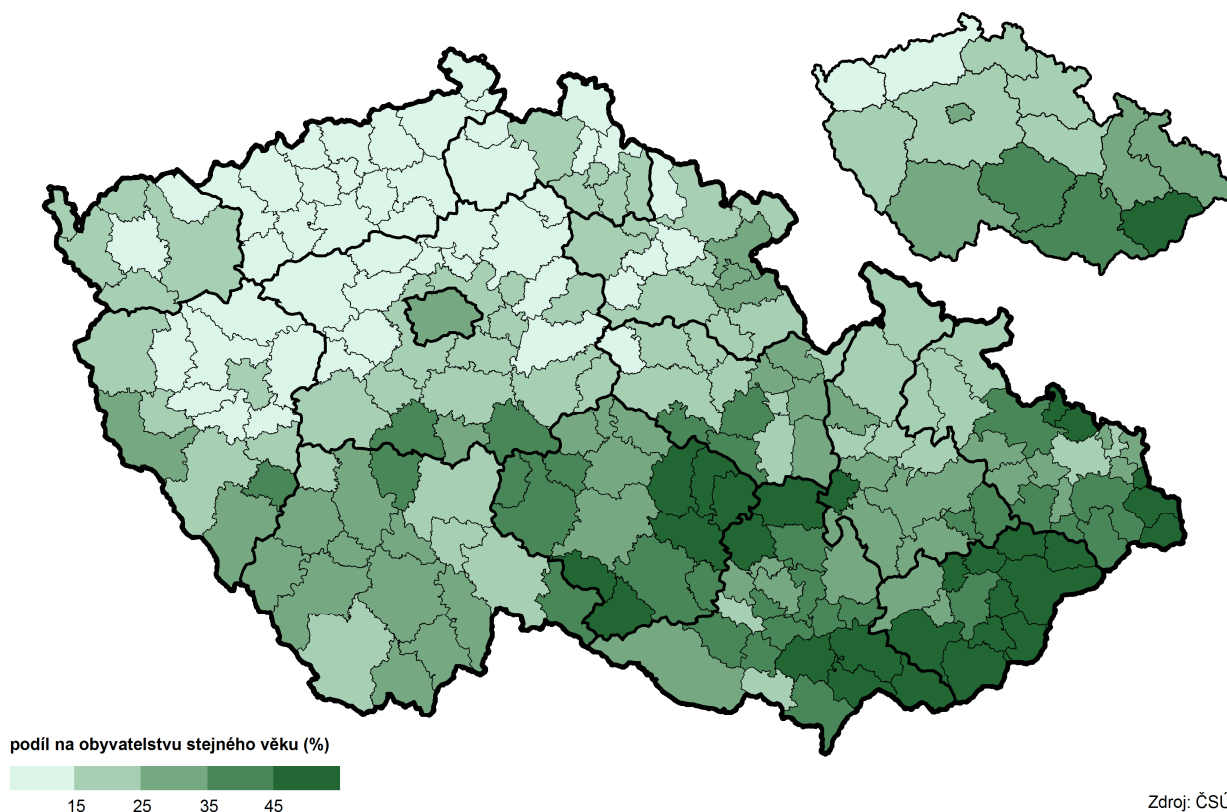
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 0–29 let	v tom		v tom věková skupina			
		muži	ženy	0–14	15–19	20–24	25–29
Počet obyvatel	171 468	88 650	82 818	75 093	29 715	33 107	33 553
z toho (%):							
věřící - nehlásící se k církvi	4,4	4,1	4,7	2,8	4,6	5,6	6,6
věřící - hlásící se k církvi	9,0	8,9	9,2	9,0	9,0	8,9	9,2
z toho:							
Církev československá husitská	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Církev římskokatolická	6,5	6,1	6,9	7,1	6,4	5,6	6,0
Českobratrská církev evangelická	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
bez náboženské víry	40,4	40,3	40,4	39,3	41,3	41,9	40,5
neuvedeno	46,2	46,7	45,6	48,9	45,1	43,7	43,6

K věřícím se přihlásilo 13 % všech obyvatel do 29 let a čtvrtina těch, kteří na otázku odpověděli. Při sčítání 2011 byli věřící rozděleni na osoby hlásící se ke konkrétní církvi či náboženské společnosti a na věřící, kteří

se nehlásí ke konkrétní církvi či náboženské společnosti. Z jednotlivých církví se obyvatelé kraje do 29 let nejčastěji hlásili k Církvi římskokatolické. Zatímco v populaci kraje jako celku je mezi věřícími patrná převaha žen (56 %), u osob do 29 let byl podíl mužů a žen vyrovnaný.

Věřící obyvatelé ve věku 0–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (z osob s uvedeným vztahem k víře)

Z územního pohledu je patrný nejvyšší podíl věřících v jižní části kraje (na Hlinecku, Poličsku a Litomyšlsku), která je v rámci republiky součástí území s vyšší religiozitou. Z celorepublikového pohledu je zastoupení věřících osob do 29 let v populaci Pardubického kraje průměrné.

Projekce obyvatelstva do roku 2050

Základem **Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050** (vydané v lednu 2014) byla demografická struktura obyvatelstva kraje k 1. 1. 2013 podle pohlaví a věku. Projekce předpokládá plynulý vývoj jednotlivých demografických procesů s mírným růstem úrovně plodnosti a poklesem intenzity úmrtnosti. V projekci je zahrnuta i migrace obyvatel kraje, jejíž vývoj je však jen velmi těžko předvídatelný a je nejvíce ovlivnitelný vnějšími vlivy. Projekce ukazuje pouze na hypotetický vývoj počtu a věkového složení obyvatel kraje. Projekce za menší územní celky než kraj Český statistický úřad nezpracovává.

Věková struktura obyvatelstva podle projekce

Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)	514 168	512 301	509 292	504 894	499 627	494 078	488 449
z toho ve věku 0–29 let	159 873	152 329	149 462	146 368	140 604	136 079	133 035
podíl v %	31,1	29,7	29,3	29,0	28,1	27,5	27,2
v tom ve věku (%):							
0–4 let	15,3	14,7	13,9	13,9	15,0	15,7	15,6
5–9 let	16,9	16,3	15,3	14,5	14,8	15,8	16,4
10–14 let	17,4	17,8	16,7	15,8	15,3	15,5	16,4
15–19 let	14,9	18,4	18,2	17,2	16,6	16,0	16,1
20–24 let	15,6	16,1	19,0	18,9	18,3	17,6	16,9
25–29 let	19,8	16,7	16,8	19,7	20,0	19,3	18,6

Celkový počet obyvatel kraje bude podle výsledků projekce pravděpodobně plynule klesat a do roku 2050 se sníží na 488 tisíc osob (242 tis. mužů a 246 tis. žen), což je o 29 tis. osob méně než v současné době.

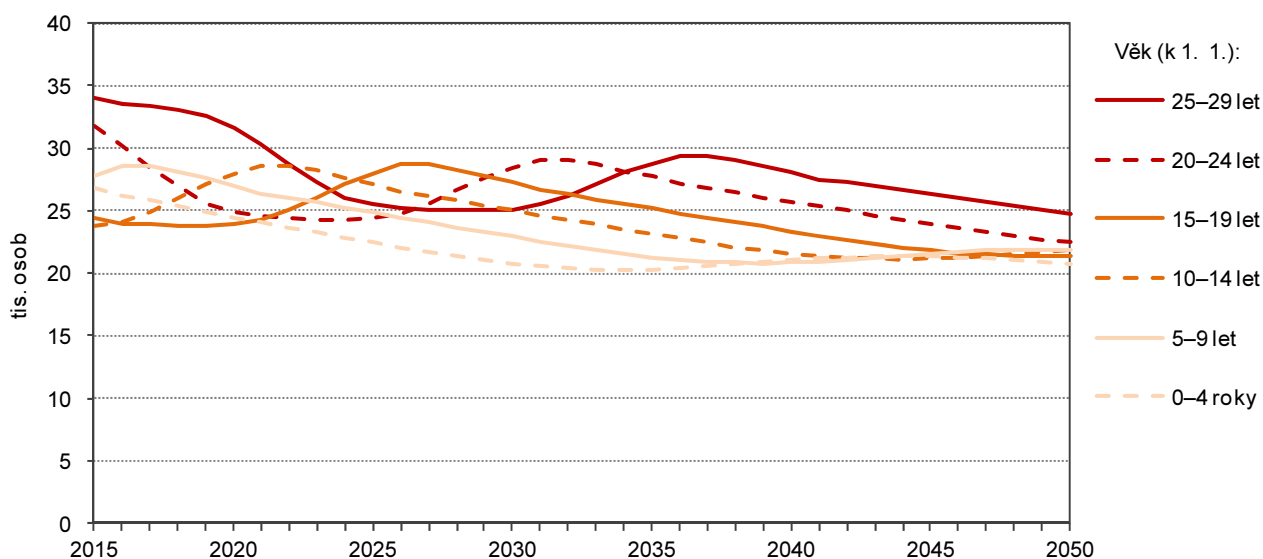
Počet osob ve věku do 29 let by měl klesnout na 133 tis.; jejich zastoupení v populaci kraje by se tak snížilo ze současné jedné třetiny na 27 %. Na nepříznivém vývoji počtu obyvatel Pardubického kraje by se měla podílet očekávaná převaha počtu zemřelých nad narozenými. Tento populační úbytek by měl být částečně zmírňován předpokládaným trvale kladným a postupně rostoucím migračním saldem.

K výrazným změnám by mělo dojít ve struktuře obyvatel podle jednotlivých věkových skupin. Podle projekce obyvatelstva **poroste počet i podíl obyvatel ve věku nad 65 let**, v roce 2050 by měl počet seniorů dosáhnout 152 tis. a jejich podíl v populaci vzrůst ze současných 19 % na 31 %. Podíl obyvatel v produktivním věku (15–64 let) by měl poklesnout ze současných 65 % na 56 % v roce 2050.

Projekce očekává **snížující se počty narozených dětí**. V Pardubickém kraji by se mělo rodit nejméně dětí (méně než 4 tis. ročně) kolem roku 2030. Díky vyšší porodnosti v prvním desetiletí tohoto století (v letech 2007–2010) by sice mělo po roce 2030 dojít k mírnému zvýšení počtu narozených, nejpozději po roce 2042 by však měly počty narozených dětí opět klesat. Děti ve věku 0–14 let by tak měly podle výsledků projekce v roce 2050 tvořit 13,2 % obyvatel kraje.

Mladá generace podle věkových skupin v Pardubickém kraji do roku 2050

Zdroj: publikace ČSÚ Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050

Na 100 dětí do 14 let bude podle projekce v roce 2050 v kraji připadat již 236 seniorů oproti současným 123. Průměrný věk žijících obyvatel Pardubického kraje vzroste do roku 2050 přibližně o 6 roků na 48 let. Projekce předpokládá rostoucí naději dožití – v kraji u mužů o necelých 7 let na 83 roků, u žen o více než 5 let na téměř 88 roků.

Cizinci

Jak již bylo výše zmíněno, migrace, a to zejména zahraniční, má významný vliv na celkový demografický vývoj daného území. Cizinci s vízy nad 90 dnů a cizinci s přiznaným azylem jsou do celkového počtu obyvatel zahrnuti od roku 2001 (v návaznosti na SLDB 2001); od roku 2004 pak také občané EU s přechodným pobytem na území ČR a občané třetích zemí s dlouhodobým pobytem.

Na konci roku 2016 žilo v Pardubickém kraji podle údajů Ředitelství služby cizinecké policie 13 305 cizinců (bez azylantů), z toho téměř polovina na základě uděleného povolení k trvalému pobytu. Jedná se o nejvyšší hodnotu za posledních dvacet let. Cizinci se na obyvatelstvu kraje podílí 2,6 %, což je pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání. Více než polovina cizinců pobývá na území okresu Pardubice.

Občané států Evropské unie tvořili 52 % cizinců v kraji, přičemž jejich podíl na celkovém počtu cizinců se zvyšuje. Podle státního občanství bylo nejvíce cizinců v kraji ze Slovenska (3,7 tis.) a Ukrajiny (2,9 tis.). Ve srovnání s republikovým průměrem nacházíme v kraji vyšší zastoupení občanů Slovenska a Polska; naopak méně jsou zastoupeni občané Ruska a Německa.

Z celkového počtu cizinců pobývajících v roce 2016 v Pardubickém kraji bylo **3,7 tis. ve věku do 29 let** (28 %). Cizinci tak představují přibližně dvě procenta mladé generace kraje, což je v rámci ČR podprůměrné zastoupení (republikový průměr v roce 2016 činil 4,4 %). Nejvyšší zastoupení mezi juniory mají cizinci v Hl. městě Praze (16,0 %) a s odstupem v kraji Karlovarském (6,2 %), nejmenší v krajích Zlínském a Vysočina (1,2 %, resp. 1,3 %).

Cizinci ve věku 0–29 let (stav k 31. 12.)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

	2004	2008	2012	2016
Cizinci ve věku do 29 let celkem	2 221	4 955	3 532	3 716
podíl na všech cizincích (%)	37,9	39,4	31,8	27,9
v tom: muži	1 230	2 916	1 856	1 989
ženy	991	2 039	1 676	1 727
v tom ve věku (%):				
0–14 let	20,2	12,6	23,0	30,6
15–19 let	8,7	7,5	8,0	9,7
20–24 let	28,4	36,8	20,0	21,2
25–29 let	42,7	43,1	49,0	38,5
z toho podle státního občanství (%):				
Slovensko	22,2	20,6	27,0	25,2
Ukrajina	44,5	33,2	24,8	19,6
Vietnam	7,1	15,2	16,8	14,6
Mongolsko	1,5	8,7	4,4	9,3
Rumunsko	1,4	0,7	3,5	7,8
Bulharsko	0,9	0,7	3,3	4,1
Polsko	4,6	7,3	6,9	3,0

Čtvrtinu cizinců do 29 let tvořili v roce 2016 Slováci, pětinu Ukrajinci a 15 % Vietnamci. Ve srovnání s rokem 2004 se mezi cizinci do 29 let snížil podíl Ukrajinců, naopak větší zastoupení mají Mongolové, Vietnamci a Rumuni.

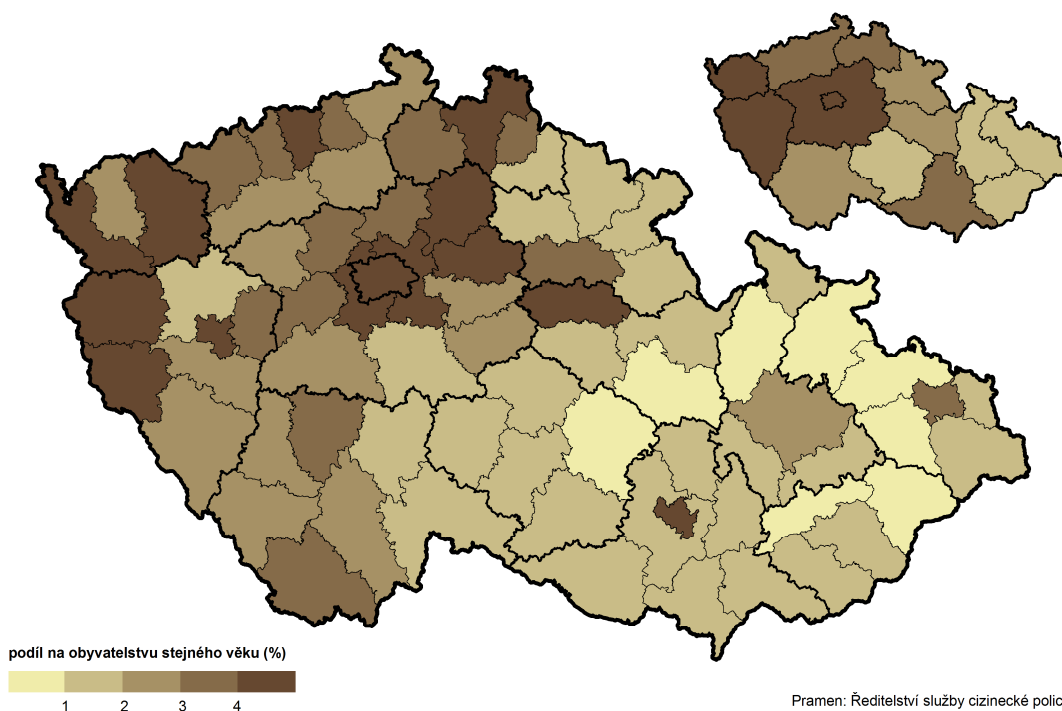
Cizinci ve věku 0–29 let podle pohlaví a věkových skupin k 31. 12. 2016

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

	Celkem	v tom (%)		v tom ve věku (%)			
		muži	ženy	0–14 let	15–19 let	20–24 let	25–29 let
Pardubický kraj	3 716	53,5	46,5	30,6	9,7	21,2	38,5
v tom okresy:							
Chrudim	442	51,8	48,2	39,8	12,2	15,8	32,1
Pardubice	2 307	55,2	44,8	25,7	9,1	23,5	41,7
Svitavy	315	47,6	52,4	39,4	9,2	20,3	31,1
Ústí nad Orlicí	652	51,5	48,5	37,6	10,6	17,0	34,8

Nejvíce mladých cizinců žilo v roce 2016 v okrese Pardubice (62 % všech cizinců do 29 let v kraji), nejméně na Svitavsku (8 %). Na Pardubicku nacházíme u cizinců ve srovnání s ostatními okresy kraje nižší podíl dětí do 14 let, v roce 2016 tvořily čtvrtinu všech cizinců do 29 let, zatímco v ostatních okresech se jejich zastoupení blížilo 40 %.

Cizinci ve věku 0–29 let podle okresů a krajů k 31. 12. 2016

2. Vzdělání a vzdělávání

Na rozdíl od analýzy věnované seniorům, kde byla pozornost zaměřena na úroveň jejich vzdělanosti, lze u mladé generace hodnotit nejen **vzdělanost** mladých lidí (z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011), ale na základě podrobných dat školské statistiky se lze věnovat i **procesu vzdělávání** v delší časové řadě. Pozornost je zde věnována především vývoji počtu žáků a studentů v jednotlivých druzích vzdělávání.

Vzdělanost podle nejvyššího ukončeného vzdělání (podle SLDB 2011)

Úroveň vzdělanosti obyvatel bydlících v Pardubickém kraji je podprůměrná. Podílem vysokoškolsky vzdělaných osob na obyvatelstvu ve věku 15 a více let se podle SLDB 2011 kraj řadil až na 10. místo, naproti tomu podíl osob se středním vzděláním vč. vyučení byl mezi kraji druhý nejvyšší. Mezi mladými lidmi bylo **postavení kraje v mezikrajském srovnání** příznivější. Ve věkové skupině 25–29 let (tedy ve věku, kdy většina osob své vzdělávání ukončila), byl podíl vysokoškolsky vzdělaných v kraji 8. nejvyšší a podíl osob se středním vzděláním vč. vyučení 4. nejvyšší. Podíl osob ve věku 25–29 let s vysokoškolským vzděláním zaostával za celostátním průměrem o 2,9 procentního bodu. Naproti tomu byl v kraji oproti průměru ČR ve věkové skupině 25–29 let vyšší podíl osob se středním vzděláním vč. vyučení o 3,9 p. b. a osob s úplným středním vzděláním vč. vyššího a nástavbového vyšší o 1,5 p. b.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

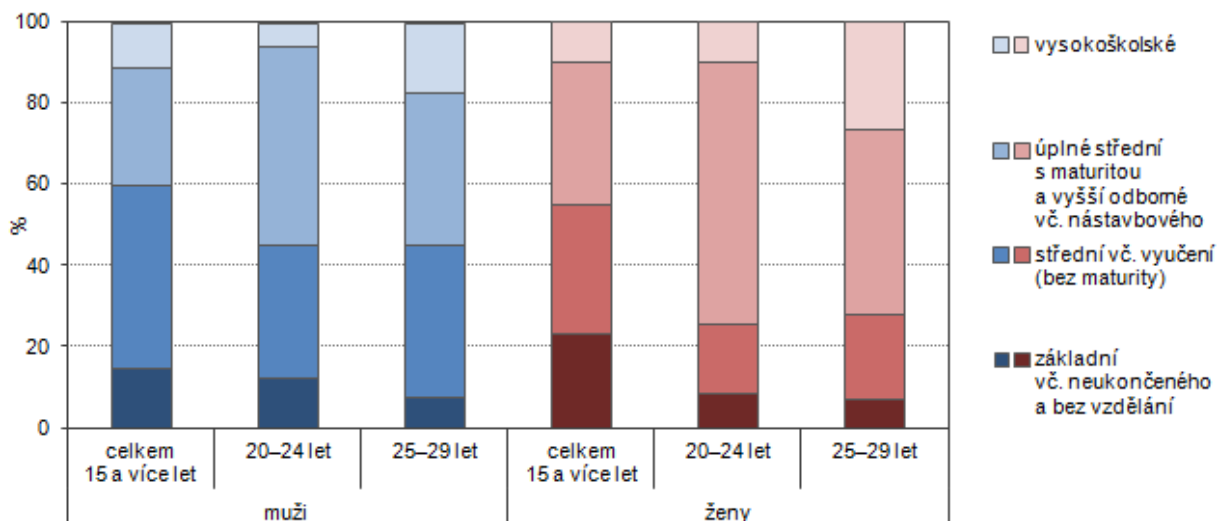
Zdroj: SLDB 2011

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19	20–24	25–29	muži	ženy
Počet obyvatel	436 534	213 545	222 989	29 715	33 107	33 553	17 469	16 084
v tom (%):								
bez vzdělání	0,4	0,5	0,4	0,2	0,4	0,4	0,5	0,3
základní vč. neukončeného	17,9	13,6	21,9	79,1	9,6	6,5	6,9	6,1
střední vč. vyučení (bez maturity)	36,6	43,1	30,4	6,3	24,1	27,9	35,4	19,9
úplné střední s maturitou	26,9	24,6	29,1	5,6	50,8	32,0	29,9	34,3
nástavbové a vyšší odborné	4,2	3,2	5,2	0,1	3,7	7,5	5,6	9,6
vysokoškolské	9,9	10,5	9,3	-	7,4	20,4	16,0	25,1
nezjištěno	4,1	4,6	3,6	8,8	4,0	5,3	5,9	4,6

Ve věkové skupině 15–19 let mají mladí lidé většinou dokončené pouze základní vzdělání a větší část z nich se dále vzdělává. V této věkové kategorii byl relativně vysoký podíl osob, u kterých nebylo zjištěno nejvyšší ukončené vzdělání. Ve věkové skupině 20–24 let měla v kraji v roce 2011 ukončené úplné střední vzdělání s maturitou více než polovina obyvatel, z nichž část nadále studovala na vyšších odborných a vysokých školách.

Obyvatelstvo Pardubického kraje ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

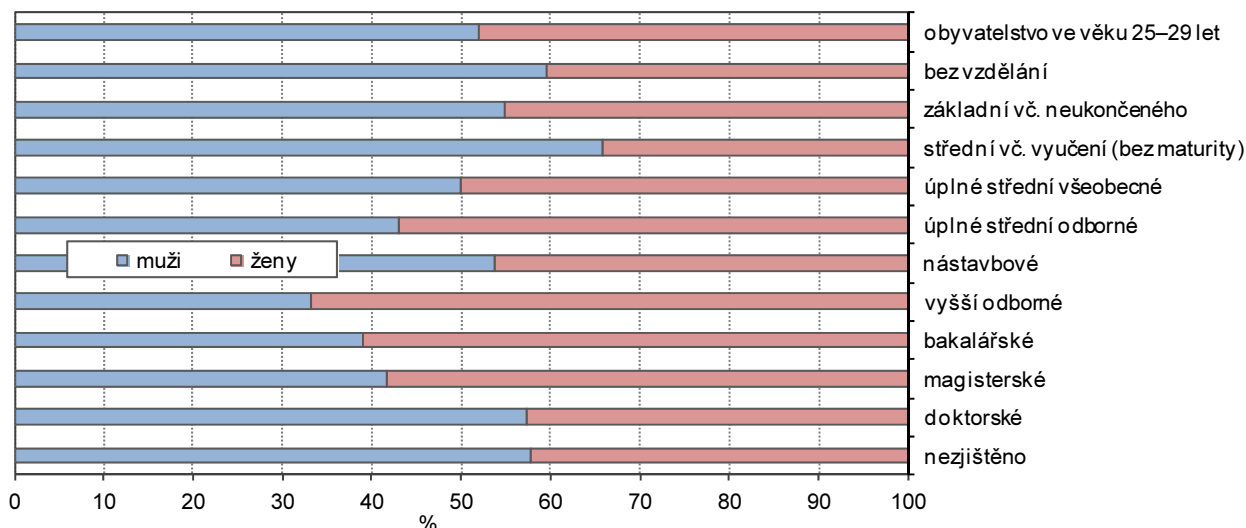

Poměrně velké **rozdíly** jsou v úrovni vzdělanosti mladé generace v kraji **mezi pohlavími**. Zatímco mezi muži ve věku 25–29 let mají nejvyšší podíl osoby se středním vzděláním vč. vyučení, následuje úplné střední vzdělání a vysokoškolské vzdělání, mezi ženami dominuje úplné střední vzdělání, následuje vysokoškolské a střední vzdělání vč. vyučení. Podíl vysokoškolsky vzdělaných žen je vyšší oproti mužům o 9,1 procentního bodu, s úplným středním vzděláním o 4,4 p. b. a s nástavbovým, popř. vyšším odborným o 4,0 p. b.

Rozdíly mezi pohlavími jsou patrné z následujícího grafu. Zatímco muži tvořili v roce 2011 dvě třetiny obyvatel kraje ve věku 25–29 let se středním vzděláním vč. vyučení, ženy měly obdobný podíl mezi obyvateli kraje stejného věku s vyšším odborným vzděláním. Z vysokoškolsky vzdělaných obyvatel kraje měly ženy ve věkové skupině 25–29 let nejvyšší zastoupení mezi absolventy bakalářského studia (61 %), popř. magisterského studia (58 %), naproti tomu u doktorského stupně vzdělání převažovali v kraji muži (57 %).

Zastoupení mužů a žen ve věku 25–29 let v jednotlivých stupních nejvyššího ukončeného vzdělání v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

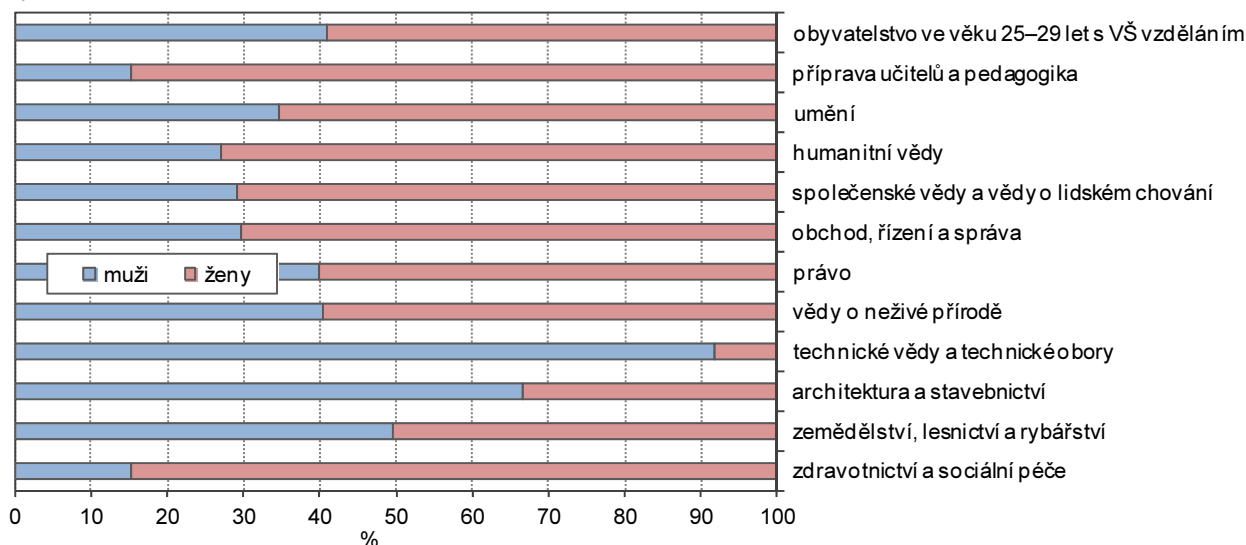
Zdroj: SLDB 2011

Nejvíce jsou mezi mladými obyvateli kraje ve věku 25–29 let zastoupeni absolventi vysokých škol ve společenských vědách (19 % v roce 2011), pedagogice (15 %), technických oborech (14 %) a zdravotnictví (9 %). Oproti struktuře všech obyvatel v kraji s vysokoškolským vzděláním jsou mezi juniory více zastoupeni absolventi společenských věd na úkor osob s pedagogickým a technickým vzděláním. Muži mají mezi vysokoškolsky vzdělanými obyvateli kraje dominantní zastoupení v technických oborech, ženy v oborech zaměřených na zdravotnictví, sociální péči a pedagogiku.

Zastoupení mužů a žen s vysokoškolským vzděláním ve věku 25–29 let ve vybraných oborech v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

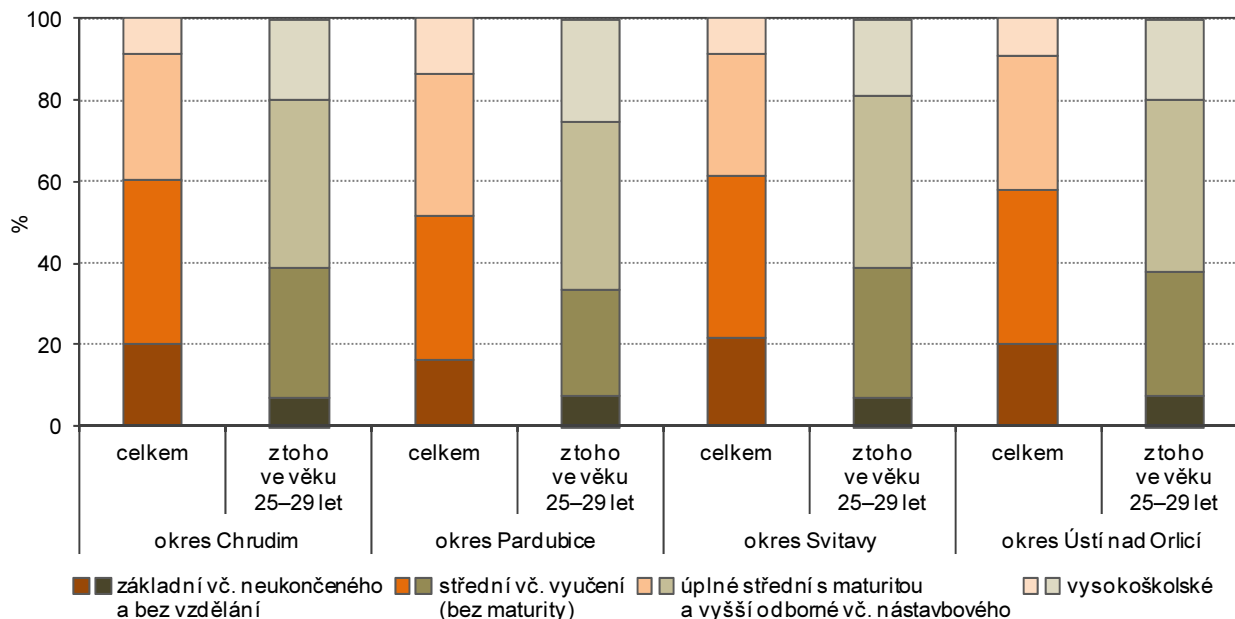
Z následujícího grafu je patrné, že nejsou výrazné rozdíly ve vzdělanostní struktuře osob ve věku 25–29 let v okrese Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Odlišná je pouze struktura v okrese Pardubice; vyšší je zde

podíl vysokoškolsky vzdělaných (25 %), nižší je zastoupení osob se středním vzděláním vč. vyučených (26 %), což je v obou případech mírně nad celostátním průměrem.

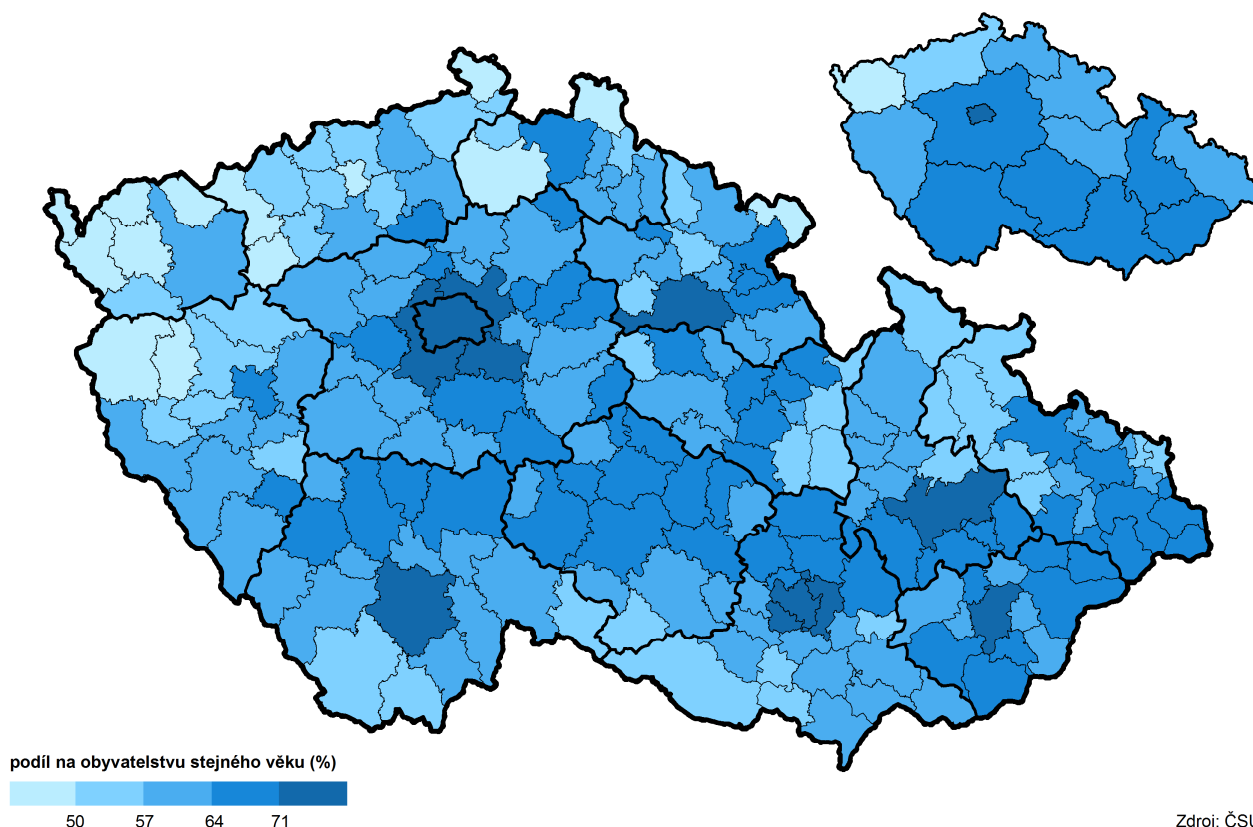
Obyvatelstvo okresů Pardubického kraje ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Mezi správními obvody ORP v kraji jsou mezi mladými lidmi značné rozdíly v zastoupení osob s maturitou či ukončeným vyšším popř. vysokoškolským studiem. Nejpriznivější byla v roce 2011 situace na Litomyšlsku (70% podíl), Pardubicku (69%) a Orlickoústecku (67%). Nejvíce zaostávala vzdělanost na Králicku (podíl 52 %), Moravskotřebovsku a Lanškrounsku (shodně 54 %), Přeloučsku a Svitavsku (shodně 56 %).

Obyvatelstvo se středoškolským s maturitou, vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním ve věku 25-29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: ČSÚ

Mateřské školy

Péče o děti předškolního věku je poskytována ve více typech zařízení. Předškolní vzdělávání zajišťují především mateřské školy, ale kromě toho i přípravné třídy základních škol a přípravný stupeň základních škol speciálních. V Pardubickém kraji bylo ve školním roce 2016/17 v 8 přípravných třídách celkem 103 dětí a ve 3 třídách přípravného stupně základních škol speciálních celkem 26 dětí. Tyto děti nejsou započítány do počtů dětí v mateřských školách. Obdobně nejsou zahrnuti i děti v dětských skupinách a dětských lesních školkách. Podle zákona 247/2014 Sb. postupně vznikají dětské skupiny, které jsou určeny pro děti od 1 roku do zahájení povinné školní docházky a jsou zaměřeny na zajištění potřeb dítěte, na výchovu, rozvoj schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte. K 1. srpnu 2017 bylo v kraji evidováno Ministerstvem práce a sociálních věcí celkem 16 dětských skupin s kapacitou 248 míst, z toho 10 skupin v Pardubicích s kapacitou 178 míst. Kromě krajského města byly tyto skupiny evidovány v Litomyšli, Sezemcích, Svitavách, Třebosicích, Třemošnici a Vysokém Mýtě. Určitou alternativou jsou i dětské lesní školky, ve kterých probíhá vzdělávání v přírodním prostředí mimo zděné budovy. Takovýchto školek je v kraji 7 (4 v okrese Ústí nad Orlicí, 2 v okrese Svitavy a 1 v Pardubicích). Žádná z těchto školek není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení. Následující text je však věnován pouze mateřským školám.

Mateřské školy

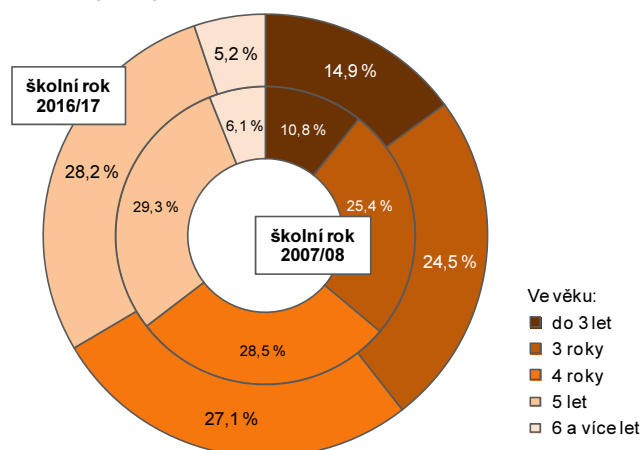
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Děti celkem	15 549	16 074	16 629	17 490	17 994	18 572	18 976	19 059	18 915	18 562
z toho dívky (%)	47,7	47,4	47,6	47,9	47,8	48,1	48,5	48,4	48,1	48,3
v tom ve věku (%):										
méně než 3 roky	10,8	11,7	12,5	13,3	12,2	11,5	12,0	13,3	13,8	14,9
3 roky	25,4	26,2	26,1	26,9	26,9	25,9	25,7	25,1	25,3	24,5
4 roky	28,5	28,3	28,0	26,8	28,4	29,3	27,9	27,7	27,4	27,1
5 let	29,3	28,0	27,8	27,3	27,2	28,5	29,7	28,7	28,5	28,2
6 a více let	6,1	5,8	5,5	5,6	5,4	4,8	4,7	5,1	5,0	5,2

Vývoj počtu dětí v mateřských školách v kraji do značné míry koresponduje s vývojem počtu dětí ve věku 3 až 6 let. Nejméně dětí bylo v kraji zapsáno ve školním roce 2001/02 (14 941), nejvíce v roce 2014/15 (19 059). Snižující se počet dětí ve školkách se v posledních dvou letech projevila i sníženým počtem dětí na jednu učitelku (z 13,0 v roce 2013/14 na 12,6 v roce 2016/17, což je nejméně za posledních 11 let). V posledních čtyřech letech se v kraji zvyšoval i podíl dětí ve školkách, které ještě nedosáhly 3 let věku. Současně však v posledních třech letech rostl i podíl dětí šestiletých a starších. V dalších letech lze očekávat zvýšení počtu pětiletých a starších dětí v souvislosti s tím, že od školního roku 2017/18 je návštěva mateřské školy pro tyto děti povinná.

Děti v mateřských školách podle věku v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

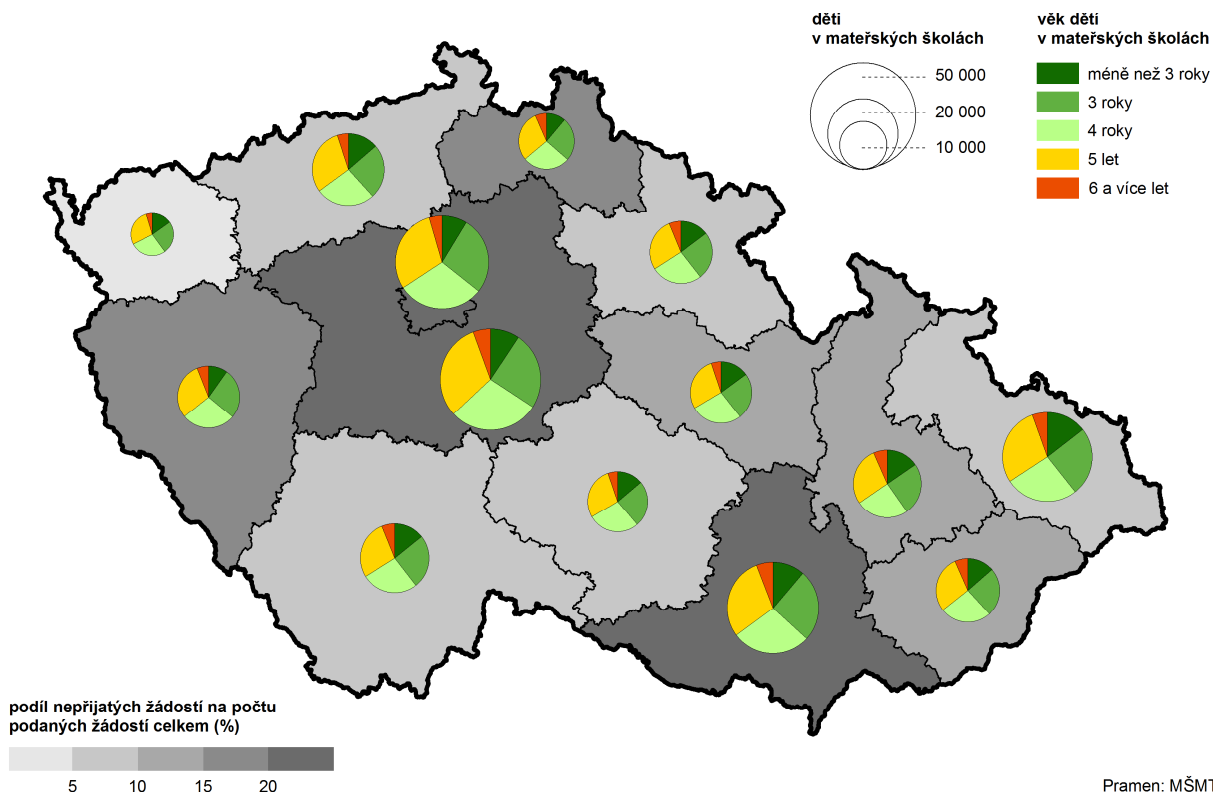

Přijímání nejmladších dětí do mateřských škol je často závislé na volné kapacitě těchto předškolních zařízení v dané lokalitě, takže je patrná určitá nepřímá úměra mezi podílem přijatých dětí mladších než 3 roky a podílem žádostí o přijetí dítěte, kterým nebylo vyhověno. Např. Karlovarský kraj měl v roce 2016 v mateřských školách mezi kraji nejvyšší podíl dětí ve věku do 3 let a nejnižší podíl „neuspokojených“ žádostí o přijetí dítěte do školky. Pardubický kraj měl ve školkách 3. nejvyšší podíl dětí do 3 let a 7. nejnižší podíl žádostí o přijetí, kterým nebylo vyhověno. Na podíl odmítnutých žádostí mají vliv i další faktory, jako je

zájem rodičů umístit dítě do předškolního zařízení co nejdříve, aby mohla matka nastoupit do zaměstnání, popř. podávání žádostí na více mateřských škol a následný výběr té nevhodnější školky.

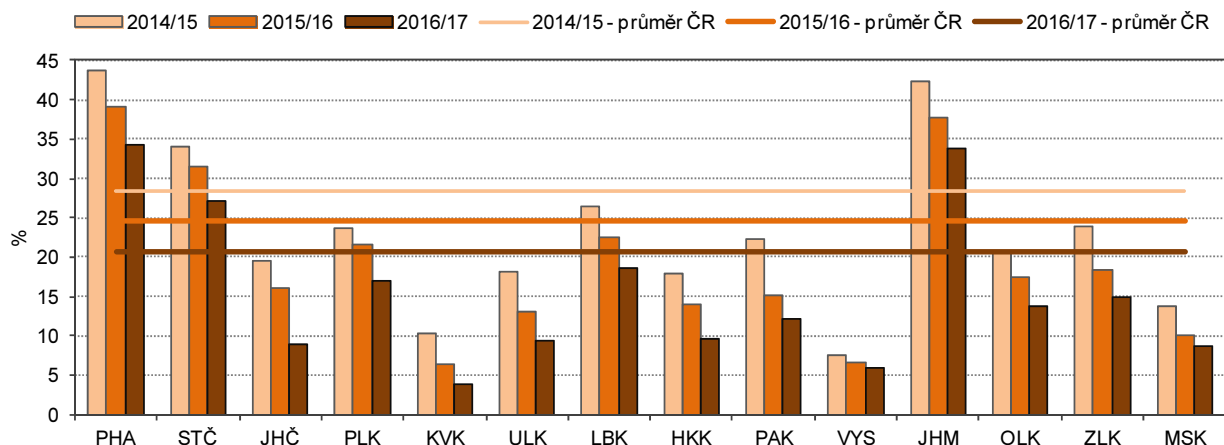
Věková struktura dětí v mateřských školách a žádosti o přijetí podle krajů ve školním roce 2016/17

Z následujícího grafu je patrný **pokles podílu žádostí o umístění dítěte do školky, kterým nebylo vyhověno**, v posledních třech letech ve všech krajích, přitom nejrychlejší pokles byl zaznamenán v Jihočeském a Pardubickém kraji. Relativně nejmenší pokles byl zaznamenán v Kraji Vysočina, kde byl podíl zamítnutých žádostí v roce 2014 nejnižší a v posledních dvou letech druhý nejnižší.

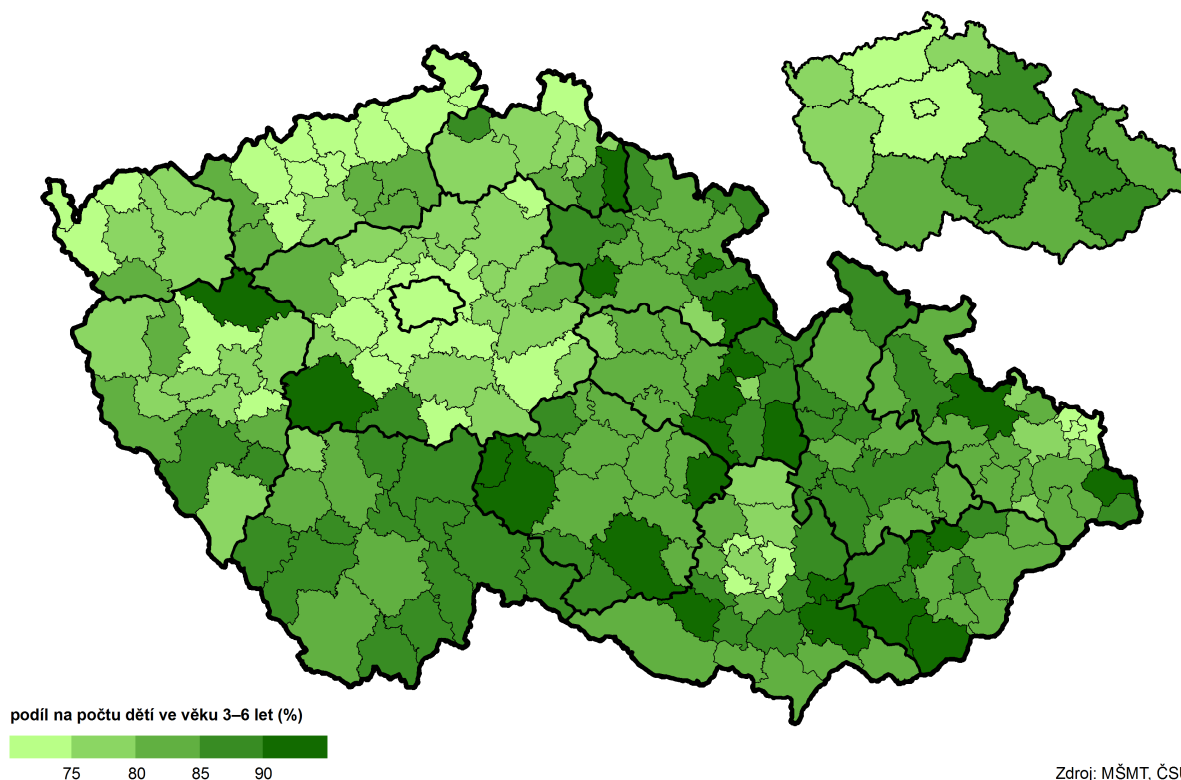
Podíl žádostí o přijetí dětí do mateřských škol, jimž nebylo vyhověno, podle krajů

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

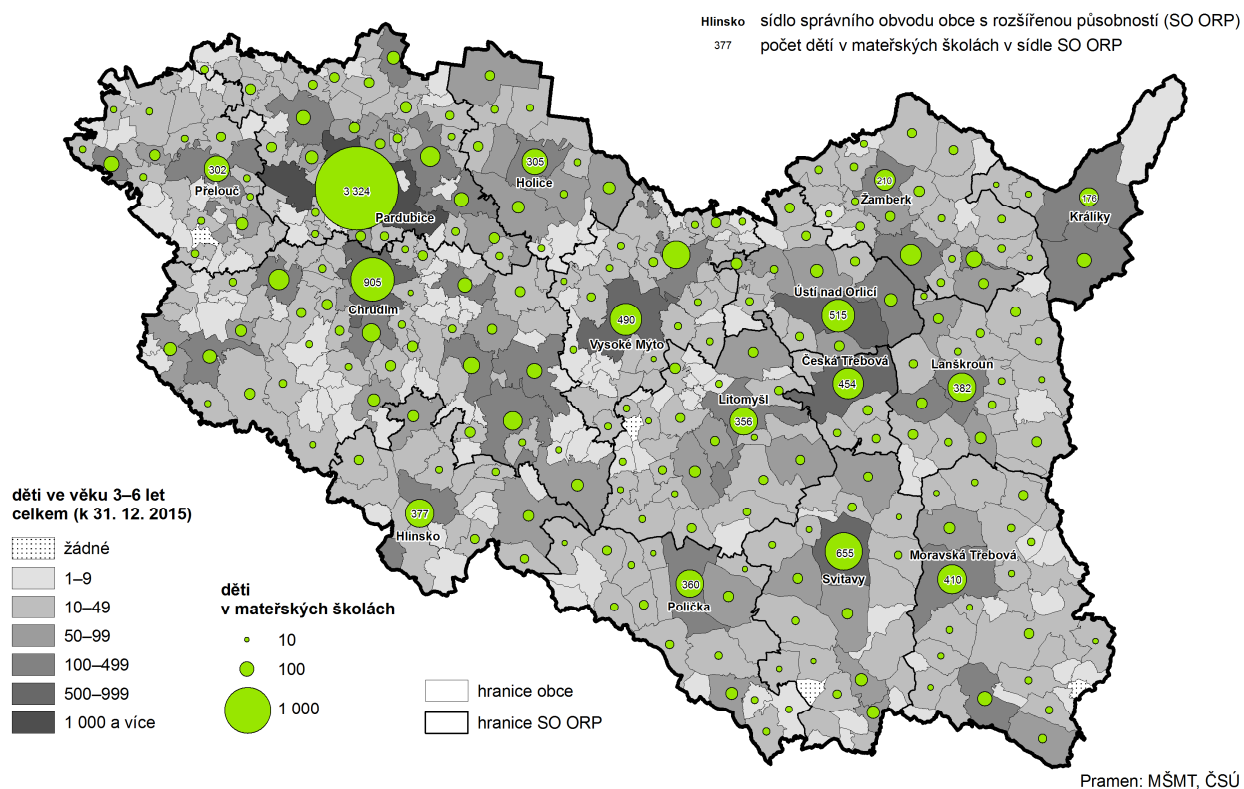
Celostátně připadlo ve školním roce 2016/17 na 100 dětí ve věku 3–6 let celkem 80 dětí v mateřských školách, Pardubický kraj se podílem 85 dětí řadil na 6. místo mezi krají. V rámci celé ČR byl nejvyšší poměr počtu dětí v MŠ a dětí ve věku 3–6 let ve Zlínském kraji (87), Olomouckém kraji a Kraji Vysočina (shodně 86), nejnižší v Ústeckém kraji (74). V rámci kraje byl nejvyšší podíl dětí ve školkách na Poličsku (96 na 100 dětí daného věku), Moravskotřebovsku (94), Orlickoústecku (92) a Litomyšlsku (91), nejnižší na Českořtebovsku a Přeloučsku (shodně 77), Hlinecku (80) a Pardubicku (81). Poličsko se mezi SO ORP řadilo v republice na 3. nejvyšší pozici.

Děti v mateřských školách podle SO ORP a krajů v roce 2015

V následujícím kartogramu jsou pomocí značek znázorněny **obce s mateřskou školou**, intenzita podbarvení ukazuje počty dětí ve věku 3–6 let v dané obci. Ve školním roce 2016/17 bylo v kraji v 229 obcích celkem 317 mateřských škol. V kraji je několik desítek obcí, v nichž žije více než 10 dětí příslušného věku a přitom nemohou navštěvovat mateřskou školu v obci bydliště.

Děti v mateřských školách podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Základní školy

Povinná školní docházka trvá obvykle devět let, pět let na 1. stupni a čtyři roky na 2. stupni základních škol. Vzdělávání v základní škole speciální má deset ročníků. V Pardubickém kraji probíhala ve školním roce 2016/17 výuka na 251 základních školách, z nichž bylo 17 zařazeno do kategorie základní školy speciální (pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami).

Nejvíce žáků měly základní školy v kraji v uplynulých 20 letech v roce 1996, celkem 57 394. Do roku 2010 se jejich počet snížil o 28,6 %. Od té doby počet žáků postupně roste; přírůstek do roku 2016 dosáhl 9,8 %. Veškeré zvýšení počtu žáků za posledních 6 let se týká 1. stupně základních škol, tím se zvýšil podíl žáků 1. stupně na celkovém počtu žáků základních škol na 62 %. Počty žáků na 2. stupni v kraji klesaly i před rokem 2010, takže se podíl žáků 2. stupně na celkovém počtu žáků snižoval i v období 2007 až 2010.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) se na celkovém počtu žáků v kraji v roce 2016/17 podíleli 8,9 %. Z těchto žáků jich necelá čtvrtina navštěvovala školy speciální a 76 % běžné základní školy. Ve školním roce 2007/08 přitom uváděla školská statistika MŠMT za Pardubický kraj v základních školách celkem 3 458 postižených dětí, z nichž téměř polovina (46 %) navštěvovala školy pro žáky se SVP. Více než dvě třetiny žáků se SVP na běžných školách měly ve školním roce 2016/17 závažné poruchy učení, 9 % mělo závažné poruchy chování, 8 % mělo závažné poruchy řeči, 4 % trpěla autismem a 4 % mentálními poruchami. Mezi žáky se SVP na speciálních základních školách měla polovina z nich mentální postižení, 30 % bylo postiženo více vadami a 15 % trpělo autismem.

Základní školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	44 046	42 521	41 266	40 955	41 184	41 505	42 295	43 155	44 013	44 988
z toho dívky (%)	47,9	47,9	47,8	47,8	48,0	48,1	48,1	48,1	48,3	48,4
v tom (%):										
na 1. stupni	54,5	56,1	57,5	58,0	58,2	59,0	59,9	61,0	61,8	62,0
na 2. stupni	45,5	43,9	42,5	42,0	41,8	41,0	40,1	39,0	38,2	38,0
Nově přijatí do 1. ročníku	4 645	4 671	4 672	4 808	5 011	5 162	5 530	5 760	5 689	5 662
z toho ve věku do 7 let (%)	78,5	80,0	78,9	79,0	79,7	79,7	82,8	82,5	81,1	81,1
Žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku na ZŠ	5 775	5 361	4 641	4 305	4 261	4 205	4 294	4 286	4 189	.
Žáci, kteří přešli do středních škol¹⁾	446	467	425	395	399	415	428	417	451	.

¹⁾ v plnění povinné školní docházky pokračují v nižších ročnících oborů víceletých gymnázií a oboru tanec 8letých konzervatoří

Počet **nově přijatých žáků do 1. ročníku základních škol** rostl zejména v letech 2011 až 2014, poté se růst zastavil. To souvisí s vývojem počtu dětí, které se dostavily k zápisu do 1. ročníku a kterým nebyl povolen odklad zahájení povinné školní docházky. Většina dětí, které se k zápisu dostavily po odkladu z předchozího roku, je do 1. ročníku také zapsána. V průměru každé deváté dítě, které je u zápisu poprvé, má povolen odklad zahájení školní docházky. Podíl těchto dětí se v kraji postupně snížil ze 17,8 % v roce 2007 na 11,4 % v roce 2016. Celostátně byl ve stejném období pokles podílu dětí s odloženou školní docházkou nižší (ze 17,9 % na 13,1 %).

Zahájení povinné školní docházky v základních školách

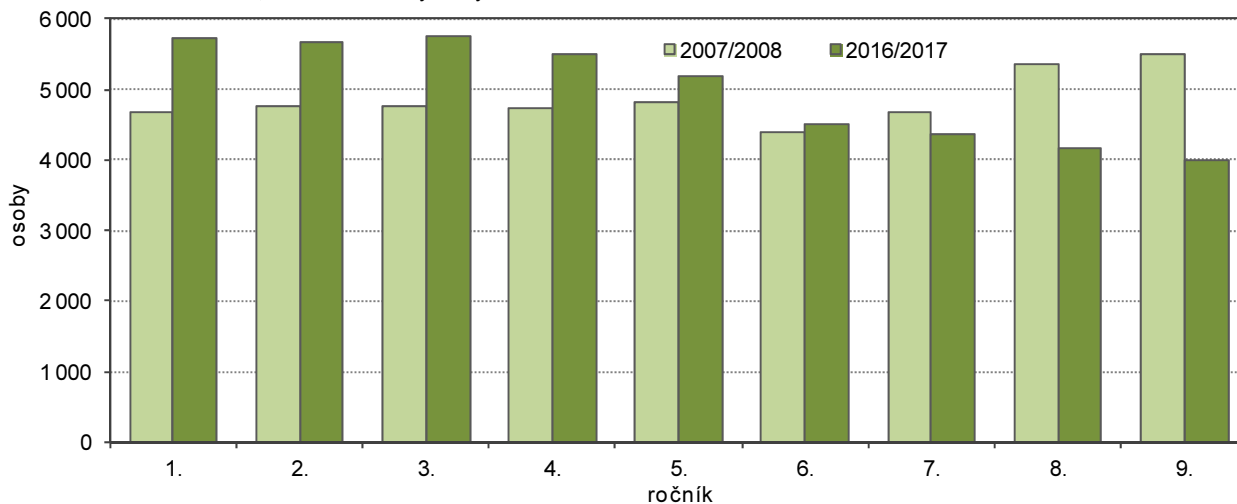
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Zapisované děti	5 597	5 600	5 591	5 735	6 017	6 149	6 551	6 920	6 832	6 826
v tom:										
po odkladu docházky	963	903	928	924	951	1 010	934	997	1 060	1 038
poprvé u zápisu	4 634	4 697	4 663	4 811	5 066	5 139	5 617	5 923	5 772	5 788
z toho:										
zapsané	3 784	3 891	3 888	4 067	4 217	4 379	4 786	5 148	4 984	4 985
převedené na jinou školu	27	19	7	30	27	42	31	53	61	97
s žádostí o odklad docházky	823	787	768	714	785	677	749	680	682	659
Podíl poprvé zapisovaných dětí s odkladem docházky (%)	17,8	16,8	16,5	14,8	15,5	13,2	13,3	11,5	11,8	11,4

Následující graf porovnává **počty žáků v jednotlivých ročnících základních škol** v kraji s odstupem 9 let. V obou sledovaných rocích je patrný pokles počtu žáků mezi 5. a 6. ročníkem související s odchodem části žáků na víceletá gymnázia a výjimečně i na konzervatoře (osmiletý taneční obor). Počet těchto žáků se v posledních 5 letech v kraji zvyšoval, nedosáhl však úrovně z roku 2008. Ve srovnání s rokem 2007/08 byl v roce 2016/17 vyšší počet žáků v 1. až 6 ročníku, nejvýraznější úbytek žáků byl zaznamenán v 9. ročníku.

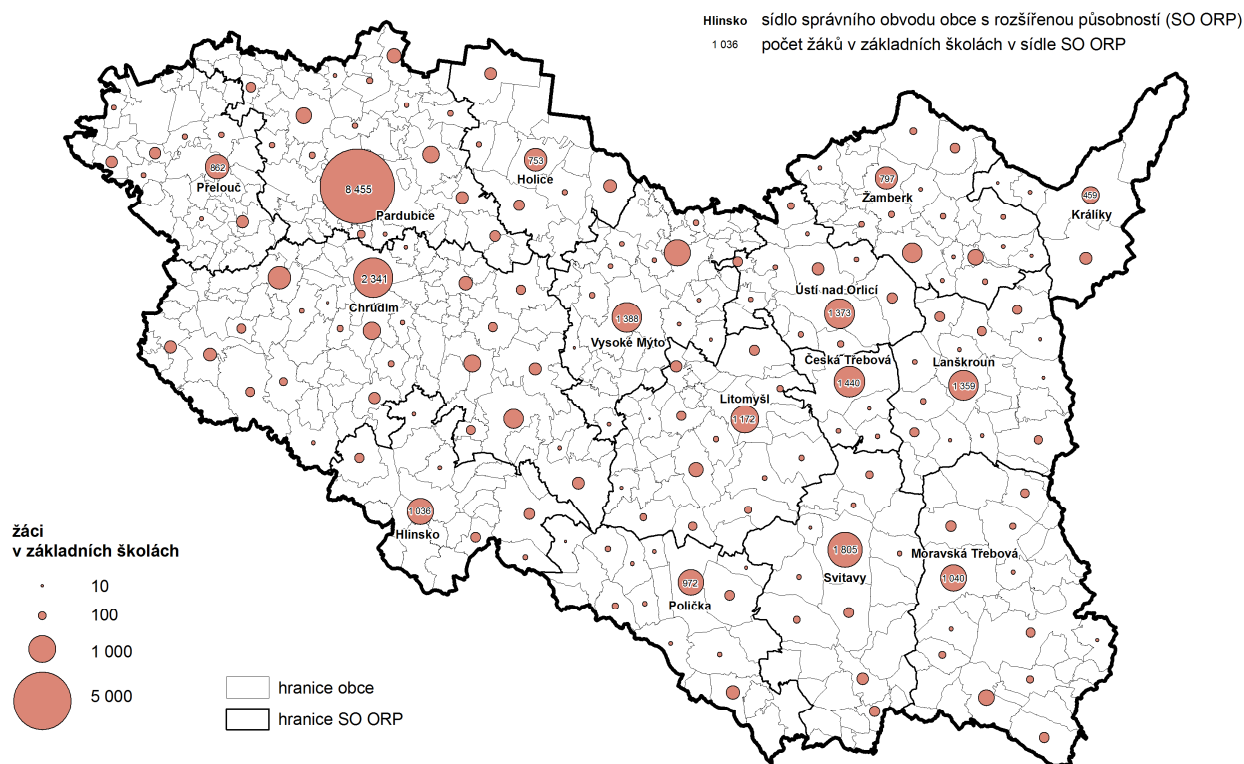
Žáci základních škol podle ročníku v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Z celkového počtu 451 obcí v kraji mají žáci ve 104 obcích možnost navštěvovat 1. stupeň základní školy v obci bydliště. Úplně základní školy či školy jen s 2. stupněm jsou v 83 obcích Pardubického kraje. Vzhledem k tomu, že při Sčítání lidu domů a bytů 2011 poměrně velká část respondentů neuvadla adresu školy, kterou žáci navštěvují, nejsou k dispozici dostatečně spolehlivé údaje o podílu **vyjíždějících do základní školy mimo obec bydliště**. Z těch, kteří místo školní docházky uvedli, jich 89 % v roce 2011 vyjíždělo do školy v rámci okresu, zatímco 6 % za hranice kraje. Nejvyšší podíl vyjíždějících do základních škol mimo Pardubický kraj byl v SO ORP Holice (19 %), Polička (11 %) a Pardubice (9 %).

Žáci v základních školách podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Pramen: MŠMT, ČSÚ

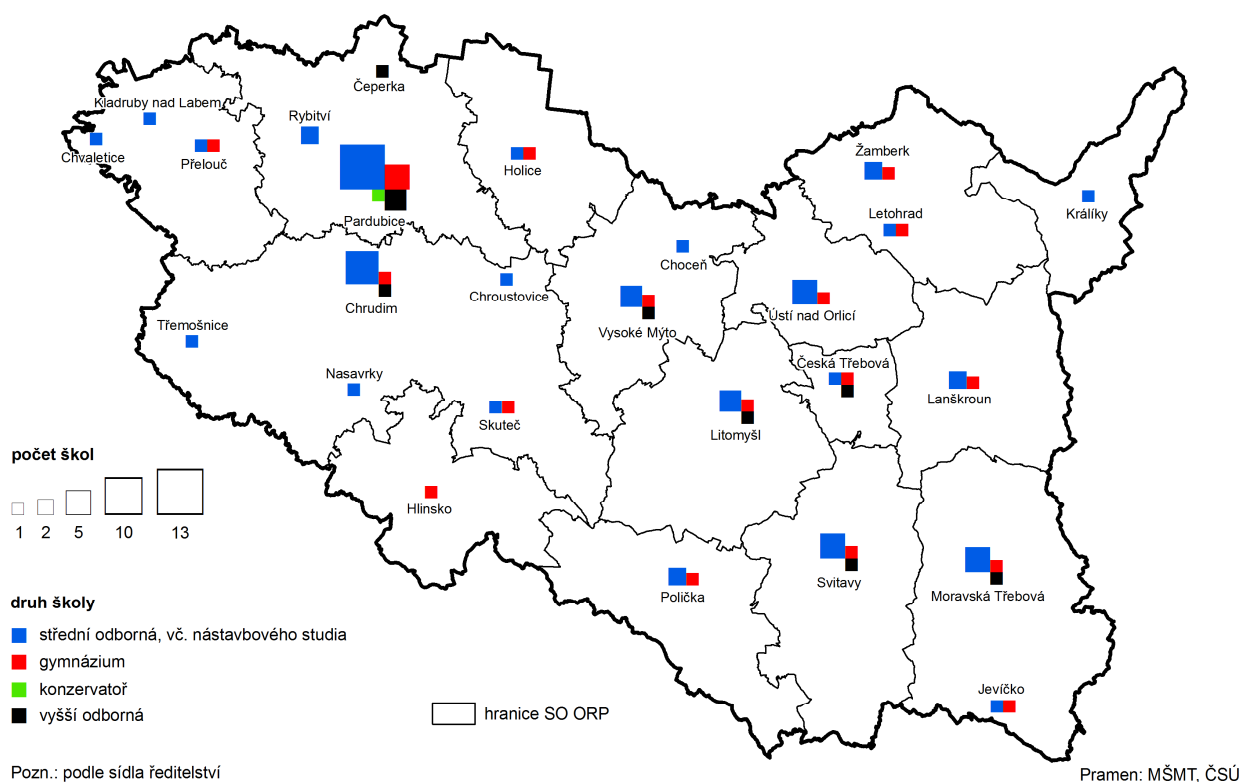
Střední školy

Zatímco děti v mateřských školách a žáci na základních školách sídlících v kraji mají většinou v témže kraji i trvalé bydliště, u středních, vyšších a vysokých škol je situace odlišná. **Část studentů bydlicích v kraji studuje mimo kraj**, což vede v některých krajích k situaci, že zde studuje více studentů, než v kraji bydlí osob odpovídajícího věku. Přesto je tento způsob prezentování dat obvyklý ve většině publikací využívajících údajů školské statistiky.

Ve školním roce 2016/17 připadalo v Pardubickém kraji na 100 obyvatel ve věku 15 – 19 let 79 studentů středních škol (bez konzervatoře a prvních čtyř ročníků víceletých gymnázií), z toho 58 v maturitních oborech. Tyto hodnoty se neliší od celostátního průměru. Na 100 patnáctiletých obyvatel kraje připadalo ve školním roce 2016/17 na školách v kraji celkem 14 nově přijatých studentů gymnaziálních oborů, 56 studentů oborů středního odborného vzdělávání s maturitou a 37 studentů oborů středního odborného vzdělávání s výučním listem, přitom ve školním roce 2007/08 byla struktura obdobná (13 – 54 – 34).

Gymnázia jsou v kraji v 17 obcích, střední odborné, popř. nástavbové obory lze studovat ve 24 obcích kraje, vyšší odborné školy jsou v 8 městech a konzervatoř sídlí v krajském městě. Rozmístění škol na území kraje je poměrně rovnoměrné. Alespoň jedno gymnázium je v každém správním obvodu ORP s výjimkou Králícka a alespoň jedna škola poskytující střední odborné vzdělání v každém SO ORP s výjimkou Hlinecka.

Střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy podle obcí Pardubického kraje ve školním roce 2015/16

Oproti školnímu roku 2007/08 byl v roce 2016/17 nižší počet žáků středních škol v kraji o 21,3 %, přitom rychleji se snižoval počet studentů v jiné než denní formě studia (o 31,5 %). Tím se podíl **studentů denního studia** na celkovém počtu studentů zvýšil na 95,4 %. Z hlediska druhu studia se nejvýrazněji ve sledovaném období snížil počet žáků v nástavbovém studiu (o 42,4 %) a v absolutním vyjádření žáků odborného vzdělávání s maturitou (o 3 339 žáků). Jediným druhem studia, kde se v kraji zvýšil počet žáků, byla kategorie střední vzdělávání (dvouleté studijní programy ukončené závěrečnou zkouškou určené pro žáky bez studijních aspirací). Počet žáků zde vzrostl ze 70 na 112.

Mezi žáky středních škol jsou v kraji nejvíce zastoupeni ti, kteří studují odborné obory s maturitou, následuje studium gymnaziálního typu a necelá čtvrtina žáků získává střední vzdělání s výučním listem. V porovnání s celostátním průměrem bylo ve školním roce 2016/17 nadprůměrně zastoupeno střední vzdělávání s výučním listem (3,0 procentní body nad průměrem ČR), mírně nadprůměrný byl i podíl žáků v oborech středního odborného vzdělávání s maturitou (o 0,7 p. b.), méně byli v kraji zastoupeni žáci v gymnaziálních oborech (o 2,7 p. b.) a v nástavbovém studiu (o 1,0 p. b.).

Žáci středních škol

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

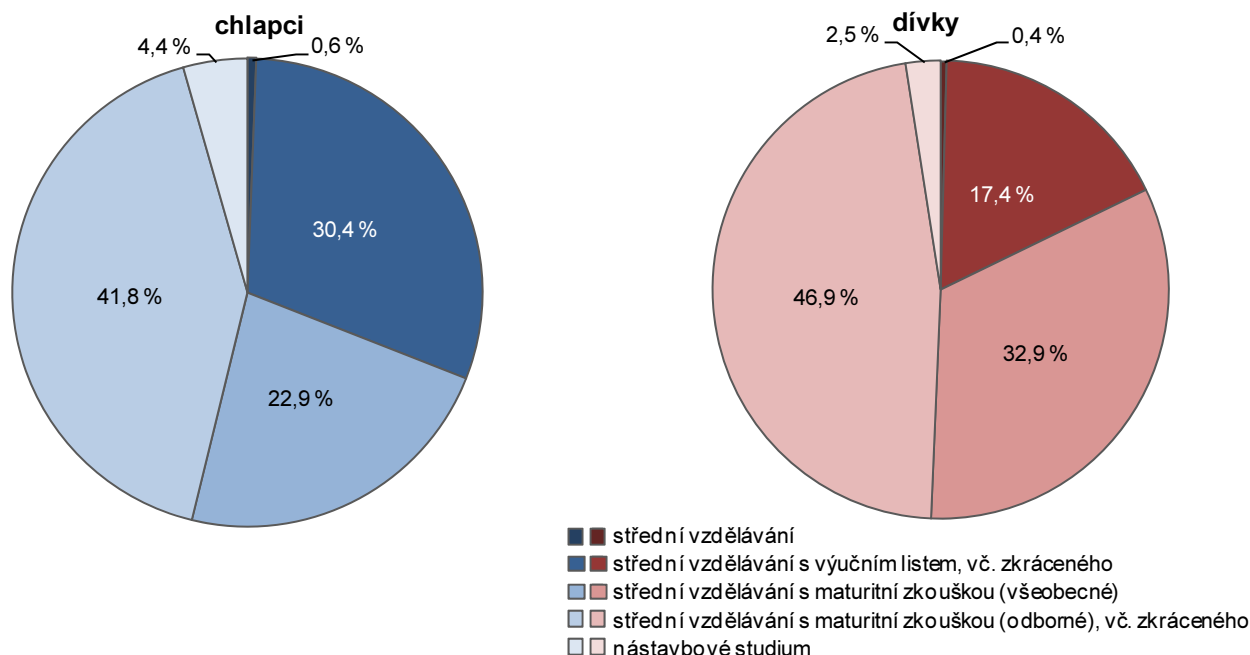
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	27 739	27 421	26 969	26 314	24 671	23 070	22 141	21 739	21 720	21 829
z toho dívky (%)	50,3	50,3	49,9	49,3	48,9	48,5	48,5	48,0	47,9	48,3
z toho v denní formě vzdělávání (%)	94,7	94,8	95,3	94,7	94,8	95,2	95,5	95,8	95,4	95,4
z toho podle druhu vzdělávání (%):										
střední vzdělávání s výučním listem ¹⁾	22,5	21,8	21,6	21,9	22,8	24,1	24,5	25,1	24,8	24,1
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	25,7	25,8	25,6	25,2	25,6	26,1	27,0	27,3	27,6	27,7
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	46,8	47,1	48,1	47,3	46,2	44,8	43,8	43,3	43,7	44,2
nástavbové studium	4,7	5,0	4,4	5,3	5,1	4,7	4,3	3,8	3,4	3,5

¹⁾ včetně zkráceného studia

Rozdíly ve struktuře žáků z hlediska druhu vzdělávání na středních školách jsou patrné mezi chlapci a dívkami. U obou pohlaví má dominantní postavení střední odborné vzdělávání s maturitní zkouškou, i když u dívek je podíl o 5,1 procentního bodu vyšší. U chlapců se na 2. místo řadí střední odborné vzdělávání s výučním listem. Zastoupení tohoto druhu vzdělávání je u chlapců o 13,0 p. b. vyšší než u dívek. U dívek se na 2. místo řadí vzdělávání gymnaziálního typu, které má u nich o 10,0 p. b. vyšší podíl než u chlapců. Chlapci se také častěji věnují nástavbovému studiu (podíl je vyšší o 1,9 p. b.).

Žáci středních škol podle pohlaví a druhu vzdělávání v Pardubickém kraji ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Z následující tabulky je patrný rozdíl ve věkové struktuře žáků mezi denní a ostatními formami středoškolského studia. V denní formě převažují žáci ve věku 15–19 let, následují žáci čtrnáctiletí a mladší; přitom jejich podíl v kraji postupně vzrostl až na 8,1 %. Podíl žáků ve věku 20–24 let rostl až na 6,8 % v roce 2013/14, od té doby poklesl na 5,6 %. Mezi žáky v jiné než denní formě vzdělávání mají dominantní postavení žáci ve věku 25 a více let (cca tři čtvrtiny). Následuje věková skupina 20–24 let (s podílem 21,6 % ve školním roce 2016/17).

Střední školy – žáci podle formy vzdělávání a věku

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci v denní formě vzdělávání	26 274	25 993	25 713	24 913	23 394	21 965	21 137	20 820	20 724	20 826
v tom ve věku (%):										
do 14 let	7,0	6,8	6,8	6,8	7,1	7,4	7,6	7,9	8,1	8,1
15–19 let	89,4	89,1	89,1	88,0	87,2	86,0	85,1	84,9	85,7	86,0
20–24 let	3,5	3,9	3,9	4,9	5,5	6,1	6,8	6,6	5,7	5,6
25 let a starší	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4
Žáci v ostatních formách vzdělávání	1 465	1 428	1 256	1 401	1 277	1 105	1 004	919	996	1 003
z toho ve věku (%):										
20–24 let	22,9	24,4	22,0	21,0	22,8	21,1	22,6	20,1	20,1	21,6
25 let a starší	70,1	67,4	70,5	74,0	73,0	74,8	73,7	75,3	76,1	74,4

Počet žáků **gymnaziálních oborů vzdělávání** v kraji postupně klesal až do školního roku 2014/15, v posledních dvou letech byl vystřídán mírným růstem, a to pouze u čtyřletého studia. V kraji probíhá dlouhodobě jen denní forma gymnaziálního studia. Mezi žáky převažují dívky (podíl 57,3 % v roce 2016/17). Počty nově přijatých žáků převyšují v posledních 3 letech počty absolventů.

Střední školy vyučující obory gymnázií

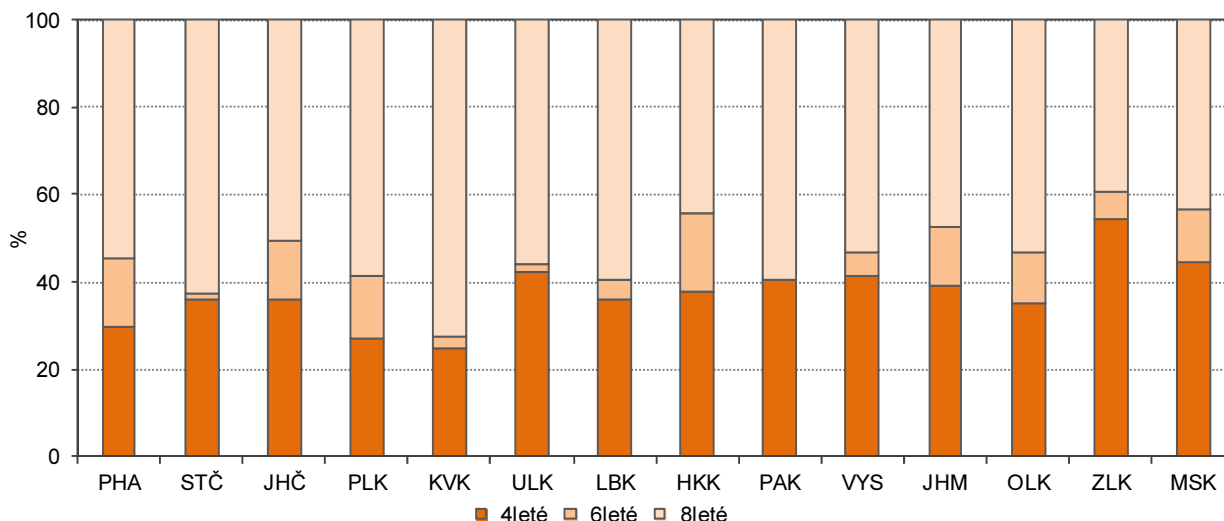
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	7 125	7 061	6 910	6 639	6 305	6 014	5 987	5 939	6 003	6 044
z toho dívky (%)	59,7	60,0	59,8	60,0	59,9	58,1	58,3	56,7	56,9	57,3
z toho v denní formě vzdělávání (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
v tom délka vzdělávání (%):										
4 roky	40,7	41,5	41,6	41,4	39,9	38,8	38,7	38,3	39,8	40,4
8 let	59,3	58,5	58,4	58,6	60,1	61,2	61,3	61,7	60,2	59,6
Nově přijatí do 1. ročníku	1 260	1 231	1 167	1 070	981	1 014	1 099	1 057	1 119	1 113
Absolventi	1 181	1 231	1 238	1 206	1 228	1 063	1 016	961	968	.
v tom délka vzdělávání (%):										
4 roky	57,0	56,0	56,2	58,5	57,8	58,5	57,6	52,7	56,1	.
8 let	43,0	44,0	43,8	41,5	42,2	41,5	42,4	47,3	43,9	.

Pardubický kraj je jediným krajem, ve kterém neprobíhá šestiletá gymnaziální výuka. Dvě pětiny žáků v kraji studují čtyřleté gymnázium, vyšší podíl je ve čtyřech krajích. Naproti tomu podíl žáků studujících osmileté gymnázium je mezi kraji po Karlovarském a Středočeském kraji třetí nejvyšší.

Žáci gymnázií podle délky vzdělávání a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Úbytek počtu žáků ve **středním odborném vzdělávání** se v kraji v posledních dvou letech zastavil, a to v důsledku růstu počtu žáků v maturitních oborech. **Střední vzdělávání** poskytují praktické školy. Šest těchto zařízení v kraji navštěvovalo 112 žáků. Dvouletá výuka probíhá pouze denní formou. Dvě pětiny žáků jsou dívky.

Počet žáků v **oborech středního vzdělávání s výučním listem** se v kraji dlouhodobě snižuje. Více než 95 % žáků studuje v denní formě studia. Dívky se na počtu žáků podílejí od školního roku 2013/14 více než jednou třetinou. Počet absolventů je v posledních letech cca o čtvrtinu nižší než počet přijatých žáků. Podílí se na tom především vysoký podíl žáků, kteří vzdělávání ukončili, aniž získali výuční list.

Po stagnaci počtu žáků v **oborech středního odborného vzdělávání s maturitou** v letech 2007 až 2009 následoval do roku 2014 čtvrtinový úbytek žáků. V posledních dvou letech počty žáků opět rostly. Denní formu studia využívá téměř 95 % žáků. Podíl dívek se v posledních letech ustálil na 51 %. Pouze ve školním roce 2012/13 byl počet absolventů vyšší než počet nově přijatých žáků do 1. ročníků, v roce 2015/16 bylo nově přijatých žáků téměř o dvě pětiny více než absolventů.

Střední školy vyučující obory odborného vzdělání bez nástavbového studia

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Střední odborné vzdělávání bez nástavbového studia										
Žáci celkem	19 297	18 987	18 871	18 292	17 113	15 982	15 198	14 973	14 976	15 026
Nově přijatí do 1. ročníku	5 656	5 484	5 420	4 872	4 504	4 225	4 214	4 360	4 448	4 297
Absolventi	4 450	4 288	4 148	4 059	3 978	3 873	3 449	3 096	2 908	.
Střední vzdělávání										
Žáci celkem	70	69	79	83	81	88	86	92	101	112
z toho dívky (%)	47,1	42,0	41,8	47,0	46,9	39,8	38,4	40,2	37,6	39,3
z toho v denní formě vzdělávání (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Nově přijatí do 1. ročníku	29	42	41	32	39	32	36	23	42	55
Absolventi	31	18	16	24	13	18	16	25	34	.
Střední vzdělávání s výučním listem¹⁾										
Žáci celkem	6 234	5 989	5 818	5 751	5 624	5 552	5 422	5 462	5 376	5 260
z toho dívky (%)	33,0	32,7	32,4	31,8	31,7	33,2	34,0	35,4	35,2	34,8
z toho v denní formě vzdělávání (%)	98,7	98,7	98,6	98,1	97,5	96,9	96,7	95,8	95,1	95,1
Nově přijatí do 1. ročníku	2 150	2 048	2 009	1 914	1 940	1 878	1 773	1 891	1 807	1 685
Absolventi	1 693	1 680	1 476	1 543	1 508	1 428	1 414	1 338	1 311	.
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné)¹⁾										
Žáci celkem	12 993	12 929	12 974	12 458	11 408	10 342	9 690	9 419	9 499	9 654
z toho dívky (%)	54,9	54,2	53,1	53,0	53,0	52,8	52,1	51,0	50,8	51,1
z toho v denní formě vzdělávání (%)	94,8	95,7	95,8	95,4	95,1	95,3	94,9	95,0	94,6	94,5
Nově přijatí do 1. ročníku	3 477	3 394	3 370	2 926	2 525	2 315	2 405	2 446	2 599	2 557
Absolventi	2 726	2 590	2 656	2 492	2 457	2 427	2 019	1 733	1 563	.

¹⁾ včetně zkráceného studia

Počty žáků v **nástavbovém studiu** se v posledních šesti letech snižují, přitom roste podíl studujících v denní formě studia. Dívky se na počtu žáků podílejí jednou třetinou. V letech 2014/15 a 2015/16 výrazně poklesl počet absolventů, v roce 2015/16 byl jejich počet čtvrtinový v porovnání s počtem nově přijatých žáků do 1. ročníku.

Střední školy vyučující obory nástavbového studia

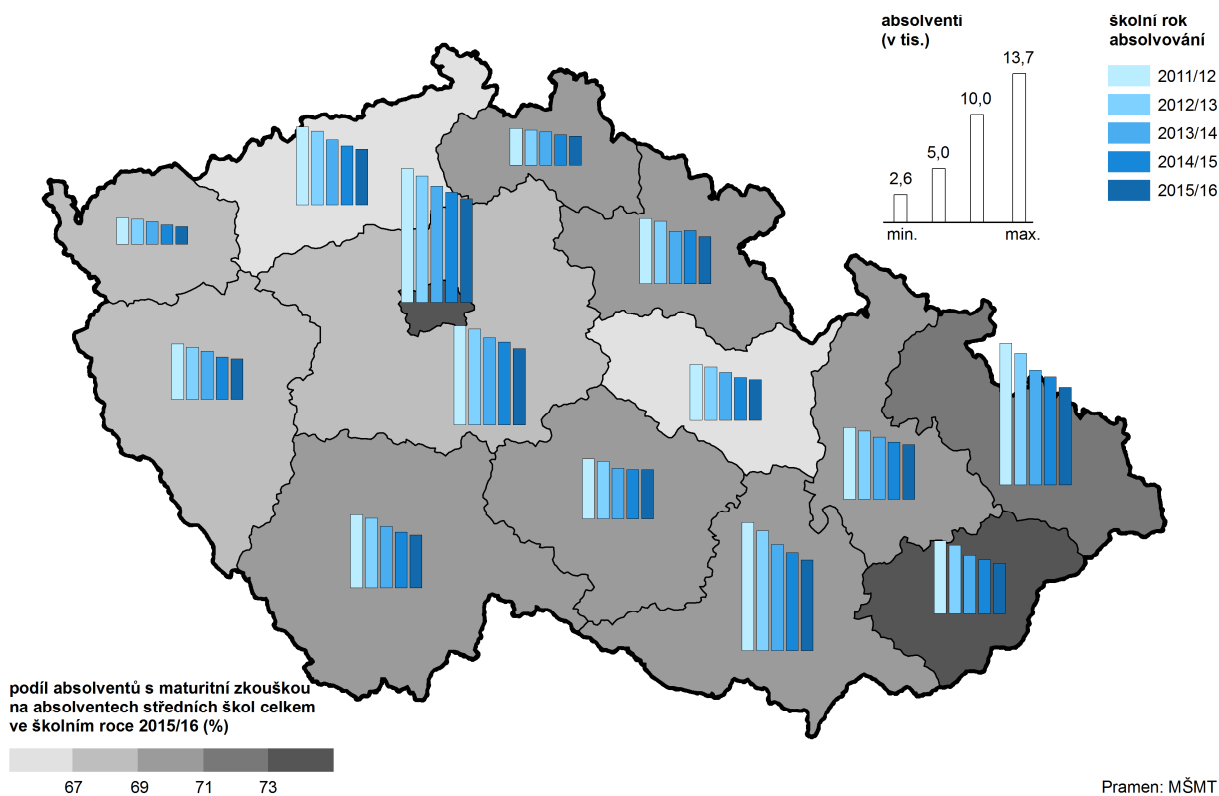
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	1 317	1 373	1 188	1 383	1 253	1 074	956	827	741	759
z toho dívky (%)	36,1	40,7	42,7	37,2	34,6	33,8	32,9	35,6	32,3	34,1
z toho v denní formě vzdělávání (%)	46,2	42,4	46,6	48,4	54,0	58,7	65,2	72,9	70,2	71,4
Nově přijatí do 1. ročníku	712	730	560	749	649	494	487	421	394	438
Absolventi	343	390	349	279	253	275	212	116	96	.

Z následujícího kartogramu je patrný pokles počtu **absolventů středních škol** ve všech krajích ČR. Za poslední 4 roky se počet absolventů středních škol v kraji snížil o 27,2 % (7. nejnižší pokles mezi kraji). Nejvíce ubylo absolventů na školách v Karlovarském kraji (33,6 %), nejméně v Kraji Vysočina (17,9 %).

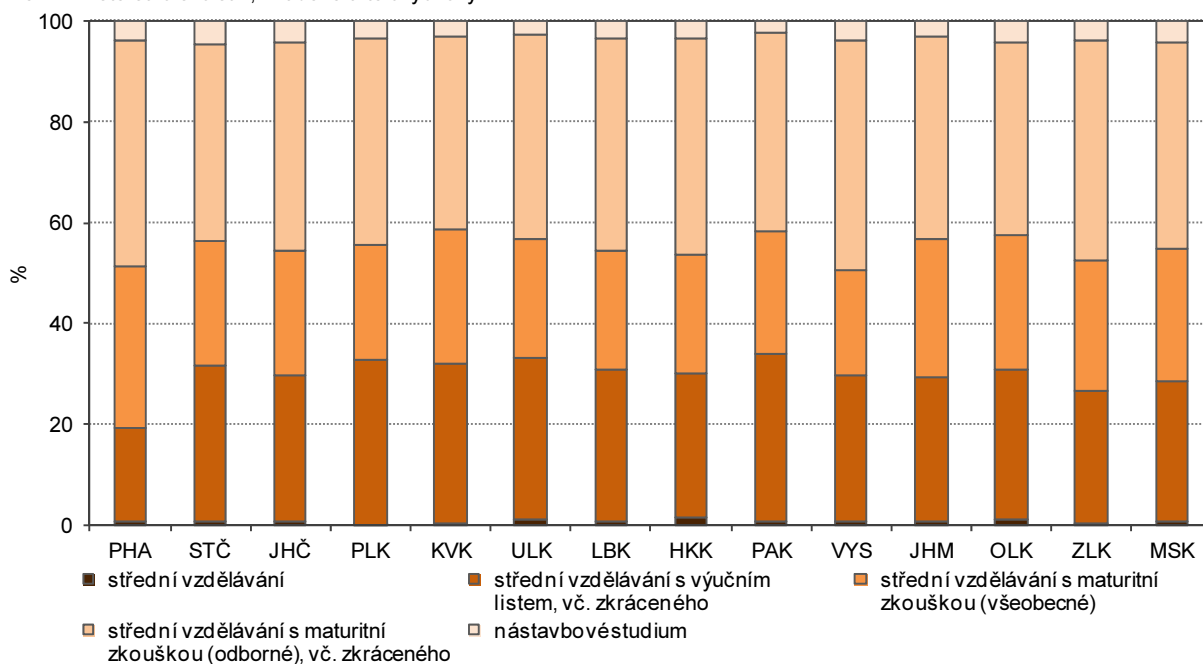
Absolventi středních škol podle krajů za školní roky 2011/12–2015/16

Pardubický kraj měl v roce 2015/16 mezi kraji nejvyšší podíl absolventů středního vzdělávání s výučním listem (33,0 % při průměru ČR 28,2 %) a mírně nadprůměrný podíl absolventů oborů středního vzdělávání bez výučního listu a maturitní zkoušky (0,9 % při celostátním průměru 0,8 %). V mezikrajském srovnání měl nejnižší podíl absolventů s maturitní zkouškou (vč. nástavbového studia 66,1 % při celostátním průměru 71,0 %).

Absolventi středních škol podle druhu vzdělávání a krajů ve školním roce 2015/16

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V uplynulých osmi letech se počet absolventů středních škol v kraji snížil o 2 tisíce. Ve struktuře z hlediska druhu vzdělávání rostl podíl absolventů s výučním listem a oborů gymnaziálních (všeobecné vzdělávání), klesal podíl absolventů středního odborného vzdělávání s maturitou a zejména nástavbového studia.

Absolventi středních škol

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Absolventi celkem	5 974	5 909	5 735	5 544	5 459	5 211	4 677	4 173	3 972
z toho podle druhu vzdělávání (%):									
střední vzdělávání									
s výučním listem ¹⁾	28,3	28,4	25,7	27,8	27,6	27,4	30,2	32,1	33,0
střední vzdělávání									
s maturitní zkouškou (všeobecné)	19,8	20,8	21,6	21,8	22,5	20,4	21,7	23,0	24,4
střední vzdělávání									
s maturitní zkouškou (odborné) ¹⁾	45,6	43,8	46,3	44,9	45,0	46,6	43,2	41,5	39,4
nástavbové studium	5,7	6,6	6,1	5,0	4,6	5,3	4,5	2,8	2,4

¹⁾ včetně zkráceného studia

Do 1. ročníku středních škol v kraji bylo **podle dat MŠMT** v roce 2016 **přijato 5 512 žáků**, z toho v oborech středního odborného vzdělávání 43,4 % ze všech nově přijímaných žáků **na denní studium** při celostátním průměru 43,7 %; jde o 7. nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Podíl nově přijatých žáků do 1. ročníku středního vzdělávání s výučním listem na celkovém počtu přijatých žáků na střední školy v kraji je druhý za nově přijatými žáky na obory středního odborného vzdělávání s maturitou. V mezikrajském srovnání je tento podíl 29,2 % při celostátním průměru 28,1 % devátý nejvyšší. Kraj má pátý nejnižší podíl žáků v oborech všeobecného vzdělávání (20,2 % při průměru ČR 22,1 %). Naproti tomu má kraj třetí nejvyšší podíl nově přijatých žáků v oborech nástavbového studia (6,2 % při republikovém průměru 5,1 %).

Podle Národního ústavu pro vzdělávání bylo z hlediska skupin oborů v kraji mezi **nově přijatými žáky** denního studia oproti počtu absolventů více zastoupeno strojírenství a pedagogika, méně zastoupena gastronomie, stavebnictví a ekonomika. Do oborů středního vzdělání s výučním listem bylo do škol v kraji přijato nejvíce žáků do strojírenských oborů (433), následovalo zemědělství a lesnictví (283), gastronomie, hotelnictví a turismus (234), potravinářství (139) a elektrotechnika (125). Také pro středoškolské studium s maturitou a odborným výcvikem bylo nejvíce žáků přijato do strojírenských oborů (84), následovaly speciální a interdisciplinární obory (78). Mezi obory středního odborného vzdělání s maturitou byla v roce 2016 nejvíce zastoupena ekonomika (315), informatika (201) a obecně odborná příprava (188). Denní nástavbové studium mělo nejvíce nově přijatých žáků do podnikání v oboru (135) a strojírenství (76).

Podle dat publikovaných Národním ústavem pro vzdělávání absolvovalo v roce 2016 střední školy v kraji 3 743 žáků v denní formě studia (bez nástavbového studia). Z tohoto počtu připadalo 35,7 % na střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, 33,0 % na střední vzdělání s výučním listem, 25,9 % na gymnaziální vzdělání, 4,5 % na střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a 0,9 % na střední vzdělání bez maturity a výučního listu.

Z hlediska jednotlivých oborů vzdělání byli na školách v kraji u středního vzdělání s výučním listem nejvíce zastoupeni absolventi denního studia v oborech strojírenství (23,6 %), zemědělství a lesnictví (15,9 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (15,8 %), stavebnictví (10,2 %), elektrotechnika (9,0 %) a potravinářství (8,6 %). U středního odborného vzdělání s maturitou měla nejvyšší zastoupení ekonomika (20,0 %), následovala obecně odborná příprava (10,6 %), informatika (10,5 %), zemědělství a lesnictví (8,7 %), gastronomie, hotelnictví a turismus (8,7 %) a zdravotnictví (7,1 %). U středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem bylo nejvíce absolventů elektrotechnických oborů (27,5 %), speciálních a interdisciplinárních oborů (23,4 %), strojírenství (16,2 %), osobních služeb (15,0 %) a polygrafie (12,0 %).

V nástavbovém studiu bylo v roce 2016 v kraji 61 absolventů denního studia a 35 absolventů jiných forem studia. Mezi absolventy denní formy studia bylo v kraji nejvíce zastoupeno podnikání v oboru (41,0 %), právní a veřejnoprávní činnosti (13,1 %), strojírenství (11,5 %) a elektrotechnika (9,8 %).

Mezi střední školy se řadí i **konzervatoře**. V kraji je jediná a šestileté studium v denní formě navštěvovalo ve školním roce 2016/17 celkem 168 žáků. Meziročně se počty žáků příliš nemění. Dalších 75 žáků studovalo jinou než denní formou studia. Téměř dvě třetiny žáků tvoří dívky. Nově bylo do 1. ročníku přijato 38 žáků, v předchozím školním roce měla škola 33 absolventů.

Vyšší odborné a vysoké školy

Na 100 obyvatel Pardubického kraje ve věku 19–21 let připadá obdobně jako v celé ČR 5,2 studentů denního studia na **vyšších odborných školách** na území kraje. Stejně jako u středních škol tato hodnota na regionální úrovni vypovídá spíše o vybavenosti kraje školskými zařízeními než o úrovni vzdělanosti, neboť v kraji studují též studenti z jiných krajů a obyvatelé kraje využívají možností studovat i jinde.

V kraji poskytuje vyšší odborné vzdělání 10 škol, z toho 8 civilních, za které jsou data v následující kapitole. Struktura vyučovaných oborů je pestrá – od finančnictví, ekonomiky, pedagogiky, oční optiky a ekologie až po elektrotechniku, stavebnictví a další technické obory. Alespoň jedna vyšší odborná škola je v každém okrese Pardubického kraje. Největší možnosti studia na VOŠ mají obyvatelé okresu Pardubice a Svitavy.

Počet studentů VOŠ v kraji postupně klesá. Nejvíce jich bylo ve školním roce 1999/2000 (1 795), od té doby se jejich počet snížil o 40 %. Za stejnou dobu počet studentů denního studia poklesl o více než 50 % až na 777 ve školním roce 2016/17. Mezi studenty převažují ženy, mužů je pouze jedna pětina.

Vyšší odborné školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

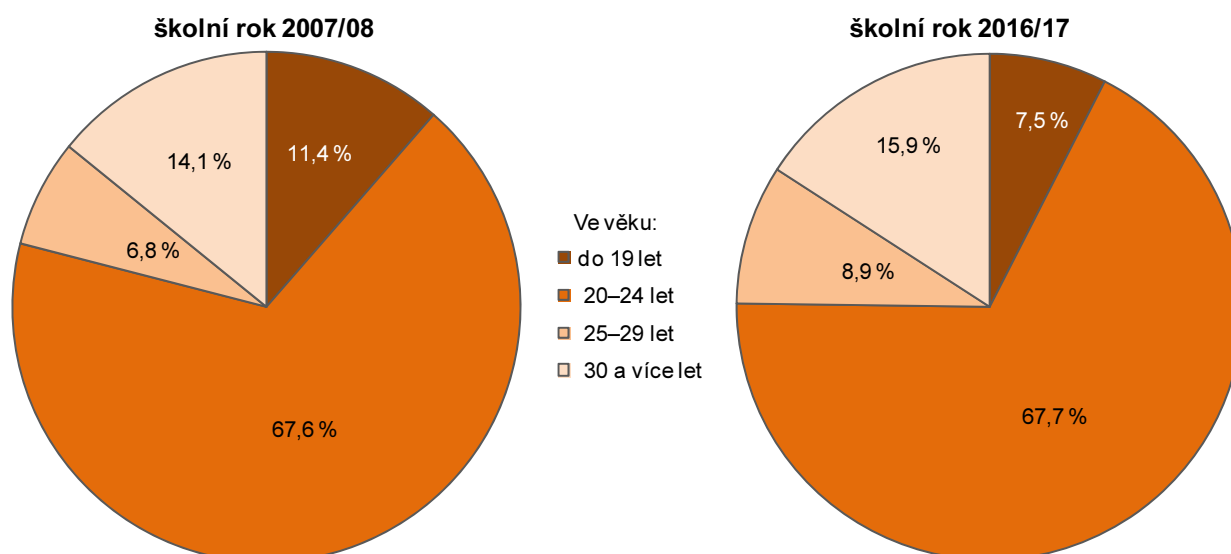
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti celkem	1 711	1 542	1 514	1 499	1 545	1 520	1 521	1 431	1 290	1 065
z toho ženy (%)	67,7	71,0	72,7	75,9	77,1	78,8	76,9	77,7	78,9	80,1
z toho v denní formě vzdělávání (%)	75,0	69,4	68,6	71,9	73,5	75,1	75,4	75,7	71,9	73,0
Nově přijatí do 1. ročníku	702	488	610	689	651	561	592	508	484	353
Absolventi	387	441	444	295	346	364	380	361	315	.

Nově bylo v roce 2016 přijato do 1. ročníku 353 studentů, z toho 76,2 % v denní formě studia. Podle Národního ústavu pro vzdělávání začaly dvě třetiny z nově přijatých studentů denního studia studovat obory pedagogické a sociální, výrazně méně (do 9 %) obory v pořadí stavebnictví, podnikání, elektrotechnika, ekonomika a ekologie. **Počet absolventů vyššího odborného studia** je v kraji každoročně nižší než počet nově přijatých studentů do 1. ročníku. V porovnání s podílem jednotlivých studijních oborů na celkovém počtu nově přijatých byly v roce 2016 mezi absolventy více zastoupeny obory pedagogické, ekonomické a ekologické na úkor elektrotechniky, stavebnictví a podnikání.

Věková struktura studentů vyšších odborných škol v kraji se postupně mění. Podíl studentů ve věku 20–24 let sice zůstává dvoutřetinový, klesá však podíl mladších studentů (do 19 let) a roste podíl studentů ve věku 25 a více let, zejména ve věkové skupině 25–29 let.

Studenti vyšších odborných škol podle věku v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Počty studentů denního studia na VOŠ v kraji se v uplynulých 9 letech snižovaly rychleji oproti počtům studentů v ostatních formách studia (o 39,4 %, resp. o 32,7 %). Největší meziroční pokles počtu studentů nastal ve školním roce 2016/17 (úbytek 150 studentů denního studia a 75 v ostatních formách). Mezi

studenty denního studia ubylo nejvíce studentů ve věkové skupině 20–24 let (143), v ostatních formách studia ubyli především studenti ve věku 30 a více let (69). Přesto je i nadále u denního studia podíl studentů ve věku 20–24 let vyšší než 80 % a v ostatních formách studia je sice podíl studentů třicetiletých a starších nejnižší za posledních 9 let, přesto tito studenti tvoří nadpoloviční většinu.

Studenti vyšších odborných škol podle formy vzdělávání a věku

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

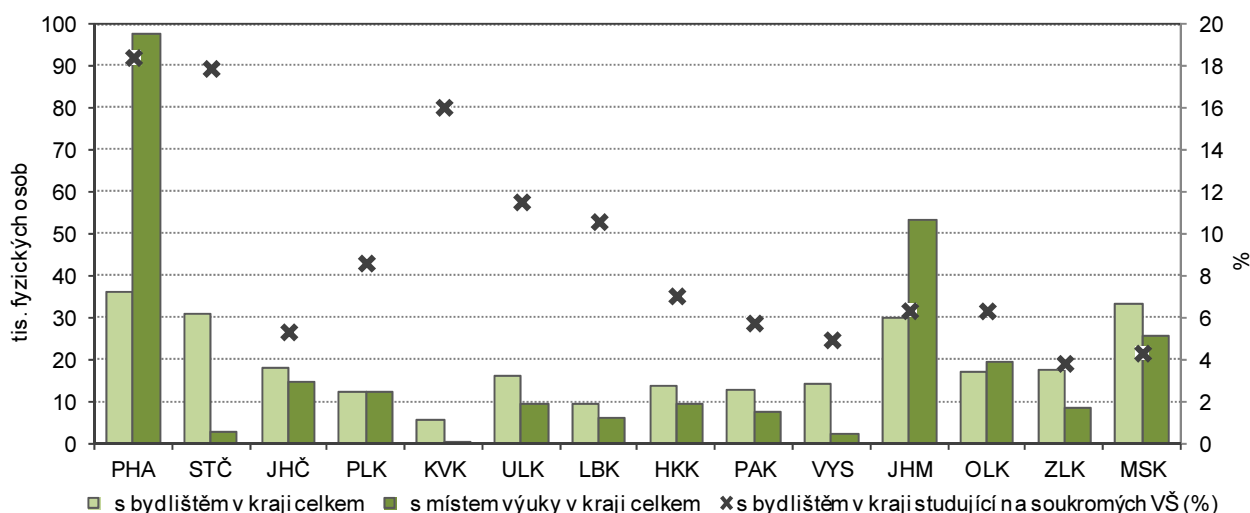
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Studenti v denní formě vzdělávání	1 283	1 070	1 038	1 078	1 135	1 142	1 147	1 083	927	777
v tom ve věku (%):										
do 19 let	15,1	12,1	16,9	19,8	15,7	12,8	12,3	12,0	9,9	10,3
20–24 let	82,0	84,4	79,8	76,4	80,3	84,2	85,2	84,6	85,4	83,5
25–29 let	2,9	3,2	3,3	3,3	2,8	2,8	2,2	2,9	4,2	5,0
30 let a starší	0,0	0,3	0,1	0,5	1,2	0,2	0,3	0,6	0,4	1,2
Studenti v ostatních formách vzdělávání	428	472	476	421	410	378	374	348	363	288
v tom ve věku (%):										
do 19 let	0,2	1,1	0,2	0,7	0,7	0,3	1,1	0,6	0,0	0,0
20–24 let	24,5	25,6	21,0	23,5	22,2	20,9	17,4	20,1	19,8	25,0
25–29 let	18,7	15,9	19,1	19,7	17,3	13,2	15,5	12,1	17,1	19,4
30 let a starší	56,5	57,4	59,7	56,1	59,8	65,6	66,0	67,2	63,1	55,6

Na rozdíl od ostatních typů škol jsou o **vysokoškolských studentech** k dispozici regionální data z pohledu bydliště studentů i podle místa výuky, a to ke konci každého kalendářního roku (od roku 2001). **V Pardubickém kraji sídlí jediná veřejná vysoká škola**, soukromé VŠ se v kraji nevyskytují. Počet studentů Univerzity Pardubice se zvyšoval až do roku 2011, kdy měla škola 10 754 studentů (vč. cizinců), z toho 8 627 v prezenčním studiu. Do roku 2016 se počet studentů snížil na 7 709, z toho na 6 199 v prezenčním studiu. Třetina studentů pardubické univerzity měla bydliště v Pardubickém kraji, v tom 1 297 v okrese Pardubice, 618 v okrese Chrudim, 458 v okrese Ústí nad Orlicí a 239 v okrese Svitavy.

Z následujícího grafu je patrné, že pouze ve 3 krajích má místo výuky v kraji více studentů než je počet vysokoškolských studentů bydlících v příslušném kraji (Hlavní město Praha, Jihomoravský a Olomoucký kraj). Mezi krajy jsou i značné rozdíly v tom, jak vysoký podíl ze studentů bydlících v kraji studuje na soukromých vysokých školách v ČR. Při celostátním průměru 9,5 % je podíl v Pardubickém kraji hodnotou 5,8 % pátý nejnižší.

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů v roce 2016

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V následujícím textu bude pozornost soustředěna na **vysokoškolské studenty státního občanství ČR s bydlištěm v Pardubickém kraji**. Na 100 obyvatel ve věku 20–24 let připadalo v roce 2016 celostátně 36 studentů prezenčního studia na veřejných a soukromých vysokých školách (s občanstvím ČR), v Pardubickém kraji byl tento poměr mírně podprůměrný (35).

Celkový počet studentů na vysokých školách s bydlištěm v Pardubickém kraji byl nejvyšší v roce 2010, ze 17 378 jich 17 300 mělo občanství ČR. Od té doby se počet studentů VŠ bydlicích v kraji snížil o jednu čtvrtinu na 12 991. Ve stejném období poklesl počet studentů bydlicích a studujících v České republice o 21,4 %. Pokles do značné míry souvisí se snižováním počtu mladých lidí ve věku 19–24 let. Podíl žen na celkovém počtu studentů VŠ s bydlištěm v kraji mírně rostl, v posledních 7 letech se ustálil na 57 % a neliší se od celostátního průměru. Více jsou ženy v kraji zastoupeny mezi studenty magisterských studijních programů (72 %) než bakalářských (55 %) a doktorských programů (44 %).

Více než tři čtvrtiny studentů bydlicích v kraji volí **prezenční formu studia**, jejich podíl je v porovnání s celostátními údaji mírně nadprůměrný. V posledních 5 letech v kraji postupně klesá podíl studentů v bakalářském studijním programu a roste podíl studentů v navazujícím magisterském programu. Oproti celostátnímu průměru je podíl studentů v magisterských a navazujících magisterských programech mírně nadprůměrný, v bakalářském a doktorském studiu podprůměrný. Z hlediska věkové struktury studentů bydlicích v kraji se od roku 2010 snižuje podíl studentů ve věku 30 a více let, v posledních čtyřech letech se zvyšuje podíl věkové skupiny 25–29 let, v posledních dvou letech roste podíl devatenáctiletých a klesá podíl studentů ve věku 20–24 let. Přesto je v kraji podíl této věkové kategorie o 4,1 procentního bodu vyšší v porovnání s republikovým průměrem.

Veřejné a soukromé vysoké školy – studenti státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

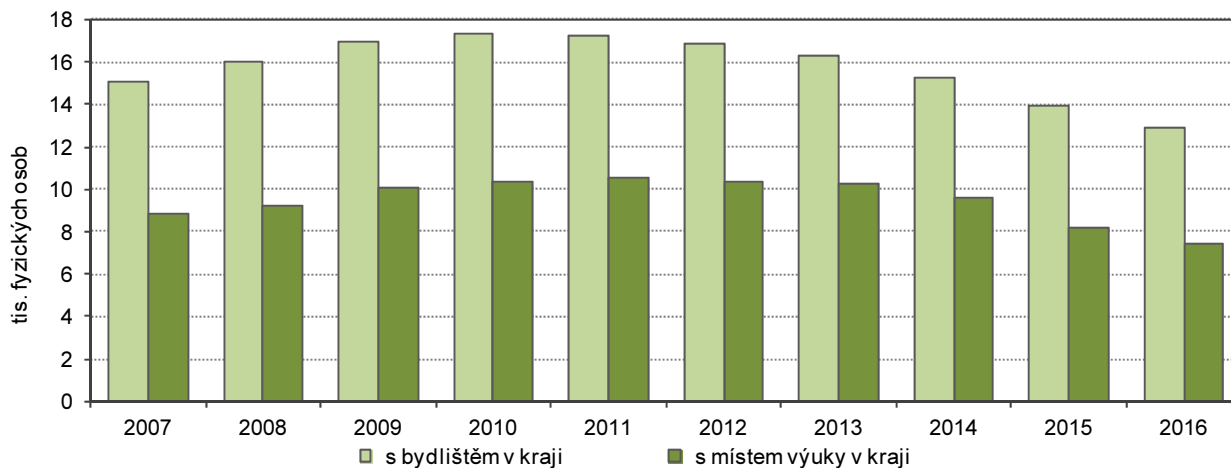
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Studenti státního občanství ČR¹⁾	15 067	16 043	16 989	17 300	17 213	16 833	16 336	15 276	13 916	12 935
z toho ženy (%)	54,6	55,8	56,5	56,8	56,7	56,7	56,4	56,8	56,6	56,6
z toho v prezenční formě studia (%)	76,2	75,4	74,9	75,5	76,1	76,7	77,6	78,0	78,0	77,2
v tom dle typu studijního programu (%):										
bakalářský	60,8	62,9	63,2	64,0	64,4	64,2	63,4	61,3	59,4	58,5
magisterský	19,4	14,6	11,9	10,0	8,5	7,7	7,8	8,3	9,1	9,4
magisterský navazující	14,8	18,1	20,6	21,7	22,7	23,6	24,0	25,3	26,1	26,4
doktorský	6,4	5,9	5,7	5,7	5,6	5,5	5,7	5,9	6,3	6,4
v tom ve věku (%):										
do 19 let	8,3	7,9	7,7	7,9	7,9	7,4	6,7	6,2	6,4	7,0
20–24 let	61,8	61,6	60,8	60,5	61,2	63,2	64,0	64,2	63,5	62,8
25–29 let	17,3	17,2	17,1	17,4	16,7	16,2	16,7	17,2	18,1	18,2
30 a více let	12,5	13,4	14,4	14,2	14,2	13,1	12,7	12,4	12,0	12,1

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý student je uveden jen jednou, celkový počet studentů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

Z následujícího grafu je patrné, že počet studentů s bydlištěm v kraji rostl do roku 2009 rychleji, než počet studentů s místem výuky v Pardubickém kraji. Nejvyšší počet studentů s bydlištěm v kraji byl zaznamenán v roce 2010, počet studentů s místem výuky v kraji až o rok později. Do roku 2014 následoval rychlejší úbytek studentů s bydlištěm v kraji než studentů s kraji studujících. V posledních dvou letech tento trend již nepokračoval.

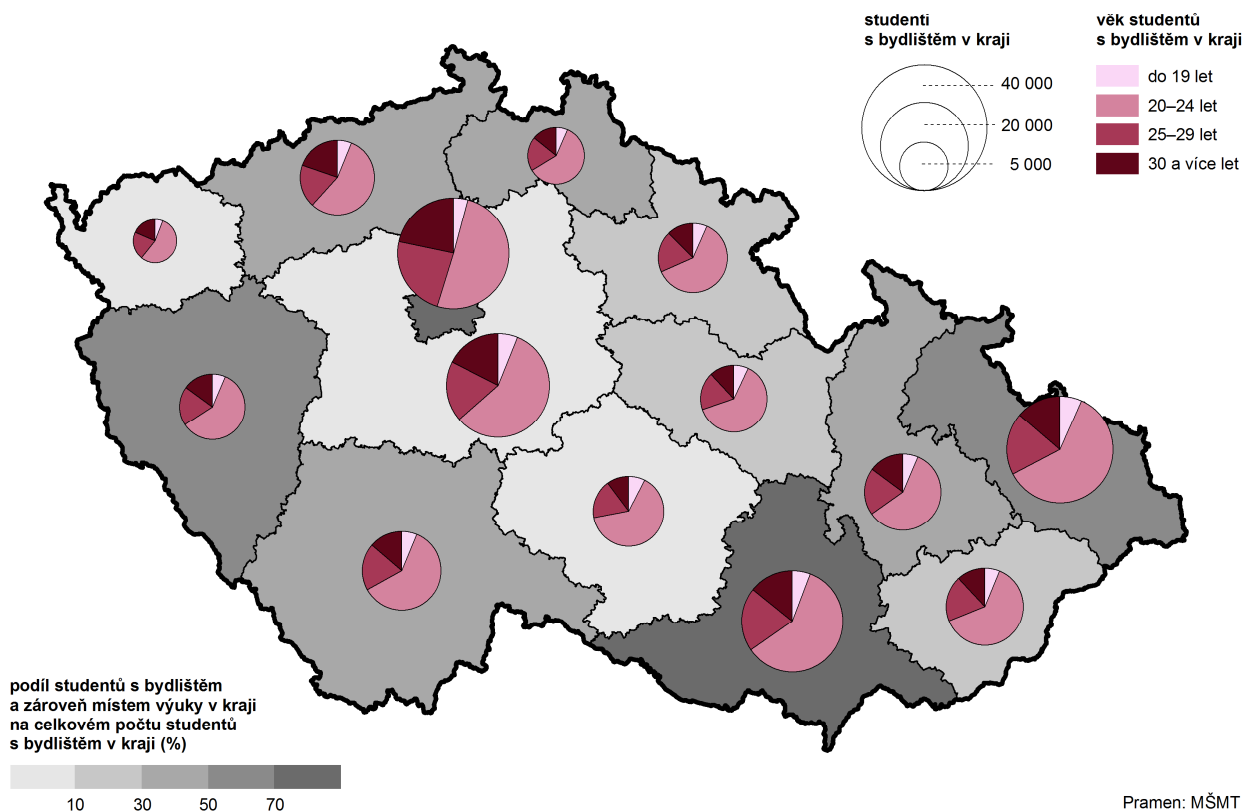
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) v Pardubickém kraji

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Podíl studentů, kteří v roce 2016 v Pardubickém kraji bydlí a současně i studují, na celkovém počtu studentů bydlících v kraji dosáhl 20,2 %, což je po Středočeském kraji, Karlovarském kraji a Kraji Vysočina čtvrtý nejnižší podíl. Nejvyšší podíl shody bydliště a místa studia byl v Praze (87,5 %). Podíl bydlících a současně studujících vysokoškoláků v Pardubickém kraji na celkovém počtu studentů VŠ bydlících v kraji postupně rostl až do roku 2013, od té doby poklesl o 3 procentní body.

Studenti veřejných a soukromých vysokých škol (státního občanství ČR) podle krajů k 31. 12. 2016

Ke konci roku 2016 studovali obyvatelé kraje na 26 veřejných a 35 soukromých vysokých školách v ČR. Nejvíce jich studovalo na Univerzitě Pardubice (20,0 %), Univerzitě Karlově Praha (11,8 %), Univerzitě Hradec Králové (10,2 %), Masarykově univerzitě v Brně (9,8 %), Univerzitě Palackého v Olomouci (9,1 %) a Vysokém učení technickém v Brně (8,0 %); ze soukromých VŠ nejvíce na Metropolitní univerzitě Praha, o. p. s. (1,4 %).

Nejvíce obyvatel kraje **absolvovalo** vysoké školy v roce 2012, do roku 2016 poklesl počet absolventů o 15,2 % na 3 512. Podíl žen-absolventek je v kraji vyšší v porovnání s podílem žen-studentek na vysokých školách. To zřejmě souvisí s vyšší úspěšností žen při studiu na vysokých školách (lze odvodit z toho, že mezi nově zapsanými byl v roce 2016 podíl žen 55,5 %, mezi absolventy 60,4 %).

Veřejné a soukromé vysoké školy – absolventi státního občanství ČR

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Absolventi státního občanství ČR¹⁾	2 769	3 354	3 570	3 788	4 100	4 142	4 070	3 940	3 694	3 512
z toho ženy (%)	55,5	57,0	59,0	61,0	61,9	62,1	63,2	61,5	60,5	60,5
z toho v prezenční formě studia (%)	79,6	78,2	77,9	76,8	76,7	76,2	76,1	76,2	78,3	79,8
v tom podle typu studijního programu (%):										
bakalářský	51,2	55,0	56,6	54,3	55,3	56,6	57,2	55,9	54,6	53,9
magisterský	27,9	21,0	13,9	12,3	10,4	8,2	5,5	5,1	5,3	5,7
magisterský navazující	17,7	21,0	26,7	30,9	32,5	33,1	35,5	36,6	37,8	38,3
doktorský	3,4	3,3	2,9	2,7	2,0	2,3	2,0	2,5	2,4	2,3

¹⁾ s bydlištěm v kraji; ve fyzických osobách, tj. každý absolvent je uveden jen jednou, celkový počet absolventů tak nemusí souhlasit se součty za jednotlivé typy studijních programů

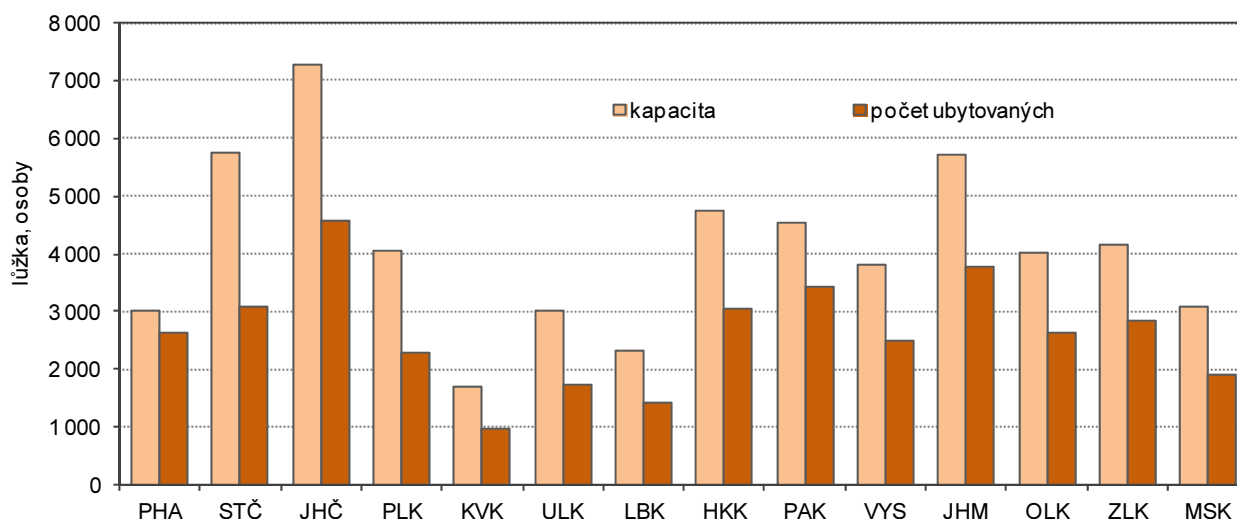
Domovy mládeže, internáty, stravovací zařízení

Školní stravování zajišťovalo ve školním roce 2016/17 v kraji 518 zařízení, z toho bylo 80 % jídelen, ve kterých bylo jídlo i vařeno. Z celkového počtu 93,5 tis. strávnicků (k 31. říjnu) jich 78,6 % tvořily děti, žáci a studenti, 11,0 % pracovníci škol a školských zařízení, 10,4 % ostatní strávnicki. Zatímco v mateřských školách se účastní stravování všechny děti (až na výjimky ze zdravotních důvodů), žáků základních škol se ve školních jídelnách stravuje 87 %, v nižších ročnících gymnáziích 78 % žáků, na středních školách 67 % žáků denního studia, na vyšších odborných školách a konzervatořích 62 % studentů denního studia. V porovnání s celostátními údaji se neliší podíl stravujících se žáků 1. stupně ZŠ, podíl stravujících se žáků 2. stupně ZŠ a studentů středních škol je v kraji nadprůměrný, zatímco žáků nižších ročníků osmiletých gymnáziích mírně podprůměrný. V průměru připadá v kraji na 1 strávnicka obědvajícího ve školní jídelně 147 vydaných obědů za rok (včetně dětí v mateřských školách).

Mezi školská zařízení se řadí i **domovy mládeže a internáty**. V kraji bylo ve školním roce 2016/17 celkem 31 domovů mládeže s 4 290 lůžky. Většina těchto domovů byla součástí některé střední školy, pouze tři zařízení se 772 lůžky byla samostatná s právní subjektivitou. Ubytovací kapacita většiny zařízení je dostatečná. Pouze 65 žádostí o ubytování nebylo kladně vyřízeno. Celkově bylo k 31. říjnu 2016 ubytováno 3 248 žáků a studentů, z nich 97,5 % tvořili žáci středních škol. Dalších 265 lůžek bylo v kraji k dispozici ve 4 internátech. V nich bylo k 31. říjnu ubytováno 184 žáků (z toho 84,2 % středoškoláků). Internáty častěji slouží pro ubytování zdravotně postižených osob (79,3 % ubytovaných).

Domovy mládeže a internáty podle krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

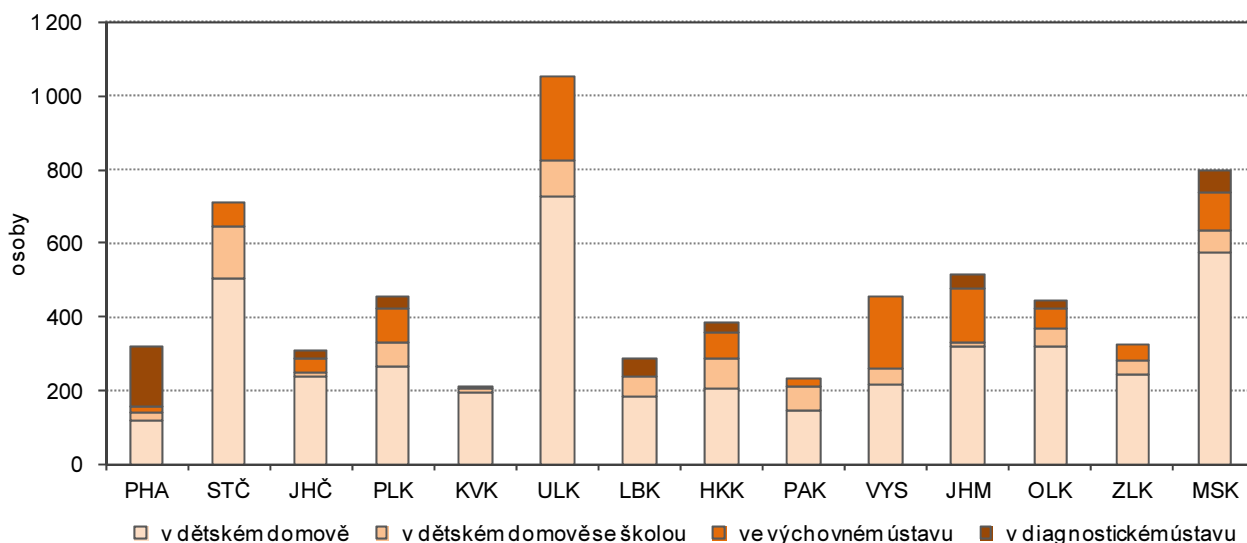
Mezi zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy se řadí dětské domovy (určené zpravidla pro děti ve věku 3 až 18 let bez závažných poruch chování), dětské domovy se školou (pro děti s ústavní či ochrannou výchovou s výraznějšími poruchami chování zpravidla ve věku základní školní docházky), výchovné ústavy (pro mládež se závažnými poruchami chování s nařízenou ústavní či ochrannou výchovou ve věku 15–18, resp. 19 let) a diagnostické ústavy (slouží k psychologické a speciálně pedagogické diagnóze dětí a jsou určeny pro děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou).

V Pardubickém kraji je 8 zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy s 283 lůžky. V tomto počtu je zahrnuto 6 dětských domovů se 187 lůžky (po dvou v okresech Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí), jeden dětský domov se školou se 72 lůžky v okrese Chrudim a jeden výchovný ústav s 24 lůžky v okrese Ústí nad Orlicí. Diagnostický ústav v kraji není. V porovnání s rokem 2007 se počet dětských domovů snížil o jeden (při nezměněné kapacitě) a ubyl i jeden dětský domov se školou (kapacita tohoto typu zařízení v kraji poklesla o 40 %).

Celkem bylo k 31. říjnu 2016 v kraji v zařízeních ústavní a ochranné výchovy 233 dětí a mládeže, což byl po Karlovarském kraji druhý nejnižší počet v mezikrajském srovnání. Nějakým druhem postižení bylo poznamenáno 63 % dětí žijících v těchto zařízeních v kraji, nejčastěji šlo o závažné poruchy chování, popř. o mentální postižení.

Děti a mládež v zařízeních pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy podle krajů ve školním roce 2016/17

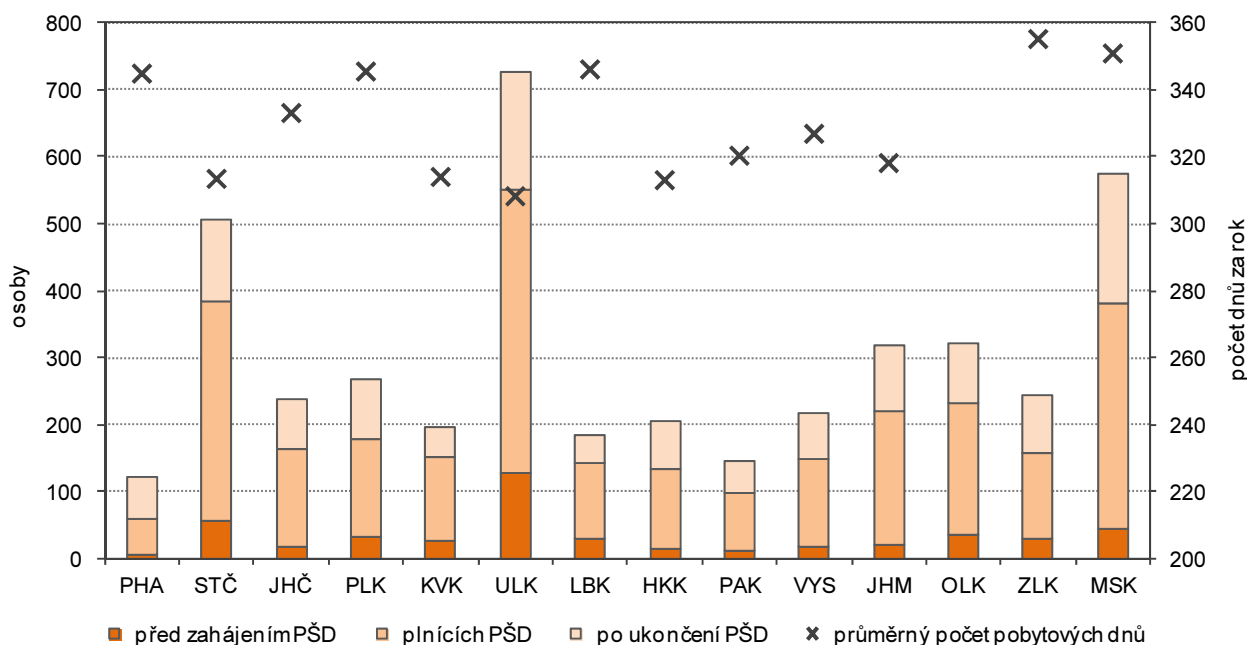
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V **dětských domovech** převažují děti plnící povinnou školní docházku. Z 210 dětí a mládeže v dětských domovech v kraji včetně domova se školou dvě třetiny dětí (141) plnily povinnou školní docházku. Děti před zahájením povinné školní docházky bylo 12 (z toho 10 tříletých a starších) a zbývajících 57 zde žijících mladých lidí již ukončilo povinnou školní docházku (z toho 43 ve věku 15–17 let a 14 osmnáctiletých a starších). Většina ubytovaných s ukončenou povinnou školní docházkou navštěvovala střední školy (95 %), zbytek vyšší odborné či vysoké školy.

Děti a mládež v dětských domovech podle vztahu k povinné školní docházce (PŠD) a krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

V jediném **výchovném ústavu** v kraji bylo k 31. říjnu 2016 celkem 23 ubytovaných osob, a to pouze dívek. Všechny získávaly vzdělání na středních školách. Většina dívek byla ve věku 15–17 let, pouze 3 byly starší; pobyt si prodloužily dobrovolně v zájmu dokončení středoškolského studia.

3. Ekonomická aktivita

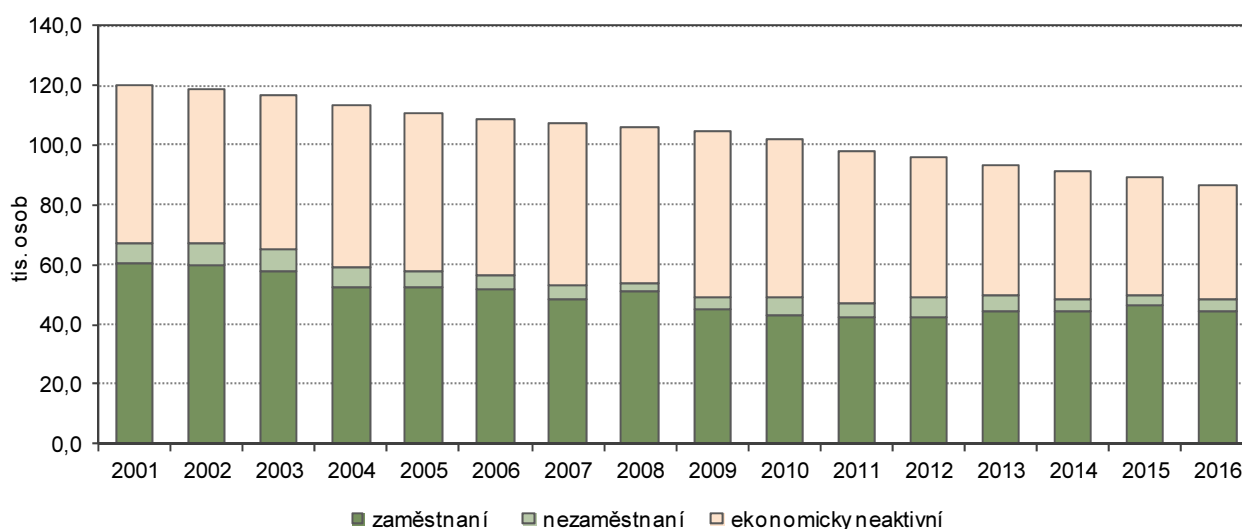
Zdrojem dat pro oblast ekonomické aktivity mladých lidí je na krajské úrovni Výběrové šetření pracovních sil, které ČSÚ provádí od 90. let 20. století. Detailní informace za menší územní celky jsou k dispozici pouze ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Informace o mzdách mladých zaměstnanců za jednotlivé kraje lze získat z Informačního systému o průměrném výděлку Ministerstva práce a sociálních věcí. Data o uplatnění absolventů škol na trhu práce poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí a Národní ústav pro vzdělávání (krajská úroveň). Údaje o nezaměstnanosti absolventů škol, popř. mladých lidí podle věkových skupin v územním detailu jsou převzaty z evidence úřadů práce.

Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku (VŠPS)

Počet obyvatel ve věku 15–29 let se v období 2001–2016 postupně snižoval. Celkově poklesl v kraji o 27,7 %, přitom mužů ubylo 27,2 %, žen 28,2 %. Oproti průměru ČR byl pokles počtu mladých mužů v kraji o 0,6 procentního bodu pomalejší, úbytek počtu mladých žen se od republikového průměru téměř nelišil.

Osoby ve věku 15–29 let podle ekonomického postavení v Pardubickém kraji

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Postupně se měnila struktura mladých lidí z hlediska jejich **ekonomického postavení**. Podíl zaměstnaných mužů v kraji klesal do roku 2011 (na 49,6 % z celkového počtu mužů ve věku 15–29 let), za posledních 5 let vzrostl na 57,9 %. Nejnižší podíl zaměstnaných žen byl v kraji zaznamenán v roce 2010 (32,8 %), následně rostl až na 44,4 %. Nejnižší podíl nezaměstnaných mladých lidí byl v posledních 10 letech v kraji v roce 2008 (1,5 % mužů a 3,6 % žen), nejvyšší v roce 2012 (7,9 % mužů a 6,1 % žen). Podíl ekonomicky neaktivních mužů byl nejvyšší v roce 2011, žen v roce 2010.

Osoby ve věku 15–29 let podle ekonomického postavení a pohlaví

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

tis. osob

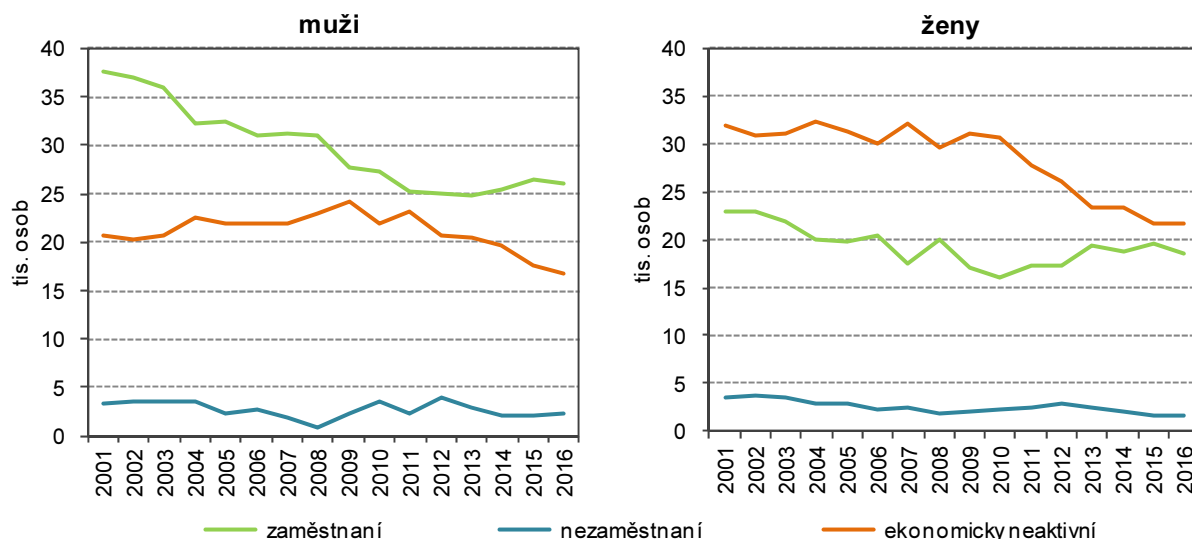
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zaměstnaní	48,7	51,1	44,8	43,3	42,4	42,4	44,2	44,3	46,1	44,6
muži	31,3	31,1	27,7	27,3	25,2	24,9	24,9	25,5	26,5	26,0
ženy	17,4	20,0	17,1	16,1	17,2	17,4	19,4	18,8	19,6	18,6
Nezaměstnaní	4,3	2,7	4,5	5,9	4,7	6,7	5,4	4,2	3,7	3,8
muži	1,8	0,8	2,4	3,6	2,4	3,9	3,0	2,1	2,1	2,2
ženy	2,5	1,9	2,1	2,3	2,4	2,8	2,5	2,1	1,7	1,6
Ekonomicky neaktivní	54,0	52,4	55,4	52,6	51,0	46,7	43,8	42,9	39,3	38,4
muži	21,9	22,9	24,2	22,0	23,3	20,7	20,4	19,6	17,5	16,7
ženy	32,0	29,5	31,2	30,6	27,7	26,0	23,4	23,3	21,8	21,7

Vývoj počtu **zaměstnaných osob** již nebyl v kraji tak jednoznačný. Počet zaměstnaných mužů (roční průměry) se výrazněji snižoval do roku 2012, žen do roku 2010; poté jejich počty s určitými výkyvy mírně vzrostly. V porovnání s rokem 2001 byl počet zaměstnaných mužů ve věku 15–29 let v kraji v roce 2016 nižší o 30,8 %, žen téhož věku o 18,7 %. Počet **nezaměstnaných osob** ve věku 15–29 let nejprve klesal s minimem v roce 2008, následující růst byl u obou pohlaví počínaje rokem 2013 vystředán poklesem. Počet

ekonomicky neaktivních mladých mužů rostl až do roku 2009, od té doby klesá. Ekonomicky neaktivních mladých žen bylo nejvíce v roce 2004, výraznější pokles jejich počtu započal v roce 2011. V porovnání s rokem 2001 byl počet ekonomicky neaktivních mužů ve věku 15–29 let v kraji v roce 2016 nižší o 19,7 %, žen téhož věku o 32,1 %.

Osoby ve věku 15–29 let podle ekonomického postavení a pohlaví v Pardubickém kraji

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

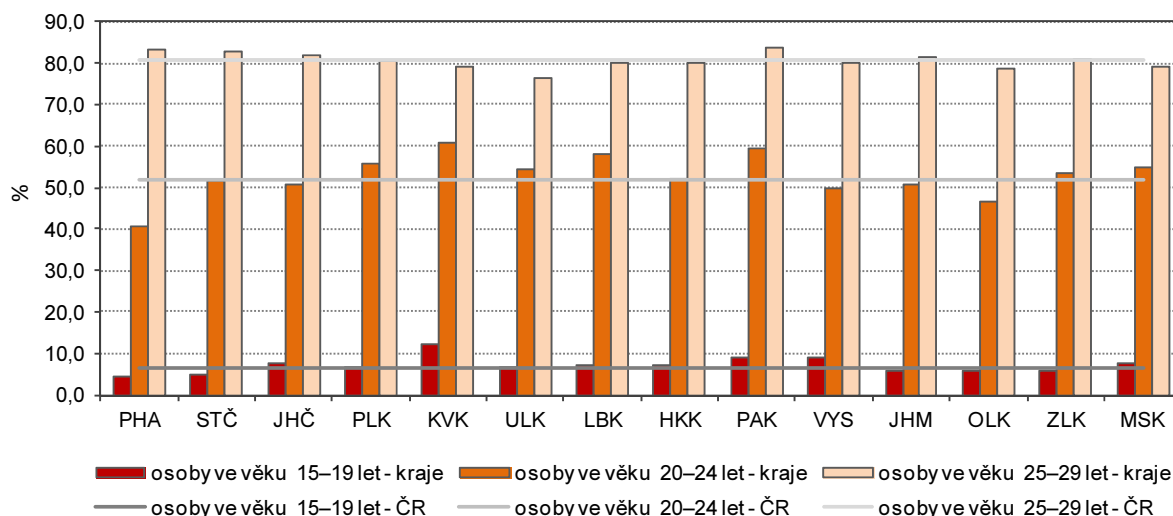

V mezikrajském srovnání měl v roce 2016 Pardubický kraj po Moravskoslezském kraji hodnotou 18,3 % druhý nejvyšší podíl obyvatel ve věku 15–29 let na celkovém počtu ekonomicky aktivních osob, přitom průměr celé ČR byl 16,5 %. Naproti tomu podíl této věkové kategorie na úhrnu ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let byl v kraji podprůměrný (kraj 22,3 %, ČR 23,3 %).

Vzhledem k velikosti výběrových souborů a z toho plynoucí statistické chyby při dopočtu z výběrového souboru na celou populaci je **míra ekonomické aktivity** (míra EA) podle pětiletých skupin a pohlaví publikována za kraje v tříletých průměrech (údaj vztažený k roku 2016 je aritmetickým průměrem za roky 2014–2016). Míra ekonomické aktivity vztažená k roku 2016 byla v Pardubickém kraji nad celostátním průměrem zejména ve věkové skupině 20–24 let (kraj 59,4 %, ČR 51,8 %). V mezikrajském srovnání byla druhá nejvyšší. Nad republikovým průměrem byla míra EA také ve skupině 15–19 let (kraj 9,2 %, ČR 6,6 %) i 25–29 let (kraj 83,6 %, ČR 80,8 %). Zatímco ve věkové kategorii 15–19 let se kraj řadil na 2. místo, ve věkové kategorii 25–29 let byla míra EA mezi kraji nejvyšší.

Míra ekonomické aktivity podle věku a krajů v roce 2016 (tříleté průměry)

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

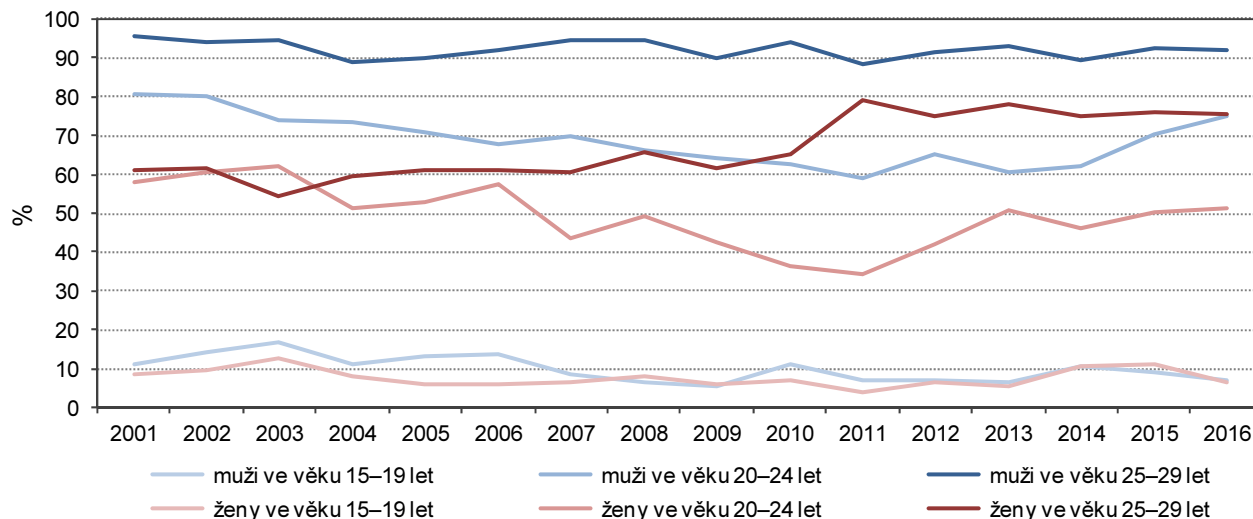
Ve věkové skupině 15–19 let se v kraji v posledních 10 letech příliš neliší vývoj míry EA mezi muži a ženami; dlouhodobě se pohybuje kolem 10 %. Nejvyšší míra EA byla zjištěna v roce 2003, nejnižší u mužů v roce 2009 a u žen v roce 2011. Ve věkové skupině 20–24 let je míra EA mužů výrazně vyšší než žen. Z hlediska vývoje v čase míra EA této věkové kategorie klesala do roku 2011, poté se trend obrátil. Přesto míra EA

u mužů v roce 2016 nedosáhla úrovně let 2001–2002 a u žen nedosáhla míry EA z let 2001–2006. Míra EA mužů ve věku 25–29 let v uplynulých 15 letech většinou překračovala 90% hranici a její meziroční změny byly na úrovni statistické chyby. Míra EA žen stejného věku byla do roku 2009 o třetinu nižší než míra EA mužů. Výrazný růst míry EA žen v roce 2011 vedl k tomu, že se v posledních letech odchylovala míra EA žen od míry EA mužů o méně než 17 procentních bodů (do roku 2007 to bylo více než 30 p. b.).

Míra ekonomické aktivity obyvatel Pardubického kraje podle pohlaví a věku (tříleté průměry)

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání (podle SLDB 2011)

Z výsledků Sčítání lidu, domů a bytu 2011 vyplývá, že v té době v kraji ve věkové kategorii 15–19 let tvořili více než polovinu zaměstnaných osob pracující studenti a učni, přitom ve věkové skupině 25–29 let tvořili pracující studenti a učni pouze 2,3 %. Obdobně byl u vyšších věkových kategorií mezi nezaměstnanými nižší podíl těch, kteří hledali 1. zaměstnání (od 76,2 % ve věkové skupině 15–19 let po 17,4 % ve věkové skupině 25–29 let). Mezi ekonomicky neaktivními se s rostoucím věkem snižoval podíl žáků, studentů a učňů z 98,9 % na 27,2 % při průměru 31,0 % ze všech ekonomicky neaktivních v kraji. Poměrně výrazně vyšší než počet nepracujících důchodců ve věku 25–29 let byl počet ostatních osob s vlastním zdrojem obživy, a to vlivem zahrnutí žen na rodičovské dovolené. Naproti tomu ženy na mateřské dovolené byly zahrnuty mezi ekonomicky aktivní (3,5 % všech žen ve věku 20–24 let a 10,0 % žen ve věku 25–29 let).

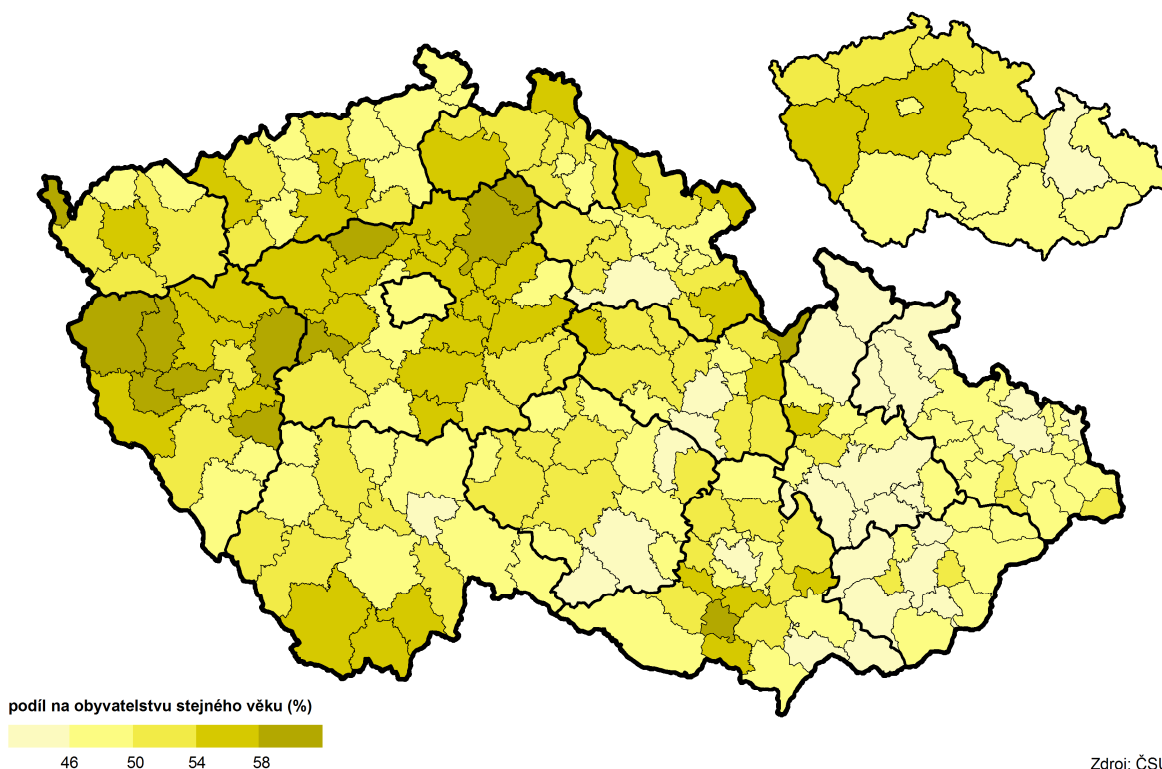
Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19	20–24	25–29	muži	ženy
Počet obyvatel	511 627	252 310	259 317	29 715	33 107	33 553	17 469	16 084
v tom podle ekonomické aktivity:								
ekonomicky aktivní	246 779	135 796	110 983	3 332	19 436	27 335	15 160	12 175
v tom:								
zaměstnaní	224 590	124 142	100 448	2 351	16 209	24 751	13 727	11 024
z toho pracující studenti a učni	3 318	1 618	1 700	1 211	1 483	574	284	290
nezaměstnaní	22 189	11 654	10 535	981	3 227	2 584	1 433	1 151
z toho hledající 1. zaměstnání	3 174	1 694	1 480	748	1 290	450	197	253
ekonomicky neaktivní	243 033	103 676	139 357	23 869	11 851	3 905	933	2 972
nepracující důchodci	118 400	45 875	72 525	39	215	344	226	118
ostatní s vlastním zdrojem obživy	8 845	946	7 899	46	482	1 739	103	1 636
žáci, studenti a učni	75 221	37 704	37 517	23 611	10 707	1 061	506	555
nezjištěno	21 815	12 838	8 977	2 514	1 820	2 313	1 376	937

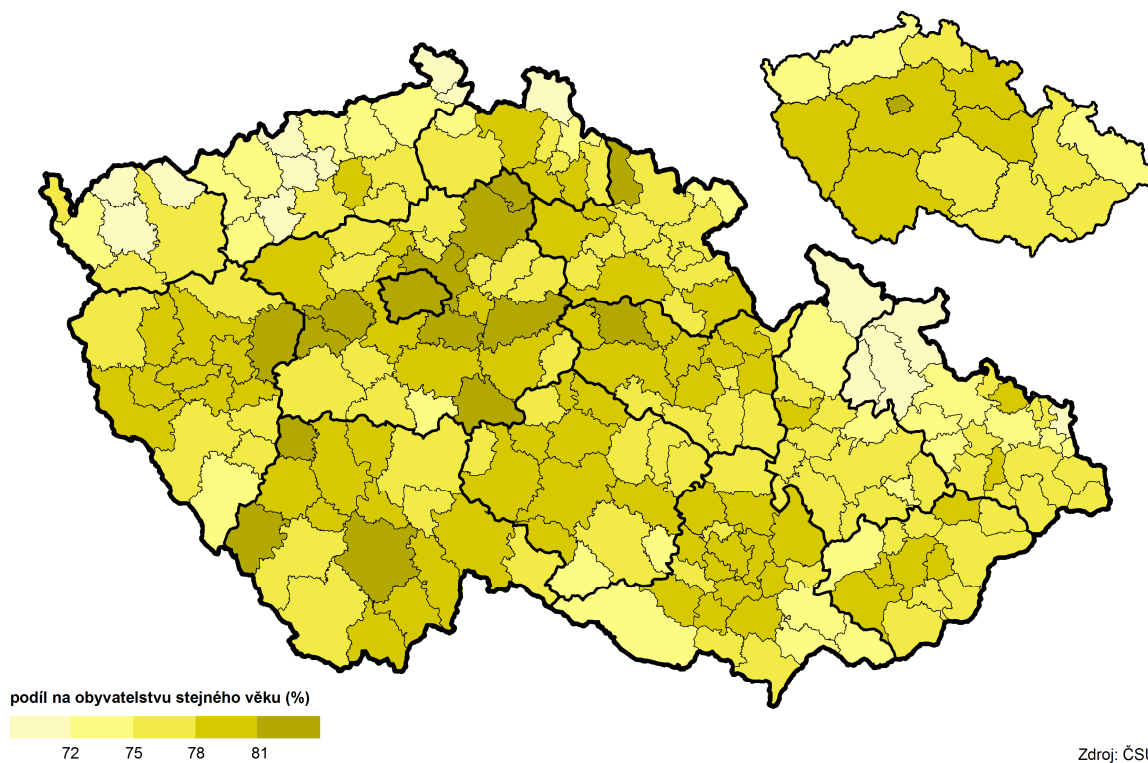
Z následujícího kartogramu je patrné, že ve věkové skupině 20–24 let je nejvyšší **podíl zaměstnaných osob** ve správním obvodě ORP Králíky (58,7 %), Lanškroun (54,5 %) a Přelouč (54,0 %), nejnižší v SO ORP Litomyšl (45,7 %) a Polička (45,8 %).

Zaměstnanost osob ve věku 20–24 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Ve věkové skupině 25–29 let je nejvyšší podíl zaměstnaných osob v SO ORP Pardubice (81,6 %), Žamberk (81,0 %) a Přelouč (80,9 %), a nejnižší v SO ORP Hlinsko (75,0 %), Moravská Třebová (75,7 %) a Svitavy (76,0 %), tedy zejména v těch SO ORP v kraji, které se obecně v té době potýkaly s nejvyšší mírou nezaměstnanosti.

Zaměstnanost osob ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Z hlediska **postavení v zaměstnání** byli v roce 2011 v kraji mezi mladými lidmi ve věku 20–29 let nadprůměrně zastoupeni zaměstnanci. Ve věkové skupině 15–19 let vzhledem k vysokému podílu osob, u kterých nebylo postavení v zaměstnání zjištěno, není podíl zaměstnanců směrodatný, podstatný je však nadprůměrný podíl pomáhajících rodinných příslušníků. Ve věkové skupině 25–29 let se již projevil rozdíl mezi postavením v zaměstnání u mužů a u žen. Muži výrazně častěji pracují na vlastní účet i jako zaměstnavatelé, přesto jejich zastoupení nedosahuje úrovně zjištěné mezi všemi zaměstnanými. Ženy mají oproti mužům vyšší podíl těch, které jsou v zaměstnaneckém pracovním vztahu. Je třeba též vzít v úvahu, že mezi ženami byl vyšší podíl těch, u nichž informace o postavení v zaměstnání nebyla zjištěna. To zřejmě souvisí s tím, že mezi zaměstnané byly při sčítání lidu zařazeny i ženy na mateřské dovolené, které často neuváděly své postavení v zaměstnání, odvětví ekonomické činnosti či třídu zaměstnání.

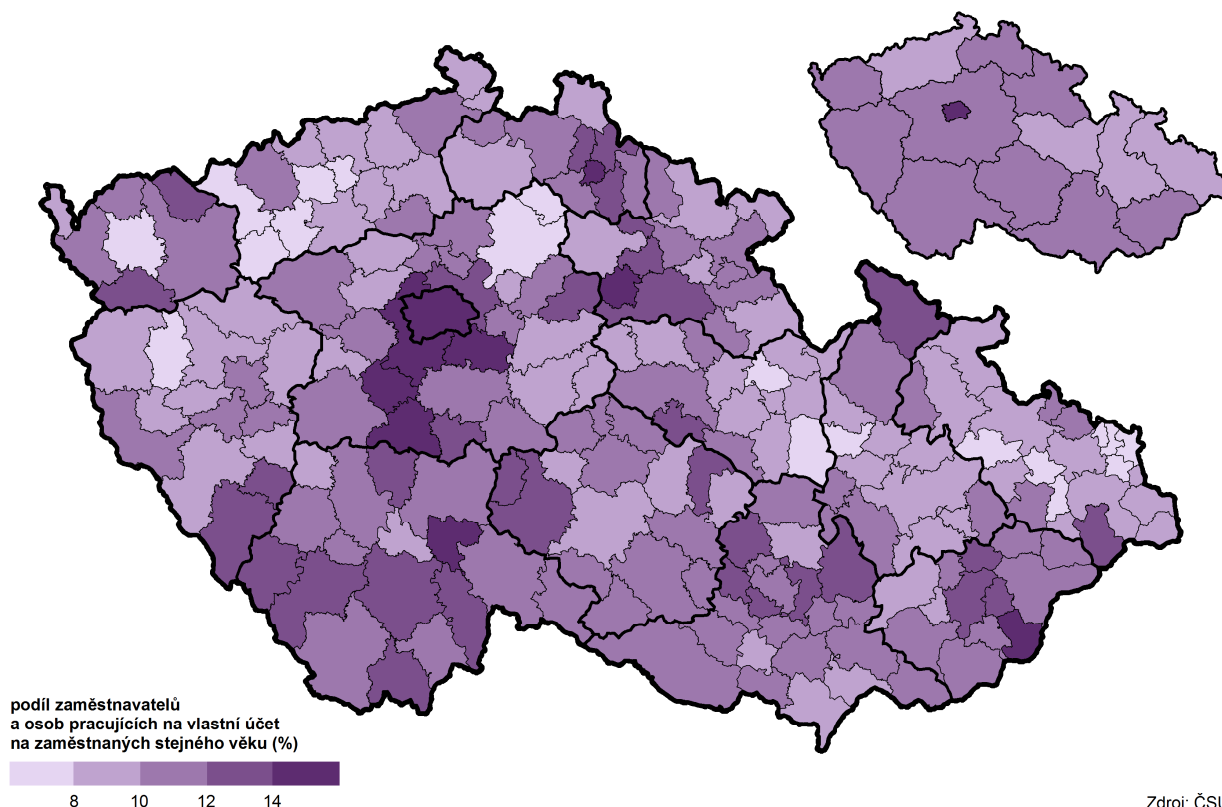
Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	v tom		z toho věková skupina			Osoby ve věku 25–29 let podle pohlaví	
		muži	ženy	15–19	20–24	25–29	muži	ženy
Zaměstnaní celkem	224 590	124 142	100 448	2 351	16 209	24 751	13 727	11 024
v tom (%):								
zaměstnanci	79,4	75,4	84,3	46,1	84,7	85,0	83,2	87,3
zaměstnavatelé	3,4	4,6	1,9	0,3	0,4	1,0	1,4	0,4
osoby pracující na vlastní účet	11,7	15,3	7,2	3,1	7,6	8,9	12,1	5,0
členové produkčních družstev	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
pomáhající rodinní příslušníci nezjištěno	0,4	0,2	0,7	1,0	0,4	0,2	0,2	0,2
nezjištěno	5,0	4,4	5,8	49,5	6,9	4,8	3,1	7,0

Z následujícího kartogramu je patrné, že je v kraji mezi mladými lidmi ve věku 15–29 let podprůměrné zastoupení podnikatelů; 9,6 % ze zaměstnaných daného věku v Pardubickém kraji byl 3. nejnižší podíl po Ústeckém a Moravskoslezském kraji (ze zjištěných hodnot). Mezi správními obvody v kraji byl v roce 2011 nejvyšší podíl mladých podnikatelů na Hlinceku (13,7 %), Poličsku (11,6 %) a Chrudimsku (11,5 %), nejnižší na Moravskotřebovsku (7,2 %) a Orlickoústecku (7,8 %).

Podnikatelé ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011 (ze zjištěných hodnot)

Sčítání lidu poskytlo též informace o struktuře zaměstnaných podle **odvětví ekonomické činnosti**. Je třeba vzít v úvahu, že u desetin zaměstnaných nebylo odvětví zjištěno, přitom ve věkové skupině 20–24 let dokonce u každého sedmého respondenta. V porovnání se všemi zaměstnanými bydlícími v kraji byl zjištěn nadprůměrný podíl mladých mužů zaměstnaných v průmyslu a v úhrnu odvětví, která nejsou v následující tabulce uvedena jednotlivě; podprůměrný byl zejména v zemědělství a dopravě. Nadprůměrný podíl mladých žen v kraji pracoval v roce 2011 v obchodě a v odvětvích neuvedených jednotlivě v následující tabulce, podprůměrný byl především ve školství, zdravotnictví a sociální péči.

Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti, pohlaví a věku

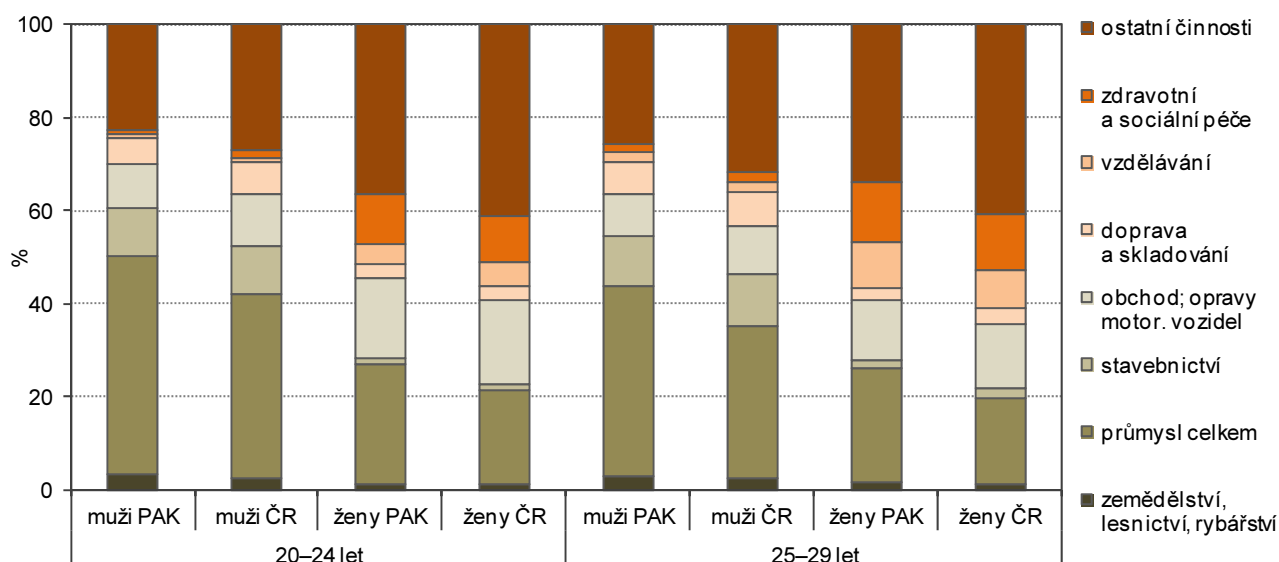
Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	20–24	25–29	muži			ženy		
				celkem	20–24	25–29	celkem	20–24	25–29
Počet obyvatel	224 590	16 209	24 751	124 142	9 108	13 727	100 448	7 101	11 024
z toho (%):									
zemědělství, lesnictví, rybářství	3,8	2,1	2,1	4,9	3,0	2,7	2,5	1,0	1,4
průmysl celkem	30,4	33,1	30,6	35,8	41,8	37,7	23,7	22,0	21,7
stavebnictví	6,9	5,1	5,9	11,3	8,3	9,5	1,5	1,0	1,5
obchod; opravy motorových vozidel	9,7	10,9	9,3	7,8	8,2	8,1	12,0	14,3	10,9
doprava a skladování	5,5	3,9	4,5	7,3	4,9	6,1	3,3	2,7	2,4
vzdělávání	6,1	2,1	5,1	2,5	0,8	2,0	10,5	3,7	8,9
zdravotní a sociální péče	6,2	4,7	6,4	2,0	1,1	1,9	11,3	9,3	12,1
ostatní činnosti	20,7	24,6	26,2	17,9	19,8	23,5	24,1	30,8	29,5
nezjištěno	10,7	13,5	9,9	10,4	12,1	8,5	11,1	15,3	11,6

Pro lepší srovnatelnost je v následujícím grafu struktura zaměstnaných podle ekonomických odvětví zobrazena pouze za zaměstnané, u nichž bylo odvětví uvedeno. V porovnání s průměrem ČR byli v roce 2011 mezi zaměstnanými muži i ženami v kraji ve věkové skupině 20–24 let více zastoupeni zaměstnaní v průmyslu, nižší podíl měli v odvětví obchod a opravy motorových vozidel a ve skupině ostatní činnosti (tj. odvětvích, která nejsou v následujícím grafu uvedena samostatně). Obdobné odchylky v odvětvové struktuře zaměstnaných v Pardubickém kraji od průměru ČR byly i mezi zaměstnanými muži ve věku 25–29 let. U žen stejného věku nebyla již tak výrazná odchylka v podílu zaměstnaných v obchodě, naproti tomu vyšší zastoupení měly v kraji ženy v oblasti vzdělávání.

Ekonomicky aktivní ve věku 20–29 let podle odvětví ekonomické činnosti podle pohlaví v Pardubickém kraji a České republice (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

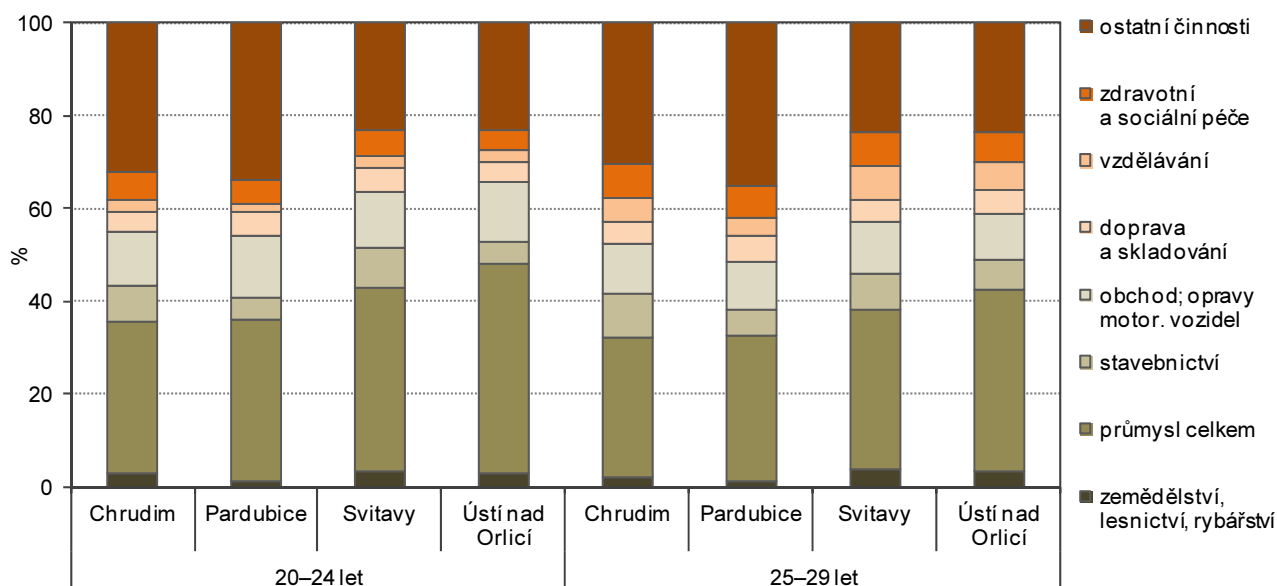

Následující graf názorně zobrazuje rozdíly ve struktuře ekonomicky aktivních obyvatel v jednotlivých okresech Pardubického kraje. V okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí jsou v obou věkových kategoriích více zastoupeni zaměstnaní v průmyslu a méně zastoupeni zaměstnaní v grafu jmenovitě neuvedených odvětvích shrnutých do položky ostatní činnosti. Méně patrný je nadprůměrný podíl mladých lidí ve stavebnictví a zdravotnictví v okresech Chrudim a Svitavy.

Ekonomicky aktivní ve věku 20–29 let podle odvětví ekonomické činnosti v okresech Pardubického kraje (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

To, že mladí lidé jsou na počátku své pracovní kariéry a často teprve hledají uplatnění na trhu práce, se projevuje rozdíly ve struktuře zaměstnaných podle **hlavních tříd zaměstnání** mezi věkovou skupinou 20–24 let a 25–29 let. Ve věkové skupině 20–24 let byli v kraji více zastoupeni muži zaměstnaní jako řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení (vč. montérů), pracovníci ve službách a prodeji, popř. pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci. Ženy ve stejném věku byly častěji zaměstnány ve službách a prodeji či jako úřednice. Ve věkové skupině 25–29 let již muži i ženy nacházeli častěji uplatnění tam, kde mohli využít svou vyšší vzdělanost v porovnání se staršími méně kvalifikovanými obyvateli kraje. Vyšší podíl měli v této věkové skupině specialisté, techničtí a odborní pracovníci, zatímco podprůměrné zastoupení měli řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, mezi ženami též pracující ve službách a prodeji. Zastoupení této věkové skupiny ve třídě zákonodárců a řídicích pracovníků bylo sice vyšší než ve věkové skupině 20–24 let, avšak nedosahovalo podílu, který byl mezi všemi zaměstnanými osobami bydlícími v kraji.

Zaměstnaní podle hlavních tříd zaměstnání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	20–24	25–29	muži			ženy		
				celkem	20–24	25–29	celkem	20–24	25–29
Počet obyvatel	224 590	16 209	24 751	124 142	9 108	13 727	100 448	7 101	11 024
v tom (%):									
zákonodárci a řídicí pracovníci	5,7	1,5	3,9	6,9	1,5	4,2	4,2	1,6	3,6
specialisté	13,9	9,2	19,7	10,2	7,0	14,9	18,5	12,1	25,6
techničtí a odborní pracovníci	18,2	17,6	20,0	15,3	15,1	17,3	21,9	20,8	23,3
úředníci	5,3	8,1	6,8	2,8	4,0	3,7	8,3	13,4	10,7
pracovníci ve službách a prodeji	12,5	16,5	11,8	8,0	10,3	9,2	18,0	24,3	14,9
kvalifikovaní pracovníci									
v zemědělství, lesnictví, rybářství	1,8	1,1	1,1	2,0	1,3	1,3	1,6	0,9	0,8
řemeslníci a opraváři	16,2	18,0	14,0	25,1	27,7	22,2	5,3	5,5	3,9
obsluha strojů a zařízení, montéři	14,3	15,6	12,6	18,5	21,4	17,7	9,2	8,2	6,4
pomocníci a nekvalifikovaní prac.	3,6	2,9	2,1	2,2	3,2	2,1	5,3	2,6	2,1
zaměstnanci v ozbrojených silách	0,6	0,7	1,1	0,9	1,0	1,7	0,2	0,3	0,4
nezjištěno	7,8	8,7	6,9	8,1	7,6	5,8	7,5	10,2	8,2

Vzdělanostní struktura mladých zaměstnaných osob s bydlištěm v kraji je v porovnání se všemi zaměstnanými příznivější. Podíl zaměstnaných mužů se středním vzděláním vč. vyučených ve věku 25–29 let byl v roce 2011 ve srovnání se všemi zaměstnanými muži nižší o 9,4 procentního bodu, naproti tomu podíl zaměstnaných s úplným středním vzděláním (s maturitou) byl vyšší o 4,3 p. b., s nástavbovým či vyšším odborným vzděláním vyšší o 2,7 p. b. a s vysokoškolským vzděláním vyšší také o 2,7 p. b. Rozdíly ve vzdělanostní struktuře zaměstnaných žen oproti celé populaci zaměstnaných žen s bydlištěm

v kraji byly v roce 2011 ještě výraznější. Nižší byl podíl žen se středním vzděláním včetně vyučených (o 13,6 p. b.) a žen se základním vzděláním (o 3,7 p. b.), naproti tomu vyšší byl podíl žen s nástavbovým a vyšším odborným vzděláním (o 3,7 p. b.) a s vysokoškolským vzděláním (dokonce o 14,0 p. b.). Zatímco podíl mladých žen se základním vzděláním byl oproti všem zaměstnaným ženám poloviční, podíl vysokoškolsky vzdělaných žen byl téměř dvojnásobný.

Zaměstnaní podle nejvyššího ukončeného vzdělání, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Zaměstnaní			v tom podle pohlaví					
	celkem	20–24	25–29	muži			ženy		
				celkem	20–24	25–29	celkem	20–24	25–29
Počet obyvatel	224 590	16 209	24 751	124 142	9 108	13 727	100 448	7 101	11 024
v tom (%):									
bez vzdělání	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
základní vč. neukončeného	6,0	7,3	4,3	5,0	8,1	4,9	7,2	6,3	3,5
střední vč. vyučení (bez maturity)	40,3	34,7	29,0	46,8	43,2	37,4	32,2	23,8	18,6
úplně střední (s maturitou)	33,2	47,1	35,4	29,4	41,1	33,7	37,8	54,9	37,4
nástavbové a vyšší odborné	5,4	5,0	8,6	3,8	3,4	6,5	7,5	7,0	11,2
vysokoškolské	14,4	5,2	22,2	14,2	3,4	16,9	14,7	7,6	28,7
nezjištěno	0,6	0,6	0,5	0,6	0,7	0,5	0,6	0,4	0,5

V porovnání s celostátními údaji je vzdělanostní struktura zaměstnaných osob s bydlištěm v Pardubickém kraji méně příznivá, více byly podle SLDB 2011 zastoupeny osoby se středním vzděláním včetně vyučených (ČR 36,1 %, kraj 40,3 %) a nástavbovým či vyšším odborným vzděláním (ČR 5,1 %, kraj 5,4 %), pod republikovým průměrem bylo zastoupení vysokoškolsky vzdělaných pracovníků (ČR 18,3 %, kraj 14,4 %). Ani mezi mladými zaměstnanými muži není v kraji situace příznivější. Ve věkové skupině 25–29 let bylo sice oproti celostátnímu průměru o 0,5 p. b. nižší zastoupení osob se základním vzděláním, avšak podíl mužů se středním vzděláním včetně vyučených byl vyšší o 4,7 p. b. a podíl vysokoškolsky vzdělaných byl o 4,1 p. b. nižší. Vzdělanostní struktura zaměstnaných mladých žen je příznivější než mužů. Přesto ve věkové skupině 25–29 let v kraji zaostával podíl vysokoškolsky vzdělaných žen o 4,5 p. b. za republikovou hodnotou. Podíl žen se základním vzděláním se příliš nelišil od průměru ČR, zato byly v kraji nadprůměrně zastoupeny mladé ženy se středním vzděláním včetně vyučených a s nástavbovým či vyšším odborným vzděláním (shodně o 2,3 p. b.).

Dojíždka do zaměstnání (podle SLDB 2011)

Pro publikování dat o meziobecní dojíždce do zaměstnání mladé generace byly využity (na rozdíl od běžně publikovaných dat podle okresů) údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 zpracované podle správních obvodů ORP. Vzhledem k tomu, že se u části dojíždějících do zaměstnání nepodařilo zjistit místo pracoviště, týká se následující text pouze zaměstnaných osob se zjištěnými údaji o dojíždce. Podchycena nebyla dojíždka do zaměstnání u pracujících studentů. Vzhledem k tomu, že ne vždy bylo možné u místa pracoviště určit příslušný správní obvod ORP, může se lišit součtový řádek za kraj v následujících tabulkách od oficiálních publikovaných údajů o dojíždce do zaměstnání a údajů v přílohové tabulce vybraných ukazatelů podle krajů. Odchytky však nejsou velké; např. podíl vyjíždějících z obcí Pardubického kraje ve věku 25–29 let z celkového počtu vyjíždějících byl 14,1 %, z vyjíždějících se zjištěným SO ORP byl 14,0 %.

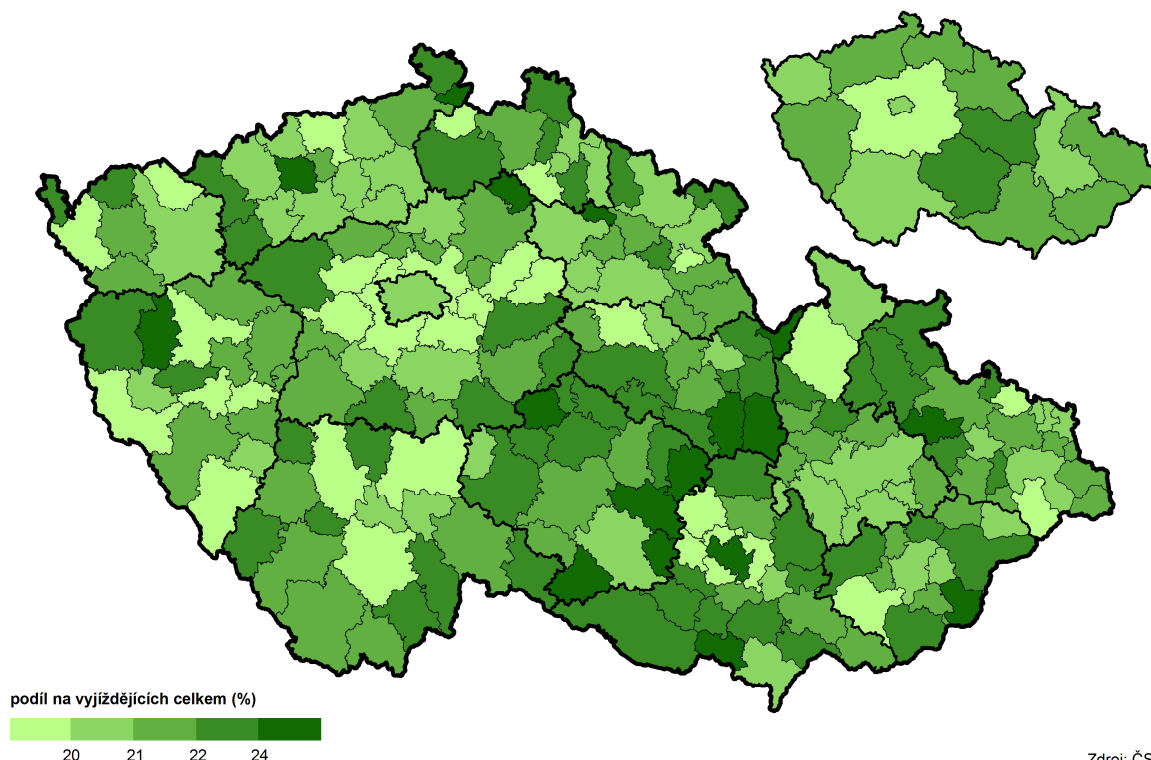
Podíl vyjíždějících mladých lidí do zaměstnání mimo obec bydliště je v Pardubickém kraji nadprůměrný. Ve věkové skupině 20–24 let se v roce 2011 pohyboval od 5,0 % v Hlavním městě Praze po 8,9 % v Karlovarském kraji. Podíl 8,0 % v Pardubickém kraji byl 0,5 procentního bodu nad průměrem ČR. Věková skupina 25–29 let se na počtu vyjíždějících podílela od 12,1 % v Karlovarském kraji po 15,4 % v Hlavním městě Praze. Pardubický kraj hodnotou 14,1 % překračoval o 0,6 p. b. republikový průměr.

Použijeme-li pro mezikrajské srovnání agregovanou věkovou skupinu 15–29 let, pořadí krajů se podstatně změní. Nejnižší podíl mladých vyjíždějících do zaměstnání mimo obec bydliště byl ve Středočeském kraji (19,4 % ze všech vyjíždějících), nejvyšší v Kraji Vysočina (22,6 %). Podíl v Pardubickém kraji (22,1 %) byl v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší.

Mezi správními obvody v rámci Pardubického kraje byl nejnižší podíl vyjíždějících osob ve věku 15–29 let do zaměstnání mimo obec bydliště v SO ORP Pardubice (19,6 %) a Holice (20,1 %). Nejvyšší podíl na počtu vyjíždějících do zaměstnání mimo obec bydliště měli mladí lidé v SO ORP Králíky (30,3 %), Moravská Třebová (25,8 %), Svitavy a Česká Třebová (shodně 24,0 %). Jednalo se vesměs o správní obvody, které se v té době potýkaly s vysokou nezaměstnaností.

**Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011
(ze zjištěných hodnot)**

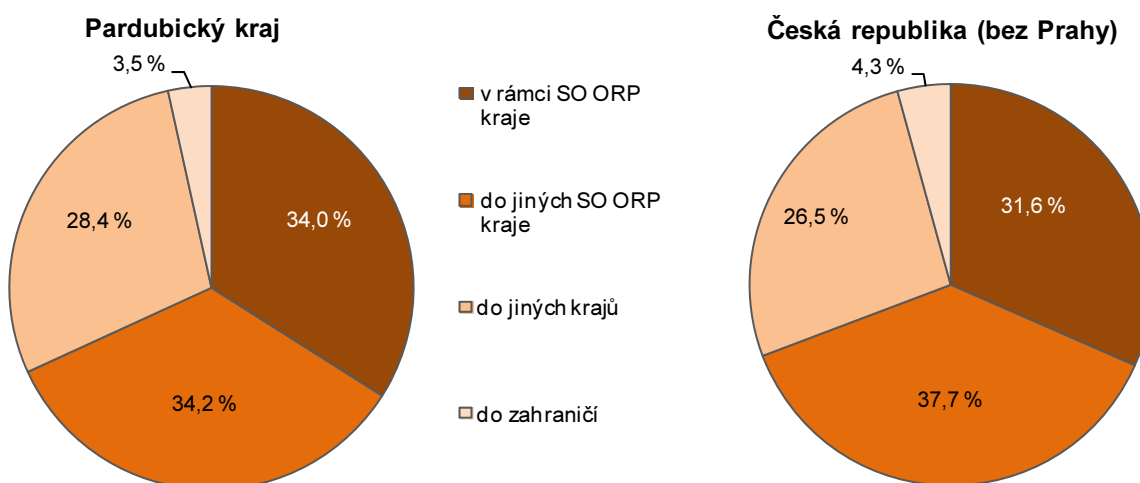

Vzhledem k nízkému počtu zaměstnaných a s tím souvisejícímu malému počtu vyjíždějících do zaměstnání ve věku 15–24 let, bude v dalším textu zaměřena pozornost pouze na věkovou skupinu 25–29 let.

Mezi vyjíždějícími do zaměstnání ve věku 25–29 let bylo v roce 2011 nejvíce těch, kteří vyjízďeli do jiného správního obvodu ORP v kraji (34,2 %), jen nepatrně méně bylo vyjíždějících v rámci daného správního obvodu. Do ostatních krajů vyjízďelo 28,4 % osob a 3,5 % osob pracovalo v zahraničí. V porovnání s ostatními kraji ČR (bez Hlavního města Prahy) měl kraj mezi vyjíždějícími nižší zastoupení osob vyjíždějících do jiných správních obvodů ORP v kraji či vyjíždějících za prací do zahraničí. V porovnání se všemi vyjíždějícími do zaměstnání v Pardubickém kraji mladí lidé ve věku 25–29 let častěji vyjízďeli do jiných krajů (celkem 20,1 %, mladí 28,4 %), do jiných správních obvodů ORP v kraji (celkem 32,2 %, mladí 34,2 %) a do zahraničí (celkem 2,0 %, mladí 3,5 %), méně často vyjízďeli za prací v rámci SO ORP, kde měli své bydliště (celkem 45,7 %, mladí 34,0 %).

Struktura vyjížd'ky do zaměstnání osob ve věku 25–29 let podle typu vyjížd'ky (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Vzhledem k rozdílné velikosti správních obvodů není účelné porovnávat mezi SO ORP počty dojíždějících a vyjíždějících do zaměstnání. Lze však porovnat strukturu z hlediska směřování dojížd'ky. V rámci vlastního SO ORP vyjíždí relativně nejvíce mladých lidí za prací na Lanškrounsku, nejméně na Českořtebovsku.

Do jiných krajů a do zahraničí směřuje nejvyšší podíl vyjíždějících z Králicka a Pardubicka, nejnižší podíl vyjíždějících do jiných krajů byl zjištěn u SO ORP Lanškroun a do zahraničí z SO ORP Holice. Na Česko-třebovsku a Orlickoústecku byl zjištěn nejvyšší podíl dojíždějících z ostatních správních obvodů v kraji; zde se projevuje blízkost a provázanost měst Česká Třebová a Ústí nad Orlicí. Nejnižší podíl dojíždějících z jiných SO ORP v kraji má Moravskotřebovsko. Relativně nejvíce se dojíždějící z jiných krajů podílejí na počtu dojíždějících ve věku 25–29 let na Králicku a Pardubicku, nejméně na Litomyšlsku a Vysokomýtsku.

Dojíždka do zaměstnání osob ve věku 25–29 let podle správních obvodů ORP

Zdroj: SLDB 2011

	Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště					Dojíždějící do zaměstnání z obce bydliště			
	celkem ve věku 25–29 let	v tom (%)				celkem ve věku 25–29 let	v tom (%)		
		v rámci SO ORP	do jiných SO ORP kraje	do jiných krajů	mimo ČR		v rámci SO ORP	z jiných SO ORP kraje	z jiných krajů
Pardubický kraj	8 461	34,0	34,2	28,4	3,5	6 971	41,3	41,5	17,3
v tom SO ORP:									
Česká Třebová	290	10,7	64,5	22,8	2,1	125	24,8	61,6	13,6
Hlinsko	300	25,7	38,3	34,0	2,0	147	52,4	23,8	23,8
Holice	360	13,3	49,7	35,3	1,7	137	35,0	42,3	22,6
Chrudim	1 497	35,1	40,9	21,0	3,0	955	55,0	32,1	12,9
Králíky	145	15,2	29,0	49,7	6,2	46	47,8	23,9	28,3
Lanškroun	376	52,1	26,9	16,2	4,8	432	45,4	40,7	13,9
Litomyšl	570	38,1	39,1	20,0	2,8	394	55,1	38,6	6,3
Moravská Třebová	473	40,2	23,5	31,1	5,3	277	68,6	11,9	19,5
Pardubice	1 635	36,5	18,5	40,9	4,2	2 324	25,6	47,4	26,9
Polička	386	38,3	30,8	28,2	2,6	240	61,7	23,8	14,6
Přelouč	501	23,8	43,9	29,7	2,6	253	47,0	37,2	15,8
Svitavy	441	35,1	29,0	32,9	2,9	346	44,8	43,9	11,3
Ústí nad Orlicí	443	35,0	43,1	19,0	2,9	474	32,7	58,4	8,9
Vysoké Mýto	498	34,3	40,6	20,9	4,2	413	41,4	52,1	6,5
Žamberk	546	41,4	29,1	25,5	4,0	408	55,4	35,5	9,1

V roce 2011 měl kraj **záporné saldo dojíždky do zaměstnání**; z kraje vyjíždělo za prací o 6 429 osob více, než do něj dojíždělo. Mladí lidé ve věku 25–29 let se na tomto saldu podíleli jednou čtvrtinou. Pouze ve třech správních obvodech ORP převažoval ve věkové skupině 25–29 let počet dojíždějících nad počtem vyjíždějících: v SO ORP Pardubice o 689 osob, v SO ORP Lanškroun o 56 osob a v SO ORP Ústí nad Orlicí o 31 osob. Největší záporné saldo dojíždky do zaměstnání osob ve věku 25–29 let měl v roce 2011 SO ORP Chrudim (o 542 osob), SO ORP Přelouč (o 248 osob) a SO ORP Holice (o 223 osob).

Podíl dojíždějících do zaměstnání ve věku 25–29 let podle správních obvodů ORP

Zdroj: SLDB 2011

v %

	Podíl osob ve věku 25–29 let na celkovém počtu vyjíždějících do zaměstnání z obce					Podíl osob ve věku 25–29 let na celkovém počtu dojíždějících do zaměstnání do obce			
	celkem	v rámci SO ORP	do jiných SO ORP kraje	do jiných krajů	mimo ČR	celkem	v rámci SO ORP	z jiných SO ORP kraje	z jiných krajů
Pardubický kraj	14,0	10,4	14,9	19,8	24,2	12,9	10,4	14,9	16,9
v tom SO ORP:									
Česká Třebová	16,3	10,3	16,2	22,9	18,8	7,7	10,3	6,7	10,2
Hlinsko	13,5	8,3	16,1	18,2	19,4	9,8	8,3	12,2	11,8
Holice	13,7	9,9	14,5	14,3	18,8	12,6	9,9	14,5	15,5
Chrudim	14,3	10,7	15,4	22,4	21,1	12,9	10,7	17,2	17,7
Králíky	16,7	10,0	12,7	25,2	32,1	10,7	10,0	14,1	9,9
Lanškroun	13,2	10,9	14,2	21,0	37,5	13,0	10,9	16,1	13,7
Litomyšl	13,7	10,3	13,5	32,1	28,6	11,9	10,3	13,8	22,5
Moravská Třebová	15,4	12,9	13,9	20,4	36,8	12,8	12,9	12,1	13,2
Pardubice	13,5	9,8	16,7	17,1	21,8	14,4	9,8	16,1	19,3
Polička	15,3	10,8	16,6	29,0	18,2	11,4	10,8	11,5	14,8
Přelouč	13,3	8,8	14,2	19,0	20,6	10,5	8,8	12,8	12,3
Svitavy	14,0	11,2	12,5	21,3	21,0	13,6	11,2	16,1	18,2
Ústí nad Orlicí	13,4	12,1	12,4	19,6	21,3	14,8	12,1	15,9	22,5
Vysoké Mýto	13,5	9,3	15,8	20,6	30,0	11,6	9,3	14,5	11,9
Žamberk	15,0	11,2	17,3	22,0	30,1	12,5	11,2	14,8	15,0

Z porovnání SO ORP podle podílu **vyjíždějících osob ve věku 25–29 let** na celkovém počtu vyjíždějících vyplývá, že nejvyšší podíl mají mladí lidé na všech vyjíždějících na Králicku a Českořebovsku, přitom v rámci daného správního obvodu na Moravskotřebovsku, do jiných SO ORP v kraji na Žambersku, do jiných krajů na Litomyšlsku, do zahraničí na Lanškrounsku a Moravskotřebovsku. Nejnižší podíl na počtu vyjíždějících mají mladí lidé na Lanškrounsku, přitom v rámci daného SO ORP na Hlinecku, do jiných SO ORP v kraji na Orlickoústecku, do jiných krajů na Holicku a do zahraničí na Poličsku. Z hlediska podílu na všech dojíždějících jsou mladí lidé nejvíce zastoupeni na Orlickoústecku, nejméně na Českořebovsku.

Pořadí obcí v kraji s nejvyšším počtem **dojíždějících mladých lidí** do zaměstnání se příliš neliší od pořadí obcí s nejvyšší celkovou intenzitou dojížděky do zaměstnání. Mezi vyjíždějícími je pouze Choceň nahrazena Holicemi, u dojíždějících nahradila Přelouč Českou Třebovou. Z hlediska salda dojížděky došlo pouze ke změně pořadí; více do popředí se posunula Chrudim a Svitavy.

Obce s největším počtem vyjíždějících, dojíždějících a saldem dojížděky do zaměstnání osob ve věku 25–29 let

Zdroj: SLDB 2011

Obec	Vyjíždějící z obce ve věku 25–29 let		Obec	Dojíždějící do obce ve věku 25–29 let		Obec	Saldo dojížděky osob ve věku 25–29 let	
	celkem	% ze všech vyjíždějících		celkem	% ze všech dojíždějících		celkem	% z celkového salda dojížděky
Pardubice	907	17,7	Pardubice	1 965	15,4	Pardubice	1 058	13,8
Chrudim	391	16,8	Chrudim	572	16,3	Lanškroun	236	12,0
Česká Třebová	238	17,5	Lanškroun	323	12,8	Chrudim	181	15,4
Ústí nad Orlicí	202	16,3	Litomyšl	322	12,6	Litomyšl	148	8,8
Přelouč	180	16,2	Ústí nad Orlicí	317	14,3	Svitavy	135	13,2
Litomyšl	174	19,9	Svitavy	289	14,0	Vysoké Mýto	116	9,8
Svitavy	154	14,7	Vysoké Mýto	261	12,9	Ústí nad Orlicí	115	11,7
Holice	146	17,7	Přelouč	174	11,7	Hlinsko	39	6,5

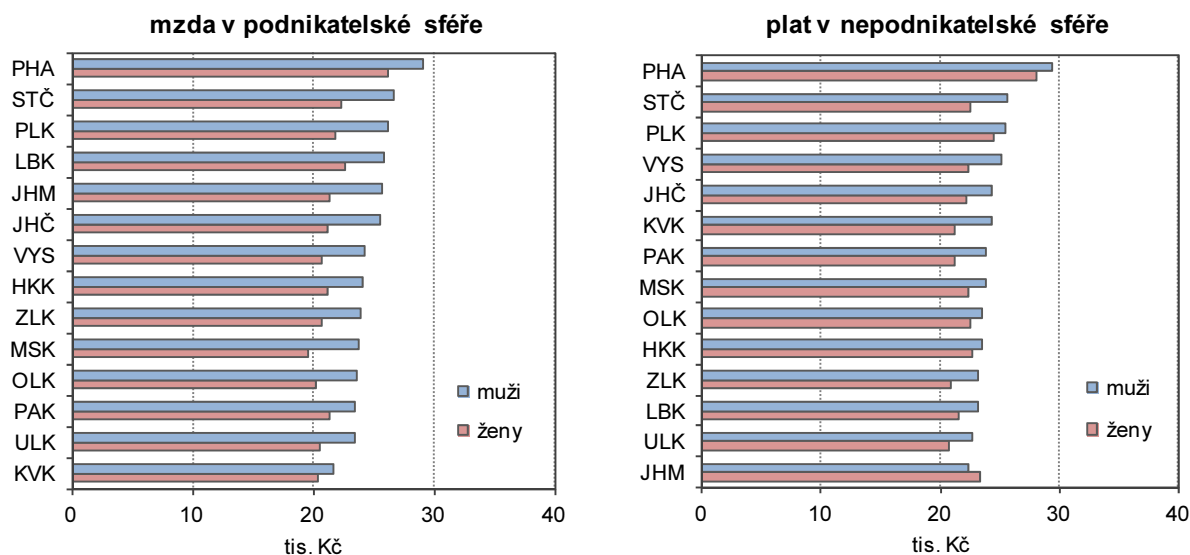
Mzdová úroveň podle věku zaměstnanců

Informace o mzdách zaměstnanců za jednotlivé kraje poskytuje Informační systém o průměrném výdělku Ministerstva práce a sociálních věcí zvláště za podnikatelskou a nepodnikatelskou sféru, a to podle pohlaví a věku zaměstnanců. K dispozici jsou údaje o průměrné měsíční mzdě/platu a o mediánu mezd/platů. Aby nedošlo k záměně hodnot průměru a mediánu, je v této podkapitole průměrná mzda/plat mladých zaměstnanců prezentována v grafické podobě a medián mezd/platů v textových tabulkách.

Z mezikrajského srovnání je patrné, že **průměrná mzda** mladých zaměstnanců-mužů ve věku 20–29 let byla v roce 2016 **v podnikatelské sféře** v Pardubickém kraji 3. nejnižší, nižší byla pouze v Ústeckém a Karlovarském kraji. Ženy měly oproti mužům průměrnou mzdu nižší o 2 049 Kč, avšak mezi kraji byla 5. nejvyšší.

Průměrná měsíční mzda/plat osob ve věku 20–29 let podle pohlaví a krajů v roce 2016

Pramen: Informační systém o průměrném výdělku Ministerstva práce a sociálních věcí

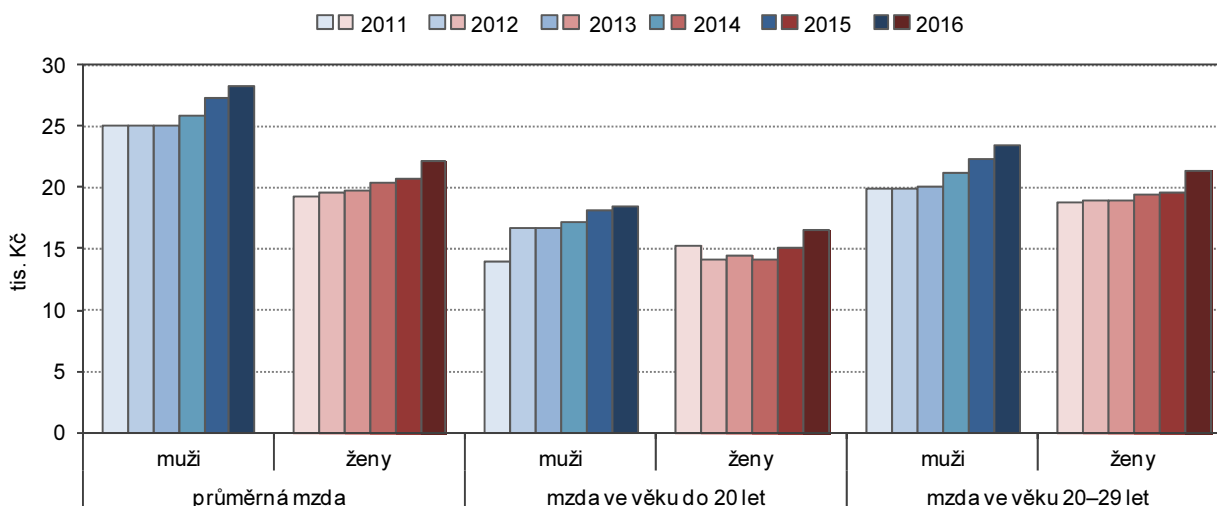

Průměrný plat mladých zaměstnanců-mužů v nepodnikatelské sféře byl v roce 2016 oproti mzdám stejné věkové kategorie v podnikatelské sféře vyšší o 430 Kč. Naproti tomu u žen byl rozdíl 170 Kč v neprospěch žen v nepodnikatelské sféře. Také poměr průměrného platu mladých zaměstnankyň v nepodnikatelské sféře k celkovému průměrnému platu žen byl výrazně nižší než u průměrné mzdy žen v podnikatelské sféře (83,5 % oproti 96,5 %). Průměrný plat mladých mužů-zaměstnanců v nepodnikatelské sféře byl v kraji v roce 2016 v mezikrajském srovnání 7. nejvyšší, mladých žen 4. nejnižší.

Za posledních 5 let se v kraji zvýšila průměrná mzda zaměstnanců-mužů v podnikatelské sféře o 3 146 Kč, přitom rychleji rostla u mladých zaměstnanců (ve věkové skupině 20–29 let o 3 537 Kč a ve věkové skupině do 20 let dokonce o 4 453 Kč). Růst mezd mladých žen byl oproti úhrnu pomalejší (celkem o 2 805 Kč, ve věkové skupině 20–29 let o 2 641 Kč a do 20 let pouze o 1 245 Kč).

Hrubá měsíční mzda v podnikatelské sféře podle věku a pohlaví v Pardubickém kraji

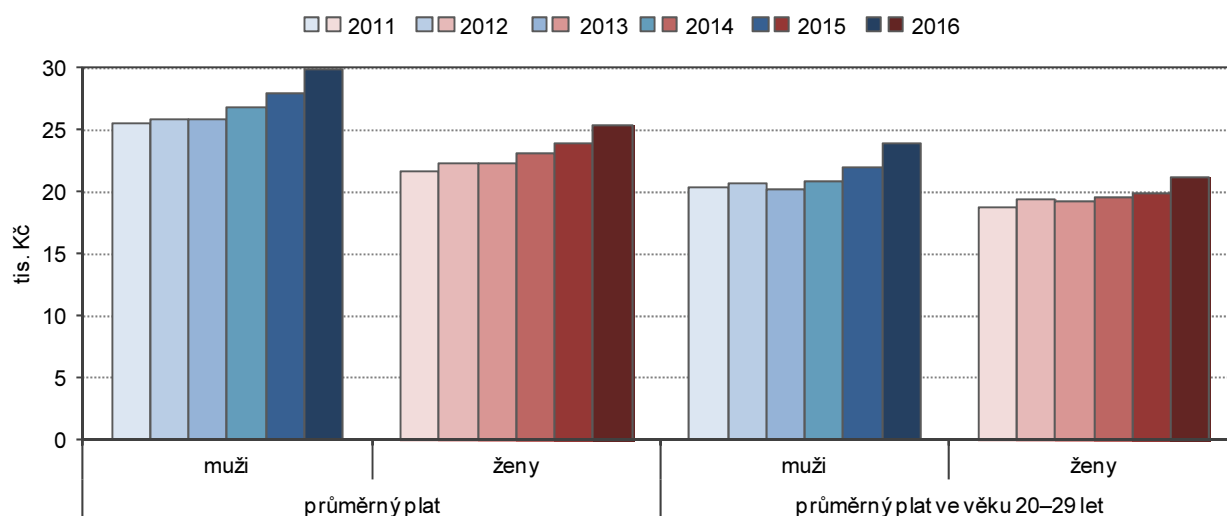
Pramen: Informační systém o průměrném výděлку Ministerstva práce a sociálních věcí

V nepodnikatelské sféře vzrostl v kraji za posledních 5 let průměrný plat zaměstnancům-mužům o 4 380 Kč, růst byl tedy rychlejší než ve sféře podnikatelské. Mladým mužům (k dispozici jsou pouze údaje pro věkovou skupinu 20–29 let) rostl pomaleji – o 3 508 Kč. K ještě výraznější odchylce v růstu platů došlo v kraji u mladých žen. Zatímco u všech žen v nepodnikatelské sféře vzrostl průměrný plat o 3 689 Kč a v relativním vyjádření se téměř nelišil od růstu platů mužů, mladým ženám vzrostl průměrný plat pouze o 2 432 Kč, což v relativním vyjádření znamená pomalejší růst o 4,0 p. b.

Hrubý měsíční plat v nepodnikatelské sféře podle věku a pohlaví v Pardubickém kraji

Pramen: Informační systém o průměrném výděлку Ministerstva práce a sociálních věcí

Medián mezd/platů zaměstnanců v kraji (polovina zaměstnanců měla mzdu/plat nižší a polovina mzdu/plat vyšší než je uváděná hodnota mediánu) zaostával za republikovou hodnotou, a to v podnikatelské sféře o 1 147 Kč a o 1 528 Kč v nepodnikatelské sféře. U mladých zaměstnanců ve věku 20–29 let byl v kraji nižší o 802 Kč resp. o 1 083 Kč.

Medián měsíční mzdy zaměstnanců-mužů v **podnikatelské sféře** vzrostl v kraji za 5 let o 3 514 Kč, přitom mladým mužům ve věku 20–29 let o 3 386 Kč. U žen bylo zaznamenáno celkové zvýšení mediánu mzdy o 2 573 Kč, mladých žen o 2 491 Kč. Za pozornost stojí, že v letech 2012 a 2013 byl v kraji medián mezd žen ve věku 20–29 let vyšší než medián mezd všech žen zaměstnaných v podnikatelské sféře.

V nepodnikatelské sféře vzrostl za 5 let **medián platu** mužů v kraji o 3 774 Kč, což je o 260 Kč více než v podnikatelské sféře. Méně příznivý vývoj byl u mladých mužů ve věku 20–29 let. U nich se medián platů zvýšil o 2 323 Kč, což je o 1 063 Kč méně než vzrostl medián mezd mužů stejného věku v podnikatelské sféře. U všech žen v nepodnikatelské sféře vzrostl medián platů v kraji za 5 let o 2 664 Kč, což je o 91 Kč více než medián mezd žen zaměstnaných v podnikatelské sféře. U mladých žen však došlo k růstu mediánu platů pouze o 1 225 Kč, tedy o 1 266 Kč méně než medián mezd žen v podnikatelské sféře. Z tabulky je patrné, že až v roce 2016 překročil medián platů mladých žen úroveň mediánu platů z roku 2012.

Medián měsíční mzdy/platu podle věku a pohlaví zaměstnanců

Pramen: Informační systém o průměrném výdělku Ministerstva práce a sociálních věcí

v Kč

	Medián hrubé měsíční mzdy v podnikatelské sféře					Medián hrubého měsíčního platu v nepodnikatelské sféře				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Zaměstnanci celkem	20 056	20 254	20 868	21 790	23 031	23 201	23 257	24 030	24 703	26 196
muži	21 561	21 903	22 748	23 912	25 075	24 691	24 789	25 689	26 650	28 465
ženy	17 683	17 661	18 457	18 795	20 256	22 549	22 635	23 291	23 802	25 213
v tom věk:										
do 20 let celkem	14 948	14 958	16 285	16 342	17 760	.	.	.	.	.
muži	15 539	15 642	17 051	17 085	18 353	.	.	.	.	.
ženy	14 786	14 806	14 073	15 103	16 454	.	.	.	.	.
20–29 let celkem	18 807	18 880	19 726	20 569	21 953	20 709	20 443	20 341	20 811	22 398
muži	19 370	19 506	20 413	21 638	22 756	21 511	21 641	21 131	21 843	23 834
ženy	17 721	17 740	18 351	18 424	20 212	20 197	19 986	19 873	20 125	21 422

Z následující tabulky je patrné, že nejvyšší medián mezd v podnikatelské sféře v kraji byl v roce 2016 u mužů ve věkové skupině 40–49 let, u žen ve věkové skupině 30–39 let. Skupina mladých mužů do 20 let měla medián mezd na úrovni 73,2 % mediánu mezd všech mužů zaměstnaných v podnikatelském sektoru v kraji, u žen stejného věku to bylo 81,2 % mediánu mezd všech žen. U věkové skupiny 20–29 let se hodnoty více blížily celkovému mediánu mezd (90,8 %, resp. 99,8 %). V nepodnikatelské sféře byl zjištěn nejvyšší medián platů mužů ve věku 40–49 let, naproti tomu u žen měla nejvyšší medián platů až věková kategorie 60 a více let (důsledek toho, že v důchodovém věku pracují zejména ženy s vyšší kvalifikací, tedy i vyšším platem). Skupina mladých mužů ve věku 20–29 let měla medián platu na úrovni 83,7 % mediánu platů všech mužů zaměstnaných v nepodnikatelské sféře v kraji, u žen stejného věku to bylo 85,0 % mediánu platů všech žen.

Medián měsíční mzdy/platu podle věku a pohlaví zaměstnanců v roce 2016

Pramen: Informační systém o průměrném výdělku Ministerstva práce a sociálních věcí

v Kč

	Medián hrubé měsíční mzdy v podnikatelské sféře			Medián hrubého měsíčního platu v nepodnikatelské sféře		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zaměstnanci celkem	23 031	25 075	20 256	26 196	28 465	25 213
v tom ve věku:						
do 20 let	17 760	18 353	16 454	.	.	.
20–29 let	21 953	22 756	20 212	22 398	23 834	21 422
30–39 let	23 964	26 057	21 039	25 842	28 539	23 993
40–49 let	23 281	26 597	19 985	26 472	30 417	25 252
50–59 let	22 750	24 505	20 220	27 665	29 194	27 102
60 a více let	24 331	25 055	18 561	28 564	28 360	28 700

Uplatnění absolventů na trhu práce

Základní informace o absolventech škol z hlediska typu a oboru vzdělání byly uvedeny v kapitole věnované vzdělávání. Následující podkapitola se věnuje tomu, jak nacházejí tito absolventi uplatnění na trhu práce. Zdrojem jsou data zveřejňovaná měsíčně Ministerstvem práce a sociálních věcí z podkladů úřadů práce, ve větším detailu jsou k dispozici data dvakrát ročně (k 30. dubnu a 30. září daného roku), přitom Národní ústav pro vzdělávání doporučuje spíše analyzovat data k 30. dubnu.

Absolventům škol je ze strany úřadů práce věnována zvýšená pozornost vzhledem k tomu, že jde o skupinu obyvatel, která poprvé vstupuje na trh práce. Zaměstnavatelé sice u absolventů oceňují jejich lepší jazykové vybavení a vysoké znalosti a zkušenosti s využíváním informačních technologií, avšak na druhou stranu musejí počítat s tím, že absolventi nemají dostatek praktických zkušeností a často jim chybějí i pracovní návyky.

Zdrojem dat pro následující tabulku a tabulku Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání a skupin oborů vzdělání (duben 2016), která je zařazena do přílohy této publikace, je Národní ústav pro vzdělávání. Obě tabulky vycházejí z dat o **absolventech podle sídla školy**. Údaje o absolventech podle místa bydliště totiž nejsou k dispozici a porovnání počtu absolventů podle místa školy s počtem nezaměstnaných absolventů podle místa bydliště by zejména u některých oborů vzdělání vedlo k nekonzistentním výsledkům.

Z tabulky je patrné výrazné snížení míry nezaměstnanosti absolventů škol se sídlem v kraji v uplynulých 5 letech u všech kategorií vzdělání. Přitom zatímco míra nezaměstnanosti absolventů středních škol před pěti lety převyšovala republikovou úroveň, v roce 2016 již byla podprůměrná. Nejvyšší míra nezaměstnanosti absolventů škol se sídlem v kraji byla u většiny kategorií v roce 2013, u gymnaziálního vzdělání až v roce 2014, naproti tomu u vyššího odborného vzdělání byla nejvyšší již v roce 2012. Poměrně velké rozdíly v míře nezaměstnanosti zůstávají mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání. Nejnižší je u gymnaziálního vzdělání, nejvyšší u středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem vč. nástavbového vzdělání.

Míra nezaměstnanosti^{*)} absolventů denního studia středních a vyšších odborných škol (k 30. 4.)

Pramen: Národní ústav pro vzdělávání

v %

	Míra nezaměstnaností absolventů podle hlavních kategorií vzdělání									
	střední vzdělání s výučním listem		gymnaziální vzdělání		střední odborné vzdělání s maturitou a odbor. výcvikem; nástavbové vzdělání		střední odborné vzdělání s maturitou		vyšší odborné vzdělání	
	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR
2012	23,9	16,7	4,2	3,1	17,9	14,4	11,4	9,1	14,6	9,1
2013	24,7	27,4	3,1	4,1	23,3	23,5	15,4	14,8	13,1	11,9
2014	16,3	17,8	4,7	4,4	13,0	15,9	10,5	11,6	11,5	10,2
2015	11,0	13,7	3,1	3,8	13,4	14,0	9,1	9,6	4,7	7,5
2016	6,4	9,9	2,6	3,1	9,1	10,6	7,0	7,5	5,3	5,2

^{*)} podíl počtu "čerstvých" absolventů (kteří ukončili studium nejdříve v květnu předchozího roku) podle kraje, v němž studovali, a celkového počtu absolventů, kteří ukončili studium v kalendářním roce předcházejícím roku výpočtu v kraji, kde studovali

Z hlediska **jednotlivých skupin oborů vzdělání** (viz tabulka v Příloze) byla mezi absolventy středního vzdělání s výučním listem nejpříznivější situace v roce 2016 mezi absolventy škol v kraji v oborech zaměřených na chemii, strojírenství, zpracování dřeva a elektrotechniku. Naproti tomu obtížněji nacházeli uplatnění absolventi v polygrafii a sociální péči. Na pracovním trhu se úspěšně uplatnili absolventi středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (včetně nástavbového vzdělání) ve stavebních oborech, zpracování dřeva a ve zdravotnictví, obtížněji hledali práci absolventi oborů polygrafie a obchod. Mezi absolventy se středním odborným vzděláním s maturitou nebyl v dubnu 2016 žádný nezaměstnaný absolvent z oboru dopravy a veterinárních činností; méně než 2 % nezaměstnaných absolventů byla oboru zdravotnictví. Z absolventů vyššího odborného vzdělání nebyli mezi evidovanými nezaměstnanými žádní elektrotechnici. V absolutním vyjádření bylo nejvíce nezaměstnaných v oboru pedagogika (6), v relativním vyjádření oboru ekologie (22 %). Údaje o nezaměstnanosti absolventů vysokých škol nejsou podle oborů v regionálním členění k dispozici.

Zbývající část této podkapitoly již bude věnována **nezaměstnaným absolventům škol a mladistvým do 18 let, kteří byli v evidenci úřadů práce na území Pardubického kraje** a měli většinou v kraji trvalé bydliště (k 31. 12. 2016 mělo v evidenci úřadů práce v kraji trvalé bydliště mimo Pardubický kraj 6 absolventů škol a 1 mladistvý).

Nejvyšší počet nezaměstnaných absolventů škol k 30. dubnu byl v Pardubickém kraji v roce 2003 (celkem 2 007), nejméně jich bylo v roce 2008 (pouze 585). Pod úroveň roku 2008 se nezaměstnanost absolventů škol dostala až v roce 2017 (388 uchazečů). Z 662 nezaměstnaných absolventů škol v roce 2016 jich 257 mělo úplné střední odborné vzdělání, 170 vysokoškolské vzdělání, 131 střední odborné vzdělání s výučním listem a 45 úplné střední všeobecné vzdělání. Nejvyšší počet nezaměstnaných mladistvých ke konci dubna byl v kraji v roce 2009 (313), od té doby se postupně snižoval na 163 v roce 2016. V roce 2017 se počet mladistvých v evidenci úřadů práce zvýšil na 188.

Nezaměstnaní absolventi škol a mladiství v evidenci úřadů práce k 30. 4.

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

osoby

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Uchazeči o zaměstnání – absolventi škol	1 155	1 453	1 319	1 050	1 690	1 318	902	662
z toho ženy	535	655	655	527	831	660	442	344
z toho v evidenci déle než 5 měsíců	403	790	642	.	.	727	354	206
Mladiství uchazeči o zaměstnání	313	274	271	240	223	209	197	163
z toho ženy	151	130	132	130	105	113	113	84
z toho v evidenci déle než 5 měsíců	143	140	126	109	93	125	108	90

Mezi okresy Pardubického kraje byl v dubnu 2016 nejvyšší počet **nezaměstnaných absolventů škol** v okrese Pardubice, ženy měly relativně nejvyšší zastoupení mezi nezaměstnanými absolventy v okrese Svitavy. V témže okrese byl na rozdíl od ostatních nadpoloviční podíl (51,6 %) těch, kteří dosud nepracovali. Nejvyšší podíl absolventů, které úřady práce evidují déle než 5 měsíců, byl na Orlickoustecku.

Nezaměstnaných mladistvých bylo nejvíce evidováno v okrese Pardubice, tamtéž byl i nejvyšší podíl nezaměstnaných mladistvých žen a osob v evidenci déle než 5 měsíců. Na Svitavsku byl naproti tomu nejvyšší podíl mladistvých, kteří dosud nepracovali (94 % mužů a 100 % žen).

Nezaměstnaní absolventi škol a mladiství v evidenci úřadů práce podle okresů k 30. 4. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

osoby

	Absolventi škol						Mladiství					
	celkem	z toho					celkem	z toho				
		ženy	v evidenci déle než 5 měsíců		dosud nepracovali			ženy	v evidenci déle než 5 měsíců		dosud nepracovali	
			celkem	ženy	celkem	ženy			celkem	ženy	celkem	ženy
Pardubický kraj	662	344	206	111	322	161	163	84	90	49	152	78
v tom okresy:												
Chrudim	144	68	39	20	71	30	36	16	18	10	32	14
Pardubice	211	110	67	38	98	49	57	34	36	23	53	32
Svitavy	159	87	51	27	82	40	30	14	17	10	29	14
Ústí nad Orlicí	148	79	49	26	71	42	40	20	19	6	38	18

S klesajícím celkovým počtem nezaměstnaných absolventů škol v kraji v letech 2014 – 2016 se měnila jejich struktura podle dosaženého vzdělání. Podíl nezaměstnaných absolventů s výučním listem na celkovém počtu absolventů v evidenci úřadů práce poklesl o 4,4 p. b., s nižším středním odborným vzděláním o 0,8 p. b. a s úplným středním odborným vzděláním s maturitou o 0,7 p. b. Naproti tomu vzrostl mezi nezaměstnanými absolventy škol v kraji podíl vysokoškoláků o 5,1 p. b. a absolventů gymnázií o 1,3 p. b.

Nezaměstnaní absolventi škol v evidenci úřadů práce podle vzdělání (k 30. 4.)

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	2014				2015				2016			
	celkem		z toho ženy		celkem		z toho ženy		celkem		z toho ženy	
	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR	v kraji	v ČR
Absolventi škol celkem	1 318	24 754	660	12 489	902	19 201	442	9 907	662	14 509	344	7 506
z toho podle vzdělání (%):												
nižší střední odborné	6,8	5,8	5,6	4,7	7,0	6,1	6,6	5,2	6,0	5,7	4,7	4,8
střední odborné s výučním listem	24,2	25,6	17,9	19,1	24,5	23,7	18,3	18,3	19,8	22,2	20,6	16,8
střední odborné bez mat. i výuč. listu	-	0,0	-	0,1	-	0,1	-	0,1	-	0,1	-	0,1
ÚSV - gymnázium	5,5	6,0	4,8	6,4	5,8	6,9	5,4	7,0	6,8	7,5	6,4	7,8
ÚSO - vyučení a maturita	9,6	9,2	8,2	7,7	9,9	8,6	8,1	7,2	10,0	8,2	7,8	6,8
ÚSO - střední odborná škola (bez vyučení)	29,6	29,9	32,0	33,0	27,7	29,1	28,1	31,4	28,9	27,9	26,2	28,8
vyšší odborné vzdělání	3,4	3,0	4,5	4,0	1,9	2,9	2,5	3,8	2,9	3,0	3,8	3,9
bakalářské vzdělání	11,0	10,1	14,2	12,4	11,0	11,0	14,9	13,4	13,4	12,5	16,3	15,5
magisterské vzdělání	9,1	9,8	12,3	12,1	11,5	11,2	14,9	13,2	11,6	12,5	13,7	15,0
doktorské vzdělání	0,4	0,5	0,5	0,6	0,7	0,4	1,1	0,3	0,6	0,4	0,6	0,4

Oproti celostátnímu průměru byli v roce 2016 v kraji mezi nezaměstnanými absolventy méně zastoupeni vyučení (o 2,4 p. b.), absolventi gymnázií (o 0,7 p. b.) a z vysokoškoláků absolventi magisterského studia (o 0,9 p. b.). Naproti tomu vyšší zastoupení měli v kraji absolventi s úplným středním odborným vzděláním s výučním listem a maturitou (o 1,8 p. b.), se středním odborným vzděláním bez maturity (o 1,0 p. b.) a z vysokoškoláků absolventi bakalářského studia (o 0,9 p. b.).

Určité rozdíly ve struktuře nezaměstnaných absolventů škol jsou i mezi jednotlivými okresy Pardubického kraje. Okres Chrudim měl v roce 2016 mezi nezaměstnanými absolventy škol ze všech okresů nejvyšší podíl uchazečů o zaměstnání s nižším středním odborným vzděláním, vyučených s maturitou a absolventů vyšších odborných škol, nejnižší zastoupení absolventů gymnázií a vysokých škol. V pardubickém okrese byl zaznamenán ze všech okresů nejvyšší podíl absolventů se středním odborným vzděláním s maturitou a z vysokoškoláků absolventů bakalářského studia, nejnižší zastoupení absolventů s nižším středním odborným vzděláním, se středním odborným vzděláním s výučním listem a také s vyučením a maturitou. Svitavsko mělo mezi okresy nejvyšší podíl nezaměstnaných absolventů magisterského studia na vysokých školách, nejnižší zastoupení maturantů na středních odborných školách. V okrese Ústí nad Orlicí byl v kraji nejvyšší podíl vyučených a absolventů gymnázií, nejnižší podíl absolventů vyšších odborných škol.

Nezaměstnaní absolventi škol v evidenci úřadů práce podle vzdělání a okresů k 30. 4. 2016

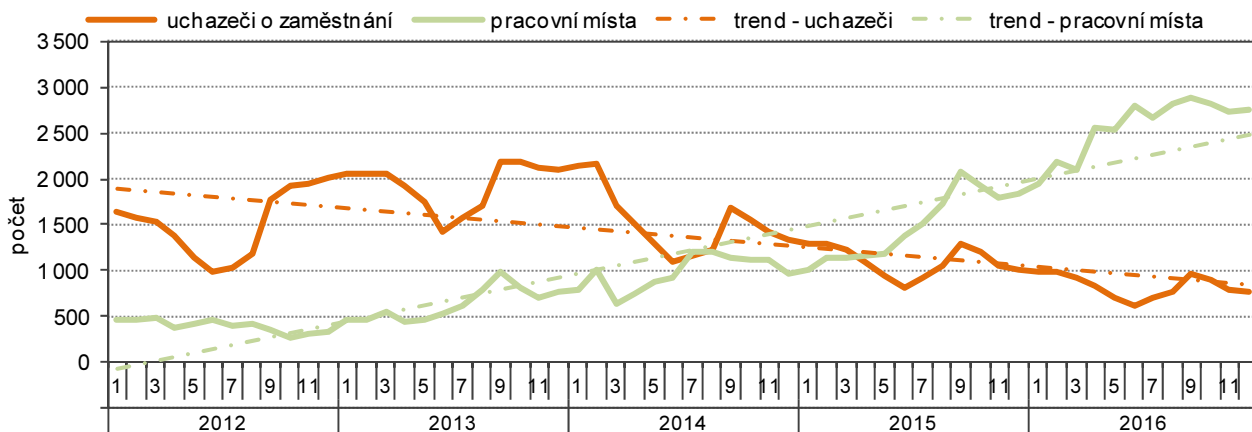
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Absolventi škol celkem	662	144	211	159	148
v tom podle vzdělání (%):					
nižší střední odborné	6,0	10,4	2,8	5,0	7,4
střední odborné s výučním listem	19,8	20,1	16,1	21,4	23,0
ÚSV - gymnázium	6,8	5,6	7,1	6,9	7,4
ÚSO - vyučení a maturita	10,0	13,2	8,5	9,4	9,5
ÚSO - střední odborná škola (bez vyučení)	28,9	27,8	31,8	25,8	29,1
vyšší odborné vzdělání	2,9	4,9	3,8	1,9	0,7
bakalářské vzdělání	13,4	10,4	15,2	13,2	14,2
magisterské vzdělání	11,6	7,6	13,3	15,7	8,8
doktorské vzdělání	0,6	-	1,4	0,6	-

Sezonní výkyvy v nezaměstnanosti absolventů škol a mladistvých se liší od sezonních změn celkového počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadů práce. Zatímco je každoročně nejvyšší počet nezaměstnaných na počátku kalendářního roku a nejnižší počet v září či říjnu, nejvíce nezaměstnaných absolventů škol je v evidenci úřadů práce obvykle v září a nejméně v červnu. V období 2012 – 2016 bylo nejvíce nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých v kraji evidováno v září 2013 (celkem 2 195), nejméně v červnu 2016 (celkem 616, přitom v červnu 2017 dokonce „jen“ 437). V posledních čtyřech letech je v kraji v počtu nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých patrný klesající trend. Naproti tomu trend počtu pracovních míst vhodných pro absolventy je rostoucí. Nejméně pracovních míst bylo k dispozici v říjnu 2012 (celkem 261 míst), nejvíce v září 2016 (celkem 2 889 míst, přitom v srpnu 2017 dokonce 4 051 míst).

Nezaměstnaní absolventi škol a mladiství v evidenci úřadů práce a pracovní místa pro ně určená v Pardubickém kraji podle měsíců

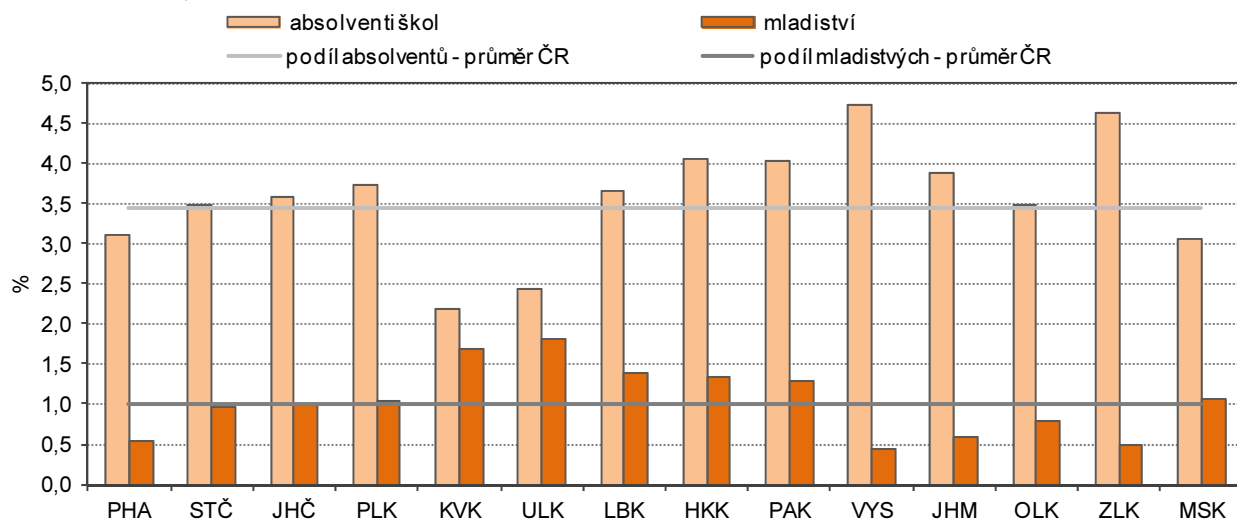
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podíl nezaměstnaných absolventů škol na celkovém počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání byl koncem roku 2016 nejvyšší v Kraji Vysočina a ve Zlínském kraji. Pardubický kraj se podílem 4,0 % řadil za Královéhradecký kraj na čtvrté místo. Nejnižší podíl byl ve stejném období v Karlovarském a Ústeckém kraji. Naproti tomu byl v těchto krajích nejvyšší podíl nezaměstnaných mladistvých na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. Nejnižší podíl nezaměstnaných mladistvých byl zaznamenán v Kraji Vysočina, Zlínském kraji a Hlavním městě Praze. Pardubický kraj se nadprůměrnou hodnotou 1,3 % zařadil mezi kraje na páté místo.

Podíl nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých podle krajů k 31. 12. 2016¹⁾

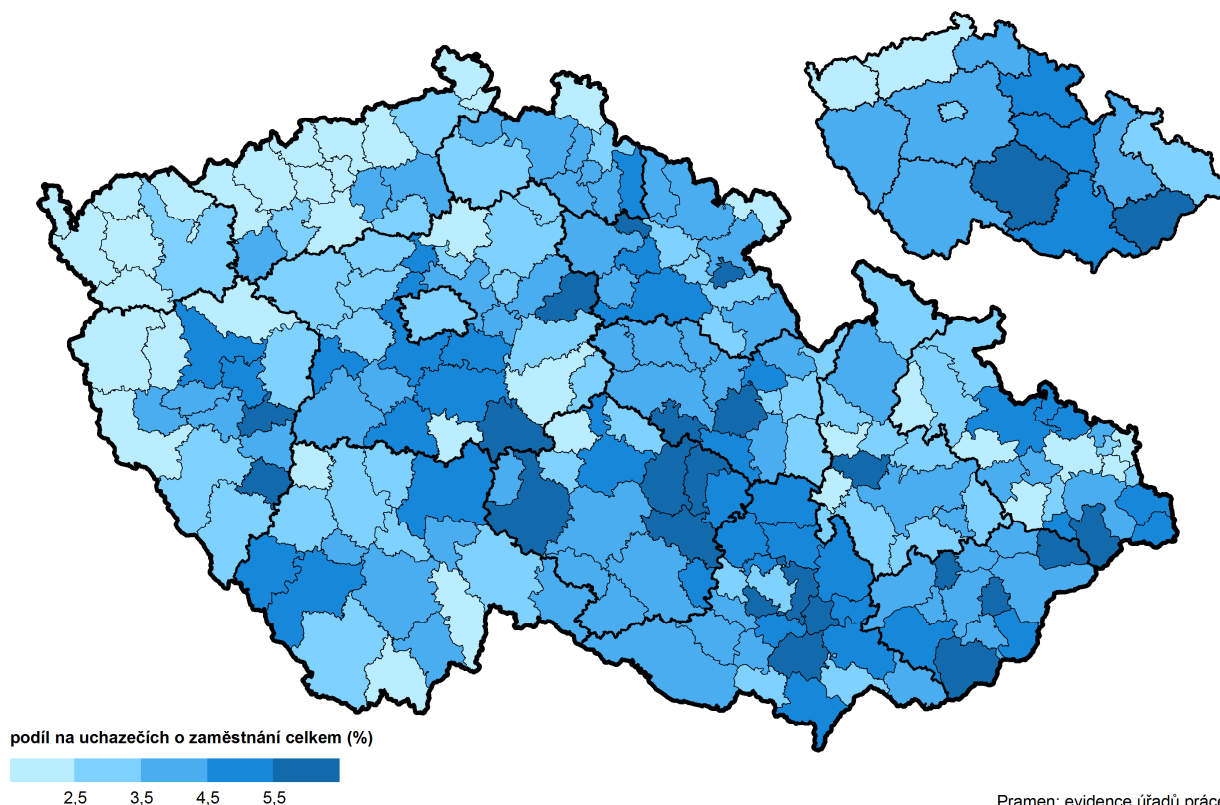
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

¹⁾ podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadu práce

Poměrně velké rozdíly v podílu nezaměstnaných absolventů škol byly i na úrovni správních obvodů ORP. V rámci Pardubického kraje byli absolventi škol mezi uchazeči o zaměstnání nejvíce zastoupeni v SO ORP Hlinsko (6,5 %) a Litomyšl (6,3 %), nejméně v SO ORP Česká Třebová (2,8 %), Lanškroun a Moravská Třebová (shodně 3,0 %).

Nezaměstnaní absolventi škol podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Mezi nezaměstnanými ženami v kraji byl v roce 2016 vyšší **podíl nezaměstnaných absolventek škol** než podíl absolventů-mužů mezi všemi mužskými uchazeči o zaměstnání. Zatímco v SO ORP Polička, Králíky a Svitavy byl výrazně vyšší podíl absolventů-mužů než absolventek-žen, v SO ORP Česká Třebová, Hlinsko a Lanškroun tomu bylo naopak. Nejvyšší podíl nezaměstnaných absolventů-mužů byl v SO ORP Litomyšl a Polička, přitom v evidenci déle než 6 měsíců v SO ORP Ústí nad Orlicí a Polička. Nejnižší zastoupení měli absolventi-muži mezi uchazeči o zaměstnání na Lanškrounsku a Česko-třebovsku. Ženy-absolventky měly nejvyšší podíl na celkovém počtu uchazeček o zaměstnání na Hlinecku, nejnižší na Králicku a Svitavsku. Nejvyšší podíl absolventek v evidenci déle než 6 měsíců byl na Přeloučsku.

Také **podíl mladistvých žen** na celkovém počtu uchazeček o zaměstnání byl v kraji o 0,3 p. b. vyšší než podíl mladistvých mužů. Podílel se na tom především SO ORP Svitavy a Česká Třebová. Mladiství muži měli nejvyšší podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání na Přeloučsku a nejnižší na Králicku. Mladistvé ženy měly nejvyšší zastoupení na Svitavsku a Česko-třebovsku, nejnižší na Hlinecku a Poličsku. V evidenci déle než 6 měsíců byly především ženy, a to v SO ORP Holice a Vysoké Mýto.

Podíl nezaměstnaných absolventů škol a mladistvých na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání podle správních obvodů ORP k 31. 12. 2016

Pramen: Úřad práce České republiky - generální ředitelství

v %

	Absolventi				Mladiství			
	celkem		v evidenci úřadů práce déle než 6 měsíců		celkem		v evidenci úřadů práce déle než 6 měsíců	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Pardubický kraj	3,9	4,2	0,3	0,4	1,1	1,4	0,2	0,4
v tom SO ORP:								
Česká Třebová	1,6	4,0	-	0,7	1,6	2,7	0,3	0,7
Hlinsko	5,6	7,7	0,4	-	0,7	-	-	-
Holice	4,1	4,7	0,5	0,5	1,5	1,9	-	1,4
Chrudim	3,8	4,1	0,3	0,4	1,7	1,8	0,3	0,2
Králíky	4,5	2,5	-	-	-	0,8	-	-
Lanškroun	1,3	4,6	0,4	-	1,8	1,2	0,4	0,4
Litomyšl	6,6	5,9	0,3	0,7	0,6	1,0	-	0,3
Moravská Třebová	2,2	3,9	-	0,5	1,0	0,9	0,1	-
Pardubice	3,8	4,2	0,3	0,4	1,4	1,3	0,2	0,3
Polička	6,1	3,7	0,9	-	0,4	-	-	-
Přelouč	4,3	4,1	0,5	1,0	2,2	1,0	0,3	0,7
Svitavy	4,5	2,8	0,3	0,5	0,3	2,7	-	0,9
Ústí nad Orlicí	4,1	5,2	1,0	0,3	0,3	1,0	-	-
Vysoké Mýto	3,7	4,3	0,3	0,5	1,4	1,9	-	1,1
Žamberk	3,8	3,4	0,3	0,6	0,3	0,6	0,3	-

Ke konci roku 2016 bylo v evidenci úřadů práce v kraji k dispozici 2 739 **míst pro absolventy škol**, což představuje více než čtvrtinu všech evidovaných volných míst v kraji. Na 1 nezaměstnaného absolventa tak připadala 4 volná místa, avšak struktura volných míst z hlediska odborné kvalifikace se lišila od struktury nezaměstnaných absolventů. Tato problematika je nad rámec předkládané publikace a ve svých analýzách se jí věnují úřady práce. Přestože je nejvíce vhodných míst pro absolventy škol k dispozici v okrese Pardubice, jejich podíl na celkovém počtu volných míst je zde nejnižší. Přesto zde (obdobně jako v okrese Ústí nad Orlicí) připadá na 1 nezaměstnaného absolventa škol 6 volných míst. Horší situace je v nabídce míst pro mladistvé. Volná místa pro ně vhodná převažují nad počtem nezaměstnaných pouze na Orlickoústecku.

Pracovní místa v evidenci úřadů práce vhodná pro nezaměstnané absolventy škol a mladistvé podle okresů k 31. 12. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Celkem	pro absolventy		pro mladistvé	
		celkem	podíl na celkovém počtu pracovních míst (%)	celkem	podíl na celkovém počtu pracovních míst (%)
Pardubický kraj	9 687	2 739	28,3	165	1,7
v tom okresy:					
Chrudim	972	361	37,7	16	1,6
Pardubice	5 032	1 127	22,4	20	0,4
Svitavy	1 144	357	31,2	8	0,7
Ústí nad Orlicí	2 539	894	35,2	121	4,8

Nezaměstnaní podle věkových skupin

Nejen absolventy škol, ale mladé lidi obecně, lze považovat za rizikovou skupinu ohroženou nezaměstnaností. Mají sice vyšší předpoklady pro využívání moderních technologií a jsou lépe jazykově vybaveni, chybí jim však praxe a teprve si vytvářejí pracovní návyky. Své uplatnění na trhu práce často obtížně hledají vzhledem k tomu, že se realita, se kterou se setkají v zaměstnání, může výrazně lišit od jejich představ. U mladých žen – matek malých dětí je pracovní uplatnění ještě obtížnější. Rada pracovních pozic vyžaduje pracovat v odpoledních hodinách, kdy by se matky již chtěly věnovat dětem. Nevyhovuje jim ani vícesměnný pracovní režim ani dojíždění do zaměstnání na větší vzdálenosti. Jen někteří zaměstnavatelé umožňují ženám pracovat na zkrácený úvazek. Dalším problémem, se kterým se mladí lidé setkávají, je, že jsou častěji přijímáni do pracovního poměru jen jako zástup za stálé pracovníky, tedy na dobu určitou. Poté se nezdá, že by se opět stávali nezaměstnanými a pracovní uplatnění hledají opakovaně.

Nejvyšší počet uchazečů o zaměstnání (podle stavu ke konci roku) byl v kraji evidován v roce 2010, naproti tomu počet uchazečů ve věku 15–29 let již v roce 2003 (8 666), v posledních 10 letech to bylo v roce 2009 (8 008). Časová disproporce souvisí s tím, že počet mladých lidí přicházejících na trh práce ze škol se postupně snižoval; počet absolventů středních škol v kraji klesal od roku 2006, absolventů vyšších odborných od roku 2011 a vysokých škol až od roku 2013.

Uchazeči o zaměstnání ve věku 15–29 let podle věku v Pardubickém kraji k 31. 12.

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

osoby

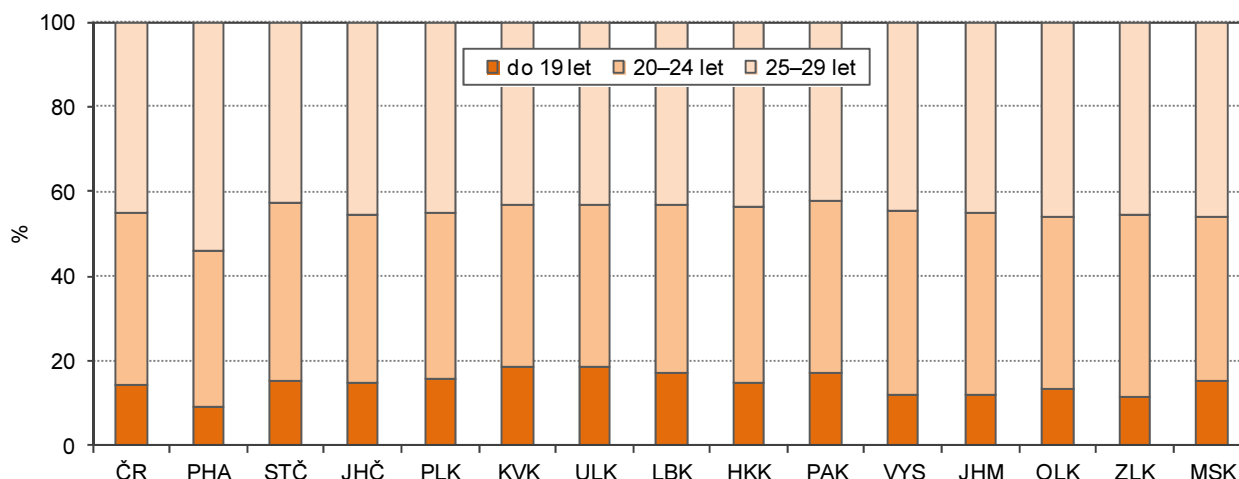
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Celkem ve věku 15–29 let	3 973	4 886	8 008	7 355	6 896	7 495	7 440	5 743	4 528	3 342
v tom ve věku:										
15–19 let	750	885	1 399	1 139	1 142	1 250	1 106	761	654	575
20–24 let	1 685	2 165	3 619	3 298	3 246	3 602	3 452	2 610	1 956	1 352
25–29 let	1 538	1 836	2 990	2 918	2 508	2 643	2 882	2 372	1 918	1 415

Podíl mladých lidí do 29 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se v kraji postupně snižoval (z 29,9 % v roce 2009 na 23,2 % v roce 2016). V roce 2016 se tímto podílem Pardubický kraj řadil mezi kraje na 4. místo. Na celkovém poklesu počtu mladých uchazečů o zaměstnání se podílela především věková skupina 20–24 let (pokles z 14,3 % v roce 2012 na 9,4 % v roce 2016).

V porovnání s republikovým průměrem byla na počtu uchazečů o zaměstnání do 29 let v roce 2016 více zastoupena v kraji věková kategorie do 19 let (o 2,6 p. b.). V mezikrajském srovnání byl podíl této kategorie zjištěn v Pardubickém kraji čtvrtý nejvyšší. Naproti tomu byla méně zastoupena věková kategorie 25–29 let (o 2,8 p. b.); v mezikrajském srovnání byl podíl této kategorie v Pardubickém kraji nejnižší.

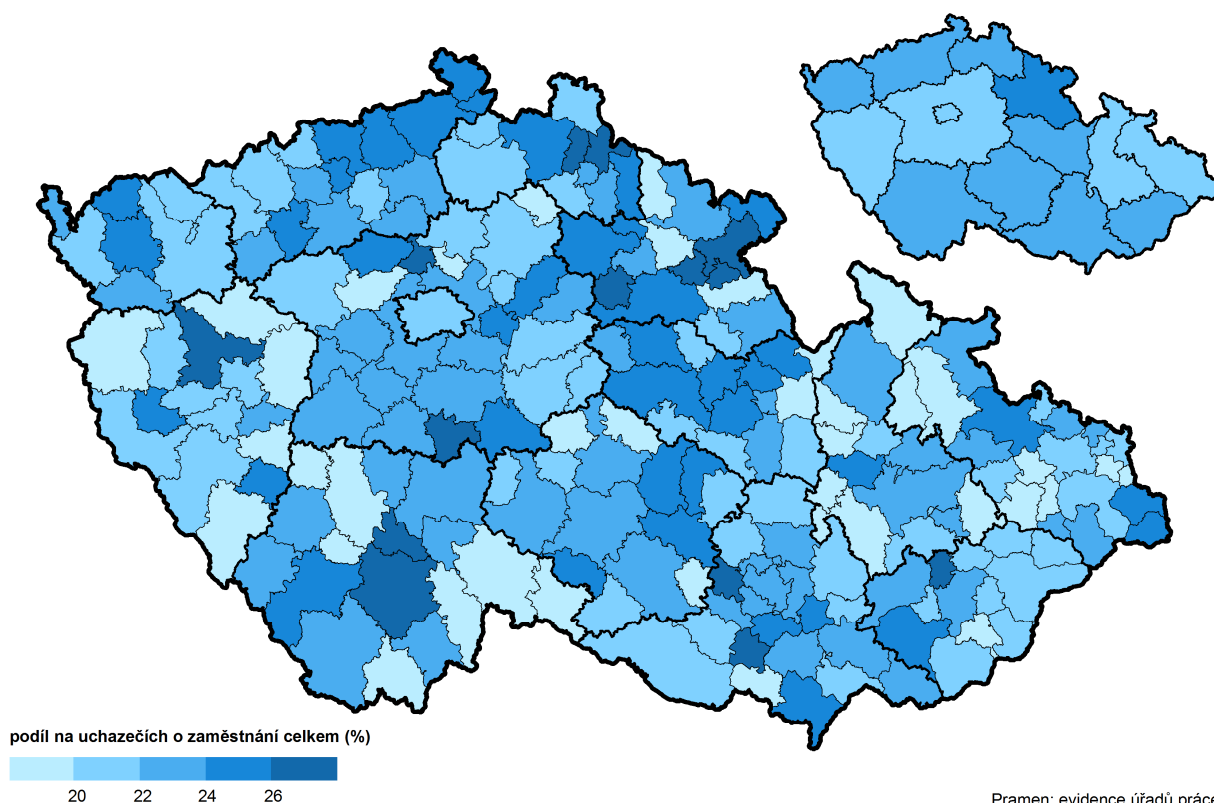
Uchazeči o zaměstnání ve věku 15–29 let podle věku a krajů k 31. 12. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Poměrně velké rozdíly byly koncem roku 2016 zjištěny mezi správními obvody v kraji v podílu mladých lidí do 29 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání. Nejvyšší byl ve správním obvodu ORP Vysoké Mýto (24,6 %), Litomyšl (24,4 %), Chrudim, Pardubice a Ústí nad Orlicí (shodně 24,3 %). Naproti tomu nejnižší podíl mladých lidí mezi uchazeči o zaměstnání byl v kraji v SO ORP Králíky (17,1 %, což byla 4. nejnižší hodnota mezi všemi správními obvody ORP v republice za SO ORP Konice, Blatná a Rýmařov) a Lanškroun (18,9 %).

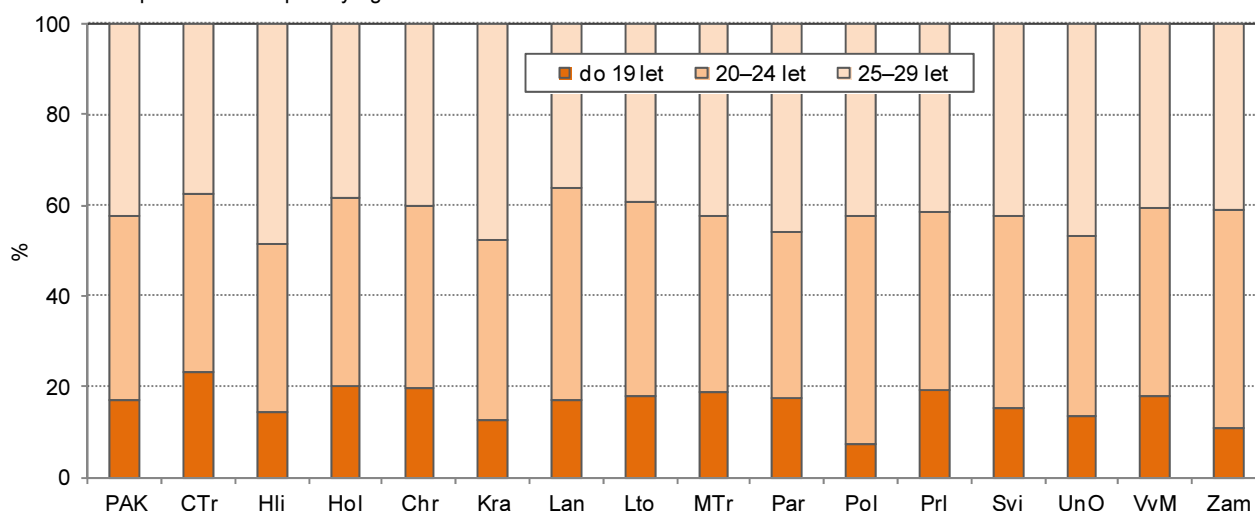
Uchazeči o zaměstnání ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Značné rozdíly byly v roce 2016 v kraji mezi správními obvody ORP v **podílu jednotlivých věkových kategorií na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let**. Věková kategorie 15–19 let byla nejvíce zastoupena na Českořebovsku (23,0 %), nejméně na Poličsku (7,2 %). Ještě větší rozdíly byly u věkové skupiny 20–24 let. Zatímco na Poličsku měla tato věková kategorie podíl 50,5 %, na Hlinecku pouze 37,1 %. Naproti tomu v SO ORP Hlinsko měla nejvyšší zastoupení věková kategorie 25–29 let (48,6 %). Nejnižší podíl ze všech SO ORP v kraji měla tato věková skupina na Lanškrounsku (36,4 %).

Uchazeči o zaměstnání ve věku 15–29 let podle věku a správních obvodů ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2016

Pramen: Úřad práce České republiky - generální ředitelství

Zatímco v kraji nebyl v roce 2016 rozdíl mezi muži a ženami v podílu věkové skupiny 15–19 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání, ve věkové skupině 20–24 let měli o 2,1 p. b. vyšší zastoupení muži a ve skupině 25–29 let ženy o 0,4 p. b. Podíl mužů ve věku 15–29 let na počtu všech uchazečů-mužů byl o 1,8 p. b. vyšší než podíl žen stejného věku na všech uchazečkách o zaměstnání v kraji ke konci roku 2016.

Nejvyšší podíl mužů ve věku 15–29 let byl mezi uchazeči o zaměstnání v SO ORP Žamberk, a to v důsledku vysokého podílu věkové kategorie 20–24 let. Nejnižší podíl mladých mužů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání byl zjištěn na Lanškrounsku. Nejvyšší podíl žen ve věku 15–29 let na celkovém počtu nezaměstnaných žen v evidenci úřadů práce v kraji byl zjištěn na Litomyšlsku, a to zejména v důsledku vysokého podílu věkové kategorie 20–24 let.

Podíl uchazečů o zaměstnání¹⁾ podle věku, pohlaví a správních obvodů ORP k 31. 12. 2016

Pramen: Úřad práce České republiky - generální ředitelství

v %

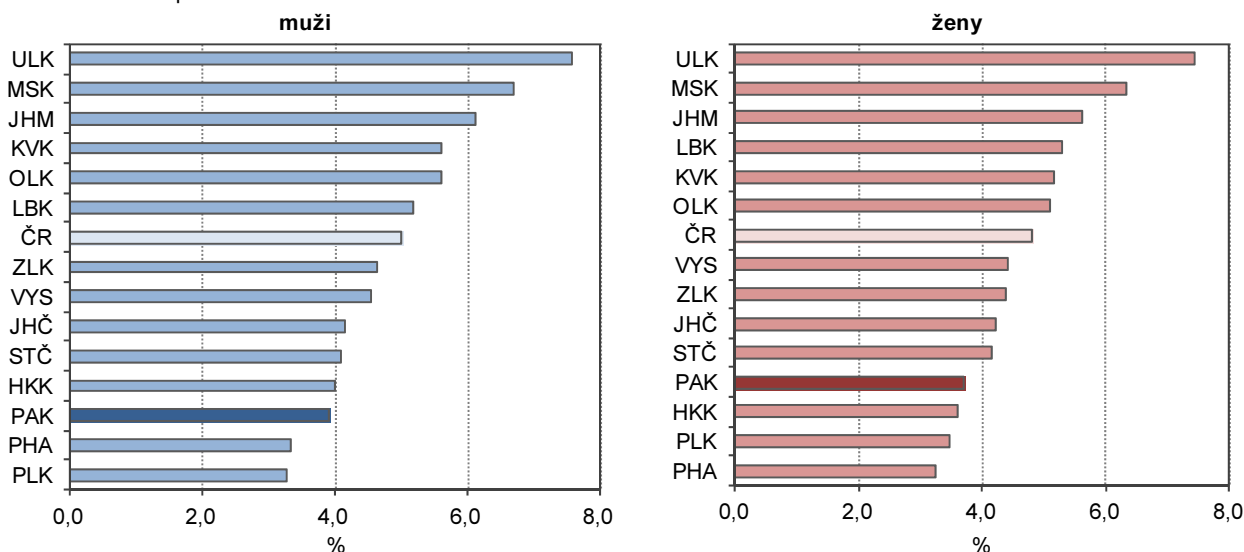
	15–19 let		20–24 let		25–29 let		15–29 let	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Pardubický kraj	4,0	4,0	10,4	8,3	9,6	10,0	24,1	22,3
v tom SO ORP:								
Česká Třebová	4,2	6,4	9,5	8,7	10,1	7,0	23,9	22,1
Hlinsko	3,2	2,7	7,0	8,6	10,2	9,9	20,4	21,2
Holice	4,6	4,2	11,3	7,0	8,2	8,4	24,1	19,6
Chrudim	4,8	4,8	11,0	8,3	8,6	11,2	24,4	24,3
Králíky	1,8	2,5	8,9	4,9	9,8	6,6	20,5	13,9
Lanškroun	3,1	3,3	8,0	9,5	5,8	7,9	16,9	20,7
Litomyšl	4,5	4,2	9,3	11,8	8,4	11,1	22,1	27,1
Moravská Třebová	4,0	3,5	9,4	6,1	8,9	8,3	22,3	17,9
Pardubice	4,3	4,1	9,8	8,2	11,9	10,6	26,0	22,9
Polička	2,2	0,9	11,7	10,2	7,8	10,6	21,7	21,8
Přelouč	5,6	3,4	10,8	7,3	9,7	9,4	26,1	20,1
Svitavy	3,0	4,3	11,0	9,0	8,6	11,5	22,6	24,8
Ústí nad Orlicí	3,5	3,1	12,4	6,6	10,8	11,9	26,7	21,7
Vysoké Mýto	4,0	4,8	10,2	10,2	10,2	9,7	24,4	24,7
Žamberk	3,0	2,2	14,4	8,1	11,7	7,8	29,2	18,1

¹⁾ na uchazečích daného pohlaví

Obdobným postupem, jako je počítán a pravidelně měsíčně publikován pro celou populaci podíl nezaměstnaných osob (podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu ve věku 15–64 let podle stavu k 31. 12. předchozího roku), byl pro potřeby této analýzy vypočten **podíl nezaměstnaných ve věku 15–29 let**. V Pardubickém kraji dosahoval koncem roku 2016 pro obě pohlaví úhrnem 3,8 %. V mezikrajském srovnání šlo po Hlavním městě Praze (3,3 %), Plzeňském kraji (3,4 %) a Královéhradeckém kraji (3,8 %) o čtvrtou nejnižší hodnotu. Zatímco nejnižší podíl nezaměstnaných mladých mužů byl v Plzeňském kraji a Hlavním městě Praze, Pardubický kraj se řadil před Královéhradecký na 3. místo. U žen bylo na prvních dvou místech pořadí opačné: nejnižší podíl nezaměstnaných mladých žen byl v Hlavním městě Praze a Pardubický kraj se řadil až za Královéhradecký kraj na 4. místo. Nejvyšší nezaměstnanost mladých mužů a žen byla v Ústeckém, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Podíl nezaměstnaných ve věku 15–29 let podle pohlaví a krajů k 31. 12. 2016¹⁾

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

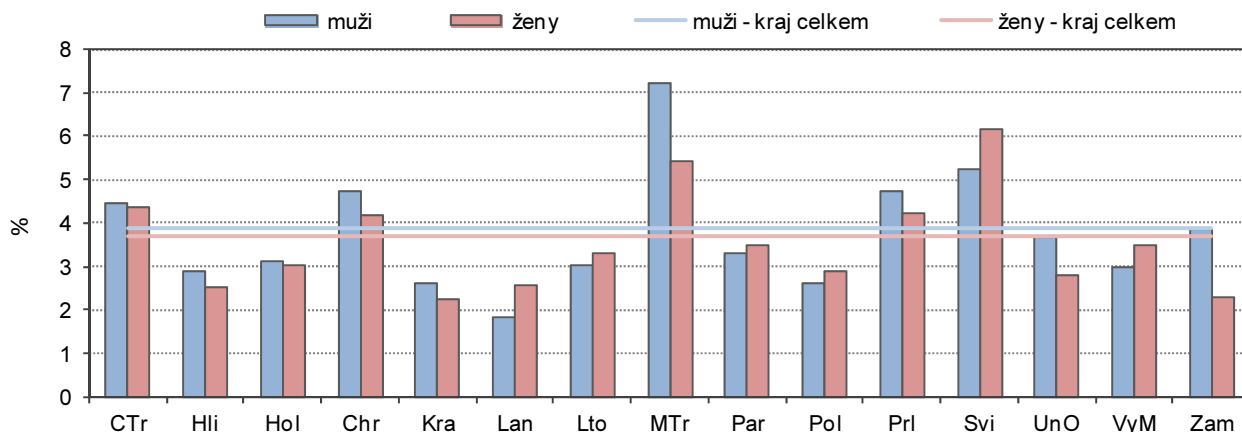

¹⁾ počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na 100 obyvatel stejného věku

Mezi správními obvody ORP v Pardubickém kraji byl ke konci roku 2016 nejvyšší podíl nezaměstnaných mužů ve věku 15–29 let na Moravskotřebovsku (7,2 %) a Svitavsku (5,3 %), žen na Svitavsku (6,1 %), a Moravskotřebovsku (5,4 %). Nízká nezaměstnanost mladých mužů byla především v SO ORP Lanškroun (1,8 %), mladých žen v SO ORP Králíky a Žamberk (shodně 2,3 %).

Podíl nezaměstnaných ve věku 15–29 let podle pohlaví a správních obvodů ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2016¹⁾

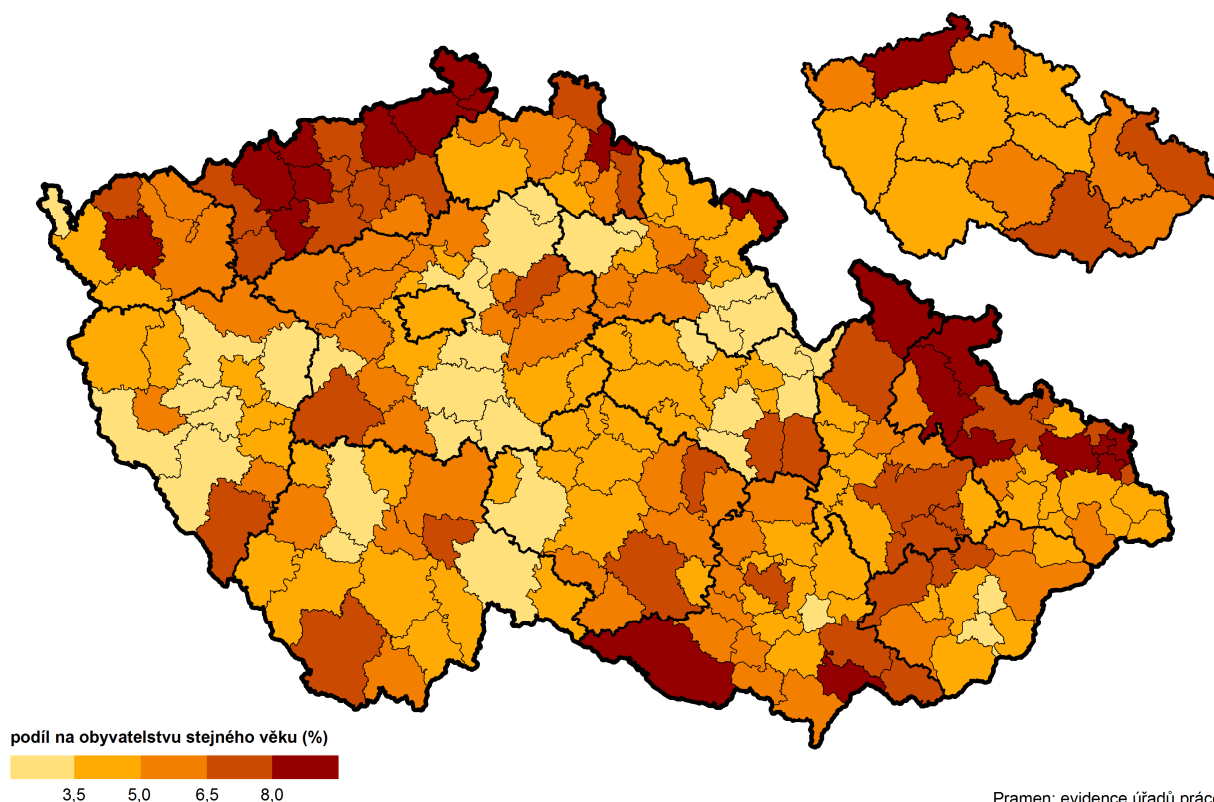
Pramen: Úřad práce České republiky - generální ředitelství

¹⁾ počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání v daném věku na 100 obyvatel stejného věku

Následující kartogram ukazuje poměrně příznivou situaci ve většině správních obvodů ORP v Pardubickém kraji z hlediska nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 25–29 let. Výjimku tvoří pouze Moravskotřebovsko s podílem nezaměstnaných 7,4 % a Svitavsko s podílem 6,5 %.

Nezaměstnané osoby ve věku 25–29 let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2016

Správní obvody ORP Moravská Třebová a Svitavy měly v kraji koncem roku 2016 nejvyšší podíl nezaměstnaných i v celé populaci, avšak zatímco na Moravskotřebovsku byl u mužů i žen podíl nezaměstnaných mladých lidí ve všech věkových kategoriích (15–19 let, 20–24 let a 25–29 let) pod

úrovni celé populace daného SO ORP, na Svitavsku byla nezaměstnanost mužů i žen ve věku 20–24 let a zejména žen ve věku 25–29 let nad podílem všech nezaměstnaných osob tohoto správního obvodu.

Podíl nezaměstnaných osob podle věku, pohlaví a správních obvodů ORP k 31. 12. 2016

Pramen: Úřad práce České republiky - generální ředitelství

v %

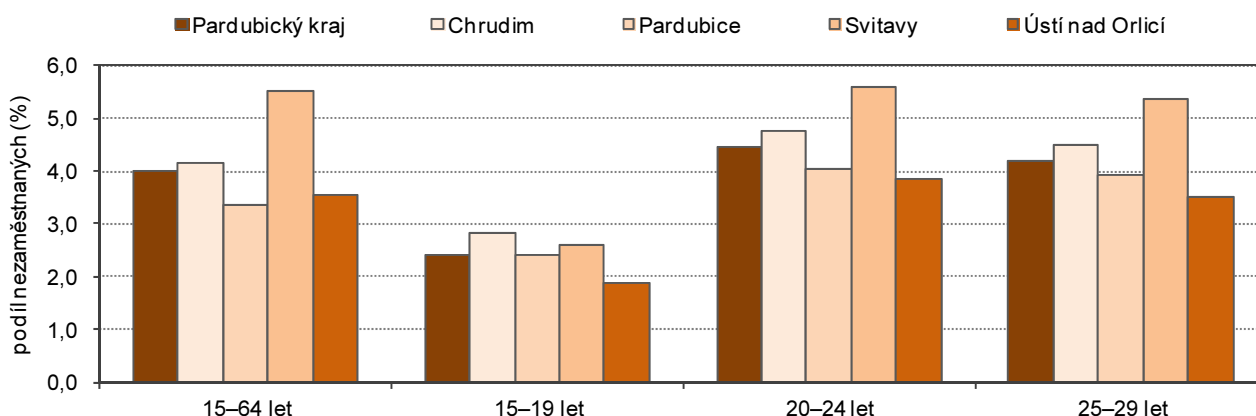
	Podíl nezaměstnaných osob ve věku ¹⁾											
	15–64 let			15–19 let			20–24 let			25–29 let		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Pardubický kraj	4,00	4,04	3,97	2,40	2,39	2,41	4,47	4,88	4,03	4,21	4,09	4,33
v tom SO ORP:												
Česká Třebová	4,62	4,65	4,59	3,82	2,98	4,74	4,76	4,82	4,69	4,51	5,14	3,82
Hlinsko	3,14	3,56	2,69	1,46	1,68	1,21	2,89	2,95	2,83	3,47	3,73	3,17
Holice	3,23	3,04	3,42	2,15	2,00	2,33	3,71	4,29	3,11	3,21	2,93	3,52
Chrudim	4,36	4,74	3,97	3,18	3,35	3,01	5,19	6,09	4,20	4,73	4,48	5,00
Králíky	4,05	3,69	4,45	1,15	0,87	1,46	2,76	3,31	2,16	3,07	3,16	2,96
Lanškroun	3,00	2,88	3,14	1,35	1,26	1,44	2,96	2,52	3,43	2,13	1,64	2,69
Litomyšl	3,49	3,70	3,28	1,95	2,07	1,83	3,80	3,61	4,00	3,48	3,20	3,77
Moravská Třebová	8,36	8,91	7,76	4,20	4,78	3,58	7,12	8,60	5,35	7,44	7,75	7,06
Pardubice	3,12	2,90	3,34	2,28	2,12	2,45	3,79	3,80	3,78	3,80	3,69	3,91
Polička	3,43	3,42	3,45	0,70	0,90	0,46	3,78	3,92	3,61	3,32	2,73	3,99
Přelouč	4,44	4,11	4,80	3,25	4,02	2,52	5,42	5,83	4,96	4,57	4,30	4,84
Svitavy	6,00	5,99	6,02	3,06	2,46	3,68	6,98	7,47	6,46	6,47	5,31	7,76
Ústí nad Orlicí	3,38	3,52	3,23	1,62	1,75	1,47	3,80	5,08	2,51	3,87	3,81	3,94
Vysoké Mýto	3,39	3,21	3,58	1,98	1,64	2,36	3,90	3,59	4,25	3,63	3,56	3,70
Žamberk	3,40	3,47	3,32	1,27	1,50	1,02	4,11	5,15	2,92	3,48	4,30	2,62

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce v daném věku k 31. 12. 2016 ze všech obyvatel stejného věku k 31. 12. 2015

Mezi mladými lidmi ve věku 20–24 let v kraji byl podíl nezaměstnaných mužů oproti ženám vyšší o 0,8 p. b., podílela se na tom výrazně vyšší nezaměstnanost mužů v porovnání s ženami v SO ORP Moravská Třebová (o 3,3 p. b.), Ústí nad Orlicí (o 2,6 p. b.) a Žamberk (o 2,2 p. b.). Vyšší nezaměstnanost žen byla v této věkové kategorii oproti mužům zjištěna ve třech správních obvodech ORP v kraji (Lanškroun, Litomyšl a Vysoké Mýto). Ve věkové skupině 25–29 let byl v deseti SO ORP podíl nezaměstnaných žen vyšší oproti podílu mužů. Na úrovni celého kraje byl rozdíl mezi muži a ženami 0,2 p. b., avšak na Svitavsku byl rozdíl 2,5 p. b., na Poličsku 1,3 p. b. a na Lanškrounsku 1,1 p. b. Výrazně vyšší nezaměstnanost mužů byla v této věkové kategorii na Žambersku (o 1,7 p. b.) a na Česko-třebovsku (o 1,3 p. b.).

Podíl nezaměstnaných osob podle věku v okresech Pardubického kraje k 31. 12. 2016¹⁾

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

¹⁾ počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání v daném věku na 100 obyvatel stejného věku

Z **meziokresního srovnání** vyplývá, že podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–64 let byl v roce 2016 u mužů i žen nejvyšší v okrese Svitavy a obdobná situace byla i mezi mladými lidmi ve věku 20–29 let. V nejmladší věkové kategorii ekonomicky aktivních (15–19 let) byl však nejvyšší podíl nezaměstnaných mužů i žen v okrese Chrudim.

4. Zdravotní péče

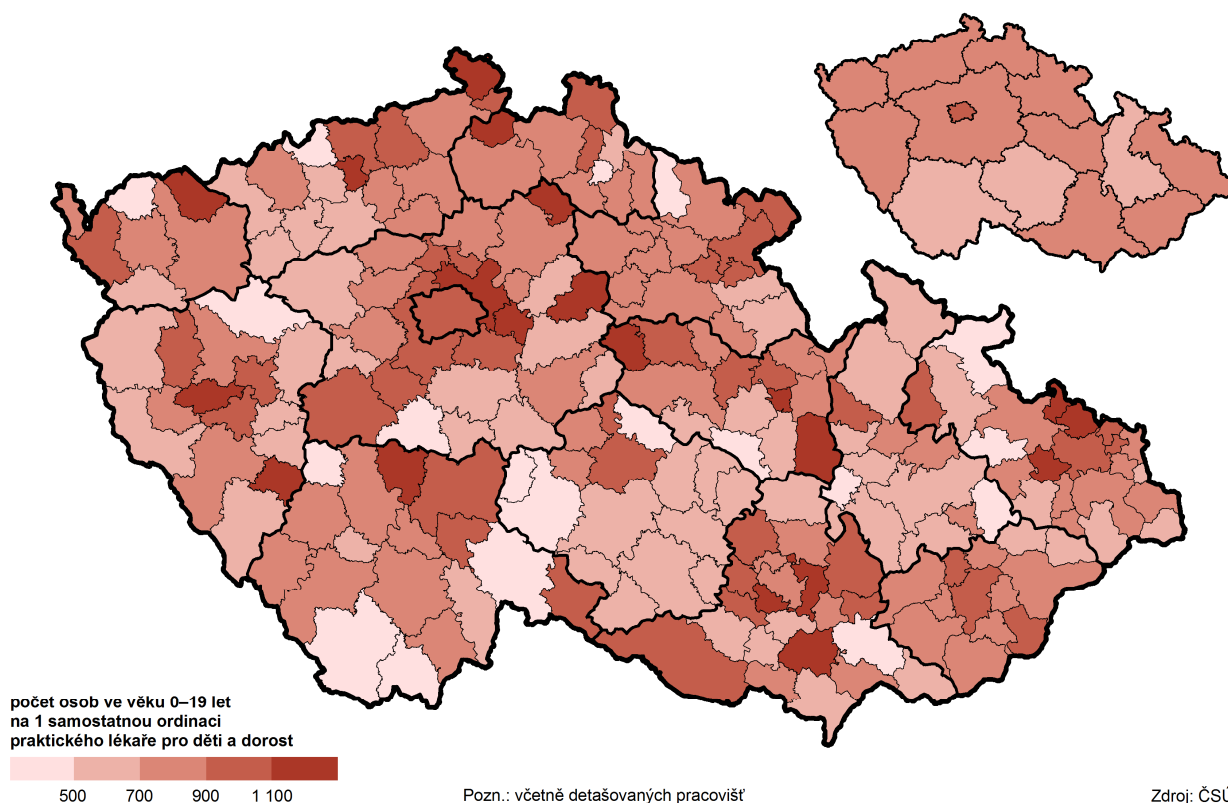
Zajištění komplexní a kvalitní lékařské péče je důležitým základem pro zdravý život dětí a mládeže, ať už jde o léčbu běžných dětských chorob, pravidelnou prevenci a očkování, péči o chrup, léčbu vad řeči, alergie, atd. O zdraví dětí pečují jejich rodiče, praktičtí lékaři pro děti a dorost, ambulantní specialisté, lůžková zařízení i specializovaná centra.

Praktičtí lékaři pro děti a dorost

Praktičtí lékaři pro děti a dorost pečují o zdravé i nemocné děti. Registrovaní dětské pacienty by měli absolvovat u svého praktického lékaře minimálně 19 preventivních prohlídek⁴ a 8 návštěv z důvodu povinných očkování. V roce 2015, dle posledních dostupných dat, fungovalo v Pardubickém kraji celkem 91 samostatných ordinací praktického lékaře pro děti a dorost a 30 detašovaných pracovišť samostatných ordinací praktického lékaře pro děti a dorost. Počet samostatných ordinací poklesl v posledních 10 letech o 9 ordinací, detašovaných ordinací praktického lékaře pro děti a dorost je o 8 méně.

U **praktického lékaře pro děti a dorost** bylo v Pardubickém kraji v roce 2015 registrováno 95 tisíc dětských pacientů. Po přepočtu připadlo v kraji 854 osob ve věku 0–19 let na jednu samostatnou ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost včetně detašovaných pracovišť, což je druhý nejvyšší podíl v republikovém srovnání po Hlavním městě Praze. V rámci kraje i celé republiky na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) existují velké rozdíly v počtu dětí připadajících na jednu ordinaci praktického lékaře. Nejvyšší počet dětí na jednu ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost připadá v rámci kraje i celé republiky (206 SO ORP) na SO ORP Přelouč, kde se počet dětí na jednu ordinaci blíží 2 350; nejmenší počet dětí (téměř 370 dětí) připadá na jednu ordinaci v SO ORP Blatná z Jihočeského kraje, v rámci kraje připadá nejméně dětí (405 dětí) na ordinaci praktického lékaře v SO ORP Polička.

Samostatné ordinace praktických lékařů pro děti a dorost podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2015

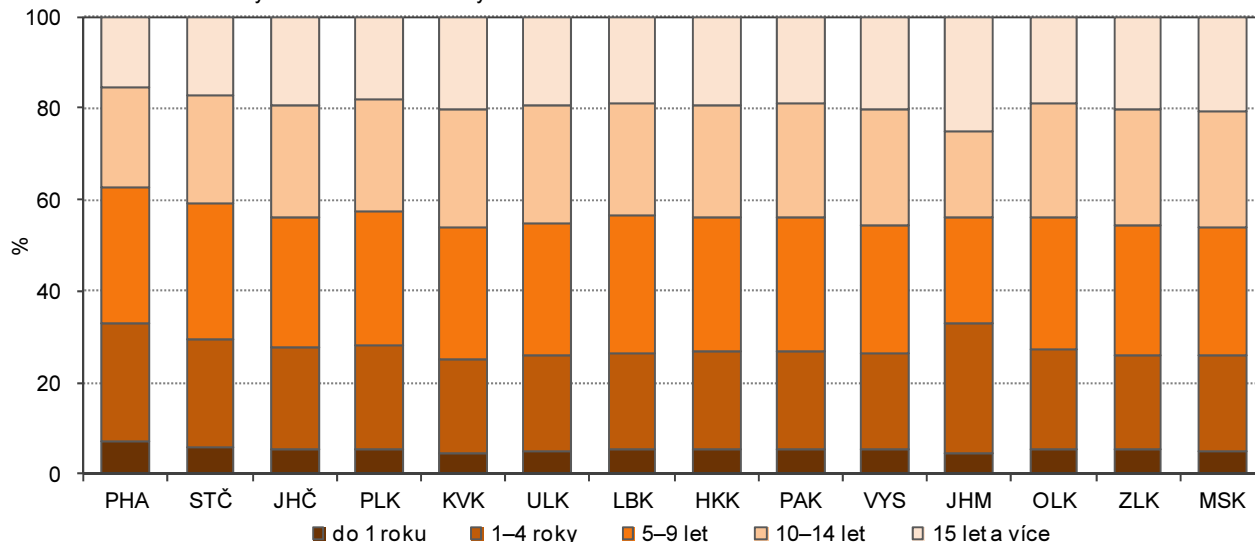

Mezi **registrovanými pacienty u praktických lékařů pro děti a dorost** byla v roce 2015 v kraji nejpočetněji zastoupena věková skupina 5–9 let (29 %), následovaná věkovou skupinou 0–4 roky (27 %) a věkovou skupinou 10–14 let (25 %), nejmenší podíl tvořili pacienti patnáctiletí a starší (19 %). V porovnání s republikovým průměrem byly v kraji početněji zastoupeny věkové skupiny 5–9 let a 10–14 let, nejmladší děti ve věku do 5 let jsou zastoupeny nižším podílem.

⁴ Obsah a časové rozmezí preventivních prohlídek je obsaženo ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví č. 70/2012 Sb.

Registrovaní pacienti oboru praktický lékař pro děti a dorost podle věkových skupin a krajů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

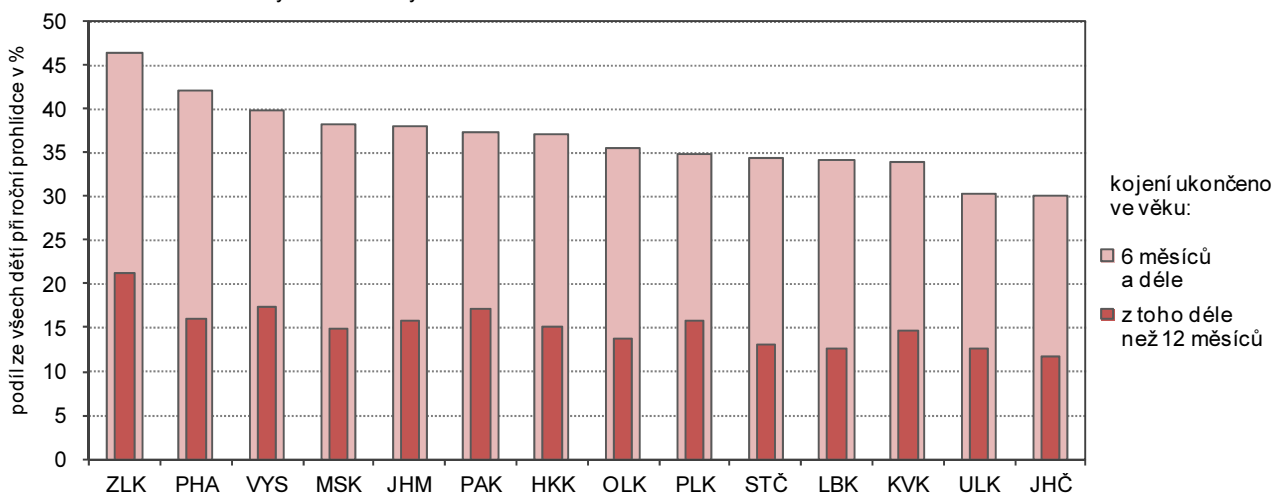

Praktičtí lékaři pro děti a dorost zjišťují při roční preventivní prohlídce mimo jiné i délku kojení dětí. **Kojení** zajišťuje dětem přísun hormonů, růstových faktorů, protilátek a látek podporujících jejich zdraví. Světová zdravotnická organizace (WHO) jako koordinační autorita v mezinárodním veřejném zdraví a Dětský fond Organizace spojených národů (UNICEF) jako organizace, která se celosvětově zabývá ochranou a zlepšováním životních podmínek dětí a podporou jejich všestranného rozvoje, doporučují matkám výlučné kojení do šesti měsíců věku dítěte a v kojení dále pokračovat se zavedenými příkrmy nejméně do dvou let dítěte.

V roce 2015 bylo v Pardubickém kraji 37,3 % dětí kojených více než 6 měsíců, což byla hodnota mírně nad republikovým průměrem, z toho u 17,2 % dětí v kraji pokračovaly matky v kojení déle než 12 měsíců, a to byl třetí nejvyšší podíl v krajském srovnání. Nekojených dětí bylo v Pardubickém kraji v roce 2015 v průměru 4,5 %, což byl v mezikrajském srovnání pátý nejnižší podíl.

Děti při roční prohlídce podle délky kojení v krajích ČR v roce 2015

Pramen: Národní zdravotnický informační systém

Nejvyšší podíl kojených dětí déle než 6 měsíců a zároveň i déle než 12 měsíců byl v **mezikrajském srovnání** zjištěn ve Zlínském kraji (46,3 %, resp. 21,2 %), nejnižší podíl v obou kategoriích byl evidován v Jihočeském kraji (30,0 %, resp. 11,8 %). Nejvíce nekojených dětí ze všech dětí při roční prohlídce u praktického lékaře pro děti a dorost bylo v roce 2015 evidováno v Královéhradeckém kraji (7,0 %), nejméně ve Zlínském kraji (3,0 %).

Mezi okresy Pardubického kraje měl nejvyšší podíl dětí kojených déle než 6 měsíců v roce 2015 okres Chrudim (47,4 %) a nejnižší okres Pardubice (32,8 %). Na Pardubicku nebylo 5,4 % narozených dětí kojeno, což byl nejvyšší podíl mezi okresy Pardubického kraje; nejméně nekojených dětí bylo evidováno v roce 2015 na Orlickoústecku (3,2 %).

Děti při roční prohlídce podle délky kojení v roce 2015

Zdroj: ÚZIS

v %

	Kojení ukončeno ve věku					Nekojené děti
	do 6 týdnů	6 týdnů až 2 měsíce	3 až 5 měsíců	6 až 11 měsíců	12 měsíců a déle	
Pardubický kraj	17,3	16,7	24,2	20,1	17,2	4,5
v tom okresy:						
Chrudim	14,2	14,1	19,9	23,3	24,1	4,4
Pardubice	17,8	16,3	27,7	16,5	16,3	5,4
Svitavy	18,4	15,2	20,1	22,5	18,6	5,3
Ústí nad Orlicí	18,1	19,7	25,9	20,3	12,8	3,2

Hospitalizovaní v nemocnicích podle věku

V roce 2015 bylo evidováno 74,5 tisíce hospitalizovaných pacientů v lůžkových zařízeních s bydlištěm v Pardubickém kraji a z nich 28 % (21 tisíc osob) tvořili pacienti ve věku do 29 let. Nejčastější **příčiny hospitalizace** jsou odlišné v různých **věkových skupinách**. Ve věkové skupině hospitalizovaných pacientů do 1 roku bylo nejčastějším důvodem hospitalizace narození (82 % hospitalizovaných pacientů v dané věkové skupině), ve věkových skupinách 1–4 roky a 5–9 let byly nejčastější hospitalizace spojeny s nemocemi dýchací soustavy (35 %, resp. 27 % hospitalizovaných), pacienti ve věku 10–14 a 15–19 let jsou nejčastěji hospitalizováni kvůli zlomeninám a poraněním hlavy (24 %, resp. 23 % hospitalizovaných), pro skupiny pacientů ve věku 20–24 a 25–29 let jsou nejčastější příčinou hospitalizace těhotenství, porod a šestinedělí (27 %, resp. 43 % hospitalizovaných). Podrobná data jsou k dispozici v přílohové tabulce této publikace.

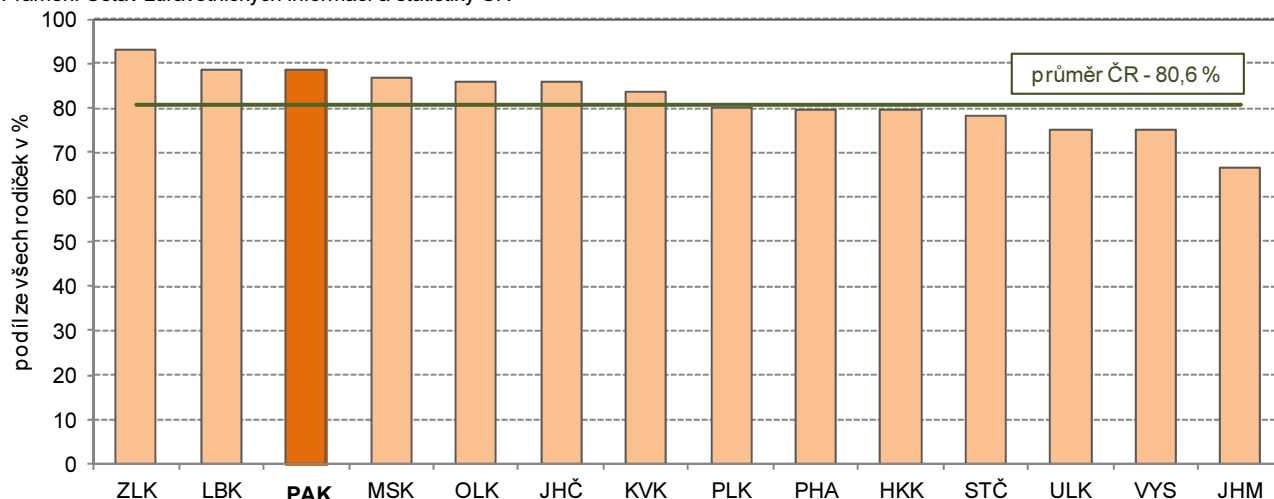
Zdravotní stav

Prenatální diagnostika slouží k odhalování vrozených vad ještě před narozením a stále významněji ovlivňuje výsledné četnosti závažných vrozených vad v novorozenecké populaci. Jednou z neinvazivních metod prenatální diagnostiky je **screening těhotných**, sloužící k vyloučení anatomických odchylek ve stavbě těla plodu a k určení zvýšeného rizika vrozených vad u plodu. Stále čtenější využití screeningů s vyšší efektivitou záchytu vede k možnosti využít časnější metodu invazivní prenatální diagnostiky a díky tomu diagnostikovat vrozené vady v nižším týdnu těhotenství.

V roce 2015 podstoupilo screening v prvním trimestru těhotenství 88 % rodiček z Pardubického kraje, což byl třetí nejvyšší podíl v republikovém srovnání. Nejvyšší podíl rodiček, které podstoupily screeningové vyšetření, vykázal Zlínský kraj (93 %), nejnižší podíl byl evidován v Jihomoravském kraji (66 %).

Screening rodiček v prvním trimestru podle krajů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

V rámci Pardubického kraje v roce 2015 absolvovalo screening v prvním trimestru těhotenství, jak v absolutním počtu, tak i v přepočtu na 1 000 rodiček, nejvíce rodiček ve věkové skupině 30–34 let (89,8 % rodiček). **V rámci okresů Pardubického kraje** vykázal nejvyšší vyšetřenost okres Ústí nad Orlicí s 91,5 % rodiček, které podstoupily screeningové vyšetření v prvním trimestru ze všech rodiček v okrese v daném roce; nejmenší vyšetřenost byla evidovaná v okresech Chrudim a Pardubice (86,6 %, resp. 86,5 %).

Screening rodiček v prvním trimestru podle věku a okresů v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

v %

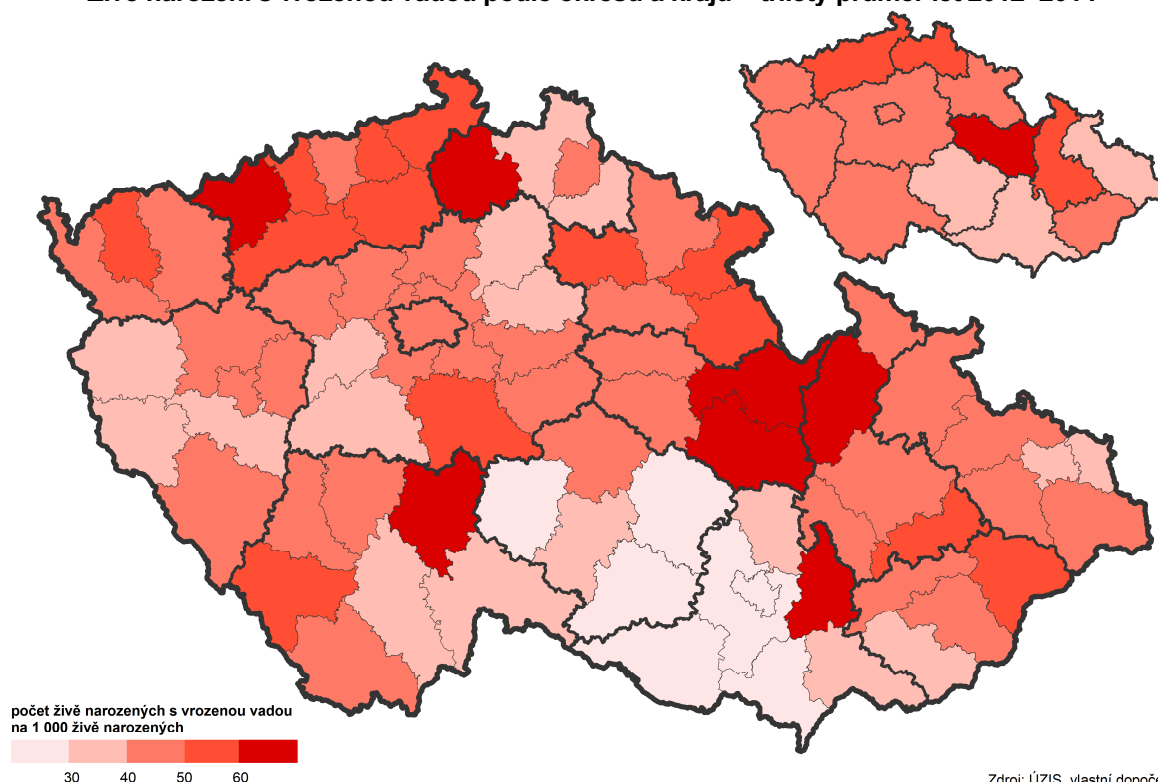
	Rodičky, které v prvním trimestru podstoupily ultrazvukové vyšetření							
	celkem	do 19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45 a více
Pardubický kraj	88,4	77,7	87,0	88,7	89,8	88,2	84,5	75,0
v tom okresy:								
Chrudim	86,6	75,0	86,0	87,5	87,9	85,8	78,8	.
Pardubice	86,5	82,1	85,1	86,1	87,8	86,8	79,5	50,0
Svitavy	89,2	78,3	86,4	90,6	90,7	86,9	92,1	.
Ústí nad Orlicí	91,5	75,8	89,8	91,4	93,2	92,5	90,3	100,0

Zvyšující se průměrný věk rodiček (od roku 2000 vzrostl v Pardubickém kraji průměrný věk matek při narození dítěte téměř o 4 roky) s sebou přináší zvýšené riziko výskytu **vrozených vývojových vad u živě narozených dětí (VV)**. Zdrojem informací o vrozených vadách je Národní registr vrozených vad, jehož data zpracovává Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky. Z publikovaných dat lze vyvodit závěr, že od roku 2000 počet živě narozených dětí s VV v České republice (41 živě narozených dětí s VV na 1 000 dětí živě narozených v roce 2000) vzrůstal s maximálními hodnotami v letech 2010 až 2012 (48 živě narozených dětí s VV na 1 000 živě narozených dětí v roce 2012) a v letech následujících byly již hodnoty nižší.

Výskyt vrozených vad u živě narozených dětí v **Pardubickém kraji** kopíruje republikový trend vývoje, bohužel **hodnoty patří k nejvyšším** v republikovém srovnání. V posledních pěti letech byly počty živě narozených dětí s VV (na 1 000 živě narozených dětí) v Pardubickém kraji v mezikrajském srovnání čtyřikrát nejvyšší (s maximem 65 živě narozených dětí s VV na 1 000 dětí živě narozených v roce 2012).

Mezi sledované diagnózy patří vrozené vady oběhové, nervové, trávicí a močové soustavy, VV pohlavních orgánů, deformace svalové a kosterní soustavy, rozštěp rtu a rozštěp patra a abnormality chromozomů nezařazené jinde (Downův syndrom, Edwardsův syndrom). V průměru připadají v Pardubickém kraji 1,3 vrozené vady na jedno narozené dítě s vrozenou vadou.

Živě narození s vrozenou vadou podle okresů a krajů – tříletý průměr let 2012–2014

V rámci České republiky patřily v období let 2012–2014 mezi oblasti s vyšším výskytem vrozených vad (kromě Pardubického kraje) také regiony severozápadního, severního a severovýchodního pohraničí. V **republikovém srovnání 77 okresů** včetně Hlavního města Prahy podle hodnoty incidence⁵ vrozených vývojových vad v tříletém průměru let 2012–2014 byl okresem s nevyšší hodnotou okres Česká Lípa (87,2 ‰), následovaný okresem Svítavy (78,9 ‰), Ústí nad Orlicí (73,0 ‰), Šumperk (67,3 ‰) a Tábor (62,0 ‰). Nejnižší výskyt vrozených vad je situován do okresů na jihu Moravy a jihovýchodních Čech, do okresů Brno-venkov (21,3 ‰), Znojmo (25,9 ‰), Břeclav (27,1 ‰), Žďár nad Sázavou (27,2 ‰) a Brno-město (28,2 ‰).

⁵ Incidence je demografický ukazatel počtu nových onemocnění k počtu obyvatel.

Živě narození s vrozenou vadou podle okresů

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

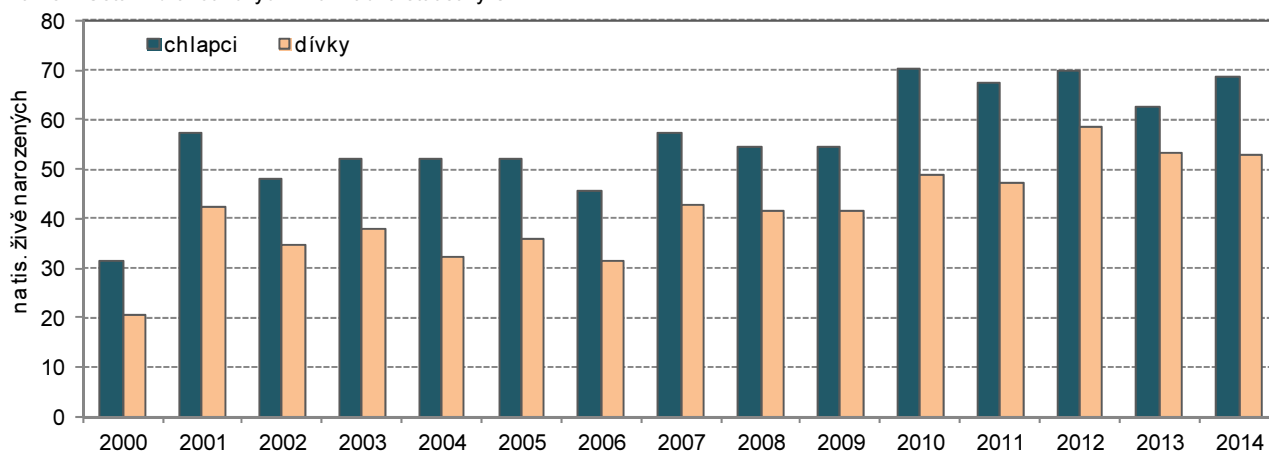
na 1 000 živě narozených

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pardubický kraj	53,5	49,6	46,7	44,2	44,4	39,3	50,4	39,6	48,5	61,2	58,7	64,8	57,9	60,8
v tom okresy:														
Chrudim	40,6	43,1	30,5	46,7	43,8	40,5	66,6	50,9	42,7	45,0	38,2	46,7	41,2	52,4
Pardubice	68,3	52,3	51,3	44,0	32,0	35,4	40,3	31,0	48,4	55,0	51,2	46,9	51,1	50,7
Svitavy	49,3	63,3	67,7	59,1	82,0	40,4	51,1	48,6	55,1	70,8	60,9	75,5	80,5	80,8
Ústí nad Orlicí	51,0	41,9	38,3	32,3	31,6	41,7	48,9	35,3	47,4	72,7	81,3	92,2	61,4	65,2

V rámci pardubického regionu byly zjištěny nejvyšší hodnoty incidence vrozených vývojových vad v roce 2014 v okrese Svítavy (80,8 ‰), kde evidujeme vysoký podíl živě narozených s vrozenou vadou dlouhodobě; nejnižší hodnoty v okrese Pardubice (50,7 ‰). **V porovnání okresů Pardubického kraje** mezi roky 2001–2014 byla celkem sedmkrát nejvyšší hodnota incidence vrozených vývojových vad v okrese Svítavy a celkem sedmkrát nejnižší hodnota v okrese Chrudim.

Živě narození s vrozenou vadou podle pohlaví v Pardubickém kraji

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Z předcházejícího grafu je patrné vyšší zastoupení chlapců s vrozenou vadou v porovnání s dívkami v Pardubickém kraji, které se v průběhu let významně nemění. Mezi roky 2000 až 2014 kolísá podíl chlapců na všech živě narozených s vrozenou vadou v Pardubickém kraji v rozmezí 55–63 %; v rámci České republiky je rozptýl vyšší, a to mezi 50–61 %.

V posledních letech české ženy odkládají mateřství a založení rodiny do pozdějšího věku a k plánovanému mateřství přistupují zodpovědněji. Svou snahu otěhotnět podporují změnou stravovacích návyků nebo životního stylu. Z následující tabulky je jasně patrné, že čím vyššího věku budoucí matky jsou, tím méně se mezi nimi vyskytuje kuřaček a naopak nejvyšší **výskyt kuřaček mezi rodičkami** v daném věku je v nejnižší věkové skupině do 19 let.

Rodičky kouřící v těhotenství podle věku a okresů – tříletý průměr let 2013–2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

na 1 000 rodiček

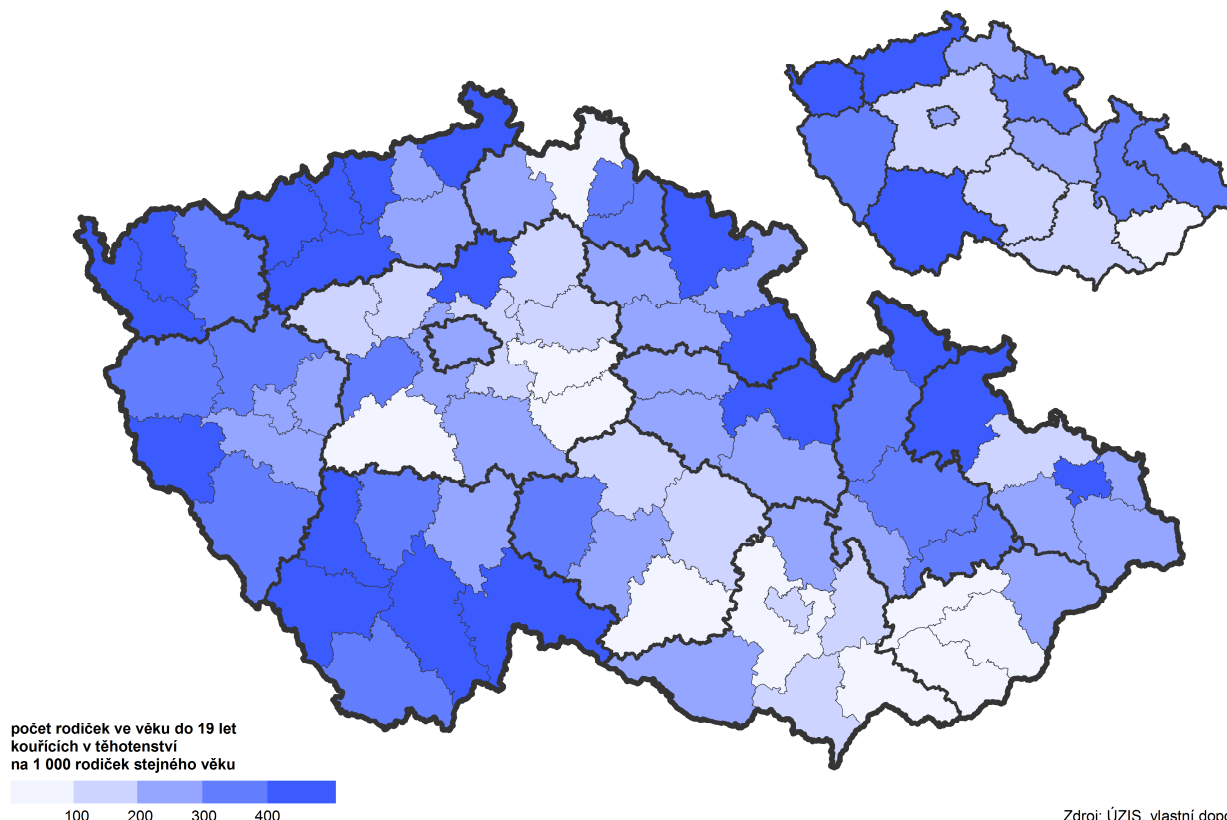
	Celkem	Věk						
		do 19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45 a více
Pardubický kraj	60	280	145	57	31	36	41	.
v tom okresy:								
Chrudim	52	267	118	44	19	42	65	.
Pardubice	54	222	142	60	29	30	17	.
Svitavy	40	200	103	31	20	18	38	.
Ústí nad Orlicí	88	406	199	80	49	55	53	.

Následující kartogram ukazuje **výskyt kuřaček mezi rodičkami v nejnižší věkové skupině do 19 let** (na 1 000 rodiček stejného věku) v průměru let 2013–2015 mezi 77 okresy České republiky včetně Hlavního města Prahy. Nejvyšší podíl zjišťujeme v příhraničních regionech (Most – 673 ‰, Jeseník – 611 ‰, Sokolov – 579 ‰, Teplice – 564 ‰ a Domažlice – 533 ‰). Nejméně kuřaček mezi těhotnými ženami do 19 let nacházíme na Jižní Moravě a ve Středních Čechách (Příbram – 14 ‰, Liberec – 34 ‰, Třebíč – 38 ‰, Hodonín – 41 ‰ a Kroměříž – 51 ‰).

Rodičky ve věku do 19 let kouřící v těhotenství podle okresů a krajů – tříletý průměr let 2013–2015

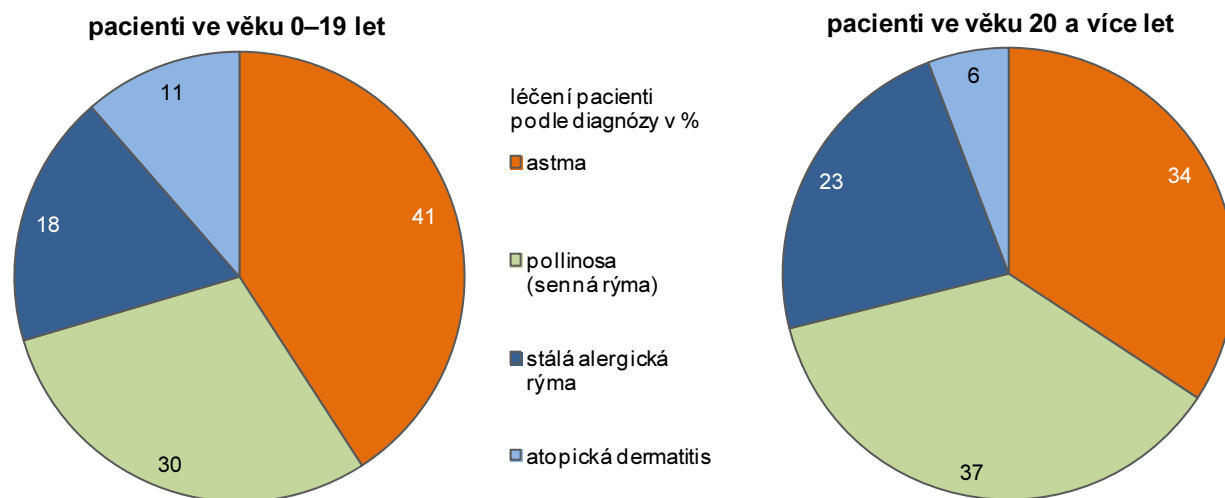

Na **alergologických pracovištích** v Pardubickém kraji se v roce 2013 (dle posledních dostupných dat) léčilo 26 tisíc pacientů, tj. 50 léčených pacientů na tisíc obyvatel (průměr v ČR je 85 pacientů na tisíc obyvatel). Celkem bylo v kraji v roce 2013 vykázáno 58 tisíc ošetření (vyšetření), tj. 2,2 ošetření na 1 pacienta (průměr v ČR je 2,5).

Následující graf ukazuje rozdílné pořadí 4 **nejběžnějších diagnóz dle věku léčených osob**. Na výkaze pro obor alergologie a klinické imunologie se sleduje dalších 7 diagnóz, které svým výskytem nejsou tak významné (tvoří na republikové úrovni u pacientů do 19 let 5,0 % dispenzarizovaných pacientů a u pacientů ve věku 20 a více let 5,5 %). Zatímco u pacientů ve věku do 20 let je v kraji nejčastějším onemocněním astma (41 % ze čtyř nejběžnějších diagnóz), pacienti starší 20 let jsou nejčastěji léčeni na pollinosa – sennou rýmu (37 %). Z celkového počtu pacientů léčených pro určitou diagnózu na odděleních alergologie ve sledovaném roce v Pardubickém kraji tvořily osoby do 19 let 51 % a 49 % připadalo na pacienty starší 20 let (v ČR osoby do 19 let – 48 %, osoby starší 20 let – 52 %).

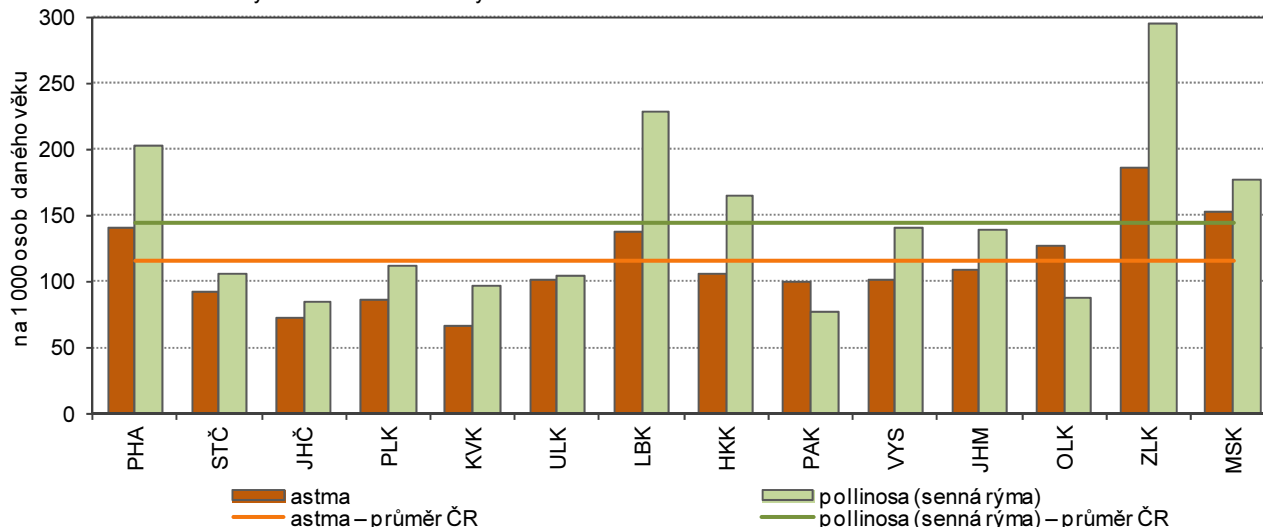
Struktura léčených pacientů pro vybranou diagnózu oboru alergologie v Pardubickém kraji v roce 2013

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Léčení pacienti oboru alergologie ve věku 15–19 let na vybranou diagnózu podle krajů v roce 2013

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Mezikrajským porovnáním hodnot u nejčastějších alergologických onemocnění vidíme, že počet léčených osob ve věkové skupině 15–19 let na 1 000 obyvatel stejného věku u onemocnění astmatem v Pardubickém kraji nepřesahuje republikový průměr (kraj – 100 ‰, ČR – 115 ‰); počet případů onemocnění pollinosou – sennou rýmou je v Pardubickém kraji dokonce nejnižší v mezikrajském srovnání (kraj – 76 ‰, ČR – 144,4 ‰). Nejvyšších hodnot bylo ve věkové skupině 15–19 let dosaženo ve Zlínském kraji u obou sledovaných diagnóz (astma – 185,6 ‰, pollinosa – 294,5 ‰) nejmenší počet pacientů léčených na astma na tisíc osob daného věku byl evidován v Karlovarském kraji (86,1 ‰).

Z detailnějšího pohledu na léčené pacienty pro vybranou diagnózu v Pardubickém kraji ve sledovaném roce 2013 trpělo nejvíce pacientů **astmatem** (11,5 tisíce pacientů, 22 nemocných na 1 000 osob bez ohledu na věk). Onemocnění astmatem je v různých věkových skupinách rozdílné: ve věkové skupině 0–5 let připadá 36 pacientů na tisíc dětí příslušného věku, ve věkové skupině 6–14 let je to 60 nemocných na tisíc dětí příslušného věku a ve věku 15–19 let se s touto nemocí potýká dokonce 100 pacientů z tisíce osob příslušného věku. Výskyt astmatu u osob starších 20 let je podstatně nižší (13 pacientů z 1 000 obyvatel). V porovnání s rokem 2008 vzrostl počet pacientů starších 20 let léčených v Pardubickém kraji na astma o 54 %, počet dětí a mladistvých do 19 let stoupl o 26 % (v ČR pacienti do 19 let – nárůst o 4 %, pacienti ve věku 20 let a starší – nárůst o 12 %).

Druhým nejčastějším onemocněním v kraji byla **pollinosa – senná rýma** (10,2 tisíce pacientů, 20 nemocných na 1 000 osob v roce 2013). Obdobné rozložení v jednotlivých věkových skupinách jako u nemocných astmatem můžeme vidět i u léčených pacientů s pollinosou. Nejnižší výskyt onemocnění pollinosou je u osob starších 20 let (13 pacientů na 1 000 osob daného věku), následují děti do 5 let (15 pacientů na 1 000 dětí daného věku) a děti od 6 do 14 let (49 pacientů na 1 000 dětí daného věku), nejvyšší počet léčených pacientů se sennou rýmou se vyskytuje ve věkové skupině mládeže ve věku 15 až 19 let (76 pacientů na 1 000 osob daného věku). Porovnáním výskytu pollinosy v letech 2008 a 2013 v Pardubickém kraji vidíme u pacientů do 19 let pokles o 9 %, počet pacientů ve věku 20 a více let se zvýšil o 8 % (v ČR pacienti do 19 let – nárůst o 14 %, pacienti ve věku 20 let a starší – nárůst o 10 %).

Třetí nejvýznamnější diagnózou, která byla léčena v alergologických ordinacích Pardubického kraje, byla **stálá alergická rýma**. Nemocné do 5 let postihovala v 10 případech z tisíce dětí příslušného věku, děti ve věku 6 až 14 let ve 27 případech z 1 tisíce dětí daného věku a největší rozšíření se týkalo věkové skupiny 15 až 19 let, ve které připadalo 51 pacientů na tisíc osob daného věku. Z tisíce osob starších 20 let se stálá alergická rýma vyskytovala u 8 pacientů, což je čtvrtá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání.

Poslední z nejběžnějších diagnóz, u které je ale rozšíření v dětské populaci podle věku odlišné od předchozích diagnóz, je **atopická dermatitis**. Nejčastěji postihovala atopická dermatitis děti do 5 let (26 pacientů na tisíc dětí v daném věku), děti od 6 do 14 let onemocněly v 11 případech z tisíce dětí stejného věku, častější výskyt onemocnění se vyskytoval u pacientů ve věku 15 až 19 let – 17 případů na tisíc osob daného věku, nejmenší výskyt byl zaznamenán ve věkové skupině 20letých a starších, u kterých se týkal 2 pacientů na tisíc obyvatel daného věku, a to byla zároveň čtvrtá nejnižší hodnota v republikovém srovnání.

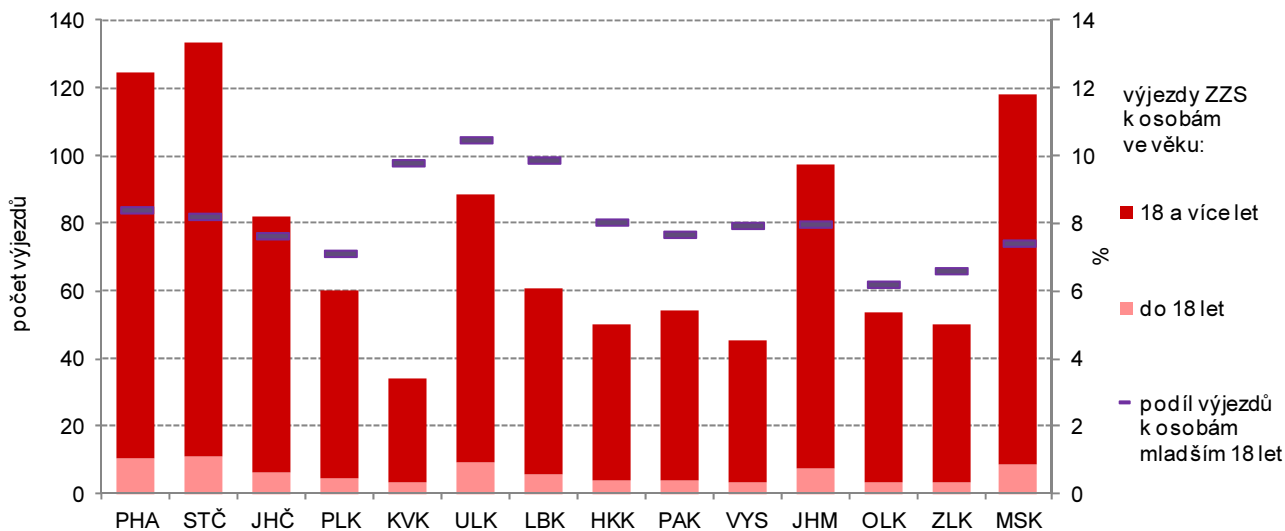

Zdravotnická záchraná služba

Jak vyplývá ze statistik Asociace zdravotnických záchraných služeb České republiky **Zdravotnická záchraná služba**⁶ (dále ZZS) Pardubického kraje realizovala v roce 2016 celkem 47,5 tisíce výjezdů, z toho 20,4 % (10 tisíc) výjezdů reprezentovaly výjezdy k úrazům, 3,0 % (1,5 tisíce) k dopravním nehodám. Výjezdy ZZS k dětem a mladistvým do 18 let tvořily 7,7 %. Podíl výjezdů ZZS k dětem a mladistvým do 18 let byl kraji v roce 2016 v mezikrajském srovnání podprůměrný (ČR – 8,1 % výjezdů). Nejčastěji vyjíždí záchranáři k případům dětí nebo mladistvých do 18 let v Ústeckém kraji (10,5 % výjezdů) a nejméně často v Olomouckém kraji (6,2 % výjezdů).

Výjezdy Zdravotnické záchrané služby podle krajů v roce 2016

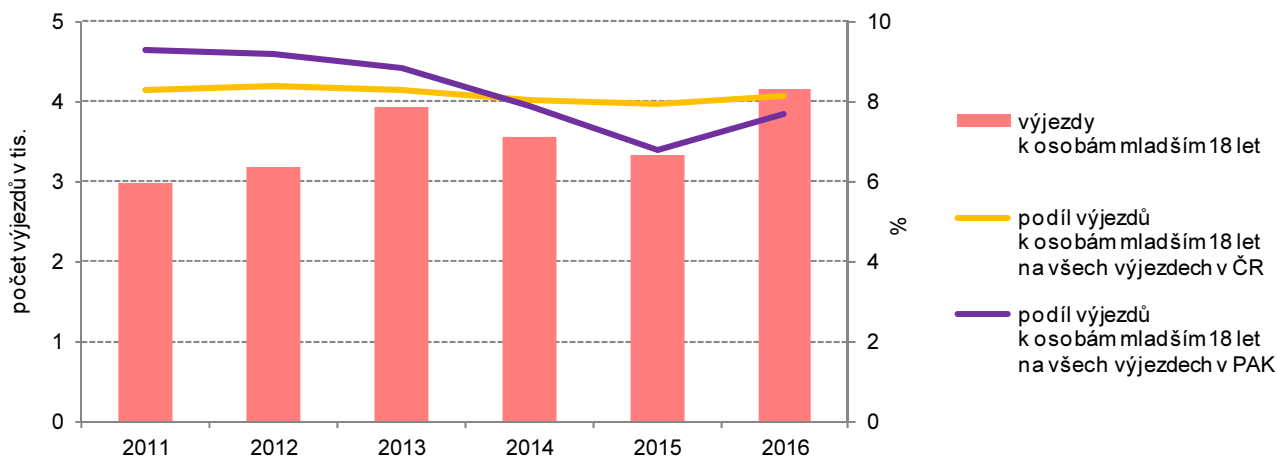
Pramen: Asociace zdravotnických záchraných služeb České republiky

V delším časovém horizontu lze sledovat **nárůst počtu posádek i výjezdů ZZS**. Od roku 2011 vzrostl celkový počet výjezdů posádek ZZS v Pardubickém kraji o 5,5 tis., to je o 14 % (v ČR nárůst o 136,3 tisíc, to je o 16 %); počet výjezdů k dětem a mladistvým do 18 let se v kraji zvýšil o 1,2 tis., to je o 40 % (v ČR nárůst o 18,6 tis., to je o 28 %). Nárůst počtu výjezdů byl provázen zvýšením počtu výjezdových skupin, kterých od roku 2011 v Pardubickém kraji přibýlo 5 (nárůst o 20 %), v České republice realizovalo zdravotnickou záchranou službu v roce 2016 o 65 posádek více (nárůst o 13 %) než v roce 2011.

Výjezdy Zdravotnické záchrané služby Pardubického kraje k dětem a mladistvým do 18 let

Pramen: Asociace zdravotnických záchraných služeb České republiky

Z grafu vidíme, že na republikové úrovni je podíl výjezdů zdravotnických záchranářů k případům dětí a mladistvých do 18 let od roku 2011 téměř stabilní kolem 8 % s odchylkou 0,5 procentního bodu, v Pardubickém kraji podíl výjezdů k dětem a mladistvým do 18 let ve sledovaném období kolísá zřetelněji s odchylkou 2,5 procentního bodu.

⁶ Zdravotnickou záchranou službou se rozumí péče o osoby postižené náhle vzniklou poruchou ohrožující život nebo zdraví jejich vlastní, nebo osoby v jejich okolí, a to na místě vzniku náhlého onemocnění nebo úrazu i během jejich přepravy k dalšímu odbornému ošetření v cílovém zdravotnickém zařízení.

5. Sociální služby

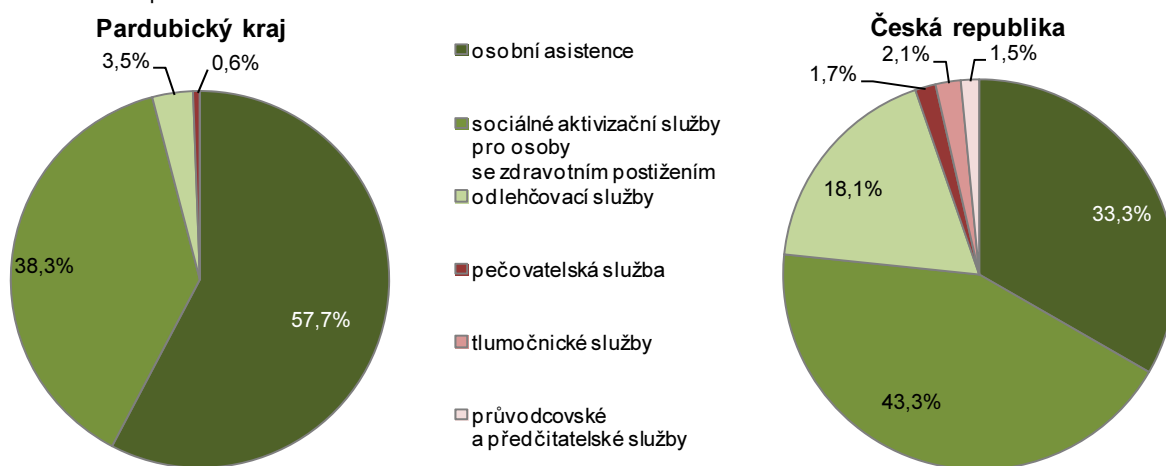
Smyslem sociálních služeb je zajištění pomoci a podpory osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Jedná se o pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zabezpečení chodu domácnosti, ošetřování, pomoc s výchovou a poradenství. Sociální služby jsou dle současné legislativní úpravy rozděleny do tří základních kategorií: sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence a jsou poskytovány ve třech formách: terénní, ambulantní a pobytové služby. V této kapitole přistupujeme k sociálním službám v širším měřítku, které zahrnuje i dávky státní sociální pomoci a pěstounské péče. Samostatnou podkapitolou jsou sirotčí důchody a držitelé průkazů zdravotně postižených. Zdrojem dat pro následující kapitolu je zejména Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

Uživatelé sociálních služeb

Uživatelé sociálních služeb jsou osoby, kterým je poskytována (nebo je jednorázově poskytnuta) sociální služba. Uživatelem služeb mohou být pouze osoby, jež jsou ohroženy nebo se ocitly v nepříznivé sociální situaci nebo jsou ohroženy sociálním vyloučením a jsou oprávněny tyto služby využívat. Mezi **služby sociální péče a sociální prevence**, které napomáhají zajistit osobám jejich fyzickou a psychickou soběstačnost, patří například pečovatelské služby, osobní asistence, sociálně aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením a odlehčovací služby.

Uživatelé vybraných sociálních služeb ve věku do 18 let podle druhu služby v roce 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Z předcházejícího grafu je patrná rozdílná struktura uživatelů jednotlivých druhů sociálních služeb v Pardubickém kraji a v České republice. Nejvyšší podíl dětí a mládeže do 18 let v kraji využívá služeb osobní asistence (57,7 % ze všech uživatelů), který vysoce převyšuje republikový průměr (33,3 %). Na republikové úrovni tvoří nejvyšší podíl klienti sociálně aktivizačních služeb pro osoby se zdravotním postižením (v ČR – 43,3 %, v Pardubickém kraji – 38,3 %). Služby tlumočnické, průvodcovské a předčitatelské nebyly v roce 2016 v kraji téměř využívány.

Uživatelé vybraných sociálních služeb ve věku do 18 let podle typu zařízení v roce 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podle typu **zařízení sociálních služeb**, která poskytují sociální služby a jsou určena také pro děti a mládež do 18 let, lze jmenovat například nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, sociální poradny, zařízení pro krizovou pomoc, pracoviště rané péče a azylové domy.

Nejvyšší podíl klientů ve věku do 18 let v Pardubickém kraji (42,5 %) a v České republice (52,8 %) využíval v roce 2016 nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, která poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem a mládeži ohroženým sociálním vyloučením. Druhé v pořadí dle podílu klientů jsou sociální porady (v Pardubickém kraji – 29,1 %, v ČR – 29,6 %), které jsou v základní formě součástí všech druhů sociálních služeb a dále zahrnují odborné sociální poradenství (rodinné poradny, sociální práci s osobami společensky nepřizpůsobivými, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí atd.). Vyšší podíl uživatelů, než byl republikový průměr, vykazala v kraji zařízení pro krizovou pomoc (v Pardubickém kraji – 9,8 %, v ČR – 2,7 %), která poskytují ubytování, stravu nebo pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů klientů. Také raná péče, která je poskytována dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené, byla v kraji využívána větším dílem klientů, než byl v roce 2016 republikový průměr (v Pardubickém kraji – 9,7 %, v ČR – 6,4 %).

Dávky státní sociální podpory a pěstounské péče, příspěvek na péči

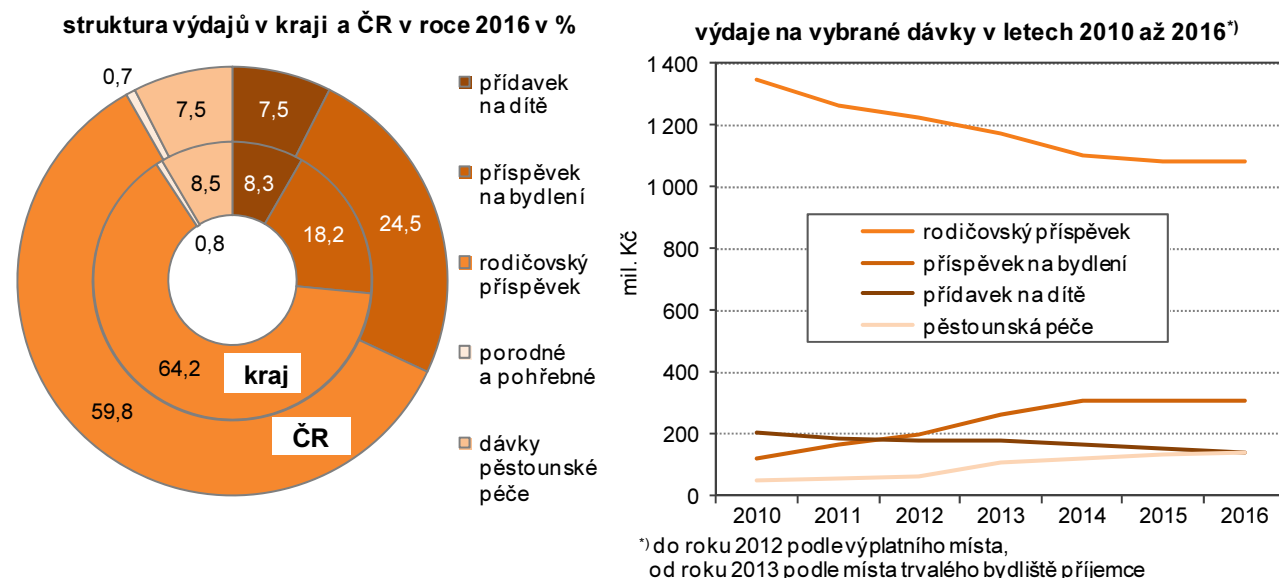
Dávky státní sociální podpory (SSP) zabezpečují adresnou pomoc mimo jiné i rodinám s nezaopatřenými dětmi ve stanovených sociálních situacích, na jejichž řešení rodina vlastními silami a prostředky nestačí. Dávky SSP jsou poskytovány formou přídatku na dítě, rodičovského příspěvku, příspěvku na bydlení, porodného a pohřebného a dávek pěstounské péče (od roku 2013 jsou samostatně právně upraveny).

V roce 2016 bylo v Pardubickém kraji vyplaceno více než 500 tisíc dávek státní sociální podpory (včetně dávek pěstounské péče). Z toho 46 % dávek tvořily přídatky na děti, 31 % rodičovský příspěvek, 19 % příspěvek na bydlení. **Počet vyplacených dávek státní sociální podpory** (včetně dávek pěstounské péče) poklesl proti roku 2010 v Pardubickém kraji téměř o 200 tisíc, z toho největší snížení počtu vyplacených dávek bylo zaznamenáno u přídatku na dítě a rodičovského příspěvku; zvýšení počtu dávek se týkalo příspěvku na bydlení a dávek pěstounské péče.

Výdaje na dávky státní sociální podpory (včetně dávek pěstounské péče) dosáhly v roce 2016 v Pardubickém kraji výše téměř než 1,7 miliardy Kč. Téměř dvě třetiny výdajů tvořil rodičovský příspěvek a bezmála jednu čtvrtinu příspěvek na bydlení. Od roku 2010 se snížila hodnota vyplacených sociálních dávek téměř o 270 milionů Kč; největší pokles zaznamenal rodičovský příspěvek a nejvíce vzrostla hodnota výdajů na příspěvek na bydlení a dávky pěstounské péče. Ve srovnání s republikovou strukturou zjišťujeme v kraji nadprůměrné zastoupení výdajů na dávky spojené s dětmi (zejména v případě rodičovského příspěvku) a naopak nižší podíl výdajů týkajících se příspěvku na bydlení.

Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Pardubickém kraji

Pramen: MPSV

Počet příjemců **přídatku na dítě** poklesl od roku 2012 v Pardubickém kraji o 64 tisíc a celková výše vyplacených dávek se snížila o 40 milionů. Nejvíce se snížil počet vyplacených dávek přídatku na dítě na Orlickoústecku (pokles o 23 tis.) a Svitavsku (pokles o 14 tis.); nejmenší pokles byl zaznamenán na Pardubicku (pokles o 9 tis.).

Počet vyplacených **dávek rodičovského příspěvku** se ve srovnání s rokem 2012 snížil v Pardubickém kraji o 20 tisíc, celková hodnota vyplacených dávek však poklesla o 140 milionů. Nejvíce poklesl počet příjemců rodičovského příspěvku v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí; nejméně v okrese Chrudim.

Vybrané dávky státní sociální podpory podle okresů

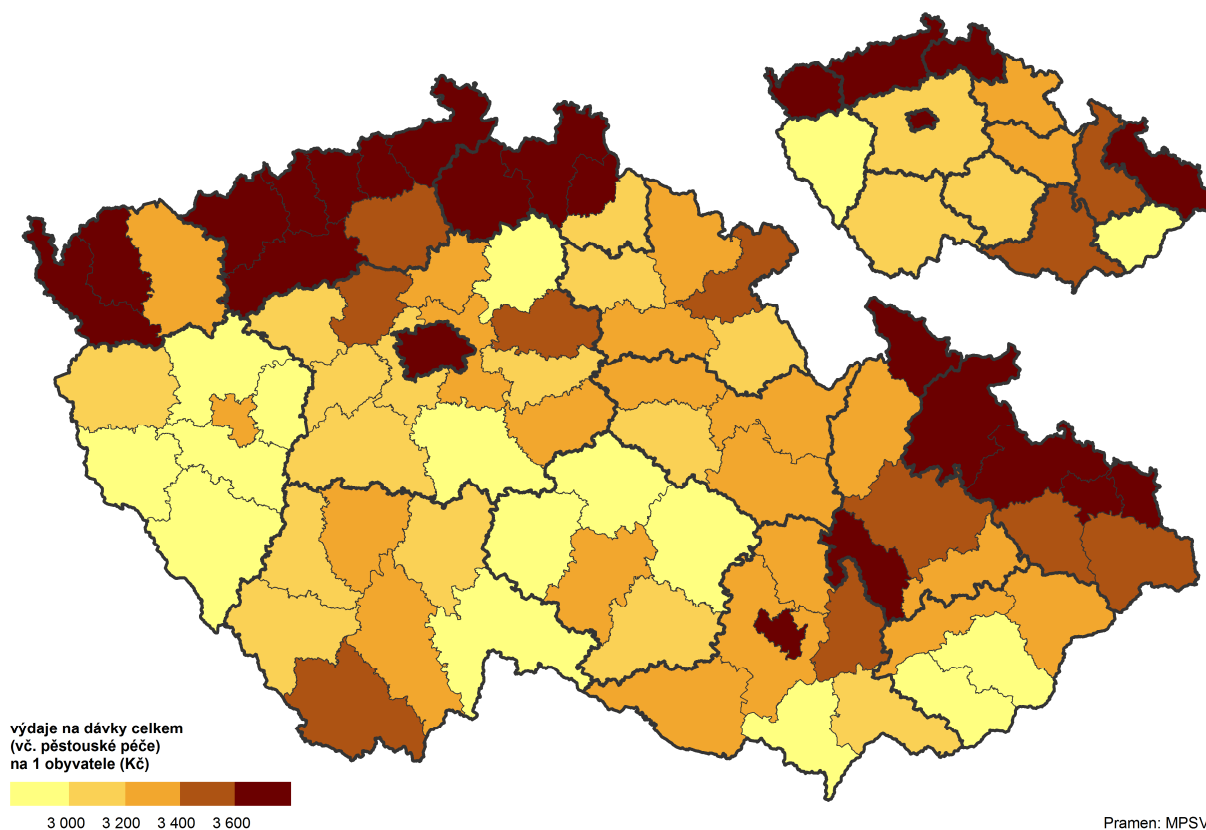
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	Počet vyplacených dávek (tis.)					Výdaje na dávky (tis. Kč)				
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016
Přídavek na dítě										
Pardubický kraj	297,0	292,9	279,5	259,1	232,6	179 326	177 120	169 085	156 483	140 070
v tom okresy:										
Chrudim	69,3	68,2	65,2	61,8	55,1	41 950	41 267	39 571	37 367	33 274
Pardubice	63,2	64,1	63,2	58,8	54,6	37 869	38 529	37 950	35 240	32 574
Svitavy	77,4	76,1	72,0	66,5	59,0	46 849	46 099	43 678	40 330	35 624
Ústí nad Orlicí	87,1	84,5	79,1	72,0	63,9	52 658	51 224	47 886	43 546	38 598
Rodičovský příspěvek										
Pardubický kraj	179,0	169,0	160,7	160,4	158,8	1 225 764	1 173 039	1 104 451	1 084 937	1 083 646
v tom okresy:										
Chrudim	35,1	34,1	32,3	32,4	31,8	236 388	233 414	218 556	215 587	213 169
Pardubice	58,9	55,7	53,5	53,2	52,9	411 435	395 458	375 511	366 452	367 266
Svitavy	35,9	34,0	32,1	31,7	31,2	239 500	229 339	215 921	210 269	209 722
Ústí nad Orlicí	49,1	45,2	42,9	43,1	43,0	338 440	314 829	294 463	292 628	293 489

V rámci okresů Pardubického kraje byly nejvyšší průměrné částky na dávky státní sociální podpory (včetně dávek pěstounské péče) v přepočtu na 1 obyvatele vyplaceny v roce 2016 v okrese Svítavy (3 350 Kč) a Ústí nad Orlicí (3 298 Kč); nejnižší průměrné dávky státní sociální podpory byly vynaloženy v okrese Chrudim (3 194 Kč) a Pardubice (3 223 Kč).

V rámci 77 okresů České republiky patří mezi regiony s nejvyšší průměrnou částkou SSP na obyvatele okresy severních Čech a severní Moravy (Most – 5 276 Kč, dále Karviná, Ostrava-město, Děčín, Ústí nad Labem), okres Svítavy je na 30. pořadovém místě; nejnižší částky SSP byly v roce 2016 vypláceny v západních a středních Čechách (Domažlice – 2 618 Kč a následovaly okresy Pelhřimov, Klatovy, Plzeň-jih a Uherské Hradiště), okres Chrudim je na 28. nejnižší pozici.

Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče podle okresů v roce 2016

Pěstounská péče a ústavní výchova

Pěstounská péče je forma náhradní rodinné péče, kdy pěstoun o dítě osobně pečuje a je zodpovědný za jeho výchovu, má právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti jen v běžných věcech; k výkonu mimořádných záležitostí musí požádat o souhlas zákonného zástupce dítěte, případně soud. Pěstoun nemá ke svěřenému dítěti vyživovací povinnost (na rozdíl od rodiče nebo osvojitele). Stát formou dávek pěstounské péče podporuje zajištění hmotného zabezpečení dítěte a zároveň poskytuje odměnu pěstounům. Dávky pěstounské péče mohou mít formu příspěvku na úhradu potřeb dítěte, odměny pěstounovi, příspěvek při převzetí dítěte, příspěvek na zakoupení motorového vozidla a příspěvek při ukončení pěstounské péče.

Děti v náhradní rodinné péči a děti s nařízenou ústavní výchovou

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

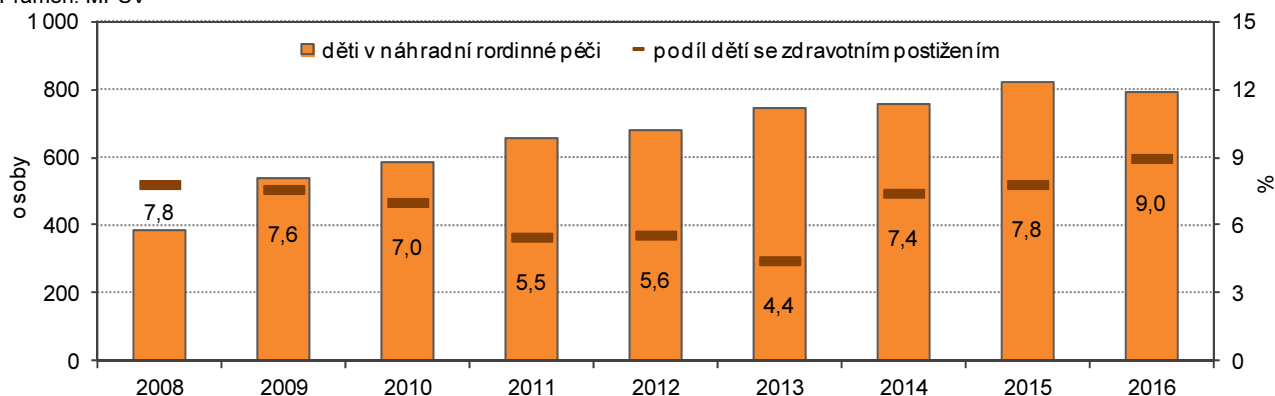
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Děti v náhradní rodinné péči	384	540	584	656	681	742	754	819	792
na 1 000 osob ve věku 0–18 let	3,8	5,4	5,9	6,6	7,0	7,6	7,7	8,3	8,0
Děti s nařízenou ústavní výchovou	403	418	355	263	297	285	277	234	243
na 1 000 osob ve věku 0–18 let	4,0	4,2	3,6	2,7	3,0	2,9	2,8	2,4	2,4

Počet dětí v **náhradní rodinné péči** vzrostl od roku 2008 v Pardubickém kraji více než dvojnásobně, v roce 2016 se týkal téměř 800 dětí, což představuje 8 osob do 18 let na 1 000 osob v daném věku (ČR – 10 osob). Děti se zdravotním postižením tvořily v roce 2016 v kraji 9 % ze všech dětí v náhradní rodinné péči (ČR – 3 %).

Počet **dětí a mladistvých s nařízenou ústavní výchovou** poklesl v kraji od roku 2008 o dvě pětiny na téměř 250 dětí a mladistvých v roce 2016, což znamená 2 děti na 1 000 osob ve věku 0–18 let.

Děti v náhradní rodinné péči v Pardubickém kraji

Pramen: MPSV

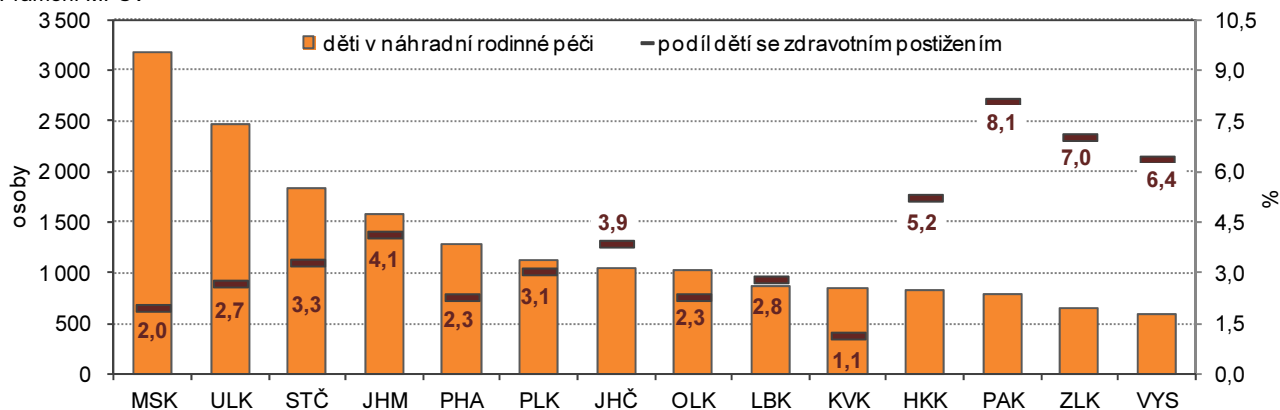

Největší počet dětí umístěných v náhradní rodinné péči (v tříletém průměru let 2014–2016) žije v Moravskoslezském kraji (více než 3 tisíce dětí) a Ústeckém kraji (téměř 2,5 tisíce dětí); nejméně dětí v náhradní rodinné péči vyrůstá na Vysočině (méně než 600 dětí) a ve Zlínském kraji (méně než 650 dětí), třetím krajem v pořadí s nejmenším počtem dětí v náhradní rodinné péči je Pardubický kraj (méně než 800 dětí).

Mezi dětmi, které vyrůstají v **náhradní rodinné péči** v České republice, jsou 3,4 % (průměr let 2014–2016) **dětí se zdravotním postižením**. V rámci krajů existují v této oblasti značné rozdíly. Zatímco v Karlovarském kraji tvoří podíl dětí se zdravotním postižením 1,1 %, v Pardubickém kraji je zdravotně postižených dětí umístěných v náhradní rodinné péči 8,1 %, což je nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.

Děti v náhradní rodinné péči podle krajů – tříletý průměr let 2014–2016

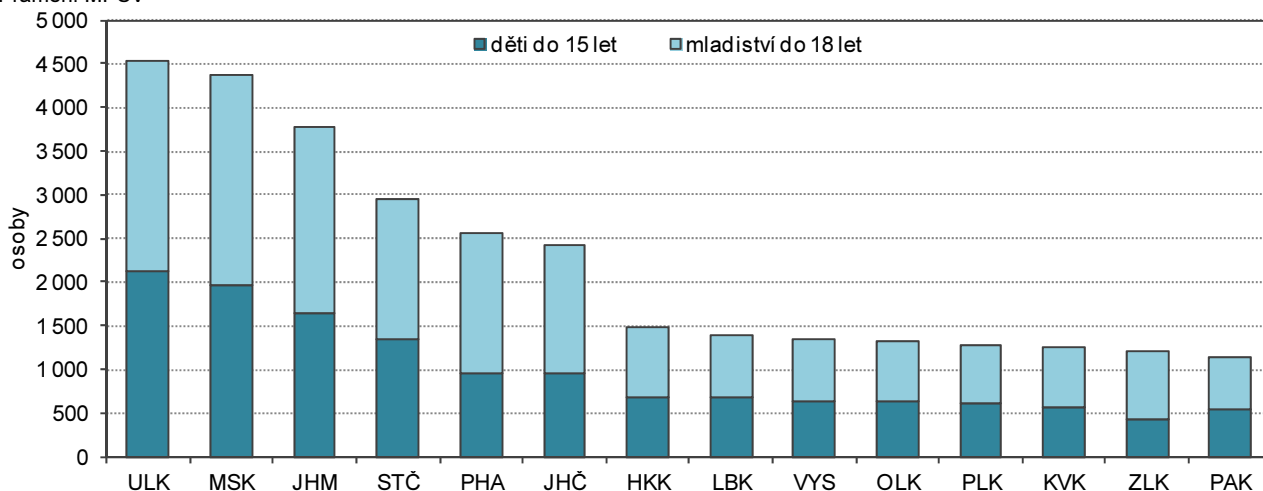
Pramen: MPSV

Sociálně-právní ochranu dětí vykonává **kurátor pro děti a mládež**, což je specializovaný pracovník se zaměřením na nezletilé, kteří mají výchovné problémy, páchají trestnou činnost a přestupky, nerespektují rodiče a osoby odpovědné za výchovu, dopouštějí se útěků, záškoláctví, prostituce, užívají alkohol a jiné drogy apod. Kurátor provádí opatření k odstranění, zamezení prohlubování nebo opakování rizikového chování dítěte či jeho okolí.

Děti a mladiství evidovaní kurátory pro mládež podle krajů – tříletý průměr let 2014–2016

Pramen: MPSV

Největší počet **dětí evidovaných kurátory pro mládež** (v tříletém průměru let 2014–2016) žil v Ústeckém (4,5 tis. dětí) a Moravskoslezském kraji (4,4 tis. dětí); nejmenší počet v Pardubickém (1,1 tisíce dětí) a Zlínském kraji (1,2 tis. dětí).

Děti do 15 let tvoří mezi **klienty kurátorů pro děti a mládež** 44% podíl (v ČR v tříletém průměru let 2014–2016). Nejnižší podíl dětí do 15 let mezi klienty evidovanými kurátory pro mládež vykázal Zlínský kraj (36 %) a Hlavní město Praha (37 %), nejvyšší podíl měl shodně Liberecký a Olomoucký kraj (49 %). V Pardubickém kraji bylo 48 % klientů evidovaných kurátory pro mládež mladších 15 let.

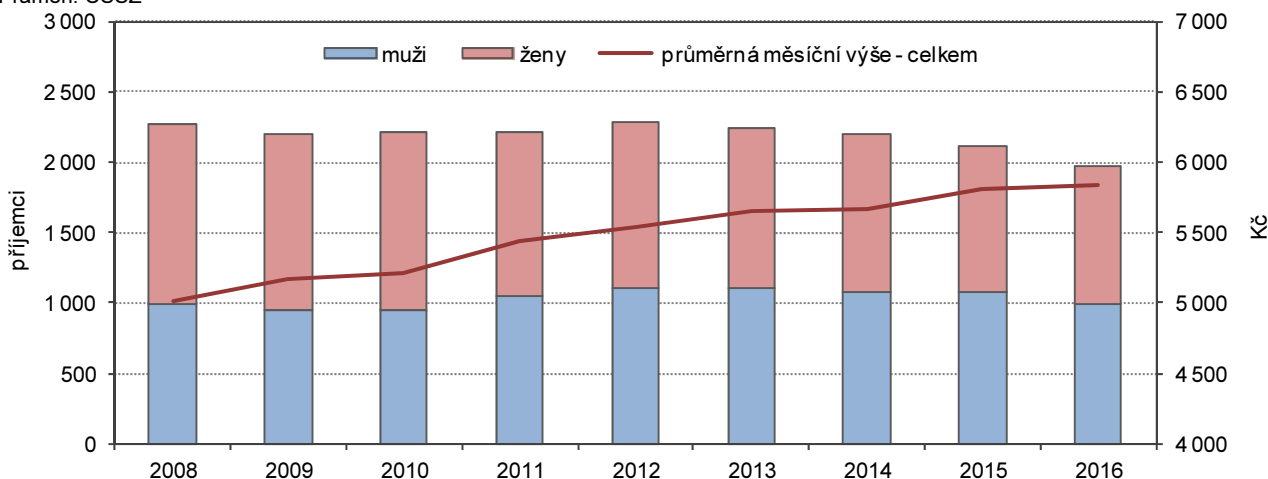
Sírotčí důchody

Na sírotčí důchod má nárok nezaopatřené dítě, pokud zemře jeho rodič nebo osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů. Za nezaopatřené děti se považují děti do skončení povinné školní docházky, nejdéle však do 26 let.

V roce 2016 pobíralo sírotčí důchod v Pardubickém kraji téměř 2 tisíce dětí a jeho průměrná výše dosáhla hodnoty 5 840 Kč. Počet příjemců sírotčích důchodů meziročně poklesl o 7 %, v porovnání s rokem 2008 činil pokles 13 %. Průměrná výše sírotčího důchodu meziročně vzrostla téměř o 0,5 %, od roku 2008 však zaznamenala nárůst o 16 %. Zastoupení dívek a chlapců mezi příjemci sírotčích důchodů v kraji se v čase také mění, zatímco v roce 2008 převažovaly dívky s 56% zastoupením, v roce 2016 již pobíralo sírotčí důchod 51 % chlapců.

Sírotčí důchody podle pohlaví v Pardubickém kraji (prosinec)

Pramen: ČSSZ

Siroťčí důchody podle okresů (prosinec)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

	Příjemci						Průměrná měsíční výše (Kč)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pardubický kraj	2 220	2 284	2 248	2 193	2 113	1 971	5 435	5 535	5 653	5 673	5 815	5 840
v tom okresy:												
Chrudim	457	494	506	483	465	414	5 357	5 461	5 636	5 596	5 762	5 769
Pardubice	713	706	687	681	643	606	5 500	5 590	5 759	5 869	6 021	6 031
Svitavy	443	451	431	417	414	400	5 430	5 535	5 615	5 641	5 775	5 827
Ústí nad Orlicí	607	633	624	612	591	551	5 422	5 533	5 576	5 539	5 662	5 691

V rámci okresů Pardubického kraje byl nejvyšší počet příjemců sirotčích důchodů na 1 000 obyvatel ve věku do 26 let v roce 2016 evidován v okrese Chrudim (14,0) a v okrese Ústí nad Orlicí (13,7); nejnižší v okrese Pardubice a Svítavy (13,1 resp. 13,3). Od roku 2011 se snížil počet příjemců sirotčích důchodů ve všech okresech Pardubického kraje, nejvíce v okrese Pardubice o 15 %, v ostatních okresech kraje byl pokles 10%.

Držitelé průkazů zdravotně postižených

Podle údajů MPSV bylo ke konci roku 2016 v Pardubickém kraji téměř 900 **držitelů průkazů osob se zdravotním postižením (OZP) do 18 let** (tj. 5,5 % z celkového počtu držitelů průkazů v kraji při republikovém podílu 4,8 %). Nejvyšší podíl ze všech držitelů průkazů podle druhu (téměř 13 %) zaujímaly osoby se zdravotním postižením do 18 let mezi držiteli průkazu ZTP/P (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce), ve skupině držitelů průkazů TP (osoba se středně těžkým postižením) byli junioři v kraji zastoupeni 3 % a mezi držiteli průkazu ZTP (osoba s těžkým postižením) měli junioři 2% zastoupení.

Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle krajů k 31. 12. 2016

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

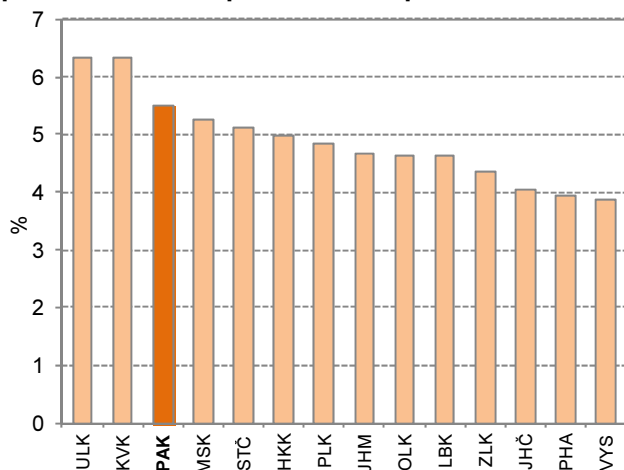
	Držitelé průkazů		v tom podle druhu průkazu					
	celkem	z toho do 18 let	TP		ZTP		ZTP/P	
			celkem	z toho do 18 let	celkem	z toho do 18 let	celkem	z toho do 18 let
Pardubický kraj	16 034	882	1 152	33	9 972	229	4 910	620
v tom okresy:								
Chrudim	4 028	175	175	2	2 442	40	1 411	133
Pardubice	3 885	239	254	9	2 337	49	1 294	181
Svitavy	3 974	211	386	10	2 573	81	1 015	120
Ústí nad Orlicí	4 147	257	337	12	2 620	59	1 190	186

Pardubický kraj vykázal v roce 2016 třetí nejvyšší podíl držitelů průkazů se zdravotním postižením do 18 let mezi všemi držiteli průkazů v kraji, nejvyšší podíl měli shodně junioři v Ústeckém a Karlovarském kraji (6,3 %); nejnižší počet držitelů průkazů do 18 let ve vztahu k celkovému počtu držitelů průkazů na daném území byl evidován na Vysočině a v Hlavním městě Praze (3,9 %).

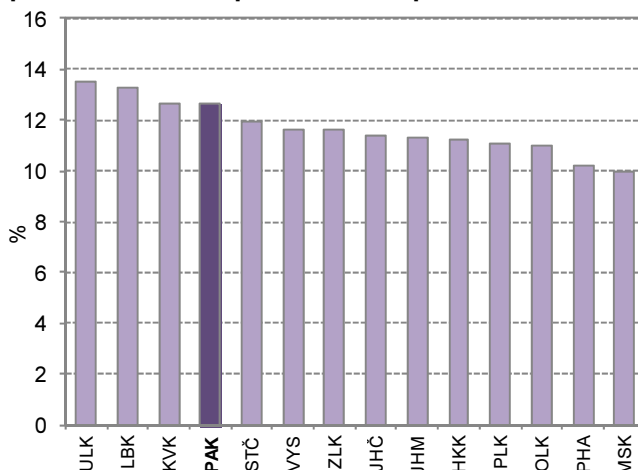
Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením do 18 let podle krajů k 31. 12. 2016

Pramen: MPSV

podíl z celkového počtu držitelů průkazů OZP

podíl z celkového počtu držitelů průkazů ZTP/P

6. Domácnosti a bydlení

Jediným zdrojem dat, který poskytuje podrobné údaje o domácnostech a bydlení mladé generace v územním detailu, je sčítání lidu, domů a bytů (SLDB). **Za domácnost juniorů je v této kapitole považována každá domácnost, v jejímž čele je osoba ve věku 15 až 29 let.** Do domácností juniorů jsou tedy zahrnuty všechny domácnosti jednotlivců tvořené osobou ve věku 15 až 29 let a úplné a neúplné rodiny s osobou v čele ve věku 15 až 29 let (tzv. rodinné domácnosti). V oblasti bydlení neumožňoval v roce 2011 použitý způsob zjišťování a následného zpracování dat získat podrobné údaje v případě, že v bytě žilo více rodinných domácností. Proto jsou data zde publikována pouze za hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou. Data v tabulkách, grafech a kartogramech jsou pouze za domácnosti, u kterých byly zjištěny dané charakteristiky (výpočty jsou prováděny ze zjištěných hodnot).

Struktura domácností

Z celkového počtu 207,4 tis. všech hospodařících domácností (bez ohledu na věk osoby v čele domácnosti) v kraji v roce 2011 připadaly dvě třetiny na rodinné domácnosti a 30 % tvořily domácnosti jednotlivců. Metodika SLDB 2011 mezi domácnosti nezařadila osoby žijící jednotlivě v zařízeních (2,8 tis. osob v kraji), proto nejsou zahrnuty do domácností jednotlivců.

Struktura domácností juniorů (12,9 tis. domácností v kraji v roce 2011) je vzhledem k nižšímu věku osob v jejím čele (15 až 29 let) **výrazně odlišná od** výše uvedené **celkové struktury domácností**. Mezi juniory výrazněji převládají domácnosti jednotlivců (z 54 % v kraji v roce 2011). Podprůměrně jsou naopak zastoupeny úplné rodiny (pouze z jedné třetiny) i neúplné rodiny (z 12 %).

Hospodařící domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let podle typu domácnosti a způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

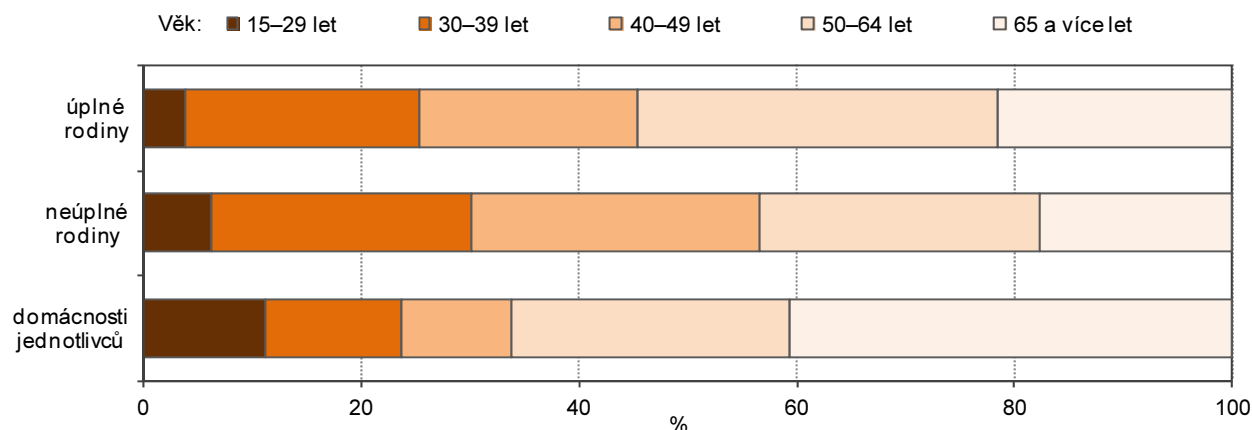
	Celkem	v tom (%)		
		1 úplná rodina ¹⁾	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce
Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let celkem	12 857	33,4	12,4	54,3
v tom podle způsobu bydlení:				
bydlící v bytech	12 521	34,0	12,4	53,6
bydlící mimo byty	297	7,1	5,1	87,9
bydlící v zařízeních	39	35,9	64,1	x

¹⁾ manželské páry i faktická manželství

Na celkovém počtu více než 108 tis. úplných rodin v kraji (manželský pár, neformální soužití druha a družky – tzv. faktické manželství, registrované partnerství) se rodiny s osobou v čele ve věku do 30 let podílely pouze 4 %. Mezi více než 25 tis. neúplnými rodinami v kraji (jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem) byly domácnosti s osobou v čele do 30 let zastoupeny 6 %. **Nejvýrazněji jsou junioři zastoupeni mezi domácnostmi jednotlivců** – z celkového počtu 62,8 tis. domácností jednotlivců v kraji tvořily osoby do 30 let 11 % (5. nejnižší podíl mezi kraji), přesto se jednalo o nižší podíl oproti seniorům 65letým a starším, kteří se na všech domácnostech jednotlivců podíleli 41 % – viz graf.

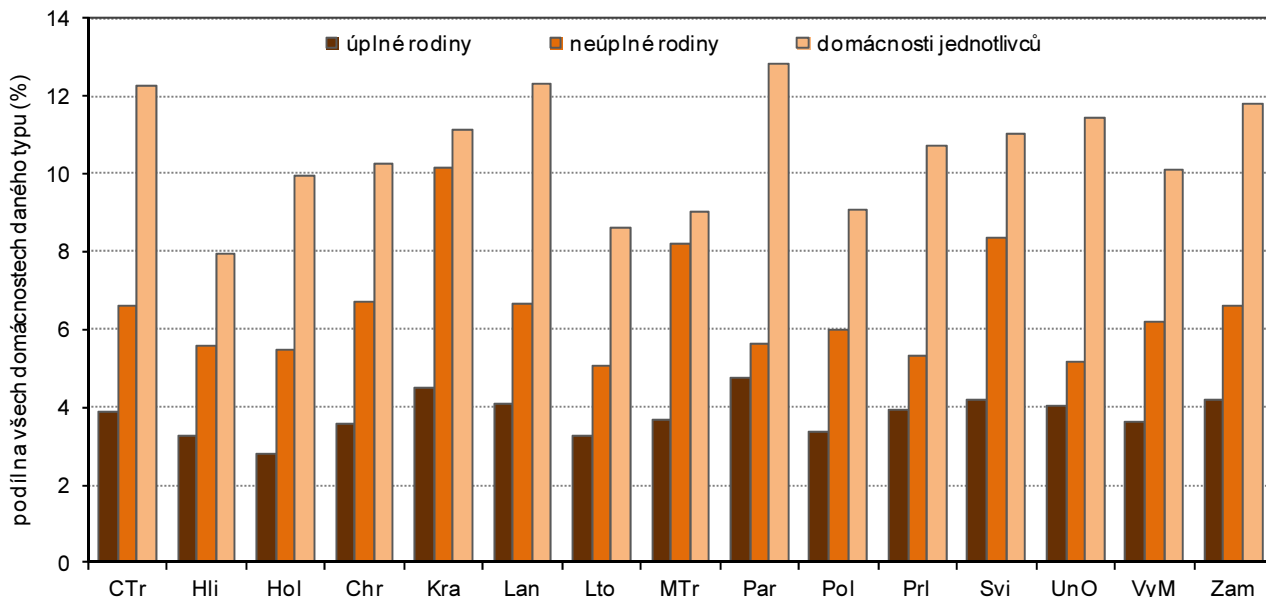
Domácnosti podle typu domácnosti a věku osoby v čele domácnosti v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

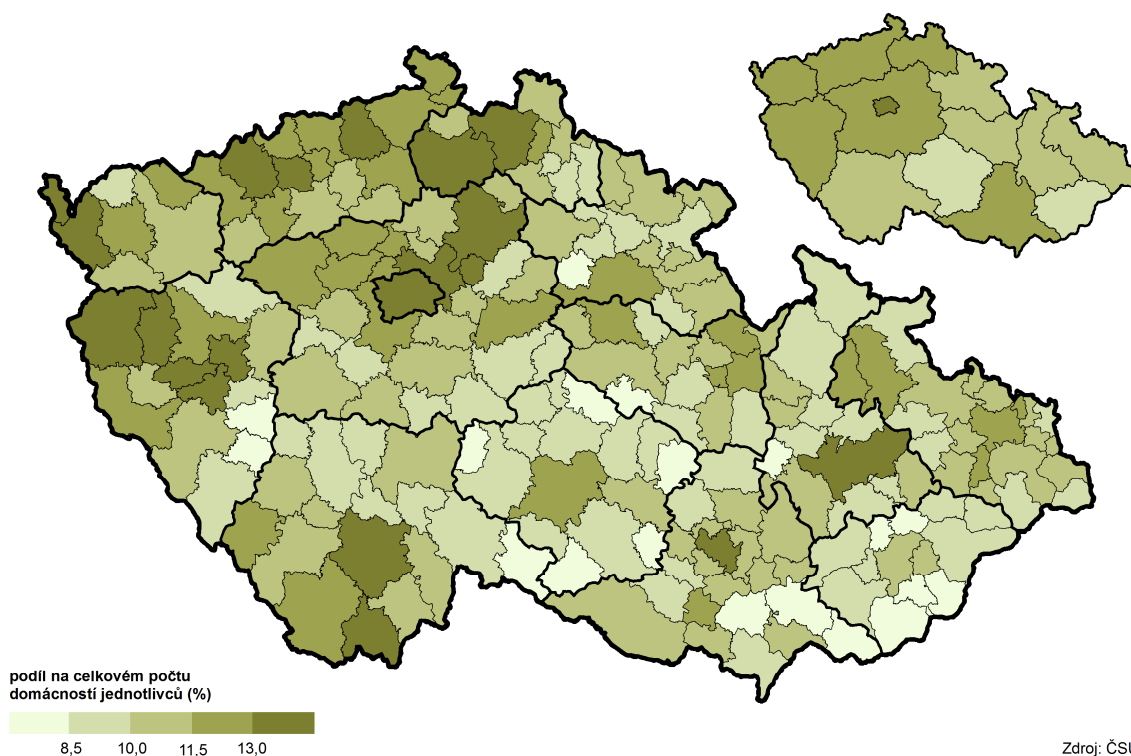
Bydlení v bytech je dominantním způsobem bydlení domácností; v kraji žilo v roce 2011 v bytech 99 % všech domácností, přitom mezi domácnostmi juniorů byl tento podíl 97%. **Mimo byty** (nouzové bydlení, mobilní objekty, chaty, chalupy) bylo v kraji sečteno 297 domácností juniorů s výraznou převahou domácností jednotlivců. **V zařízeních** bylo sečteno pouze 39 rodinných domácností juniorů (jednotlivci žijící v zařízeních nebyli považováni za samostatně hospodařící domácnosti, tudíž nejsou do údajů zahrnuti). Bližší pozornost bydlení domácností juniorů v bytech je věnována dále v samostatné podkapitole.

Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let ve správních obvodech ORP Pardubického kraje (ze zjištěných hodnot)
Zdroj: SLDB 2011

Z pohledu **správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP)** zjišťujeme nadprůměrný podíl juniorů v čele rodinných domácností na Králicku a Svitavsku (zejména v neúplných rodinách), ale také na Pardubicku (zde především v úplných rodinách). Domácnosti jednotlivců ve věku do 30 let, kterým je bližší pozornost věnována v navazující části této kapitoly, nejčastěji žijí na Pardubicku, Lanškrounsku a Českořebovsku. Konkrétní absolutní i procentní hodnoty za domácnosti v SO ORP jsou k dispozici v přílohové tabulce.

Domácnosti jednotlivců ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

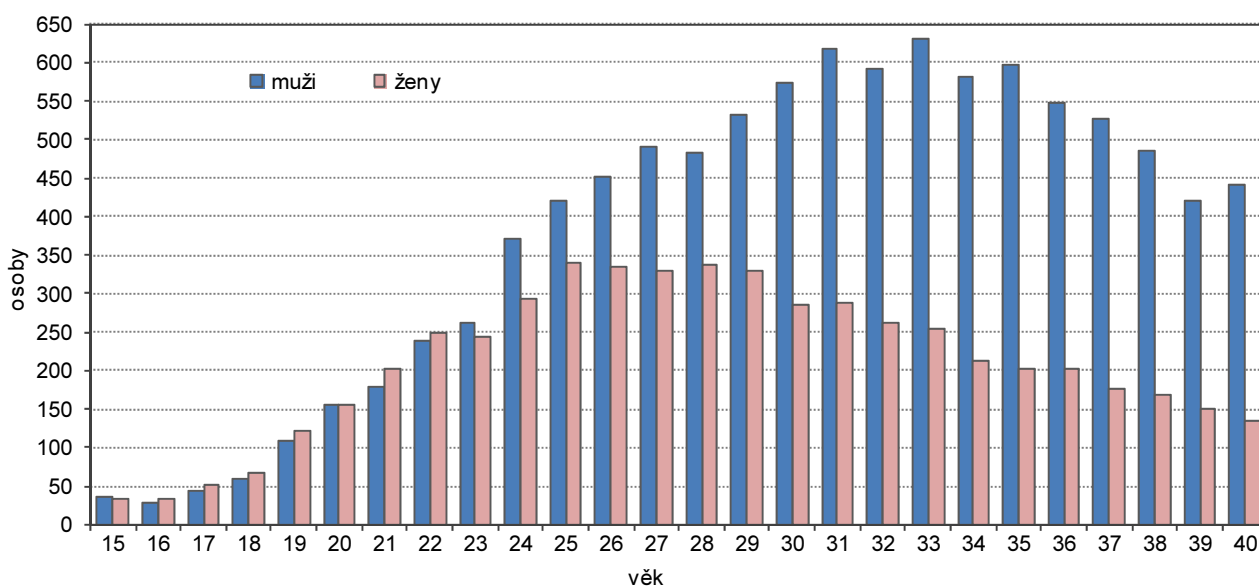
Domácnosti jednotlivců

Domácnosti jednotlivců jsou nejčastěji tvořeny domácnostmi mladých osob (s převahou svobodných) – tzv. singles a domácnostmi seniorů (s převahou ovdovělých). **Počet domácností jednotlivců v čase neustále narůstá.** K 26. 3. 2011 bylo v Pardubickém kraji sečteno téměř 63 tisíc osob tvořících domácnost jednotlivce (bez ohledu na věk), což představovalo o 6 tisíc osob více než v době předchozího sčítání v roce 2001 a téměř o 24 tisíc osob více než v roce 1980. Významný přírůstek počtu domácností singles souvisí se změnou životního stylu zejména po roce 1990 (odkládání mateřství do vyššího věku, preference studia, budování kariéry, cestování) i s rozvojem bytové výstavby; na nárůstu počtu domácností jednotlivců-seniorů se do značné míry podílí zvyšující se naděje dožití.

Následující graf ukazuje rozdíly v počtu domácností jednotlivců-juniorů v roce 2011 v závislosti na **pohlaví a věku** taktó žijících osob – pro získání komplexnějšího pohledu byla zvolena horní věková hranice 40 let. Přibližně do věku 23 let je zastoupení mužů a žen mezi domácnostmi jednotlivců téměř vyrovnáno, ve vyšších věkových kategoriích počet mužů výrazně roste (maxima dosahuje mezi 30. až 35. rokem života). U žen není nárůst tak markantní (maxima dosahují počty žen tvořících domácnost jednotlivce mezi 25. a 29. rokem věku, následně ženy preferují založení rodiny).

Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Z celkového počtu 6 977 domácností jednotlivců tvořených osobami **ve věku 15 až 29 let** v kraji bylo 55 % mužů. Z hlediska **rodinného stavu** převládají mezi domácnostmi jednotlivců tvořených juniory do 30 let svobodní (z 94 % mezi muži a z 91 % mezi ženami). Vdané ženy jsou mezi všemi ženami ve věku 15 až 29 let zastoupeny 6 %, necelá 4 % pak tvoří ženatí mezi muži. Podíl rozvedených je vyrovnaný u obou pohlaví (necelá 2 %). Ovdovělí jsou pak zastoupeni v domácnostech jednotlivců-juniorů pouze desetinou procenta.

Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 15–29 let podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

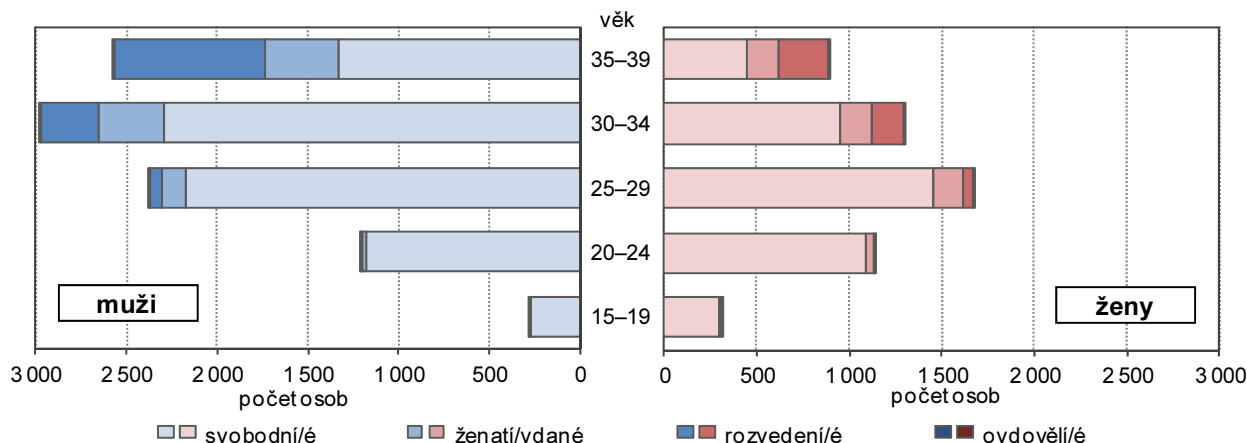
	Muži				Ženy			
	ve věku 15–29 let celkem	v tom			ve věku 15–29 let celkem	v tom		
		15–19	20–24	25–29		15–19	20–24	25–29
Domácnosti jednotlivců ve věku 15–29 let celkem	3 859	275	1 207	2 377	3 118	305	1 142	1 671
z toho rodinný stav (%):								
svobodný, svobodná	94,1	99,3	98,1	91,5	91,3	99,0	95,7	87,0
ženatý, vdaná	3,7	0,4	1,2	5,4	6,4	0,3	3,1	9,8
rozvedený, rozvedená	1,9	0,4	0,3	2,9	1,9	0,3	0,8	3,0
ovdovělý, ovdovělá	0,1	-	0,1	0,0	0,1	-	0,2	0,1
v tom způsob bydlení (%):								
samostatně v bytě	74,1	60,0	73,6	76,1	73,3	63,9	70,4	76,9
v bytě s další hospodařící domácností	22,1	33,1	22,0	20,8	23,1	24,9	27,0	20,0
mimo byty	3,8	6,9	4,4	3,1	3,7	11,1	2,6	3,1

V nejbližší vyšší věkové kategorii **30 až 39 let** (7,8 tis. domácností jednotlivců v kraji v roce 2011) již zjišťujeme mnohem nižší podíl svobodných (65 % mezi muži a 63 % mezi ženami), naopak výrazněji jsou zastoupeni rozvedení (21 % u mužů a 20 % u žen), ale i ženatí (14 % mužů) a vdané (16 % žen). Vyšší podíl rozvedených mužů souvisí s tím, že po rozpadu úplné rodiny muži častěji žijí samostatně, na rozdíl od žen, které spolu s dětmi vytvářejí neúplnou rodinu matky s dítětem.

Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví a rodinného stavu v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

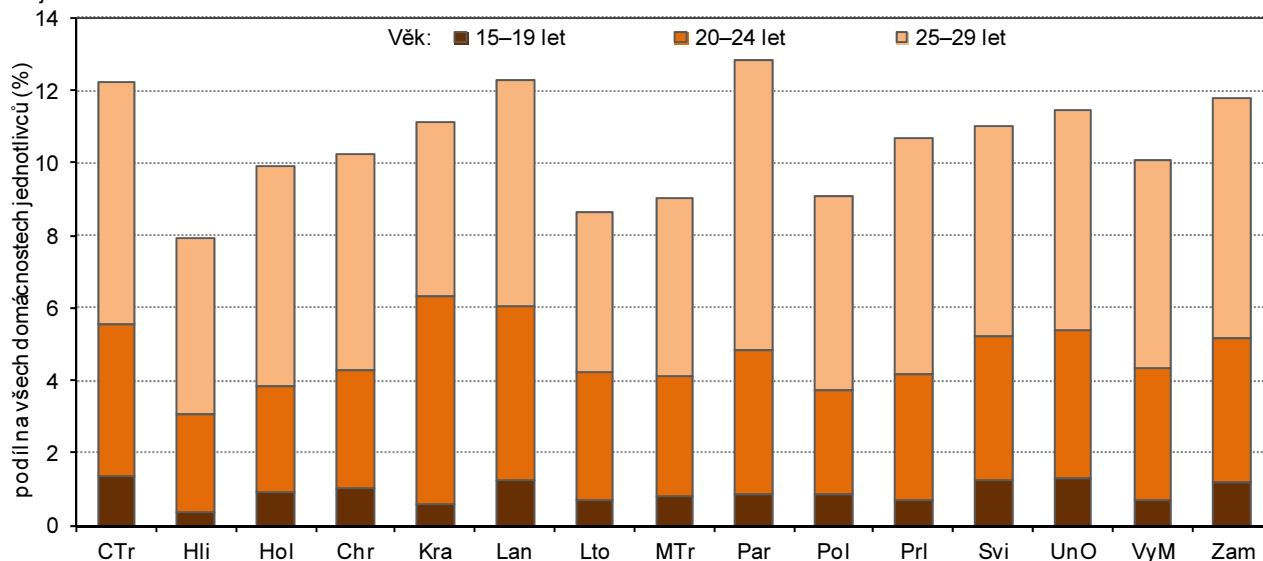

Z celkového počtu 62,8 tis. domácností jednotlivců v kraji (bez ohledu na věk) v roce 2011 tvořily osoby žijící samostatně v bytě (bez soužití s jinou hospodářící domácností) 86 %. **S rostoucím věkem se podíl samostatně bydlících v bytě zvyšuje**, mezi osobami ve věku 15 až 29 let činí tento podíl 73,7 % (s mírnější převahou mezi muži), v seniorských domácnostech je více než 90% (s nadprůměrným podílem mezi ženami). Bližší pozornost bydlení domácností žijících samostatně v bytě je věnována v závěrečné podkapitole s názvem Bydlení mladé generace.

Mezi **správními obvody obcí s rozšířenou působností** v kraji jsou domácnosti jednotlivců-juniorů (do 30 let) na všech domácnostech jednotlivců nejvíce (téměř 13 %) zastoupeny na Pardubicku, a to především zásluhou nadprůměrného podílu osob ve věku 25 až 29 let (8 % všech domácností jednotlivců v tomto regionu, tj. nejvyšší podíl v kraji). Více než 12 % se domácnosti jednotlivců do 30 let podílejí na všech domácnostech jednotlivců i na Lanškrounsku a Českotřebovsku. Posledně jmenovaný region se zároveň vyznačuje nejvyšším zastoupením osob ve věku do 20 let mezi jednotlivci (1,3 %). Na druhé straně na Hlinecku, Litomyšlsku a Moravskotřebovsku podíl domácností jednotlivců do 30 let nepřekračuje 9 %.

Domácnosti jednotlivců ve věku 15–29 let ve správních obvodech ORP Pardubického kraje (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Výše uvedené **regionální rozdíly** mohou být způsobeny celou řadou faktorů. Domácnosti jednotlivců jsou obvykle nadprůměrně zastoupeny ve velkých městech (domácnosti juniorů v tomto případě nejsou výjimkou – využívají možnosti studia, dostupnosti bydlení, zaměstnání). Svoji roli zde hraje jistě i věková skladba obyvatelstva samotného regionu. V neposlední řadě nelze opomenout ani vlivy náboženské (v regionech s vyšší religiozitou není styl života „single“ tolik preferován) či vlivy ekonomické.

Rodinné domácnosti

Ve **struktuře rodinných domácností** v kraji s osobou v čele do 30 let představují úplné rodiny 73% podíl a neúplné rodiny se na počtu rodinných domácností podílejí 27 %. Oproti všem rodinným domácnostem bez ohledu na věk osoby v čele jsou mezi juniory častěji zastoupeny neúplné rodiny (o 8 procentních bodů). Jestliže většina (90 %) všech úplných rodin (bez ohledu na věk osoby v čele) je tvořena manželskými páry, mezi domácnostmi juniorů je tento podíl pouze 51%. Dalších 48 % tvoří soužití druha a družky (tzv. faktická manželství), zbývající část pak soužití osob v registrovaném partnerství či s nezjištěným rodinným stavem. Zastoupení nesezdaných soužití se přitom neustále zvyšuje.

Hospodařící rodinné domácnosti podle počtu členů domácnosti, typu hospodařící domácnosti a věku osoby v čele domácnosti

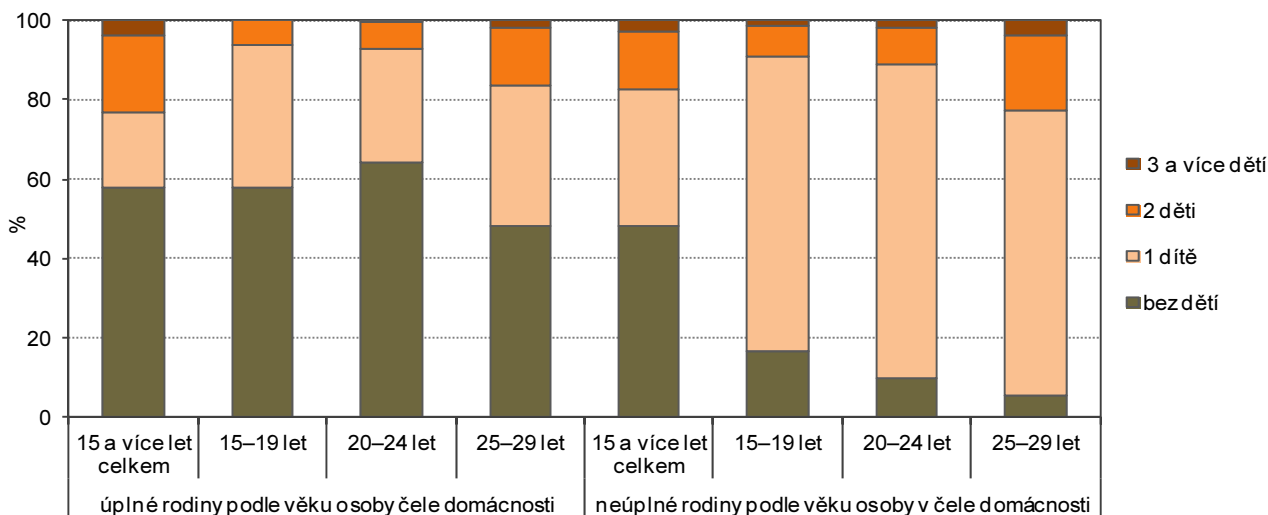
Zdroj: SLDB 2011

	Rodinné domácnosti	v tom s počtem členů (%)			
		2	3	4	5 a více
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou	108 326	38,6	24,8	28,0	8,6
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19	31	22,6	48,4	19,4	9,7
20–24	666	53,3	31,2	10,7	4,8
25–29	3 598	42,1	34,2	18,3	5,4
z úhrnu manželské páry	97 413	38,2	24,3	28,8	8,8
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19	11	9,1	45,5	45,5	-
20–24	213	28,6	46,0	15,5	9,9
25–29	1 982	27,2	41,0	24,9	7,0
z úhrnu faktická manželství	10 748	42,0	29,8	21,1	7,1
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19	20	30,0	50,0	5,0	15,0
20–24	451	64,7	24,4	8,4	2,4
25–29	1 612	60,4	25,9	10,4	3,3
Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou	25 226	55,3	31,5	9,4	3,7
z toho věk osoby v čele domácnosti:					
15–19	131	40,5	40,5	13,7	5,3
20–24	451	49,9	36,4	8,6	5,1
25–29	1 009	46,4	35,7	11,7	6,2

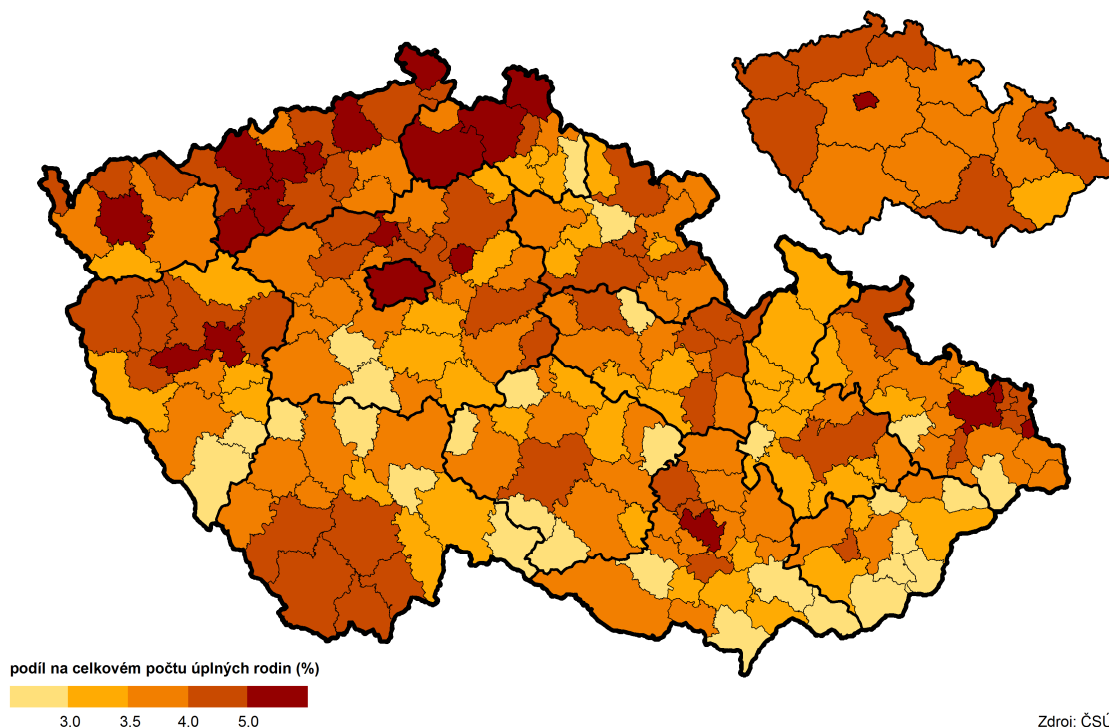
Mezi úplnými rodinami jsou nejčastěji zastoupeny domácnosti bez **ekonomicky závislých dětí**, a to v domácnostech celkem bez ohledu na věk osoby v čele i v domácnostech juniorů. Mnohem vyšší podíl přitom u juniorů zaujímají domácnosti bez závislých dětí mezi nesezdanými soužitími (faktická manželství) než v manželských párech. Jestliže třetinu neúplných rodin bez ohledu na věk osoby v čele tvoří rodiny s jedním závislým dítětem, v neúplných rodinách juniorů je tento podíl více než dvojnásobný.

Rodinné domácnosti podle věku osoby v čele domácnosti a počtu závislých dětí v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

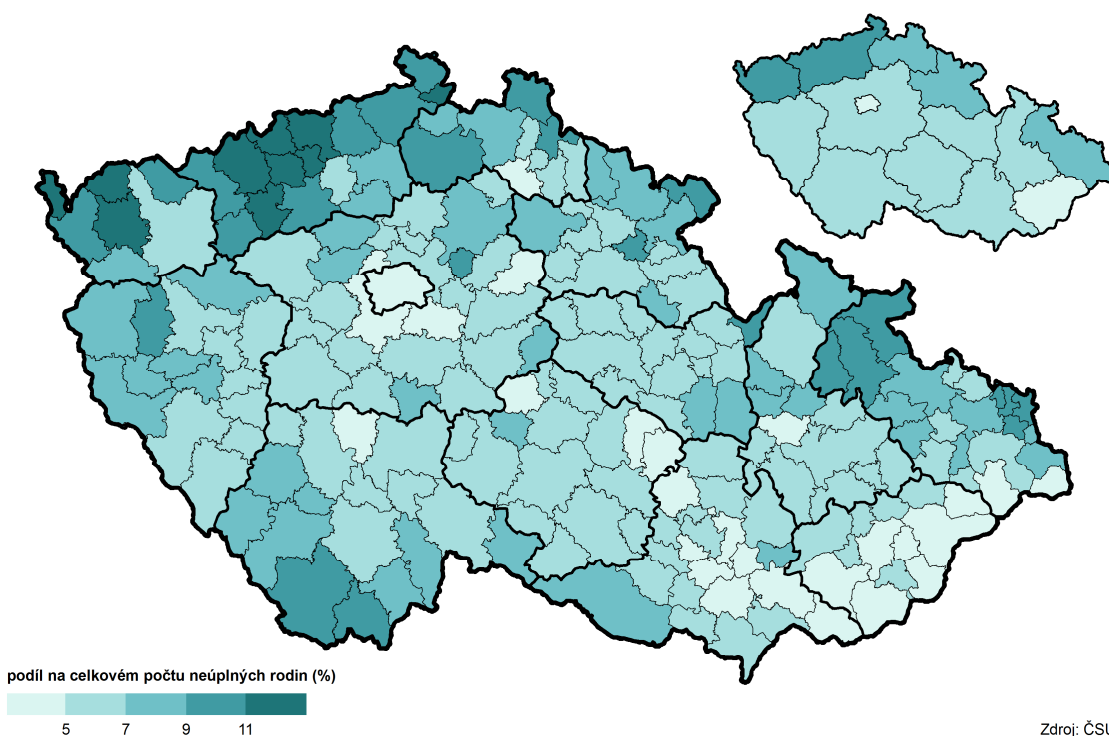

Úplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Mezi kraji nacházíme nejvyšší podíl úplných rodin juniorů v Praze (5,6 % všech úplných rodin hlavního města v roce 2011) a nejvyšší zastoupení neúplných rodin juniorů v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji (více než 8% podíl všech neúplných rodin v daném kraji). Pardubický kraj se 4 % úplných rodin juniorů a 6 % neúplných rodin juniorů řadí v mezikrajském srovnání doprostřed. **Mezi správními obvody** v kraji nacházíme nejvyšší podíl úplných rodin v čele s osobou do 30 let na Pardubicku (4,8 % všech úplných rodin) a dále na severovýchodě kraje. Nejvyšší zastoupení neúplných rodin juniorů (nad 8 %) pak zjišťujeme na Králicku, Svitavsku a Moravskotřebovsku. Mladí lidé žijící v partnerství častěji vyhledávají regiony s větším ekonomickým centrem, které poskytuje lepší možnosti pracovního uplatnění. Neúplné rodiny mladých jsou častěji zastoupeny v regionech s vyšší nezaměstnaností.

Neúplné rodiny v čele s osobou ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Bydlení mladé generace

Následující část, která je zaměřena pouze na **domácnosti bydlící v bytě**, využívá podrobnější data sčítání lidu o domácnostech, které bydlí v bytě **samostatně** (bez soužití s jinou hospodářící domácností).

Z hlediska **druhu domu**, ve kterém domácnosti žijí, zjišťujeme mezi domácnostmi juniorů mnohem vyšší podíl bydlících v bytových domech (téměř dvě třetiny domácností s osobou v čele do 30 let v kraji) ve srovnání se všemi domácnostmi (43 %). Bydlení v bytových domech je preferováno především juniory žijícími single (domácnosti jednotlivců).

Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti, druhu domu, právní formy užívání a typu bytu

Zdroj: SLDB 2011

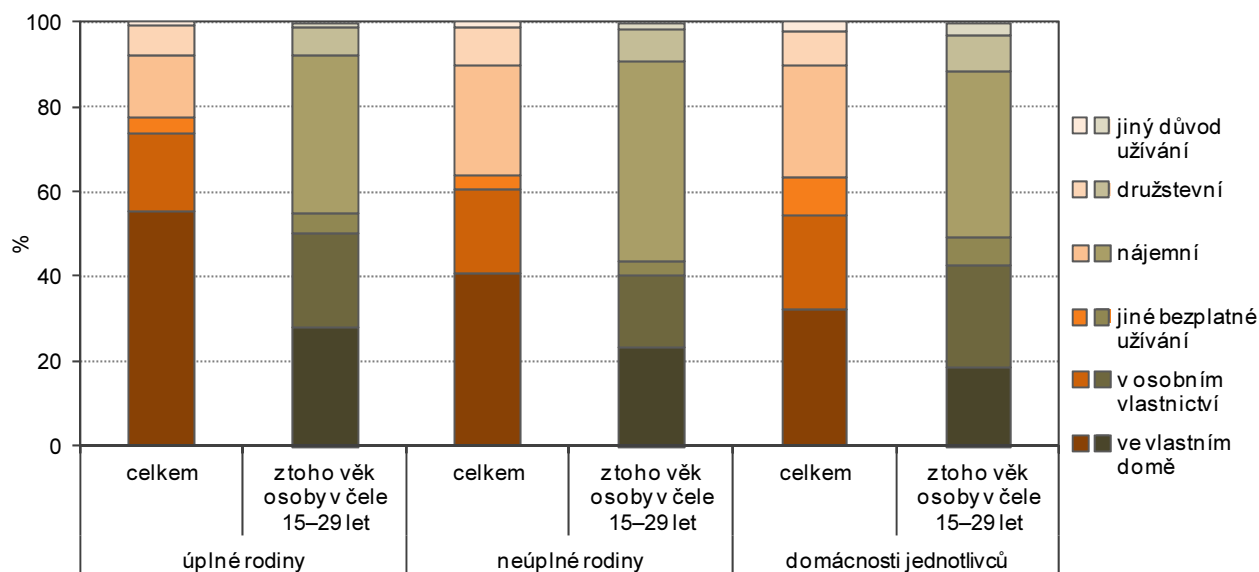
	Celkem	v tom		
		1 úplná rodina ¹⁾	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce
Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě	10 347	3 900	1 302	5 145
z toho podle druhu domu (%):				
rodinné domy	33,4	36,9	34,2	30,4
bytové domy	64,8	61,7	64,1	67,3
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%):				
ve vlastním domě	20,1	27,5	20,4	14,5
v osobním vlastnictví	19,4	21,7	14,4	18,9
jiné bezplatné užívání bytu	4,4	4,2	2,9	4,9
nájemní	34,0	36,5	40,3	30,6
družstevní	6,5	6,5	6,4	6,5
z toho podle typu bytu (%):				
byty standardní	85,3	96,7	85,2	76,6
byty se sníženou kvalitou	9,4	2,2	9,7	14,7

¹⁾ manželské páry i faktická manželství

Z hlediska **právního důvodu užívání bytu** byla třetina domácností juniorů v roce 2011 sečtena v nájemních bytech (mezi všemi domácnostmi bez ohledu na věk osoby v čele byl tento podíl 18%). Nájemní byty vyhledávaly nejčastěji neúplné rodiny s osobou v čele do 30 let (40 % z nich). Pětinu všech domácností juniorů pak tvořily domácnosti bydlící ve vlastním domě (nejčastěji rodinném), s mírnější převahou mezi úplnými rodinami mladých osob (27 % z nich). Další necelá pětina domácností juniorů v kraji bydlela v bytech v osobním vlastnictví (nejčastěji v bytových domech). Jiné bezplatné užívání bytu (bydlení u příbuzných, známých apod.) ve srovnání s ostatními typy domácností nejčastěji využívali jednotlivci.

Domácnosti bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti a právního důvodu užívání bytu v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

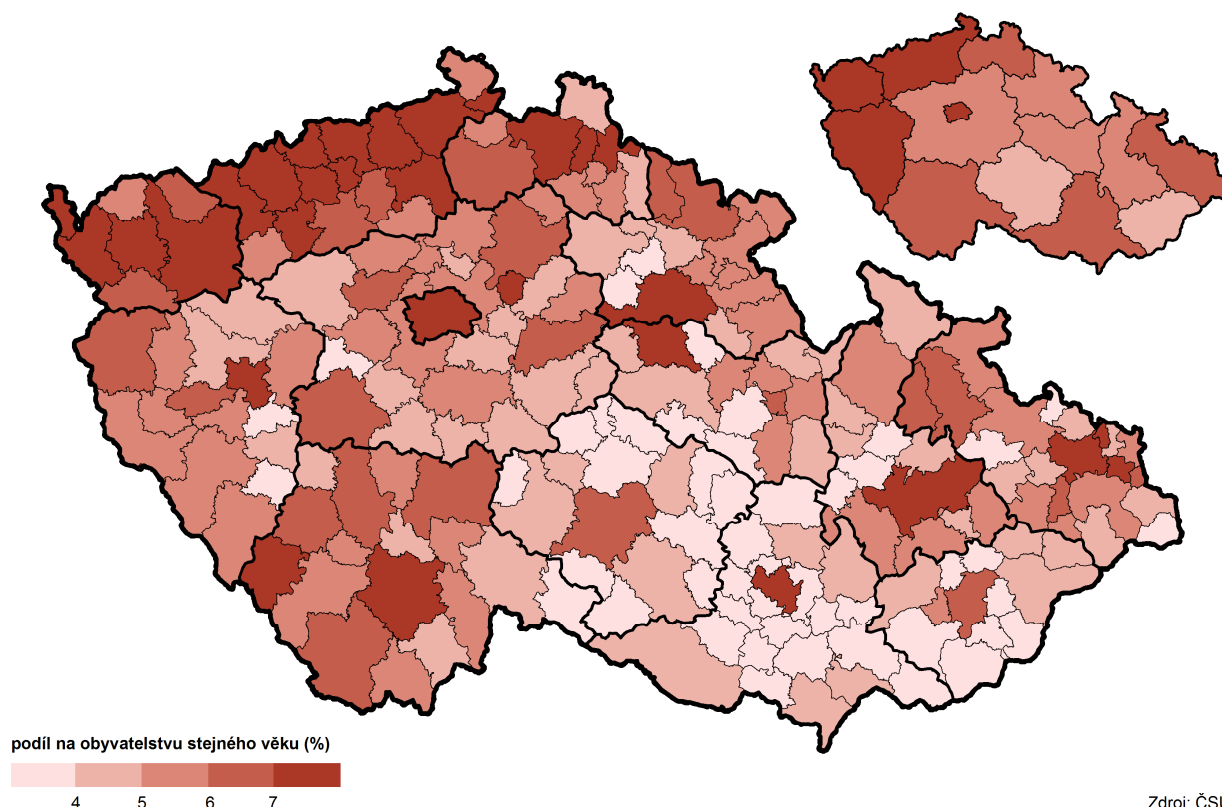

Z hlediska **typu bytu** (vyjadřuje kvalitu bytu v závislosti na způsobu vytápění a základním technickém vybavení) byly v roce 2011 byty rozčleněny na **standardní** a byty se **sníženou kvalitou**. Necelá desetina (9,4 %) domácností juniorů byla sečtena v bytech se sníženou kvalitou, mezi všemi domácnostmi v kraji se tento podíl blížil 5 %. Mladí lidé především s ohledem na své finanční možnosti tedy častěji preferují i méně kvalitní bydlení, a to zejména domácnosti žijící single (v bytech se sníženou kvalitou jich bylo sečteno téměř 15 %).

Samostatně v bytě žilo v roce 2011 v kraji 5 145 osob – jednotlivců **ve věku 15 až 29 let**, tj. 5,3 % všech obyvatel stejného věku. V mezikrajském srovnání se tímto podílem Pardubický kraj řadí na třetí nejnižší pozici, nižší podíl (4 %) byl zjištěn pouze v kraji Zlínském a Kraji Vysočina. Nejvyšší zastoupení juniorů žijících samostatně v bytě byl zjištěn v Praze (11 % z osob ve věku 15 až 29 let) a Ústeckém kraji (8 %).

Mezi **správními obvody** obcí s rozšířenou působností v kraji se podíl jednotlivců žijících samostatně v bytě na osobách ve věku 15 až 29 let pohyboval od necelých 4 % na Litomyšlsku, Hlinceku, Holicku a Poličsku až po 7,6 % na Pardubicku a 6,6 % na Českořebrovsku – viz následující kartogram.

Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 15–29 let podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

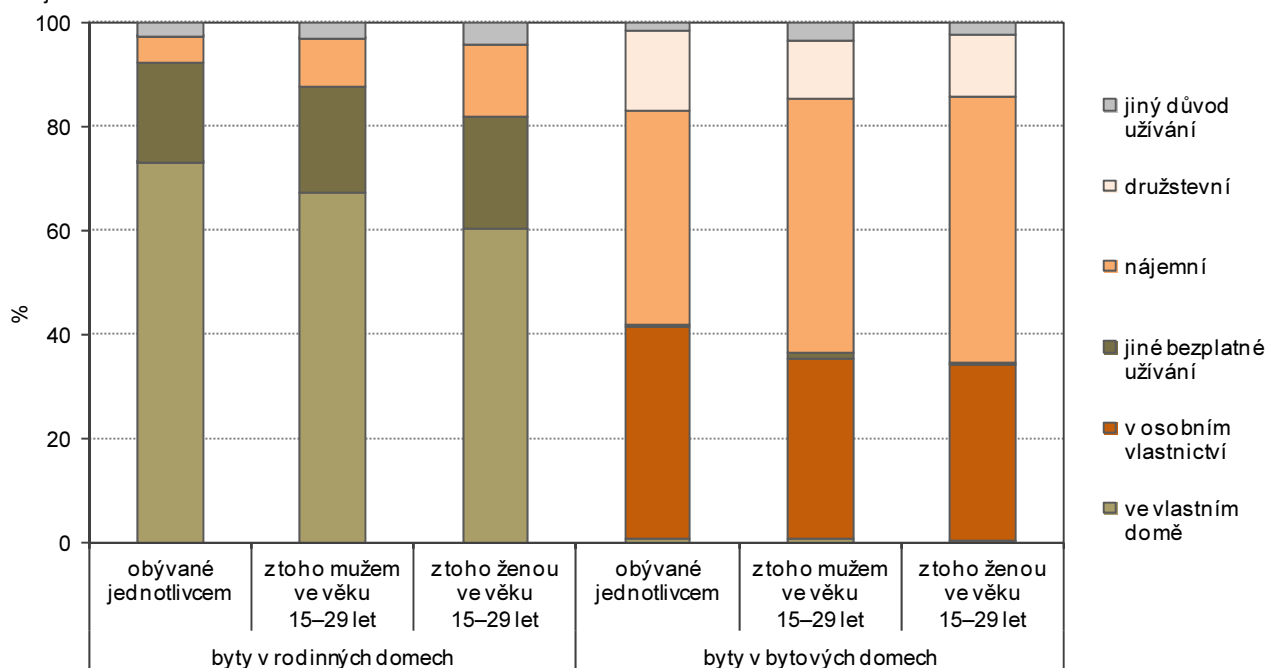
Vezmeme-li v úvahu pouze skupinu osob **ve věku 25 až 29 let**, pak v kraji zjišťujeme 9% podíl jednotlivců žijících samostatně v bytě v této věkové kategorii (3 tis. osob, z toho 58 % mužů), opět s maximem na Pardubicku (12,5 %). Ve všech správních obvodech kraje jsou muži mezi jednotlivci ve věku 25 až 29 let žijícími samostatně zastoupeni více než polovinou, nejvíce pak na Svitavsku, Poličsku a Přeloučsku, kde jejich podíl přesahuje 64 %. Další údaje za hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 25 až 29 let za správní obvody jsou k dispozici v přílohou tabulce.

Následující graf ukazuje rozdíly ve struktuře **bydlení domácností jednotlivců** (celkem bez ohledu na věk i mezi juniory) **podle právního důvodu užívání bytu** v rodinných a bytových domech. Přibližně dvě třetiny domácností jednotlivců v juniorském věku bydlících v **rodinných domech** bydlí ve vlastním domě (podíl mírně podprůměrný oproti všem domácnostem jednotlivců bez ohledu na věk). Častější je přitom bydlení ve vlastním domě mezi juniory-muži než mezi ženami. Přibližně pětina domácností juniorů v rodinných domech obývá byt bezplatně (označeno jako „jiné bezplatné užívání“), s mírnější převahou mezi ženami.

V bytových domech jsou jednotlivci obýváni nejčastěji nájemní byty (mezi juniory častěji než v průměru za všechny domácnosti jednotlivců bez ohledu na věk). Nájemní byty přitom častěji vyhledávají ženy-juniorky (51 % z nich) než muži. Třetina jednotlivců-juniorů bydlících v bytových domech (s nepatrnou převahou mezi muži) pak obývá byty v osobním vlastnictví (nižší podíl oproti všem domácnostem juniorů bez ohledu na věk). Je zřejmé, že pro juniory žijící single hrají při výběru bydlení důležitou roli jejich finanční možnosti.

Domácnosti jednotlivců bydlicí samostatně v bytě podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Nejvíce domácností juniorů v kraji (přibližně jedna čtvrtina a zároveň obdobný podíl jako mezi všemi domácnostmi v kraji bez ohledu na věk) žije v bytech se třemi **obytnými místnostmi** – viz následující tabulka. Ve srovnání se všemi domácnostmi však žijí domácnosti juniorů častěji v bytech s menším počtem obytných místností. Jestliže v bytech s 1 či 2 obytnými místnostmi žije 28 % domácností juniorů v kraji, mezi všemi domácnostmi je podíl takto bydlicích pouze 16%. V bytech s pěti a více obytnými místnostmi žije pouze desetina domácností juniorů, přitom mezi všemi domácnostmi bez ohledu na věk je tento podíl 23%.

Zřetelné rozdíly ve struktuře domácností z hlediska počtu obytných místností v bytě jsou patrné i v závislosti na typu domácnosti a druhu domu. Domácnosti jednotlivců-juniorů častěji obývají byty s jednou či dvěma obytnými místnostmi (téměř třetina z nich, a to především v bytových domech). Na druhé straně úplné rodiny juniorů častěji bydlí v bytech se 4 a více obytnými místnostmi (43 % z nich, v rodinných domech je tento podíl dokonce téměř dvoutřetinový).

Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlicí samostatně v bytě podle počtu obytných místností v bytě, typu domácnosti a druhu domu

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho podle počtu obytných místností s plochou 8 m ² a více (%)				
		1	2	3	4	5 a více
Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlicí samostatně v bytě	10 347	9,0	18,8	25,8	20,0	10,5
v tom podle typu domácnosti:						
1 úplná rodina ¹⁾	3 900	6,2	16,6	30,3	26,6	16,1
1 neúplná rodina	1 302	8,7	18,1	26,6	19,0	10,5
domácnost jednotlivce	5 145	11,2	20,7	22,2	15,1	6,2
z toho podle druhu domu:						
rodinné domy	3 451	2,7	9,9	22,2	24,1	24,7
v tom podle typu domácnosti:						
1 úplná rodina ¹⁾	1 441	2,2	7,1	21,1	28,6	35,9
1 neúplná rodina	445	4,0	13,3	19,6	24,3	24,5
domácnost jednotlivce	1 565	2,8	11,4	24,0	19,9	14,4
bytové domy	6 704	12,2	23,4	28,0	18,1	3,3
v tom podle typu domácnosti:						
1 úplná rodina ¹⁾	2 408	8,6	22,0	35,8	25,8	4,2
1 neúplná rodina	834	11,3	20,6	30,6	16,4	3,1
domácnost jednotlivce	3 462	15,0	25,2	22,0	13,2	2,6

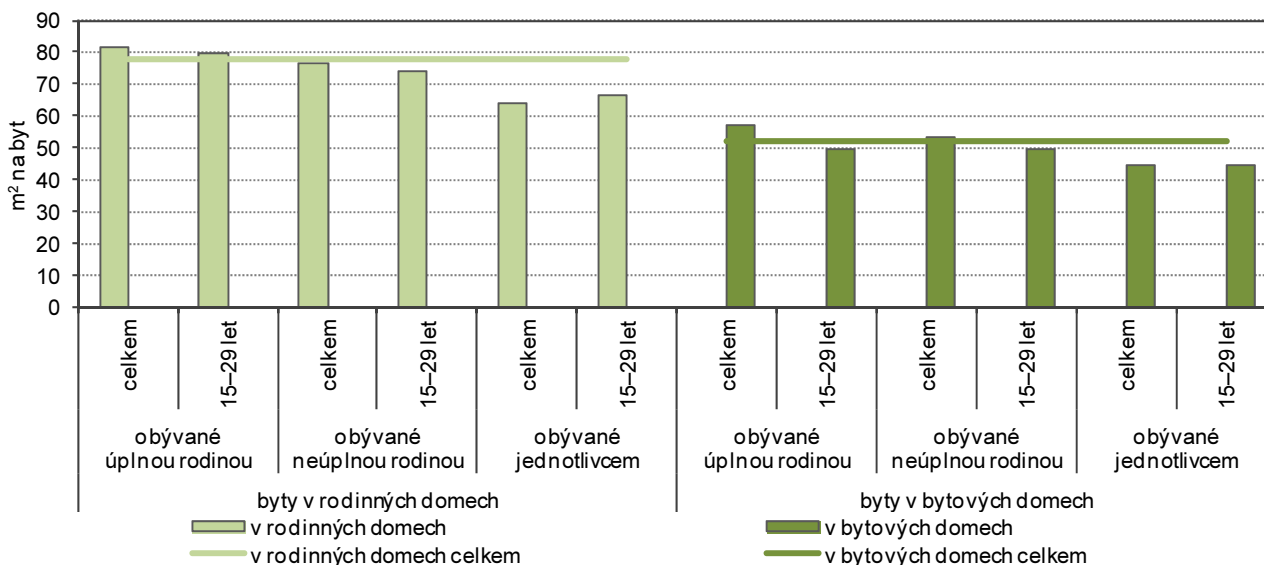
¹⁾ manželské páry i faktická manželství

Úroveň bydlení mladé generace lze charakterizovat i velikostí obývaného bytu. **Průměrná obytná plocha bytu** v kraji obývaného domácností juniorů v roce 2011 byla 56,1 m², což je 10,5 m² pod průměrem všech bytových domácností v kraji. Byty obývané úplnými rodinami, v jejichž čele byla osoba ve věku 15–29 let, měly v kraji obytnou plochu 60,8 m², byty obývané neúplnými rodinami juniorů byly o 2,4 m² menší. Byty obývané jednotlivcem v juniorském věku měly v kraji v průměru 50,7 m², tedy nejméně ze všech porovnávaných typů domácností. S výjimkou domácností jednotlivců v rodinných domech zjišťujeme, že mladé rodinné domácnosti i domácnosti jednotlivců-juniorů žijí oproti všem domácnostem bez ohledu na věk častěji v bytech s menší obytnou plochou. Z hlediska druhu domu se průměrná obytná plocha bytů obývaných juniory pohybuje od 79,7 m² v úplných rodinách v rodinných domech po 44,3 m² v domácnostech jednotlivců v bytových domech (viz graf).

Průměrná obytná plocha bytu podle typu domácnosti, věku osoby v čele a druhu domu v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Z následující tabulky, znázorňující strukturu domácností podle **obytné plochy na osobu**, je patrné, že v rodinných domácnostech juniorů připadá nejčastěji na osobu 10–17,9 a 18–25,9 m², v domácnostech jednotlivců je to nejčastěji více než 34 m². Přibližně polovina juniorů, kteří žijí v bytě sami, mají k dispozici obytnou plochu větší než 34 m².

Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti, obytné plochy na osobu a průměrné obytné plochy bytu

Zdroj: SLDB 2011

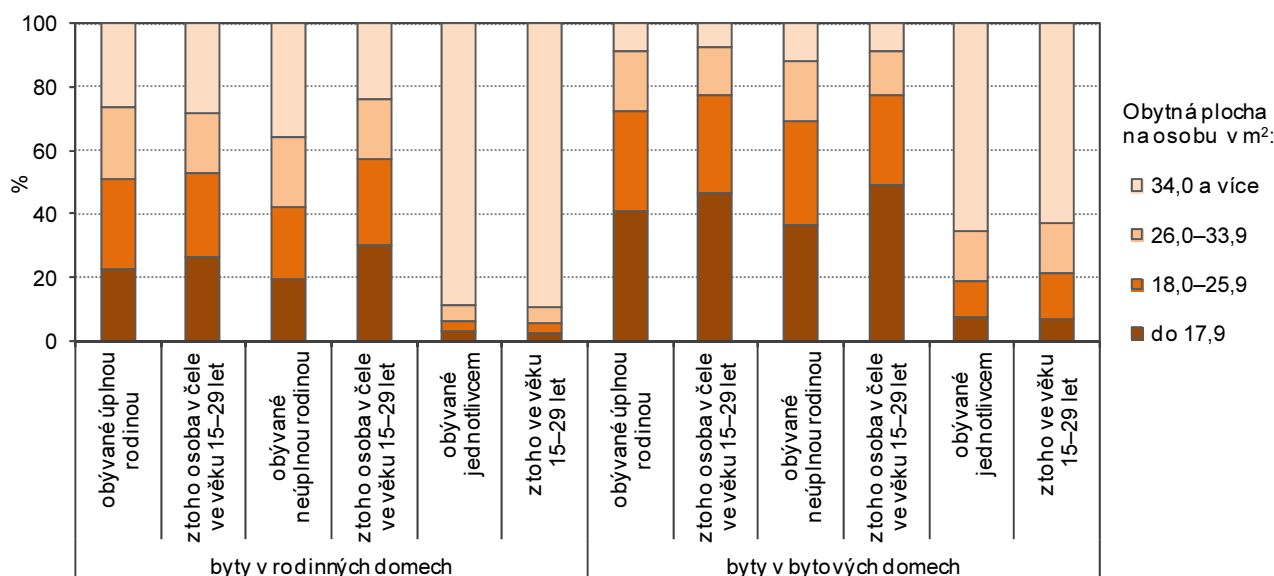
	Celkem	z toho podle obytné plochy v m ² na osobu (%)					Průměrná obytná plocha bytu (m ²)
		do 9,9	10,0–17,9	18,0–25,9	26,0–33,9	34,0 a více	
Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě	10 347	4,6	15,3	16,8	12,0	31,8	56,1
v tom podle typu domácnosti:							
1 úplná rodina ¹⁾	3 900	8,6	27,8	27,2	15,6	14,2	60,8
1 neúplná rodina	1 302	9,1	22,9	21,2	11,6	10,9	58,4
domácnost jednotlivce	5 145	0,4	3,8	7,9	9,3	50,5	50,7

¹⁾ manželské páry i faktická manželství

Zřetelné rozdíly ve struktuře domácností podle **obytné plochy na osobu** jsou však patrné mezi bydlícími **v rodinných a bytových domech** – viz následující graf. Téměř v 90 % domácností jednotlivců bydlících v rodinných domech (ve věku 15 až 29 let i bez ohledu na věk) připadá na osobu 34 a více m², přitom u jednotlivců v bytových domech je tento podíl pouze přibližně dvoutřetinový. V úplných i neúplných rodinách juniorů v bytových domech byl zjištěn více než 40% podíl domácností s necelými 18 m² na osobu, zatímco v rodinných domech se tento podíl u stejného typu domácností blíží 30 %. V rodinách juniorů je přitom oproti všem rodinám bez ohledu na věk osoby v čele nadprůměrné zastoupení domácností s obytnou plochou nedosahující 18 m², a to v rodinných i bytových domech.

Domácnosti bydlící v bytech podle typu domácnosti, druhu domu a průměrné obytné plochy na osobu v Pardubickém kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Srovnáme-li **průměrnou obytnou plochu na osobu** v domácnostech celkem bez ohledu na věk osoby v čele a v domácnostech juniorů, zjišťujeme, že v bytech obývaných juniory připadá menší obytná plocha na osobu – v úplných rodinách o 2 m², v neúplných rodinách o téměř 6 m² a v domácnostech jednotlivců o necelých 9 m². Podle druhu domu se obytná plocha na osobu v domácnostech juniorů při sčítání 2011 v kraji pohybovala od více než 40 m² v domácnostech jednotlivců v rodinných domech po necelých 14 m² v neúplných rodinách v bytových domech.

Téměř ve čtvrtině domácností juniorů připadá na jednu obytnou místnost méně než 0,5 osoby, což je oproti všem domácnostem bez ohledu na věk nadprůměrný podíl. Projevuje se zde skutečnost, že mezi mladými jsou mnohem častěji zastoupeny domácnosti jednotlivců. Nadprůměrně jsou však mezi domácnostmi juniorů (oproti všem domácnostem bez ohledu na věk osoby v čele) rovněž zastoupeny domácnosti se 2 a více osobami na obytnou místnost. V úplných i neúplných rodinách juniorů byl zjištěn vyšší **průměrný počet osob na obytnou místnost** než v uvedených typech domácností bez ohledu na věk osoby v jejich čele. Nejvyšší průměrný počet osob na obytnou místnost (1,09 osoby) byl v neúplných rodinách juniorů – viz následující tabulka.

Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě podle typu domácnosti a počtu osob na obytnou místnost 8 m² a více

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	v tom		
		1 úplná rodina ¹⁾	1 neúplná rodina	domácnost jednotlivce
Domácnosti s osobou v čele ve věku 15–29 let bydlící samostatně v bytě	10 347	3 900	1 302	5 145
z toho počet osob na obytnou místnost 8 m ² a více (%):				
do 0,49	24,3	5,5	4,2	43,5
0,50–0,74	25,5	31,8	25,3	20,7
0,75–0,99	6,1	13,2	9,0	x
1,00–1,49	20,5	30,7	26,4	11,2
1,50–1,99	2,9	5,4	6,5	x
2,00 a více	4,9	9,3	11,5	x
Průměrný počet osob na obytnou místnost	0,76	0,99	1,09	0,45

¹⁾ manželské páry i faktická manželství

Zřetelné rozdíly v prostorových charakteristikách bydlení jsou patrné **v závislosti na počtu dětí**, a to v úplných i neúplných rodinách. S rostoucím počtem dětí významně klesá obytná plocha připadající na osobu v bytě a roste počet osob připadajících na jednu obytnou místnost.

Pro hodnocení charakteristik bydlení domácností je, kromě sčítání lidu, možné využít také data výběrového šetření ČSÚ **Životní podmínky** (SILC). Podrobná data z hlediska struktury rodin jsou však z tohoto každoročně prováděného celoevropského zjišťování k dispozici pouze v republikovém územním pohledu.

7. Volnočasové aktivity

Následující kapitola hodnotí ty oblasti života mladé generace, které v pozitivním smyslu naplňují jejich volný čas a za které bylo možné získat statistické údaje (zejména ze zdrojů mimo ČSÚ). Je zřejmé, že volnočasové aktivity mladých nezahrnují jen dále hodnocené oblasti (činnost v rámci školních družin, klubů, návštěvy základních uměleckých škol, četbu knih, využívání výpočetní techniky či sportovní aktivity), ale řadu dalších, např. návštěvy kulturních zařízení a akcí, cestování a turistika či jiné společné aktivity v rodině. Jejich podrobné hodnocení však není předmětem této analýzy.

Školní družiny, školní kluby, střediska volného času

Školní družina je školské zařízení určené přednostně nejmladším žákům (1. až 5. třída), které slouží výchově, vzdělávání, rekreační, sportovní a zájmové činnosti v době mimo vyučování. Výhodou školních družin je jejich finanční dostupnost pro rodiče i pestrá nabídka zájmových činností ve známém prostředí pro děti. Počet školních družin zůstává v posledních letech stabilní, v kraji působilo v roce 2016/17 celkem 252 družin s více než 15 tisíci zapsanými účastníky (z toho 98 % tvořili žáci 1. stupně ZŠ).

Školní družiny, školní kluby a střediska volného času

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

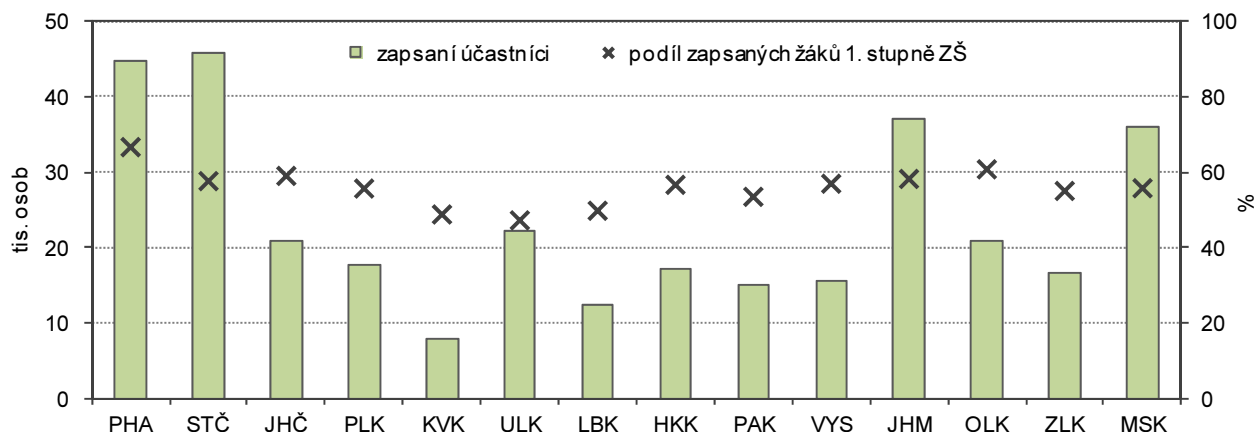
	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Školní družiny	253	252	254	254	252	252	251	252	251	252
zapsaní účastníci ¹⁾	11 650	11 781	11 933	12 163	12 521	12 592	13 170	13 867	14 624	15 178
z 1. stupně ZŠ	11 499	11 612	11 771	11 972	12 312	12 357	12 944	13 660	14 416	14 906
z 2. stupně ZŠ	151	169	162	191	181	174	167	148	145	182
Školní kluby	12	12	13	13	13	12	12	12	12	12
zapsaní účastníci ¹⁾	539	600	699	751	732	702	614	634	657	630
z 1. stupně ZŠ	143	192	208	312	307	312	271	325	352	288
z 2. stupně ZŠ	396	408	491	439	425	390	343	309	305	342
Střediska volného času	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
zájmové útvary	1 104	1 066	1 055	1 033	1 094	1 102	1 170	1 211	1 336	1 381
přijetí účastníci	12 717	12 781	12 513	11 968	12 177	12 114	12 519	12 711	14 186	14 819
děti	1 346	1 478	1 436	1 348	1 460	1 550	1 571	1 682	1 650	1 513
žáci	10 010	10 127	9 911	9 513	9 727	9 629	10 036	10 303	11 558	12 201
studenti	306	249	266	288	211	167	140	88	133	53
táborová a pobytová činnost – akce	134	147	154	163	170	173	202	180	193	.
účastníci	3 774	4 053	3 987	4 487	4 429	4 558	5 557	5 108	5 544	.

¹⁾ od školního roku 2011/12 včetně žáků z přípravné třídy ZŠ a z přípravného stupně ZŠ speciální

V souvislosti s demografickým vývojem počet žáků ve školních družinách v posledních letech neustále roste. Družinu navštěvuje přibližně polovina všech žáků 1. stupně ZŠ v kraji – 53,5 % ve školním roce 2016/17 představuje čtvrtý nejnižší podíl mezi kraji s maximem 67 % v Praze a minimem 47 % v Ústeckém kraji (viz graf). Z celkového počtu zapsaných účastníků v družinách z 1. stupně ZŠ tvoří dvě třetiny žáci prvních a druhých tříd. Na 2. stupni ZŠ je podíl žáků v družinách pouze jednocentní.

Zapsaní účastníci ve školních družinách podle krajů ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Školní kluby jsou školská zařízení poskytující zájmové vzdělávání podle vlastního školního vzdělávacího programu na základě zájmů a potřeb jednotlivých žáků. Od školní družiny se klub liší především starším věkem účastníků a odlišnými formami činností. Činnost školních klubů je určena přednostně žákům 2. stupně základní školy, žákům nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia a odpovídajícím ročníkům osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Účastníkem může být i žák prvního stupně základní školy, který není přijat k pravidelné denní docházce do družiny.

V kraji působí stabilně 12 školních klubů s více než šesti sty účastníky. Až do školního roku 2015/16 postupně narůstal ve školních klubech podíl žáků 1. stupně ZŠ na 54 %, v roce 2016/17 se jejich zastoupení mezi všemi zapsanými účastníky klubů snížilo na 46 %.

Střediska volného času jsou školská zařízení, která nabízejí aktivní využití volného času všem věkovým skupinám dětí a mládeže a organizují činnosti i pro dospělé či seniory. Střediska zpravidla vykonávají činnost po celý školní rok, a to i ve dnech, kdy neprobíhá školní vyučování. Organizují pravidelné zájmové útvary pro stálou skupinu účastníků (tzv. kroužky), podílejí se na organizaci soutěží dětí a žáků, organizují kurzy a jiné vzdělávací akce, tábory, spontánní aktivity, otevřené kluby, výukové programy pro školy, adaptační programy v rámci prevence sociálně patologických jevů a řadu dalších činností. Zapojují se do různých regionálních, krajských, republikových i evropských projektů, organizují výměnné i zahraniční pobyty.

V Pardubickém kraji působí dlouhodobě 18 středisek volného času s více než tisíci zájmovými útvary. Počet zájmových útvarů v posledních šesti letech rostl, přičemž ve školním roce 2016/17 jich v kraji působilo 1 381 (nejvíce za posledních deset let). Zvyšoval se zároveň počet přijatých účastníků; nejvyšší nárůst byl zaznamenán v posledních dvou letech (na 14,8 tis. ve školním roce 2016/17). Děti, žáci a studenti se na celkovém počtu účastníků středisek volného času v kraji podílejí 93 %, což je oproti jiným krajům nadprůměrný podíl. Častější využívání středisek jinými účastníky než juniory je (v průměru za posledních deset let) typické např. v Praze, Zlínském či Ústeckém kraji.

Systém **mimoškolního vzdělávání** (školní družiny a kluby, střediska volného času, domy dětí a mládeže, jazykové či základní umělecké školy) hraje důležitou roli při individuálním rozvoji dětí a mládeže i v prevenci sociálně negativních jevů (závislosti, šikana na školách, sociální vyloučení).

Základní umělecké školy

Pravidelné navštěvování základních uměleckých škol (dříve lidových škol umění) má dlouholetou tradici. ZUŠ poskytují základy vzdělání v uměleckých oborech, přičemž mohou organizovat přípravné studium pro žáky od 5 let, základní studium I. stupně (7 roků) a II. stupně (4 roky) či studium pro dospělé (4 roky), které však není předmětem hodnocených statistik. Ve školním roce 2016/17 v kraji navštěvovalo 30 základních uměleckých škol v Pardubickém kraji více než 15 tisíc žáků. Jednalo se (dle dostupných údajů) o nejvyšší počet žáků za posledních 18 let. **V přepočtu na obyvatele** (celkem bez ohledu na věk i na osoby ve věku 6 až 18 let) se kraj počtem žáků ZUŠ dlouhodobě řadí **na přední místa** mezikrajského srovnání. V roce 2016/17 mu patřila třetí příčka za Zlínským a Karlovarským krajem. Na tisíc osob ve věku 6 až 18 let připadá v kraji přibližně 225 žáků ZUŠ, což je téměř o 40 žáků více než před deseti lety.

Základní umělecké školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Žáci celkem	13 312	13 466	13 835	14 259	14 432	14 478	14 715	14 724	14 895	15 134
na 1 000 osob ve věku 6–18 let	186,6	192,9	203,4	215,0	222,7	226,5	229,0	226,1	225,2	225,4
z toho dívky (%)	73,1	73,4	72,8	71,2	70,5	70,6	69,7	69,5	69,2	70,0
v tom podle základních oborů (%):										
taneční	16,5	16,8	16,7	16,7	15,5	15,2	14,8	14,1	14,1	14,2
výtvarný	18,4	18,7	19,3	19,0	19,2	19,3	19,6	19,2	19,0	19,5
literárně-dramatický	3,4	3,0	2,7	2,3	2,6	2,9	3,2	3,2	3,4	3,4
hudební	61,7	61,4	61,3	62,0	62,7	62,6	62,4	63,5	63,5	62,9
Absolventi	900	967	962	959	966	985	1 042	1 052	963	.
z toho dívky (%)	77,7	75,7	74,1	72,7	75,5	73,3	74,8	70,6	72,5	.

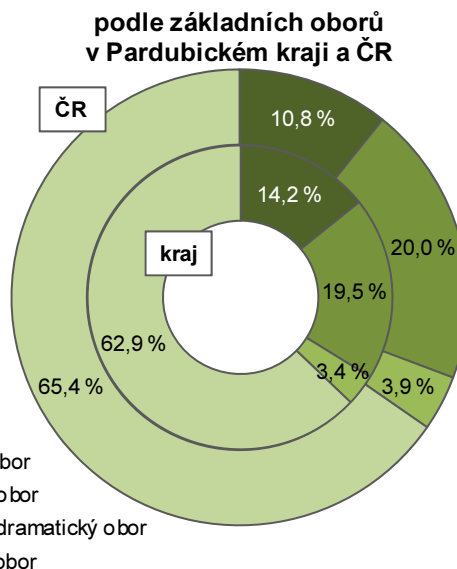
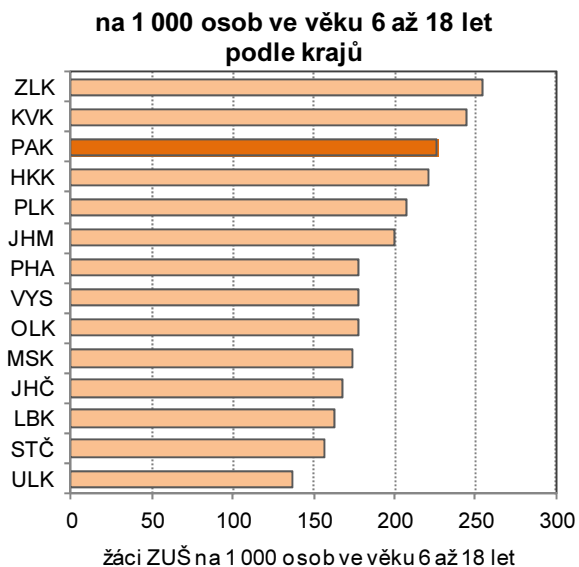
Oproti republikovému průměru v kraji v posledních letech zjišťujeme **nadprůměrné** zastoupení žáků v **tanečních oborech** (14 % v roce 2016/17, tj. o 3 procentní body nad průměrem ČR a zároveň třetí nejvyšší podíl po Jihomoravském a Královéhradeckém kraji). V ostatních oborech (hudebním, výtvarném i literárně-dramatickém) se kraj nachází pod republikovým podílem, v hudebních oborech se dokonce řadí

na třetí nejnižší místo (za Královéhradecký a Ústecký kraj) s necelými 63 % žáků. V čase se zastoupení žáků v tanečních oborech mírně snižuje ve prospěch ostatních oborů.

Žáci základních uměleckých škol ve školním roce 2016/17

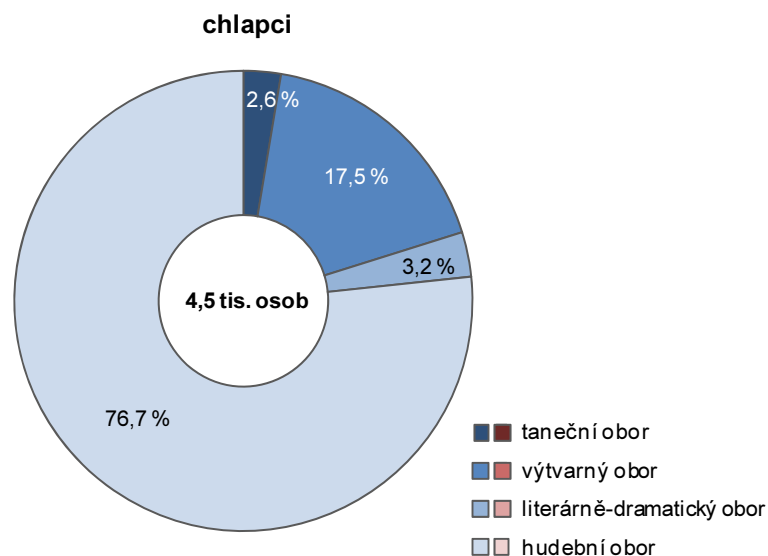
Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Navštěvování ZUŠ preferují zejména dívky, které v kraji tvoří 70 % všech žáků těchto škol (0,5 procentního bodu nad průměrem ČR a zároveň o 3 procentní body méně než před deseti lety). Zřetelné **rozdíly podle pohlaví** jsou patrné ve struktuře žáků dle základních oborů vyučovaných na ZUŠ. Zatímco mezi chlapci mají jednoznačnou převahu hudební obory (více než ze tří čtvrtin), mezi děvčaty je skladba oborů pestřejší a častěji oproti chlapcům preferují zejména taneční obory (téměř pětina dívek oproti necelým 3 % chlapců).

Žáci základních uměleckých škol podle pohlaví a základních oborů v Pardubickém kraji ve školním roce 2016/17

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Mezi **absolventy** základních uměleckých škol se v kraji každoročně zařadí v průměru necelá tisícovka žáků, z toho téměř tři čtvrtiny tvoří dívky. Dlouhodobě nejvyšší zastoupení chlapců mezi absolventy je typické pro Hlavní město Prahu, které jim nabízí široké spektrum oborů. Pardubický kraj se podílem chlapců mezi absolventy ZUŠ řadí doprostřed mezikrajského žebříčku. Rozvíjení dovedností v uměleckých oborech se mladí lidé často věnují také v rámci činností školních družin, kroužků při kulturních zařízeních, v rámci přípravy školních akademií či v rodině, kde se obvykle vztah k těmto aktivitám dědí z generace na generaci.

Využívání informačních technologií

Zdrojem dat o využívání informačních technologií je **Výběrové šetření o informačních a komunikačních technologiích v domácnostech a jejich využívání jednotlivci (VŠIT)**, které ČSÚ provádí každoročně ve 2. čtvrtletí daného roku formou osobního interview, a to na výběrovém vzorku cca 10 tis. jednotlivců v celé ČR ve věku 16 a více let. Výsledky jsou pak dopočteny na celou populaci. Data za kraje (a pro srovnání s nimi i za ČR) jsou počítána jako tříletý klouzavý průměr, jelikož velikost výběrového souboru šetření VŠIT neumožňuje publikovat dostatečně reprezentativní údaje v členění podle krajů, tj. např. za rok 2015 je údaj v krajském členění vypočítán jako vážený aritmetický průměr z dat za roky 2014, 2015 a 2016.

Za **uživatele internetu** je považován jedinec, který použil internet alespoň jednou v posledních 3 měsících. Použití internetu pak představuje jakoukoliv aktivní činnost na internetu, např. prohlížení webových stránek, stahování souborů, používání e-mailu, z jakéhokoliv místa (domácnost, škola, práce atd.), pro jakýkoliv účel (soukromý, pracovní atd.), a to jak na počítačích (i přenosných), tak na mobilních telefonech, smartphonech, herních konzolích atd.

Využívání internetu jednotlivci v letech 2011 až 2015¹⁾

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

v %

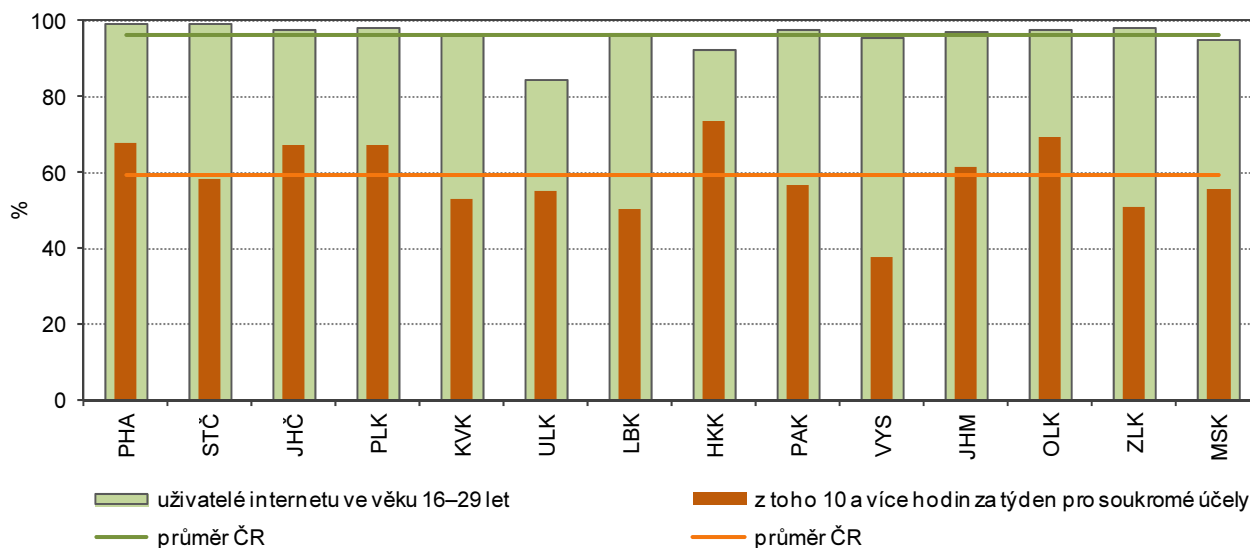
	Podíl z počtu osob ve věku 16 a více let					Podíl z počtu osob ve věku 16–29 let				
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
Uživatelé internetu	65,0	65,0	73,6	75,2	76,8	91,6	95,5	97,4	98,9	97,7
Internet v mobilním telefonu	.	.	16,0	21,6	27,3	.	.	41,5	55,8	65,0
Účast v sociálních sítích	16,5	24,4	27,6	28,4	31,5	50,3	68,5	72,0	76,4	77,8
Internetové bankovníctví	23,4	31,6	36,7	45,0	52,4	29,6	39,1	43,6	52,2	61,0
Nakupování na internetu	15,2	19,8	22,9	24,4	25,5	27,5	34,2	37,0	39,6	39,4
Hraní počítačových her	.	.	12,2	12,0	14,0	.	.	33,3	33,1	40,6

¹⁾ vážené klouzavé průměry z tříletých období - např. údaj za rok 2015 je vypočítán jako průměr z dat za roky 2014, 2015 a 2016 období sběru dat: 2. čtvrtletí daného roku

Využívání informačních technologií se v návaznosti na jejich rychlý rozvoj stalo důležitou součástí výuky ve školách i často vyhledávanou náplní volného času juniorů. Jestliže **internet** v roce 2015 v kraji **využívalo** 77 % osob šestnáctiletých a starších (5. nejvyšší podíl mezi kraji), mezi juniory ve věku 16 až 29 let byl tento podíl téměř 98% (6. nejvyšší v mezikrajském srovnání s maximem ve Středočeském kraji a minimem v Ústeckém kraji). Více než polovina uživatelů internetu v juniorském věku v kraji tráví na webu pro soukromé účely více než 10 hodin týdně (8. nejvyšší podíl mezi kraji při maximální hodnotě v sousedním Královéhradeckém kraji a nejnižší hodnotě v Kraji Vysočina).

Uživatelé internetu podle krajů v roce 2015 (tříletý průměr)

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

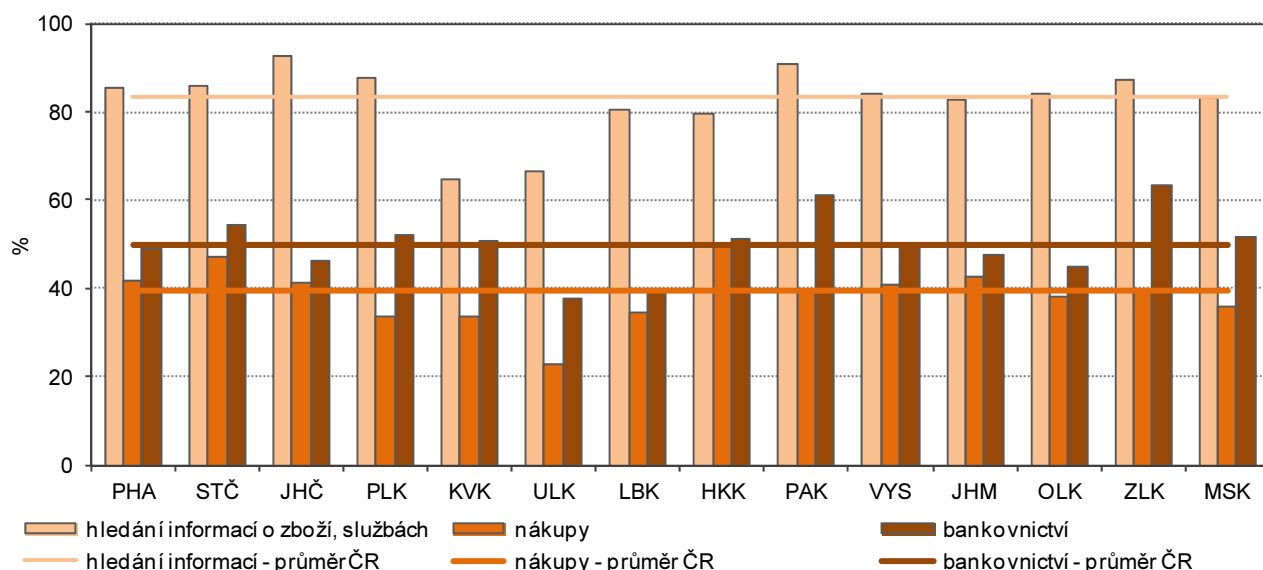
Internet je stále častěji využíván **v mobilním telefonu**, a to mezi nejmladší, střední i nejstarší generací. V roce 2015 využívalo internet v mobilu 65 % osob ve věku 16 až 29 let v kraji (5. nejnižší podíl v mezikrajském srovnání s maximem 88 % v Praze), přitom v roce 2013 byl tento podíl pouze 41%. V celé populaci 16letých a starších vzrostl v uvedeném období podíl uživatelů internetu v mobilu ze 16 % na 27 %.

Využívání internetu osobami ve věku 16–29 let pro vyhledávání informací, nákupy a internetové bankovníctví podle krajů v roce 2015 (třiletý průměr)

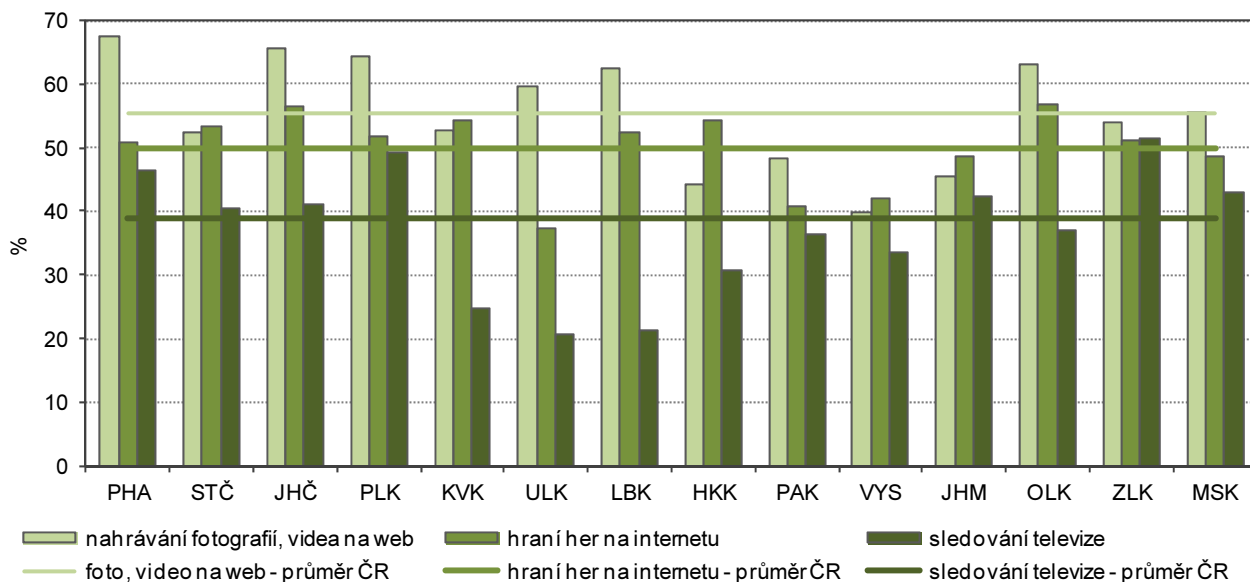
Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

Mezi juniory jsou nejčastěji zastoupeni ti, kteří využívají internet k vyhledávání informací o zboží a službách (v kraji z 91 %, což je zároveň 2. nejvyšší podíl mezi kraji). Velmi častá je též účast v sociálních sítích (78% podíl juniorů v kraji představuje 3. nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání). Dvě třetiny osob ve věku 16 až 29 let v kraji vyhledávají na webu informace o cestování (4. nejvyšší mezikrajský podíl). **Nadprůměrně** jsou v kraji mezi juniory zastoupeni i ti, kteří využívají **internetové bankovníctví** (z 61 %, což je 2. nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání). Přes internet nakupuje 39 % juniorů v kraji (stejně jako v celé ČR).

Využívání internetu osobami ve věku 16–29 let pro nahrávání fotografií a videa na web, hraní her a sledování televize podle krajů v roce 2015 (třiletý průměr)

Zdroj: ČSÚ - Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

Častou aktivitou mladých je telefonování přes internet (54% podíl je mírně pod průměrem ČR). Nahrávání fotografií, videí nebo jiného obsahu na webové stránky určené ke sdílení využívá 48 % juniorů v kraji (4. nejvyšší podíl mezi kraji). Ve srovnání s jinými věkovými kategoriemi se junioři **mnohem častěji** věnují internetovému **hraní her** (41 % v kraji oproti necelým 3 % v populaci 55letých a starších); v kraji je však jejich podíl 2. nejvyšší za Ústeckým krajem. Sledování televize na internetu v kraji se podle VŠIT věnuje 36 % osob ve věku 16 až 29 let (podíl mírně pod průměrem ČR). U mladé generace je přítom v oblibě sledování internetových televizí, které nemají svůj protějšek v klasickém televizním vysílání, ale fungují pouze on-line.

Informační a komunikační technologie mohou přinášet nejen poučení a zábavu, ale také **rizika** spojená s jejich zneužíváním (pronásledování a obtěžování oběti – cyberstalking). Zejména mezi dětmi a mládeží je v souvislosti s tím důležitá prevence, šíření osvěty i komunikace v rodině.

Četba knih

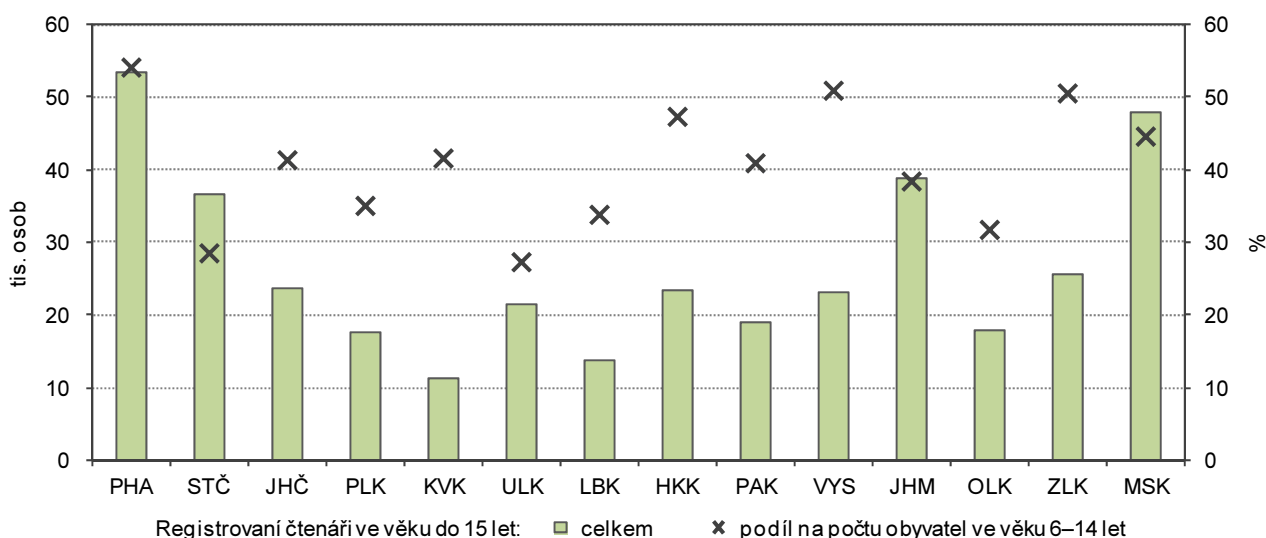
Četba knih patří k aktivitám mládeže nejen ve spojitosti s výukou (povinná školní četba), ale řadí se rovněž k vyhledávaným volnočasovým činnostem. Zaměření četby má široké spektrum a je podmíněno věkem (od obrázkových knih pro nejmenší až po odbornou literaturu); junioři v teenagerovském věku v posledních letech často vyhledávají žánr fantasy s nadpřirozenými prvky, případně vědeckofantastickou literaturu.

Čtenáři mají zájem nejen o klasické tištěné knihy, ale s rozvojem informačních technologií se rovněž rozšiřují možnosti **četby e-knih**. Podle výzkumu Internetoví Češi jako čtenáři 2016, který provedla společnost Nielsen Admosphere ve spolupráci s Národní knihovnou na vzorku pěti set respondentů starších 15 let v celé ČR, více než třetina čtenářů čte knihy v elektronické podobě. Zcela se vzdát klasických tištěných knih by však dokázalo jen 13 % dotázaných. K četbě elektronických knih Češi nejčastěji používají stolní PC nebo notebook, následuje smartphon, tablet a poté čtečka elektronických knih. Z hlediska věku čtou knihy v elektronické podobě v ČR nejvíce mladí lidé do 24 let (57 %). Platí také, že s rostoucím vzděláním respondentů se zvyšuje pravděpodobnost, že budou číst elektronické knihy.

Junioři rovněž tvoří významnou skupinu mezi registrovanými **čtenáři ve veřejných knihovnách**. V roce 2015 (poslední dostupné údaje) působilo v Pardubickém kraji 394 knihoven a 27 poboček vč. pojízdných knihoven s celkovým počtem 69 tis. registrovaných čtenářů. Na všech registrovaných čtenářích v kraji se osoby do 15 let podílely 27 % (hodnota uprostřed mezi kraji) s maximem 31 % v Kraji Vysočina. Pokud vydělíme počet čtenářů do 15 let s osobami ve věku 6 až 14 let (viz též graf), pak se Pardubický kraj 41 % řadí v mezikrajském srovnání na 8. místo (při více než polovičním podílu v Hlavním městě Praze, Kraji Vysočina a Zlínském kraji).

Registrovaní čtenáři veřejných knihoven ve věku do 15 let podle krajů v roce 2015

Pramen: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

V posledních letech počty registrovaných čtenářů v knihovnách klesají (hodnoceno bez ohledu na jejich věk), návštěvnost knihoven však postupně roste. **Knihovny** postupně **rozšiřují své aktivity**, často nabízejí bezplatný internet, půjčují případně i elektronické čtečky knih, snaží se přilákat čtenáře pořádáním dalších besed a přednášek, pořádají tvořivé dílny či výstavy. Nejen mladí tak mají možnost smysluplně využít svůj volný čas návštěvou v knihovně.

Sport

Rozvíjení pohybových aktivit je důležitou náplní školní i mimoškolní činnosti dětí a mládeže. Zejména s ohledem na rychlý rozvoj výpočetní techniky se mění způsoby trávení volného času mladé generace a **podpora sportovních aktivit** a zdravého životního stylu mladé generace na různých úrovních včetně rodiny se stává stále důležitější.

V rámci mimoškolních institucí se mohou mladí zabývat sportovními aktivitami např. ve školních družinách a klubech, domovech mládeže, základních uměleckých školách i v tělovýchovných a sportovních organizacích. V úvahu je třeba vzít často rozdílné možnosti pro vykonávání pohybových aktivit dětí a mládeže v závislosti na **velikosti obce**, ve které bydlí. Z menších obcí bývá problematická dopravní dostupnost do větších center nabízejících širší možnosti pro sportovní aktivity včetně možností specializace,

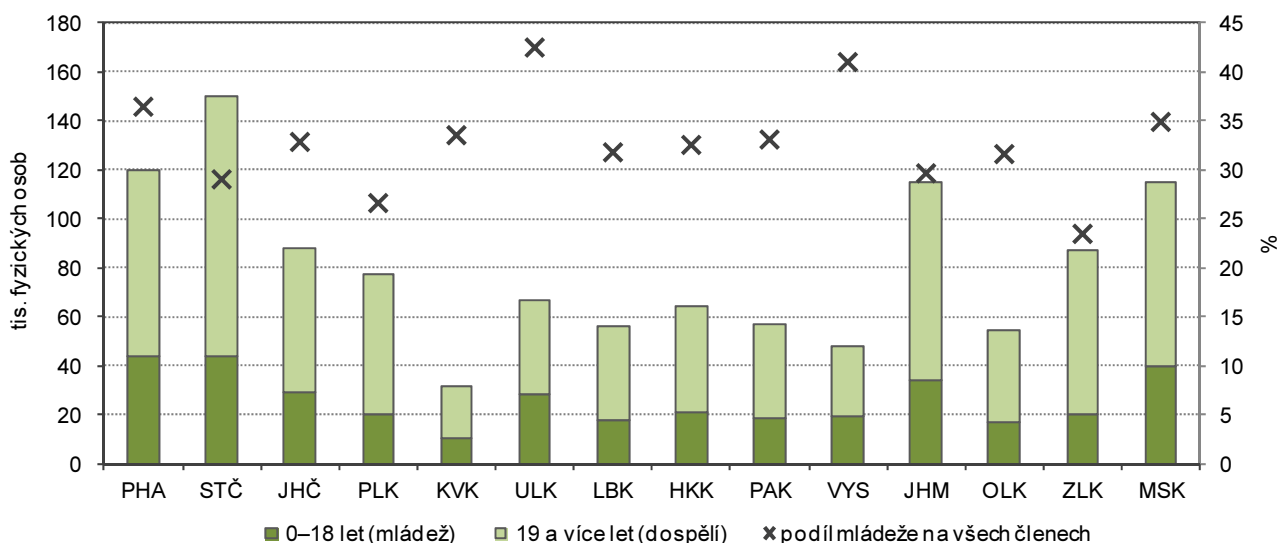

v úvahu je třeba brát rovněž otázku bezpečnosti a finanční možnosti rodiny. Na venkově je zato více možností pro sportování ve volné přírodě (turistika, koupání, bruslení). Na organizaci sportovních aktivit mladých se zde často podílejí i dobrovolníci z řad místních obyvatel, spolky (např. hasiči).

Pro bližší pohled na zapojení mládeže do sportovních aktivit lze využít statistiky **České unie sportu (ČUS)**, která vznikla v roce 2013 transformací z původního Českého svazu tělesné výchovy (ČSTV). V ČUS jsou **dobrovolně sdruženy** národní sportovní svazy, sportovní kluby a tělovýchovné jednoty. Členskou základnu ČUS ke konci roku 2016 v ČR tvořilo 1,1 mil. osob (z toho 27,4 % žen), přičemž Pardubický kraj se 57 tisíci členy v 805 oddílech řadil v mezikrajském srovnání na 10. místo (po přepočtu na tis. obyvatel na místo sedmé s maximem ve Zlínském a minimem v Ústeckém kraji). Mládež do 18 let je mezi členy ČUS v kraji zastoupena jednou třetinou, což představuje 6. nejvyšší podíl mezi kraji při nejvyšším podílu v Ústeckém a nejnižším ve Zlínském kraji.

Členská základna České unie sportu podle věku a krajů k 31. 12. 2016

Pramen: Česká unie sportu

Nejpočetnější členská základna ve skupině osob do 18 let v kraji je v oddílech zaměřených na fotbal (téměř 5 tis. členů), s odstupem následuje atletika (1,4 tis. členů), sport pro všechny (blíže viz Česká asociace Sport pro všechny), tenis a lední hokej. Z vyjmenovaných sportovních odvětví se kraj oproti republikové členské základně mládeže vyznačuje nadprůměrným zastoupením především **tenisu a ledního hokeje**. Rozdílné preference při výběru sportovních odvětví podle pohlaví a věku jsou patrné z tabulky i následujícího grafu.

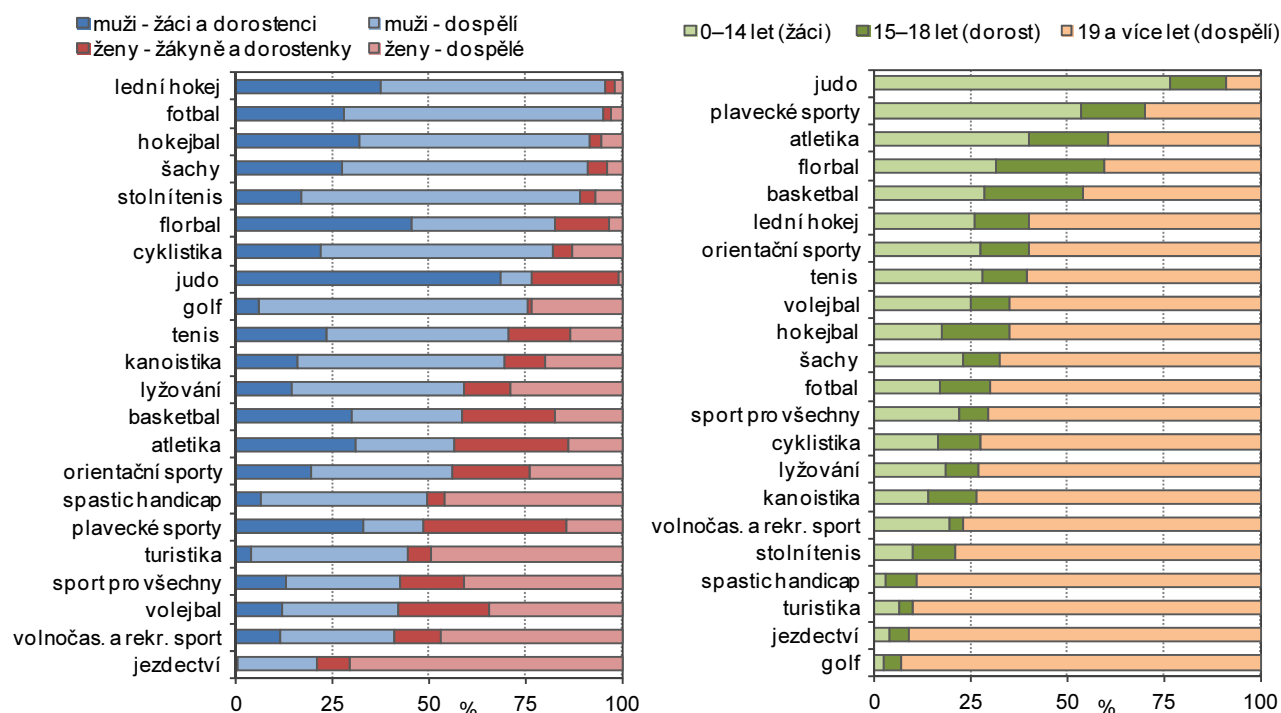
Členská základna vybraných sportovních odvětví podle pohlaví a věku k 31. 12. 2016

Pramen: Česká unie sportu

	Členská základna v kraji		z celku ženy (%)	Podíl podle věku (%)			Oddíly
	celkem	v %		0-14 let (žáci)	15-18 let (dorostenci)	19 a více let (dospělí)	
Česká unie sportu celkem	57 107	100,0	27,0	23,5	9,6	66,9	805
z toho sportovní odvětví:							
fotbal	16 612	29,1	4,7	17,2	12,7	70,2	175
sport pro všechny	3 894	6,8	57,6	22,1	7,3	70,5	67
tenis	2 835	5,0	29,3	27,8	11,8	60,5	40
lední hokej	2 623	4,6	4,5	25,8	14,3	59,9	29
atletika	2 381	4,2	43,7	39,9	21,0	39,2	15
lyžování	2 166	3,8	41,1	18,3	8,5	73,2	26
volejbal	2 145	3,8	57,8	24,9	10,0	65,0	40
volnočasový a rekreační sport	1 525	2,7	58,8	19,2	3,9	76,9	32
hokejbal	1 495	2,6	8,3	17,6	17,3	65,2	11
basketbal	1 465	2,6	41,6	28,5	25,5	46,1	14
plavecké sporty	1 170	2,0	51,5	53,4	16,8	29,8	11
stolní tenis	923	1,6	11,1	10,0	10,9	79,1	45
florbal	902	1,6	17,5	31,4	28,4	40,2	16

Členská základna České unie sportu podle pohlaví a věku v Pardubickém kraji k 31. 12. 2016 (vybraná sportovní odvětví – s více než 400 členy; řazeno sestupně dle sledovaného jevu)

Pramen: Česká unie sportu

Na úrovni **okresních sdružení ČUS** v kraji zaznamenáváme nejširší členskou základnu v okrese Pardubice (téměř třetina krajského úhrnu), po přepočtu na tisíc obyvatel pak v okrese Ústí nad Orlicí. Jestliže ženy jsou mezi všemi členy ČUS v kraji zastoupeny 27 %, mezi mládeží do 18 let tvoří 31 % (s maximem 36 % na Pardubicku). Pardubický okres se v porovnání okresů v kraji vyznačuje nejvyšším podílem žáků do 14 let i dorostenců ve věku 15 až 18 let mezi všemi členy ČUS tohoto regionu – viz následující tabulka.

Členská základna České unie sportu podle okresních sdružení k 31. 12. 2016

Pramen: Česká unie sportu

	Členská základna		z celku ženy (%)	Podíl podle věku (%)			TJ/SK ¹⁾
	celkem	na 1 000 obyvatel		0–14 let (žáci)	15–18 let (dorostenci)	19 a více let (dospělí)	
Pardubický kraj	57 107	110,4	27,0	23,5	9,6	66,9	431
v tom okresy:							
Chrudim	11 581	111,3	20,2	16,9	10,0	73,1	85
Pardubice	18 417	107,8	30,4	29,7	10,7	59,6	132
Svitavy	10 896	104,6	27,2	24,5	8,5	67,0	79
Ústí nad Orlicí	16 213	117,5	27,7	20,3	8,8	70,9	135

¹⁾ počet tělovýchovných jednot či sportovních klubů; sportovci mohou být členy ve více sportovních svazech (klubech)

Problematice sportu je věnována pozornost i v závěrečné části této publikace v kapitole Dokumenty zaměřené na péči o mladou generaci.

Aktivity podle Miniscitání

Miniscitání (www.miniscitani.cz) je projekt Českého statistického úřadu pro žáky základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií, jehož hlavním cílem je rozšířit povědomí žáků o tom, co je statistika, naučit je práci se statistickými dotazníky i se získanými údaji – tedy zvyšovat statistickou gramotnost dětí a mládeže. V roce 2015 se konal již 3. ročník tohoto projektu. Nejvíce žáků se do Miniscitání 2015 zapojilo v Pardubickém, Středočeském a Moravskoslezském kraji (v každém z uvedených regionů bylo vyplněno více než 3 tisíce dotazníků). V následující části využíváme vybrané základní poznatky z výsledků Miniscitání 2015 v Pardubickém kraji. Je třeba představit, že se jedná o hodnocení dat získaných pouze ze vzorku populace dětí a mládeže (těch, kteří vyplnili dotazník Miniscitání). Zjištěné výsledky tedy nelze v žádném případě zevšeobecnovat na celou populaci v daném věku a je třeba je vnímat pouze jako zajímavost.

Děti a mládež navštěvující kroužky podle kraje

V mezikrajském srovnání se podíl žáků **navštěvujících kroužky** pohyboval od 83 % v Hlavním městě Praze po 70 % v Ústeckém kraji, Pardubický kraj se s 78 % řadil na šesté místo tohoto žebříčku. Nejmenší zájem dětí a mládeže o kroužky v rámci kraje je v okrese Svitavy. Sportovní kroužky jsou nejčastěji navštěvované na Pardubicku (uvedla zde polovina respondentů), umělecké kroužky jsou naopak nejvíce preferované na Chrudimsku a Orlickoústecku. Chlapci častěji než děvčata uváděli, že nemají žádný kroužek ani koníček. Zatímco polovina chlapců uvedla, že navštěvuje sportovně zaměřený kroužek, u děvčat byl tento podíl pouze třetinový; umělecké kroužky jsou naopak doménou děvčat (35 % oproti necelým 8 % u chlapců).

Děti a mládež hrající na hudební nástroj podle kraje

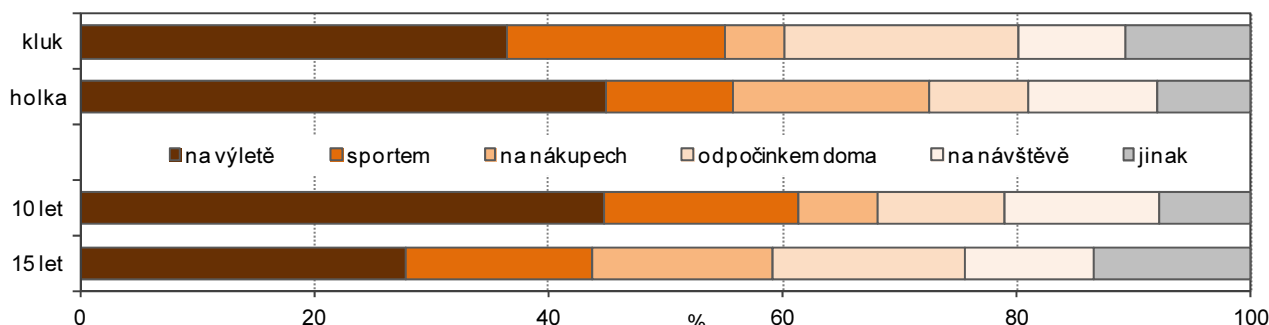

Na prvních pozicích v podílu **hrajících na hudební nástroj** stojí Kraj Vysočina a Zlínský kraj se 34 %, resp. 33 % a poslední místo s odstupem od ostatních krajů zaujímá Ústecký kraj s 23 %; Pardubický kraj se s podílem 29 % řadil podle Minisčítání 2015 na 5. místo mezikrajského žebříčku. K hudbě mají nejbližší žáci v okrese Ústí nad Orlicí, kde na hudební nástroj hraje třetina respondentů, rovněž na Chrudimsku je uvedený podíl nadprůměrný. Hru na hudební nástroj upřednostňují děvčata dvakrát častěji než chlapci.

Rodinný víkend by mladí nejraději trávili na výletě – v kraji ze 41 % (4. nejvyšší podíl mezi kraji), s 15 % následují osoby preferující sport, odpočinkem by víkend nejraději trávilo 14 % respondentů v kraji (4. nejvyšší podíl), 11 % dává přednost víkendovým nákupům a 10 % by víkend nejraději trávilo na návštěvě. Na výletě by rodinný víkend mladí nejčastěji trávili v okrese Chrudim a Svitavy, přitom sportovní aktivity o víkendu preferují oproti ostatním okresům v kraji nejvíce na Pardubicku; pardubický okres se však také vyznačuje nadprůměrným podílem těch, kteří rádi tráví víkend odpočinkem doma. Chlapci dávají oproti dívkám přednost o víkendu sportovním aktivitám, ale i odpočinku doma, děvčata častěji ráda nakupují a chodí na návštěvy. Mladší žáci by raději trávili víkend na výletě, zatímco starší žáci a studenti se oproti mladším mnohem raději věnují víkendovým nákupům či domácímu odpočinku.

Trávení rodinného víkendu účastníků Minisčítání 2015 podle pohlaví a věku v Pardubickém kraji

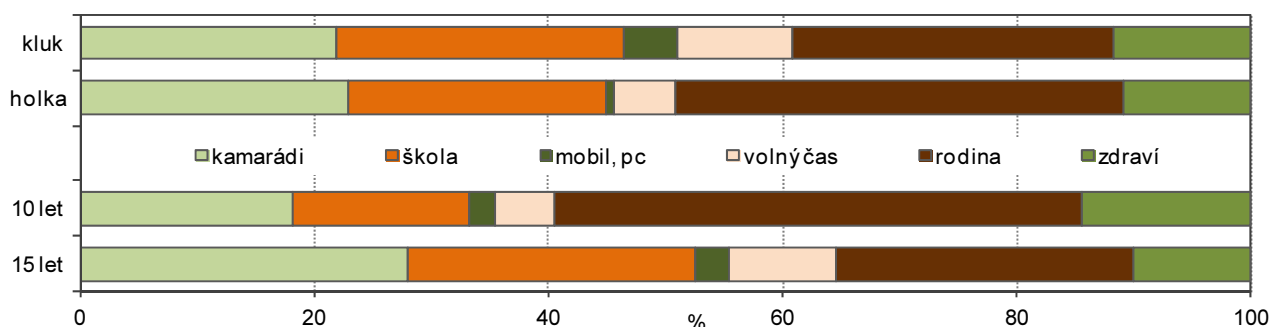
Rodinný víkend bys nejraději strávil(a)...

V návaznosti na výše uvedené informace z Výběrového šetření informačních technologií ČSÚ lze na tomto místě doplnit zjištění z Minisčítání týkající se mobilních telefonů. Před zahájením povinné školní docházky dostávají **první mobilní telefon** v mezikrajském srovnání nejčastěji děti v Ústeckém a Libereckém kraji, Pardubický kraj se s 21 % nachází zhruba uprostřed žebříčku krajů. Třetí nejvyšší zastoupení v mezikrajském srovnání měli v roce 2015 v kraji žáci, kteří dostali svůj první mobil až po 5. třídě (10 %). Pouze 3,0 % žáků v ČR a 3,8 % v Pardubickém kraji uvedlo, že mobil nevlastní; krajský podíl byl přitom druhý nejvyšší po Olomouckém kraji. Děvčata dostávají svůj první mobil v průměru dříve než chlapci, jedináčkové dostávají první mobil v průměru dříve než děti z početných rodin, u kterých je zároveň i mnohem vyšší podíl těch, co mobil nevlastní (vliv věkové struktury účastníků, finančních možností rodičů i rozdílného přístupu k mobilním technologiím).

Co je nejdůležitější pro účastníky Minisčítání 2015 podle pohlaví a věku v Pardubickém kraji

Právě teď je pro tebe nejdůležitější...

Při odpovědi na otázku, „**co je právě teď pro tebe nejdůležitější**“ vybralo z nabízených možností nejvíce účastníků Minisčítání 2015 rodinu (jedna třetina), dalších 23 % dětí uvedlo školu, s téměř shodným podílem kamarády; 11 % patřilo zdraví, téměř 8 % volnému času a necelá 3 % mobilu a PC. Zatímco rodina je mezi okresy v kraji nejdůležitější pro děti na Chrudimsku, kamarádi jsou to v okrese Ústí nad Orlicí; zdraví, ale i mobil (PC) byl nejčastěji vybrán na Pardubicku. Jestliže děvčata mobil s PC na první místo zvolila jen velmi výjimečně, chlapci jej uváděli mnohem častěji, stejně jako volný čas; děvčata naopak častěji upřednostňovala rodinu. Velmi zřetelné rozdíly v pohledu na to nejdůležitější jsou patrné v závislosti na věku – pro mladší děti je velmi důležitá rodina, ale i zdraví; starší naopak mnohem častěji pokládají za nejdůležitější kamarády, školu, mobil s PC, ale i volný čas.

8. Kriminalita, závislosti, dopravní nehody

V návaznosti na předchozí kapitolu věnovanou pozitivně zaměřeným volnočasovým aktivitám mladé generace je dále věnována pozornost i vybraným společensky negativním aspektům jejího života, jakými jsou kriminalita či závislosti na drogách a automatech, hodnocena je i dopravní nehodovost (s využitím dostupných dat Policejního prezidia ČR a Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR).

Kriminalita

V České republice je věková hranice trestní odpovědnosti trestním zákoníkem stanovena na 15 roků věku (§25 Zák. č. 40/2009 Sb.), dlouhodobě však probíhají diskuse o snížení této hranice, a to zejména u velmi závažných trestných činů. Trestní odpovědností se přitom rozumí odpovědnost za spáchané trestné činy spojená s povinností podrobit se trestu. V kriminologické terminologii jsou v oblasti kriminality mládeže stěžejní dva pojmy, a to „nezletilí“ a „mladiství“.

Nezletilí (děti mladší 15 let) nejsou trestně odpovědní a nemohou být tedy za spáchaní trestného činu stíháni. Pokud se dopustí jednání, které jinak nese znaky trestného činu (tzv. „čin jinak trestný“), koná se řízení podle občanského soudního (nikoli trestního) řádu. V tomto řízení musí mít dítě opatrovníka (zpravidla advokát). Pokud soud neupustí od uložení opatření, může dítěti uložit dohled probačního úředníka, zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče či ochrannou výchovu. Trestné činy **mladistvých** (osoby ve věku 15 až 17 let) se nazývají provinění. Je-li mladistvý soudem shledán vinným, neukládá se mu trest, ale tzv. opatření (výchovné, ochranné či trestní). Soud rovněž může od uložení opatření upustit (případně podmíněně upustit).

Podle dostupných údajů Policejního prezidia ČR bylo v Pardubickém kraji **stíháno/vyšetřováno v letech 2009 až 2016** v průměru 4 tis. osob ročně, z toho téměř 2 % představovali nezletilí a téměř 4 % mladiství. Ve srovnání s republikovými podíly se jedná o nadprůměrné hodnoty zčásti však ovlivněné věkovou strukturou populace kraje. Na tisíc nezletilých mladších 15 let připadal přitom v kraji v uvedeném období jeden stíhaný/vyšetřovaný (v průměru za rok), mezi mladistvými ve věku 15 až 17 let to bylo již téměř 10 osob. Ve srovnání s podíly za ČR se jednalo o podprůměrné hodnoty (s minimem v Praze a Středočeském kraji a nejvyššími podíly v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji). V samotném **roce 2016** Pardubický kraj zaznamenal 2,7 % nezletilých a 4,6 % mladistvých mezi stíhanými/vyšetřovanými osobami, což byly nejvyšší podíly mezi všemi kraji, po přepočtu na tisíc obyvatel dané věkové skupiny se kraj řadil na 6. místo v obou hodnocených skupinách pachatelů.

Zastoupení pachatelů mladších 18 let mezi všemi stíhanými/vyšetřovanými osobami po předchozím poklesu v kraji i ČR vzrostlo. Při hodnocení **vývoje kriminality v čase** ve vazbě na věkovou strukturu pachatelů je třeba vzít v úvahu i částečný vliv demografického vývoje (střídání početně silnějších a slabších populačních ročníků); na statistiky trestné činnosti mají rovněž dopad různé legislativní úpravy (jako příklad lze uvést zvýšení škody ze 2 na 5 tisíc u trestného činu krádeže, které nastalo s účinností od počátku roku 2002; následně došlo i k „umělému“ poklesu kriminality, zejména pak u nezletilých).

Stíhané/vyšetřované osoby

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ¹⁾
Stíhané/vyšetřované osoby celkem	4 124	3 860	4 184	3 953	4 192	4 043	3 433	3 855
z toho:								
nezletilí ve věku do 14 let	113	57	75	53	65	59	42	105
mladiství ve věku 15–17 let	239	140	164	152	144	106	80	176
z toho (%):								
nezletilí ve věku do 14 let	2,7	1,5	1,8	1,3	1,6	1,5	1,2	2,7
mladiství ve věku 15–17 let	5,8	3,6	3,9	3,8	3,4	2,6	2,3	4,6
V přepočtu na 1 000 obyvatel dané věkové skupiny								
nezletilí ve věku do 14 let	1,6	0,8	1,0	0,7	0,9	0,8	0,6	1,4
mladiství ve věku 15–17 let	13,0	8,3	10,7	10,3	10,0	7,3	5,6	12,5

¹⁾ údaje převzaty z webových stránek Policejního prezidia dne 9. 1. 2017

V další části bude věnována pozornost kriminalitě zejména z hlediska počtu spáchaných **skutků**, resp. **trestných činů** (jedním skutkem může být spáchano více trestných činů). V návaznosti na předchozí tabulku, obsahující počty osob, je třeba dodat, že počet trestných činů se neshoduje s počtem pachatelů. Jedna osoba totiž může spáchat více trestných činů, jeden trestný čin může spáchat více osob, případně více trestných činů může být spáchano více osobami.

Zjištěné trestné činy

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ¹⁾
Zjištěné trestné činy celkem	9 226	8 877	9 160	8 994	9 092	8 380	6 812	5 933
z toho skutky spáchané:								
nezletilými ve věku do 14 let	109	41	82	71	81	59	51	73
mladistvými ve věku 15–17 let	284	171	197	220	177	131	109	137
z toho skutky spáchané (%):								
nezletilými ve věku do 14 let	1,2	0,5	0,9	0,8	0,9	0,7	0,7	1,2
mladistvými ve věku 15–17 let	3,1	1,9	2,2	2,4	1,9	1,6	1,6	2,3
V přepočtu na 1 000 obyvatel dané věkové skupiny								
nezletilí ve věku do 14 let	1,6	0,6	1,1	1,0	1,1	0,8	0,7	1,0
mladiství ve věku 15–17 let	15,5	10,1	12,8	15,0	12,2	9,0	7,6	9,7

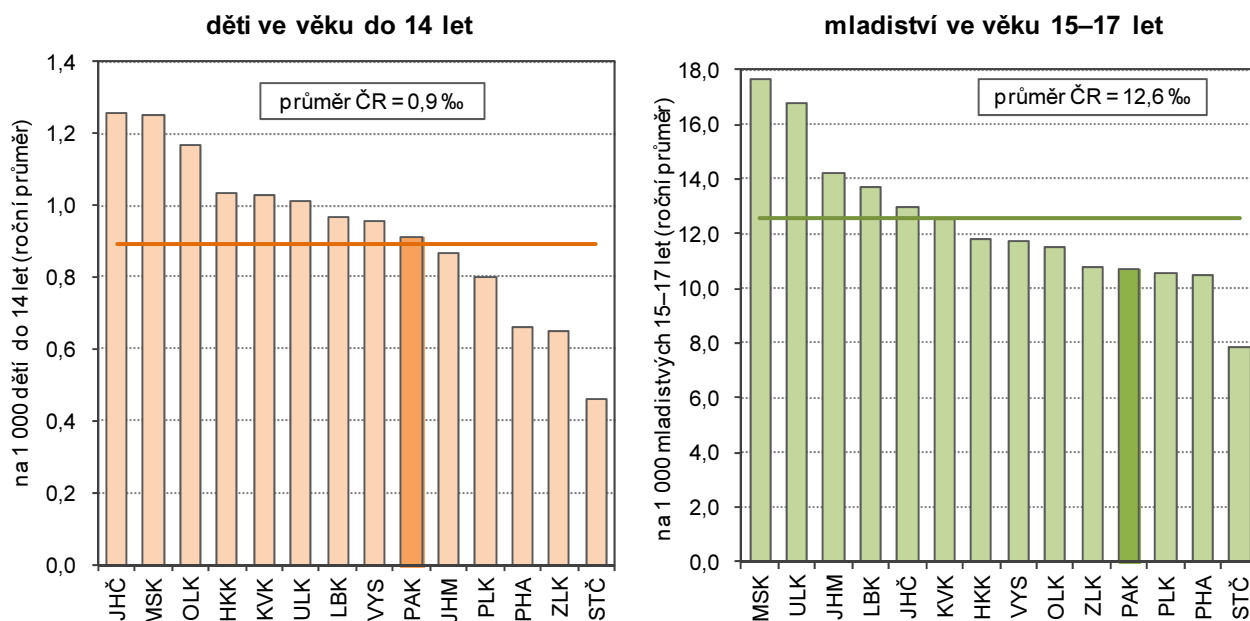
¹⁾ údaje převzaty z webových stránek Policejního prezidia dne 9. 1. 2017

Počet „trestných činů“ spáchaných nezletilými a mladistvými v ČR dlouhodobě klesá, obdobný trend (i přes meziroční výkyvy) je patrný rovněž v Pardubickém kraji. Na celkovém počtu 5 933 **trestných činů** spáchaných v kraji v roce 2016 se skutky nezletilých podílely 1,2 % a mladistvých 2,3 % (v obou případech šlo o nejvyšší podíly v mezikrajském srovnání).

Objektivnější pohled na kriminalitu mládeže poskytuje přepočet **na tisíc obyvatel dané věkové skupiny** – viz graf znázorňující průměrné roční hodnoty za poslední pětileté období. Nejméně činů v obou věkových kategoriích připadá na tisíc osob s odstupem od ostatních krajů ve Středočeském kraji, nejvíce pak v kraji Jihočeském (v případě nezletilých) a v kraji Moravskoslezském (ve skupině mladistvých). V průměru let 2012 až 2016 připadalo v Pardubickém kraji 0,9 činů spáchaných nezletilými na tisíc dětí mladších 15 let (hodnota na úrovni republikového průměru) a 10,7 činů spáchaných mladistvými na tisíc osob 15 až 17letých (4. nejnižší hodnota mezi kraji). V samotném roce 2016 činily v kraji tyto hodnoty 1,0 u nezletilých (6. nejvyšší hodnota) a 9,7 ve skupině mladistvých (4. nejvyšší hodnota).

Trestné činy spáchané dětmi a mladistvými podle krajů v letech 2012–2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

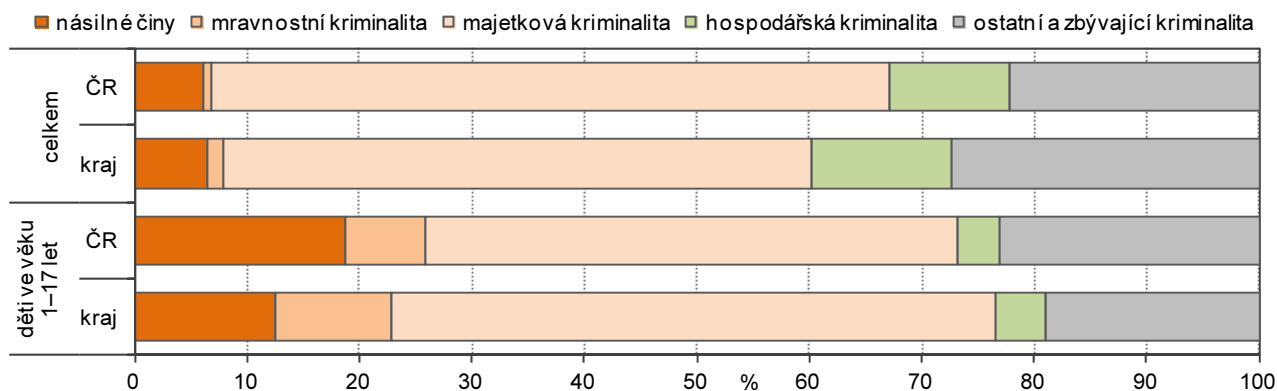
Z hlediska **druhu páchané trestné činnosti** tvoří rozhodující podíl v kraji i celé ČR **majetková kriminalita**, a to ve struktuře všech trestných činů bez ohledu na věk pachatele i mezi skutky spáchanými osobami mladšími 18 let. Patrné je to i z následujícího grafu, který byl (zejména s ohledem na roční výkyvy krajských dat u vybraných druhů trestných činů) zpracován na podkladě údajů za pětileté období 2012 až 2016. V uvedených letech se majetková kriminalita (krádeže vloupáním, krádeže prosté, ostatní majetková kriminalita jako např. poškozování cizí věci či podvod) na všech skutcích osob mladších 18 let v kraji podílela téměř 54 % při mnohem nižším republikovém podílu, který činil 47 %. Majetková trestná činnost přitom byla mezi skutky spáchanými mladými lidmi v kraji zastoupena častěji než mezi všemi trestnými činy bez ohledu na věk pachatele (mladí pachatelé si tímto způsobem pokouší vylepšit svoji ekonomickou situaci).

Trestná činnost podle věku pachatele a druhu kriminality v Pardubickém kraji a ČR v letech 2012–2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

Oproti všem trestným činům bez ohledu na věk pachatele nacházíme ve struktuře skutků osob mladších 18 let mnohem vyšší zastoupení **násilných činů** (např. úmyslné ublížení na zdraví či loupeže); mladí lidé mají k páchaní násilné kriminality předpoklady i s ohledem na jejich vyšší fyzickou zdatnost. Jestliže v letech 2012 až 2016 se násilná kriminalita v kraji podílela na všech skutcích spáchaných dětmi ve věku 1 až 17 let necelými 13 %, v celé ČR byl tento podíl téměř 19 %.

Mrvnostní kriminalita (např. pohlavní zneužívání či znásilnění) je ve struktuře činů páchaných osobami mladšími 18 let rovněž zastoupena mnohem častěji než mezi všemi trestnými činy bez ohledu na věk pachatele. V kraji zaujímal tento druh kriminality mezi činy spáchanými osobami mladšími 18 let v průměru let 2012 až 2016 přibližně 10 % při republikovém podílu 7 %.

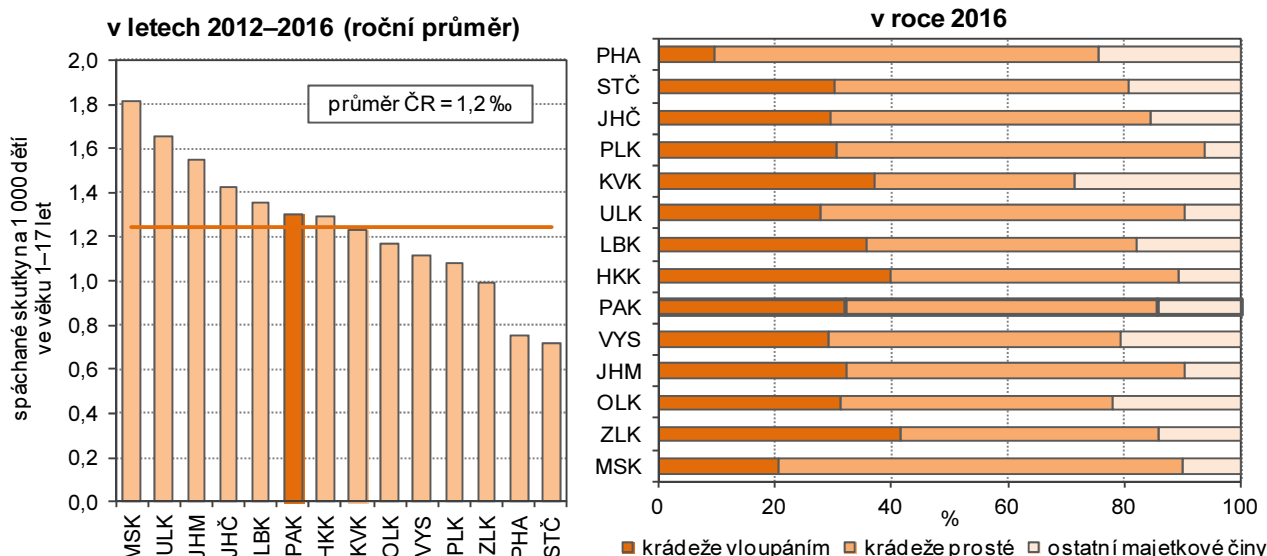
Není překvapující, že **hospodářská kriminalita** (vyžadující „důmyslnější přípravu“) je páchána častěji dospělými osobami. Mezi skutky dětí ve věku 1 až 17 let byla v letech 2012 až 2016 v kraji zastoupena pouze 4 % při nepatrně nižším republikovém podílu. U dětí a mládeže se v rámci hospodářské kriminality nejčastěji vyskytuje neoprávněné držení platebního prostředku (např. platební karty).

V rámci **ostatní kriminality** se mezi skutky páchanými osobami mladšími 18 let nejčastěji setkáváme se sprejerstvím, nedovolenou výrobou a distribucí psychotropních látek či výtržnictvím (v kraji s mírně nižším podílem než v ČR), **zbývající kriminalita** je mezi skutky mladých v kraji zastoupena jen výjimečně (patří sem např. činy způsobené z nedbalosti při dopravních nehodách).

Jak již bylo uvedeno výše, nejčastěji je mezi trestnými činy pachatelů zastoupena **majetková kriminalita**. V průměru let 2012 až 2016 (viz následující graf) bylo v kraji dětmi mladšími 18 let spácháno 1,3 tohoto skutku **na tisíc dětí stejného věku** při republikovém průměru 1,2. V mezikrajském srovnání šlo o šestou nejvyšší hodnotu. V samotném roce 2016 činil uvedený podíl v kraji 1,1 (při průměru ČR 0,8) a byl druhý nejvyšší za Ústeckým krajem. Zatímco krádeže vloupáním jsou (podle dat roku 2016) nejčastěji u mladých zastoupeny ve Zlínském a Královéhradeckém kraji, krádeže prosté pak dominují v Moravskoslezském kraji a Praze.

Majetková trestná činnost dětí a mladistvých podle krajů

Pramen: Policejní prezidium ČR

Skutky spáchané dětmi ve věku do 17 let

Pramen: Policejní prezidium ČR

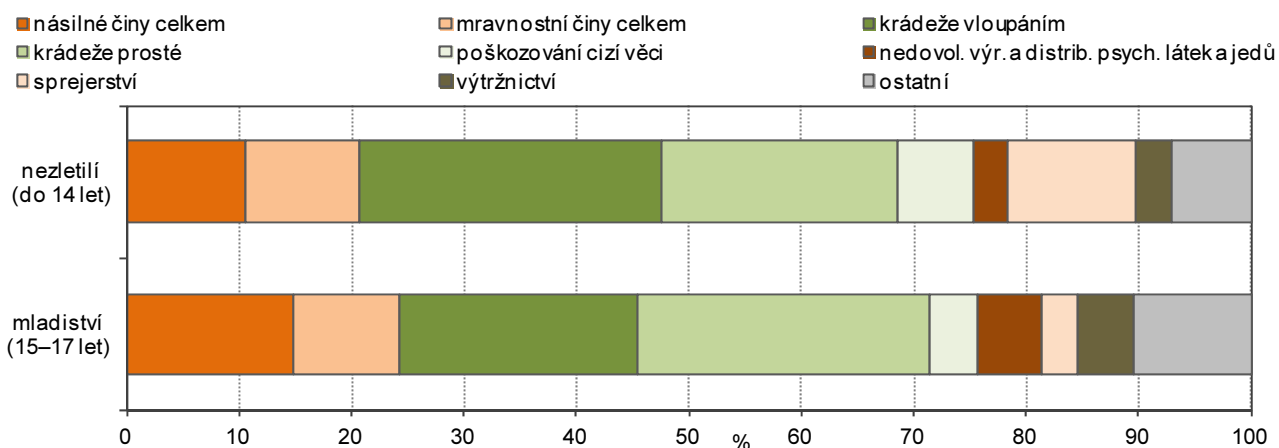
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ¹⁾	2012–2016 (%)
Skutky spáchané dětmi do 17 let celkem	377	205	254	281	238	183	158	202	100,0
z toho:									
násilné činy celkem	37	25	29	37	35	28	20	14	12,6
úmyslné ublížení na zdraví	14	7	10	17	7	10	4	7	4,2
loupeže	13	9	6	11	6	6	6	-	2,7
porušování domovní svobody	1	-	6	6	5	7	5	5	2,6
vydírání	6	6	3	1	6	3	3	1	1,3
mravnostní činy celkem	13	16	7	15	29	21	14	30	10,3
znásilnění	3	2	1	1	7	1	1	6	1,5
pohlavní zneužívání ostatní	10	14	6	14	20	18	8	21	7,6
majetkové činy celkem	196	117	162	174	118	91	89	99	53,8
krádeže vloupaním	65	53	80	58	33	39	40	32	19,0
do vikendových chat soukromých osob	5	4	9	3	3	3	6	4	1,8
do bytů	3	-	6	2	2	2	2	-	0,8
do rodinných domků	7	4	3	8	6	2	7	2	2,4
do ostatních objektů	20	27	31	30	15	21	16	19	9,5
krádeže prosté	114	46	71	109	75	46	37	53	30,1
v bytech a rodinných domech	8	6	9	7	12	6	6	6	3,5
v jiných objektech	23	8	18	26	23	16	12	10	8,2
motorových vozidel dvoustopých	15	14	13	10	8	10	1	12	3,9
kapesní	16	3	4	14	4	2	-	7	2,5
jiné na osobách	4	-	6	10	8	3	4	3	2,6
poškození cizí věci	10	12	8	7	7	3	8	7	3,0
nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek a jedů pro jiného	10	8	20	10	14	6	5	17	4,9
sprejerství	19	3	8	1	5	10	12	23	4,8
výtržnictví	13	12	11	12	13	9	2	4	3,8

¹⁾ údaje převzaty z webových stránek Policejního prezidia dne 9. 1. 2017

Podrobnější strukturu skutků spáchaných osobami mladšími 18 let v kraji zachycuje předchozí tabulka. Je z ní patrné, že v rámci násilných činů jsou mezi mladými nejčastěji zastoupena úmyslná ublížení na zdraví, z mravnostních činů pak převažuje pohlavní zneužívání. Z majetkových činů mají převahu krádeže prosté (nejčastěji v jiných objektech než bytech a rodinných domech), z ostatních činů pak dominuje nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek či sprejerství. Navazující graf doplňuje informaci o odlišné struktuře stíhaných/vyšetřovaných nezletilých a mladistvých podle vybraných činů. Zatímco nezletilí jsou častěji stíháni za krádeže vloupaním, poškození cizí věci či sprejerství, mezi mladistvými nacházíme více stíhaných pro násilné činy, krádeže prosté, nedovolenou výrobu a distribuci psychotropních látek i výtržnictví.

Stíhané/vyšetřované osoby podle věku a druhu kriminality v Pardubickém kraji v letech 2012–2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

Na rozdíl od předchozího pohledu (dosud byla hodnocena struktura úhrnu všech trestných činů či stíhaných osob dle druhu kriminality) zobrazuje následující tabulka **podíly skutků** páchaných nezletilými a mladistvými **na daném konkrétním typu kriminality** (pro oproštění od meziročních výkyvů byly podíly spočteny za pětileté období 2012 až 2016). Je zřejmé, že nejčastěji se mladí podílejí na páchaní **mravnostní kriminality** – v kraji z jedné pětiny se 7% zastoupením skutků nezletilých a 13% podílem skutků mladistvých **na všech mravnostních činech** (hodnoty nad republikovým průměrem). Mezi násilnými činy v kraji jsou skutky nezletilých a mladistvých zastoupeny více než 5 %, mezi majetkovými činy pak necelými 3 %.

Z **absolutních hodnot** uvedených v předchozí tabulce za Pardubický kraj (s vědomím meziročních výkyvů) vyplývá, že počet skutků nezletilých a mladistvých v oblasti mravnostní kriminality vykazuje rostoucí **trend**, na rozdíl od násilné a majetkové kriminality, kde počet skutků osob mladších 18 let směřuje spíše k poklesu.

Zjištěné trestné činy obecné a hospodářské kriminality podle vybraných druhů

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ¹⁾	2012–2016 (%)	
									kraj	ČR
Zjištěné trestné činy obecné kriminality celkem										
Celkem	6 382	6 472	6 681	6 549	6 737	6 152	4 699	3 910	100,0	100,0
z toho skutky spáchané:										
nezletilými ve věku do 14 let	99	38	79	68	79	56	49	70	1,1	0,6
mladistvými ve věku 15–17 let	219	159	189	194	167	123	101	130	2,5	1,5
násilné trestné činy										
Celkem	554	587	635	599	566	499	481	390	100,0	100,0
z toho skutky spáchané:										
nezletilými ve věku do 14 let	8	7	4	10	16	7	3	3	1,5	1,8
mladistvými ve věku 15–17 let	31	19	25	29	21	22	18	11	4,0	3,6
mravnostní kriminalita										
Celkem	69	72	84	86	108	103	127	107	100,0	100,0
z toho skutky spáchané:										
nezletilými ve věku do 14 let	5	4	2	6	16	6	2	9	7,3	5,8
mladistvými ve věku 15–17 let	8	12	5	9	13	15	12	21	13,2	9,8
majetková kriminalita										
Celkem	5 193	5 102	5 058	5 073	5 173	4 640	3 248	2 426	100,0	100,0
z toho skutky spáchané:										
nezletilými ve věku do 14 let	60	21	47	42	37	26	27	37	0,8	0,3
mladistvými ve věku 15–17 let	148	102	135	138	99	69	63	69	2,1	1,0
Hospodářská kriminalita celkem										
Celkem	1 024	1 104	1 091	1 035	1 048	957	960	877	100,0	100,0
z toho skutky spáchané:										
nezletilými ve věku do 14 let	3	2	-	2	2	2	1	1	0,2	0,1
mladistvými ve věku 15–17 let	13	7	1	14	8	6	4	7	0,8	0,4

¹⁾ údaje převzaty z webových stránek Policejního prezidia dne 9. 1. 2017

Při hodnocení kriminality nelze v rámci objektivitu opomenout i opačnou stránku, a to **trestnou činnost páchanou na dětech a mládeži**. Jedná se o vysoce nebezpečnou činnost, která může poznamenat dítě i do budoucna, a proto je třeba této problematice věnovat zvýšenou pozornost. Podle dostupných údajů roku 2015 (zdroj – Koncepce prevence kriminality v Pardubickém kraji na období 2017 až 2021 Krajského úřadu Pardubického kraje, data poskytl Krajské ředitelství policie PK) bylo v kraji objektem napadení trestnou činností 72 dívek mladších 18 let (v polovině případů se jednalo o pohlavní zneužívání), dále 34 chlapců (s pětinným zastoupením krádeží či 15% podílem týrání) a ve 14 případech byla objektem napadení skupina (nejčastěji pro týrání či ohrožování výchovy mládeže). Z celkového počtu 120 objektů napadení bylo nejvíce (44 %) v pardubickém okrese, následoval (s 28 %) okres Chrudim.

Další pozornost kriminalitě ve vztahu k dětem a mládeži je, kromě tabulkové přílohy, věnována také v poslední kapitole této publikace zaměřené na programové dokumenty týkající se péče o mladou generaci v kraji.

Závislosti

Vážným problémem ohrožujícím zdraví, bezpečnost i sociální situaci obyvatel, zejména pak mládeže, je užívání návykových látek či další závislosti, např. gamblerství. Při hodnocení uvedené problematiky je však nutné přihlídnout ke skutečnosti, že ne ve všech oblastech jsou dostupné aktuální údaje, omezená je i dostupnost dat v regionálním členění.

Podle republikových výsledků statistiky rodinných účtů (zjišťování ČSÚ) se výdaje na alkoholické nápoje a tabák podílejí na úhrnu spotřebních vydání (potraviny a nápoje, odívání, bydlení, zdraví, doprava, ostatní služby) necelými 3 % (3 671 Kč na osobu za rok 2016). V domácnostech s osobou v čele do 29 let je podíl výdajů na alkohol a tabák oproti ostatním věkovým skupinám vyšší (4 % v roce 2016, což představovalo 5 375 Kč na osobu).

Podle výsledků Evropského výběrového šetření o zdraví EHIS 2014 (pramen Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR) se 15 % populace ve věku 15 až 24 let v ČR řadí mezi celoživotní abstinenty při 4% průměru za celou populaci 15letou a starší. Mezi osobami ve věku 25 až 34 let bylo však zaznamenáno pouze 2,3 % celoživotních abstinentů (shodně mezi muži i ženami). Denní (nebo téměř denní) **konzumenti alkoholu** byli nejčastěji zastoupeni ve věkové kategorii 65 až 74 let (téměř 29 % mužů v této věkové skupině a „pouze“ 6 % žen). Mezi mladými do 35 let byly podíly denních konzumentů alkoholu (pivo, víno, destiláty, likéry, míchané nápoje) výrazně pod průměrem za celou populaci, naopak nadprůměrně byli mezi juniory zastoupeni ti, kteří pijí alkohol nárazově (z hlediska šetření EHIS se jednalo o požití alespoň 60 g čistého alkoholu při jedné příležitosti alespoň jednou měsíčně v posledních 12 měsících). Jestliže nárazovému pití alkoholu holdovala v ČR v populaci 15leté a starší (dle předběžných výsledků) čtvrtina mužů a necelá desetina žen, mezi muži mladšími 35 let šlo o více než jednu třetinu, mezi ženami pak o více než 15 %.

Výsledky Evropského výběrového šetření o zdraví EHIS 2014 dále ukázaly, že v populaci ČR byl v době zjišťování 21,5% podíl osob, kteří denně kouří (s 27,6% podílem mezi muži a 15,7% podílem mezi ženami). V mezikrajském srovnání (v úvahu je třeba vzít omezenou spolehlivost regionálních dat s ohledem na malou velikost výběrového souboru) se podíl denních **kuřáků** (bez ohledu na pohlaví a věk) pohyboval od 16 %, resp. 17 % v Plzeňském a Zlínském kraji po 27 % v krajích Moravskoslezském a Karlovarském. Pardubický kraj se s 18,9 % řadil na čtvrtou nejnižší pozici. Z hlediska věku (dostupné jsou pouze republikové údaje) byl nejvyšší podíl denních kuřáků v populaci mužů zaznamenán ve věkové skupině 25 až 34 let (36 %) a v populaci žen ve věku 55 až 64 let (22 %). Mezi muži ve věku 15 až 24 let byli denní kuřáci zastoupeni 24 %, mezi ženami stejného věku pouze 6 %. Osoby ve věkové kategorii 25 až 34 let byly oproti celé populaci patnáctiletých a starších nadprůměrně zatíženy pasivním kouřením (vystaveni tabákovému kouři uvnitř místnosti nejméně hodinu denně).

Užívání návykových látek je vážným problémem, který představuje ohrožení zdraví, bezpečnosti i sociální situace obyvatel, zejména pak mládeže (ať již jde o legální drogy v podobě alkoholu a tabáku či drogy nelegální).

V roce 2013 (poslední dostupné údaje ÚZIS) se v téměř 500 **ambulantních** psychiatrických zařízeních v ČR léčilo 36 tis. osob (z toho 64 % mužů) zneužívajících **psychoaktivní látky**. V ambulancích se sídlem na území Pardubického kraje bylo v témže roce léčeno 1 134 pacientů, z toho 83 % z důvodu závislosti na alkoholu (při republikovém podílu 61 %). Jestliže počet ambulantních pacientů užívajících alkohol v přepočtu na 10 tis. obyvatel byl v Pardubickém kraji 6. nejnižší (s maximem v Olomouckém a Zlínském kraji a minimem v Jihočeském a Středočeském kraji), počet léčených uživatelů nealkoholových drog v přepočtu na obyvatele byl v Pardubickém kraji ze všech krajů nejnižší (s maximem v Praze a Olomouckém kraji). Nejvyšší podíl na celkovém počtu léčených pacientů užívajících návykové látky v ČR měli pacienti ve věku 20 až 39 let, a to mezi muži (téměř polovina z nich) i mezi ženami (45 %). Osoby mladší 20 let se na všech pacientech podílely 4,4 % s mnohem vyšším zastoupením mezi uživateli nealkoholových drog (9 %) než mezi uživateli alkoholu (1 %). **Substituční léčba** závislosti na opiátech (nelegální opiat, např. heroin, je nahrazen legálním opiátem, např. metadonem) byla v roce 2013 v ČR zajišťována v 59 psychiatrických ambulantních zařízeních pro téměř 2 tis. pacientů (z toho 68 % mužů); z 85 % šlo o pacienty ve věku 20 až 39 let (osoby mladší 20 let byly zastoupeny 0,7 %). V Pardubickém kraji (jako jediném) nebyla (a dosud není) žádná psychiatrická ambulance, která by tuto léčbu systematicky zajišťovala. Dále substituční léčbu poskytovalo 215 ordinací praktických lékařů pro dospělé v ČR, kde bylo léčeno téměř 500 osob (z toho 26 osob ve 13 ordinacích Pardubického kraje).

Data o pacientech, kteří začali a ukončili léčbu závislosti na alkoholu, tabáku i nealkoholových drogách (vč. léčby substituční) či hracích automatech by měla být shromažďována v novém **Národním registru léčby uživatelů drog** (NRLUD), jehož provoz byl zahájen v březnu roku 2015. Celkově bylo v roce 2015 evidováno 7,6 tis. klientů v léčbě v ČR (v registru dosud chybí data z významné části léčebné sítě), v Pardubickém kraji necelých 200 (s převahou závislých na alkoholu a pervitinu).

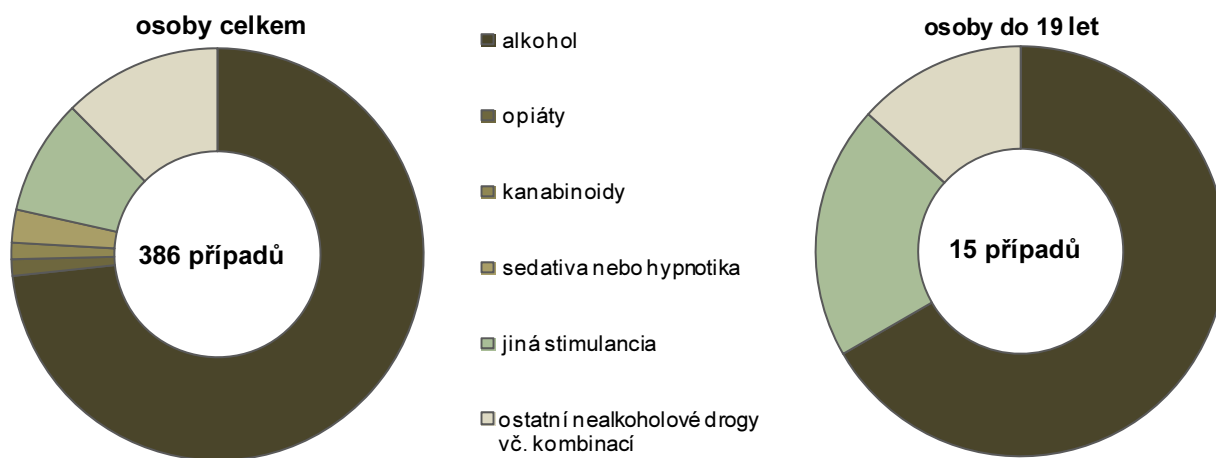

Detoxifikace (léčebná metoda, jejímž smyslem je zastavit užívání **drogy** u závislé osoby a minimalizovat symptomy odvykacího syndromu a riziko poškození) byla podle dostupných dat ÚZIS v roce 2015 poskytována ve 47 lůžkových zařízeních v celé ČR, z toho ve dvou zařízeních v Pardubickém kraji. Detoxifikace nebyla poskytována pouze v kraji Karlovarském. Z celkového počtu 47 zařízení mělo 15 zařízení vyčleněná lůžka k detoxifikaci (celkový počet lůžek činil 182), v Pardubickém kraji detoxifikační jednotka s vyčleněnými lůžky (stejně jako v Karlovarském, Libereckém a Jihočeském kraji) není.

Téměř ze tři čtvrtin (73,3 %) byly mezi **všemi 386 detoxifikovanými pacienty** v Pardubickém kraji v roce 2015 zastoupeny osoby závislé na alkoholu (při 59% podílu z celkového počtu 11,9 tis. pacientů v celé ČR). Deset osob v kraji bylo detoxifikováno z důvodu závislosti na sedativech nebo hypnotikách, po pěti osobách z důvodu závislosti na opiátech (např. kodein, heroin) a na kanabinoidech (drogy s látkami obsaženými v konopí, např. hašiš či marihuana). Více než dvě třetiny detoxifikovaných osob v ČR tvořili muži, v kraji pak téměř tři čtvrtiny. Ve skupině **osob mladších 20 let** bylo v ČR v roce 2015 **detoxifikováno 772 pacientů** (s dvoutřetinovým zastoupením závislých na nealkoholových drogách), v kraji šlo o 15 pacientů (z toho 11 mužů) s dvoutřetinovým podílem závislých na alkoholu.

Struktura detoxifikovaných pacientů podle druhu návykové látky v Pardubickém kraji v roce 2015

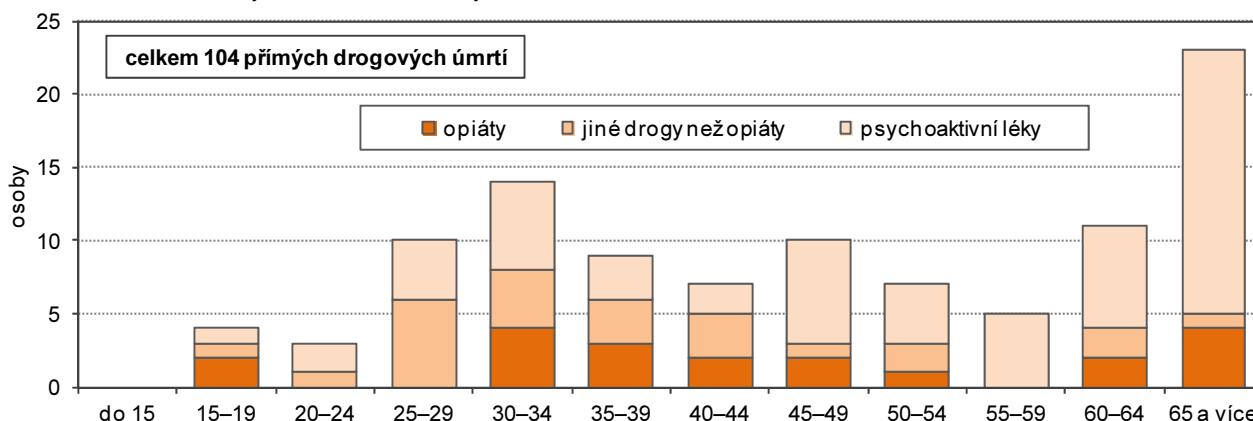
Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

V roce 2015 bylo v **ČR** zjištěno 104 **přímých drogových úmrtí**, tj. smrtelných **předávkování** nelegálními drogami, těkavými látkami a psychoaktivními léky (sebevražedná, náhodná či bez zjištěného úmyslu), z toho 2 v Pardubickém kraji. Z hlediska věku byly mezi všemi zemřelými na předávkování v ČR 16 % zastoupené osoby mladší 30 let a 22 % osoby pětadesátileté a starší; z hlediska pohlaví byli 61 % zastoupeni muži. Z **jiných příčin než předávkování** bylo v ČR v roce 2015 zaznamenáno 99 úmrtí pod vlivem drog (včetně léků); dlouhodobě je nejvyšší počet případů **nepřímých úmrtí** s nálezem nelegálních drog spojen s pervitinem a konopnými látkami.

Smrtná předávkování drogami podle druhu návykové látky a věkových skupin v ČR v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Podle dostupných republikových údajů ÚZIS se v letech 2009 až 2015 v ambulantních zdravotnických zařízeních léčilo v průměru 1 430 pacientů (bez ohledu na věk) ze **závislosti na automatech** ročně. V psychiatrických lůžkových zařízeních pak bylo s diagnózou patologického hráčství zaznamenáno v průměru 550 případů hospitalizace za rok. V obou skupinách mají jednoznačnou převahu muži (s téměř 90% podílem) nad ženami. Z celkového počtu ambulantně léčených pacientů v ČR tvořily osoby do 20 let v úhrnu uvedených let necelá 4 %,

z počtu hospitalizací pak necelá 3 %. Podíl dětí do 14 let v ČR mezi ambulantně léčenými pacienty mírně rostl, zastoupení mládeže ve věku 15 až 19 let se v posledních letech snižovalo; neustálý nárůst zaznamenala věková kategorie 20letých a starších. Mezi hospitalizovanými pacienty závislími na automatech byla v úhrnu hodnocených let v ČR nejvíce zastoupena kategorie 30 až 34letých a 25 až 29letých (shodně 18 %).

Při **regionálním srovnávání** počtu pacientů z důvodu gamblerství je třeba brát v úvahu jejich malý počet, velké meziroční výkyvy i odlišný územní pohled (z hlediska sídla zařízení či bydliště pacienta). V ambulantních zařízeních se sídlem na území Pardubického kraje bylo v letech 2009 až 2015 léčeno s diagnózou patologického hráčství v průměru 49 pacientů ročně (bez ohledu na věk), v psychiatrických lůžkových zařízeních pak bylo zaznamenáno v průměru 32 hospitalizací osob s bydlištěm v kraji za rok. Ve srovnání s republikovou hodnotou byl počet hospitalizovaných na sto tisíc obyvatel v roce 2009 i 2015 v kraji vyšší.

V oblasti léčby závislostí na drogách i hracích automatech v kraji hraje důležitou úlohu **nezisková organizace Laxus**. Své sociální a adiktologické služby (služby pro osoby ohrožené závislostmi a jejich sociální okolí) Laxus provozuje v rámci těchto svých center: K-centrum Pardubice (nizkoprahové zařízení), Centrum terénních programů Pardubického kraje (služby poskytované terénní formou v obcích a městech kraje) a Ambulantní centrum Pardubice (služby pro uživatele nelegálních drog, alkoholu, patologické hráče a jejich blízké, poskytované ambulantní formou).

Podle Výroční zprávy o realizaci protidrogové politiky v Pardubickém kraji za rok 2016 (pramen Krajský úřad Pardubického kraje) byly v **K-centru** zaznamenány přibližně 2 tisíce kontaktů s klienty (z toho 69 prvních kontaktů). Služby pro aktivní uživatele drog využilo 173 klientů (s převahou mužů) užívajících převážně pervitin (většina klientů byla z Pardubic či Chrudimi), uživatelé opiátů byli ojedinělí (Svitavsko). Průměrný věk klientů užívajících nealkoholové drogy činil 33 let. Služeb **Centra terénních programů** Pardubického kraje v průběhu roku 2016 využilo 354 klientů (s klienty proběhlo 839 kontaktů). Více než polovina klientů užívala pervitin, více než třetina pak konopné drogy a jen necelá desetina opiáty. Centrum (působící na území všech okresů v kraji) mimo jiné zajišťuje i distribuci a likvidaci injekčních stříkaček.

Ambulantní centrum organizace Laxus se sídlem v Pardubicích a detašovaným pracovištěm ve Svitavách zajišťuje ambulantní léčbu závislostí a doléčovací služby pro klienty motivované k abstinenci. V roce 2016 zaznamenalo 400 klientů, s nimiž proběhlo 1 452 kontaktů. Klientů s adiktologickou poruchou bylo 231 (z toho 61 % mužů) s průměrným věkem 34 let (téměř o 6 let více než v roce předchozím). Nárůst průměrného věku souvisí především s rostoucím počtem uživatelů alkoholu a gamblerů, kteří řešení svého problému odkládají. Mezi uživateli drog převažují muži závislí na alkoholu a pervitinu. Nárůst byl zaznamenán zejména u osob s primární drogou kanabinoidy ve věku do 18 let a dále uživatelů alkoholu. Ambulantní centrum nabízí oproti klasickým ambulancím i sociální poradenství pro patologické hráče či společné konzultace s rodinnými příslušníky. V roce 2016 centrum navštívilo 40 osob závislých na automatech, z toho ve 28 případech šlo o první kontakt. Zájem o tuto léčbu dlouhodobě stoupá, proto centrum začalo od roku 2014 realizovat samostatný specializovaný program zaměřený na práci s touto cílovou skupinou klientů.

Další pozornost uvedené problematice je věnována v poslední kapitole této publikace zaměřené na dokumenty týkající se péče o mladou generaci v kraji.

Mladí lidé (zejména dívky a ženy) se ve srovnání s celou populací častěji potýkají s psychickými onemocněními spojenými s **poruchami příjmu potravy**. Do uvedené skupiny onemocnění patří mentální anorexie (odmítání jídla), bulimie (záchvaty přejídání a zvracení), ale i přejídání spojené s jinými psychickými poruchami, např. se stresem. Nemoc bývá doprovázena ztrátou zájmu o kontakt s vrstevníky, nesoustředěností a náladovostí. Podle dostupných dat ÚZIS bylo v roce 2015 v ČR s výše uvedenými diagnózami v psychiatrických **ambulancích** léčeno celkem 3 561 pacientů (bez ohledu na věk), z toho bylo 88 % žen. Děti mladší 15 let se na celkovém počtu ambulantně léčených pacientů v ČR podílely 8 %, mládež ve věku 15 až 19 let pak téměř 29 %. Z celkového počtu 99 pacientů léčených v ambulancích se sídlem na území Pardubického kraje byla téměř pětina osob mladších 20 let (v mezikrajském srovnání šlo o nejnižší podíl).

V psychiatrických **lůžkových zařízeních** v ČR (léčebny pro děti i dospělé a oddělení ostatních lůžkových zařízení) bylo v roce 2015 zaznamenáno celkem **bez ohledu na věk** 428 případů **hospitalizací** pro poruchy příjmu potravy (z toho téměř ze 64 % z důvodu mentální anorexie) u 327 osob (jeden pacient může být během sledovaného období hospitalizován vícekrát). V Pardubickém kraji bylo v roce 2015 zaznamenáno celkem 28 případů hospitalizace osob s bydlištěm v tomto regionu (po přepočtu na 100 tisíc obyvatel se jednalo o třetí nejvyšší podíl za Krajem Vysočina a Prahou); v průměru za roky 2009 až 2015 šlo o 23 případů. S ohledem na statisticky nízký počet hospitalizací se krajské hodnoty vyznačují velkými meziročními výkyvy; na úrovni celé ČR byl počet případů hospitalizace z důvodu poruchy příjmu potravy v roce 2015 za posledních 7 let nejvyšší.

Podle dostupných republikových údajů je mezi **hospitalizovanými** pacienty dlouhodobě nejvíce zastoupena **věková kategorie** 15 až 19letých (v roce 2015 z 37 %). K největšímu nárůstu hospitalizací mezi roky 2009 a 2015 došlo u věkové skupiny 10 až 14letých, které v roce 2015 patřil 24% podíl. Pětinou se pak na všech hospitalizacích podílely osoby ve věku 20 až 29 let. Mnohem častěji byly hospitalizovány dívky a ženy (92 % ze všech případů, 93 % mezi osobami mladšími 30 let). V průměru nejdélejší ošetrovací dobu vyžaduje léčba mentální anorexie (46 dní v ČR v roce 2015 při 41denní průměrné ošetrovací době v celé skupině poruch příjmu potravy).

Dopravní nehody

Při hodnocení vývoje počtu dopravních nehod dle statistik Policejního prezidia ČR je třeba brát v úvahu postupné **změny pravidel** pro jejich **hlášení** Policii ČR. Na počtu hlášených nehod na pozemních komunikacích se výrazně projevilo např. zvýšení limitu škody na vozidle (vč. přepravovaných věcí) pro oznamovací povinnost z 50 na 100 tisíc od počátku roku 2009. Pokud při nehodě dojde ke zranění (třeba i jen drobnému) nebo k usmrcení osoby, ohlašovací povinnost platí vždy.

Na celkovém počtu 3 695 dopravních nehod na pozemních komunikacích hlášených policií v kraji v roce 2016 se **z hlediska zavinění** 77,6 % podíleli řidiči motorových vozidel (bez ohledu na jejich věk), s 15 % následovala lesní a domácí zvěř, 4,5 % nehod zavinili řidiči nemotorových vozidel, 1,2 % chodci a 1 % nehod bylo způsobeno závadou komunikace či technickou závadou vozidla. I přes meziroční výkyvy v kraji sledujeme v posledních letech mezi viníky (zaviněními) nehod výrazně rostoucí podíl zvěře, zvyšující se zastoupení chodců, mírně rostoucí podíl řidičů nemotorových vozidel a na druhé straně i postupně klesající podíl řidičů motorových vozidel.

Děti a mládež patří (spolu se seniory) ke skupině zvláště zranitelných účastníků silničního provozu, mladí a často méně zkušení řidiči však zároveň představují rizikovou skupinu i z pohledu zavinění dopravních nehod. Řidičské oprávnění může dle současné právní úpravy získat v ČR i osoba ve věku 15 až 17 let (s omezeními danými konstrukční rychlostí vozidla, kubaturou, výkonem motoru či hmotností vozidla).

Nejmladší řidiči, kteří nedosáhli 18 let věku, se na všech dopravních nehodách způsobených **řidičem motorového vozidla** v kraji podílejí necelým 1 % – viz následující tabulka. V níže uvedené tabulce je s ohledem na relativně vysoký (více než pětínový) podíl řidičů motorových vozidel (viníků nehod) s nezjištěným věkem proveden propočít **věkové struktury** z celkového počtu řidičů, u kterých byl věk zjištěn. Necelými 8 % se na nehodách způsobených řidiči motorových vozidel v kraji podílejí osoby ve věku 18 až 20 let (s tendencí k mírnému poklesu tohoto podílu). Přibližně 12 % dopravních nehod řidičů motorových vozidel v kraji způsobily osoby ve věku 21 až 24 let (s mírně rostoucím trendem tohoto podílu) a 11 % pak osoby ve věku 25 až 29 let (s klesajícím trendem).

Dopravní nehody na pozemních komunikacích podle jejich viníka (zavinění)

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Dopravní nehody celkem	3 357	3 582	3 726	3 622	3 451	3 482	3 695
v tom zaviněné:							
řidičem motorového vozidla	2 902	3 056	3 090	2 877	2 793	2 712	2 867
z toho se zjištěným věkem řidiče	2 243	2 388	2 415	2 227	2 119	2 078	2 211
řidičem ve věku:							
do 17 let	21	9	13	21	12	6	13
18–20 let	196	221	197	176	185	159	171
21–24 let	260	281	288	282	270	243	270
25–29 let	286	318	272	274	227	236	247
řidičem ve věku (%):							
do 17 let	0,9	0,4	0,5	0,9	0,6	0,3	0,6
18–20 let	8,7	9,3	8,2	7,9	8,7	7,7	7,7
21–24 let	11,6	11,8	11,9	12,7	12,7	11,7	12,2
25–29 let	12,8	13,3	11,3	12,3	10,7	11,4	11,2
řidičem nemotorového vozidla	148	173	177	194	162	186	165
z toho dětmi do 15 let	10	21	14	15	20	10	13
v %	6,8	12,1	7,9	7,7	12,3	5,4	7,9
chodcem	34	46	36	41	37	49	44
z toho dětmi do 15 let	21	15	12	11	12	19	18
v %	61,8	32,6	33,3	26,8	32,4	38,8	40,9
lesní zvěří, domácími zvířaty	222	254	375	446	416	489	557
závadou komunikace nebo vozidla	28	30	32	36	29	24	36
jinak	23	23	16	28	14	22	26

Ve srovnání s republikovými podíly je zastoupení nehod způsobených řidiči motorových vozidel do 24 let (včetně všech hodnocených věkových podskupin) v kraji nadprůměrné, podíl nehod 25 až 29letých řidičů naopak patří k nejnižším v mezikrajském srovnání. Vůbec nejnižší podíly nejmladších osob mezi řidiči motorových vozidel-viníky nehod (ve všech hodnocených skupinách do 24 let) dlouhodobě patří Hlavnímu městu Praze.

Nejmladší řidiči do 17 let se na všech nehodách způsobených řidiči motorových vozidel v mezikrajském srovnání nejčastěji podíleli v Jihočeském kraji (hodnoceno v úhrnu let 2010 až 2016 z počtu řidičů se zjištěným věkem), řidiči ve věku 18 až 20 let byli nejčastěji zastoupeni v Pardubickém kraji, řidiči ve věku 21 až 24 let v Karlovarském kraji a řidiči 25 až 29letí zaujímali nejvyšší mezikrajský podíl v kraji Plzeňském.

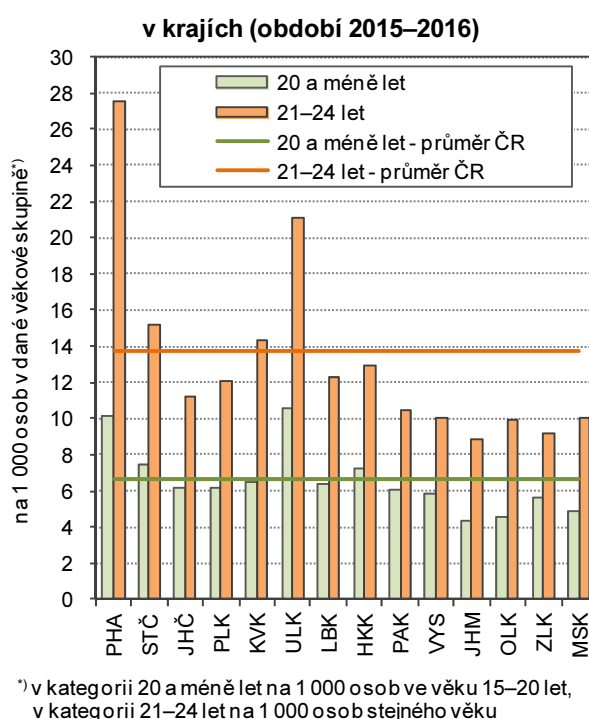
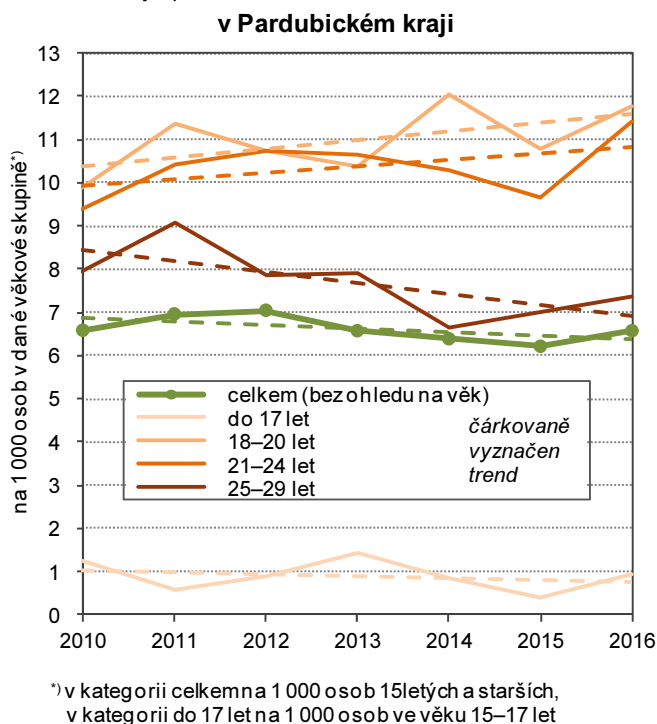
Při hodnocení vývoje a územního srovnání věkové struktury řidičů, kteří způsobili dopravní nehodu, je třeba brát v úvahu i částečný vliv demografických změn (posuny ve věkové skladbě populace i rozdíly ve věkové struktuře mezi regiony). Proto byl proveden rovněž **přepočítání na tisíc obyvatel** v hodnocených věkových kategoriích – viz následující grafy. Tento pohled však nezohledňuje, jakou měrou jsou mezi obyvatelstvem dané věkové kategorie zastoupeny osoby vlastníci řidičské oprávnění, resp. jejich dopravní výkony; v úvahu je třeba vzít i to, že viníky dopravních nehod na území regionu jsou často osoby, které zde nebydlí.

Z následujícího levého grafu je patrný rostoucí trend počtu nehod na 1 000 obyvatel ve věkových skupinách 18 až 20 i 21 až 24 let při zřetelně klesajícím trendu v kategorii 25 až 29 let a jen mírně se snižujícím podílu ve skupině mladších 17 let. Celkový počet nehod zaviněných řidiči motorových vozidel v kraji vztážený na 1 000 obyvatel 15letých a starších se pozvolna snižuje.

Jak již bylo uvedeno výše, ve věkové struktuře viníků dopravních nehod se vyznačuje nejnižšími podíly nejmladších osob Hlavní město Praha, avšak po přepočtu na 1 000 obyvatel je zde situace zcela opačná. Nadprůměrně jsou zastoupeny nehody způsobené mladými řidiči motorových vozidel v přepočtu na tisíc obyvatel dané věkové kategorie též v kraji Ústeckém (viz pravý graf). Pardubický kraj se v tomto ohledu řadí pod republikový průměr.

Dopravní nehody zaviněné řidičem motorového vozidla podle věku řidiče

Pramen: Policejní prezidium ČR

Pardubický kraj se řadí k regionům s podprůměrným podílem všech hlášených dopravních nehod na tisíc obyvatel (7,2 nehod v roce 2016 představuje pátou nejnižší mezikrajskou hodnotu). Procento závažných nehod spojených se **zraněním či usmrcením** (bez ohledu na věk postižené osoby) je zde však dlouhodobě nadprůměrné. V roce 2016 se 1 204 závažných nehod podílelo na všech nehodách v kraji jednou třetinou a jednalo se zároveň o třetí nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Děti do 15 let se na lehce zraněných při dopravních nehodách v kraji podílejí 7 až 8 procenty, mezi těžce zraněnými se jejich podíl pohybuje kolem 4 až 5 %, mezi usmrcenými jsou zastoupené naštěstí pouze ojediněle (viz následující tabulka).

V mezikrajském srovnání nacházíme nejvyšší zastoupení dětí do 15 let mezi usmrcenými při dopravních nehodách v kraji Karlovarském (s ohledem na meziroční výkyvy hodnoceno v úhrnu let 2010 až 2016 – viz též následující graf vpravo), mezi těžce zraněnými je nejvyšší podíl dětí v kraji Libereckém a mezi lehce zraněnými v kraji Ústeckém. V Pardubickém kraji patří podíl dětí do 15 let mezi usmrcenými či zraněnými k nejnižším v mezikrajském srovnání.

Následky dopravních nehod

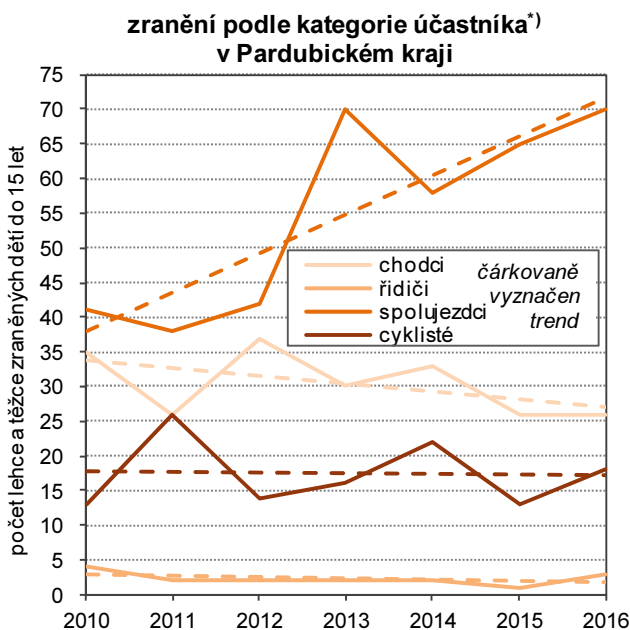
Pramen: Policejní prezidium ČR

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2010–2016 (%)
Usmrčené osoby								
Celkem	60	48	42	35	34	46	38	x
z toho děti do 15 let	2	-	-	-	1	1	-	100,0
v %	3,3	-	-	-	2,9	2,2	-	x
v tom podle kategorie účastníka silničního provozu:								
chodci	1	-	-	-	-	-	-	25,0
řidiči (mimo jízdní kolo)	-	-	-	-	-	-	-	-
spolujezdci (mimo jízdní kolo)	1	-	-	-	1	1	-	75,0
cyklisté včetně spolujezdců na jízdním kole	-	-	-	-	-	-	-	-
Těžce zraněné osoby								
Celkem	141	155	138	149	154	163	142	x
z toho děti do 15 let	6	6	5	6	7	7	7	100,0
v %	4,3	3,9	3,6	4,0	4,5	4,3	4,9	x
v tom podle kategorie účastníka silničního provozu:								
chodci	4	3	2	2	4	4	2	47,7
řidiči (mimo jízdní kolo)	2	-	-	-	1	-	-	6,8
spolujezdci (mimo jízdní kolo)	-	1	-	3	1	1	3	20,5
cyklisté včetně spolujezdců na jízdním kole	-	2	3	1	1	2	2	25,0
Lehce zraněné osoby								
Celkem	1 141	1 269	1 273	1 356	1 430	1 379	1 434	x
z toho děti do 15 let	87	86	90	112	108	98	110	100,0
v %	7,6	6,8	7,1	8,3	7,6	7,1	7,7	x
v tom podle kategorie účastníka silničního provozu:								
chodci	31	23	35	28	29	22	24	27,8
řidiči (mimo jízdní kolo)	2	2	2	2	1	1	3	1,9
spolujezdci (mimo jízdní kolo)	41	37	42	67	57	64	67	54,3
cyklisté včetně spolujezdců na jízdním kole	13	24	11	15	21	11	16	16,1

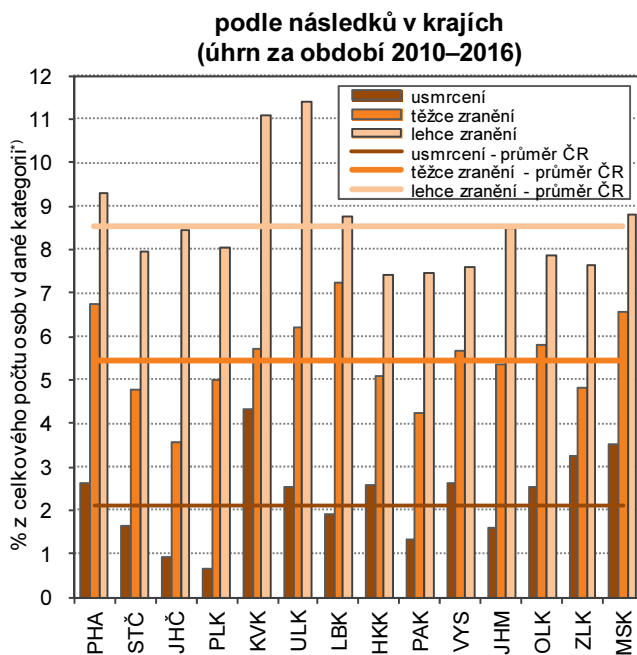
Děti zraněné při dopravních nehodách jsou nejčastěji v pozici spolujezdců (s výrazně rostoucím trendem počtu), následují zranění chodci (s klesajícím trendem), cyklisté (s jen nepatrným poklesem počtu) a nejméně početná mezi zraněnými dětmi do 15 let je skupina řidičů (viz následující graf vlevo).

Zraněné a usmrcené děti do 15 let při dopravních nehodách v letech 2010–2016

Pramen: Policejní prezidium ČR

^{*)} v kategorii řidičů a spolujezdců mimo jízdní kolo, v kategorii cyklistů včetně spolujezdců na jízdním kole

^{*)} podíl usmrcených, těžce, lehce zraněných dětí do 15 let na celkovém počtu usmrcených, těžce, lehce zraněných

9. Volby

Z různých sociologických výzkumů je zřejmé, že mladší lidé se v průměru méně zajímají o politiku a méně často se také účastní hlasování při volbách než lidé ve vyšších věkových kategoriích. Na dostupných datech ČSÚ z voleb do zastupitelstva Pardubického kraje a voleb do zastupitelstev obcí v kraji se pokusíme zdokumentovat volební potenciál mladé generace, její zájem o kandidaturu i úspěšnost při zvolení.

Volby do zastupitelstev krajů 2016

Počet obyvatel kraje ve věkové skupině 18 až 29 let v kraji trvale meziročně klesá od roku 2000, **volební potenciál nejmladší generace** se tak postupně snižuje. Při prvních volbách do zastupitelstva Pardubického kraje v roce 2000 se osoby ve věku 18 až 29 let na celkovém počtu zapsaných potenciálních voličů ve voličských seznamech podílely přibližně jednou čtvrtinou (25,1 %). Do říjnových voleb roku 2016 se jejich zastoupení snížilo na 17,4 %. Přesto se jednalo o druhý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání za Krajem Vysočina. Samotná účast voličů při hlasování ve volbách či volební preference z hlediska věkových kategorií nejsou předmětem sledování ČSÚ, mohou však být součástí průzkumů veřejného mínění či volebního chování pořádaných různými agenturami.

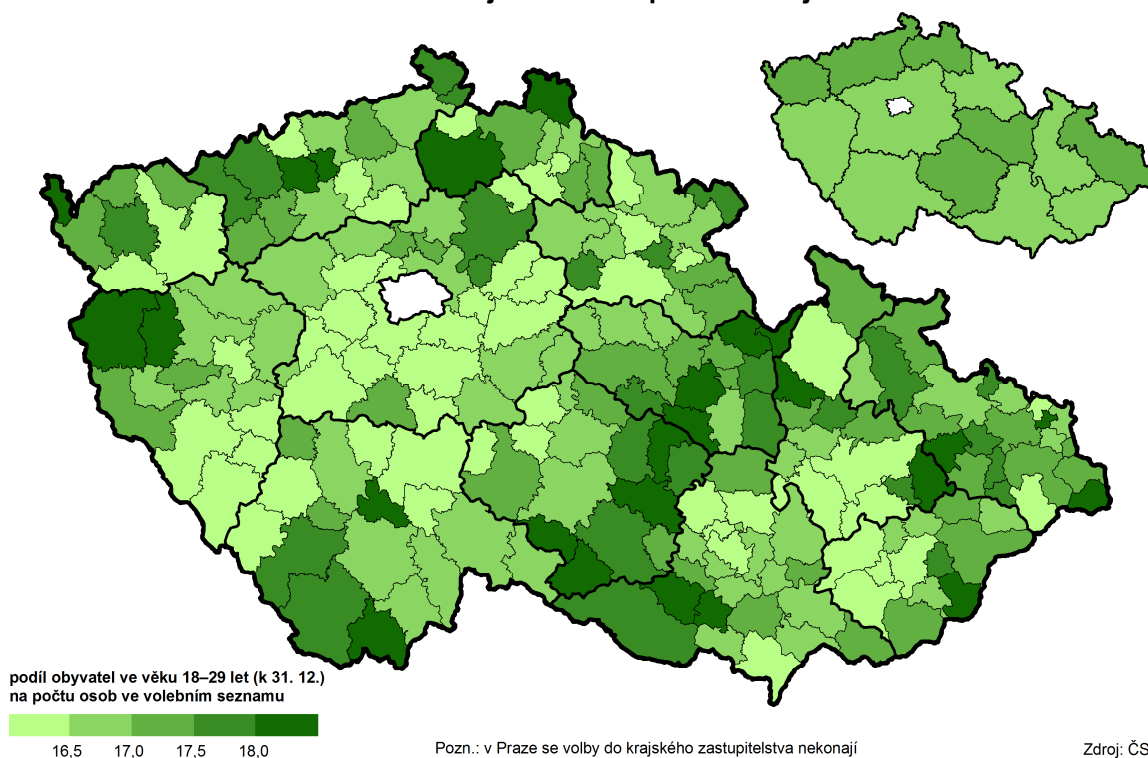
Účast voličů ve volbách do zastupitelstev krajů, volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let, kandidáti a zvolení zastupitelé

	Zapsaní voliči ¹⁾			Obyvatelstvo ve věku 18–29 let k 31. 12.		Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé		
	celkem	z toho se zúčastnilo hlasování		celkem	podíl na celkovém počtu zapsaných voličů v %	celkem	z toho ve věku 18–29 let		celkem	z toho ve věku 18–29 let	
		počet	v %				počet	v %		počet	v %
2016	413 501	152 176	36,8	71 791	17,4	723	61	8,4	45	-	-
2012	415 553	164 025	39,5	79 843	19,2	695	74	10,6	45	-	-
2008	411 992	175 556	42,6	86 401	21,0	541	44	8,1	45	2	4,4
2004	406 730	132 580	32,6	92 574	22,8	455	53	11,6	45	1	2,2
2000	400 795	146 118	36,5	100 477	25,1	440	34	7,7	45	-	-

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

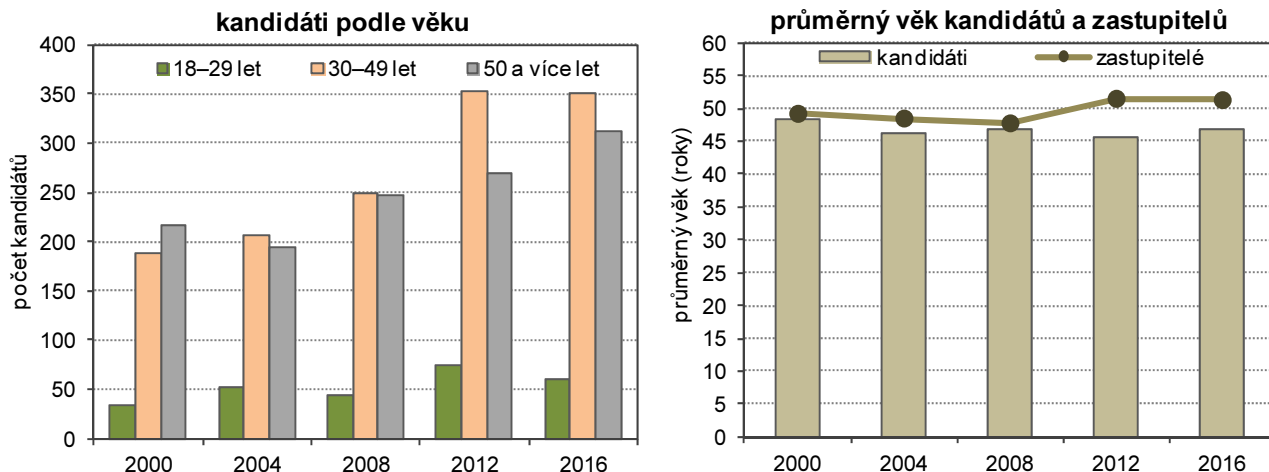
Nejvyšší volební potenciál (více než 18%) mají mladí voliči do 30 let na Králicku, Žambersku, Litomyšlsku a Poličsku, nejnižší (méně než 17%) naopak ve všech SO ORP okresu Pardubice a na Svitavsku.

Volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do krajského zastupitelstva v říjnu 2016

Celkový počet kandidátů ve volbách do zastupitelstva kraje od roku 2000 neustále narůstal, přičemž zřetelný nárůst v posledních letech zaznamenala zejména kategorie kandidátů ve středním a vyšším věku, počet nejmladších kandidátů se vyvíjel kolísavě s tendencí mírného růstu. **Nejmladší kandidáti** ve věku 18 až 29 let se na všech kandidátech ve volbách do zastupitelstva kraje od roku 2000 střídavě podíleli mezi necelými osmi až dvanácti procenty (s maximem 11,6 % v roce 2004 a podílem 8,4 % při posledních volbách v roce 2016). Kandidáti ve věku 30 až 39 let pak tvořili mnohem početnější skupinu – více než pětinu všech kandidátů (21,3 % v roce 2016). Nejvyšší průměrný věk kandidátů při volbách v roce 2000 (48,2 roku) následně již překročen nebyl; v roce 2016 dosáhl 46,7 let (0,2 roku pod průměrem ČR).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev krajů podle věku v Pardubickém kraji

Z hlediska **politické příslušnosti** zjišťujeme při volbách do zastupitelstva kraje v roce 2016 v průměru nejnižší věk kandidátů např. mezi členy Strany zelených (36 let), KDU-ČSL (43 let) či Dělnické strany sociální spravedlnosti (44 let). Na druhé straně kandidáti-členové Strany Práv Občanů, KSČM (obě 52 let), či ČSSD (50 let) patřili v průměru k nejstarším.

Do 45členného zastupitelstva kraje byly osoby mladší 30 let zvoleny pouze při volbách v roce 2004 (1 osoba) a 2008 (2 osoby). Ve věku 30 až 39 let bylo při posledních volbách v roce 2016 do krajského zastupitelstva zvoleno celkem 6 osob (13% podíl mezi všemi 45 zastupiteli). Průměrný věk **zvolených zastupitelů** byl vždy vyšší než průměrný věk kandidátů. Maxima dosáhl průměrný věk zastupitelů při volbách v roce 2012 (51,4 roku) a rovněž v roce 2016 zůstal nad padesátiletou hranicí (51,2 roku, což je 4. nejvyšší mezikrajská hodnota).

Volby do zastupitelstev obcí 2014

Na rozdíl od zastupitelstva kraje se osoby do 30 let uplatňují spíše v zastupitelstvech obcí, městysů i měst. Volbám do obecních zastupitelstev bude věnována pozornost v následující části této kapitoly, přičemž ve všech tabulkách i grafech jsou započítány i údaje za volby do zastupitelstev osmi městských obvodů statutárního města Pardubice (odděleně jsou údaje za MO patrné z tabulek věnovaným velikostním skupinám obcí).

Účast voličů ve volbách do obecních zastupitelstev a volební potenciál obyvatel ve věku 18–29 let

	Zapsaní voliči ¹⁾			Obyvatelstvo ve věku 18–29 let k 31. 12.			Podíl obyvatelstva ve věku 18–29 let na celkovém počtu zapsaných voličů v %		
	celkem	z toho se zúčastnilo hlasování		celkem	z toho ve věku		celkem	z toho ve věku	
		počet	v %		18–24 let	25–29 let		18–24 let	25–29 let
2014	414 368	203 691	49,2	75 733	41 625	34 108	18,3	10,0	8,2
2010	414 212	220 023	53,1	83 455	47 547	35 908	20,1	11,5	8,7
2006	409 006	207 191	50,7	88 305	47 733	40 572	21,6	11,7	9,9

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let s trvalým pobytem v obcích kraje zapsané v seznamech voličů

Přibližně desetinu potenciálních voličů při volbách do zastupitelstev obcí, které proběhly v říjnu 2014, tvořily v kraji osoby ve věku 18 až 24 let, dalších 8 % pak osoby ve věkové kategorii 25 až 29 let. V návaznosti na stárnutí populace postupně klesá i **volební potenciál** nejmladších voličů (při volbách v roce 2006 se osoby do 30 let podílely na počtu voličů v kraji 21,6 % a do roku 2014 se tento podíl snížil o 3,3 procentního bodu).

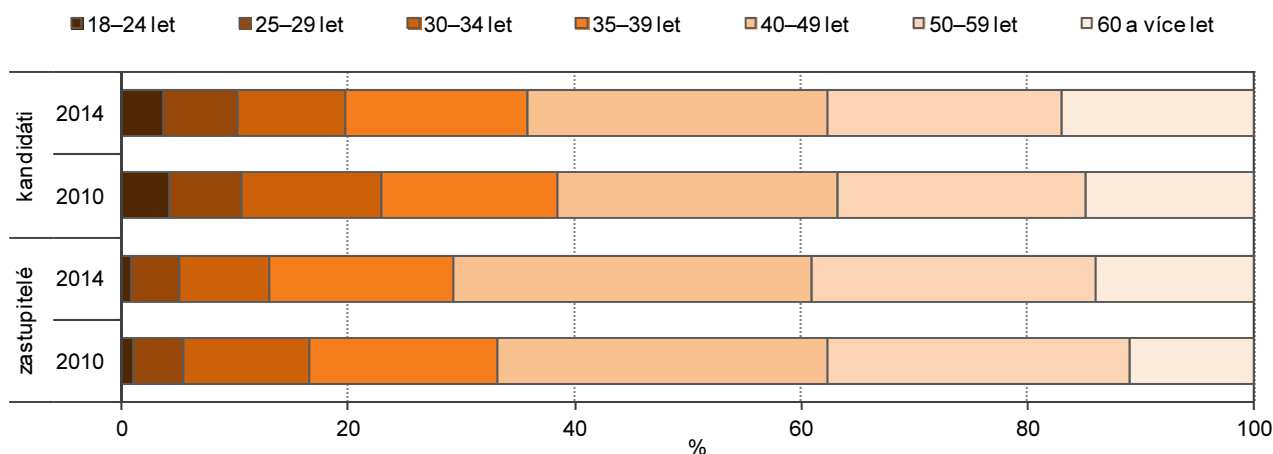
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev

	Platní kandidáti						Zvolení zastupitelé					
	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %	celkem	z toho ve věku				z 18–29letých ženy v %
		18–24 let		25–29 let				18–24 let		25–29 let		
		počet	v %	počet	v %			počet	v %	počet	v %	
2014	14 084	523	3,7	911	6,5	32,5	4 316	35	0,8	181	4,2	28,2
2010	13 599	576	4,2	871	6,4	31,4	4 329	46	1,1	191	4,4	31,2
2006	12 061	407	3,4	850	7,0	29,4	4 350	54	1,2	222	5,1	24,3

Průměrný věk kandidátů v kraji vzrostl mezi roky 2006 a 2014 o 0,7 roku na 45,6 roku a průměrný věk zvolených zastupitelů se ve stejném období zvýšil o 1,3 roku na 46,4 roku. **Zastoupení juniorů** do 30 let **mezi kandidáty** se v kraji v posledních letech pohybuje kolem 10 %, zřetelnější úbytek mezi roky 2010 a 2014 byl zaznamenán ve věkové kategorii 30 až 34 let (o 2,8 procentního bodu na 9,5 %). Postupně dochází k poklesu počtu i podílu osob do 30 let **mezi zvolenými zastupiteli** (na 5 % v roce 2014).

Úspěšnost kandidátů ve volbách se liší podle věku – jestliže na 100 kandidátů připadlo v roce 2014 v kraji 30,6 zvolených zastupitelů, ve věkové kategorii 18–29letých byl tento poměr pouze 15,1 (maximální podíl byl přitom zaznamenán ve věkové skupině 50 až 59 let, a to 37,4).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle věku v Pardubickém kraji

Zájem o komunální politiku v mladém věku projevují stále častěji **ženy** – podíl žen mezi kandidáty do 30 let v kraji vzrostl v letech 2006 až 2014 z 29,4 % na 32,5 %, mezi zvolenými zastupiteli v nejmladší věkové skupině podíl žen kolísá (v roce 2014 činil 28,2 %).

Na základě dostupných podkladů je možné hodnotit věkovou strukturu potenciálních voličů, kandidátů a zastupitelů i za **okresy** a menší území. Přitom je třeba vzít v úvahu vliv věkového složení celé populace daného regionu. Nejvyšší potenciál mají voliči do 30 let v okrese Ústí nad Orlicí (region s nejmladší populací v kraji) – v roce 2014 se zde osoby ve věku 18 až 29 let podílely na všech voličích 18,7 %. Nejnižší podíl naopak patřil okresu Pardubice (17,6 %).

Voliči a kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů v říjnu 2014

	Zapsaní voliči			Platní kandidáti			z toho ve věku 18–29 let			Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)		
	celkem ¹⁾	z toho ve věku 18–29 let ²⁾		celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		mezi kandidáty celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %		počet	v %			
Pardubický kraj	414 368	75 733	18,3	14 084	4 519	32,1	1 434	466	32,5	10,2	10,1	10,3
v tom okresy:												
Chrudim	84 535	15 734	18,6	3 119	942	30,2	307	94	30,6	9,8	9,8	10,0
Pardubice	134 281	23 599	17,6	4 049	1 313	32,4	413	140	33,9	10,2	10,0	10,7
Svitavy	84 620	15 673	18,5	3 189	1 065	33,4	320	104	32,5	10,0	10,2	9,8
Ústí nad Orlicí	110 932	20 727	18,7	3 727	1 199	32,2	394	128	32,5	10,6	10,5	10,7

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

²⁾ počet obyvatel ve věku 18–29 let k 31. 12. 2014

Osoby ve věku 18 až 29 let nejčastěji kandidují v okrese Ústí nad Orlicí, kde se na všech kandidátech při volbách v roce 2014 podílely 10,6 % (tj. téměř o 0,4 procentního bodu nad krajským průměrem). Nejnižší podíl zaujímají **kandidáti** v juniorském věku v okrese Chrudim (9,8 %, tj. 0,4 p. b. pod průměrem kraje). Nejvyšší podíl žen mezi všemi kandidáty je typický pro okres Svitavy (přibližně třetina), ve skupině kandidátů do 30 let jsou ženy nejčastěji zastoupeny v okrese Pardubice (rovněž přibližně jednou třetinou). Ve všech okresech kraje kromě Svitavska jsou mezi kandidátkami-ženami zastoupeny osoby do 30 let častěji než mezi kandidáty-muži.

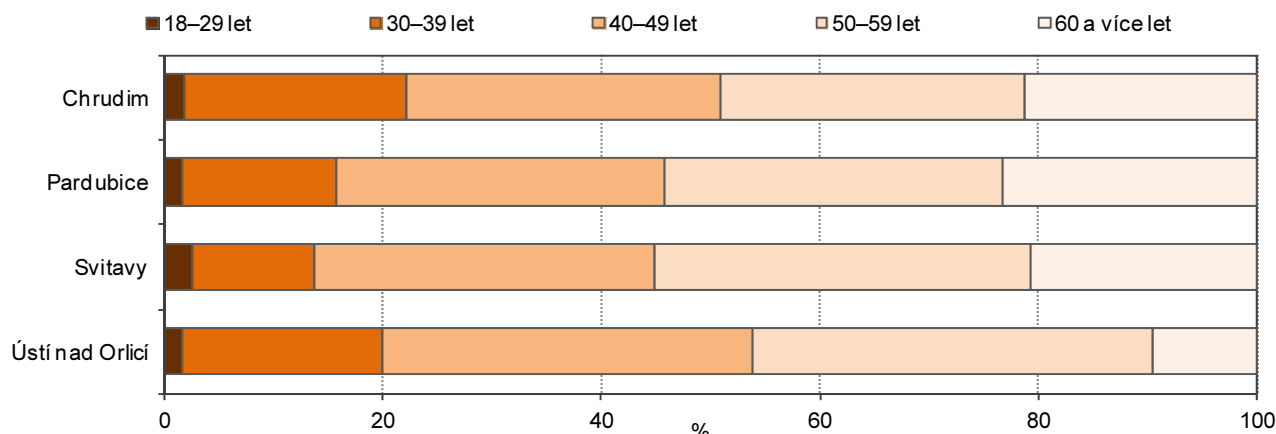
Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů v říjnu 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 18–29 let			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let (%)			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let na počtu kandidátů stejného věku (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		mezi zastupiteli celkem	mezi muži	mezi ženami	celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %						
Pardubický kraj	4 316	1 200	27,8	216	61	28,2	5,0	5,0	5,1	15,1	16,0	13,1
v tom okresy:												
Chrudim	1 013	259	25,6	38	9	23,7	3,8	3,8	3,5	12,4	13,6	9,6
Pardubice	1 102	326	29,6	49	14	28,6	4,4	4,5	4,3	11,9	12,8	10,0
Svitavy	1 104	315	28,5	69	20	29,0	6,3	6,2	6,3	21,6	22,7	19,2
Ústí nad Orlicí	1 097	300	27,3	60	18	30,0	5,5	5,3	6,0	15,2	15,8	14,1

Junioři ve věku 18 až 29 let se na všech zvolených **zastupitelích** největší měrou (6,3 %) podílejí v okrese Svitavy. Jestliže podíl žen mezi všemi zastupiteli (bez ohledu na věk) je nejvyšší v okrese Pardubice, maximální zastoupení žen mezi zastupiteli do 30 let je typické pro okres Ústí nad Orlicí. Ve dvou okresech kraje (Orlickoústecko a Svitavsko) jsou mezi zastupitelkami ženského pohlaví zastoupeny osoby do 30 let častěji než mezi zvolenými muži. Jestliže na 100 kandidátů ve věku 18 až 29 let v okrese Svitavy připadlo v roce 2014 téměř 22 zastupitelů stejného věku, v okrese Ústí nad Orlicí to bylo 15 a v okresech Chrudim a Pardubice pouze 12 zastupitelů. Ve všech regionech má žena v juniorském věku menší úspěšnost být zvolena do zastupitelstva než muž (nejvyšší podíl zastupitelek na počtu kandidátek přitom zaujímají ženy na Svitavsku).

Starostové v obcích Pardubického kraje podle věku a okresů (stav k 30. 7. 2015)

Pramen: Krajský úřad Pardubického kraje, ČSÚ

Z celkového počtu 459 zvolených **starostů** po volbách v roce 2014 v kraji (vč. starostů městských obvodů v krajském městě) bylo pouze 9 osob ve věku do 30 let (tj. 2 %). Starostů ve věku 30 až 39 let pak bylo 73 (tj. 16 %). Průměrný věk starostů činil 49,5 roku (u mužů 50,0 roku a u žen 47,9 roku). Nejvyšší počet starostů do 30 let zaznamenal okres Svitavy (3 osoby; 2,6 %), nejvyšší zastoupení starostů ve věku 30 až 39 let (20 %) bylo v okrese Chrudim.

Mladí voliči měli největší **volební potenciál** v roce 2014 ve **správním obvodu** obce s rozšířenou působností Žamberk, Králíky, Hlinsko, Litomyšl a Polička (osoby ve věku 18 až 29 zde zaujímaly 19 a více procent z celkového počtu potenciálních voličů). Nejméně (necelými 18 %) byli junioři mezi potenciálními voliči v komunálních volbách zastoupeni na Přeloučsku, Holicku, Svitavsku, Pardubicku a Vysokomýtsku.

Voliči, kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v říjnu 2014

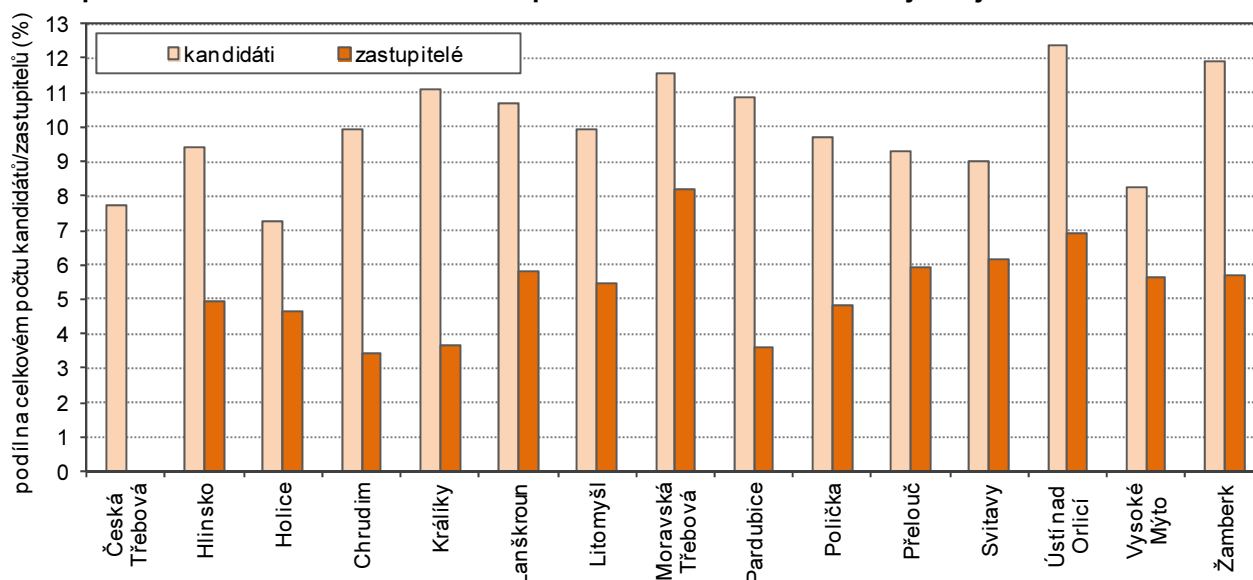
	Zapsaní voliči			Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Podíl zastupitelů na počtu kandidátů stejného věku (%)	
	celkem ¹⁾	z toho ve věku 18–29 let ²⁾		celkem	z toho ve věku 18–29 let		celkem	z toho ve věku 18–29 let		celkem	18–29 let
		počet	v %		počet	v %		počet	v %		
Pardubický kraj	414 368	75 733	18,3	14 084	1 434	10,2	4 316	216	5,0	30,6	15,1
v tom SO ORP:											
Česká Třebová	15 057	2 728	18,1	246	19	7,7	61	-	-	24,8	-
Hlinsko	17 460	3 373	19,3	604	57	9,4	202	10	5,0	33,4	17,5
Holice	13 897	2 422	17,4	386	28	7,3	150	7	4,7	38,9	25,0
Chrudim	67 075	12 361	18,4	2 515	250	9,9	811	28	3,5	32,2	11,2
Králíky	7 195	1 432	19,9	378	42	11,1	55	2	3,6	14,6	4,8
Lanškroun	18 142	3 386	18,7	728	78	10,7	206	12	5,8	28,3	15,4
Litomyšl	21 318	4 084	19,2	867	86	9,9	329	18	5,5	37,9	20,9
Moravská Třebová	21 753	4 069	18,7	832	96	11,5	292	24	8,2	35,1	25,0
Pardubice	100 402	17 747	17,7	2 845	309	10,9	613	22	3,6	21,5	7,1
Polička	15 868	3 016	19,0	547	53	9,7	208	10	4,8	38,0	18,9
Přelouč	19 982	3 430	17,2	818	76	9,3	339	20	5,9	41,4	26,3
Svitavy	25 681	4 504	17,5	943	85	9,0	275	17	6,2	29,2	20,0
Ústí nad Orlicí	21 355	3 893	18,2	631	78	12,4	174	12	6,9	27,6	15,4
Vysoké Mýto	26 061	4 646	17,8	846	70	8,3	320	18	5,6	37,8	25,7
Žamberk	23 122	4 642	20,1	898	107	11,9	281	16	5,7	31,3	15,0

¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

²⁾ počet obyvatel ve věku 18–29 let k 31. 12. 2014

Nejvyšší (více než jedenáctiprocentní) podíl mají **kandidáti** ve věku 18 až 29 let Orlickoústecku, Žambersku, Moravskotřebovsku a Králicku, nejméně (necelými osmi procenty) jsou naopak zastoupeni na Holicku a Českotřebovsku. Jestliže na Českotřebovsku nebyl v době voleb žádný zvolený **zastupitel** ve věku 18 až 29 let, na Moravskotřebovsku zaujímali zastupitelé-junioři více než osmiprocentní podíl. Pouze v sedmi z celkového počtu 15 správních obvodů v kraji působili po volbách v roce 2014 **starostové** ve věku 18 až 29 let. Zatímco na Holicku nebyl žádný zvolený starosta ve věku 30 až 39 let, na Lanškrounsku byli zastoupeni téměř ve třetině obcí.

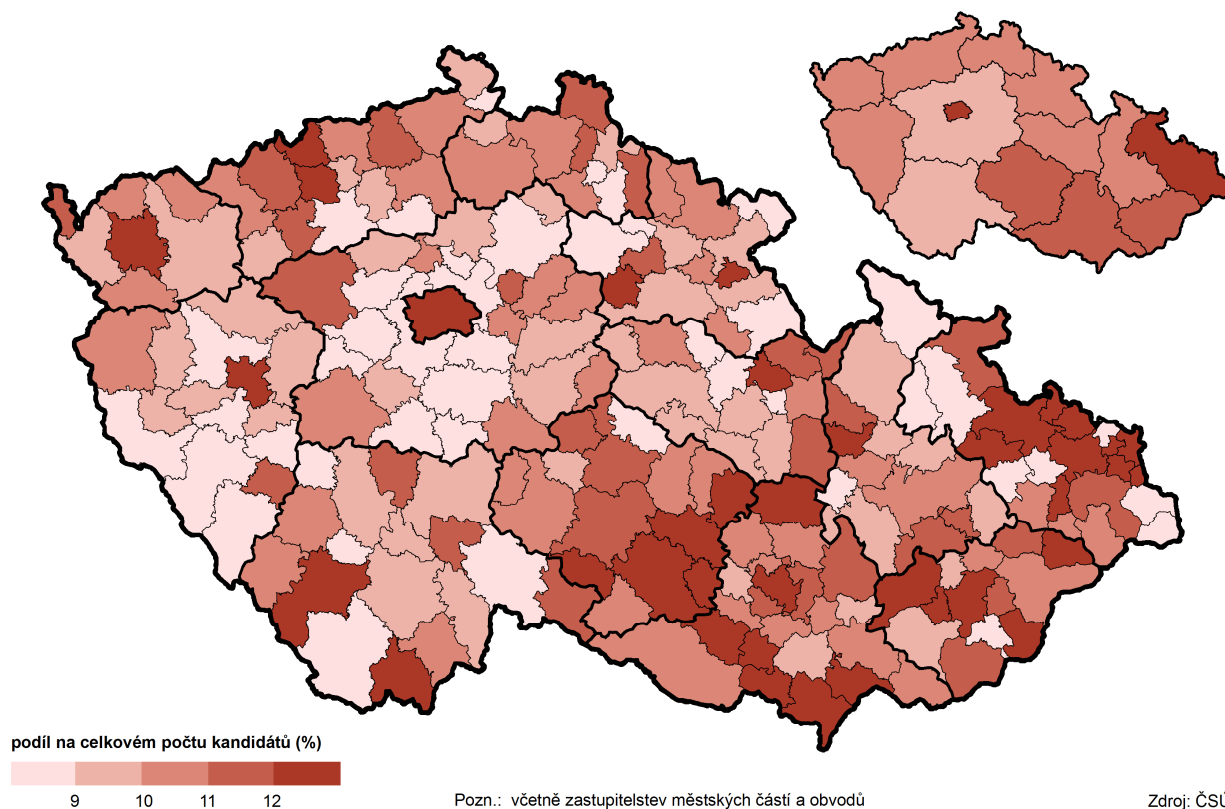
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev ve věku 18–29 let podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje v říjnu 2014

Nejvyšší **zastoupení žen mezi kandidáty** (bez ohledu na věk) zjišťujeme v roce 2014 na Svitavsku, podílem žen mezi kandidáty ve věku 18 až 29 se tento region řadí na druhé místo za Poličko. Oba uvedené regiony zaujímají první místa rovněž v podílu žen **mezi zvolenými zastupiteli** do 30 let. Ve čtyřech SO ORP kraje přitom nebyly mezi zvolenými zastupiteli ve věku do 30 let žádné ženy. **Starostka** mladší 30 let byla do své funkce po volbách v roce 2014 zvolena pouze v jedné obci na Pardubicku, starostky ve věku 30 až 39 let působili v devíti SO ORP kraje.

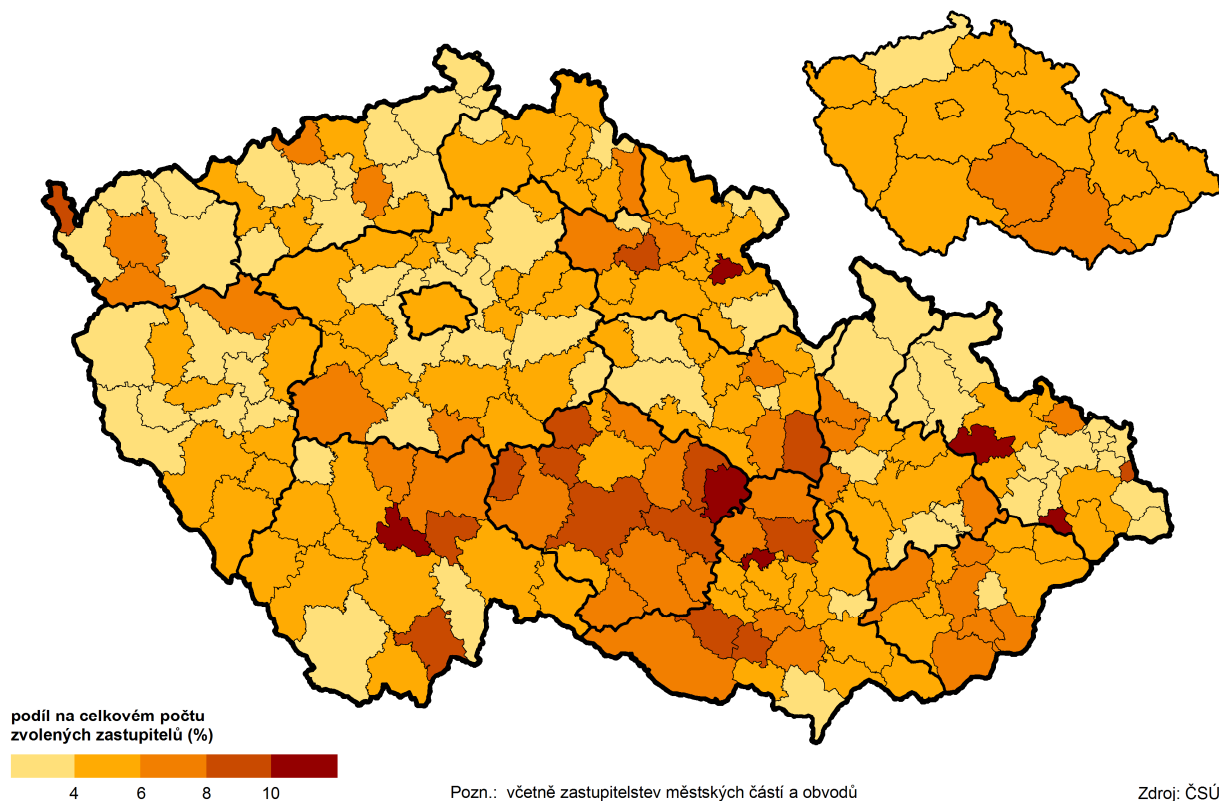

Kandidáti ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů
ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

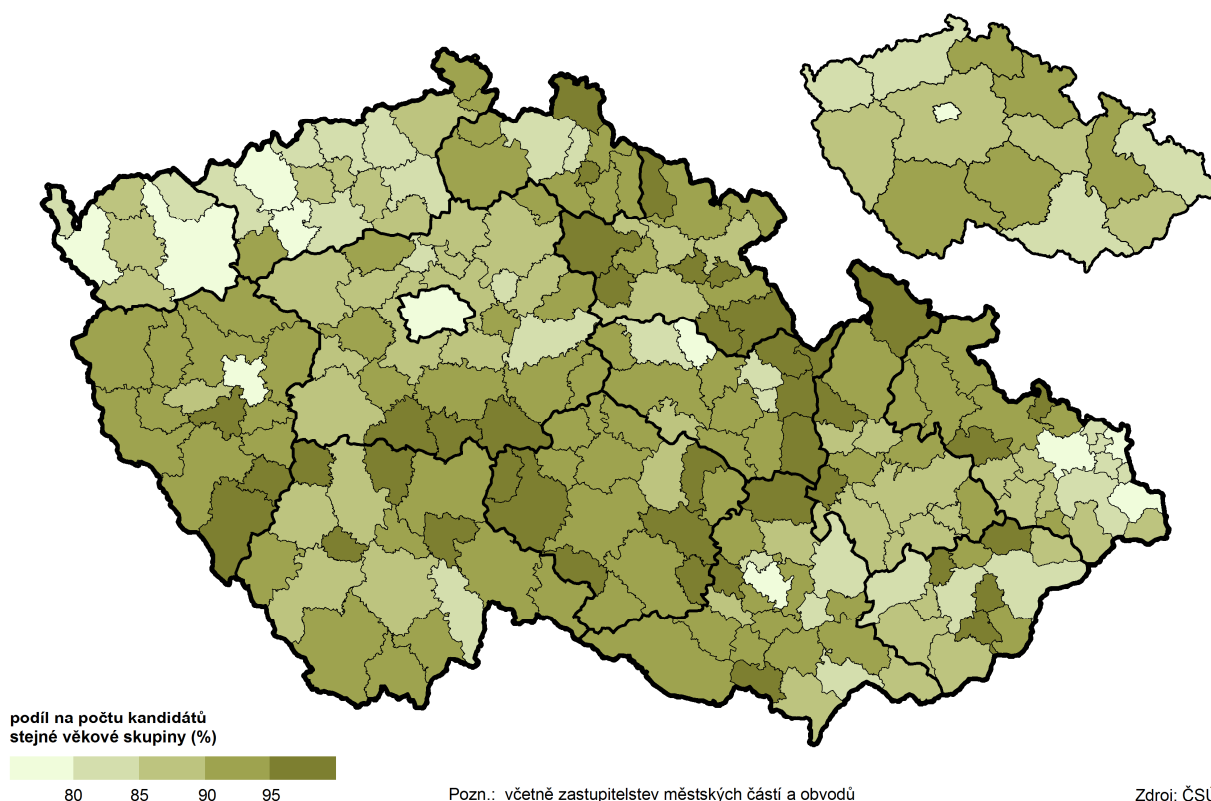

Mezi kraji nacházíme nejvyšší zastoupení mladých kandidátů v Praze, Moravskoslezském kraji (zejména SO ORP Český Těšín, Havířov), mladí zastupitelé pak nejčastěji působí v Kraji Vysočina a Jihomoravském kraji.

Zvolení zastupitelé ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů
ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

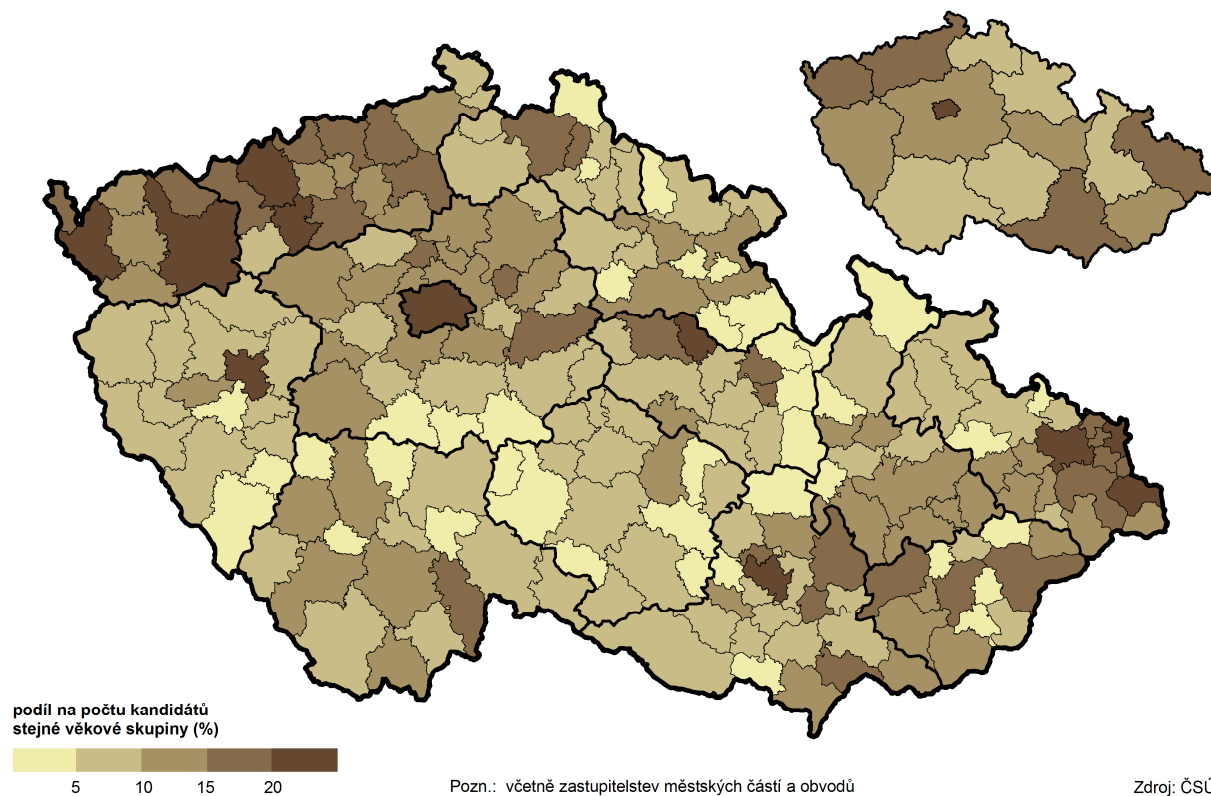

**Kandidáti ve věku 18–29 let bez politické příslušnosti podle SO ORP a krajů
ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014**

Komunální volby jsou typické vysokým podílem kandidátů bez politické příslušnosti, mladí kandidáti nejsou výjimkou, a to především ve východní části kraje. Nejvyšším podílem mladých kandidátů s členstvím v politické straně se vyznačuje Hlavní město Praha (31 % kandidátů do 30 let), v Pardubickém kraji pak Holicko (21 %).

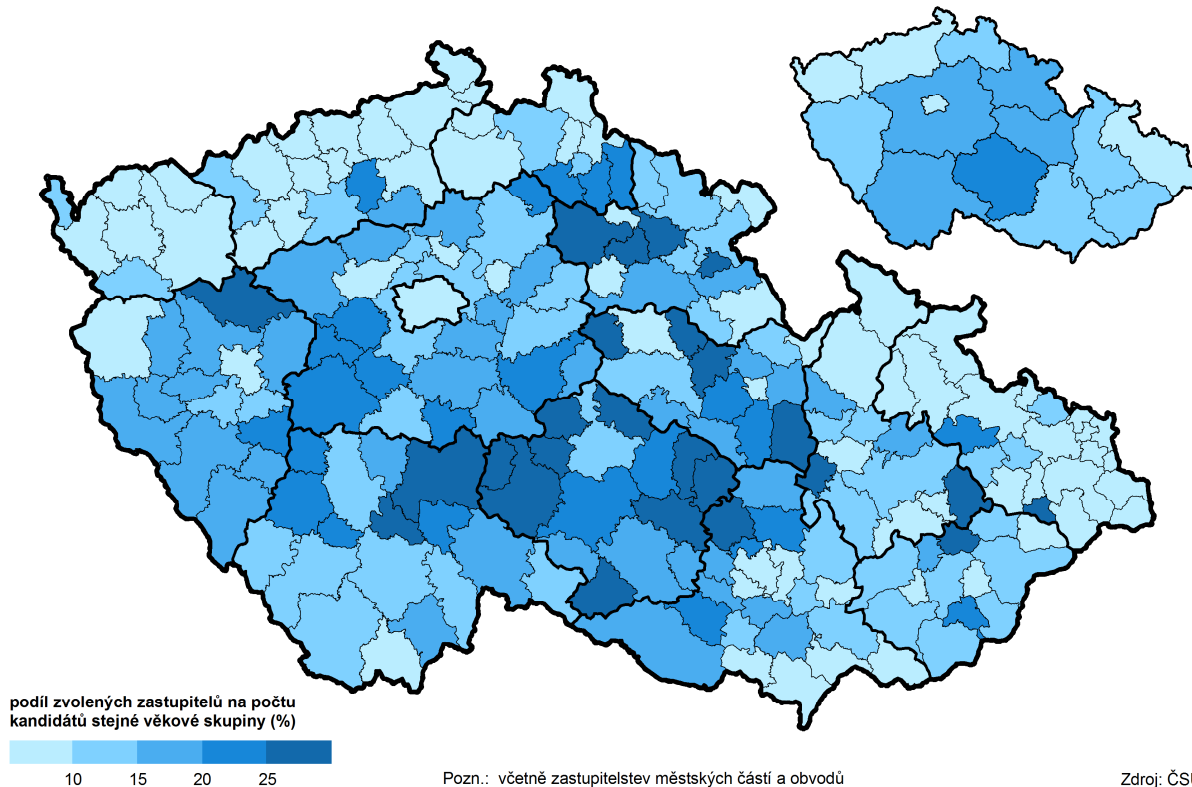
**Kandidáti ve věku 18–29 let s příslušností k politické straně podle SO ORP a krajů
ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014**

Nejvíce zastupitelů ve věku 18 až 29 let na 100 kandidátů téhož věku připadá na Přeloučsku a Vysokomýtsku (přibližně 26 % v roce 2014), mezi prvních 25 ze všech 206 SO ORP v ČR se čtvrtinovým podílem řadí i Holicko a Moravskotřebovsko. Nejméně zastupitelů do 30 let na 100 stejně starých kandidátů připadalo (s vědomím nulového počtu zastupitelů-juniorů na Českořebovsku) na Králicku a Pardubicku (méně než 10 %). V opačném pohledu lze říci, že na Přeloučsku připadali ve volbách do obecních zastupitelstev v roce 2014 pouze 2 kandidáti na jednoho zastupitele, zatímco na Králicku téměř 7 (vše ve věkové kategorii 18 až 29 let).

Úspěšnost kandidátů ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Ve zbývajících částech hodnocení volebních aktivit mladé generace je věnována pozornost pohledu z hlediska velikostních skupin obcí podle počtu obyvatel. Ve velikostní kategorii s 20 až 49 tis. obyvateli je přítom zastoupeno pouze město Chrudim a v kategorii s 50 tis. a více obyvateli pouze statutární město Pardubice (u něho jsou v tabulkách zvlášť uvedena souhrnná data za volby do zastupitelstev osmi městských obvodů).

Voliči a kandidáti ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a velikostních skupin obcí v říjnu 2014

	Zapsaní voliči			Platní kandidáti			z toho ve věku 18–29 let			Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)		
	celkem ¹⁾	z toho ve věku 18–29 let ²⁾		celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		mezi kandidáty celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %		počet	v %			
Pardubický kraj	414 368	75 733	18,3	14 084	4 519	32,1	1 434	466	32,5	10,2	10,1	10,3
v tom podle velikosti obce:												
do 199 obyvatel	10 858	1 975	18,2	981	299	30,5	94	29	30,9	9,6	9,5	9,7
200–499 obyvatel	45 542	8 320	18,3	2 344	742	31,7	236	78	33,1	10,1	9,9	10,5
500–999 obyvatel	53 338	10 090	18,9	2 583	825	31,9	264	84	31,8	10,2	10,2	10,2
1 000–1 999 obyvatel	48 942	8 935	18,3	1 878	629	33,5	146	45	30,8	7,8	8,1	7,2
2 000–4 999 obyvatel	43 664	8 466	19,4	1 736	572	32,9	169	61	36,1	9,7	9,3	10,7
5 000–19 999 obyvatel	122 086	21 901	17,9	2 647	841	31,8	274	83	30,3	10,4	10,6	9,9
20 000–49 999 obyvatel	18 741	3 541	18,9	243	76	31,3	39	11	28,2	16,0	16,8	14,5
50 000 a více obyvatel	71 197	12 505	17,6	1 672	535	32,0	212	75	35,4	12,7	12,0	14,0
z toho městské obvody	71 197	12 505	17,6	1 027	351	34,2	117	44	37,6	11,4	10,8	12,5

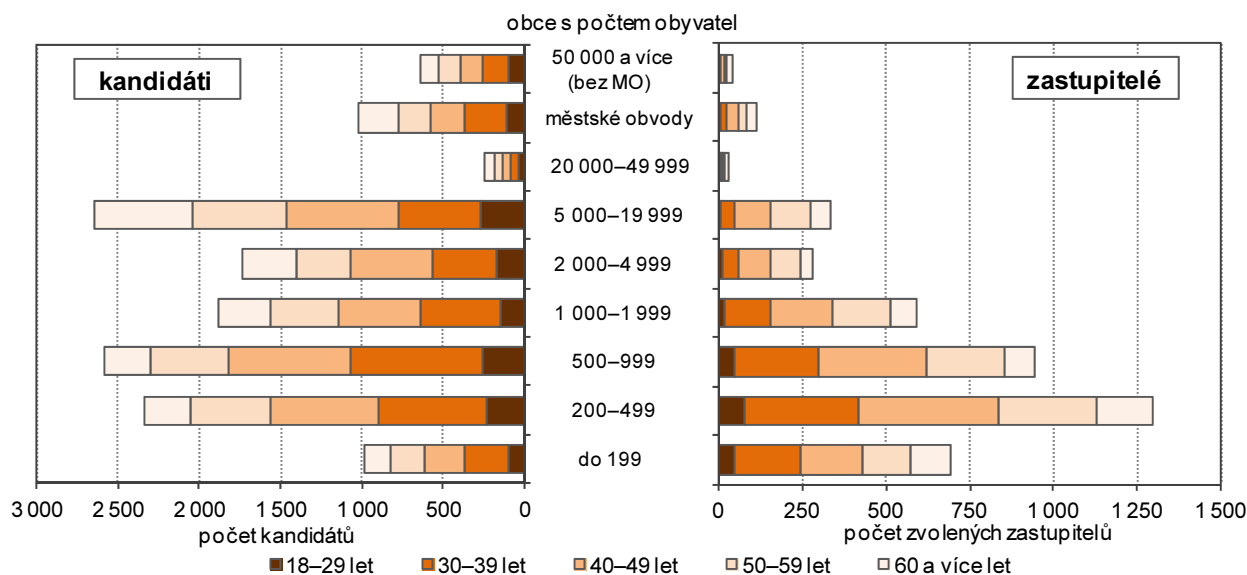
¹⁾ osoby ve věku 18 a více let zapsané v seznamech voličů

²⁾ počet obyvatel ve věku 18–29 let k 31. 12. 2014

Nejvyšší **volební potenciál** mají voliči mladší 30 let v obcích se 2 až 5 tisíci obyvateli (zaujímali v této kategorii 19 % potenciálních voličů při komunálních volbách v roce 2014 s maximem 22 % v obcích Dolní Dobrouč a Jablonné nad Orlicí z okresu Ústí nad Orlicí). Naopak nejmenší volební potenciál mladé generace je typický pro krajské město (17,6 %) – počet potenciálních voličů pro volby do zastupitelstva města i jeho městských obvodů je přitom (na rozdíl od počtu kandidátů či zastupitelů) totožný – využívá se stejný seznam voličů pro oba typy voleb.

Zastoupení **kandidátů** ve věku 18 až 29 let mezi všemi kandidáty se při komunálních volbách v roce 2014 pohybovalo od 7,8 % ve skupině obcí s 1 až 2 tisíci obyvateli až po 16 % v kategorii patřící městu Chrudim. Pod krajským průměrem byl podíl nejmladších kandidátů také v nejmenších obcích do 200 obyvatel a v kategorii obcí se 2 až 5 tisíci obyvateli; nad průměr kraje se pak kromě Chrudimi dostaly i Pardubice. **Ženy** zaujímaly nejvyšší podíl **mezi kandidáty** (hodnoceno bez ohledu na věk i v kategorii do 30 let) v městských obvodech města Pardubice. Naopak nejméně byly ženy (bez ohledu na věk) zastoupeny mezi kandidáty v nejmenších obcích do 200 obyvatel, resp. v kategorii tvořené městem Chrudim (mezi osobami do 30 let).

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle věku a velikostních skupin obcí Pardubického kraje v říjnu 2014

Přestože ve dvou třetinách obcí do 200 obyvatel v kraji nebyl v roce 2014 zvolen do zastupitelstva žádný kandidát ve věku do 30 let, vyznačuje se tato kategorie nadprůměrným podílem **zvolených zastupitelů** v nejmladší věkové kategorii (7,2 % při pětiprocentním celokrajském průměru). Zastupitelstva jsou zde pouze 5–9členná a i malý počet mladých zastupitelů (pohyboval se od 1 do 3) se odrazí v jejich nadprůměrném podílu. Na druhé straně v kategorii měst s 5 až 20 tis. obyvateli byl zjištěn pouze 2% podíl zvolených zastupitelů do 30 let (v 9 z 15 měst přitom nebyl zvolen žádný). **Ženy** do 30 let jsou nejčastěji na pozici zastupitelek v nejmenších obcích, zatímco ve městě Chrudim nefigurují vůbec.

Zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a velikostních skupin obcí v říjnu 2014

	Zvolení zastupitelé			z toho ve věku 18–29 let			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let (%)			Podíl zastupitelů ve věku 18–29 let na počtu kandidátů stejného věku (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami	celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %						
Pardubický kraj	4 316	1 200	27,8	216	61	28,2	5,0	5,0	5,1	15,1	16,0	13,1
v tom podle velikosti obce:												
do 199 obyvatel	691	203	29,4	50	15	30,0	7,2	7,2	7,4	53,2	53,8	51,7
200–499 obyvatel	1 294	395	30,5	77	27	35,1	6,0	5,6	6,8	32,6	31,6	34,6
500–999 obyvatel	946	273	28,9	47	10	21,3	5,0	5,5	3,7	17,8	20,6	11,9
1 000–1 999 obyvatel	593	164	27,7	18	4	22,2	3,0	3,3	2,4	12,3	13,9	8,9
2 000–4 999 obyvatel	280	57	20,4	11	3	27,3	3,9	3,6	5,3	6,5	7,4	4,9
5 000–19 999 obyvatel	332	73	22,0	7	1	14,3	2,1	2,3	1,4	2,6	3,1	1,2
20 000–49 999 obyvatel	27	2	7,4	1	-	-	3,7	4,0	-	2,6	3,6	-
50 000 a více obyvatel	153	33	21,6	5	1	20,0	3,3	3,3	3,0	2,4	2,9	1,3
z toho městské obvody	114	26	22,8	4	1	25,0	3,5	3,4	3,8	3,4	4,1	2,3

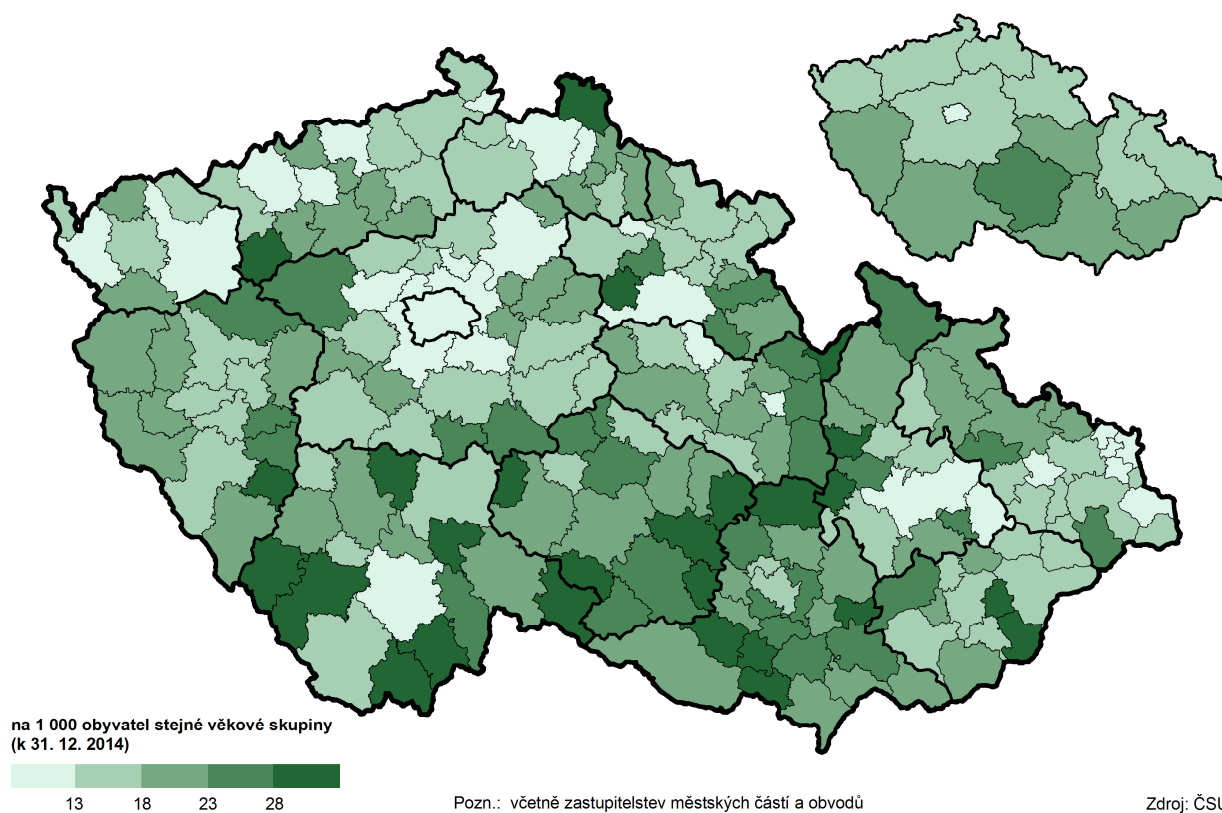
S rostoucí velikostí obce se zvyšuje **počet kandidátů** připadajících **na jednoho** zvoleného **zastupitele**. Největší převis počtu kandidátů nad zvolenými zastupiteli bez ohledu na jejich věk i v kategorii osob do 30 let byl v roce 2014 zjištěn ve městě Pardubice (téměř 11 kandidátů na 1 zastupitele v úhrnu pro volby do zastupitelstva města i jeho MO bez ohledu na věk, resp. 42 kandidátů do 30 let na 1 zastupitele téhož věku).

Nejvíce se počet kandidátů a zvolených zastupitelů blíží v nejmenších obcích do 200 obyvatel – v roce 2014 zde na 100 kandidujících osob ve věku do 30 let připadalo 53 zvolených zastupitelů stejného věku. Pro srovnání lze uvést, že ve věkové kategorii nad 65 let v nejmenších obcích připadalo na 100 kandidátů 77 zvolených zastupitelů. Lze tedy konstatovat, že senioři měli větší úspěšnost zvolení než junioři.

Z celkového počtu 82 **starostů** v kraji zvolených ve věku 18 až 39 let (s ohledem na nízký počet starostů do 30 let hodnocena širší věková kategorie) jich více než polovina působí v obcích do 500 obyvatel.

Do aktivit komunální politiky se výjimečně zapojují i velmi mladí – celkem 17 kandidátům v kraji při volbách v roce 2014 bylo pouze 18 let (z toho 1 byl zvolen do zastupitelstva), nejmladším zvoleným starostům bylo 23 let (jedna žena a jeden muž).

Osoby ve věku 18–29 let podle SO ORP a krajů kandidující ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2014

Dosud byl hodnocen podíl kandidátů či zastupitelů v juniorském věku ve vztahu k celkovému počtu kandidátů či zastupitelů. Jiný pohled nabízí srovnání se základem tvořeným počtem obyvatel ve věku 18 až 29 let. V nejmenších obcích pak zjišťujeme s odstupem od ostatních velikostních kategorií obcí nejvyšší počet kandidátů i zastupitelů ve věku 18 až 29 let **v přepočtu na 1 000 obyvatel** stejného věku (49 kandidátů, resp. 26 zastupitelů v roce 2014 při krajském průměru 19, resp. 3). V největších městech je naopak tento poměr podprůměrný. Obdobný rozdíl mezi územími však platí i u kandidátů a zastupitelů v seniorském věku. Z pohledu správních obvodů ORP nacházíme při volbách v roce 2014 nejvíce kandidátů ve věku 18 až 29 let na 1 000 obyvatel stejného věku na Králicku (29), nejméně pak na Českořebovsku (7) – viz předchozí kartogram. Nejvíce zastupitelů-juniorů připadá na 1 000 obyvatel do 30 let na Moravskotřebovsku a Přeloučsku (téměř 6).

10. Dokumenty zaměřené na péči o mladou generaci

Problematika péče o mladou generaci na celorepublikové i regionální úrovni je velice rozmanitá a dotýká se široké škály subjektů i jednotlivců. Je zřejmé, že na tomto prostoru není možné podchytit všechny aspekty hodnocené oblasti, ale snahou je poskytnout alespoň stručný přehled základních informací.

Péče o mladou generaci v ČR

Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy uvádí: „Mladí lidé ve věku do 30 let představují významnou část obyvatelstva v každé zemi. Patří k nejzranitelnějším skupinám ve společnosti a zároveň jsou cenným zdrojem jejího rozvoje. Bez ohledu na své procentuální zastoupení v celkovém počtu obyvatelstva mají mladí lidé svou nezastupitelnou roli v každé společnosti. Jsou nejen zdrojem přirozené vitality, ale také zdrojem nových pohledů. Společnosti tak přinášejí nové impulzy díky své specifické roli potenciálních hybatelů pozitivních změn pro budoucnost všech věkových složek obyvatelstva.“

Výše uvedená koncepce (navazující na Strategii EU pro mládež 2010–2018) určuje strategické cíle zejména v oblasti práv dětí a mládeže, vzdělávání a mobility, zaměstnanosti a podnikání, kultury a tvořivosti, zdraví a životního stylu. Dále zahrnuje problematiku mládeže s omezenými příležitostmi, problematiku dobrovolnictví, ale i otázky vztahu k životnímu prostředí či přístupu mladých lidí k informacím a médiím. Hlavním koordinátorem realizace Koncepce je MŠMT, naplňování cílů je založeno na meziresortní spolupráci. Je doporučeno, aby krajské, městské, obecní samosprávy i neziskové organizace tuto koncepci využívaly v rámci svých vlastních plánů, strategií a činnosti. V rámci dotačního programu „Naplnění Koncepce podpory mládeže na krajské úrovni“ jsou v Pardubickém kraji přidělovány dotace nestátním neziskovým organizacím pracujícím s dětmi a mládeží.

K problematice mladé generace se vztahují také **další tematické** strategické a koncepční **materiály** MŠMT (např. Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020) i jiných rezortů (např. Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015–2025, Národní strategie ochrany práv dětí do roku 2018, Národní strategie prevence násilí na dětech v ČR na období 2008–2018 či Strategie sociálního začleňování 2014–2020).

Samostatnou pozornost při hodnocení péče o mladou generaci je třeba věnovat koncepčním materiálům vztahujícím se k **rodinné politice**. V roce 2017 vypracoval Výzkumný ústav práce a sociálních věcí pro MPSV **Zprávu o rodině**, jejímž záměrem je komplexní analýza situace rodin se zdůrazněním stěžejních a problémových oblastí formování, fungování (funkčnosti) a stability rodiny a rodinných vztahů. Zpráva se blíže zaměřuje na rodinnou politiku v kontextech (vč. role státu, krajů, obcí a dalších aktérů), partnerství a rodičovství (v aspektu demografických změn), sociálně ekonomickou situaci rodin s dětmi, bydlení, zaměstnání a sladování práce a rodiny, institucionální zabezpečení výchovy a vzdělávání dětí, vztahy v rodině a výchovu dětí, rodiny se seniorem či rodiny se specifickými potřebami (rodiny se zdravotně postiženým členem, rodiny migrantů).

Tato Zpráva o rodině byla vytvořena kolektivem autorů Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí pro Ministerstvo práce a sociálních věcí a Odbornou komisí pro rodinnou politiku. Ta byla ustavena v roce 2015 na základě Programového prohlášení vlády z roku 2014 a jejím hlavním úkolem bylo spolupracovat s MPSV na vytvoření Koncepce rodinné politiky.

Nová republiková **Koncepce rodinné politiky**, kterou vypracovalo MPSV ve spolupráci s Odbornou komisí pro rodinnou politiku, je v posledním období častým předmětem diskusí, a to nejen v politické sféře. Vládou byl tento dokument schválen po předchozím složitém vyjednávání v září 2017. V návaznosti na Národní koncepci podpory rodin s dětmi z roku 2008 jsou cíle rodinné politiky definovány následně:

1. vytvořit všestranně příznivější společenské klima a socio-ekonomické podmínky pro fungování rodin
2. odstraňovat bariéry a společenské tlaky, kterým jsou rodiny, zejména rodiny pečující o své blízké, vystaveny a které ohrožují jejich funkčnost
3. posilovat vědomí a význam rodinných hodnot, kterými jsou trvalý vztah a hodnoty lásky, úcty a vzájemné péče; podporovat význam rodiny ve společnosti
4. vzhledem k demografickým změnám v české společnosti podpořit prostřednictvím navrhovaných opatření v této Koncepci vyšší porodnost, než je ta současná.

K navrhovaným opatřením v Koncepci rodinné politiky patří např. výstavba startovacích bytů pro rodiny s dětmi, úprava peněžité pomoci v mateřství a rodičovského příspěvku, navýšení přídavků na děti, zvýšení porodného pro všechny děti, zavedení novomanželských půjček a řada dalších; pozornost je věnována i systematické spolupráci MPSV s kraji a obcemi. Role obcí a místních samospráv v realizaci rodinné politiky je klíčová, není však doposud jasně a systematicky vymezena. Při tvorbě a realizaci rodinné politiky by měly

kraje zastávat pět základních úloh: reprezentativní, koncepční, koordinační, organizační a informační. Na úrovni obcí jde pak o funkci iniciační, realizační, propagační a informační. Na regionální úrovni však existují v pojetí a realizaci rodinné politiky velké rozdíly. Krajskou koncepci rodinné politiky mají zpracované jen některé kraje (např. Jihomoravský, Vysočina či Královéhradecký), v jiných krajích (včetně Pardubického) se úkoly provázané s rodinnou politikou řeší zejména v rámci činnosti odborů sociálních věcí krajských úřadů. Bližší pozornost přípravě Koncepce rodinné politiky Pardubického kraje je věnována v následující podkapitole.

Péče o mladou generaci v regionu

V rámci regionálního pohledu na péči o mladou generaci je třeba zmínit **Program rozvoje Pardubického kraje (PRK)**, jehož aktualizovanou verzi schválilo zastupitelstvo Pardubického kraje na konci roku 2011. Tento pro kraj stěžejní dokument je určen pro období let 2012 až 2016 s výhledem do roku 2020 a problematice mladé generace je zde věnována pozornost především v souvislosti se vzděláváním, zdravotnictvím a sociálními službami i volnočasovými aktivitami – viz strategické síle v rámci tematické priority **A. Kvalitní lidské zdroje**.

V oblasti **vzdělávání** je v PRK kladen důraz na optimalizaci kapacit mateřských a základních škol s ohledem na současný stav i budoucí vývoj populace, optimalizaci kapacit středních škol a oborů vzdělání včetně posílení vazeb středních škol s podnikatelským sektorem, zvyšování kvality výuky včetně modernizace zřizovaných škol a školských zařízení, rozvoj celoživotního vzdělávání, podporu talentované mládeže i integraci zdravotně i sociálně handicapovaných žáků a studentů do běžných typů škol.

Mladé generace se dotýkají i opatření PRK zaměřená na zkvalitňování **zdravotní péče**, zvýšení její dostupnosti i v odlehlých částech kraje, motivace studentů zdravotních oborů ke studiu geriatrických a navazujících oborů, zvyšování kvality **sociálních služeb** včetně transformace systému péče o ohrožené děti. V oblasti **volnočasových aktivit** je v dokumentu věnována pozornost budování (modernizaci) kulturních zařízení, podpoře činnosti organizací působících v oblasti sportu a tělovýchovy včetně propagace a osvěty sportovních a tělovýchovných aktivit mezi obyvatelstvem, podpoře činnosti neziskových organizací a spolků, realizaci preventivních programů – např. primární prevence onemocnění, prevence kriminality, protidrogová prevence, prevence dopravní bezpečnosti, bezpečnosti dětí.

Hlavním realizátorem uváděných aktivit jsou odbor školství, odbor zdravotnictví, odbor kultury, sportu a cestovního ruchu Krajského úřadu Pardubického kraje ve spolupráci s jinými aktéry (obce, školská zařízení, podnikatelské subjekty, zájmové organizace, neziskový sektor a další), důležitá je i úloha odboru rozvoje.

Problematika dětí a mládeže je řešena v **Programovém prohlášení Rady Pardubického kraje na volební období 2016 až 2020**. Tento dokument vznikl po volbách do zastupitelstev krajů v roce 2016, kdy nově ustavení členové rady kraje rozpracovali programové teze koaličních stran. V materiálu je problematika mladé generace zmiňována v několika oblastech, ať již přímo či nepřímo:

Školství

- stabilizace sítě středních škol s cílem zajistit kvalitní nabídku vzdělání ve všech částech kraje
- podpora spolupráce se zaměstnavateli a profesními sdruženími
- zvýšení kvality vzdělávání v technických a přírodovědných oborech
- přizpůsobení nabídky oborové skladby krajských škol požadavkům trhu práce a demografickému vývoji
- podpora vzdělávání v oborech žádaných na trhu práce formou prospěchových stipendií; rozvoj poradenství ve školách s cílem zvýšit zájem žáků ZŠ o studium řemeslných a technických oborů
- podpora odborných a přírodovědných soutěží a aktivit (např. TECHNOhrátky, AMAVET, Řemeslo/Skill)
- rozšíření funkčnosti Školského portálu Pardubického kraje (www.klickevzdelani.cz)

Dopravní obslužnost

- zhodnocení stávajícího slevového systému v tarifu IREDO pro školní děti, mládež a seniory

Sociální služby, neziskový sektor

- zaměření sociálního systému a služeb v co největší míře na podporu rodin, seniorů, transformaci pobytových služeb a na péči o ohrožené děti
- podpora neziskového sektoru:
  - o pokračování v realizaci dotační podpory pro neziskové organizace
  - o pokračování ve spoluúčasti na Burze filantropie (podpora prospěšných projektů neziskových organizací zejména ve spolupráci s firemním sektorem)
- podpora dobrovolnictví

Podpora rodiny a náhradní rodinné péče

- zpracování koncepce rodinné politiky kraje (viz zmínka níže)
- podpora prarodinné aktivity neziskových organizací a činnosti mateřských center
- ve spolupráci s dalšími kraji realizace projektu Rodinné pasy
- naplňování jednotlivých Transformačních plánů dětských domovů a dětských center
- podpora rozvoje péstounské péče a rozvoje služeb pro péstouny a pro rodiny
- podpora mezirezortní spolupráce – školství, zdravotnictví a sociální péče (především v oblastech vzdělávání, inkluze a náhradní rodinné péče)

Zdravotnictví

- zajištění dostupné a kvalitní zdravotní péče pro občany kraje s perspektivou rozvoje všech zdravotnických zařízení ve vlastnictví kraje

Kultura, sport a volnočasové aktivity, cestovní ruch

- snaha více otevřít kulturní zařízení veřejnosti, zejména dětem a mládeži a podpořit zde zřízení bezplatného přístupu k internetu
- navyšování prostředků a investic do sportovišť a zejména do sportování dětí a mládeže
- zpracování a schválení koncepce rozvoje sportu pro Pardubický kraj (viz zmínka na konci kapitoly)
- podpora výchovy a sportovních aktivit mládeže pomocí dotačních programů
- pokračování s podporou olympiád dětí a mládeže Pardubického kraje
- uspořádání Zimní olympiády mládeže 2018 v Pardubickém kraji
- podpora aktivit zaměřených na přípravu výstavby cyklostezek a singltreků v kraji
- podpora investic do dostupnosti turistických zajímavostí všem

Prevence

- podpora organizací, které působí v oblasti protidrogové prevence a prevence kriminality

Regionální rozvoj a evropské fondy

- snaha o vyvážený a udržitelný rozvoj území Pardubického kraje, snižování rozdílů mezi jednotlivými částmi včetně příhraniční oblasti s Polskem
- maximální využití Regionální stálé konference, která je dalším nástrojem regionálního rozvoje včetně uplatňování principu územní dimenze

Výše zmiňovaná **Regionální stálá konference (RSK)** představuje dobrovolné uskupení partnerů v oblasti místního a regionálního rozvoje – je složena z orgánů veřejné správy, hospodářských a sociálních partnerů a subjektů zastupujících občanskou společnost. Pomocí souhrnného dokumentu – **Regionálního akčního plánu Pardubického kraje (RAP Pk)**, který RSK schvaluje, definuje společnou představu o potřebách a skutečnosti směřování prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů i národních a dalších zdrojů do území. Základním principem regionálních akčních plánů je při neexistenci regionálních operačních programů v období 2014–2020 možnost regionů ovlivnit alespoň tzv. územní dimenzi v operačních programech centrální úrovně. Důležitým zdrojem informací pro sestavení RAP Pk byl Program rozvoje Pardubického kraje. Rovněž Regionální akční plán se dotýká problematiky mladé generace, ať již otázek vzdělávání, zdravotní péče, sociálních služeb, podpory podnikání, podpory rozvoje sportovních a tělovýchovných aktivit či rozvoje informačních technologií. Důraz je přitom kladen na územní aspekt (např. zvýšení dostupnosti zdravotní péče i v odlehlých částech kraje).

Dosud byla věnována pozornost dokumentům, které v sobě zahrnují širokou škálu různých oblastí. Vazbu na mladou generaci samozřejmě také mají materiály specificky zaměřené za danou konkrétní problematiku. Z krajských dokumentů lze uvést např. **Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Pardubického kraje (KAP Pk)**, který byl v říjnu 2016 projednán a schválen Pracovní skupinou pro schvalování krajských akčních plánů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Cílem projektu KAP je rozvoj kvality vzdělávání s primárním zaměřením na střední a vyšší odborné školy. Dokument KAP Pk je podkladem pro čerpání finančních prostředků z evropských strukturálních a investičních fondů. Do projektových aktivit je zapojena celá řada zástupců cílové skupiny (veřejná správa, školy, organizace působící ve vzdělávání, výzkumu a poradenství, studenti VŠ, veřejnost). Hlavními tématy KAP Pk jsou: podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů, podpora polytechnického (přírodovědného, technického a environmentálního) vzdělávání, podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, rozvoj škol jako center celoživotního učení (dalšího profesního vzdělávání), rozvoj kariérového poradenství, podpora společného vzdělávání (odborná metodická a finanční pomoc při výuce žáků se speciálními vzdělávacími potřebami), ICT kompetence (modernizace škol v oblasti ICT, podpora výuky prostřednictvím ICT), rozvoj výuky cizích jazyků a čtenářská a matematická gramotnost (zefektivnění práce s textem při výuce, inovování výuky matematiky).

Dalším strategickým dokumentem Pardubického kraje, který se dotýká problematiky juniorů, je **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb**. Zatím poslední (v pořadí již třetí) plán byl schválen zastupitelstvem kraje v červnu roku 2015 a týká se období let 2016 až 2018. Zpracování střednědobého plánu přitom ukládá kraji § 95 Zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Základní parametry plánu vznikaly v rámci činnosti odboru sociálních věcí Krajského úřadu Pardubického kraje a pracovní skupiny pro plánování v obcích. Střednědobý plán obsahuje nejen popis stávající situace (síť služeb, potřeby, demografické údaje), ekonomickou analýzu (nákladovost služeb), porovnání zjištěných potřeb, trendů a nákladovosti s dostupnými zdroji, strategii financování, ale i strategii v oblasti sociální péče dle jednotlivých skupin uživatelů – viz kapitola **V. Strategie a cíle dle cílových skupin**. V této kapitole je pak věnována samostatná pozornost i oblasti péče o děti, mládež a rodinu. Mezi hlavní cíle zde patří: zajistit síť krizových, poradenských a dalších podpůrných služeb pro rodiny s dětmi, které jsou ohrožené sociálním vyloučením nebo odebráním dítěte, zajistit dostupnou síť sociálních služeb pro děti, mládež a mladé dospělé opouštějící dětské domovy, výchovné ústavy a pro děti a mládež z pěstounských rodin, která jim usnadní přechod do samostatného života, případně návrat do původní rodiny, realizovat projekt „Transformace péče o ohrožené děti a mládež“ a na základě jeho výstupů stanovit strategii transformace sítě služeb pro ohrožené děti, zajistit služby pro děti a mládež ohrožené sociálně patologickými jevy. Dalšími cílovými skupinami jsou mj. osoby se zdravotním postižením, s duševním onemocněním, osoby sociálně vyloučené a v obtížné životní situaci či osoby ohrožené užíváním návykových látek; vysoká pozornost je v dokumentu samozřejmě věnována rovněž péči o seniory. Plán obsahuje vize v oblasti péče v terénních, ambulantních i pobytových službách. Od roku 2013 je součástí střednědobého plánu **akční plán**, který definuje potřebnou síť sociálních služeb na konkrétní kalendářní rok.

V návaznosti na Programové prohlášení Rady Pardubického kraje na volební období 2016 až 2020 (kap. 8.2 Podpora rodiny a náhradní rodinné péče) probíhají v současné době (září 2017) jednání zástupců MPSV s Radou kraje a zástupci Krajského úřadu a dalších institucí a subjektů zaměřená na přípravu **Koncepce rodinné politiky v Pardubickém kraji**. Součástí tohoto dokumentu by měla být analýza dosavadního vývoje v této oblasti včetně návrhů opatření. Krajská koncepce bude vycházet z republikové, avšak měla by respektovat specifika regionu včetně podrobného zaměření na území uvnitř kraje. Dokument by měl být zastupitelstvem Pardubického kraje schválen v průběhu roku 2019.

Koncepce prevence kriminality v Pardubickém kraji na období 2017 až 2021 je rovněž dokumentem, který v sobě zahrnuje problematiku mladé generace. Hlavními cílovými skupinami Koncepce jsou děti a mladí dospělí, rodiny s dětmi (s rizikem výskytu kriminálního chování jejich členů), oběti a svědci trestné činnosti se zvláštním zřetelem na dětské oběti, seniory a oběti domácího násilí, pachatelé trestných činů (zejména mladiství, nezletilí a mladí dospělí), recidivisté, rizikovní jedinci v postavení potencionálních pachatelů nebo obětí, osoby ohrožené sociálním vyloučením (osoby ze sociálně vyloučených lokalit, osoby propuštěné z vězení, osoby bez příštěší), obyvatelé a komunity nejvíce ohrožené trestnou činností. Důraz je kladen na podporu primární prevence prostřednictvím školských zařízení i metodickou podporu realizace preventivních programů pro děti a mládež na úrovni obcí. Podkladem pro zpracování Koncepce jsou mimo jiné také údaje o sociálně vyloučených lokalitách, které vycházejí ze Strategie integrace příslušníků sociálně vyloučených lokalit v Pardubickém kraji 2016–2020. Pozornost je v dokumentu rovněž věnována prevenci kriminality ve vztahu k osobám ohrožených závislostí nebo závislých na návykových látkách.

Ve **Strategii protidrogové politiky Pardubického kraje na období 2012–2018** je rozpracována oblast primární prevence, minimalizace škod, léčba a resocializace, snížení dostupnosti drog i oblast vzdělávání, koordinace a financí. Konkrétní aktivity včetně gesce za jejich realizaci, termínu plnění, předpokládaných nákladů na realizaci a návrhu krytí z rozpočtu kraje jsou pak součástí Akčního plánu zpracovaného s výhledem do roku 2018. Cílem protidrogové politiky je především snížit míru užívání a dostupnost drog, a to zejména u mladých lidí i zvýšit informovanost o užívání návykových látek. Otázku protidrogové politiky zčásti řeší i výše zmíněný Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2016–2018.

Podle informací odboru kultury, sportu a cestovního ruchu Krajského úřadu Pardubického kraje bude v nejbližším období připravován **Plán rozvoje sportu v Pardubickém kraji 2018–2027** (zatím jde o pracovní název) a bude sloužit k usměrňování podpory plánovaného rozvoje sportu a jeho financování v kraji. Součástí Plánu by měla být analýza současného stavu sportu v kraji, úloha Pardubického kraje při rozvoji sportu v regionu i podpora sportu v kraji včetně záměrů a cílů pro roky 2018–2027. Cílovou skupinou jsou všichni občané s důrazem na děti/mládež a seniory. Dokument by měl navazovat na republikový Plán podpory rozvoje sportu, který připravuje MŠMT a zároveň bude vycházet z již výše zmiňované Koncepce podpory mládeže na období 2014–2020 MŠMT a z materiálu Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí od Ministerstva zdravotnictví. Kraj je povinen zpracovat Plán rozvoje sportu dle zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, a to do poloviny roku 2018.

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12.	10 578 820	1 280 508	1 338 982	638 782	578 629	296 749	821 377	440 636
z toho ženy (%)	50,8	51,5	50,6	50,7	50,5	50,6	50,4	50,9
v tom ve věku (%):								
0–14 let	15,6	15,2	17,3	15,5	15,2	15,0	15,9	16,0
15–64 let	65,6	66,1	65,2	65,4	65,7	66,1	65,8	65,1
65 a více let	18,8	18,6	17,5	19,1	19,2	18,9	18,3	18,9
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	3 345 242	386 285	436 230	202 685	178 593	92 801	266 448	142 652
z toho ženy (%)	48,8	49,5	48,8	48,6	48,8	48,5	48,5	48,7
v tom ve věku (%):								
0–4 let	16,6	19,0	17,8	16,3	16,3	14,9	15,5	16,3
5–9 let	17,7	18,1	19,6	17,5	17,7	17,7	17,9	18,0
10–14 let	14,9	13,3	15,7	15,2	15,1	15,2	15,7	15,0
15–19 let	13,7	11,7	13,3	14,1	13,7	14,5	14,4	14,2
20–24 let	16,6	15,2	15,2	16,8	16,5	17,0	16,8	16,6
25–29 let	20,5	22,6	18,4	20,2	20,7	20,7	19,7	19,9
Index stáří ¹⁾	120,7	122,4	101,5	122,9	126,7	126,3	115,0	118,4
Index ekonomického zatížení ²⁾	52,4	51,2	53,5	52,9	52,3	51,2	52,0	53,6
Průměrný věk k 31. 12.	42,0	42,0	41,0	42,3	42,5	42,4	41,6	41,8
Naděje dožití při narození (2015–2016)								
muži	76,0	78,0	76,5	76,0	76,3	74,4	74,0	76,1
ženy	81,7	82,7	81,6	81,6	81,4	80,7	79,5	81,8
Naděje dožití ve věku 30 let (2015–2016)								
muži	46,8	48,7	47,3	46,9	47,0	45,3	45,2	47,0
ženy	52,2	53,1	52,1	52,1	51,8	51,2	50,2	52,3
Ženy na 100 mužů k 31. 12.	103,4	106,0	102,6	102,7	101,8	102,6	101,6	103,5
ve věkové skupině 0–29 let	95,2	97,9	95,3	94,7	95,4	94,1	94,3	95,0
Živě narození	112 663	14 929	14 748	6 747	5 940	2 815	8 263	4 960
z toho podle věku matky (%):								
do 19 let	2,3	0,9	1,7	2,4	2,3	5,2	5,7	3,2
20–24 let	12,2	5,5	11,4	12,4	13,4	18,4	19,3	15,1
25–29 let	29,7	22,5	28,3	30,9	31,5	31,7	29,7	29,7
z toho matkám ve věku do 29 let	49 837	4 309	6 102	3 077	2 808	1 556	4 516	2 383
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	48,6	41,0	46,0	49,5	50,5	64,4	64,2	54,2
Podíl dětí narozených mimo manželství matkám ve věku do 29 let (%)	58,1	47,1	56,1	58,9	60,0	73,5	74,4	65,1
Průměrný věk matky při narození dítěte	30,7	32,5	31,0	30,5	30,3	29,3	29,3	30,2
při narození prvního dítěte	28,9	31,2	29,1	28,5	28,5	27,3	27,2	28,2
Úhrnná plodnost ³⁾	1,631	1,495	1,689	1,666	1,607	1,550	1,645	1,769
Potraty	35 921	4 358	4 722	2 377	1 847	1 086	3 611	1 842
z toho podle věku ženy (%):								
do 19 let	4,7	2,7	4,0	5,2	4,7	7,4	6,8	5,3
20–24 let	13,8	10,6	13,0	16,0	14,5	15,1	17,4	15,0
25–29 let	22,0	20,0	21,6	21,2	21,7	24,6	22,8	23,1
z toho umělá přerušeni těhotenství	20 406	2 594	2 778	1 492	903	747	2 171	1 119
z toho u žen ve věku do 29 let (%)	44,1	39,6	42,2	45,8	43,4	50,9	49,4	47,9
Úhrnná potratovost ⁴⁾	0,515	0,457	0,529	0,581	0,494	0,583	0,698	0,643
Zemřelí	107 750	12 141	12 695	6 443	6 153	3 167	9 058	4 385
z toho ve věku (%):								
0–14 let	0,4	0,4	0,4	0,5	0,3	0,5	0,7	0,4
15–29 let	0,7	0,5	0,7	0,7	0,7	0,7	0,9	0,7
z toho ve věku 0–29 let	1 225	115	150	77	56	38	146	50
z toho muži (%)	66,3	62,6	62,7	63,6	73,2	73,7	67,1	66,0
z toho vnější příčiny	501	39	63	29	20	16	57	25
z toho:								
dopravní nehody	165	14	29	9	7	5	10	6
sebevraždy	179	15	15	12	9	4	26	11
Kojenecká úmrtnost (‰) ⁵⁾	2,8	2,0	2,8	3,6	2,2	4,3	5,2	2,6
Novorozenecká úmrtnost (‰) ⁶⁾	1,7	1,2	1,8	2,5	1,2	2,1	2,8	2,4

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							OBYVATELSTVO
550 804	517 087	508 952	1 178 812	633 925	583 698	1 209 879	Počet obyvatel k 31. 12.
50,8	50,6	50,3	51,0	51,1	51,0	51,0	z toho ženy (%)
							v tom ve věku (%):
15,3	15,5	15,2	15,5	15,3	14,8	15,0	0–14 let
64,5	65,4	65,6	65,5	65,5	65,8	66,4	15–64 let
20,2	19,0	19,2	19,0	19,3	19,4	18,7	65 a více let
173 142	166 285	163 031	369 358	200 258	181 938	385 536	Počet obyvatel ve věku 0–29 let
48,5	48,5	48,5	48,9	48,9	48,6	48,7	z toho ženy (%)
							v tom ve věku (%):
15,9	16,1	15,8	17,3	16,0	15,6	15,3	0–4 let
17,6	17,3	16,6	17,5	17,3	16,9	16,8	5–9 let
15,2	15,0	15,1	14,6	15,0	15,0	14,9	10–14 let
14,4	14,3	14,5	13,2	14,0	14,3	14,2	15–19 let
17,0	17,1	17,8	16,6	16,9	17,4	17,4	20–24 let
19,9	20,2	20,3	20,8	20,7	20,9	21,3	25–29 let
132,0	122,5	126,7	122,9	126,4	131,1	124,5	Index stáří ¹⁾
55,0	52,9	52,5	52,6	52,8	51,9	50,7	Index ekonomického zatížení ²⁾
42,7	42,1	42,3	42,2	42,4	42,7	42,2	Průměrný věk k 31. 12.
							Naděje dožití při narození (2015–2016)
77,0	76,4	77,2	76,5	75,5	75,5	74,4	muži
82,2	82,4	82,4	82,6	81,6	82,2	81,2	ženy
							Naděje dožití ve věku 30 let (2015–2016)
47,7	47,2	48,0	47,2	46,5	46,3	45,3	muži
52,8	52,9	53,0	53,1	52,2	52,7	51,6	ženy
103,3	102,2	101,4	104,0	104,5	104,2	104,0	Ženy na 100 mužů k 31. 12.
94,1	94,1	94,3	95,5	95,7	94,4	94,8	ve věkové skupině 0–29 let
5 616	5 533	5 307	13 193	6 697	5 863	12 052	Živě narození
							z toho podle věku matky (%):
2,7	2,2	1,6	1,3	2,4	1,2	3,5	do 19 let
12,8	12,7	11,9	10,6	13,2	10,6	15,3	20–24 let
30,1	31,6	33,4	30,2	30,9	32,1	32,8	25–29 let
2 558	2 569	2 483	5 568	3 113	2 575	6 220	z toho matkám ve věku do 29 let
50,7	47,9	43,8	43,0	50,3	41,8	52,8	Podíl dětí narozených mimo manželství (%)
							Podíl dětí narozených mimo manželství
59,9	55,7	48,5	51,7	59,5	46,6	62,1	matkám ve věku do 29 let (%)
30,6	30,5	30,5	30,9	30,4	30,9	29,8	Průměrný věk matky při narození dítěte
28,5	28,5	28,3	29,1	28,6	29,0	28,0	při narození prvního dítěte
1,648	1,684	1,647	1,660	1,647	1,568	1,565	Úhrnná plodnost ³⁾
1 855	1 506	1 508	3 413	2 151	1 799	3 846	Potraty
							z toho podle věku ženy (%):
5,8	4,6	4,1	3,7	4,2	4,0	5,5	do 19 let
13,9	13,2	11,7	12,4	13,8	11,8	15,6	20–24 let
23,8	22,4	22,5	20,6	20,4	22,0	24,6	25–29 let
1 108	758	755	1 796	1 137	889	2 159	z toho umělá přerušeni těhotenství
44,9	43,0	40,7	40,4	40,7	43,0	48,0	z toho u žen ve věku do 29 let (%)
0,536	0,452	0,459	0,427	0,517	0,474	0,495	Úhrnná potratovost ⁴⁾
5 681	5 234	4 997	11 738	6 731	6 194	13 133	Zemřelí
							z toho ve věku (%):
0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0–14 let
0,5	0,7	0,9	0,6	0,8	0,7	0,6	15–29 let
54	57	67	118	87	69	141	z toho ve věku 0–29 let
64,8	59,6	64,2	67,8	62,1	69,6	73,0	z toho muži (%)
24	27	28	51	36	26	60	z toho vnější příčiny
							z toho:
9	13	8	20	12	9	14	dopravní nehody
5	8	9	16	12	12	25	sebevraždy
3,2	1,8	2,3	2,0	2,8	2,2	3,4	Kojenecká úmrtnost (‰) ⁵⁾
2,5	1,3	1,1	1,2	1,9	1,4	1,5	Novorozenecká úmrtnost (‰) ⁶⁾

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Sňatky	50 768	6 415	6 154	3 175	2 857	1 504	3 723	2 126
z toho ženichové ve věku (%):								
do 24 let	5,8	3,4	5,8	6,2	6,2	6,8	6,0	6,9
25–29 let	25,4	20,5	24,7	26,5	24,8	21,4	20,9	22,6
z toho nevěsty ve věku (%):								
do 24 let	13,2	8,0	12,4	13,6	14,0	12,2	12,8	13,9
25–29 let	34,9	32,5	32,7	36,7	33,4	28,7	28,7	31,6
Průměrný věk při prvním sňatku								
ženichové	32,1	33,3	32,3	31,8	32,1	32,6	32,8	32,0
nevěsty	29,5	30,8	29,6	29,1	29,4	30,0	29,8	29,5
Rozvody	24 996	2 715	3 524	1 532	1 380	739	2 245	1 102
z toho muži ve věku (%):								
do 24 let	0,6	0,5	0,6	1,2	0,5	1,6	0,4	0,5
25–29 let	4,2	4,2	4,3	4,7	4,2	3,8	4,5	4,1
z toho ženy ve věku (%):								
do 24 let	1,6	1,1	1,7	2,2	1,8	2,7	1,7	2,1
25–29 let	8,3	8,4	8,5	8,6	9,7	9,5	7,3	8,2
Přistěhovalí	37 503	36 901	26 274	5 480	6 189	3 052	7 324	4 834
z toho ve věku 0–14 let (%)	14,2	14,5	23,3	18,7	17,4	19,9	24,8	21,0
z toho ve věku 15–29 let (%)	43,0	38,2	23,1	28,0	31,6	29,4	25,2	29,3
Vystěhovalí	17 439	26 630	16 202	4 836	3 982	3 755	8 002	4 412
z toho ve věku 0–14 let (%)	11,7	20,0	20,7	18,5	18,8	17,8	19,9	22,1
z toho ve věku 15–29 let (%)	34,0	23,0	25,7	29,2	28,2	32,8	29,5	29,2
Přírůstek/úbytek stěhováním	20 064	10 271	10 072	644	2 207	-703	-678	422
z toho ve věku 0–14 let	3 270	42	2 778	132	328	-63	224	39
z toho ve věku 15–29 let	10 211	7 948	1 902	125	833	-334	-513	127
Vnitrokrájské stěhování	250 722	.	23 498	12 076	10 327	6 021	18 525	7 716
z toho ve věku 0–29 let (%)	49,9	.	50,3	51,9	49,5	52,8	52,6	51,5
Celkový přírůstek/úbytek	24 977	13 059	12 125	948	1 994	-1 055	-1 473	997
Na 1 000 obyvatel středního stavu								
živě narození	10,7	11,7	11,1	10,6	10,3	9,5	10,0	11,3
zemřelí	10,2	9,5	9,5	10,1	10,7	10,7	11,0	10,0
z toho ve věku 0–29 let	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,5	0,3
přistěhovalí	3,5	29,0	19,7	8,6	10,7	10,3	8,9	11,0
z toho ve věku 0–29 let	6,4	50,6	28,0	12,6	16,9	16,1	13,7	17,0
vystěhovalí	1,7	20,9	12,2	7,6	6,9	12,6	9,7	10,0
z toho ve věku 0–29 let	2,4	29,8	17,3	11,3	10,5	20,3	14,7	15,8
přirozený přírůstek/úbytek	0,5	2,2	1,5	0,5	-0,4	-1,2	-1,0	1,3
přírůstek/úbytek stěhováním	1,9	8,1	7,6	1,0	3,8	-2,4	-0,8	1,0
z toho ve věku 0–29 let	4,0	20,8	10,8	1,3	6,5	-4,2	-1,1	1,2
celkový přírůstek/úbytek	2,4	10,3	9,1	1,5	3,5	-3,5	-1,8	2,3
PROJEKCE OBYVATELSTVA⁷⁾								
Počet obyvatel k 1. 1. 2030	10 396 701	1 275 648	1 434 519	632 286	578 064	279 222	792 395	435 928
z toho ve věku (%):								
0–14 let	13,0	14,1	14,9	13,4	13,2	12,1	12,9	13,6
15–29 let	15,9	15,8	16,5	15,7	15,7	15,5	16,4	16,1
Index stáří ¹⁾	183,0	145,3	144,0	186,0	184,4	208,0	181,4	173,6
Průměrný věk	45,7	43,7	43,9	45,8	45,7	46,5	45,4	45,2
Počet obyvatel k 1. 1. 2040	10 126 418	1 316 242	1 475 366	618 743	573 427	264 870	759 790	428 702
z toho ve věku (%):								
0–14 let	12,1	13,8	14,3	12,5	12,5	11,6	12,4	13,1
15–29 let	15,4	16,1	16,1	15,3	15,3	14,2	15,0	15,5
Index stáří ¹⁾	229,3	155,7	174,6	227,8	219,7	253,0	221,6	207,2
Průměrný věk	47,7	44,4	45,5	47,7	47,4	48,5	47,4	47,0
Počet obyvatel k 1. 1. 2050	9 812 872	1 377 944	1 492 127	601 825	566 951	251 437	722 329	420 098
z toho ve věku (%):								
0–14 let	12,9	14,5	14,7	13,1	13,2	11,8	12,5	13,6
15–29 let	13,5	15,2	14,6	13,8	13,9	13,3	13,9	14,3
Index stáří ¹⁾	249,8	164,5	196,8	245,2	235,8	276,3	252,0	225,2
Průměrný věk	48,8	44,7	46,6	48,7	48,2	49,5	48,7	47,8

Králové- hradecký	Kraj						
	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
2 565	2 472	2 445	5 837	2 925	2 802	5 768	Sňatky
5,8	7,5	6,7	5,6	5,5	6,3	6,6	z toho ženichové ve věku (%):
26,7	27,8	31,8	26,7	26,3	29,1	28,0	do 24 let
							25–29 let
12,6	15,7	17,9	13,2	13,0	16,3	14,9	z toho nevěsty ve věku (%):
35,5	36,8	39,6	38,7	37,5	38,4	36,5	do 24 let
							25–29 let
31,8	31,5	31,2	32,1	32,0	31,7	31,6	Průměrný věk při prvním sňatku
29,3	28,8	28,5	29,3	29,4	28,9	29,0	ženichové
1 300	1 171	945	2 758	1 432	1 228	2 925	nevěsty
							Rozvody
0,8	0,5	0,8	0,5	0,6	0,4	0,5	z toho muži ve věku (%):
5,1	4,2	4,3	3,9	3,6	3,3	4,5	do 24 let
							25–29 let
1,5	1,8	2,2	1,0	1,3	1,6	1,4	z toho ženy ve věku (%):
9,1	9,1	8,3	7,8	7,2	6,9	8,7	do 24 let
4 432	4 969	3 456	11 416	4 464	3 627	5 578	25–29 let
21,8	20,5	23,5	16,4	21,5	23,1	23,8	Přistěhovalí
28,9	30,7	25,0	38,7	30,4	26,2	29,2	z toho ve věku 0–14 let (%)
4 984	4 330	4 289	9 082	5 225	4 274	7 929	z toho ve věku 15–29 let (%)
20,0	19,9	22,0	20,9	20,6	19,2	17,8	Vystěhovalí
30,3	29,8	29,5	28,0	29,6	30,8	30,8	z toho ve věku 0–14 let (%)
-552	639	-833	2 334	-761	-647	-2 351	z toho ve věku 15–29 let (%)
-29	159	-132	-28	-114	19	-85	Přírůstek/úbytek stěhováním
-229	235	-402	1 880	-187	-365	-809	z toho ve věku 0–14 let
9 185	8 159	6 530	18 945	10 516	8 185	20 546	z toho ve věku 15–29 let
52,7	53,3	51,1	49,9	50,8	50,3	50,9	Vnitrokrasné stěhování
-617	938	-523	3 789	-795	-978	-3 432	z toho ve věku 0–29 let (%)
							Celkový přírůstek/úbytek
10,2	10,7	10,4	11,2	10,6	10,0	9,9	Na 1 000 obyvatel středního stavu
10,3	10,1	9,8	10,0	10,6	10,6	10,8	živě narození
0,3	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	zemřelí
8,0	9,6	6,8	9,7	7,0	12,2	4,6	z toho ve věku 0–29 let
12,9	15,3	10,2	17,0	11,5	9,8	7,6	přistěhovalí
9,0	8,4	8,4	7,7	8,2	7,3	6,5	z toho ve věku 0–29 let
14,4	12,9	13,5	12,0	13,0	11,7	9,9	vystěhovalí
-0,1	0,6	0,6	1,2	-0,1	-0,6	-0,9	z toho ve věku 0–29 let
-1,0	1,2	-1,6	2,0	-1,2	-1,1	-1,9	přirozený přírůstek/úbytek
-1,5	2,4	-3,3	5,0	-1,5	-1,9	-2,3	přírůstek/úbytek stěhováním
-1,1	1,8	-1,0	3,2	-1,3	-1,7	-2,8	z toho ve věku 0–29 let
							celkový přírůstek/úbytek
							PROJEKCE OBYVATELSTVA⁷⁾
536 601	509 292	491 942	1 164 493	611 735	555 945	1 130 292	Počet obyvatel k 1. 1. 2030
13,3	13,5	12,9	13,3	12,8	12,3	12,7	z toho ve věku (%):
15,8	15,9	15,5	15,5	15,5	15,3	15,6	0–14 let
193,6	178,0	196,2	178,5	193,9	207,7	194,6	15–29 let
46,1	45,4	46,2	45,5	46,1	46,6	46,0	Index stáří ¹⁾
520 906	499 627	473 677	1 146 048	589 228	528 943	1 060 192	Průměrný věk
12,5	12,7	11,9	12,5	12,0	11,4	11,8	Počet obyvatel k 1. 1. 2040
15,1	15,4	14,9	15,3	14,8	14,5	14,9	z toho ve věku (%):
231,5	216,1	249,5	216,2	237,7	261,3	245,5	0–14 let
47,9	47,3	48,5	47,3	48,1	48,9	48,2	15–29 let
503 750	488 449	452 169	1 124 475	564 218	499 059	985 947	Index stáří ¹⁾
13,0	13,2	12,3	13,2	12,5	11,9	12,1	Průměrný věk
14,0	14,0	13,5	13,8	13,5	13,1	13,5	z toho ve věku (%):
248,3	235,8	275,3	235,0	261,9	287,8	270,3	0–14 let
48,8	48,2	49,8	48,2	49,2	50,2	49,5	15–29 let
							Index stáří ¹⁾
							Průměrný věk

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
OBVYATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	10 436 560	1 268 796	1 289 211	628 336	570 401	295 595	808 961	432 439
z toho ženy (%)	51,0	51,6	50,6	50,9	50,5	50,8	50,9	51,1
Počet obyvatel ve věku do 29 let	3 457 523	411 126	428 977	207 303	185 466	97 097	271 957	145 483
v tom podle způsobu bydlení:								
v bytech	3 371 796	389 215	418 327	203 754	180 139	93 781	265 567	141 631
mimo byty (bez zařízení)	26 397	3 778	5 059	1 666	2 307	1 200	1 950	1 467
v zařízeních	56 505	17 887	5 272	1 711	2 910	2 057	4 199	2 339
bezdomovci	2 825	246	319	172	110	59	241	46
z toho ve věku 15–29 podle								
rodinného stavu (%):								
svobodní, svobodné	88,8	87,9	87,5	89,2	88,3	89,9	89,5	89,1
ženatí, vdané	9,9	9,7	11,1	9,6	10,4	8,4	9,1	9,6
rozvedení, rozvedené	1,0	0,9	1,1	1,0	1,1	1,4	1,1	1,1
ovdovělí, ovdovělé	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího								
ukončeného vzdělání (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	7,5	4,5	7,7	6,8	8,9	15,7	13,3	10,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	24,0	10,6	24,6	27,4	26,4	29,6	27,8	29,0
úplné střední s maturitou a vyšší odborné								
vč. nástavbového	38,0	35,6	42,0	38,9	37,1	33,8	36,9	36,6
vysokoškolské	23,3	34,9	18,6	22,4	19,3	10,9	13,2	17,3
Věřící ve věku do 29 let z obyvatel								
daného věku (%)	15,0	14,6	9,3	13,7	9,4	7,5	6,1	8,0
Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob								
daného věku (%) ⁸⁾								
muži	69,4	66,4	61,3	69,3	66,9	65,3	68,2	68,5
ženy	67,2	63,8	59,0	66,5	65,1	64,8	66,7	66,7
Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let	1 024 648	135 246	123 745	60 248	57 179	28 041	77 021	42 516
pracující studenti a učni	77 537	17 602	8 908	4 113	3 636	1 911	4 858	2 989
pracující důchodci	1 583	206	164	103	98	43	157	84
Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let	771 437	83 841	86 556	48 209	39 307	19 617	54 741	30 726
žáci, studenti a učni	681 092	76 019	75 597	43 079	34 279	15 985	45 876	26 926
nepracující důchodci	12 620	767	1 366	669	746	356	1 353	485
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	1 137 176	24 291	213 698	74 737	68 935	29 517	81 167	41 305
ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)	7,5	5,0	6,6	7,3	8,0	8,9	8,1	8,2
ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)	13,5	15,4	12,9	13,3	13,1	12,1	13,0	13,4
DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011								
Podíl domácností s osobou v čele								
ve věku 15–29 let (%):								
na počtu úplných rodin	4,2	5,6	3,9	3,8	4,5	4,2	4,7	4,5
na počtu neúplných rodin	6,7	4,5	6,3	6,7	6,7	9,6	10,7	7,7
na počtu domácností jednotlivců	12,4	16,6	11,5	11,4	12,9	12,2	12,6	12,0
Domácnosti s osobou v čele domácnosti								
ve věku 15–29 let								
úplné rodiny	88 434	12 603	10 219	4 901	5 266	2 336	7 443	3 857
neúplné rodiny	38 449	3 418	4 211	2 261	1 992	1 799	5 283	1 894
domácnosti jednotlivců	176 118	37 400	18 341	9 581	10 223	5 524	15 442	7 340
Hospodařící domácnosti jednotlivců								
ve věku 25–29 let								
muži	58 374	11 782	6 290	3 084	3 534	1 675	5 018	2 393
v tom (%):								
samostatně v bytě	77,0	77,3	71,9	79,7	73,1	73,3	78,4	77,6
v bytě spolu s další domácností	19,2	18,0	23,6	17,3	21,4	21,9	17,3	20,0
mimo byty (bez zařízení)	3,8	4,7	4,5	3,0	5,5	4,8	4,3	2,4
ženy	44 744	11 282	4 679	2 372	2 496	1 222	3 351	1 736
v tom (%):								
samostatně v bytě	78,8	82,2	71,4	78,3	77,6	78,2	81,5	76,9
v bytě spolu s další domácností	18,4	14,8	24,3	18,5	19,0	18,6	16,4	20,3
mimo byty (bez zařízení)	2,8	3,0	4,3	3,2	3,4	3,3	2,1	2,8

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							OBYVATELSTVO podle SLDB 2011
547 916	511 627	505 565	1 163 508	628 427	579 944	1 205 834	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
50,9	50,7	50,5	51,2	51,4	51,3	51,4	z toho ženy (%)
178 821	171 468	170 338	388 122	207 953	190 536	402 876	Počet obyvatel ve věku do 29 let
							v tom podle způsobu bydlení:
175 111	167 991	168 051	379 949	203 926	188 455	395 899	v bytech
1 214	890	795	2 368	1 200	767	1 736	mimo byty (bez zařízení)
2 394	2 432	1 405	5 544	2 571	1 156	4 628	v zařízeních
102	155	87	261	256	158	613	bezdomovci
							z toho ve věku 15–29 podle
							rodinného stavu (%):
88,9	89,0	88,5	88,6	90,0	89,4	89,3	svobodní, svobodné
9,8	10,0	10,4	10,4	9,1	9,8	9,7	ženatí, vdané
1,1	0,9	0,9	0,8	0,9	0,7	0,9	rozvedení, rozvedené
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ovdovělí, ovdovělé
							z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího
							ukončeného vzdělání (%):
7,5	6,9	5,4	6,4	7,0	5,4	8,1	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
27,4	27,9	28,9	22,9	26,8	27,5	27,2	střední vč. vyučení (bez maturity)
39,1	39,5	41,2	37,1	38,9	38,1	37,0	úplné střední s maturitou a vyšší odborné
20,2	20,4	20,9	28,2	23,3	25,7	22,8	vč. nástavbového
							vysokoškolské
10,1	13,4	22,8	22,4	16,4	30,5	19,0	Věřící ve věku do 29 let z obyvatel
							daného věku (%)
							Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob
							daného věku (%) ⁸⁾
69,9	70,5	75,2	71,4	71,7	75,6	75,1	muži
67,4	68,1	72,2	69,3	68,7	73,0	73,5	ženy
50 457	50 103	49 205	119 863	59 420	55 071	116 533	Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let
3 665	3 268	2 871	8 939	3 694	3 437	7 646	pracující studenti a učni
100	78	89	144	69	78	170	pracující důchodci
41 495	39 625	42 514	90 632	50 817	47 835	95 522	Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let
36 831	35 379	38 111	80 805	45 378	43 099	83 728	žáci, studenti a učni
618	598	680	1 422	913	867	1 780	nepracující důchodci
58 422	61 003	65 407	136 252	75 007	78 288	129 147	Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště
7,5	8,0	8,4	7,6	7,2	7,4	7,7	ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)
13,5	14,1	14,2	14,2	13,6	14,0	13,4	ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)
							DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011
							Podíl domácností s osobou v čele
							ve věku 15–29 let (%):
3,9	4,0	3,6	4,1	3,7	3,3	4,3	na počtu úplných rodin
7,0	6,3	5,8	5,6	6,3	4,9	8,1	na počtu neúplných rodin
10,8	11,1	9,9	12,8	10,8	9,2	11,4	na počtu domácností jednotlivců
							Domácnosti s osobou v čele domácnosti
							ve věku 15–29 let
4 434	4 295	3 831	9 622	4 830	4 066	10 731	úplné rodiny
2 002	1 591	1 339	3 493	2 123	1 436	5 607	neúplné rodiny
7 814	6 977	5 617	18 613	8 530	6 079	18 637	domácnosti jednotlivců
							Hospodařící domácnosti jednotlivců
							ve věku 25–29 let
2 542	2 377	1 997	6 390	2 835	2 104	6 353	muži
							v tom (%):
75,0	76,1	78,0	76,2	78,9	78,8	82,1	samostatně v bytě
20,9	20,8	18,6	20,6	18,1	18,9	15,6	v bytě spolu s další domácností
4,1	3,1	3,4	3,2	3,0	2,3	2,3	mimo byty (bez zařízení)
1 832	1 671	1 299	4 944	2 058	1 532	4 270	ženy
							v tom (%):
74,9	76,9	75,8	79,0	78,8	78,1	80,7	samostatně v bytě
21,9	20,0	21,4	18,7	18,9	20,0	17,8	v bytě spolu s další domácností
3,1	3,1	2,8	2,3	2,3	1,9	1,5	mimo byty (bez zařízení)

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
VZDĚLÁVÁNÍ⁹⁾								
Děti v mateřských školách	362 653	42 711	49 771	23 065	18 853	8 856	25 348	15 178
z toho mladší 3 let (%)	12,3	8,6	9,4	14,3	10,0	15,1	13,8	11,2
Žáci plnící povinnou školní docházku	947 497	106 888	124 734	57 949	51 681	26 161	77 422	41 121
z toho (%):								
na 1. stupni základních škol	60,0	61,1	62,6	59,5	60,4	59,7	59,2	59,9
na 2. stupni základních škol	35,6	30,7	33,9	36,1	35,3	35,2	37,6	37,2
na nižším stupni oborů víceletých gymnázií	4,3	8,0	3,5	4,4	4,3	5,0	3,2	2,9
Žáci středních škol	424 849	63 262	39 885	27 076	21 930	10 994	32 991	15 699
z toho v denní formě vzdělávání (%)	95,1	92,1	93,6	96,5	96,1	96,6	95,2	96,7
Nově přijatí žáci do 1. ročníku středních škol (denní forma vzdělávání)	107 399	15 125	9 944	6 868	5 737	2 854	8 791	4 112
v tom podle druhu vzdělávání (%):								
střední vzdělávání	1,0	0,7	0,8	0,6	0,6	2,5	1,2	0,8
střední vzdělávání s výučním listem vč. zkráceného	28,1	17,4	31,0	28,7	30,1	33,6	34,7	33,2
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (všeobecné)	22,1	28,5	22,9	20,9	18,7	18,8	17,5	16,7
střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) vč. zkráceného	43,7	49,9	39,3	43,7	44,8	41,8	42,5	44,6
nástavbové studium	5,1	3,5	5,9	6,0	5,7	3,3	4,0	4,8
Studenti vyšších odborných škol	22 002	5 644	1 695	1 305	1 366	375	1 701	241
z toho v denní formě vzdělávání (%)	67,6	66,8	55,4	62,9	73,4	90,4	52,2	96,7
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s místem výuky v kraji	311 367	118 435	3 245	15 547	13 266	641	9 651	6 364
z toho v prezenční formě studia (%)	76,1	77,8	65,8	66,5	82,1	34,2	58,5	73,8
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji	311 367	38 184	31 488	18 270	12 550	5 551	16 343	9 481
z toho v prezenční formě studia (%)	76,1	71,6	71,3	75,0	74,4	69,8	68,7	75,6
z toho státního občanství ČR	267 761	36 067	31 023	18 156	12 420	5 441	16 152	9 388
z toho ve věku (%):								
20–24 let	58,7	50,6	57,4	60,8	59,5	54,8	55,6	59,9
25–29 let	19,7	23,5	18,9	19,3	19,0	20,6	18,7	19,3
Veřejné knihovny v roce 2015								
Registrovaní čtenáři ve věku do 15 let	373 182	53 529	36 515	23 706	17 641	11 146	21 338	13 736
podíl na počtu registrovaných čtenářů (%)	26,4	24,2	29,0	26,8	21,7	27,6	27,9	25,8
podíl na počtu obyvatel ve věku 6–14 let (%)	39,8	54,0	28,5	41,3	35,0	41,5	27,2	33,8
EKONOMICKÁ AKTIVITA								
(Výběrové šetření pracovních sil)								
Podíl obyvatel ve věku 15–29 let (%)								
z celkového počtu ekonomicky aktivních (pracovní síly)	16,5	14,6	15,3	16,6	16,6	17,7	17,6	16,3
z ekonomicky neaktivních ve věku 15 a více let	23,3	22,9	24,0	23,6	22,0	22,4	23,1	24,7
Míra ekonomické aktivity (%; tříleté průměry)								
muži ve věku 15–19 let	7,4	4,7	6,5	8,0	8,4	13,6	6,9	12,3
muži ve věku 20–24 let	60,9	46,5	60,0	61,4	69,0	73,6	62,2	66,4
muži ve věku 25–29 let	91,8	92,8	94,7	92,4	92,2	93,6	93,6	91,6
ženy ve věku 15–19 let	5,8	3,7	3,2	6,8	6,5	11,0	6,5	.
ženy ve věku 20–24 let	42,4	35,3	43,0	39,7	41,7	47,2	46,2	49,1
ženy ve věku 25–29 let	69,3	74,2	70,3	70,6	68,5	63,7	58,1	67,8
MZDY A PLATY								
(KČ; Informační systém o průměrném výdělku MPSV)								
Medián měsíční mzdy								
v podnikatelské sféře	24 178	29 257	25 132	23 302	24 562	21 583	23 505	24 385
z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let	22 755	25 245	24 253	22 849	23 535	20 372	21 262	23 858
Medián měsíčního platu								
v nepodnikatelské sféře	27 724	32 584	26 851	26 849	28 007	26 955	26 308	26 652
z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let	23 481	26 996	23 613	23 189	23 921	22 689	21 761	22 487

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							VZDĚLÁVÁNÍ⁹⁾
19 340	18 562	17 821	41 129	22 628	19 972	39 419	Děti v mateřských školách
14,7	14,9	14,0	11,3	15,5	13,6	14,5	z toho mladší 3 let (%)
50 307	46 877	45 745	103 745	56 832	51 012	107 023	Žáci plnící povinnou školní docházku
							z toho (%):
59,7	59,5	58,4	60,1	59,4	58,8	58,9	na 1. stupni základních škol
36,4	36,5	37,6	35,3	36,1	38,0	37,6	na 2. stupni základních škol
3,9	4,0	4,1	4,5	4,6	3,1	3,5	na nižším stupni oborů víceletých gymnázií
23 652	21 829	21 545	46 184	27 158	24 117	48 527	Žáci středních škol
97,3	95,4	92,4	96,7	96,1	96,8	95,3	z toho v denní formě vzdělávání (%)
							Nově přijatí žáci do 1. ročníku středních škol
6 013	5 512	5 041	11 934	6 906	6 175	12 387	(denní forma vzdělávání)
							v tom podle druhu vzdělávání (%):
1,3	1,0	1,0	1,1	2,2	0,4	0,9	střední vzdělávání
							střední vzdělávání s výučním listem
27,4	29,2	30,3	28,7	29,3	23,9	29,6	vč. zkráceného
							střední vzdělávání s maturitní zkouškou
20,7	20,2	22,4	24,1	20,9	24,0	21,1	(všeobecné)
							střední vzdělávání s maturitní zkouškou
46,8	43,4	40,0	40,9	40,9	46,4	43,2	(odborné) vč. zkráceného
3,8	6,2	6,4	5,1	6,8	5,4	5,2	nástavbové studium
739	1 065	1 194	2 359	1 124	858	2 336	Studenti vyšších odborných škol
87,0	73,0	52,5	74,9	78,8	71,2	67,2	z toho v denní formě vzdělávání (%)
							Studenti veřejných a soukromých vysokých škol
10 640	7 760	2 221	66 895	21 511	9 125	27 381	s místem výuky v kraji
70,7	79,9	59,0	83,6	76,8	58,0	67,7	z toho v prezenční formě studia (%)
							Studenti veřejných a soukromých vysokých škol
14 038	12 991	14 499	30 241	17 139	17 516	33 341	s bydlištěm v kraji
76,3	77,2	78,9	75,5	74,3	75,8	74,8	z toho v prezenční formě studia (%)
13 940	12 935	14 459	29 814	17 054	17 454	33 178	z toho státního občanství ČR
							z toho ve věku (%):
61,8	62,8	64,5	59,5	58,8	62,8	60,7	20–24 let
19,0	18,2	17,7	20,4	19,8	19,0	18,9	25–29 let
							Veřejné knihovny v roce 2015
23 337	18 967	23 055	38 751	17 861	25 696	47 904	Registrovaní čtenáři ve věku do 15 let
26,0	27,3	31,0	25,4	22,9	28,5	28,0	podíl na počtu registrovaných čtenářů (%)
47,3	40,9	50,9	38,4	31,7	50,5	44,5	podíl na počtu obyvatel ve věku 6–14 let (%)
							EKONOMICKÁ AKTIVITA
							(Výběrové šetření pracovních sil)
							Podíl obyvatel ve věku 15–29 let (%)
							z celkového počtu ekonomicky aktivních
16,4	18,3	17,3	16,1	16,2	16,6	18,6	(pracovní síly)
							z ekonomicky neaktivních ve věku
23,4	22,3	24,1	23,4	24,0	23,5	22,5	15 a více let
							Míra ekonomické aktivity (%; tříleté průměry)
8,2	8,9	7,6	5,6	8,5	8,6	8,2	muži ve věku 15–19 let
63,5	69,1	57,5	59,7	56,4	62,3	63,6	muži ve věku 20–24 let
90,5	91,2	91,4	88,2	91,7	91,1	90,6	muži ve věku 25–29 let
6,4	9,4	10,3	6,3	4,0	4,7	6,5	ženy ve věku 15–19 let
40,6	49,0	41,4	41,0	36,8	43,8	45,7	ženy ve věku 20–24 let
69,1	75,5	68,2	74,8	64,9	69,7	66,8	ženy ve věku 25–29 let
							MZDY A PLATY
							(Kč; Informační systém o průměrném
							výdělků MPSV)
							Medián měsíční mzdy
23 054	23 031	23 383	23 865	22 030	22 803	23 404	v podnikatelské sféře
21 855	21 953	21 801	22 292	21 278	21 645	21 447	z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let
							Medián měsíčního platu
26 822	26 196	26 743	27 250	26 919	25 921	26 968	v nepodnikatelské sféře
22 761	22 398	22 655	22 802	22 377	21 891	22 213	z toho zaměstnanci ve věku 20–29 let

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
NEZAMĚSTNANOST								
dle evidence úřadu práce								
Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.	381 373	30 179	38 966	19 385	14 655	11 796	44 528	16 104
z toho ve věku (%):								
do 19 let	3,3	2,0	3,3	3,4	3,4	4,2	4,4	4,1
20–24 let	9,0	7,8	9,2	9,1	8,4	8,7	9,0	9,5
25–29 let	10,1	11,4	9,4	10,4	9,6	9,8	10,1	10,4
Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–29 let celkem ¹⁰⁾ (%)	4,91	3,28	4,12	4,18	3,38	5,38	7,51	5,23
muži	5,01	3,33	4,08	4,14	3,28	5,60	7,58	5,18
ženy	4,81	3,24	4,16	4,22	3,48	5,15	7,44	5,28
Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu uchazečů (%)	3,5	3,1	3,5	3,6	3,7	2,2	2,4	3,7
Podíl nezaměstnaných mladistvých na celkovém počtu uchazečů (%)	1,0	0,5	1,0	1,0	1,0	1,7	1,8	1,4
Míra nezaměstnanosti absolventů denního studia (%; duben 2016) ¹¹⁾								
střední vzdělání s výučním listem	9,9	10,6	8,7	7,5	6,6	9,1	14,1	11,4
gymnaziální vzdělání	3,1	2,0	4,0	2,9	2,2	3,1	2,7	3,8
střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem; nástavbové vzdělání	10,6	13,3	11,0	7,0	7,8	13,6	16,2	14,7
střední odborné vzdělání s maturitou	7,5	6,2	7,3	5,9	6,9	5,7	8,4	9,0
vyšší odborné vzdělání	5,2	4,7	3,6	5,6	3,8	3,8	4,5	7,8
ZDRAVOTNICTVÍ								
Ukončené případy hospitalizací v zařízeních lůžkové péče na 1 000 obyvatel v roce 2015	210	169	207	214	196	219	237	216
z toho ve věku:								
méně než 1 rok	1 232	1 155	1 181	1 227	1 231	1 280	1 325	1 290
1–4 let	146	106	130	144	143	161	184	147
5–9 let	96	74	90	92	93	102	110	94
10–14 let	87	68	82	85	75	87	112	85
15–19 let	123	94	120	126	118	141	161	122
20–24 let	122	75	123	130	125	152	159	138
25–29 let	159	106	163	169	151	178	180	171
Praktičtí lékaři pro děti a dorost na 10 000 registrovaných pacientů v roce 2013	10,5	11,3	9,8	10,7	10,0	10,4	9,8	10,1
registrovaní pacienti ve věku 0–18 let na 1 lékaře	955,2	882,0	1 023,2	935,5	999,8	966,0	1 019,6	994,6
ošetření/vyšetření na 1 obyvatele ve věku 0–18 let	5,8	6,7	4,9	6,3	5,3	5,5	5,7	5,6
Pacienti oboru alergologie ve věku 15-19 let na 10 000 obyvatel stejného věku v roce 2013								
atopická dermatitis	289,1	577,7	403,4	203,2	212,1	194,1	253,6	260,2
pollinosa (senná rýma)	1 444,2	2 019,9	1 062,7	842,2	1 112,4	966,9	1 033,6	2 289,8
stálá alergická rýma	736,4	1 198,7	556,3	430,1	412,8	431,4	549,6	1 201,0
astma	1 154,4	1 411,8	913,9	729,1	860,8	668,8	1 010,9	1 371,6
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ								
Uživatelé sociálních služeb (děti a mládež do 18 let)								
osobní asistence	1 420	157	107	190	21	4	24	49
odlehčovací služby	770	81	421	20	40	4	19	10
sociálně aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením	1 845	48	87	154	494	-	147	597
domovy pro osoby se zdravotním postižením	543	39	62	10	72	22	95	28
azylové domy	1 777	145	169	137	102	27	190	9
nizkoprahová zařízení pro děti a mládež	32 606	3 055	2 434	5 856	1 341	509	5 414	682
denní stacionáře	938	210	42	93	37	19	48	58
sociální poradny	18 274	2 695	2 432	380	4 292	316	1 467	482
pracoviště rané péče	3 963	1 081	270	288	222	64	47	227
Príspevek na péči – průměrný měsíční počet příjemců ve věku 1–17 let (tis.)	30,0	2,5	3,4	1,7	1,7	0,9	3,2	1,5

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							NEZAMĚSTNANOST
							dle evidence úřadu práce
14 270	14 407	17 672	49 032	26 495	19 848	64 036	Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.
							z toho ve věku (%):
3,6	4,0	2,7	2,8	2,8	2,6	3,3	do 19 let
10,0	9,4	9,7	9,8	8,8	9,6	8,3	20–24 let
10,6	9,8	10,0	10,4	9,9	10,2	9,9	25–29 let
							Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–29 let
3,79	3,80	4,47	5,86	5,35	4,51	6,53	celkem ¹⁰⁾ (%)
3,98	3,90	4,53	6,11	5,59	4,64	6,70	muži
3,59	3,70	4,42	5,60	5,11	4,37	6,34	ženy
							Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém
4,1	4,0	4,7	3,9	3,5	4,6	3,0	počtu uchazečů (%)
							Podíl nezaměstnaných mladistvých na
1,3	1,3	0,4	0,6	0,8	0,5	1,1	celkovém počtu uchazečů (%)
							Míra nezaměstnanosti absolventů denního
							studia (%; duben 2016) ¹¹⁾
6,9	6,4	8,9	12,5	7,6	10,9	11,8	střední vzdělání s výučním listem
2,7	2,6	2,4	4,0	1,9	3,9	4,1	gymnaziální vzdělání
							střední odborné vzdělání s maturitou
7,4	9,1	9,8	9,9	8,8	8,6	13,1	a odborným výcvikem; nástavbové vzdělání
7,1	7,0	6,6	9,9	6,7	8,7	8,5	střední odborné vzdělání s maturitou
3,8	5,3	6,7	5,3	6,3	5,2	8,5	vyšší odborné vzdělání
							ZDRAVOTNICTVÍ
							Ukončené případy hospitalizací v zařízeních
196	212	224	207	218	227	219	lůžkové péče na 1 000 obyvatel v roce 2015
							z toho ve věku:
1 216	1 235	1 214	1 132	1 288	1 247	1 281	méně než 1 rok
146	145	173	134	162	160	167	1–4 let
85	88	106	104	95	99	108	5–9 let
72	82	102	87	89	87	95	10–14 let
111	112	131	116	129	109	129	15–19 let
109	122	133	112	118	111	121	20–24 let
151	162	180	149	164	168	160	25–29 let
							Praktičtí lékaři pro děti a dorost na 10 000
10,8	9,7	10,6	11,1	11,4	10,5	10,1	registrovaných pacientů v roce 2013
							registrovaní pacienti ve věku 0–18 let
929,9	1 036,4	946,7	900,0	875,9	955,5	989,4	na 1 lékaře
							ošetření/vyšetření na 1 obyvatele
5,9	6,0	5,9	6,3	6,0	5,5	5,7	ve věku 0–18 let
							Pacienti oboru alergologie ve věku 15–19 let
							na 10 000 obyvatel stejného věku v roce 2013
260,5	167,1	212,2	238,1	120,1	229,0	347,0	atopická dermatitis
1 640,5	764,0	1 406,4	1 395,7	878,5	2 945,3	1 771,7	pollinosa (senná rýma)
901,5	511,2	613,5	1 000,8	438,3	986,6	770,6	stálá alergická rýma
1 050,9	1 001,3	1 005,1	1 080,0	1 267,8	1 855,6	1 531,2	astma
							SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ
							Uživatelé sociálních služeb
							(děti a mládež do 18 let)
318	199	59	114	34	60	84	osobní asistence
12	12	37	-	26	27	61	odlehčovací služby
-	132	8	61	37	54	26	sociálně aktivizační služby pro osoby
7	24	41	37	15	36	55	se zdravotním postižením
94	90	39	225	213	16	321	domovy pro osoby se zdravotním postižením
1 282	1 139	1 422	3 517	1 316	1 060	3 579	azylové domy
13	13	62	134	60	7	142	nizkoprahová zařízení pro děti a mládež
442	779	1 473	1 055	395	146	1 920	denní stacionáře
200	261	176	414	332	118	263	sociální poradny
							pracoviště rané péče
1,7	1,9	1,3	3,5	1,8	1,6	3,3	Príspevek na péči – průměrný měsíční počet
							příjemců ve věku 1–17 let (tis.)

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle krajů v roce 2016

	Česká republika	Kraj						
		Hl. m. Praha	Středo-český	Jiho-český	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký
Dávky státní sociální podpory								
přídavek na dítě								
počet vyplacených dávek (tis.)	4 695,8	225,3	452,3	274,5	184,9	164,3	540,5	211,8
výdaje na dávky (mil. Kč)	2 816,8	134,1	269,8	164,5	110,3	97,7	321,3	126,4
rodičovský příspěvek								
počet vyplacených dávek (tis.)	3 297,3	405,1	442,5	196,5	170,1	84,2	254,1	137,4
výdaje na dávky (mil. Kč)	22 624,9	2 953,4	3 068,3	1 327,6	1 164,7	537,3	1 633,8	924,2
porodné								
počet vyplacených dávek (tis.)	22,5	1,9	2,5	1,4	1,0	0,8	2,3	1,1
výdaje na dávky (mil. Kč)	256,3	21,5	27,9	15,7	11,3	9,5	27,0	11,9
Dávky péčovské péče								
počet vyplacených dávek (tis.)	344,5	28,2	35,6	18,8	20,6	14,9	36,4	16,7
výdaje na dávky (mil. Kč)	2 831,7	223,5	287,3	155,8	167,6	120,7	297,2	138,2
Pěstounská péče a ústavní výchova								
pěstouni, poručníci a jiné pečující osoby než rodiče	19 358	1 341	2 007	1 111	1 201	863	2 441	890
děti v náhradní rodinné péči	18 636	1 311	1 877	1 079	1 178	882	2 576	892
děti s nařízenou ústavní výchovou	5 861	316	547	257	322	272	1 222	319
děti s uloženou ochrannou výchovou	83	1	2	-	5	3	7	3
VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ								
(vč. městských obvodů; 2014)								
Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)	10,8	14,0	9,1	9,8	10,2	10,7	10,4	10,3
Podíl zvolených zastupitelů ve věku 18–29 let (%)	5,2	4,9	4,4	5,3	4,2	4,3	3,8	4,7
Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů ve věku 18–29 let (%)	12,7	3,5	16,3	16,3	13,2	8,4	7,7	11,6
DOPRAVNÍ NEHODY								
Dopravní nehody zaviněné chodcem	1 133	302	95	51	65	39	110	39
z toho dětmi do 15 let (%)	34,8	15,9	42,1	47,1	30,8	35,9	49,1	48,7
Dopravní nehody zaviněné řidičem nemotorového vozidla	2 625	89	234	261	179	47	106	148
z toho dětmi do 15 let (%)	9,3	5,6	10,3	8,0	9,5	27,7	17,0	12,2
Dopravní nehody zaviněné řidičem motorového vozidla	82 981	22 117	10 993	3 818	2 873	2 134	8 609	3 187
z toho osobami do 20 let (%)	4,6	2,6	5,2	5,4	5,8	5,1	5,9	4,9
KRIMINALITA								
Stíhané, vyšetřované osoby celkem ¹²⁾	109 710	14 604	11 834	6 772	5 427	3 757	12 691	5 447
z toho (%):								
nezletilí (do 14 let)	1,6	0,7	0,9	1,8	1,5	1,3	1,6	2,0
mladiství (15–17 let)	2,9	1,7	1,9	3,4	2,5	2,6	3,3	2,6
INFORMAČNÍ SPOLEČNOST								
Jednotlivci ve věku 16–29 let používající (%) ; tříletý průměr 2014–2016)								
internet	96,2	99,1	99,2	97,9	98,0	96,0	84,3	96,6
internet na mobilním telefonu	71,0	87,8	77,6	73,2	78,4	86,1	65,1	69,1
sociální sítě	85,7	86,1	90,9	91,6	95,0	88,4	73,6	75,5

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

²⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

³⁾ průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního období (15–49 let) neměnné

⁴⁾ průměrný počet potratů, který by připadl na jednu ženu za předpokladu, že by míry potratovosti podle věku zaznamenané ve sledovaném kalendářním roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

⁵⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 1 roku na 1 000 živě narozených dětí

⁶⁾ počet dětí zemřelých před dosažením věku 28 dnů na 1 000 živě narozených dětí

⁷⁾ zdroj: publikace ČSÚ Projektce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 a Projektce obyvatelstva v ČR do roku 2100 (střední varianta)

⁸⁾ podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

⁹⁾ stav za vysoké školy k 31. 12., za ostatní školy k 30. 9.

¹⁰⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na počtu obyvatel stejného věku

¹¹⁾ podíl nezaměstnaných absolventů škol s místem studia v kraji na celkovém počtu absolventů škol v kraji

¹²⁾ údaje převzaty z webových stránek Policejního prezidia dne 9. 1. 2017

Kraj							
Králové- hradecký	Pardu- bický	Vysočina	Jiho- moravský	Olo- moucký	Zlínský	Moravsko- slezský	
							Dávky státní sociální podpory přídavek na dítě
243,8	232,6	227,4	504,3	330,7	254,0	726,6	počet vyplacených dávek (tis.)
146,4	140,1	137,4	303,2	199,6	154,2	436,3	výdaje na dávky (mil. Kč)
							rodičovský příspěvek
166,6	158,8	152,4	375,6	191,0	168,0	356,6	počet vyplacených dávek (tis.)
1 127,3	1 083,6	1 056,2	2 616,1	1 307,9	1 158,8	2 383,9	výdaje na dávky (mil. Kč)
							porodné
1,2	1,1	1,0	2,5	1,5	1,0	3,1	počet vyplacených dávek (tis.)
13,8	12,3	11,0	28,9	17,3	11,5	34,9	výdaje na dávky (mil. Kč)
							Dávky péčovské péče
16,7	16,8	13,0	31,1	22,5	15,1	58,0	počet vyplacených dávek (tis.)
139,2	142,6	106,5	261,9	182,4	127,0	480,4	výdaje na dávky (mil. Kč)
							Pěstounská péče a ústavní výchova
990	859	675	1 576	1 044	708	3 652	pěstouni, poručníci a jiné pečující osoby než rodiče
872	792	598	1 623	1 058	628	3 270	děti v náhradní rodinné péči
269	243	215	660	348	127	744	děti s nařízenou ústavní výchovou
5	10	1	12	13	3	18	děti s uloženou ochrannou výchovou
							VOLBY DO ZASTUPITELSTEV OBCÍ (vč. městských obvodů; 2014)
10,0	10,2	11,5	11,7	10,1	11,4	12,2	Podíl kandidátů ve věku 18–29 let (%)
							Podíl zvolených zastupitelů
5,4	5,0	7,6	6,0	5,0	5,7	4,4	ve věku 18–29 let (%)
							Zvolení zastupitelé z počtu kandidátů
16,9	15,1	24,9	12,7	12,1	12,2	6,5	ve věku 18–29 let (%)
							DOPRAVNÍ NEHODY
49	44	34	117	43	42	103	Dopravní nehody zaviněné chodcem
42,9	40,9	47,1	41,0	46,5	40,5	34,0	z toho dětmi do 15 let (%)
							Dopravní nehody zaviněné řidičem
141	165	113	253	284	252	353	nemotorového vozidla
9,9	7,9	12,4	11,1	4,9	4,8	9,1	z toho dětmi do 15 let (%)
							Dopravní nehody zaviněné řidičem motorového
3 771	2 867	2 871	5 634	3 823	3 023	7 261	vozidla
5,8	6,4	5,8	4,4	3,9	6,5	4,6	z toho osobami do 20 let (%)
							KRIMINALITA
5 006	3 855	3 788	10 707	6 209	4 774	14 678	Stíhané, vyšetřované osoby celkem ¹²⁾
							z toho (%):
1,9	2,7	2,5	1,7	2,1	2,4	1,9	nezletilí (do 14 let)
3,8	4,6	3,5	3,5	3,2	3,9	3,3	mladiství (15–17 let)
							INFORMAČNÍ SPOLEČNOST
							Jednotlivci ve věku 16–29 let používající (%; tříletý průměr 2014–2016)
92,5	97,7	95,3	97,1	97,4	98,4	95,1	internet
75,6	65,0	62,7	60,7	71,0	64,7	64,4	internet na mobilním telefonu
86,2	77,8	83,3	87,3	90,1	86,7	83,4	sociální sítě

Pramen: Vzdělávání – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Knihovny – Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
Sociální zabezpečení – Ministerstvo práce a sociálních věcí,
Česká správa sociálního zabezpečení
Zdravotnictví – Ústav zdravotnických informací a statistiky
Nezaměstnanost absolventů – Národní ústav pro vzdělávání
Kriminalita, dopravní nehody – Policejní prezidium ČR

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2016

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
OBYVATELSTVO					
Počet obyvatel k 31. 12.	517 087	104 035	170 848	104 166	138 038
z toho ženy (%)	50,6	50,4	50,7	50,5	50,5
v tom ve věku (%): 0–14 let	15,5	15,3	15,5	15,5	15,8
15–64 let	65,4	65,5	65,4	65,5	65,3
65 a více let	19,0	19,2	19,1	19,0	18,9
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	166 285	33 583	53 232	34 094	45 376
z toho ženy (%)	48,5	48,3	48,6	48,5	48,4
v tom ve věku (%): 0–4 let	16,1	15,8	17,2	15,2	15,8
5–9 let	17,3	16,5	18,2	16,9	17,0
10–14 let	15,0	14,9	14,5	15,2	15,3
15–19 let	14,3	14,6	13,5	14,9	14,6
20–24 let	17,1	17,7	15,8	18,2	17,4
25–29 let	20,2	20,4	20,8	19,6	19,8
Index stáří ¹⁾	122,5	125,9	122,7	123,0	119,5
Index ekonomického zatížení ²⁾	52,9	52,6	53,0	52,7	53,2
Průměrný věk k 31. 12.	42,1	42,3	42,3	42,0	41,8
Naděje dožití při narození (2012-2016)					
muži	.	75,4	76,5	75,4	76,3
ženy	.	81,3	81,9	82,0	81,5
Živě narození	5 533	1 093	1 854	1 073	1 513
z toho matkám ve věku do 29 let (%)	46,4	46,8	44,0	48,3	47,9
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	47,9	49,7	45,5	48,9	48,8
Průměrný věk matky při narození dítěte	30	30	31	30	30
z toho při narození prvního dítěte	29	28	29	28	28
Potraty	1 506	299	465	330	412
z toho u žen ve věku do 29 let (%)	40,3	39,5	43,7	37,6	39,3
Zemřelí	5 234	1 110	1 691	1 055	1 378
z toho ve věku 0–29 let (%)	1,1	1,4	1,0	0,7	1,2
Sňatky	2 472	496	806	512	658
z toho ženichové ve věku do 29 let (%)	35,4	35,7	33,6	39,3	34,2
z toho nevěsty ve věku do 29 let (%)	52,5	52,0	50,6	53,3	54,4
Průměrný věk při prvním sňatku					
ženichové	31,5	31,5	31,6	31,0	31,6
nevěsty	28,8	28,9	29,0	28,7	28,7
Rozvody	1 171	202	482	208	279
z toho muži ve věku do 29 let (%)	4,7	5,4	4,1	3,8	5,7
z toho ženy ve věku do 29 let (%)	10,8	8,9	9,8	13,9	11,8
Přírůstek/úbytek stěhováním	639	107	849	-41	-276
z toho ve věku 0–29 let	394	-	550	-20	-136
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011					
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	511 627	103 199	168 423	103 245	136 760
z toho ženy (%)	50,7	50,7	50,6	50,7	50,8
Počet obyvatel ve věku do 29 let	171 468	34 661	54 902	35 151	46 754
z toho bydlící v zařízeních	2 432	261	1 526	232	413
z toho ve věku 15–29 podle rodinného stavu (%):					
svobodní, svobodné	89,0	89,0	88,3	89,2	89,6
ženatí, vdané	10,0	10,1	10,5	9,8	9,5
rozvedení, rozvedené	0,9	0,8	0,9	1,0	0,8
ovdovělí, ovdovělé	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):					
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	6,9	6,8	7,0	6,7	7,0
střední vč. vyučení (bez maturity)	27,9	30,5	24,1	31,1	29,0
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	39,5	39,6	38,3	40,6	40,2
vysokoškolské	20,4	19,0	23,5	18,0	18,8

Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2016

pokračování

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
Věřící ve věku do 29 let z obyvatel daného věku (%)	13,4	14,0	9,5	17,8	14,3
Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob daného věku (%) ³⁾					
muži	70,5	70,9	66,0	73,8	73,1
ženy	68,1	67,8	64,7	71,0	70,1
Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let	50 103	10 047	17 139	9 950	12 967
zaměstnaní	43 311	8 573	15 139	8 283	11 316
z toho pracující studenti a učni	3 268	636	1 222	548	862
Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let	39 625	8 214	11 945	8 474	10 992
žáci, studenti a učni	35 379	7 317	10 619	7 533	9 910
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)	8,0	8,3	6,5	9,2	8,7
ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)	14,1	14,1	13,6	14,5	14,3
DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011					
Podíl domácností s osobou v čele ve věku do 29 let (%):					
na počtu úplných rodin	4,0	3,5	4,4	3,7	4,0
na počtu neúplných rodin	6,3	6,5	5,6	7,2	6,5
na počtu domácností jednotlivců	11,1	9,8	12,3	9,6	11,4
Domácnosti s osobou v čele domácnosti ve věku 15–29 let					
úplné rodiny	4 295	762	1 551	807	1 175
neúplné rodiny	1 591	322	481	360	428
domácnosti jednotlivců	6 977	1 162	2 831	1 115	1 869
Hospodařící domácnosti jednotlivců ve věku 25–29 let					
muži	2 377	401	1 007	386	583
v tom (%):					
samostatně v bytě	76,1	70,6	77,1	78,5	76,5
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	20,8	25,4	19,2	19,9	21,1
mimo byty (bez zařízení)	3,1	4,0	3,8	1,6	2,4
ženy	1 671	279	756	215	421
v tom (%):					
samostatně v bytě	76,9	78,1	78,2	74,9	74,8
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	20,0	19,7	19,2	21,4	21,1
mimo byty (bez zařízení)	3,1	2,2	2,6	3,7	4,0
VZDĚLÁVÁNÍ⁴⁾					
Děti, žáci a studenti					
mateřských škol	18 915	3 640	6 141	3 969	5 165
základních škol	44 013	8 906	13 929	9 224	11 954
středních škol	21 720	3 455	7 507	4 685	6 073
z toho v denní formě vzdělávání (%)	95,4	91,0	94,5	96,2	98,5
v tom podle oborů vzdělání (%):					
obory gymnázií	27,6	24,5	25,5	30,7	29,7
obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia)	69,0	74,3	70,8	64,5	67,1
obory nástavbového studia	3,4	1,2	3,8	4,8	3,2
vyšších odborných škol	1 290,0	77,0	317,0	702,0	194,0
z toho v denní formě vzdělávání (%)	71,9	68,8	58,4	70,5	100,0
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji/okrese	13 979	2 877	4 565	2 712	3 825
z toho v prezenční formě studia (%)	78,0	78,9	75,5	78,7	79,7

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle okresů Pardubického kraje v roce 2016

dokončení

	Kraj celkem	v tom okresy			
		Chrudim	Pardubice	Svitavy	Ústí nad Orlicí
NEZAMĚSTNANOST					
dle evidence úřadu práce					
Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.	14 407	3 145	4 081	3 839	3 342
z toho ve věku (%):					
do 19 let	4,0	4,5	4,3	3,5	3,7
20–24 let	9,4	9,5	8,9	9,5	9,8
25–29 let	9,8	9,8	10,7	9,3	9,4
Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15–29 let celkem ⁵⁾ (%)	3,80	4,12	3,57	4,67	3,17
muži	3,90	4,37	3,56	4,70	3,31
ženy	3,70	3,86	3,59	4,64	3,01
Podíl nezaměstnaných absolventů na celkovém počtu uchazečů (%)	4,0	4,4	4,1	4,0	3,7
Podíl nezaměstnaných mladistvých na celkovém počtu uchazečů (%)	1,3	1,5	1,4	1,0	1,2
Mladiství uchazeči o zaměstnání (k 30. 4.)	163	36	57	30	40
z toho dívky	84	16	34	14	20
z toho v evidenci déle než 5 měsíců	90	18	36	17	19
Uchazeči o zaměstnání - absolventi škol (k 30. 4.)	662	144	211	159	148
z toho ženy	344	68	110	87	79
z toho v evidenci déle než 5 měsíců	206	39	67	51	49
ZDRAVOTNICTVÍ v roce 2015					
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost vč. detašovaných pracovišť	121	25	31	34	31
Počet osob ve věku 0–19 let na 1 samostat. ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost vč. detašovaných pracovišť	854	827	1 069	622	914
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ					
Dávky státní sociální podpory					
přídavek na dítě					
počet vyplacených dávek	232 615	55 107	54 596	58 981	63 931
výdaje na dávky (tis. Kč)	140 070	33 274	32 574	35 624	38 598
rodičovský příspěvek					
počet vyplacených dávek	158 833	31 769	52 852	31 182	43 030
výdaje na dávky (tis. Kč)	1 083 646	213 169	367 266	209 722	293 489
porodné					
počet vyplacených dávek	1 089	273	303	240	273
výdaje na dávky (tis. Kč)	12 258	3 061	3 408	2 680	3 109
Dávky péčovské péče					
počet vyplacených dávek	16 804	2 817	4 596	4 303	5 088
výdaje na dávky (tis. Kč)	142 649	25 235	37 131	35 414	44 869
Sirotčí důchody (prosinec)					
příjemci důchodu					
muži	999	213	305	201	280
ženy	972	201	301	199	271
průměrná měsíční výše důchodu (Kč)					
muži	5 802	5 766	5 961	5 771	5 677
ženy	5 878	5 773	6 102	5 883	5 705

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

4) stav za vysoké školy k 31. 12. 2015, za ostatní školy k 30. 9. 2015

5) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na počtu obyvatel stejného věku

Pramen: Vzdělávání – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Nezaměstnanost absolventů – Národní ústav pro vzdělávání

Zdravotnictví – Ústav zdravotnických informací a statistiky

Sociální zabezpečení – Ministerstvo práce a sociálních věcí, Česká správa sociálního zabezpečení

Obyvatelstvo Pardubického kraje podle pohlaví, věku a okresů k 31. 12. 2007 a 2016

	Stav k 31. 12.	Celkem	z toho ve věku 0–29 let	podíl v %	Obyvatelstvo ve věku						
					0	1–4	5–9	10–14	15–19	20–24	25–29
Celkem											
Pardubický kraj	2007	511 400	182 184	35,6	5 706	19 721	23 445	26 482	33 013	34 703	39 114
	2016	517 087	166 285	32,2	5 548	21 260	28 714	24 872	23 841	28 463	33 587
v tom okres:											
Chrudim	2007	103 860	37 430	36,0	1 119	3 959	4 851	5 450	6 987	7 202	7 862
	2016	104 035	33 583	32,3	1 090	4 222	5 557	5 012	4 918	5 938	6 846
Pardubice	2007	163 926	55 505	33,9	1 840	6 077	6 883	7 606	9 704	10 838	12 557
	2016	170 848	53 232	31,2	1 873	7 274	9 697	7 715	7 181	8 411	11 081
Svitavy	2007	104 756	38 206	36,5	1 195	4 057	5 012	5 926	6 920	7 095	8 001
	2016	104 166	34 094	32,7	1 080	4 097	5 752	5 194	5 096	6 202	6 673
Ústí nad Orlicí	2007	138 858	51 043	36,8	1 552	5 628	6 699	7 500	9 402	9 568	10 694
	2016	138 038	45 376	32,9	1 505	5 667	7 708	6 951	6 646	7 912	8 987
Muži											
Pardubický kraj	2007	251 418	93 940	37,4	2 897	10 194	12 114	13 689	16 933	17 953	20 160
	2016	255 691	85 682	33,5	2 845	10 862	14 662	12 962	12 244	14 726	17 381
v tom okres:											
Chrudim	2007	51 199	19 298	37,7	594	2 046	2 517	2 822	3 573	3 684	4 062
	2016	51 568	17 375	33,7	554	2 205	2 872	2 639	2 509	3 075	3 521
Pardubice	2007	80 200	28 646	35,7	921	3 225	3 573	3 872	4 958	5 634	6 463
	2016	84 233	27 371	32,5	953	3 718	4 970	4 070	3 678	4 296	5 686
Svitavy	2007	51 584	19 668	38,1	596	2 061	2 564	3 136	3 579	3 644	4 088
	2016	51 511	17 544	34,1	557	2 034	2 902	2 651	2 630	3 254	3 516
Ústí nad Orlicí	2007	68 435	26 328	38,5	786	2 862	3 460	3 859	4 823	4 991	5 547
	2016	68 379	23 392	34,2	781	2 905	3 918	3 602	3 427	4 101	4 658
Ženy											
Pardubický kraj	2007	259 982	88 244	33,9	2 809	9 527	11 331	12 793	16 080	16 750	18 954
	2016	261 396	80 603	30,8	2 703	10 398	14 052	11 910	11 597	13 737	16 206
v tom okres:											
Chrudim	2007	52 661	18 132	34,4	525	1 913	2 334	2 628	3 414	3 518	3 800
	2016	52 467	16 208	30,9	536	2 017	2 685	2 373	2 409	2 863	3 325
Pardubice	2007	83 726	26 859	32,1	919	2 852	3 310	3 734	4 746	5 204	6 094
	2016	86 615	25 861	29,9	920	3 556	4 727	3 645	3 503	4 115	5 395
Svitavy	2007	53 172	18 538	34,9	599	1 996	2 448	2 790	3 341	3 451	3 913
	2016	52 655	16 550	31,4	523	2 063	2 850	2 543	2 466	2 948	3 157
Ústí nad Orlicí	2007	70 423	24 715	35,1	766	2 766	3 239	3 641	4 579	4 577	5 147
	2016	69 659	21 984	31,6	724	2 762	3 790	3 349	3 219	3 811	4 329

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje v roce 2016

	Kraj celkem	Správní obvod obce s rozšířenou působností						
		Česká Třebová	Hlinsko	Holice	Chrudim	Králíky	Lanškroun	Litomyšl
OBYVATELSTVO								
Počet obyvatel k 31. 12.	517 087	18 215	21 056	17 525	82 979	8 643	23 176	26 712
v tom ve věku (%): 0–14 let	15,5	15,2	14,6	16,5	15,4	14,8	16,2	15,9
15–64 let	65,4	64,8	65,5	65,2	65,5	65,4	65,7	65,5
65 a více let	19,0	20,0	20,0	18,3	19,0	19,9	18,1	18,6
Počet obyvatel ve věku 0–29 let	166 285	5 845	6 812	5 727	26 771	2 855	7 678	8 970
v tom ve věku (%): 0–4 let	16,1	16,2	14,7	15,5	16,1	14,4	15,5	15,6
5–9 let	17,3	16,4	15,5	18,4	16,8	15,5	18,3	16,7
10–14 let	15,0	14,8	14,8	16,7	14,9	14,7	15,2	15,1
15–19 let	14,3	14,7	15,3	14,7	14,5	15,6	14,7	14,9
20–24 let	17,1	17,7	18,4	16,0	17,5	18,5	16,6	18,6
25–29 let	20,2	20,2	21,3	18,7	20,1	21,2	19,7	19,2
Index stáří ¹⁾	122,5	131,5	137,2	111,0	123,2	134,7	111,2	116,7
Index ekonomického zatížení ²⁾	52,9	54,4	52,7	53,5	52,6	53,0	52,2	52,6
Průměrný věk k 31. 12.	42,1	42,5	42,7	41,5	42,2	42,3	41,3	41,6
Naděje dožití při narození (2012–2016)								
muži	.	74,7	74,3	75,8	75,7	75,3	75,6	78,2
ženy	.	80,3	81,3	82,1	81,2	79,0	81,7	81,6
Živě narození	5 533	211	202	172	891	82	283	296
z toho matkám ve věku do 29 let (%)	46,4	51,2	47,5	49,4	46,6	64,6	51,9	42,9
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	47,9	51,2	49,0	51,7	49,8	57,3	49,1	36,1
Průměrný věk matky při narození dítěte	30,5	30,2	30,4	30,2	30,3	28,5	30,2	31,0
z toho při narození prvního dítěte	28,5	27,7	28,0	28,6	28,1	25,9	28,2	28,9
Sňatky	2 472	104	101	89	395	44	114	125
z toho ženichové ve věku do 29 let (%)	35,4	27,9	39,6	39,3	34,7	50,0	38,6	37,6
z toho nevěsty ve věku do 29 let (%)	52,5	47,1	47,5	53,9	53,2	59,1	57,9	53,6
Přírůstek/úbytek stěhováním	639	-92	-24	24	131	-47	-91	39
z toho ve věku 0–29 let	394	-38	-38	6	38	-27	-50	16
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
Počet obyvatel s obvyklým pobytem	511 627	18 208	21 056	17 190	82 143	8 712	22 727	26 454
z toho ženy (%)	50,7	51,3	50,6	50,6	50,7	50,8	51,0	50,8
Počet obyvatel ve věku do 29 let	171 468	5 952	7 156	5 826	27 505	3 039	7 898	9 180
z toho bydlící v zařízeních	2 432	13	10	62	251	43	157	54
z toho ve věku 15–29 let podle rodinného stavu (%):								
svobodní, svobodné	89,0	90,0	88,7	89,0	89,1	90,2	89,8	89,1
ženatí, vdané	10,0	9,0	10,5	10,1	10,0	8,7	9,3	10,2
rozvedení, rozvedené	0,9	0,9	0,7	0,9	0,8	1,0	0,8	0,7
ovdovělí, ovdovělé	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):								
základní vč. neukončeného a bez vzdělání	6,9	9,7	4,7	5,7	7,4	9,7	7,7	4,4
střední vč. vyučení (bez maturity)	27,9	27,6	35,5	30,4	29,2	36,0	34,7	24,5
úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového	39,5	41,3	38,2	40,5	40,0	36,1	33,7	44,7
vysokoškolské	20,4	17,6	17,9	19,7	19,3	13,7	16,8	22,1
Věřící ve věku do 29 let z obyvatel daného věku (%)	13,4	10,2	19,8	9,5	12,5	12,4	14,1	25,4
Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob daného věku (%) ³⁾								
muži	70,5	78,3	77,3	67,5	69,3	73,6	71,0	74,2
ženy	68,1	75,0	72,1	64,1	66,7	75,4	65,8	71,9
Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let	50 103	1 704	2 027	1 586	8 020	868	2 137	2 425
zaměstnaní	43 311	1 415	1 726	1 393	6 847	756	1 899	2 085
z toho pracující studenti a učni	3 268	136	110	107	526	34	118	150
Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let	39 625	1 421	1 827	1 284	6 387	707	1 825	2 430
žáci, studenti a učni	35 379	1 276	1 634	1 146	5 683	617	1 628	2 204

Správní obvod obce s rozšířenou působností								
Moravská Třebová	Pardubice	Polička	Přelouč	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	Žamberk	
OBYVATELSTVO								
26 315	128 218	19 550	25 105	31 589	26 376	32 453	29 175	Počet obyvatel k 31. 12.
14,5	15,5	15,6	15,0	15,9	15,4	16,1	16,3	v tom ve věku (%): 0–14 let
66,0	65,3	65,5	66,1	65,0	64,8	65,0	66,1	15–64 let
19,5	19,2	18,9	18,9	19,2	19,8	19,0	17,7	65 a více let
8 393	39 804	6 535	7 701	10 196	8 504	10 620	9 874	Počet obyvatel ve věku 0–29 let
14,3	17,4	15,5	17,2	15,3	15,5	15,8	16,5	v tom ve věku (%): 0–4 let
16,0	18,3	16,5	17,6	18,0	16,5	18,0	16,0	5–9 let
15,0	14,3	14,7	14,1	15,8	15,8	15,3	15,5	10–14 let
15,4	13,3	15,1	13,8	14,5	14,9	14,8	13,9	15–19 let
18,4	15,7	18,9	16,1	17,2	17,0	17,3	18,2	20–24 let
20,8	21,0	19,2	21,2	19,1	20,2	18,9	19,9	25–29 let
134,7	123,8	120,7	126,1	120,8	128,3	118,1	108,7	Index stáří ¹⁾
51,5	53,2	52,6	51,3	53,9	54,3	53,9	51,3	Index ekonomického zatížení ²⁾
42,6	42,3	41,8	42,6	42,0	42,3	42,0	41,2	Průměrný věk k 31. 12.
Naděje dožití při narození (2012–2016)								
74,0	76,9	75,5	74,9	74,5	75,6	77,1	78,3	muži
81,5	81,8	83,3	82,1	82,1	83,1	81,1	82,5	ženy
253	1 395	203	287	321	267	316	354	Živě narození
47,8	43,2	48,8	44,6	53,3	46,1	40,8	46,6	z toho matkám ve věku do 29 let (%)
59,7	44,0	47,3	48,8	53,3	45,7	48,7	47,7	Podíl dětí narozených mimo manželství (%)
30,3	30,8	30,6	30,7	29,6	30,6	31,3	30,6	Průměrný věk matky při narození dítěte
28,3	29,2	28,2	28,9	27,2	28,5	29,2	28,3	z toho při narození prvního dítěte
130	597	108	120	149	133	119	144	Sňatky
38,5	33,2	46,3	31,7	36,2	35,3	30,3	32,6	z toho ženichové ve věku do 29 let (%)
56,9	49,9	58,3	51,7	46,3	57,1	54,6	52,8	z toho nevěsty ve věku do 29 let (%)
-4	611	-31	214	-45	-3	-21	-22	Přírůstek/úbytek stěhováním
-12	407	-21	137	-3	-14	0	-7	z toho ve věku 0–29 let
OBYVATELSTVO podle SLDB 2011								
26 354	126 780	19 362	24 453	31 075	26 207	32 034	28 872	Počet obyvatel s obvyklým pobytem
50,6	50,7	50,3	50,2	51,0	51,1	50,8	50,1	z toho ženy (%)
8 874	41 318	6 713	7 758	10 384	8 788	10 793	10 284	Počet obyvatel ve věku do 29 let
22	1 357	66	107	90	17	49	134	z toho bydlící v zařízeních
z toho ve věku 15–29 podle rodinného stavu (%):								
90,7	88,5	88,2	87,2	88,5	89,7	88,6	89,7	svobodní, svobodné
8,4	10,4	10,7	11,4	10,0	9,4	10,5	9,3	ženatí, vdané
0,7	0,9	1,0	1,1	1,4	0,7	0,8	0,9	rozvedení, rozvedené
0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	ovdovělí, ovdovělé
z toho ve věku 25–29 podle nejvyššího ukončeného vzdělání (%):								
8,8	6,8	6,2	8,9	7,1	7,1	6,4	4,8	základní vč. neukončeného a bez vzdělání
35,6	22,0	27,8	32,2	35,1	24,8	27,3	28,6	střední vč. vyučení (bez maturity)
38,6	38,3	41,6	36,8	38,4	41,3	40,8	44,0	úplně střední s maturitou a vyšší odborné vč. nástavbového
14,1	25,4	21,5	15,5	15,6	22,8	20,9	16,9	vysokoškolské
13,6	10,0	22,5	7,0	11,4	14,2	13,4	18,4	Věřící ve věku do 29 let z obyvatel daného věku (%)
Rodáci ve věku do 29 let z počtu osob daného věku (%) ³⁾								
72,5	65,9	75,9	65,1	73,1	74,6	72,0	71,6	muži
70,4	65,1	72,9	63,0	69,6	71,3	70,3	67,8	ženy
2 659	13 081	1 857	2 472	3 009	2 430	2 941	2 887	Ekonomicky aktivní ve věku 15–29 let
2 172	11 596	1 557	2 150	2 469	2 074	2 556	2 616	zaměstnaní
132	984	101	131	165	169	210	195	z toho pracující studenti a učni
2 072	9 042	1 728	1 619	2 244	2 098	2 402	2 539	Ekonomicky neaktivní ve věku 15–29 let
1 827	8 067	1 543	1 406	1 959	1 901	2 184	2 304	žáci, studenti a učni

PŘÍLOHA

Vybrané ukazatele podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje v roce 2016

	Kraj celkem	Správní obvod obce s rozšířenou působností						
		Česká Třebová	Hlinsko	Holice	Chrudim	Králíky	Lanškroun	Litomyšl
Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště	61 003	1 777	2 229	2 637	10 502	866	2 847	4 164
ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)	8,0	7,7	9,0	6,4	8,1	13,5	9,4	8,0
ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)	14,1	16,3	13,5	13,7	14,3	16,7	13,2	13,7
DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011								
Podíl domácností s osobou v čele								
ve věku do 29 let (%):								
na počtu úplných rodin	4,0	3,9	3,3	2,8	3,6	4,5	4,1	3,3
na počtu neúplných rodin	6,3	6,6	5,6	5,5	6,7	10,2	6,7	5,0
na počtu domácností jednotlivců	11,1	12,2	7,9	9,9	10,2	11,1	12,3	8,6
Domácnosti s osobou v čele domácnosti								
ve věku 15–29 let								
úplné rodiny	4 295	154	145	105	617	79	200	188
neúplné rodiny	1 591	64	57	42	265	46	69	53
domácností jednotlivců	6 977	292	182	174	980	116	304	221
Hospodařící domácnosti jednotlivců								
ve věku 25–29 let								
muži	2 377	84	67	54	334	29	91	70
v tom (%):								
samostatně v bytě	76,1	89,3	64,2	68,5	71,9	69,0	75,8	78,6
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	20,8	10,7	28,4	29,6	24,9	24,1	23,1	20,0
mimo byty (bez zařízení)	3,1	0,0	7,5	1,9	3,3	6,9	1,1	1,4
ženy	1 671	75	45	53	234	21	64	43
v tom (%):								
samostatně v bytě	76,9	76,0	73,3	49,1	79,1	71,4	76,6	83,7
v bytě spolu s další domácností mimo byty (bez zařízení)	20,0	21,3	24,4	49,1	18,8	28,6	20,3	16,3
mimo byty (bez zařízení)	3,1	2,7	2,2	1,9	2,1	0,0	3,1	0,0
VZDĚLÁVÁNÍ k 30. 9. 2015								
Děti, žáci a studenti								
materáských škol	18 915	571	669	650	2 971	315	938	1 008
základních škol	44 013	1 525	1 674	1 566	7 232	742	2 196	2 482
středních škol	21 720	960	258	790	3 197	187	924	795
z toho v denní formě vzdělávání (%)	95,4	100,0	100,0	100,0	90,2	88,2	95,1	100,0
v tom podle oborů vzdělání (%):								
obory gymnázií	27,6	34,8	100,0	41,6	18,5	-	33,5	44,2
obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia)	69,0	65,2	-	54,9	80,3	64,2	66,5	55,8
obory nástavbového studia	3,4	0,0	-	3,4	1,3	35,8	-	-
NEZAMĚSTNANOST								
dle evidence úřadu práce								
Podíl nezaměstnaných osob věku 15–29 let								
celkem ¹⁾ (%)	3,80	4,42	2,73	3,08	4,47	2,45	2,20	3,16
muži	3,90	4,45	2,91	3,11	4,74	2,62	1,84	3,01
ženy	3,70	4,39	2,53	3,04	4,18	2,26	2,59	3,31
Podíl nezaměstnaných absolventů								
na celkovém počtu uchazečů (%)	4,0	2,8	6,5	4,4	4,0	3,4	3,0	6,3
Podíl nezaměstnaných mladistvých								
na celkovém počtu uchazečů (%)	1,3	2,2	0,4	1,7	1,8	0,4	1,5	0,8
ZDRAVOTNICTVÍ v roce 2015								
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dorost vč. detašovaných pracovišť								
	121	3	6	5	19	2	6	10
Počet osob ve věku 0–19 let na 1 samostat. ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost vč. detašovaných pracovišť								
	854	1 197	686	740	871	862	808	554

1) počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

2) počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

3) podíl osob žijících v obci, kde se narodily, tj. v obci faktického bydliště matky v době narození této osoby

4) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–29 let na počtu obyvatel stejného věku

dokončení

Správní obvod obce s rozšířenou působností								
Moravská Třebová	Pardubice	Polička	Přelouč	Svitavy	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	Žamberk	
3 062	12 103	2 517	3 754	3 157	3 304	3 689	3 647	Vyjíždějící do zaměstnání z obce bydliště
10,3	6,1	8,4	7,9	10,1	7,6	8,5	8,4	ve věku 15–24 let (% z vyjíždějících)
15,4	13,5	15,3	13,3	14,0	13,4	13,5	15,0	ve věku 25–29 let (% z vyjíždějících)
DOMÁCNOSTI podle SLDB 2011								
Podíl domácností s osobou v čele								
ve věku do 29 let (%):								
3,7	4,8	3,4	3,9	4,2	4,0	3,6	4,2	na počtu úplných rodin
8,2	5,6	6,0	5,3	8,3	5,2	6,2	6,6	na počtu neúplných rodin
9,0	12,8	9,1	10,7	11,0	11,4	10,1	11,8	na počtu domácností jednotlivců
Domácnosti s osobou v čele domácnosti								
ve věku 15–29 let								
197	1 242	144	204	278	234	249	259	úplné rodiny
119	376	48	63	140	68	96	85	neúplné rodiny
280	2 339	195	318	419	370	391	396	domácnosti jednotlivců
Hospodařící domácnosti jednotlivců								
ve věku 25–29 let								
92	829	77	124	147	111	134	134	muži
v tom (%):								
82,6	78,4	77,9	71,8	76,2	71,2	74,6	76,9	samostatně v bytě
16,3	18,0	20,8	22,6	21,8	25,2	23,9	19,4	v bytě spolu s další domácností
1,1	3,6	1,3	5,6	2,0	3,6	1,5	3,7	mimo byty (bez zařízení)
61	633	38	70	73	84	89	88	ženy
v tom (%):								
68,9	81,5	81,6	70,0	71,2	79,8	75,3	68,2	samostatně v bytě
24,6	16,4	15,8	21,4	24,7	16,7	22,5	22,7	v bytě spolu s další domácností
6,6	2,1	2,6	8,6	4,1	3,6	2,2	9,1	mimo byty (bez zařízení)
VZDĚLÁVÁNÍ k 30. 9. 2015								
Děti, žáci a studenti								
969	4 683	808	808	1 184	1 015	1 237	1 089	mateřských škol
2 264	10 627	1 717	1 736	2 761	2 296	2 761	2 434	základních škol
1 240	5 951	961	766	1 689	1 383	1 434	1 185	středních škol
92,2	93,0	93,5	100,0	99,0	100,0	100,0	97,9	z toho v denní formě vzdělávání (%)
v tom podle oborů vzdělání (%):								
32,8	23,3	35,8	25,6	20,0	24,6	24,0	40,1	obory gymnázií
59,4	72,5	50,8	73,5	80,0	72,3	74,1	55,3	obory odborného vzdělání
7,8	4,2	13,4	0,9	-	3,1	1,9	4,6	(bez nástavbového studia)
								obory nástavbového studia
NEZAMĚSTANOST								
dle evidence úřadu práce								
Podíl nezaměstnaných osob věku 15–29 let								
6,41	3,41	2,75	4,49	5,68	3,23	3,24	3,12	celkem ⁴⁾ (%)
7,24	3,32	2,63	4,74	5,26	3,67	3,00	3,88	muži
5,44	3,50	2,90	4,22	6,14	2,78	3,50	2,29	ženy
Podíl nezaměstnaných absolventů								
3,0	4,0	4,9	4,2	3,7	4,7	4,0	3,6	na celkovém počtu uchazečů (%)
Podíl nezaměstnaných mladistvých								
0,9	1,3	0,2	1,5	1,5	0,7	1,7	0,4	na celkovém počtu uchazečů (%)
ZDRAVOTNICTVÍ v roce 2015								
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti								
4	24	10	2	10	5	7	8	a dorost vč. detašovaných pracovišť
Počet osob ve věku 0–19 let na 1 samostat.								
ordinaci praktického lékaře pro děti a dorost								
1 274	1 032	405	2 345	646	1 064	973	756	vč. detašovaných pracovišť

Pramen:

Vzdělávání – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Zdravotnictví – Ústav zdravotnických informací a statistiky

PŘÍLOHA

Vývoj vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji – obyvatelstvo

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
OBVATELSTVO¹⁾								
Počet obyvatel k 31. 12.	507 176	506 534	505 486	505 285	506 024	507 751	511 400	515 185
z toho ve věku (%):								
0–14 let	16,5	16,2	15,9	15,6	15,3	15,0	14,7	14,6
15–29 let	23,6	23,3	22,8	22,2	21,7	21,2	20,9	20,5
Počet obyvatel ve věku 0–29 let v tom ve věku:	203 393	200 011	195 492	191 045	187 018	183 917	182 184	180 838
0–4 let	23 379	23 243	23 143	23 227	23 594	24 347	25 427	26 559
5–9 let	27 829	26 230	24 808	24 136	23 778	23 579	23 445	23 434
10–14 let	32 716	32 668	32 258	31 416	29 897	28 097	26 482	25 004
15–19 let	33 972	33 456	33 436	33 174	32 996	32 978	33 013	32 601
20–24 let	41 083	38 982	36 659	34 944	34 366	34 344	34 703	35 370
25–29 let	44 414	45 432	45 188	44 148	42 387	40 572	39 114	37 870
Index stáří ²⁾	85,1	87,3	89,7	92,2	95,1	98,1	100,6	103,7
Index ekonomického zatížení ³⁾	44,2	43,6	43,1	42,8	42,4	42,2	42,0	42,2
Průměrný věk k 31. 12.	38,7	39,0	39,3	39,6	39,8	40,0	40,2	40,4
muži	37,1	37,4	37,7	38,0	38,2	38,5	38,6	38,8
ženy	40,2	40,5	40,8	41,0	41,3	41,5	41,7	41,9
Naděje dožití při narození (dvouleté období)								
muži	72,6	72,7	72,6	72,9	73,2	73,4	73,8	74,2
ženy	78,6	78,7	78,8	78,8	79,5	79,7	79,5	80,0
Živě narození	4 466	4 653	4 645	4 821	4 909	5 248	5 709	5 752
z toho matkám ve věku do 29 let	3 459	3 482	3 344	3 317	3 236	3 125	3 138	3 017
Podíl dětí narozených mimo manželství (%)	17,8	20,6	23,8	25,4	27,8	30,0	30,0	32,6
Podíl dětí narozených mimo manželství matkám ve věku do 29 let (%)	17,8	20,9	24,4	27,3	29,7	33,5	35,2	37,9
Průměrný věk matky při narození dítěte	27,2	27,4	27,9	28,2	28,5	29,0	29,4	29,7
při narození prvního dítěte	25,0	25,5	25,9	26,4	26,6	27,1	27,2	27,6
Potraty celkem	1 848	1 882	1 714	1 710	1 534	1 568	1 666	1 753
z toho u žen ve věku do 29 let	1 057	1 110	970	883	749	757	785	822
z toho umělá přerušeni těhotenství	1 229	1 252	1 071	1 024	897	864	847	922
z toho u žen ve věku do 29 let	672	709	571	505	420	416	389	447
Zemřelí	5 053	5 230	5 354	5 208	5 168	5 164	5 134	5 087
z toho ve věku:								
0–29 let	96	98	95	95	79	90	99	87
z toho muži (%)	64,6	68,4	75,8	71,6	82,3	63,3	81,8	70,1
do 28 dnů	5	15	11	12	11	12	12	15
do 1 roku	10	23	16	18	14	15	15	23
Sňatky	2 515	2 561	2 260	2 343	2 468	2 603	2 765	2 470
z toho ženichové ve věku:								
do 24 let	685	558	412	335	329	288	257	220
25–29 let	1 033	1 111	1 001	1 016	1 028	1 070	998	885
z toho nevěsty ve věku:								
do 24 let	1 221	1 065	831	725	734	678	661	582
25–29 let	817	960	890	990	1 034	1 128	1 121	991
Průměrný věk při prvním sňatku								
ženichové	27,1	27,6	28,0	28,4	28,8	29,2	29,5	29,7
nevěsty	24,4	25,2	25,7	26,1	26,2	26,7	27,0	27,0
Rozvody	1 400	1 391	1 433	1 463	1 417	1 330	1 400	1 292
z toho muži ve věku:								
do 24 let	59	51	50	32	29	18	24	18
25–29 let	265	217	249	211	163	150	130	118
z toho ženy ve věku:								
do 24 let	144	106	127	77	76	57	52	47
25–29 let	314	301	292	298	251	227	199	179
Přírůstek/úbytek stěhováním	-498	-65	-339	186	998	1 643	3 074	3 120
z toho ve věku:								
0–14 let	168	142	182	145	209	131	125	233
15–29 let	-482	-274	-532	-141	215	617	1 435	1 430

¹⁾ data k 31. 12. 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 a nejsou srovnatelná s předchozími roky

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
516 329	517 164	516 411	516 440	515 985	516 372	516 149	517 087	OBYVATELSTVO¹⁾
								Počet obyvatel k 31. 12.
								z toho ve věku (%):
14,6	14,7	14,9	15,0	15,1	15,2	15,4	15,5	0–14 let
19,9	19,4	18,8	18,3	17,9	17,5	17,0	16,6	15–29 let
178 263	176 424	173 889	172 156	170 384	168 892	167 149	166 285	Počet obyvatel ve věku 0–29 let
								v tom ve věku:
27 367	28 171	28 549	28 078	27 331	27 058	26 566	26 808	0–4 let
23 569	23 906	24 743	25 902	27 011	27 886	28 703	28 714	5–9 let
24 324	23 938	23 738	23 636	23 594	23 727	24 046	24 872	10–14 let
31 645	30 112	28 183	26 552	25 077	24 316	23 989	23 841	15–19 let
34 883	34 389	33 640	33 368	32 773	31 797	30 228	28 463	20–24 let
36 475	35 908	35 036	34 620	34 598	34 108	33 617	33 587	25–29 let
106,2	107,1	110,0	113,1	116,1	118,3	120,6	122,5	Index stáří ²⁾
43,0	43,8	45,6	47,1	48,4	49,8	51,3	52,9	Index ekonomického zatížení ³⁾
40,6	40,8	41,0	41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	Průměrný věk k 31. 12.
39,0	39,2	39,5	39,8	40,0	40,2	40,5	40,7	muži
42,1	42,2	42,5	42,7	42,9	43,1	43,3	43,5	ženy
								Naděje dožití při narození (dvouleté období)
74,7	74,8	74,8	74,9	75,3	76,1	76,3	76,4	muži
80,5	80,5	80,3	80,7	81,1	81,6	82,1	82,4	ženy
5 644	5 721	5 312	5 385	5 077	5 410	5 302	5 533	Živě narození
2 851	2 715	2 579	2 555	2 404	2 530	2 482	2 569	z toho matkám ve věku do 29 let
35,7	38,1	39,8	41,6	44,3	45,3	47,2	47,9	Podíl dětí narozených mimo manželství (%)
								Podíl dětí narozených mimo manželství
42,1	46,4	48,4	50,8	53,7	53,3	56,9	55,7	matkám ve věku do 29 let (%)
29,8	30,0	30,1	30,2	30,3	30,4	30,5	30,5	Průměrný věk matky při narození dítěte
27,5	27,8	27,9	28,1	28,3	28,3	28,3	28,5	při narození prvního dítěte
1 647	1 591	1 622	1 562	1 545	1 460	1 492	1 506	Potraty celkem
710	703	702	656	658	612	638	607	z toho u žen ve věku do 29 let
852	824	833	797	819	735	758	758	z toho umělá přerušeni těhotenství
370	375	369	355	364	315	340	326	z toho u žen ve věku do 29 let
5 003	5 320	5 365	5 403	5 392	5 123	5 440	5 234	Zemřelí
								z toho ve věku:
74	89	78	73	74	52	55	57	0–29 let
68,9	71,9	61,5	76,7	78,4	65,4	72,7	59,6	z toho muži (%)
10	8	7	10	7	7	4	7	do 28 dnů
15	12	16	16	10	12	10	10	do 1 roku
2 223	2 166	2 228	2 205	2 057	2 232	2 382	2 472	Sňatky
								z toho ženichové ve věku:
187	185	136	165	128	159	171	186	do 24 let
707	688	644	686	598	635	693	688	25–29 let
								z toho nevěsty ve věku:
490	439	377	394	342	363	394	387	do 24 let
846	876	849	873	799	843	904	910	25–29 let
								Průměrný věk při prvním sňatku
30,3	30,3	31,1	30,8	31,3	31,3	31,4	31,5	ženichové
27,5	27,7	28,2	28,1	28,4	28,6	28,6	28,8	nevěsty
1 361	1 281	1 258	1 275	1 257	1 330	1 219	1 171	Rozvody
								z toho muži ve věku:
17	13	10	7	7	12	7	6	do 24 let
102	79	79	67	60	60	46	49	25–29 let
								z toho ženy ve věku:
44	42	36	30	32	33	24	21	do 24 let
172	134	150	124	105	109	106	106	25–29 let
503	434	204	47	-140	100	-85	639	Přírůstek/úbytek stěhováním
								z toho ve věku:
184	120	137	98	56	146	61	159	0–14 let
116	51	-28	-66	12	-106	-79	235	15–29 let

PŘÍLOHA

Vývoj vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji – vzdělávání a ekonomická aktivita

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
VZDĚLÁVÁNÍ¹⁾								
Děti, žáci a studenti								
mateřských škol	14 941	15 360	15 344	15 257	15 235	15 323	15 549	16 074
základních škol	54 344	52 721	51 016	49 307	47 690	45 852	44 046	42 521
středních škol	.	28 360	28 618	28 392	28 102	28 095	27 739	27 421
v tom podle oborů vzdělání:								
obory gymnázií	6 803	7 203	7 310	7 268	7 204	7 160	7 125	7 061
z toho v denní formě vzdělávání	6 803	7 203	7 310	7 268	7 204	7 160	7 125	7 061
obory odborného vzdělání (bez nástavbového studia)	.	.	19 759	19 692	19 607	19 605	19 297	18 987
z toho v denní formě vzdělávání	.	.	19 024	18 938	18 841	18 816	18 541	18 350
obory nástavbového studia	.	.	1 549	1 432	1 291	1 330	1 317	1 373
z toho v denní formě vzdělávání	.	.	1 004	764	638	628	608	582
konzervatoří	234	239	237	234	227	226	231	230
vyšších odborných škol	1 499	1 560	1 657	1 687	1 705	1 711	1 711	1 542
z toho v denní formě vzdělávání	1 309	1 352	1 455	1 435	1 410	1 391	1 283	1 070
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s místem výuky v kraji	4 713	5 231	6 212	6 805	7 596	8 444	8 958	9 424
z toho státního občanství ČR	4 664	5 180	6 151	6 730	7 505	8 333	8 815	9 244
z toho v prezenční formě studia	3 533	3 983	4 738	5 248	5 832	6 417	6 674	7 106
Studenti veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji	9 373	9 929	10 803	11 672	12 787	13 914	15 125	16 100
z toho státního občanství ČR	9 349	9 902	10 778	11 643	12 751	13 862	15 067	16 043
z toho v prezenční formě studia	7 665	8 079	8 677	9 355	10 127	10 774	11 481	12 096
v tom podle typu studijního programu:								
bakalářský	2 080	2 846	3 955	5 477	6 939	8 085	9 204	10 125
magisterský včetně navazujícího magisterského	6 729	6 500	6 132	5 440	5 079	5 038	5 162	5 238
doktorský	690	761	881	901	940	962	965	961
Absolventi								
středních škol	.	.	6 717	6 390	6 397	6 319	5 974	5 909
z toho s maturitní zkouškou (%)	.	.	.	.	68,5	71,6	71,1	71,3
vyšších odborných škol	402	337	324	427	434	416	387	441
veřejných a soukromých vysokých škol s bydlištěm v kraji	1 417	1 507	1 579	1 778	2 079	2 371	2 778	3 363
Děti v dětských domovech	.	.	.	162	175	162	151	160
Žáci základních uměleckých škol	13 715	13 572	13 426	13 325	13 200	13 186	13 312	13 466
EKONOMICKÁ AKTIVITA (Výběrové šetření pracovních sil)								
Míra ekonomické aktivity (%; tříleté průměry)								
muži ve věku 15–19 let	16,9	13,4	14,2	14,2	13,9	12,7	11,8	9,6
muži ve věku 20–24 let	81,9	80,1	78,3	75,8	72,8	70,8	69,6	68,1
muži ve věku 25–29 let	95,1	94,7	94,8	92,5	91,2	90,3	92,1	93,7
ženy ve věku 15–19 let	14,7	11,1	10,3	10,0	8,9	6,6	6,1	6,8
ženy ve věku 20–24 let	60,6	59,4	60,3	58,0	55,5	53,8	51,3	50,0
ženy ve věku 25–29 let	62,6	61,3	59,1	58,5	58,4	60,5	60,9	62,5
NEZAMĚSTANOST dle evidence úřadu práce								
Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.	19 911	21 865	24 165	24 399	22 782	19 369	15 417	16 998
z toho ve věku:								
do 19 let	1 487	1 481	1 540	1 454	1 215	981	750	885
20–24 let	3 549	3 748	3 806	3 755	3 045	2 354	1 685	2 165
25–29 let	2 750	3 081	3 320	3 104	2 732	2 189	1 538	1 836
Mladiství uchazeči o zaměstnání (k 30. 4.)	.	259	254	272	230	210	249	249
z toho dívky	.	130	138	135	110	114	119	117
z toho v evidenci déle než 5 měsíců ²⁾	.	120	109	120	114	96	91	101
Uchazeči o zaměstnání – absolventi škol (k 30. 4.)	.	1 729	2 007	1 840	1 573	1 301	874	585
z toho ženy	.	821	864	838	731	665	451	293
z toho v evidenci déle než 5 měsíců ²⁾	.	718	927	819	700	564	337	162

¹⁾ stav za vysoké školy k 31. 12., za ostatní školy k 30. 9., za dětské domovy k 31. 10.

²⁾ do roku 2008 v evidenci úřadu práce déle než 6 měsíců

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
								VZDĚLÁVÁNÍ¹⁾
								Děti, žáci a studenti
16 629	17 490	17 994	18 572	18 976	19 059	18 915	18 562	mateřských škol
41 266	40 955	41 184	41 505	42 295	43 155	44 013	44 988	základních škol
26 969	26 314	24 671	23 070	22 141	21 739	21 720	21 829	středních škol
								v tom podle oborů vzdělání:
6 910	6 639	6 305	6 014	5 987	5 939	6 003	6 044	obory gymnázií
6 910	6 639	6 305	6 014	5 987	5 939	6 003	6 044	z toho v denní formě vzdělávání
								obory odborného vzdělání
18 871	18 292	17 113	15 982	15 198	14 973	14 976	15 026	(bez nástavbového studia)
18 249	17 604	16 413	15 321	14 527	14 278	14 201	14 240	z toho v denní formě vzdělávání
1 188	1 383	1 253	1 074	956	827	741	759	obory nástavbového studia
554	670	676	630	623	603	520	542	z toho v denní formě vzdělávání
222	220	230	224	230	241	235	243	konzervatoří
1 516	1 499	1 545	1 520	1 521	1 431	1 290	1 065	vyšších odborných škol
1 038	1 078	1 135	1 142	1 147	1 083	927	777	z toho v denní formě vzdělávání
								Studenti veřejných a soukromých vysokých
10 263	10 604	10 755	10 545	10 498	9 867	8 487	7 760	škol s místem výuky v kraji
10 063	10 391	10 541	10 356	10 276	9 612	8 195	7 420	z toho státního občanství ČR
7 833	8 216	8 468	8 366	8 313	7 853	6 672	5 902	z toho v prezenční formě studia
								Studenti veřejných a soukromých vysokých
17 054	17 378	17 303	16 924	16 416	15 347	13 979	12 991	škol s bydlištěm v kraji
16 989	17 300	17 213	16 833	16 336	15 276	13 916	12 935	z toho státního občanství ČR
12 731	13 069	13 106	12 911	12 673	11 919	10 857	9 986	z toho v prezenční formě studia
								v tom podle typu studijního programu:
10 788	11 135	11 149	10 862	10 415	9 411	8 309	7 607	bakalářský
								magisterský včetně navazujícího
5 510	5 477	5 379	5 275	5 202	5 150	4 892	4 645	magisterského
979	987	966	933	943	917	888	832	doktorský
								Absolventi
5 735	5 544	5 459	5 211	4 677	4 173	3 972	.	středních škol
74,0	71,7	72,1	72,3	69,4	67,3	66,1	.	z toho s maturitní zkouškou (%)
444	295	346	364	380	361	315	.	vyšších odborných škol
								veřejných a soukromých vysokých škol
3 580	3 798	4 110	4 158	4 083	3 950	3 710	3 522	s bydlištěm v kraji
155	161	142	159	145	145	136	146	Děti v dětských domovech
13 835	14 259	14 432	14 478	14 715	14 724	14 895	15 134	Žáci základních uměleckých škol
								EKONOMICKÁ AKTIVITA
								(Výběrové šetření pracovních sil)
								Míra ekonomické aktivity (%; tříleté průměry)
6,9	7,8	8,0	8,4	6,8	8,0	8,7	8,9	muži ve věku 15–19 let
66,9	64,5	62,1	62,5	61,7	62,7	64,2	69,1	muži ve věku 20–24 let
93,0	92,9	90,7	91,3	91,0	91,4	91,6	91,2	muži ve věku 25–29 let
6,8	7,0	5,7	5,8	5,3	7,5	9,1	9,4	ženy ve věku 15–19 let
45,1	42,8	37,8	37,7	42,4	46,3	48,9	49,0	ženy ve věku 20–24 let
62,8	64,3	68,7	73,1	77,4	75,9	76,4	75,5	ženy ve věku 25–29 let
								NEZAMĚSTNANOST
								dle evidence úřadu práce
26 817	27 359	23 631	25 264	26 371	21 938	18 075	14 407	Uchazeči o zaměstnání k 31. 12.
								z toho ve věku:
1 399	1 139	1 142	1 250	1 106	761	654	575	do 19 let
3 619	3 298	3 246	3 602	3 452	2 610	1 956	1 352	20–24 let
2 990	2 918	2 508	2 643	2 882	2 372	1 918	1 415	25–29 let
313	274	271	240	223	209	197	163	Mladiství uchazeči o zaměstnání (k 30. 4.)
151	130	132	130	105	113	113	84	z toho dívky
143	140	126	109	93	125	108	90	z toho v evidenci déle než 5 měsíců ²⁾
								Uchazeči o zaměstnání – absolventi škol
1 155	1 453	1 319	1 050	1 690	1 318	902	662	(k 30. 4.)
535	655	655	527	831	660	442	344	z toho ženy
403	790	642	.	.	727	354	206	z toho v evidenci déle než 5 měsíců ²⁾

PŘÍLOHA

Vývoj vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji – zdravotnictví a sociální zabezpečení

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ZDRAVOTNICTVÍ									
Počet registrovaných pacientů na 1 lékaře pro děti a dospělé	996	992	1 000	1 003	1 009	1 036	.	.	.
Samostatné ordinace praktického lékaře pro děti a dospělé	94	93	92	92	93	94	91	91	.
Detasovaná pracoviště samostatných ordinací prakt. lékaře pro děti a dospělé	38	38	36	36	34	33	31	30	.
Dětská oddělení nemocnic ¹⁾	.	5	5	5	5	5	4	4	5
počet lůžek ¹⁾	.	251	251	253	258	236	216	216	202
počet hospitalizovaných ¹⁾	.	15 724	15 620	15 626	15 458	14 790	14 617	13 440	13 856
Nově hlášené případy dočasné pracovní neschopnosti mladistvých pro pracovní úraz	4	2	2	3	7	1	9	17	10
Výjezdy Zdravotnické záchranné služby k osobám ve věku 0–18 let	.	.	.	2 983	3 171	3 917	3 552	3 316	4 164
podíl na všech výjezdech (%)	.	.	.	7,9	7,5	8,8	7,9	6,8	8,8
SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ									
Uživatelé sociálních služeb (děti a mládež do 18 let)									
osobní asistence	.	189	271	268	280	281	268	241	199
odlehčovací služby	.	12	1	9	11	11	7	9	12
sociálně aktivizační služby pro osoby se zdravotním postižením	.	2	141	113	115	124	128	124	132
domovy pro osoby se zdravotním postižením	.	57	53	52	47	44	39	29	24
azylové domy	.	50	65	88	95	92	78	88	90
nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	.	1 082	1 115	1 052	1 221	1 249	1 398	1 154	1 139
denní stacionáře	.	11	13	9	13	14	18	15	13
sociální poradny	.	1 392	530	335	460	679	908	919	779
pracoviště rané péče	.	89	91	110	110	121	126	193	261
Dávky státní sociální podpory									
přídavek na dítě									
počet vyplacených dávek (tis.)	587	441	336	308	297	293	280	259	233
výdaje na dávky (mil. Kč)	344,4	255,9	204,4	186,7	179,3	177,1	169,1	156,5	140,1
rodičovský příspěvek									
počet vyplacených dávek (tis.)	210	211	197	190	179	169	161	160	159
výdaje na dávky (mil. Kč)	1 386,5	1 388,8	1 346,2	1 263,5	1 225,8	1 173,0	1 104,5	1 084,9	1 083,6
porodné									
počet vyplacených dávek (tis.)	5,8	5,7	5,8	0,9	0,5	0,5	0,5	1,1	1,1
výdaje na dávky (mil. Kč)	79,4	74,9	76,3	12,3	7,1	6,3	6,5	12,6	12,3
Dávky péčovské péče									
počet vyplacených dávek (tis.)	10,2	11,3	12,6	13,0	11,8	13,0	14,8	15,9	16,8
výdaje na dávky (mil. Kč)	41,9	46,8	52,4	56,7	64,8	105,7	121,5	134,4	142,6
Pěstounská péče a ústavní výchova									
pěstouni, poručníci a jiné pečující osoby než rodiče	.	.	.	404	463	571	825	863	859
pěstounské rodiny	261	289	334	345	349	369	.	.	.
děti v náhradní rodinné péči	384	540	584	656	681	742	754	819	792
děti s nařízenou ústavní výchovou	403	418	355	263	297	285	277	234	243
děti s uloženou ochrannou výchovou	8	8	4	1	1	-	1	1	10
Siroťčí důchody (prosinec)									
příjemci důchodu									
muži	990	947	947	1 051	1 108	1 101	1 081	1 077	999
ženy	1 276	1 257	1 261	1 169	1 176	1 147	1 112	1 036	972
průměrná měsíční výše důchodu (Kč)									
muži	4 986	5 173	5 199	5 425	5 546	5 653	5 670	5 797	5 802
ženy	5 037	5 166	5 231	5 445	5 525	5 652	5 677	5 835	5 878

¹⁾ Vlivem změny metodiky nejsou v roce 2016 data srovnatelná s roky předchozími. Do roku 2015 byl zdrojem dat výkaz L (MZ) 1, od roku 2016 jsou data o hospitalizovaných čerpána z Národního registru hospitalizovaných a data o počtu oddělení a počtu lůžek z výkazu E (MZ) 2 a E (MZ) 3 podle oborů péče.

Živě narození podle věku matky, legitimacy a věku otce v Pardubickém kraji v roce 2016

	Celkem	Věk matky														
		do 18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30–34	35–39	40 a více
Živě narození v manželství	2 883	-	6	12	19	22	58	102	108	159	201	202	249	1 118	533	94
v tom věk otce:																
do 18	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	5	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
21	7	-	2	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
22	14	-	-	3	2	-	3	-	-	1	1	-	1	2	1	-
23	22	-	1	3	2	1	2	4	5	1	2	-	-	1	-	-
24	33	-	-	1	3	1	6	9	5	4	-	1	-	3	-	-
25	44	-	1	1	2	1	5	8	8	7	-	5	1	5	-	-
26	66	-	-	-	3	3	2	11	9	14	7	6	3	7	1	-
27	101	-	-	-	1	-	6	14	9	23	15	12	4	13	3	1
28	159	-	-	1	1	6	7	11	17	20	28	22	17	27	2	-
29	178	-	-	-	-	3	6	11	10	15	27	17	32	52	5	-
30–34	1 069	-	-	-	2	5	18	21	37	51	85	99	133	531	77	10
35–39	809	-	-	-	1	1	2	11	6	19	25	31	44	373	280	16
40–44	284	-	-	-	-	1	-	-	2	4	9	6	11	86	126	39
45–49	60	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2	1	2	14	23	16
50 a více	31	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	15	11
Živě narození mimo manželství	2 650	59	55	62	73	106	123	124	138	166	176	172	177	734	392	93
v tom věk otce:																
do 18	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	6	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	25	6	6	1	3	3	1	3	-	1	-	-	-	-	1	-
21	27	2	3	4	7	5	2	2	-	1	-	-	1	-	-	-
22	41	1	6	5	2	6	8	2	2	3	1	-	-	3	2	-
23	64	2	3	1	7	13	6	7	8	5	1	5	1	3	2	-
24	68	1	5	5	2	7	12	11	5	6	4	3	1	6	-	-
25	74	3	-	1	4	5	7	11	12	11	3	2	3	10	1	1
26	76	2	1	1	5	5	10	7	7	7	9	5	5	8	4	-
27	131	-	4	2	3	5	14	9	12	21	17	8	8	20	7	1
28	129	-	1	1	3	4	11	11	8	13	13	16	14	24	8	2
29	169	1	-	1	3	10	6	7	16	10	19	20	27	40	8	1
30–34	646	4	2	11	12	14	18	20	38	52	58	52	56	247	55	7
35–39	518	-	-	2	3	7	10	12	10	14	21	28	30	211	145	25
40–44	222	-	-	1	2	2	1	4	3	4	5	10	9	68	93	20
45–49	51	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	7	6	15	14	8
50 a více	25	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	2	1	4	6	9
nezjištěn	373	30	20	25	17	19	17	18	17	18	23	14	15	75	46	19

Základní výsledky projekce obyvatelstva Pardubického kraje

Zdroj: ČSÚ, Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050

	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Obyvatelstvo celkem (k 1. 1.)							
Celkem	514 168	512 301	509 292	504 894	499 627	494 078	488 449
z toho ve věku (%):							
0–14 let	15,5	14,5	13,5	12,8	12,7	13,0	13,2
15–64 let	63,9	62,9	62,6	61,9	59,9	57,1	55,7
65 a více let	20,7	22,6	23,9	25,3	27,4	30,0	31,1
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	79 439	74 443	68 669	64 735	63 457	64 042	64 473
v tom ve věku:							
0–4 roky	24 489	22 452	20 746	20 291	21 027	21 332	20 791
5–9 let	27 055	24 828	22 914	21 292	20 855	21 557	21 850
10–14 let	27 895	27 163	25 009	23 152	21 575	21 153	21 832
Počet obyvatel ve věku 15–29 let	80 434	77 886	80 793	81 633	77 147	72 037	68 562
v tom ve věku:							
15–19 let	23 877	27 956	27 254	25 155	23 345	21 809	21 398
20–24 let	24 864	24 453	28 397	27 705	25 689	23 954	22 478
25–29 let	31 693	25 477	25 142	28 773	28 113	26 274	24 686
Průměrný věk (roky)	42,9	44,2	45,4	46,5	47,3	47,8	48,2
Index stáří ¹⁾	133,9	155,2	178,0	197,0	216,1	231,3	235,8
Index ekonomického zatížení ²⁾	56,6	58,9	59,8	61,5	67,1	75,3	79,6
Muži							
Celkem	254 291	253 381	251 860	249 767	247 421	245 011	242 496
z toho ve věku (%):							
0–14 let	16,0	15,1	14,0	13,3	13,2	13,5	13,7
15–64 let	65,9	64,9	64,6	63,9	61,7	58,8	57,3
65 a více let	18,0	19,9	21,4	22,8	25,1	27,7	29,0
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	40 813	38 303	35 350	33 327	32 670	32 973	33 195
v tom ve věku:							
0–4 roky	12 605	11 557	10 679	10 446	10 825	10 983	10 704
5–9 let	13 906	12 780	11 796	10 962	10 737	11 099	11 250
10–14 let	14 302	13 966	12 875	11 919	11 108	10 891	11 241
Počet obyvatel ve věku 15–29 let	41 697	40 129	41 550	41 952	39 694	37 051	35 244
v tom ve věku:							
15–19 let	12 368	14 324	14 005	12 940	12 009	11 218	11 008
20–24 let	12 820	12 625	14 527	14 216	13 187	12 288	11 524
25–29 let	16 509	13 180	13 018	14 796	14 498	13 545	12 712
Index stáří ¹⁾	112,2	131,9	152,5	170,8	189,8	205,8	211,6
Ženy							
Celkem	259 877	258 920	257 432	255 127	252 206	249 067	245 953
z toho ve věku (%):							
0–14 let	14,9	14,0	12,9	12,3	12,2	12,5	12,7
15–64 let	61,8	60,9	60,6	60,0	58,0	55,3	54,0
65 a více let	23,3	25,1	26,4	27,7	29,8	32,2	33,2
Počet obyvatel ve věku 0–14 let	38 626	36 140	33 319	31 408	30 787	31 069	31 278
v tom ve věku:							
0–4 roky	11 884	10 895	10 067	9 845	10 202	10 349	10 087
5–9 let	13 149	12 048	11 118	10 330	10 118	10 458	10 600
10–14 let	13 593	13 197	12 134	11 233	10 467	10 262	10 591
Počet obyvatel ve věku 15–29 let	38 737	37 757	39 243	39 681	37 453	34 986	33 318
v tom ve věku:							
15–19 let	11 509	13 632	13 249	12 215	11 336	10 591	10 390
20–24 let	12 044	11 828	13 870	13 489	12 502	11 666	10 954
25–29 let	15 184	12 297	12 124	13 977	13 615	12 729	11 974
Index stáří ¹⁾	156,7	179,9	204,2	224,7	243,9	258,3	261,4

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let²⁾ počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15 až 64 let

Nezaměstnanost absolventů škol podle kategorie vzdělání a skupin oborů vzdělání (duben 2016)

Pramen: Národní ústav pro vzdělávání

	Střední vzdělání s výučním listem				Střední odborné vzdělání s maturitou a odbor. výcvikem, nástavbové vzdělání			
	absolventi		míra nezaměstnanosti (%)		absolventi		míra nezaměstnanosti (%)	
	celkem 2015	nezaměstnaní duben 2016	kraj	ČR	celkem 2015	nezaměstnaní duben 2016	kraj	ČR
Pardubický kraj celkem	1 284	82	6,4	9,9	317	29	9,1	10,6
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	315	10	3,2	6,9	31	3	9,7	6,1
26 - Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	111	4	3,6	5,2	72	6	8,3	8,7
28 - Technická chemie a chemie silikátů	6	-	-	4,5	-	-	-	8,9
29 - Potravinářství a potravinářská chemie	92	5	5,4	10,3	6	1	16,7	44,4
31 - Textilní výroba a oděvnictví	1	-	-	16,9	-	-	-	20,0
33 - Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	61	2	3,3	10,3	10	-	-	5,4
34 - Polygrafie, zpr. papíru, filmu a fotografie	31	7	22,6	12,4	27	7	25,9	14,2
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	136	17	12,5	11,9	12	-	-	8,8
39 - Speciální a interdisciplinární tech. obory	5	-	-	12,4	54	5	9,3	8,3
41 - Zemědělství a lesnictví	177	11	6,2	8,8	3	-	-	6,5
53 - Zdravotnictví	23	2	8,7	4,8	6	-	-	-
64 - Podnikání v oborech, v odvětvích	-	-	-	-	23	1	4,3	11,6
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	191	10	5,2	11,8	24	1	4,2	12,1
66 - Obchod	30	3	10,0	13,3	11	3	27,3	13,2
68 - Právo, právní a veřejnosprávní činnost	-	-	-	-	10	1	10,0	12,5
69 - Osobní a provozní služby	90	8	8,9	13,6	28	1	3,6	16,2
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	11	3	27,3	16,1	-	-	-	-
82 - Umění a užité umění	4	-	-	11,3	-	-	-	13,1

dokončení

	Střední odborné vzdělání s maturitou				Vyšší odborné vzdělání			
	absolventi		míra nezaměstnanosti (%)		absolventi		míra nezaměstnanosti (%)	
	celkem 2015	nezaměstnaní duben 2016	kraj	ČR	celkem 2015	nezaměstnaní duben 2016	kraj	ČR
Pardubický kraj celkem	1 429	100	7,0	7,5	265	14	5,3	5,2
16 - Ekologie a ochrana životního prostředí	6	1	16,7	10,5	9	2	22,2	13,3
18 - Informační technologie	139	13	9,4	8,7	-	-	-	-
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	33	3	9,1	5,7	-	-	-	9,3
26 - Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	96	6	6,3	6,6	11	-	-	6,2
28 - Technická chemie a chemie silikátů	62	3	4,8	4,4	-	-	-	7,7
29 - Potravinářství a potravinářská chemie	38	3	7,9	9,7	-	-	-	8,7
34 - Polygrafie, zpr. papíru, filmu a fotografie	25	2	8,0	7,7	-	-	-	-
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	80	4	5,0	7,6	24	2	8,3	10,9
37 - Doprava a spoje	21	-	-	6,9	-	-	-	-
39 - Speciální a interdisciplinární tech. obory	17	3	17,6	7,8	-	-	-	7,1
41 - Zemědělství a lesnictví	135	11	8,1	8,6	-	-	-	6,5
43 - Veterinářství a veterinární prevence	22	-	-	9,4	-	-	-	-
53 - Zdravotnictví	115	2	1,7	4,5	-	-	-	2,8
63 - Ekonomika a administrativa	236	22	9,3	8,8	35	3	8,6	5,1
64 - Podnikání v oborech, v odvětvích	-	-	-	-	19	1	5,3	5,4
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	130	8	6,2	9,1	-	-	-	8,1
68 - Právo, právní a veřejnosprávní činnost	29	4	13,8	8,4	-	-	-	6,9
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	93	3	3,2	6,0	167	6	3,6	2,4
78 - Obecně odborná příprava	98	6	6,1	5,7	-	-	-	-
82 - Umění a užité umění	54	6	11,1	9,4	-	-	-	14,2
Gymnaziální vzdělání	961	25	2,6	3,1	x	x	x	x

PŘÍLOHA

Hospitalizovaní pacienti v lůžkových zařízeních s bydlištěm v Pardubickém kraji podle věku a příčiny v roce 2015

Pramen: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

	Celkem	z toho ve věku 0–29 let	Podíl v %	Pacienti ve věku						
				0	1–4	5–9	10–14	15–19	20–24	25–29
Hospitalizované osoby	74 496	21 007	28,2	5 702	2 469	2 069	1 583	2 121	2 888	4 175
z toho podle příčin:										
I. Některé infekční a parazitární nemoci (A00–B99)	1 632	623	38,2	63	172	102	83	91	64	48
II. Novotvary (C00–D48)	3 982	204	5,1	4	7	24	18	41	38	72
III. Nemoci krve, krvetvorných orgánů a některé poruchy týkající se mechanismu imunity (D50–D89)	350	49	14,0	3	15	12	4	6	2	7
IV. Nemoci endokrinní, výživy a přeměny látek (E00–E90)	2 326	773	33,2	25	314	194	87	65	46	42
V. Poruchy duševní a poruchy chování (F00–F99)	1 968	540	27,4	2	18	30	78	113	152	147
VI. Nemoci nervové soustavy (G00–G99)	2 589	448	17,3	5	68	67	69	81	78	80
IX. Nemoci oběhové soustavy (I00–I99)	8 219	322	3,9	1	23	58	62	77	58	43
X. Nemoci dýchací soustavy (J00–J99)	4 700	2 016	42,9	131	865	559	124	138	107	92
akutní infekce horních dýchacích cest a chřipka (J00–J11)	659	440	66,8	36	180	111	32	41	21	19
chronické nemoci mandlí a adenoidní tkáně (J35)	950	899	94,6	-	467	338	41	25	17	11
XI. Nemoci trávicí soustavy (K00–K93)	6 650	1 213	18,2	28	134	211	169	196	251	224
nemoci appendixu (K35–K38)	540	310	57,4	-	3	53	67	69	72	46
XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva (L00–L99)	789	273	34,6	10	36	38	38	45	52	54
XIII. Nemoci svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (M00–M99)	7 132	631	8,8	1	28	46	105	169	134	148
XIV. Nemoci močové a pohlavní soustavy (N00–N99)	5 380	904	16,8	47	85	84	89	145	199	255
XV. Těhotenství, porod a šestinedělí (O00–O99)	5 877	2 741	46,6	-	-	-	3	145	788	1 805
komplikace těhotenství převážně v prenatálním období (O10–O48)	1 184	616	52,0	-	-	-	-	38	202	376
spontánní porod jediného dítěte (O80)	2 814	1 322	47,0	-	-	-	1	59	357	905
XVI. Stavy vzniklé v perinatálním období (P00–P96)	582	582	100,0	582	-	-	-	-	-	-
poruchy v souvislosti se zkráceným trváním těhotenství a nízkou porodní hmotností (P07)	322	322	100,0	322	-	-	-	-	-	-
XVII. Vrozené vady, deformace a chromosomální abnormality (Q00–Q99)	377	321	85,1	35	99	121	34	15	12	5
XVIII. Příznaky, znaky a abnormální klinické a laboratorní nálezy nezařazené jinde (R00–R99)	2 089	802	38,4	26	156	104	158	194	98	66
XIX. Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin (S00–T98)	7 849	2 483	31,6	35	316	317	376	498	528	413
nitrolební poranění (S06)	1 142	431	37,7	1	47	48	68	87	113	67
ostatní poranění hlavy (S00–S05, S07–S09)	540	292	54,1	21	59	39	38	46	51	38
zlomenina lokte a předloktí (S52)	512	209	40,8	-	19	65	73	16	18	18
ostatní poranění (S10–S51, S53–S71, S73–S81, S83–T14, T79)	3 526	1 096	31,1	1	61	106	136	272	284	236
popáleniny a poleptání (T20–T32)	131	68	51,9	4	45	4	5	1	6	3
otrava léky, léčivý, návykovými a biologickými látkami a toxické účinky látek převážně mimo lékařství (T36–T65)	269	127	47,2	4	34	7	19	30	17	16
XXI. Faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami (Z00–Z99)	11 014	5 891	53,5	4 698	81	48	62	87	262	653
živě narozené děti podle místa narození (Z38)	4 669	4 669	100,0	4 669	-	-	-	-	-	-

Stíhané/vyšetřované osoby ve věku do 14 let a 15–17 let v Pardubickém kraji

Pramen: Policejní prezidium ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ¹⁾
Stíhaní/vyšetřovaní nezletilí ve věku do 14 let								
Celkem	113	57	75	53	65	59	42	105
z toho:								
násilné činy celkem	9	9	2	9	8	11	2	4
úmyslné ublížení na zdraví	5	-	-	6	1	2	-	2
loupeže	2	3	-	3	4	-	2	-
porušování domovní svobody	-	-	-	-	-	6	-	1
vydírání	1	2	1	-	1	3	-	-
mravnostní činy celkem	1	3	2	4	14	4	2	9
znásilnění	-	-	2	-	3	-	-	2
pohlavní zneužívání ostatní	1	3	-	4	9	4	1	6
majetkové činy celkem	58	33	45	31	29	31	24	63
krádeže vloupáním	28	20	26	18	6	20	14	29
do víkendových chat soukromých osob	-	3	-	3	1	-	-	4
do bytů	1	-	6	-	1	-	1	-
do rodinných domků	2	4	4	-	3	-	4	3
do ostatních objektů	11	3	9	14	1	13	6	20
krádeže prosté	25	7	12	12	16	6	7	27
v bytech a rodinných domech	3	1	1	4	5	-	2	2
v jiných objektech	5	3	5	3	3	4	1	2
motorových vozidel dvoustopých	3	1	3	-	2	1	-	6
kapesní	5	1	1	1	1	-	-	4
jiné na osobách	3	-	-	3	-	-	1	4
poškození cizí věci	5	6	6	1	7	5	3	6
nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek a jedů pro jiného	5	1	13	4	2	-	2	2
sprejerství	29	8	7	-	5	7	5	20
výtržnictví	3	1	3	4	3	1	1	1
Stíhaní/vyšetřovaní mladiství ve věku 15–17 let								
Celkem	239	140	164	152	144	106	80	176
z toho:								
násilné činy celkem	33	16	24	24	24	19	15	15
úmyslné ublížení na zdraví	12	7	9	13	6	7	7	8
loupeže	11	7	5	5	6	5	1	-
porušování domovní svobody	2	-	3	3	3	6	4	6
vydírání	7	2	2	2	7	1	-	1
mravnostní činy celkem	5	8	5	9	17	9	8	20
znásilnění	1	2	-	1	6	-	1	4
pohlavní zneužívání ostatní	4	6	5	8	9	7	4	15
majetkové činy celkem	120	85	104	83	74	52	38	106
krádeže vloupáním	34	43	46	37	22	20	14	46
do víkendových chat soukromých osob	4	3	6	-	1	2	-	4
do bytů	3	-	2	2	1	2	1	-
do rodinných domků	4	1	2	6	5	-	1	5
do ostatních objektů	10	25	17	22	9	12	5	26
krádeže prosté	72	34	51	42	41	28	14	46
v bytech a rodinných domech	3	5	6	2	7	1	3	5
v jiných objektech	15	5	13	12	11	11	5	8
motorových vozidel dvoustopých	13	11	9	9	5	9	1	15
kapesní	9	1	1	2	3	1	-	4
jiné na osobách	3	-	7	3	6	3	2	-
poškození cizí věci	8	6	5	4	7	3	6	8
nedovolená výroba a distribuce psychotropních látek a jedů pro jiného	5	6	4	6	11	6	3	11
sprejerství	8	-	8	2	2	5	4	8
výtržnictví	9	6	9	9	12	7	1	4

¹⁾ údaje převzaty z webových stránek Policejního prezidia dne 9. 1. 2017